Mötesbok: Tekniska nämnden (2026-05-21)

Tekniska nämnden

Datum: 2026-05-21

Plats: Vinkelhaken, Tegelslagaren

Kommentar:

Dagordning

Beslutsärenden

49/26 Fastställande av dagordning och fråga om jäv maj 3

50/26 Verksamhetsuppföljning T1 maj 2026 6

51/26 Revidering av tekniska nämndens delegationsordning 2026 74

52/26 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025 (SAM) samt prioritering inför 2026 128

53/26 Beslut affischeringsplatser inför valet 2026 164

54/26 Beslut projektplan Kungsgatan, Öst på stan 213

55/26 Yttrande remiss Utbyggnadsplan för hållbar tillväxt 226

56/26 Fastställande av förutsättningar för framtida gatusektion Tegsesplanaden 240

57/26 Revidering av Föreskrifter om gångbanerenhållningen i Umeå kommun 452

58/26 Aktuellt från förvaltningen maj 469

59/26 Kurser och konferenser maj 470

60/26 Delegationsbeslut och anmälningsärenden maj 471

61/26 Ärenden under handläggning - information maj 839

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-28
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2026/00011

Fastställande av dagordning och fråga om jäv maj

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att fastställa sammanträdets dagordning.

att till protokollet notera att ingen person är jävig.

Ärendebeskrivning
Tekniska nämndens föredragningslista finns som bilaga och eventuella ändringar noteras. En jävig person får varken delta i handläggningen av ärendet eller vara närvarande vid nämndens behandling av ärendet.

Beslutsunderlag
Föredragningslista. Bilaga.

UMEÅ KOMMUN

Kallelse/Föredragningslista

Tekniska nämnden

Tid: Torsdagen den 21 maj 2026 kl. 10:00
Plats: Vinkelhaken, Tegelslagaren

Beslutsärenden

1	Fastställande av dagordning och fråga om jäv maj	*13.00*	
2	Verksamhetsuppföljning T1 maj 2026	*13.05*	Marcus Bystedt/ Karin Isaksson
3	Revidering av tekniska nämndens delegationsordning 2026	*13.35*	Anna Bugaeva
4	Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025 (SAM) samt prioritering inför 2026	*13.50*	Christina Ingmanson
5	Beslut affischeringsplatser inför valet 2026	*14.10*	Fredrik Öhrner/ Julia Stenberg
6	Beslut projektplan Kungsgatan, Öst på stan	*14.30*	Niklas Strandgren
7	Yttrande remiss Utbyggnadsplan för hållbar tillväxt	*14.50*	Karin Isaksson
8	Fastställande av förutsättningar för framtida gatusektion Tegsesplanaden	*15.10*	Katarina Gref
9	Revidering av Föreskrifter om gångbanerenhållningen i Umeå kommun	*15.30*	Ann Siklund/ Fredrik Öhrner
10	Aktuellt från förvaltningen maj	*15.50*	Karin Isaksson
11	Kurser och konferenser maj	*16.20*	
12	Delegationsbeslut och anmälningsärenden maj	*16.25*	
13	Ärenden under handläggning - information maj	*10.00*	

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-29
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2026/00007

Verksamhetsuppföljning T1 maj 2026

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att godkänna verksamhetsuppföljningen för jan – april 2026.

att godkänna uppföljningen av internkontrollplanen T1 2026.

att den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

att godkänna Tekniska nämndens rapport till Kommunstyrelsen för perioden T1 2026.

att anse ärendet justerat.

Ärendebeskrivning
Verksamhetsuppföljningen jan-april 2026 har tagits fram för nämndens verksamheter och en uppföljning av internkontrollplanen för samma tid är gjord.

Beslutsunderlag
Tekniska nämndens delårsrapport T1 2026. Bilaga.
Uppföljning Tekniska nämndens riskanalys och internkontrollplan T1 2026. Bilaga.
KS-2025-01087 Tekniska nämndens delårsrapport till kommunstyrelsen för perioden januari till april. Bilaga.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut anses inte tillämpbar i ärendet.

Beredningsansvariga
Karin Isaksson
Marcus Bystedt
Viktoria Danielsson
Verksamhetschefer

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00007

Beslutet ska skickas till

KSdiarium och KSrapportering@umea.se senast 20 maj, märk med KS-2025/0187

Tekniska nämnden
Delårsrapport T1 2026

Dokumentansvarig: Teknik- och fastighetsförvaltningen
Fastställd av: Tekniska nämnden, XXXX-XX-XX
Version: 0.0
Dokumentdatum: 2026-05-05
Reviderad: 2026-xx-xx

UMEÅ KOMMUN

Innehållsförteckning

Tekniska direktören har ordet – Året som gått 03

Verksamhetsrapport

Övergripande 05

Digital omställning och IT 06

Fastighet 09

Gator och parker 12

Måltidsservice 15

Städ- och verksamhetsservice 17

Inriktningsmål

Inriktningsmål 1 20

Inriktningsmål 2 22

Inriktningsmål 3 24

Inriktningsmål 4 26

Nämndens utvalda rapporter

Personuppgiftsincidenter 30

Tekniska nämnden – personalrapport **31**

Personalpolitiskt mål 5 33

Personalpolitiskt mål 6 34

Personalpolitiskt mål 7 35

Tekniska nämnden – ekonomirapport **36**

Verksamheternas ekonomi **37**

Investeringar 46

UMEÅ KOMMUN

Viktiga händelser under tertialet

Tekniska direktören har ordet

Vintern har under inledningen av året varit extremt mild, vilket inneburit minskade insatser för snöröjning inklusive takskottning. Detta kompenserar till viss del de ökande kostnaderna för Färdtjänsten, på grund av det interimistiska avtal som kom på plats efter konkursen.

Arbetet med planeringsförutsättningar inför kommande mandatperiod har tydliggjort behovet av fortsatt omställning i flera perspektiv. Samhällssäkerhet och civil beredskap utgör även i år ett prioriterat område, där förvaltningen successivt stärker förmågan inom bland annat reservkraft, robusthet i tekniska system samt försörjningstrygghet kopplat till livsmedel och drivmedel. Befolkningsutvecklingen och dess påverkan på lokalförsörjning och investeringsbehov har fortsatt att analyseras och beaktas i planeringsunderlagen.

Karin Isaksson, teknisk direktör.

Dialogen med de olika nämndspresidierna och övriga berörda aktörer har präglats av ett konstruktivt och positivt samarbetsklimat. Särskilt fokus har legat på lokalförsörjningsfrågor, prioritering av investeringar samt den fortsatta digitala omställningen inom förvaltningens ansvarsområden. Förberedelser och genomförande kopplat till pågående och kommande investerings- och reinvesteringsprojekt har fortskridit enligt plan. Samtidigt pågår ett löpande arbete med underhåll och anpassningar av lokaler för att möta verksamheternas behov på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Förvaltningens resultat under tertialet visar sammantaget på en stabil utveckling, med god ekonomisk kontroll och ett utfall som ligger i nivå med eller bättre än budget och föregående år. Parallellt med detta pågår planering för gemensamma aktiviteter som syftar till att stärka engagemang, samhörighet och kultur bland medarbetarna.

Sammanfattningsvis har året inletts med både utmaningar och möjligheter. Trots hög belastning och ett komplext uppdrag fortsätter Teknik- och fastighetsförvaltningens verksamheter att leverera en samhällsviktig service av god kvalitet till kommunens invånare och verksamheter. Medarbetarnas engagemang och professionalitet är, även detta tertial, en avgörande framgångsfaktor.

Karin Isaksson

Karin Isaksson, teknisk direktör

Verksamhetsrapport

Status tilläggsuppdrag

Uppdrag	Resurs
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.	Arbete pågår med analys av konsekvenserna.
Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.	Realisering i linje med Plan för digital omställning bidrar till att skapa förutsättningar för våra verksamheter att ställa om med stöd av IT/teknik.
Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.	Löpande arbete pågår för att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltningsgränser.
Tilläggsuppdrag 2021:8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.	Arbete pågår tillsammans med bla upphandlingsenheten att utveckla metoder för att minska risken för att skattemedel finansierar organiserad brottslighet.

Digital omställning & IT

Under tertial 1 har stort fokus legat på den fortsatta organisationsutvecklingen inom DoIT. Arbetet med att forma och stabilisera team samt produktdomäner har intensifierats. I dag finns cirka 15 team med olika uppdrag och förutsättningar. För att skapa tydligare riktning, bättre samordning och stärkt verksamhetsnytta införs nu ett nytt arbetssätt där teamen samlas i produktdomäner.

DoIT har också under inledningen av året mottagit erbjudande från SKR och initiativet Handslag för digitalisering om att ansluta till GSIM*. En analys pågår av hur kommunen kan och bör engagera sig i detta arbete. GSIM bedöms vara ett viktigt förutsättningsskapande initiativ som ligger i linje med regeringens nationella digitaliseringsstrategi och kan stärka kommunens förmåga till samverkan och effektiv digital utveckling.

Vidare pågår uppstart av Umeås deltagande i det regionala initiativet AI Västerbotten. Arbetet innebär samverkan med bland annat Skellefteå och övriga kommuner i regionen kring gemensam AI-plattform, juridiska frågor, kompetensutveckling och utbildningsinsatser. Initiativet bedöms skapa goda förutsättningar för ett mer strukturerat och ansvarsfullt införande av AI i kommunal verksamhet.
DoIT har bidragit med kompetens i samband med hanteringen av visselblåsarfunktionen och har levererat en krypterad inbox för att säkerställa att en trygg kanal finns även efter att avtalet med den tidigare leverantören hävts.

*GSIM = grundläggande förutsättningar för ett samlat invånarmöte

Status prioriterade aktiviteter

Plan för digital omställning – data som strategisk tillgång

Kommunens planering och beslutsfattande stärks genom ökad användning av dataunderlag.

• Öka antalet unika användare på app.powerbi.com med 50%. • Användarnöjdhet för analysverktyg framtagna i Power BI överskrider 85%. • Ytterligare 6 kommungemensamma datamängder är tillgängliggjorda för analys eller AI-tillämpningar.	Bra framdrift hittills, 830 aktiva användare. Efter första tertialen är tre nya kommungemensamma datamängder tillgängliga.

Plan för digital omställning – robust och säker digitalisering: Cybersäkerhet

En gemensam målbild för behörighetshantering i kommunen är framtagen.

Målarkitektur för teknisk plattform inom behörighetshantering är framtagen och beslutad. • Ta fram en gemensam informationsmodell för behörighetshantering för de fyra vanligast rekryterade befattningarna. • Minst 85 % av användare är nöjda med prototypen för gränssnittet för ansvarig chef.	Arbete pågår. Teknisk målarkitektur på övergripande nivå är framtagen, och tillhörande icke-funktionella krav är under revision.

Plan för digital omställning – robust och säker digitalisering: Cybersäkerhet

Driftprocesser säkras genom automatisering av driftsättning, underhåll och övervakning.

• De tio mest tidskrävande manuella processerna är kartlagda. • Minst fem av de kartlagda processerna är automatiserade. • Samtlig central infrastruktur är dokumenterad och tillgänglig vid kris.	Ej påbörjad

Plan för digital omställning – effektivare styrning och samordning

Förtydliga ansvar och mandat inom verksamhetsutveckling och omställning med stöd av digitalisering.

• Initiera och driva utredning och tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen för digital omställning för att vid behov föreslå revideringar i reglementen och ägardirektiv. • Utreda och föreslå principer för finansiering och prioritering för att möjliggöra att medel nyttjas effektivt och till det som skapar önskat värde med syfte att strukturer kan etableras för det långsiktiga och kommunövergripande digitaliseringsarbetet, inklusive nödvändiga styrdokument.	Arbete för att föreslå revideringar i reglementen är pågående.

Status prioriterade aktiviteter

Plan för digital omställning – bättre användning av kommunens resurser

Minska tekniskt strul och öka trygghet hos kommunens anställda genom systematisk förändringshantering och incidenthantering.

• Implementera en första version av en kommunövergripande incidentprocess. • Inför en verksamhetsövergripande förändringslogg enligt ITIL (infomation technology infrastructure library). • Rätt systemstöd för kommunövergripande incidentprocess implementerat. • Minska antalet IT-beställningar som kräver komplettering från användare med 50 %.	Arbete med processer och systemstöd pågår. Målsättningen att minska antalet IT-beställningar som kräver komplettering från användare med 50% har redan uppnåtts.

Plan för digital omställning – effektivare styrning och samordning

Förstärka styrning av digitalisering genom rätt underlag och principer.

• Sju stödjande arkitekturprinciper inom digitaliseringsområdet är framtagna. • Dokumentera beroenden mellan processer och system för kommunens tolv mest samhällsviktiga tjänster. • Modell för styrning av digitalisering är framtagen och presenterad i SDF.	Underlag till principer för arkitektur inom ramen för digitalisering har påbörjats inför analys och prioritering av vilka principer som genomförs först. Dokumentation av beroenden har påbörjats inom området personal- och lönesystem men har prioriterats om för att möta omsorgsverksamhetens systemflora, med anledning av kommande upphandling.

Plan för digital omställning – kunskaper, förståelse och färdigheter

Stärka Umeå kommuns förmåga att snabbt omsätta digitaliseringens möjligheter.

• Genomföra minst tre pilotinitiativ som inte tar längre tid än ett kvartal, med nya digitala lösningar kopplade till något av de strategiska områdena i Plan för digital omställning. • 80 % av deltagare i pilotinitiativen upplever att de fått tillräcklig kompetens för att förstå, omsätta och utvärdera de digitala lösningarna. • Identifiera och dokumentera minst fem framgångsfaktorer för snabb omställning i samverkan med verksamheterna.	Hittills är ett pilotinitiativ genomfört inom 3 månader, ett är pågående till och med maj.

Fastighet

Året har inletts med lägre nederbörd än normalt, vilket har medfört ett minskat behov av både snöhantering och takskottning, med lägre kostnader som följd. Arbetet med att analysera fastigheternas takkonstruktioners bärighet har nu slutförts, och en handlingsplan har tagits fram för det fortsatta arbetet.

Under perioden har fokus legat på lokalförsörjnings- och investeringsplanering som underlag för budgetprocessen, med särskild hänsyn till den minskade befolkningsutvecklingen. Under 2026 pågår flera större bygg- och investeringsprojekt. Vasaskolan byggs ut med bland annat två nya flyglar, samtidigt som Rosa huset byggs om till skolkök. Bygget av Östra brandstationen är påbörjat. Arbetet med en ny skola i Stöcke inleds under året. Den nya skolbyggnaden vid Hedlundaskolan är färdigställd. Parallellt fortsätter arbetet med utbyggnad av skolkök och skolrestaurang samt renovering och uppdatering av den befintliga skolbyggnaden under 2026.

Införandet av ett nytt fastighetssystem fortskrider enligt plan men har under perioden krävt betydande personella resurser. Fastighetsverksamheten har arbetat nära DOIT och Datadriven kommun under första kvartalet. Arbetet med en ny, automatiserad verksamhetsuppföljning är till stora delar färdigställt. Uppföljningen baseras på data från bland annat det nya fastighetssystemet och ekonomisystemet och presenteras via Power BI i en överskådlig och lättillgänglig rapport för verksamheten.

Arbetet med att uppdatera och återställa kommunens skyddsrum fortgår. Flera skyddsrum är i behov av omfattande och kostsamma åtgärder för att återställa sin grundläggande funktion.

UMEÅ KOMMUN

Status prioriterade aktiviteter

Införande av fastighetssystemet Pythagoras	
Fortsatt införande av det nya fastighetssystemet, med planerad driftsättning i juni. Systemet omfattar funktionalitet för FMS[1], PMS[2], CRM[3] och BI[4], och ersätter tidigare systemstöd. Projektet är omfattande och resurskrävande, och innebär en betydande förändring för medarbetarna. Aktiviteten inkluderar utbildning och kompetensutveckling för att stödja införandet.	Arbetet pågår enligt plan.
Utfasning av lysrörsbelysning enligt EU-direktiv	
I linje med EU:s förbud mot vissa lysrör fortsätter arbetet med att byta ut äldre belysning inom våra fastigheter. Aktiviteten bidrar till minskad energiförbrukning, ökad driftssäkerhet och efterlevnad av miljölagstiftning, inklusive ekodesignförordningen 2019/2020 och RoHS-direktivet[5].	Arbetet pågår och utförs enligt den budget som finns.
Säkerhetskrav lås och passage nu och för framtiden	
Med utgångspunkt i identifierade säkerhetsrisker initieras ett projekt för att definiera och implementera lämpliga säkerhetskrav för lås- och passagesystem i kommunala lokaler. Arbetet sker i samverkan med berörda förvaltningar och syftar till att minska risken för obehörigt tillträde och stärka skyddet av verksamhetskritiska miljöer.	Arbetet är påbörjat, där samverkan förs tillsammans med DOIT.
Bevaka införandet av EU:s nya direktiv om byggnaders energiprestanda (EPBD)	
Fastighet bevakar utvecklingen av EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda, EPBD[6] , vars syfte är att alla nya byggnader inom EU ska vara nollutsläppsbyggnader senast 2030. Direktivet innebär bland annat skärpta krav på energieffektivitet, omfattande livscykelbaserade klimatberäkningar och uppgradering av befintliga byggnader sett ur energi- och klimatsynpunkt. Fastighet arbetar med integrering av EPBD samt förbereder verksamheten inför att direktivet blir svensk lag under 2026.	Bevakning av de nya direktivens påverkan följs kontinuerligt.

Status tilläggsuppdrag

Uppdrag	
Tilläggsuppdrag 2025:2 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att som en konsekvens av förändrade demografiska förutsättningar säkerställa ett fortsatt effektivt lokalnyttjande, inklusive att tillse att frigjorda lokaler så långt det är möjligt nyttjas till verksamheter med ökade behov av lokaler, i syfte att hålla nere kommunens lokalkostnader och minska investeringsbehovet i nya lokaler. Förändrade investeringsbehov ska lyftas inom ramen för ordinarie planeringsprocess.	Arbetet med att ett effektivt lokalutnyttjande har inkluderat förändringen av de demografiska förutsättningarna.
Tilläggsuppdrag 2025:3 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden och individ- och familjenämnden i uppdrag att analysera behovet och utreda förutsättningarna för annan boendeform.	Utredning och analys av behovet pågår.
Tilläggsuppdrag 2025:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, samt tekniska nämnden i uppdrag att i dialog med berörda verksamheter och externa parter ta fram förslag på samverkan kring och samnyttjande av anläggningar för djurhållning.	Samverkan pågår för att ta fram ett förslag.
Tilläggsuppdrag 2025:5 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att analysera behovet och utreda förutsättningarna för idrottshall för Vasaskolan, samt att gymnasie- och vuxenutbildningen ges i uppdrag att se över framtida programstrukturen på kommunens gymnasieskolor.	Arbete pågår med att analysera behovet och utreda förutsättningarna.
Tilläggsuppdrag 2025:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att i dialog med berörda verksamheter och föreningslivet utreda förutsättningarna för att utveckla idrottsanläggningarna Gammlia Arena, Visionite Arena och Nolia Arena ur ett tillväxtperspektiv.	Arbete pågår med att utreda förutsättningarna för att utveckla idrottsanläggningarna.

Gator och parker

Vintern har varit ovanligt mild, vilket har medfört lägre driftkostnader för intervägh̊allning jämfört med budget. Sandupptagningen påbörjades tidigare än normalt till följd av den tidiga avtiningen av gator och vägar. På grund av att vägarna blev isfria så tidigt, överskred partikelhalterna längs Västra Esplanaden under ett par dagar gällande gränsvärden. Åtgärder i form av dammbindning och spolning genomfördes skyndsamt för att minska partikelhalterna.

Under perioden försattes entreprenören för färdtjänst i konkurs. En interimslösning upprättades under två veckor i avvaktan på att ett nytt tillfälligt avtal kunde tecknas. Det nya avtalet innebär mer än en fördubbling av kostnaderna jämfört med tidigare avtal. Arbetet med upphandling av ett nytt långsiktigt färdtjänstavtal har påbörjats.

Avseende Norrbyskär finns risk för förseningar och ökade kostnader kopplade till renoveringen av kajerna. För att säkerställa sommarens trafik och verksamhet planeras en tillfällig kajlösning. Dialog förs löpande med entreprenör kring genomförandet.

Elsparkcyklarna har ställts ut enligt säsongsplanering och finns nu tillgängliga i kommunen. Arbetet följs upp i dialog med operatörerna med fokus på trafiksäkerhet, framkomlighet och ordning i det offentliga rummet.

För att skapa en samlad bild av framtida klimatförutsättningar i Umeå och identifiera de största klimatrelaterade riskerna har SMHI, på uppdrag av Gator och parker, tagit fram en klimatanalys. Analysen utgör ett viktigt underlag i det fortsatta arbetet med klimatanpassning. Klimatanalysen presenterades för kommunen och företag i februari.

Slutligen genomfördes rallyt enligt plan, även i år med en delsträcka längs Strandpromenaden. Arrangemanget var mycket uppskattat och välbesökt.

Status prioriterade aktiviteter

Skapa utrymme för utveckling	
Satsning på att öka den digitala kompetensen genom deltagande i AI-klivet.	Utbildningen är genomförd. En verksamhetsgemensam plan för digital utbildningsinsats är framtagen och presenterad.
Delta i arbetet kring Datadriven kommun våren 2026.	
Klimatanpassning	
Genomföra en kommunövergripande klimatanalys med hjälp av SMHI.	Klimatanalysen är genomförd och presenterad.
Framtagande av åtgärdsplan utifrån den genomförda klimatanalysen.	Arbete pågår.
Genomföra fortsatta ras- och skredriskundersökningar längs strandpromenaden, bl.a. stabilitetsundersökning, Skeppsbron.	Arbete pågår.
Testa och utveckla nya lösningar för klimatanpassningar och dagvatten, fokus på Tvärån och Djupbäcken samt centrala Umeå.	Arbete pågår.

Status tilläggsuppdrag

Uppdrag	Resurs
TN-uppdrag 2025:1 I arbetet med stadsdelsdialoger lyfta in Holmsund/Hörnefors/Sävar som tätorter att varvas in vart tredje år och därmed att se över prioriteringsordningen för Stadsdelsdialogerna. Detta för att stärka tätorternas attraktivitet samt stimulera föreningslivet och medborgare att vara med än mer i utvecklingsarbetet. Dessutom bör dessa tätorter vid exempelvis evenemang som Höstljus eller motsvarande få ta del av någon installation.	En ny planering finns beslutad av nämnden i februari 2026, TN-2024/00221. Arbete pågår med framtida planering.

Måltidsservice

Under perioden har Måltidsservice fått beslut om att vi även i år är beviljade stöd från livsmedelsverket för att öka beredskapen. Information vi fått från Livsmedelsverket är att investeringsstödet för 2026 ska användas för att slutföra eller fullfölja de insatser och investeringar som påbörjades 2025. I första hand ska medlen gå till kostnader kopplade till att öva med eller utbilda inom det material som köpts in. Samt följa upp, utvärdera och vidareutveckla måltidsverksamhetens kontinuitetsplan inklusive inköp baserade på samt delta i beredskapsövningar. Detta går hand i hand med de prioriterade aktiviteter vi redan har i vår verksamhetsplan samt att vi är en av de verksamheter som får stöd av Säkerhet för att färdigställa vår kontinuitetsplan.

Mot inriktningsmålet klimat pågår arbetet ständigt mot mer klimatsmarta måltider. Nya svenska vegetariska proteinkällor testas och delar eller hela måltider byts ut succesivt.

Måltidsservice har under perioden jobbat tillsammans med DOIT och Datadriven kommun. En ny automatiserad verksamhetsuppföljning är till stora delar klar. Hela verksamheten kan nu i en enkel Power BI rapport följa vår ekonomi, våra mål och vår produktivitet. Rapporten är redan den näst mest använda rapporten i kommunen, på andra plats efter vår egen Måltidsnärvaro rapport. Mycket manuell hantering försvinner och vi gör det lätt att göra rätt för både medarbetare och chefer.

Prioriterade aktiviteter pågår enligt plan.

Status prioriterade aktiviteter

Förmågehöjning beredskap

Utöka omställningslager till två veckor och ha en påbörjad plan för lokalt och centralt beredskapslager. Öva för att öka tillagningskapacitet utan kritiska resurser.	Pågående; Omställningslager är inköpta och mycket tillagningsutrusning samt övrig utrusning såsom powerbanks, belysning och engångsmaterial. Förvaring är löst på en majoritet av köken. Återstår att inventera hur långt den utrusning vi köpt räcker samt att hitta lösningar för ved eller gasol samt öva och hitta lösningar för förvaring för de enheter som inte lyckats.

Ny livsmedelsstrategi 2.0

Samarbete med LRF och producenter för ökad robusthet i livsmedelskedjan. Omvärldsbevaka inför kommande upphandling.	Pågående; dialogmöten med grossister inför kommande upphandling samt omvärldsbevakning. Möte med LRF har genomförts samt lokalt slakteri för att utreda om vi kan öka robustheten.

Nya rekommendationer från livsmedelsverket

Anpassa Måltidskoncept och menyer mot nya rekommendationer från Livsmedelsverket.	Klart; Måltidskonceptet är anpassat och nytt stödmaterial med dialogfrågor är framtaget för dialog på APT

Städ- och verksamhetsservice

De första månaderna av året har fortlöpt enligt plan. Verksamheten har haft ett tydligt fokus på verksamhetens inriktningsmål, med särskild prioritering av bemanningsfrågor samt upphandling av ett digitalt städledningssystem. Upphandlingsprocessen har dock stött på ett bakslag, vilket innebär att införandet av systemet kommer att senareläggas något. Parallellt har arbetet med handlingsplanen för förbättrad kvalitet fortsatt. Städservice har uppdaterat och moderniserat sitt intranät och ett större arbete med rutiner pågår.

Arbetet med kvalitetskontroller inom förskolor och skolor har intensifierats. Antalet genomförda kontroller ökar successivt, och målsättningen är att samtliga enheter ska ha granskats innan årets slut. Samtidigt ses en positiv utveckling där allt fler verksamheter uppnår godkända resultat i den interna kvalitetsbedömningen enligt Insta 800 som är en nordisk branchstandard.
En konstruktiv och förbättrad dialog har etablerats med miljö- och hälsoskyddsverksamheten. Detta har lett till en gemensam förståelse som möjliggör fortsatt tillsyn. Därigenom ges städverksamheten bättre förutsättningar att vidareutveckla rutiner och arbetssätt i linje med de krav som ställs.

Det fortlöpande arbetet med utbildning , i samverkan med fastighet, har gett tydliga resultat. Detta har bland annat bidragit till att vissa äldre tillsynsärenden från miljö- och hälsoskyddsverksamheten kunnat avslutas.
Framåt är en fortsatt nära dialog med miljö- och hälsoskyddsverksamheten av stor vikt. Regelbundna avstämningar planeras att genomföras några gånger per år för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling.
Parallellt pågår ett aktivt arbete tillsammans med utbildningsverksamheten för att tydliggöra ansvarsfördelning inom identifierade gråzoner. Detta arbete bedöms kunna leda till behov av revidering av nuvarande servicenivåer, vilket i så fall kommer att lyftas till tekniska nämnden för vidare hantering.

Status prioriterade aktiviteter

Digitaliserat städledningssystem

Digitalt städledningssystem skall upphandlas och påbörja implementeras under 2026 med avsikt att vara helt i drift i slutet av 2027.	Avsikten är att inom kort annonsera upphandlingen, men då inom en annan upphandlingsform, vilket bedöms kunna bidra till att fler intressenter lämnar anbud.

Förbättra bemanningsplaneringen

Verksamheten ska under 2026 fortsätta utveckla bemanningsplaneringen, i syfte att öka kontinuitet och kvalitet i verksamheten.	Detta är ett långsiktigt mål där utvecklingen går i rätt riktning. Verksamheten arbetar aktivt med att minska andelen timvikarier till förmån för fler tillsvidareanställningar, då timvikarier utgör en kortsiktig och kostsam lösning över längre tidsperioder.

Enhetliga arbetssätt och städmetoder

Utvärdera befintliga städmetoder och utveckla en plan för implementering av gemensamma, standardiserade arbetssätt och städmetoder.	Arbetet är omfattande och har inletts genom att identifiera möjliga tillvägagångssätt för hur verksamheten framöver ska arbeta med analys, uppföljning och utvärdering inom området.

Förbättrad städkvalitet

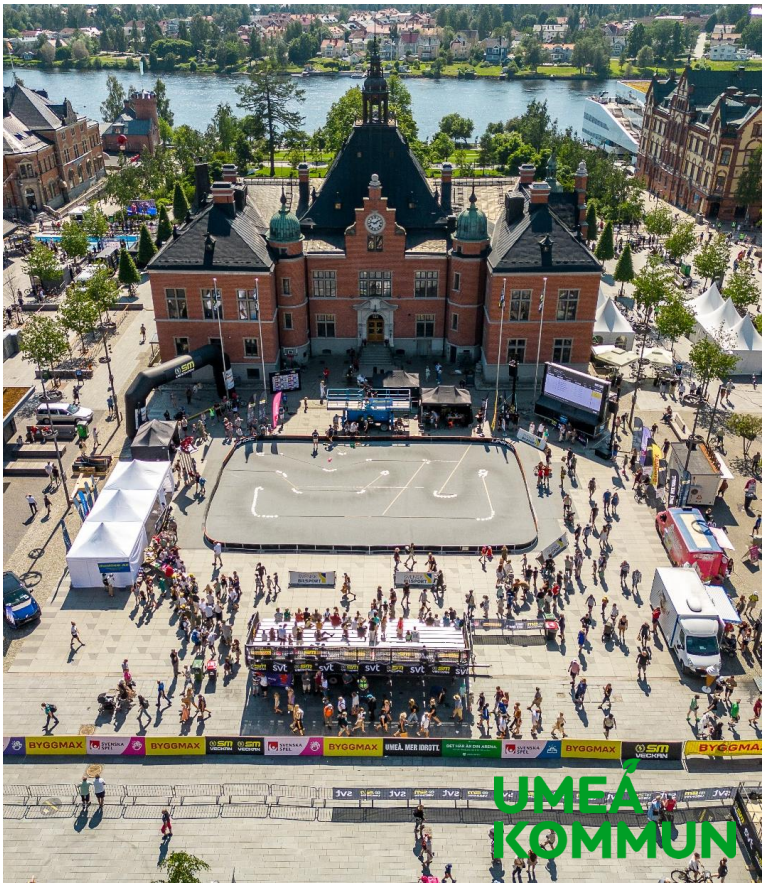
Under 2026 ska verksamheten, utifrån handlingsplanen Ökad städkvalitet 2.0, fortsätta implementera de delar av planen som ännu inte genomförts. Arbetet syftar till att säkerställa en fortsatt höjning av kvalitet, effektivitet och enhetlighet i verksamheten.	Arbetet fortskrider i enlighet med fastställd handlingsplan, där åtgärder genomförs strukturerat och successivt.

Inriktningsmål

Inriktningsmål 1

Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050

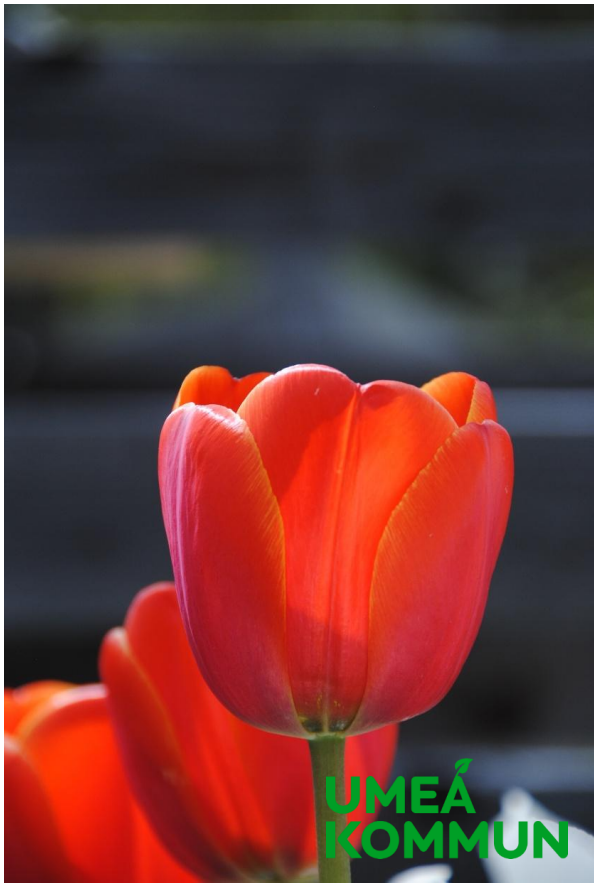
Arbetet inom samhällsbyggnadsområdet har uppmärksammats externt genom att verksamheten tilldelades pris som Årets samhällsbygge, vilket bekräftar kvaliteten i genomförandet och förmågan att skapa nytta för både invånare och samhälle. Utmärkelsen stärker Umeås position som en attraktiv kommun för investeringar, kompetens och etableringar.
Pilotprojektet kring eldriven hjullastare stärker Umeå kommuns profil som en ledande aktör inom hållbart samhällsbyggande och innovation, och bidrar till kommunens mål om klimatneutralitet och långsiktigt hållbar tillväxt. Investeringen fungerar även som ett viktigt lärande inför framtida upphandlingar och breddad elektrifiering av maskinparken.

Inriktningsmål 1

Uppföljning prioriterade aktiviteter

Uppdrag/aktivitet	Status/kommentar
Fokus på effektiv och säker implementering av IT och digitaliseringslösningar för att bidra till kommunens tillväxt och omställning.	DoIT har pågående aktiviteter för att realisera kommunens Plan för digital omställning vilket inkluderar bland annat samarbetsformer med kommunens förvaltningar och förutsättnings-skapande teknikutveckling. Det pågår också en översyn av IT- och digitaliseringsstyrningen för att utreda behov av förändrat reglemente och kompletterande policys och riktlinjer med syfte att stärka kommunens förmåga till omställning med IT.
Fokus på genomförande av investeringar	Ett arbete görs med översyn av processer för att kunna presentera fler mogna projekt i ett tidigare stadie.

Inriktningsmål 2

Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Arbetet bedrivs fortsatt i enlighet med tidigare fastställda styrdokument och inom ramen för nämndens grunduppdrag. En viktig utgångspunkt är att bidra till social hållbarhet genom att skapa och upprätthålla trygga, säkra och inkluderande utomhusmiljöer som är tillgängliga för alla.
Inom grunduppdraget pågår ett löpande och systematiskt arbete med planering, drift och underhåll av det offentliga rummet. Detta omfattar bland annat utveckling och underhåll av gatubelysning, skötsel av parker samt vård och tillgängliggörande av naturområden. Genom dessa insatser skapas miljöer som främjar trygghet, hälsa, möten och delaktighet.
Välskötta och funktionella utemiljöer bidrar till ökad jämlikhet mellan olika stadsdelar, stärker tilliten till det offentliga rummet och motverkar otrygghet och utanförskap. På så sätt utgör arbetet med utemiljöer en central del i kommunens strävan efter socialt hållbar utveckling.

Inriktningsmål 2

Uppföljning prioriterade aktiviteter

Uppdrag/aktivitet	Status/kommentar
Stadsdelssatsningar, fortsätta arbetet enligt av nämnden fastställd plan.	Under uppstart.
Stadsdelslyft Ålidhem	En pilot på alternativ utformning av gatan planeras till sommaren på Socionomstråket.

Inriktningsmål 3

Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina liv

Teknik och fastighet bidrar till kommunens jämställdhetsmål genom att skapa trygga, tillgängliga och inkluderande fysiska miljöer som kan användas på lika villkor av kvinnor och män. Genom ett jämlikt samhällsbyggande, hållbara mobilitetslösningar och välskötta offentliga rum stärks möjligheterna för alla att delta i samhällslivet och forma sina egna liv. Verksamheten bidrar även internt genom arbetssätt som ökar delaktighet och inflytande.

Inriktningsmål 3

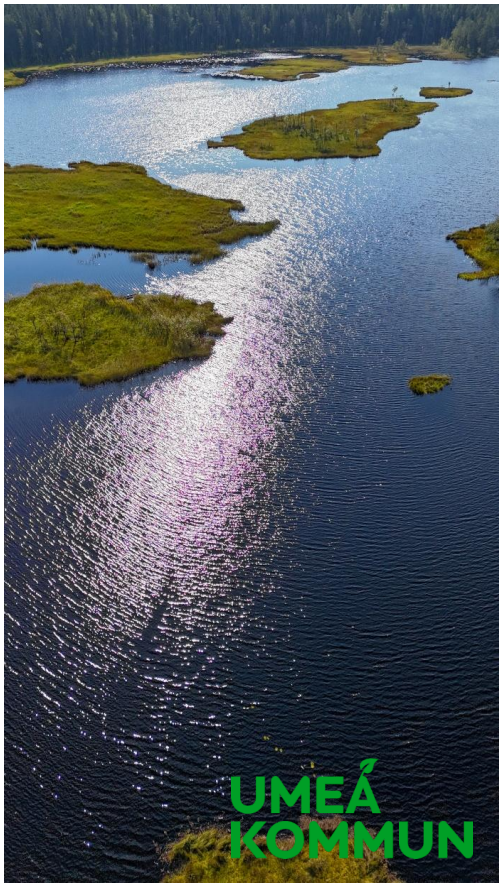
Uppföljning prioriterade aktiviteter

Uppdrag/aktivitet	Status/kommentar
Öka medborgardelaktigheten	Stadsdelsdialoger för året planeras.
Utveckla tryggare mötesplatser	Arbete pågår.

Inriktningsmål 4

Umeå ska vara klimatneutralt till 2040

Under vintern har teknik och fastighet jobbat med att ta fram en ny struktur för rapportering av miljöarbetet inom förvaltningen. Exempelvis har Miljöforumet sedan tidigare tagit fram miljöaktiviteter till verksamhetsplanen som nu kommer integreras med den nya strukturen. Det innebär bland annat att de följas upp under året och rapporteras i samband med tertial- och årsrapport. Miljöaktiviteterna finansieras till stor del av de medel inom förvaltningen som är riktade mot klimat- och miljöaktiviteter.

Inriktningsmål 4

Uppföljning prioriterade aktiviteter

Uppdrag/aktivitet	Status/kommentar
Transporter	
Testa elektrisk hjullastare i verksamhet.	Elektrisk traktor i egen drift testas under sex månader och startade under vintern 2026. Elektriska arbetsmaskiner blir allt vanligare och det finns flera fördelar. Exempelvis gällande arbetsmiljö, färre partiklar från avgaser och lägre klimatpåverkan i drift. Mellan 15 januari och 1 april har Gator och parker testat eltraktorn vid plogning och efterarbeten, nu testas den vid sopning av grus.
Hållbart resande under byggtiden i ett gatuombyggnadsprojekt genom MM.	Mobility management (MM) i byggskedet innebär att främja hållbara transportval och minska biltrafiken under infrastrukturprojekt för att minimera störningar. I detta uppdrag hanteras trafikpåverkan genom att informera om alternativ och underlätta för gång, cykel och kollektivtrafik. Norra Obbolavägen har valts ut som en pilot där vi testar detta koncept. Under T1 har omledning av gång-, cykel- och kollektivtrafiken arbetats fram. Info till boende har skickats ut där aktiviteter kopplade till beteendepåverkan lagts till; boende har fått ansöka om busskort och dubbdäck till cykeln till kommande vinter. De har även möjlighet att delta i en tävling med frågor som kan förbättra det fortsatta arbetet med gatuombyggnadsprojekt.
Bygg och anläggning	
Upphandla ett byggprojekt med utsläppsfri byggarbetsplats	Fastighet testar att genomföra projektet Malmen 27 med utsläppsfri byggarbetsplats, arbetet pågår.
Klimatberäkna ett anläggningsprojekt	Gator och parker klimatberäknar Renmarkstorget och Fastighet klimatberäknar utemiljön på Älvan 1, båda pågår.

Inriktningsmål 4

Uppföljning prioriterade aktiviteter

Uppdrag/aktivitet	Status/kommentar
Energi (el och fjärrvärme)	
Anordna ett energiutbildningstillfälle för Fastighets drifttekniker	Utbildning inom energi har genomförts under april. Fler utbildningar planeras till hösten 2026.
Testa digitalt verktyg för visualisering av byggnaders energiprestanda	Envista testas just nu på fastighetsbeståndet för att visualisera byggnadernas energiprestanda. Utvärderas under 2026.
Testa effekthantering och beteendecoaching i storkök	Awareify, effekthantering och beteendecoachning, testas just nu i sex stycken olika storkök.
Cirkulär ekonomi	
Utöka möjligheten att sortera kartong och plast för Städs verksamhetsavfall genom inköp av avfallskärl	Att utöka möjligheten att sortera kartong och plast från Städs verksamhetsavfall planeras att genomföras under 2026.
Lansera digitalt återbruks-verktyg för teknik- och fastighetsförvaltningens medarbetare	Första version av appen "Återbruksportalen" är lanserad och tillgänglig för teknik och fastighets medarbetare.
Förlänga livslängd på digitala enheter genom aktiv hantering och återbruk	Digital omställning och IT jobbar kontinuerligt med att förlängs livslängd på digitala enheter.
Övergripande insatser	
Genomföra en hållbarhetsutbildning för Måltidsservices medarbetare	Hållbarhetsutbildning för Måltidsservices medarbetare planeras.
Skapa en film för vårdnadshavare om hållbarhetsarbete kring livsmedel	Måltidsservice utreder olika alternativ för möjligheter att skapa en film för vårdnadshavare.
Genomföra en temadag med lokala varor/livsmedel	Planerad, exempelvis finns regnbåge från Kalix på menyn under våren samt varje månad inom äldreomsorgen.

Rapporter

Personuppgiftsincidenter

Förvaltningens hantering av dataskydd och informationssäkerhet fungerar överlag tillfredsställande. De årliga utbildningarna och insatserna, både centralt och lokalt, bidrar till att personuppgiftskoordinatorerna kan utföra sina uppgifter effektivt.

En incident under perioden T1 som gäller felaktiga behörigheter har krävt ett antal organisatoriska och administrativa åtgärder från DoIT i form av reviderade rutiner och arbetsinstruktioner. Övriga incidenter handlade om mejl med personuppgifter har skickats felaktiga. Dessa hade hanterats enligt rutin.

År	Antal incidenter	Antal anmälda vidare
2018	3	1
2019	6	0
2020	9	1
2021	9	1
2022	3	1
2023	12	0
2024	10	0
2025	10	0
2026, T1	3	0

Tabellen visar antal incidenter per år.

Personalrapport

Måluppfyllelse personalpolitiska mål

Personalpolitiska mål	Bedömning av nämndens arbete med personalpolitiska mål
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	Enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	Enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	Enligt plan

Tabellen visar bedömning av nämndens arbete med de personalpolitiska målen med bedömningskriterierna; Enligt plan/ Mer arbete krävs.

Resultatmått	Målvärde 2025	Utfall jan–april 2026			Utfall jan–april 2025		
		kvinnor	Män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro, totalt i procent av anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	6,0	7,4	4,4	6,1	8,3	5,2	6,9
Andel långtidsfriska (%)	65	59	67	63	57	67	62
Andel heltidsanställda (%)	96	95	97	96	94	98	96

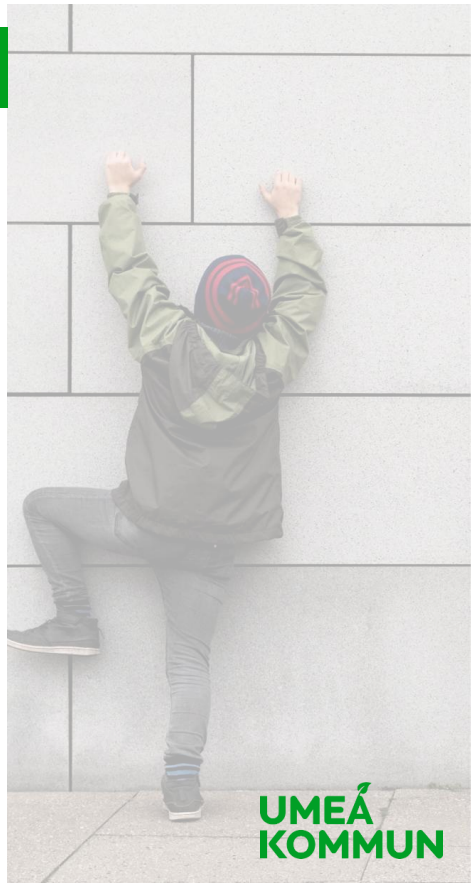
Tabellen visar utfall i procent för resultatmåtten; Sjukfrånvaro, Långtidsfriska, Heltidsanställda.

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Under perioden januari–april har arbetet med att stärka förvaltningens arbete som attraktiv arbetsgivare fortsatt. Arbetet har främst fokuserat på att förenkla, kvalitetssäkra och vidareutveckla tillämpningen av materialet kring arbetsgivarvarumärket. Arbetsmaterialet för rekrytering och introduktion har omarbetats och förenklats för att möjliggöra hög kvalitet och likvärdighet i verksamheterna. HR-enheten har bistått verksamheter och chefer i att identifiera och synliggöra karriärvägar, vilket ska bidra till ökad kompetensutveckling och intern rörlighet.

Teknik- och fastighetsförvaltningens intranät har gjorts om för att bli ett tydligare stöd i vardagen och ett gemensamt nav för den information som styr hur vi arbetar. Den nya strukturen gör det lättare att hitta rätt och förstå sammanhang. Intranätet har också fått ett nyhetsflöde där vi ska lyfta goda exempel, fina prestationer och berättelser från våra verksamheter. Genom att synliggöra medarbetares arbete och skapa ökad förståelse över verksamhetsgränserna bidrar intranätet till engagemang, stolthet och ett stärkt arbetsgivarvarumärke.

Ett gemensamt arbete, tillsammans med övriga förvaltningar och Säkerhetsenheten Umeå kommun, för att implementera och tillämpa den nya lagstiftningen om utökade registerkontroller vid anställning. Det kommer att göras en inventering, kartläggning och fastställande av vilka befattningar, främst ledande, som omfattas. Syftet är att stärka säkerheten och förhindra att personer med brottsliga avsikter anställs i kommunal verksamhet. Det här gäller kontroller under rekryteringsprocessen och inför anställning på Umeå kommun, inte på redan anställda medarbetare.

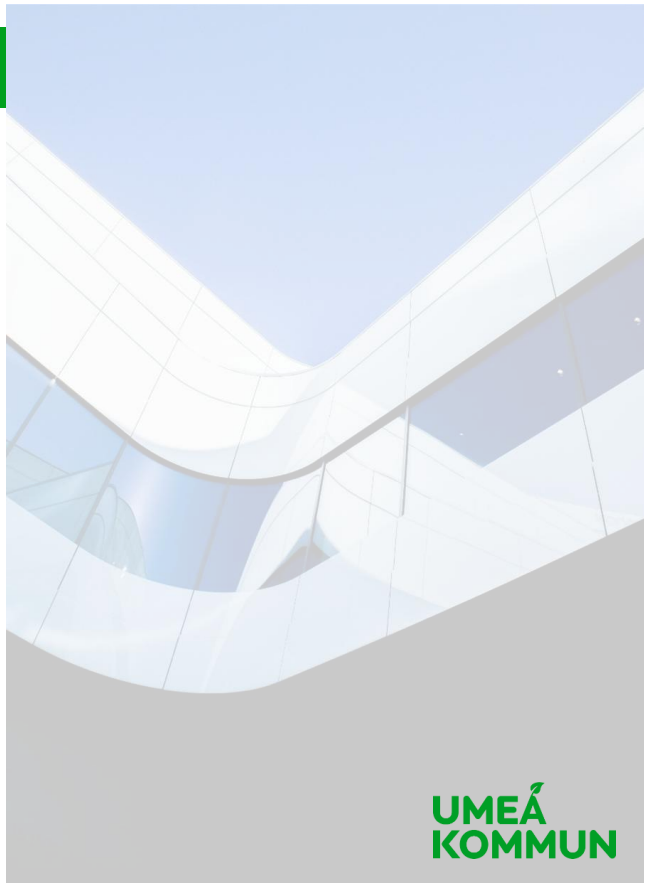

Ledarskap

Fokusområdet för ledarskapet inom Teknik och fastighet är chefers förutsättningar och att synliggöra och tillvarata lärande i arbetsvardagen. Under april samlades Ledarforum i Medlefors i Skellefteå för nätverkande och erfarenhetsutbyte inom förvaltningen. När cheferna har rätt förutsättningar att leda blir vardagen bättre för alla som arbetar inom förvaltningen. Det planerade arbetet med Chefoskopet kan eventuellt komma att genomföras vid ett senare tillfälle.

I februari hölls en workshop med alla chefer inom Fastighet under rubriken kompetensförsörjning. Där delades det på erfarenheter, synliggjorde det som redan fungerar och identifierade områden där verksamheten tillsammans med HR-enheten kan stärka chefens arbete kring anställning, utveckling och lön. Ett fortsatt arbete med aktiviteter görs av det som kom fram, både i det cheferna själva såg behov av att jobba vidare med och vad HR och chef bör fokusera på tillsammans.

Det har hållits fem reflekterande team under den här perioden, där cheferna i mindre grupper tillsammans med HR har dialog om aktuella ledarskapsfrågor.

Friskfaktorer

En god arbetsmiljö och hälsofrämjande insatser bidrar till att medarbetare och chefer trivs, mår bra och presterar väl. En workshop har genomförts tillsammans med verksamheternas samverkansgrupper, chefer, skyddsombud, huvudskyddsombud samt HR enheten. Workshopen utgick från sammanställningen av den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet samt arbetet med lika rättigheter och möjligheter. En summering av 2025 gjordes, och dialog fördes kring prioriterade mål och aktiviteter för Teknik- och fastighetsförvaltningen under 2026.

Det har varit flera workshopar med fokus på friskfaktorarbetet utifrån verksamheters behov.

Behovet av att kartlägga nuläget avseende säkerhetskultur har identifierats och arbete pågår med att se över lämpligt genomförande och möjliga plattformar för arbetet. Möjligheten att integrera säkerhetskultur i den framtida och omarbetade medarbetarundersökningen har lyfts, men är ännu inte beslutad.

Ekonomirapport

Nämndens budgetavvikelse jan-april 2026: 35,2 mnkr

Nämndens resultat per april är ett överskott på 35,2 mnkr jämfört med budget fördelat per verksamhet enligt tabell. Resultatet är något lägre än föregående månad och jämfört med resultatet samma period föregående år, 27,4 mnkr, så är resultatet cirka 7,8 mnkr bättre. Det som skiljer mellan åren är i huvudsak att vintern är mer kostnadsmässigt gynnsam, samt att resultatet för fastighet och måltidsservice är bättre jämfört med 2025 medan resultatet för DoIT är sämre.

För gator och parker har året börjat med väldigt låga kostnader för vintern vilket återspeglas i resultatet. För färdtjänst är det ett litet underskott för perioden kopplat till ny entreprenad pga konkurs som kommer medföra stora kostnader för året.

Resultatet för fastighet är ett överskott för perioden. Låga kostnader för snöröjning lyfter resultatet samt överskott inom exempelvis hyresintäkter medan mediakostnaderna har ett underskott för perioden, främst på grund av fjärrvärmekostnader.

Verksamhet	Utfall april 2026	Utfall april 2025
Gator och parker	19,3	19,5
Fastighet	9,3	-0,7
DoIT	-0,5	6,2
Måltidsservice	4,5	2,7
Städ-och verksamhetsservice	-1,0	-1 ,0
Gemensamt	3,6	0,6
Totalt, mnkr	**35,2**	**27,3**

Måltidsservice har ett överskott för perioden kopplat till livsmedel, men planerade inköp av ekologiska och närproducerade livsmedel kommer minska det överskottet under året.

Inom DoIT och Städ- och verksamhetsservice är det mindre underskott hittills för året.

Inom gemensamt är det ett överskott beroende på bidrag från livsmedelsverket kopplat till civil beredskap, kostnader kommer under året.

Prognos per april 2026: 3,0 mnkr

Prognosen för perioden visar ett förväntat överskott på 3 mnkr mot budget.

Vintern har totalt sett varit kostnadsmässigt fördelaktig inledningsvis för året både inom gator och parker och fastighet, men kommande kostnadsökningar inom främst färdtjänst drar ner resultatet kraftigt under året. För DoIT drar kostnader för cybersäkerhet och lagstiftning ner resultatet under året till ett underskott, och för städ innebär personalkostnader högre än budget ett underskott. Måltidsservice har ett överskott inledningsvis, där kommer satsningar på ekologiskt och närproducerat minska det överskottet under året men verksamheten räknar med att gå 1 mnkr plus.

I övrigt mindre avvikelser för verksamheterna.

Under nuvarande förutsättningar är det väldigt svårt att göra en säker prognos, därför ska prognosen bedömas med en osäkerhet på + 10 och -10 mnkr. Nämnden påverkas till stor del av yttre faktorer som prisökningar och väder, som inte går att styra. Avvikelser mot budget hanteras genom att anpassa volym, ambition eller servicenivå där så är möjligt.

Verksamhet	Prognos 2025	Prognos 2025	Prognos 2025	Resultat
	feb	mars	april	2025
Gator och parker	-10,0	-7,0	-7,0	9,8
Fastighet	0,0	6,0	15,0	-14,1
DoIT	-4,0	-4,0	-4,0	-2,1
Måltidsservice	1,0	1,0	1,0	5,3
Städ & verksamhet	-2,0	-2,0	-2,0	-5,3
Gemensamt	0,0	0,0	0,0	-2,9
Totalt, mnkr	**-15,0**	**-6,0**	**3,0**	**-9,3**

Fastighet

Periodresultat 9,3 mnkr

Skötsel/tillsyn redovisar ett överskott för perioden som uppgår till 11,2 mnkr. Den främsta orsaken till överskottet beror på att vinterkostnaderna varit låga dvs låga kostnader för snöröjning. Energikostnaderna redovisar däremot ett underskott som uppgår till -2,3 mnkr och beror främst på höga fjärrvärmekostnader. Högre externa hyresintäkter beror bla på att GVN har lämnat över lägenheter till Fastighet from 2026. För perioden redovisas ett överskott på 2,0 mnkr. Övriga poster redovisar ett underskott på -1,6 mnkr som främst beror på höga kostnader för avhjälpande underhåll.

Specifikation vinterkostnader, tkr	Periodbudget	Periodutfall	Periodavvikelse	Årsprognos
Skötsel/tillsyn	**-38 043**	**-26 816**	**11 227**	**10 000**
varav snöröjning mm	*-30 323*	*-18 998*	*11 326*	
Media	**-54 174**	**-56 475**	**-2 301**	**-5 500**
varav elkostnader	*-23 118*	*-22 350*	*768*	
varav värmekostnader	*-25 423*	*-28 416*	*-2 992*	
varav vattenkostnader	*-5 633*	*-5 709*	*-76*	
Skador	**-3 333**	**-3 083**	**250**	**0**
varav vinterskador		*-410*	-410	

Varav takskottning, tkr	tom 2026–04	2025	2024	2023
Takskottning (utfall)	-2,4	-5 243,7	-2 828,6	-9 935,0

Tabell: Specificering kostnader kopplade till vintern

Fastighet

Prognos 15 mnkr

Kostnaderna för skötsel/tillsyn prognostiseras ett överskott som uppgår till 10,0 mnkr. Överskottet beror uteslutande på låga snöröjningskostnader. Däremot bedöms energikostnaderna att sluta med ett underskott som kommer att uppgå till -5,5 mnkr. Underskottet beror främst på höga kostnader för värmeförbrukning. Prognosen för externa hyresintäkter prognostiseras i slutet av året att redovisa ett överskott som uppgår till 8,9 mnkr och som beror på övertagande av lägenheter från GVN samt på en engångsintäkt på 6,6 mnkr från en extern hyresgäst som kommer att lämna ett hyresavtal i förtid. Övriga poster beräknas att visa ett överskott på 1,6 mnkr.

Gator och parker

Periodresultat 19,3 mnkr

Gator och vägar (21,4 mnkr) Året har inletts med väldigt mild vinter. Parker (1,6 mnkr). Året börjar med ett litet överskott för parker. Färdtjänst (-3,6 mnkr). På grund av konkurs har en direktupphandling gjorts vilket medför ökade kostnader.

Prognos -7 mnkr

Årsprognosen på -7 mnkr är fördelat på gator och vägar (13 mnkr), parker (0 mnkr) och färdtjänst (-20 mnkr). Prisökningen på det nya avtalet för färdtjänst är ca 2,5 gånger högre än det tidigare avtalet, men det är svårt att bedöma årseffekten av kostnadsökningen så här tidigt på året och innan effekten av det nya avtalet syns i resultatet.

Digital omställning och IT

Periodresultat -0,5 mnkr

Intäkterna avviker med 0,3 mnkr beroende på ökad försäljning. Personalkostnaderna har ett överskott för perioden med 2,3 mnkr, bestående av vakanta tjänster, VAB, sjukfrånvaro samt tjänstledighet. Ökade licenskostnader, konsultkostnader samt övriga kostnader (-3,7 mnkr). Konsulter nyttjas för att täcka upp där ordinarie personal saknas. I övrigt mindre avvikelser.

Prognos -4,0 mnkr

För att kunna efterleva den nya cybersäkerhetslagen kommer behovet av konsulter och licenser överstiga årsbudget med ungefär -4 mnkr enligt initiala bedömningar.

Övriga poster förväntas hålla budget.

Måltidsservice

Periodresultat 4,5 mnkr

Den positiva avvikelsen beror på minskade livsmedelskostnader (3,9 mnkr) och minskade personalkostnader (0,6 mnkr).

Prognos 1 mnkr

Kostnaderna för livsmedel förväntas öka under året på grund av inköp av ekologiska & närproducerade artiklar och successivt minska det inledande resultatet. Överskottet är kopplat till rabatterade priser på årslistan hos leverantörer.

Städ och verksamhetsservice

Periodresultat -1,0 mnkr

Avvikelse mot budget för perioden med -1 mnkr främst beroende på personalkostnader. Höga sjuktal i början av året har resulterat i en avvikelse mot budget med -1,2 mnkr. Intäkterna visar ett litet överskott med +0,1 mnkr bestående av bidrag och försäljning. Minskade kostnader för posthanteringen ger ett litet överskott på +0,1 mnkr.

Prognos -2,0 mnkr

Intäkterna ser ut att följa lagd budget medan personalkostnaderna mest troligt kommer att avvika med -1,5 mnkr vid årets slut, främst beroende på behov av vikarier. Kostnader för förbrukningsmaterial kommer uppskattningsvis generera en avvikelse med ca -0,5 mnkr, där prisökningar, avtal samt ett fortsatt stort behov är orsakerna.

För att minska den negativa avvikelsen planerar verksamheten att minska nyttjandet av externt städ samt att minska nyttjandet av vikarier där det är möjligt.

Gemensamt

Periodresultat 3,6 mnkr

Gemensamma kostnader och kostnader för ledning och politik redovisas här, samt kostnader för beredskap. Överskottet beror till största del på bidrag från livsmedelsverket kopplat till civil beredskap, kostnader kommer under året. Därutöver mindre överskott kopplat till personal och övrigt.

Prognos 0,0 mnkr

Prognosen är satt till 0 mnkr. Kostnader för civil beredskap kommer under året och planen är att nyttja de medel som finns, likaså för förvaltningsgemensamma kostnader.

Investeringar

Investeringar jan-april 2025: -470,0 mnkr

Tekniska nämndens investeringsbudget uppgår per april till -470,0 mnkr varav -336,8 mnkr nyttjats, vilket ger ett överskott på 133,3 mnkr. Överskottet beror till största del på tidsförskjutningar.

Prognosen för året är -1 272,0 mnkr, 241,8 mnkr under budget. Dock finns alltid en risk att det blir tillkommande tidsförskjutningar eller förseningar gällande fastighetsinvesteringar vilket i så fall förändrar prognosen.

(mnkr med en decimal)	Budget 30 april 2026	Utfall 30 april 2026	Budget-avvikelse 30 april 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Fastighet	-329,6	-255,7	74	-665,1	-1 092,7	-946	146,7
Gator och parker	-104,2	-46,8	57,4	-526,4	-312,5	-232	80,5
IT	-26,9	-33,1	-6,2	-59,1	-80,8	-66	14,8
Övrigt	-9,3	-1,1	8,1	-12,5	-27,8	-28	-0,2
Summa	-470,0	-336,7	133,3	-1 263,1	-1 513,8	-1 272,0	241,8

Tabell: Nämndens investeringar

Fastighet investeringar

För fastighet är överskottet för perioden 74 mnkr mot budget, medan årsprognosen är satt till totalt -946 mnkr, 146,7 mnkr lägre än budgeterat. Det är en genomförandegrad på 87% om prognosen håller, vilket är högre än de senaste årens genomsnittliga genomförandegrad.

(mnkr med en decimal)	Budget 30 april 2026	Utfall 30 april 2026	Budget-avvikelse 30 april 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Vasaskolan gymn elevökn	-67,4	-56,8	10,6	-62,1	-151,5	-158,7	-7,2
Brandstation Umeå Östra	-19,5	-8,8	10,7	-6,5	-97,4	-67,8	29,6
Hedlundaskolan ny- & ombyggn F-6	-19,7	-24,3	-4,6	-32,8	-52,4	-58,8	-6,1
Rödängs skola utbyggnad en parallell F-6	-2,0	-0,6	1,4	-0,2	-50,0	-4,0	46,0
Grisbackaskolan matsal	-14,1	-14,0	0,1	-46,0	-45,5	-36,4	9,1
Daglig verksamhet	-4,4	-6,9	-2,5	-3,3	-39,4	-42,0	-2,6
Kulturskola	-8,3	-11,1	-2,8	-9,3	-37,1	-37,8	-0,6
Gruppboende 2024 1, Prydnadsbusken 2 plan	-13,2	-15,8	-2,6	0,0	-30,6	-34,0	-3,4
Förstärkt serviceboende Malmen 27 2 plan	-1,7	-2,2	-0,4	-3,6	-29,2	-25,0	4,2
Innertavle ersätt en byggnad för åk 4-5	-6,7	-7,6	-0,9	-10,9	-26,5	-21,5	5,0
Summa (10 proj)	**-157,0**	**-148,0**	**9,0**	**-174,8**	**-559,7**	**-485,8**	**73,9**

Tabell: Fastighets 10 största investeringar

Arbetet med om- och tillbyggnaden av **Vasaskolan** pågår för att möta gymnasiets ökade elevantal. Skolan kommer i fortsättningen att heta Vasagymnasiet. I Rosa huset har en omfattande asbestsanering pågått under lång tid, vilket har försenat byggnationen med drygt 3 månader där, men att skolstarten inte ska äventyras. Under januari 2026 påbörjades grundläggningen för tillbyggnaden av Vasagymnasiet. Budgeten för året som är på -151,5 mnkr och prognosen visar på -158,7 mnkr. Projektets prognosticerade totala kostnad ligger med god marginal inom budget. En bidragande orsak till det positiva utfallet är att kostnaden för nybyggnation av gymnastikhallen inte ingår i prognosen.

Nya **brandstation Umeå östra på Tomtebo Strand** är inne i det första skedet av entreprenaden och för tillfället utförs VA-schakter, grundläggning och gjutning av platta på mark, borrning av geoenergilager m m. Entreprenaden har kommit i gång som den ska utan några större rubbningar och i dagsläget tyder allt på att tidsplanen ska hållas. Entreprenaden är planerad att färdigställas i slutet av november 2027. Budgeten för 2026 är -97,4 mnkr och prognosen är på -67,8 mnkr. Den totala prognosen i projektet ser ut att hamna under budget med god marginal. Anbudet låg under de kalkyler som tagits fram under planeringsskedet. Kalkylerna baserades på nyckeltal från andra nyligt byggda brandstationer i landet och projektet ser ut att markant landa under kostnaden för andra nyligt byggda brandstationer.

På **Hedlundaskolan** blev den nya byggnaden färdigställd i november 2025 med godkänd slutbesiktning och verksamheten flyttade in och startade upp i lokalerna i januari 2026. Nu befinner sig projektet i sin andra fas där renovering och utbyggnad av befintliga byggnader är i full gång. Det har dykt upp mer asbest än planerat vilket har resulterat i extra kostnader och tid samt att entreprenadindex har stigit mer än planerat. Tidplanen bedöms hålla och slutbesiktning är planerad till november 2026. Prognosen för 2026 är -58,6 mnkr och budget är -52,4 mnkr, dvs -6,1 mnkr över budget för året, dock ser prognosen för hela projektet att hamna strax över totala budgeten.

Illustration Brandstation Umeå östra

Rödängs skola utbyggnad en parallell F-6 är i programskede där planlösning utformas tillsammans med verksamheten. För hög budget blev inlagt för 2026 mot för projektets nuvarande tidsplan och prognos och viss osäkerhet vad gäller tidsplan och prognos föreligger då behovsbeskrivningen nyligen ändrats i slutet av programskedet vilket kan leda till ett omtag. Projektet har krympt jämfört med ursprunglig plan och det gör att den totala prognosen understiger budgeten. Budgeten för 2026 är -50,0 mnkr och prognosen visar på -4,0 mnkr.

Utbyggnaden av kök och matsal på **Grisbackaskolan** för att möta det ökade elevantalet befinner sig i slutet av första huvuddelen som är själva tillbyggnaden och slutbesiktning kommer utföras den 10 juni. Efter det fortsätter ombyggnad av befintliga matsalen, ombyggnad av skolgård och rivning av två paviljonger och de arbetena kommer att bli klara under höst/vinter 2026. Budgeten för året är på -45,5 mnkr och prognosen visar på -36,4 mnkr. Slutprognosen för hela projektet ser ut att kunna hållas.

Nybyggnaden av hus på **Magistervägen** på Sofiehem 5:2 för daglig verksamhet inom IFN är nu i inne i det första skedet av entreprenaden som är grundläggning inför gjutning av platta på mark. Entreprenaden har kommit i gång som den ska och entreprenören har för avsikt att färdigställa entreprenaden ca 5 månader innan kontraktstiden löper ut till juni 2028. Prognosen för 2026 ligger på -42,0 mnkr och budget -39,4 mnkr. Den ackumulerade budgeten i projektet ser ut att kunna hållas med stor marginal, vilket bland annat beror på låga anbud med anledning av hård konkurrens om jobben.

Projektet med **Kulturskola** består egentligen av två byggprojekt i två olika fastigheter, Nanna 5 vid Vasagymnasiet och Hamnmagasinet på Stormen 1. Projektet på Nanna 5 är i slutet av byggskedet och slutbesiktningen utfördes i slutet av april. Det här projektet har en delbudget på -16,5 mnkr och en prognos på -14,9 mnkr. Projektet blev försenat med ca 5 veckor på grund av komplicerade avväxlingar som behövde projekteras och utföras då det var allvarliga brister i K-relationsritningar. Projektet på Hamnmagasinet på Stormen 1 är ute på upphandling. Planen är att komma i gång med byggskedet under maj. Det här projektet har en delbudget på -30,0 mnkr och har just nu en total prognos på -34,0 mnkr tills anbuden är öppnade. Projekteringsskedet förlängdes med 4 veckor på grund av svåra akustiklösningar kring en stor del av bottenvåningen och utmaningar kring ventilationen. Tidplanen är att nya Hamnmagasinet ska vara i klart för inflyttning i slutet av januari 2027.

Projektet med **Gruppboende 2024, 1 Prydnadsbusken 2 plan** är i byggskede och byggnaden förväntas vara klar i november 2026. Budgeten för året är på 30,6 mnkr och prognosen visar på att -34,0 mnkr. Den totala budgeten på 46,0 mnkr ser ut att hållas.

Projektet för förstärkt serviceboende **Malmen 27 2 plan** är upphandlad och tilldelad entreprenör och planen är att själva byggnationen ska starta i slutet av maj. Prognosen för året är -25,0 mnkr och budget är på -29,2 mnkr. Den totala prognosen för projektet kommer att rymmas inom den totala budgeten på -46,0 mnkr och tidplanen ser ut att hållas.

Projektet med **Innertavle skola** ersätt en byggnad för åk 4-5 är under upphandling för själva byggnaden. Den totala prognosen avviker mot den totala budgeten på 40,0 mnkr och ett beslut om en utökad budget kommer att behövas innan byggstart för att finansiera hela projektet. Plattan på marken är dock på plats. Planen är att byggnaden ska vara klar att tas i bruk till höstterminen 2027.

Gator och parker investeringar

Utfallet för Gator och parker är per april -46,8, 57,4 mnkr lägre än budget. För året prognostiseras att -232 mnkr kommer att nyttjas, vilket är ett överskott på 80,5 mnkr.

Renmarkstorget, ombyggnationen av torget blir något senarelagt då dagvattenanläggningen under torget måste åtgärdas först. Ombyggnationen börjar projekteras under 2027. Prognos för helår är ett överskott på 28,0 mnkr.

Norrbyskär, fördyrningar pga. bristfälliga handlingar från konsult som har medfört förseningar och ökade kostnader genom att en tillfällig kaj har behövt byggas. Prognosen är i dagsläget ett resultat på 0,0 mnkr men denna kan komma att ändras.

Cykelparkering Umeå Ö och Umeå C, bygglovsansökan är inskickat prognosen är att projektet slutför under 2027. Prognos för helår är ett resultat på 0,0 mnkr.

(mnkr med en decimal)	Budget 30 april 2026	Utfall 30 april 2026	Budget-avvikelse 30 april 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Renmarkstorget	-14,6	-3,4	11,2	-9,5	-43,9	-15,9	28,0
Norrbyskär	-10,6	-18,8	-8,2	-4,8	-32,0	-31,9	0,0
Stadsutveckling innanför ringen	-8,7	-0,5	8,2	-3,1	-26,2	-6,5	19,7
Tvärån klimatanpassning	-8,3	-0,1	8,2	-0,2	-24,8	-7,1	17,7
Kungsgatan	-4,9	-1,9	3,0	-1,4	-14,6	-5,0	9,6
Norra Obbolavägen	-3,9	-2,5	1,4	1,4	-11,6	-8,3	3,4
Järnvägspassage Holmsund	-3,2	-0,0	3,2	-0,2	-9,5	-1,5	7,8
Djupbäcken klimatanpassning	-6,8	-2,2	4,6	-4,5	-20,5	-7,5	13,0
Framkomlighetshöjande kollektivtrafik	-2,3	-1,2	1,1	-1,8	-6,9	-3,9	2,9
Cykelparkering Umeå Ö & Umeå C	-2,0	-0,0	2,0	0,0	-6,0	-6,0	0,0
Övriga	-38,9	-16,2	22,7	-502,3	-116,5	-137,9	-21,1
Summa	**-104,2**	**-46,8**	**57,4**	**-526,4**	**-312,5**	**-231,5**	**81,0**

Tabell: Gator och parkers 10 största investeringar

Stadsutveckling innanför ringen, första åtgärder genomförda och under 2026 påbörjas ombyggnation av cykelstället vid Västra Esplanaden för att tillföra mer grönska samt lekmöjligheter i stadsmiljö. Prognos för helår är ett överskott på 19,7 mnkr. Större åtgärder kommer genomföras under kommande år.

Tvärån klimatanpassning, prognos för helår är ett överskott på 17,7 mnkr. Mindre åtgärder utförs under året medan större åtgärder fortfarande utreds.

Kungsgatan, projektering pågår och planerad byggstart är hösten 2026. Prognos för helår är ett överskott på 9,6 mnkr. Projektet fortsätter under 2027 och förväntas färdigställas under 2029.

Norra Obbolavägen, projektet löper på och förväntas vara färdigt hösten 2028. Prognos för helår är ett överskott på 3,4 mnkr.

Järnvägspassage Holmsund, handlingar färdiga för upphandling av konsult, avtal med Trafikverket inväntas. Projektering påbörjas förhoppningsvis under året. Prognos för helår är ett överskott på 7,8 mnkr.

Djupbäcken klimatanpassning, projektering är påbörjad, just nu utreds i vilket läge en kulvert kan läggas. Under tiden utredning sker så görs åtgärder vid Sandaparken och Sandbackadammen. Prognos för helår är ett överskott på 13,0 mnkr.

Framkomlighetshöjande kollektivtrafik, utredningar genomförda på Ersboda som resulterat i en åtgärdsplan för kommande år. Största fokus under 2026 är slutförandet av Västra Kyrkogatan som blir klar under hösten. Prognos för helår är ett överskott på 2,9 mnkr.

Möjlig framtida utformning av Västra Esplanaden.

IT och övrigt

För perioden har DoIT ett utfall på -33,1mnkr, vilket är -6,2 högre än budget. Dock är årsprognosen ett överskott på ca 15 mnkr kopplat till att alla medel under projekt 610100 Utrustning/uthyrning inte kommer att nyttjas.

Under övrigt ingår städ- och verksamhetsservice, måltidsservice och civil beredskap. Här finns ett överskott för perioden på ca 8,1 mnkr men i skrivande stund är årsprognosen lika med budget då planen är att verksamheterna sa nyttja sina medel för året.

UMEÅ
KOMMUN

Riskanalys

Nämnd: Tekniska nämnden
Upprättad: 2025-11-03

Internkontrollplan 2026

Tekniska nämnden
2025-11-03

Steg 1 - Riskinventering ska nämnden vara direkt delaktig i			Steg 2 - Riskvärdering ska nämnden vara direkt delaktig i				Steg 3 - Nämndsansvarig chef tar fram förslag som beslutas av nämnd					
Kontrollområde	**Identifierad risk**	**Nr**	**Sannolikhet**	**Konsekvens**	**Risk-värde**	**Rekommenderad riskhantering**	**Nr.**	**Inriktning för riskhantering från nämnd**	**Åtgärd**	**Status**	**Ansvarig**	**Återrapporteras**
Samhällssäkerhet	Extremväder och naturolyckor Extremväder eller naturolyckor kan göra gator och vägar oframkomliga, orsaka omfattande skador på kommunens fastigheter och anläggningar samt påverka nämndens möjlighet att utföra sitt uppdrag och/eller påverka medborgarnas vardag samt egendom negativt.	R1	Sannolik	Allvarlig	16	Minimera risk	R1	Minimera risk	**Aktiviteter:** Genomföra en kommunövergripande klimatanalys med hjälp av SMHI, samt framtagande av åtgärdsplan utifrån denna. Ras- och skredriskundersökning längs strandpromenaden. Testa och utveckla nya lösningar för klimatanpassningar och dagvatten (Tvärån, Djupbäcken och centrala Umeå) **Löpande kontrollåtgärder:** Kontinuerlig uppdatering av beredskapsplanen i samarbete med den rekryterade klimatanpassningsstrategen för att minimera riskerna och stärka samhällets motståndskraft.		Teknisk direktör	*T3*
Samhällssäkerhet	Civil beredskap. Det finns en risk att nämnden har otillräckliga resurser och kompetens för att hantera sina nytilldelade ansvarsområden inom civil beredskap. Detta kan försvåra effektiv krishantering, samverkan med andra aktörer samt långsiktig planering för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid störningar eller kriser.	R2	Sannolik	Allvarlig	16	Minimera risk	R2	Minimera risk	**Aktiviteter:** Skapa förutsättningar för tilldelade ansvarsområden. Fortbildning av förvaltningen Kris- och säkerhetsforum. Framtagande av informationsmaterial för förvaltningen. Översyn och säkerställande av relevanta kommunikationakanaler. Kontinuitetsplanera. **Löpande kontrollåtgärder:** Regelbunden (tertialvis) uppföljning i nämnd.	Förvaltningens Kris- och säkerhetsforum har genomgått utbildningar. Beredskapskoordinator är rekryterad och arbete med uppdragen pågår.	Teknisk direktör	*T1, T2, T3*
Samhällssäkerhet	Cybersäkerhet Det finns en risk att otillräcklig cybersäkerhet leder till ökade incidenter, vilket kan påverka verksamhetens kontinuitet, informationssäkerhet och tillgång till samhällsviktiga funktioner negativt.	R3	Möjlig	Allvarlig	12	Minimera risk	R3	Minimera risk	**Aktiviteter:** Vidareutveckla vår förmåga och styrning inom cybersäkerhet. **Löpande kontrollåtgärder:** Granskning av IT-säkerhetspolicys och rutiner, inklusive incidenthantering och backup. Löpande uppföljning av inträffade IT-incidenter och lärdomar från dessa. Regelbunden kontroll av åtkomsthantering, behörigheter och användning av säker autentisering. Utvärdering av tekniska skyddsåtgärder, såsom brandväggar, antivirus och kryptering. Samverkan med IT-säkerhetsfunktioner och externa experter vid behov.		Verksamhetschef DoIT	*T2,T3*
Samhällssäkerhet	Säkerhetslösningar Det finns en risk att nämnden inte hinner identifiera, prioritera och implementera nödvändiga säkerhetslösningar i takt med samhällsutvecklingen och förändrade krav. Detta kan leda till brister i samhällssäkerheten, exempelvis genom otillräckliga lås- och tillträdessystem som möjliggör obehörig åtkomst till fastigheter.	R4	Möjlig	Allvarlig	12	Minimera risk	R4	Minimera risk	**Aktiviteter:** Inventering och riskbedömning av befintliga lås- och tillträdessystem i kommunens fastigheter. Granskning av rutiner för tillträdesrättigheter, inklusive hantering av nycklar, passerkort och digitala behörigheter. **Löpande kontrollåtgärder:** Regelbunden omvärldsbevakning av nya säkerhetskrav och tekniska lösningar inom samhällssäkerhet.		Teknisk direktör	*T2, T3*
Klimat/Miljö	Risk att Umeå kommuns miljömål ej nås.	R5	Sannolik	Kännbar	12	Minimera risk	R5	Minimera risk	**Löpande kontrollåtgärder:** Regelbunden uppföljning av miljömålens status och indikatorer i nämndens verksamhetsområden. Granskning av miljökrav i upphandlingar, projekt och drift. Regelbunden kontroll av energianvändning, avfallshantering och utsläpp från kommunens fastigheter och anläggningar. Samverkan med miljöstrategiska funktioner inom kommunen.		Teknisk direktör	*T2, T3*
Bristande takkonstruktion fastigheter	Om dokumenterade brister i takkonstruktioner inte åtgärdas finns risk för skador på fastigheter, med potentiella konsekvenser för både säkerhet och drift. Bristande underhåll eller otillräcklig kontroll kan förvärra risken.	R6	Möjlig	Allvarlig	12	Minimera risk	R6	Minimera risk	**Aktiviteter:** En åtgärdsplan för förstärkning eller renovering av utsatta konstruktioner finns framtagen och arbete med åtgärder fortsätter under 2026.	En genomgång av samtliga takkonstruktioner har genomförts. Med utgångspunkt i denna genomgång har en åtgärdsplan upprättats för identifierade behov. Efter genomförda åtgärder bedöms risken ha reducerats, då Fastighet numera har en god kontroll över takens konstruktioner.	Fastighetschef	*T3, T2, T3*

Styrning/Ekonomi	Anläggningars standard. Det finns en risk att kommunens anläggningar får försämrad standard till följd av bristande underhåll och otillräckliga resurser. Detta kan påverka funktion, säkerhet och långsiktig kostnadseffektivitet negativt.	R7	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	R7	Reducera risk	**Löpande kontrollåtgärder:** Regelbunden granskning av underhållsplaner och faktisk genomförandegrad. Regelbunden uppföljning av budgeterade medel för drift och underhåll i relation till behov. Årlig inventering av anläggningars skick och prioritering av åtgärder utifrån risk och påverkan. Kontroll av avvikelser mellan planerat och utfört underhåll. Samverkan med ekonomifunktioner för att säkerställa långsiktig finansiering.		Ekonomichef, Fastighetschef	*T2, T3*
Styrning/Ekonomi	Upphandling och avtalsuppföljning. Det finns en risk att brister i upphandling och avtalsuppföljning leder till att tjänster eller leveranser utförs med låg kvalitet, försenas eller medför ökade kostnader. Detta kan påverka nämndens verksamhet, ekonomi och förtroende negativt.	R8	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	R8	Reducera risk	**Aktiviteter:** Fortsatt genomförande av framtagen handlingsplan med föreslagna åtgärder. (2025) **Löpande kontrollåtgärder:** Regelbunden granskning av upphandlingsprocesser och efterlevnad av gällande regelverk. Regelbunden uppföljning av avtalens innehåll och leverantörers prestationer mot avtalade krav. Riskbedömning vid större upphandlingar eller strategiska avtal. Samverkan med upphandlingsbyrån för kompetensstöd och kvalitetssäkring.		Ekonomichef	*T2, T3*
Kriminalitet och otillåten påverkan	Det finns en risk att organisationen saknar tillräckliga kunskaper, rutiner och skydd för att förebygga och hantera brottslighet eller otillbörlig påverkan. Detta kan utsätta verksamheten för ekonomiska risker likväl risker som påverkar integritet, tillit och förmåga att fatta självständiga beslut.	R9	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	R9	Reducera risk	**Aktiviteter:** I samverkan med Upphandlingsbyrån: Genomgång av rutiner för incidentrapportering och hantering av otillåten påverkan. Utbildning av medarbetare i att identifiera och agera vid försök till otillbörlig påverkan eller brott. **Löpande kontrollåtgärder:** Samverkan med säkerhetsfunktioner och rättsvårdande myndigheter vid misstanke om brott eller påverkan.		Teknisk direktör	*T3*
Demografi	Det finns en risk att förändringar i befolkningens åldersstruktur medför ökade krav på snabb omställning av kommunens ytor och lokaler. Om nämnden inte hinner anpassa verksamhetsmiljöer i takt med demografiska förändringar kan det påverka tillgänglighet, funktion och kvalitet i samhällsservicen.	R10	Möjlig	Lindrig	6	Reducera risk	R10	Reducera risk	**Löpande kontrollåtgärder:** Analys av demografiska trender och prognoser i samverkan med planeringsfunktioner. Granskning av lokalbehovsplanering utifrån olika åldersgrupper (t.ex. äldreomsorg, förskola, fritidsverksamhet). Regelbunden uppföljning av flexibilitet i lokalutnyttjande, inklusive möjligheter till omställning eller delning av ytor. Regelbunden kontroll av investeringsplaner i relation till befolkningsutveckling. Löpande samverkan med andra nämnder och aktörer för att identifiera behov och synergier.		Teknisk direktör	*T3*
Regelverk och teknikanpassning	Det finns en risk att hög komplexitet i regelverk och krav kring teknikens användning försvårar införandet av digitala lösningar inom nämndens verksamhet. Detta kan påverka säkerhet, effektivitet och verksamhetens smidighet negativt, särskilt om regelverken inte är anpassade till ny teknik	R11	Möjlig	Lindrig	6	Reducera risk	R11	Reducera risk	**Aktiviteter:** Inventering av juridiska hinder kopplade till teknik- och systemanvändning inom nämndens ansvarsområden. **Löpande kontrollåtgärder:** Regelbunden granskning av efterlevnad av relevanta regelverk, exempelvis GDPR, offentlighetsprincipen och upphandlingslagstiftning. Samverkan med juridisk kompetens vid införande av ny teknik eller digitala lösningar. Kontroll av att tekniska lösningar är förenliga med krav på informationssäkerhet och integritet.		Verksamhetschef DoIT	*T3*
		R12			0		R12					
		R13			0		R13					
		R14			0		R14					
		R15			0		R15					
		R16			0		R16					
		R17			0		R17					

UMEÅ KOMMUN

Tekniska nämndens rapport till KS, januari–april 2026

Personaluppföljning

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare (mål 5)

Under perioden januari–april har arbetet med att stärka förvaltningens arbete som attraktiv arbetsgivare fortsatt. Arbetet har främst fokuserat på att förenkla, kvalitetssäkra och vidareutveckla tillämpningen av materialet kring arbetsgivarvarumärket. Arbetsmaterialet för rekrytering och introduktion har omarbetats och förenklats för att möjliggöra hög kvalitet och likvärdighet i verksamheterna. HR-enheten har bistått verksamheter och chefer i att identifiera och synliggöra karriärvägar, vilket ska bidra till ökad kompetensutveckling och intern rörlighet. Vid rekrytering och vid kompetensförsörjningen så arbetar förvaltningen med att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället, utan att för den delen minska på exempelvis språkkravet.

Teknik- och fastighetsförvaltningens intranät har gjorts om för att bli ett tydligare stöd i vardagen och ett gemensamt nav för den information som styr hur vi arbetar. Den nya strukturen gör det lättare att hitta rätt och förstå sammanhang. Intranätet har också fått ett nyhetsflöde där vi ska lyfta goda exempel, fina prestationer och berättelser från våra verksamheter. Genom att synliggöra medarbetares arbete och skapa ökad förståelse över verksamhetsgränserna bidrar intranätet till engagemang, stolthet och ett stärkt arbetsgivarvarumärke.

Ett gemensamt arbete, tillsammans med övriga förvaltningar och Säkerhetsenheten Umeå kommun, för att implementera och tillämpa den nya lagstiftningen om utökade registerkontroller vid anställning. Det kommer att göras en inventering, kartläggning och fastställande av vilka befattningar, främst ledande, som omfattas. Syftet är att stärka säkerheten och förhindra att personer med brottsliga avsikter anställs i kommunal verksamhet. Det här gäller kontroller under rekryteringsprocessen och inför anställning på Umeå kommun, inte på redan anställda medarbetare.

Ledarskap (mål 6)

Fokusområdet för ledarskapet inom Teknik och fastighet är chefers förutsättningar och att synliggöra och tillvarata lärande i arbetsvardagen. Under april samlades Ledarforum i Medlefors i Skellefteå för nätverkande och erfarenhetsutbyte inom förvaltningen. När cheferna har rätt förutsättningar att leda blir vardagen bättre för alla som arbetar inom förvaltningen. Det planerade arbetet med Chefoskopet kan eventuellt komma att genomföras vid ett senare tillfälle.

I februari hölls en workshop med alla chefer inom Fastighet under rubriken kompetensförsörjning. Där delades det på erfarenheter, synliggjorde det som redan fungerar

och identifierade områden där verksamheten tillsammans med HR-enheten kan stärka chefens arbete kring anställning, utveckling och lön. Ett fortsatt arbete med aktiviteter görs av det som kom fram, både i det cheferna själva såg behov av att jobba vidare med och vad HR och chef bör fokusera på tillsammans.

Det har hållits fem reflekterande team under den här perioden, där cheferna i mindre grupper tillsammans med HR har dialog om aktuella ledarskapsfrågor.

Friskfaktorer (mål 7)

En god arbetsmiljö och hälsofrämjande insatser bidrar till att medarbetare och chefer trivs, mår bra och presterar väl. Sjukfrånvaron har minskat under perioden och i förhållandet till förra årets målvärde. En fortsatt analys är att verksamheterna har arbetet med aktiv rehabilitering och med friskfaktorerna.

En workshop har genomförts tillsammans med verksamheternas samverkansgrupper, chefer, skyddsombud, huvudskyddsombud samt HR-enheten. Workshopen utgick från sammanställningen av den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet samt arbetet med lika rättigheter och möjligheter. En summering av 2025 gjordes, och dialog fördes kring prioriterade mål och aktiviteter för Teknik- och fastighetsförvaltningen under 2026.

Det har varit flera workshopar med fokus på friskfaktorarbetet och utifrån verksamheters behov.

Behovet av att kartlägga nuläget avseende säkerhetskultur har identifierats och arbete pågår med att se över lämpligt genomförande och möjliga plattformar för arbetet. Möjligheten att integrera säkerhetskultur i den framtida och omarbetade medarbetarundersökningen har lyfts, men är ännu inte beslutad.

Sjukfrånvaro

Nyckeltal	Utfall januari–april 2026			Utfall januari–april 2025		
	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro (%)	7,4	4,4	6,1	8,3	5,2	6,9

KS-2025-01087 Tekniska nämndens delårsrapport till kommunstyrelsen för perioden januari till april [2026-05-21]

Ekonomiuppföljning, tekniska nämnden

Budgetavvikelse, åtgärder och årsprognos

(mnkr med en decimal)	Budget jan–apr 2026	Utfall jan–apr 2026	Budget-avvikelse jan–apr 2026	Budget-avvikelse jan–apr 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budget-avvikelse 2026
Verksamhetens intäkter	50,8	58,8	8	12,5	158,6	171	12,4
Verksamhetens kostnader	-653,8	-626,6	27,2	15	-1827,7	-1837	-9,3
Verksamhetens nettokostnad	-603	-567,8	35,2	27,5	-1669,1	-1666	3,1

Nämndens resultat per april är ett överskott på 35,2 mnkr jämfört med budget fördelat per verksamhet enligt tabell. Jämfört med resultatet samma period föregående år27,5 mnkr, så är resultatet cirka 7,8 mnkr bättre. Det som skiljer mellan åren är i huvudsak att vintern är mer kostnadsmässigt gynnsam. På intäktssidan finns det ett budgetöverskott kopplat till hyresintäkter för lägenheter övertagna från GVN, samt statsbidrag för civil beredskap som var okända vid budgetering. Det finns även överskott inom livsmedel inledningsvis för året. Negativa budgetavvikelser för energi inom fastighet samt ökade kostnader för färdtjänst kopplat till nytt ettårigt avtal på grund av en konkurs tidigare under året drar ner överskottet något för perioden.

Prognosen för året är ett överskott på 3 mnkr. Det stora överskottet för vinterväghållning och snöröjning bedöms ligga kvar, men de ökade kostnaderna för färdtjänst bedöms bli stora och dra ner resultatet med ca -20 mnkr mot budget för verksamheten. Även kostnader för ny säkerhetslagstiftning inom DoIT bedöms kosta ca -4 mnkr över budget. Övriga överskott per april bedöms till stor del nyttjas till normal verksamhet under året, vilket ger en prognos betydligt lägre än resultatet för perioden. Faktorer som kan påverka nämndens prognos nämnvärt är pågående omvärldsfaktorer med krig och eventuell oljekris samt hur den kommande vintern blir med snömängder, kyla och vindar.

KS-2025-01087 Tekniska nämndens delårsrapport till kommunstyrelsen för perioden januari till april [2026-05-21]

Investeringar

(mnkr med en decimal)	Budget 30-apr-26	Utfall 30-apr-26	Budget-avvikelse 30-apr-26	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Verksamhetens netto-investeringar	-470	-336,8	133,3	-1263,1	-1513,8	-1272	241,8

(mnkr med en decimal)	Budget 30-apr-26	Utfall 30-apr-26	Budget-avvikelse 30-apr-26	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Fastighet	-329,6	-255,7	74	-665,1	-1092,7	-946	146,7
Gator och parker	-104,2	-46,8	57,4	-526,4	-312,5	-232	80,5
IT	-26,9	-33,1	-6,2	-59,1	-80,8	-66	14,8
Övrigt	-9,3	-1,1	8,1	-12,5	-27,8	-28	-0,2
Summa	-470	-336,7	133,3	-1263,1	-1513,8	-1272	241,8

Tekniska nämndens totala investeringar uppgår per april till -336,8 mnkr, 133,3 mnkr lägre än budget. Årsprognosen är -1 272 mnkr, vilket är 241,8 mnkr lägre än budget.

KS-2025-01087 Tekniska nämndens delårsrapport till kommunstyrelsen för perioden januari till april [2026-05-21]

Fastighet

För fastighet är överskottet för perioden 74 mnkr mot budget, medan årsprognosen är satt till totalt -946 mnkr, 146,7 mnkr lägre än budgeterat. Det är en genomförandegrad på 87% om prognosen håller, vilket är högre än de senaste årens genomsnittliga genomförandegrad.

Nedan är en tabell med de tio största projekten samt förklarande text kring status och prognos per projekt.

(mnkr med en decimal)	Budget 30 april 2026	Utfall 30 april 2026	Budget-avvikelse 30 april 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Vasaskolan gymn elevökn	-67,4	-56,8	10,6	-62,1	-151,5	-158,7	-7,2
Brandstation Umeå Östra	-19,5	-8,8	10,7	-6,5	-97,4	-67,8	29,6
Hedlundaskolan ny- & ombyggn F-6	-19,7	-24,3	-4,6	-32,8	-52,4	-58,8	-6,1
Rödängs skola utbyggnad en parallell F-6	-2,0	-0,6	1,4	-0,2	-50,0	-4,0	46,0
Grisbackaskolan matsal	-14,1	-14,0	0,1	-46,0	-45,5	-36,4	9,1
Daglig verksamhet	-4,4	-6,9	-2,5	-3,3	-39,4	-42,0	-2,6
Kulturskola	-8,3	-11,1	-2,8	-9,3	-37,1	-37,8	-0,6
Gruppboende 2024 1, Prydnadsbusken 2 plan	-13,2	-15,8	-2,6	0,0	-30,6	-34,0	-3,4
Förstärkt serviceboende Malmen 27 2 plan	-1,7	-2,2	-0,4	-3,6	-29,2	-25,0	4,2
Innertavle ersätt en byggnad för åk 4-5	-6,7	-7,6	-0,9	-10,9	-26,5	-21,5	5,0
Summa (10 proj)	**-157,0**	**-148,0**	**9,0**	**-174,8**	**-559,7**	**-485,8**	**73,9**

Arbetet med om- och tillbyggnaden av Vasaskolan pågår för att möta gymnasiets ökade elevantal. Skolan kommer i fortsättningen att heta Vasagymnasiet. I Rosa huset har en omfattande asbestsanering pågått under lång tid, vilket har försenat byggnationen med drygt 3 månader där, men att skolstarten inte ska äventyras. Under januari 2026 påbörjades

grundläggningen för tillbyggnaden av Vasagymnasiet. Budgeten för året som är på -151,5 mnkr och prognosen visar på -158,7 mnkr. Projektets prognosticerade totala kostnad ligger med god marginal inom budget. En bidragande orsak till det positiva utfallet är att kostnaden för nybyggnation av gymnastikhallen inte ingår i prognosen.

Nya brandstation Umeå östra på Tomtebo Strand är inne i det första skedet av entreprenaden och för tillfället utförs VA-schakter, grundläggning och gjutning av platta på mark, borrning av geoenergilager m m. Entreprenaden har kommit i gång som den ska utan några större rubbningar och i dagsläget tyder allt på att tidsplanen ska hållas. Entreprenaden är planerad att färdigställas i slutet av november 2027. Budgeten för 2026 är -97,4 mnkr och prognosen är på -67,8 mnkr. Den totala prognosen i projektet ser ut att hamna under budget med god marginal. Anbudet låg under de kalkyler som tagits fram under planeringsskedet. Kalkylerna baserades på nyckeltal från andra nyligt byggda brandstationer i landet och projektet ser ut att markant landa under kostnaden för andra nyligt byggda brandstationer.

På Hedlundaskolan blev den nya byggnaden färdigställd i november 2025 med godkänd slutbesiktning och verksamheten flyttade in och startade upp i lokalerna i januari 2026. Nu befinner sig projektet i sin andra fas där renovering och utbyggnad av befintliga byggnader är i full gång. Det har dykt upp mer asbest än planerat vilket har resulterat i extra kostnader och tid samt att entreprenadindex har stigit mer än planerat. Tidplanen bedöms hålla och slutbesiktning är planerad till november 2026. Prognosen för 2026 är -58,6 mnkr och budget är -52,4 mnkr, dvs -6,1 mnkr över budget för året, dock ser prognosen för hela projektet att hamna strax över totala budgeten.

Rödängs skola utbyggnad en parallell F-6 är i programskede där planlösning utformas tillsammans med verksamheten. För hög budget blev inlagt för 2026 mot för projektets nuvarande tidsplan och prognos och viss osäkerhet vad gäller tidsplan och prognos föreligger då behovsbeskrivningen nyligen ändrats i slutet av programskedet vilket kan leda till ett omtag. Projektet har krympt jämfört med ursprunglig plan och det gör att den totala prognosen understiger budgeten. Budgeten för 2026 är -50,0 mnkr och prognosen visar på -4,0 mnkr.

Utbyggnaden av kök och matsal på Grisbackaskolan för att möta det ökade elevantalet befinner sig i slutet av första huvuddelen som är själva tillbyggnaden och slutbesiktning kommer utföras den 10 juni. Efter det fortsätter ombyggnad av befintliga matsalen, ombyggnad av skolgård och rivning av två paviljonger och de arbetena kommer att bli klara under höst/vinter 2026. Budgeten för året är på -45,5 mnkr och prognosen visar på -36,4 mnkr. Slutprognosen för hela projektet ser ut att kunna hållas.

Nybyggnaden av hus på Magistervägen på Sofiehem 5:2 för daglig verksamhet inom IFN är nu i inne i det första skedet av entreprenaden som är grundläggning inför gjutning av platta på mark. Entreprenaden har kommit i gång som den ska och entreprenören har för avsikt att färdigställa entreprenaden ca 5 månader innan kontraktstiden löper ut till juni 2028. Prognosen för 2026 ligger på -42,0 mnkr och budget -39,4 mnkr. Den ackumulerade budgeten i projektet ser ut att kunna hållas med stor marginal, vilket bland annat beror på låga anbud med anledning av hård konkurrens om jobben.

KS-2025-01087 Tekniska nämndens delårsrapport till kommunstyrelsen för perioden januari till april [2026-05-21]

Projektet med Kulturskola består egentligen av två byggprojekt i två olika fastigheter, Nanna 5 vid Vasagymnasiet och Hamnmagasinet på Stormen 1. Projektet på Nanna 5 är i slutet av byggskedet och slutbesiktningen utfördes i slutet av april. Det här projektet har en delbudget på -16,5 mnkr och en prognos på -14,9 mnkr. Projektet blev försenat med ca 5 veckor på grund av komplicerade avväxlingar som behövde projekteras och utföras då det var allvarliga brister i K-relationsritningar. Projektet på Hamnmagasinet på Stormen 1 är ute på upphandling. Planen är att komma i gång med byggskedet under maj. Det här projektet har en delbudget på -30,0 mnkr och har just nu en total prognos på -34,0 mnkr tills anbuden är öppnade. Projekteringsskedet förlängdes med 4 veckor på grund av svåra akustiklösningar kring en stor del av bottenvåningen och utmaningar kring ventilationen. Tidplanen är att nya Hamnmagasinet ska vara i klart för inflyttning i slutet av januari 2027.

Projektet med Gruppboende 2024, 1 Prydnadsbusken 2 plan är i byggskede och byggnaden förväntas vara klar i november 2026. Budgeten för året är på 30,6 mnkr och prognosen visar på att -34,0 mnkr. Den totala budgeten på 46,0 mnkr ser ut att hållas.

Projektet för förstärkt serviceboende Malmen 27 2 plan är upphandlad och tilldelad entreprenör och planen är att själva byggnationen ska starta i slutet av maj. Prognosen för året är -25,0 mnkr och budget är på -29,2 mnkr. Den totala prognosen för projektet kommer att rymmas inom den totala budgeten på -46,0 mnkr och tidplanen ser ut att hållas.

Projektet med Innertavle skola ersätt en byggnad för åk 4-5 är under upphandling för själva byggnaden. Den totala prognosen avviker mot den totala budgeten på 40,0 mnkr och ett beslut om en utökad budget kommer att behövas innan byggstart för att finansiera hela projektet. Plattan på marken är dock på plats. Planen är att byggnaden ska vara klar att tas i bruk till höstterminen 2027.

KS-2025-01087 Tekniska nämndens delårsrapport till kommunstyrelsen för perioden januari till april [2026-05-21]

Gator och parker

Utfallet för Gator och parker är per april -46,8, 57,4 mnkr lägre än budget. För året prognostiseras att -232 mnkr kommer att nyttjas, vilket är ett överskott på 80,5 mnkr.

Nedan specificeras de tio största projekten samt en summeringsrad för övriga projekt.

(mnkr med en decimal)	Budget 30 april 2026	Utfall 30 april 2026	Budget-avvikelse 30 april 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Renmarkstorget	-14,6	-3,4	11,2	-9,5	-43,9	-15,9	28,0
Norrbyskär	-10,6	-18,8	-8,2	-4,8	-32,0	-31,9	0,0
Stadsutveckling innanför ringen	-8,7	-0,5	8,2	-3,1	-26,2	-6,5	19,7
Tvärån klimatanpassning	-8,3	-0,1	8,2	-0,2	-24,8	-7,1	17,7
Kungsgatan	-4,9	-1,9	3,0	-1,4	-14,6	-5,0	9,6
Norra Obbolavägen	-3,9	-2,5	1,4	1,4	-11,6	-8,3	3,4
Järnvägspassage Holmsund	-3,2	-0,0	3,2	-0,2	-9,5	-1,5	7,8
Djupbäcken klimatanpassning	-6,8	-2,2	4,6	-4,5	-20,5	-7,5	13,0
Framkomlighetshöjande kollektivtrafik	-2,3	-1,2	1,1	-1,8	-6,9	-3,9	2,9
Cykelparkering Umeå Ö & Umeå C	-2,0	-0,0	2,0	0,0	-6,0	-6,0	0,0
Övriga	-38,9	-16,2	22,7	-502,3	-116,5	-137,9	-21,1
Summa	**-104,2**	**-46,8**	**57,4**	**-526,4**	**-312,5**	**-231,5**	**81,0**

Renmarkstorget, ombyggnationen av torget blir något senarelagt då dagvattenanläggningen under torget måste åtgärdas först. Ombyggnationen börjar projekteras under 2027. Prognos för helår är ett överskott på 28,0 mnkr.

Norrbyskär, fördyrningar pga. bristfälliga handlingar från konsult som har medfört förseningar och ökade kostnader genom att en tillfällig kaj har behövt byggas. Prognosen är i dagsläget ett resultat på 0,0 mnkr men denna kan komma att ändras.

Stadsutveckling innanför ringen, första åtgärder genomförda och under 2026 påbörjas ombyggnation av cykelstället vid Västra Esplanaden för att tillföra mer grönska samt lekmöjligheter i stadsmiljö. Prognos för helår är ett överskott på 19,7 mnkr. Större åtgärder kommer genomföras under kommande år.

Tvärån klimatanpassning, prognos för helår är ett överskott på 17,7 mnkr. Mindre åtgärder utförs under året medan större åtgärder fortfarande utreds.

Kungsgatan, projektering pågår och planerad byggstart är hösten 2026. Prognos för helår är ett överskott på 9,6 mnkr. Projektet fortsätter under 2027 och förväntas färdigställas under 2029.

Norra Obbolavägen, projektet löper på och förväntas vara färdigt hösten 2028. Prognos för helår är ett överskott på 3,4 mnkr.

Järnvägspassage Holmsund, handlingar färdiga för upphandling av konsult, avtal med Trafikverket inväntas. Projektering påbörjas förhoppningsvis under året. Prognos för helår är ett överskott på 7,8 mnkr.

Djupbäcken klimatanpassning, projektering är påbörjad, just nu utreds i vilket läge en kulvert kan läggas. Under tiden utredning sker så görs åtgärder vid Sandaparken och Sandbackadammen. Prognos för helår är ett överskott på 13,0 mnkr.

Framkomlighetshöjande kollektivtrafik, utredningar genomförda på Ersboda som resulterat i en åtgärdsplan för kommande år. Största fokus under 2026 är slutförandet av Västra Kyrkogatan som blir klar under hösten. Prognos för helår är ett överskott på 2,9 mnkr.

Cykelparkering Umeå Ö och Umeå C, bygglovsansökan är inskickat prognosen är att projektet slutför under 2027. Prognos för helår är ett resultat på 0,0 mnkr.

DoIT och övrigt

För perioden har DoIT ett utfall på -33,1mnkr, vilket är -6,2 högre än budget. Dock är årsprognosen ett överskott på ca 15 mnkr kopplat till att alla medel under projekt 610100 Utrustning/uthyrning inte kommer att nyttjas.

Under övrigt ingår städ- och verksamhetsservice, måltidsservice och civil beredskap. Här finns ett överskott för perioden på ca 8,1 mnkr men i skrivande stund är årsprognosen lika med budget då planen är att verksamheterna sa nyttja sina medel för året.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2026-04-27

Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2026/00003

Revidering av tekniska nämndens delegationsordning

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att fastställa revideringar i Tekniska nämndens delegationsordning enligt bilaga 1.

att beslutet justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

I enlighet med KF:s beslut om nya policyn och riktlinje för upphandlings- och inköpsverksamhet är alla nämnder egna upphandlande myndigheter och behöver se över sina delegationsordningar (KF:s beslut § 205 2025-10-27, Dnr: KS-2024/00830). Detta också innebär att inga delar i Kommunstyrelsens delegationsordning under avsnitt 4 *Ekonomi och inköp* är gemensamt för alla nämnder. Upphandlingsbyrån ska ha en expert- och konsultativ roll både inom kommunstyrelsen och för övriga nämnder.

I p. 8 tekniska nämndens delegationsordning (TN:s beslut § 5 2026-01-29, version 2) anges att nämnden följer kommunstyrelsens delegationsordning i det avsnitt som handlar om *Ekonomi och inköp* samt de delar som gäller upphandling av varor och tjänster, attest och beställning. Förändringar innebär att hänvisningen till Kommunstyrelsens delegationsordning inte är aktuellt längre just i denna del. Av den anledning behöver nämnden anpassa delegeringen av beslut i ärende gällande enskilda upphandlingar och direktupphandling av varor, tjänster och bygg-anläggnings-eller installationsentreprenader.

Efter genomförd översyn av tekniska nämndens delegationsordning främst i den delen som avser p. 8 *Ekonomi och inköp* har förvaltningen arbetat fram ett förslag till revideringen, se bilaga 1.

Det har även gjort vissa mindre justeringar i delegationsordningen i övrigt. För att få en fullständig bild, se delegationsordning med ändringar, bilaga 2.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00003

Beslutsunderlag

Bilaga 1 – Tekniska nämndens delegationsordning, version 3.
Bilaga 2 - Tekniska nämndens delegationsordning med ändringar.
Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut bedöms inte tillämpbar.

Beredningsansvariga

Johan Byström, chef för administration och strategiskt stöd, Fastighet
Annika Kjellsson Lind, chef för myndighet och administration, Gator och parker
Anna Bugaeva, handläggare

Beslutet ska skickas till

Teknisk direktör Karin Isaksson och samtliga verksamhetschefer.

Johan Byström Chef administration och strategiskt stöd	Annika Kjellsson Lind Chef myndighet och administration

UMEÅ KOMMUN

Delegationsordning: Tekniska nämnden

Beslutad av:
Tekniska nämnden

Dokumenttyp:
Delegationsordning

Diarienummer och version:
TN-2026/00003, version 3

Giltighetstid:
Tills vidare

Datum och paragraf för beslutet:
2026-05-21 § XX
se revideringslogg i slutet av dokument

Dokumentansvarig:
Teknik-och fastighetsförvaltningen

Innehåll

1. Allmänt om delegation 3

2. Administration och allmänna ärenden 8

3. Gator och parker 11

4. Trafikföreskrifter 14

5. Särskild kollektivtrafik/färdtjänst 15

6. Fastighet 17

7. Måltidsservice 19

8. Ekonomi och inköp 19

9. Personalärenden 25

10. Civil beredskap och säkerhet 25

11. Övriga ärenden 25

Revideringar

1. Allmänt om delegation

Beslutanderätt i kommunen

Förutsättningar och delegationens syfte

En nämnd har rätt att fatta beslut i de ärenden som ligger inom deras uppdrag/ansvarsområde enligt reglementet eller enligt specifika uppdrag från kommunfullmäktige. Nämnden får i sin tur delegera beslutanderätten till presidiet, ett utskott, en ledamot, en ersättare, en anställd eller en automatiserad beslutsfunktion i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden (6 kap. 37–39 §§ kommunallagen)

Syftet med delegation av beslutanderätten är att avlasta nämnden i rutinärenden för att skapa utrymme för mer omfattande behandling av betydelsefulla och principiella ärenden samt att möjliggöra en effektivare verksamhet genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen snabbare.

Delegerad beslutanderätt gäller även för vikarie eller förordnad ställföreträdare. Ersättare får endast träda in i delegatens ställe när delegaten är frånvarande pga. sjukdom, ledighet, semester, tjänsteresa eller dylikt.

Beslut - verkställighet

Det är enbart beslutsfattande som omfattas av delegationsordningen. Kännetecknande för ett beslut är att beslutsfattaren måste göra vissa överväganden och bedömningar, ta ställning till olika alternativ samt att beslutet har rättsverkningar vilket gör att det i regel är överklagbart. Förberedande eller verkställande åtgärder grundas i regel på instruktion, tjänsteställning eller liknande och omfattas inte av denna delegationsordning.

Gränsdragningen mellan beslutsfattande och åtgärder av rent förberedande eller verkställande art kan vara svår att göra. Bedömningen måste göras från fall till fall. Många beslut som är ren verkställighet rör myndighetsinterna frågor, till exempel gäller det i stor utsträckning personalärenden. Av särskild förteckning framgår vad som är att betrakta som verkställighet när det gäller personalärenden.

Delegationens giltighetstid

Delegation enligt delegationsordningen gäller tills vidare. Den kan återkallas eller ändras av nämnden generellt eller i ett visst ärende.

Skillnad mellan delegation och fullmakt

Vid delegation har delegaten rätt att agera eller fatta beslut i en viss förutbestämd fråga. Delegationen gäller bara i det specifika beslutsärendet.

Ibland kan nämnden också besluta att ge någon fullmakt att representera eller företräda nämnd/styrelse i en vidare mening. Beslut om fullmakt tas alltid separat och kan när som helst återkallas.

Skillnad mellan delegation och verkställighet

Kommunallagen skiljer mellan nämndbeslut och beslut som innebär ren verkställighet. Verkställighet är rutinmässiga beslut utan överväganden som normalt ligger inom tjänstemannens dagliga arbete och ansvarsområde. Verkställighetsbeslut kan inte överklagas och behöver inte heller upprättas i skriftlig form.

Vidaredelegering

Nämnden kan ge en förvaltningschef inom nämndens område rätten att vidaredelegera beslutanderätt till annan anställd att fullgöra. Det är endast förvaltningschef som kan få den rätten. Förvaltningschefens vidaredelegation ska i de fall det förekommer dokumenteras och anmälas till nämnden.

Delegationsförbud/ Delegeringsförbud

Generellt får nämnden inte delegera beslutanderätten i följande frågor:

- ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet
- framställningar eller yttranden till fullmäktige
- yttranden med anledning av att beslut som tagits av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige och som har överklagats
- ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt
- ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Finns en automatiserad beslutsfunktion får beslut inte delegeras som kan överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap. Kommunallagen (laglighetsprövning), inte heller ärenden där beslut enligt lag eller annan författning inte får överklagas, ärenden om upphandling, eller ärenden om auktorisations- eller valfrihetssystem.

Jäv

Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne ska självmant uppge det. En förtroendevald eller tjänsteperson som är jävig får inte delta eller närvara vid handläggningen av ett ärende och beslut ska fattas av annan delegat.

Brådskande ärenden

En nämnd får genom delegation uppdra åt ordföranden, eller en annan ledamot som nämnden har utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Besluten ska anmälas till nämnden vid nästa sammanträde.

Utformning och anmälan av delegationsbeslut

Ett beslut som har fattats med stöd av delegation (delegationsbeslut) ska innehålla ett tydligt ställningstagande och motiveringen till detta. Beslut ska som huvudregel vara skriftligt

Nämnden ska besluta i vilken utsträckning delegationsbeslut ska anmälas till den. Anmälan är ett sätt för nämnden att följa verksamheten och beslut som kan överklagas genom laglighetsprövning får en tidsbestämd överklagandetid. Av delegationsordningen ska det framgå vilka beslut som ska anmälas till nämnden och vilka beslut som ska anmälas till förvaltningschefen efter vidaredelegering. Delegation i brådskande ärenden ska alltid anmälas.

Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet är sådant att det kan laglighetsprövas (se avsnittet överklagande nedan).

Överklagande

Delegationsbeslut kan, liksom nämndens beslut överklagas antingen genom laglighetsprövning enligt kommunallagen 13 kap., eller förvaltningsbesvär enligt den speciallag som tillämpats eller med stöd av förvaltningslagen.

Överklagande enligt kommunallagen ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då det tillkännages på kommunens anslagstavla att protokollet över beslutet justerats. Tiden för en överklagandet av en gemensam nämnds beslut räknas från det att tillkännagivandet gjorts på anslagstavlorna i samtliga samverkande kommuner.

Överklagande med stöd av speciallag eller förvaltningslagen (myndighetsutövning) ska ha kommit in till den beslutade nämnden/myndigheten inom tre veckor från den dag den som överklagar beslutet fick del av beslutet.

Ett överklagbart myndighetsutövningsbeslut ska förses med information om hur man överklagar. En sådan överklagandehänvisning behövs inte för ett beslut som kan laglighetsprövas.

Ärenden som saknas i delegationsordningen

Ärenden som inte finns i delegationsordningen ska beslutas av nämnden, om ärendet är av principiell karaktär eller om det av författning klart framgår att det är nämnden som ska besluta. I övriga fall beslutar den som handlägger och har delegationsrätt i liknande ärenden.

Attestreglemente

Delegationsbeslut ska inte förväxlas med attesträtt. Attest innebär kontroll av ekonomiska händelser (en händelse som har effekt på kommunens ekonomi) och attesträtt är en behörighet att belasta viss verksamhet med kostnader eller utgifter. Regler om attesträtt finns i attestreglementet för Umeå kommun. I attestreglementet anges hur attestering ska gå till. Vem som har attesträtt bestäms utifrån den attestberättigades arbetsuppgifter och organisatoriska tillhörighet.

Relaterade styrdokument

- Reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder.
- Tekniska nämndens arbetsordning.
- Attestreglementet för Umeå kommun.
- Riktlinjer för kredit-och kravverksamhet.
- Riktlinje för upphandling- och inköpsverksamhet.

Förkortningar och definitioner

KL – Kommunallagen (2017:725)

FL – Förvaltningslagen (2017:900)

OSL – Offentlighets och sekretesslagen (2009:400)

FPL – Förvaltningsprocesslagen (1971:291)

GDPR - EU:s Dataskyddsförordning (EU 2016/679)

MB – Miljöbalken (1998:808)

Förvaltningschef - högst ansvarig tjänsteperson för respektive förvaltning i kommunen. Teknisk direktör likställs med förvaltningschef.

Verksamhetschef - chef direkt underställd förvaltningschef. Hit hör även de som är biträdande verksamhetschef.

Avdelningschef för MUA - Avdelningschef för myndighetsutövning och administration.

Med stöd av kommunallagen samt av fullmäktige beslutat reglemente beslutar nämnden att uppdra åt nedanstående delegater att besluta å nämndens vägnar i nedanstående grupper av ärenden, och med de villkor som särskilt anges.

2. Administration och allmänna ärenden

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
1.	Rekvirera statsbidrag samt söka projektmedel som inte kräver medfinansiering.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera.
2.	Medgivande för tekniska nämndens presidium att få delta i konferenser, utbildning samt företa tjänsteresor.		Förvaltningschef	
3.	Besluta i ärenden om att vägra lämna ut allmän handling eller lämna ut allmän handling med förbehåll som inskränker mottagarens rätt att yppa handlingens innehåll eller annars foga över handlingen.	6 kap 3 § OSL	Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.
4.	Utse beslutsattestanter samt ersättare för dessa.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
5.	Utse beställare av varor och tjänster.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
6.	Yttrandet i anledning av remisser, dock inte sådana som infordrats av kommunstyrelse och fullmäktige.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera.

7.	Yttrande i högre instans vid överklagande.	13 § FPL	Delegaten = den som har fattat beslutet	Anmälan till nämnd.
8.	Avvisning av för sent inkommande överklagande.	45 § FL	Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör.
9.	Fullmakt till kommunjuristerna eller den de sätter i sitt ställe, att företräda Tekniska nämnden i Umeå kommun i de mål och ärenden där nämnden själv har att föra sin talan.	TN:s beslut § 112, 2025-11-27	Kommunjuristerna eller den de sätter i sitt ställe	Ingen anmälan till nämnd.
10.	Fullmakt till tekniska direktören eller den han/hon sätter i sitt ställe, att som ombud företräda Tekniska nämnden som byggherre i entreprenadförhållanden.	TN:s beslut § 113 2025-11-27	Förvaltningschef	Ingen anmälan till nämnd.
11.	Underteckna delgivningskvitto från annan myndighet.		Förvaltningschef Verksamhetschef Avdelningschef Nämndsekreterare Registrator	Ingen anmälan till nämnd eller till förvaltningschef.
12.	Besluta i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.	6 kap. 39 § KL	Ordföranden Vice ordförande (vid ordförandens frånvaro)	Anmälan till nämnd
13.	Ansöka om bygglov, rivningslov eller om lov för tidsbegränsade åtgärder där nämnden företräder Umeå kommun som fastighetsägare (byggherre).		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera.

	Överklaga beslut om bygglov, rivningslov eller om lov för tidsbegränsade åtgärder där nämnden företräder Umeå kommun som fastighetsägare (byggherre).			Ingen anmälan till nämnd eller till förvaltningschef.
14.	Fastställa konsekvensbedömning för skyddet av personuppgifter.	art. 35 GDPR	Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd. Anmälan enbart till förvaltningschef efter vidaredelegering.
15.	Rätten att teckna personuppgiftsbiträdesavtal.	art. 28 GDPR	Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd. Anmälan enbart till förvaltningschef efter vidaredelegering.
16.	Rätten att teckna datadelningssavtal för fastställande av ansvar vid gemensamma personuppgiftsbehandlingar med annan personuppgiftsansvarig.	art. 26 GDPR	Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd. Anmälan enbart till förvaltningschef efter vidaredelegering.

17.	Besluta i ärenden om att vägra tillmötesgå den registrerade begäran om utövandet av dennes rättigheter enligt GDPR som: bl.a. - rätten till tillgång till sina personuppgifter; - rätten till rättelse av felaktiga personuppgifter som rör honom eller henne; - rätten till radering av personuppgifter i enlighet med gällande lagstiftning, osv.	art. 12.5 och art. 15 – 21 GDPR	Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd. Anmälan enbart till förvaltningschef efter vidaredelegering.
18.	Besluta om att fastställa dokumenthanteringsplaner för verksamheter inom tekniska nämnden.	Arkivlagen (1990:782)	Förvaltningschef	Anmälan till nämnd.

3. Gator och parker

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
19.	Sluta avtal mellan kommunen och enskild beträffande villkoren för läggande av ledningar, kulvertar, industrispår och dylikt i kommunens gatu- och parkmark avseende värden upp till 50 tkr.		Förvaltningschef Verksamhetschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.
20.	Besluta om skade- och intrångsersättningar upp till 50 tkr i varje ärende.		Förvaltningschef Verksamhetschef	Anmälan till nämnd.

			Avdelningschef för gatudrift Gatuingenjör	
21.	Besluta om bidrag till enskild väghållning enligt av kommunfullmäktige fastställda regler.		Förvaltningschef Verksamhetschef Avdelningschef för MUA Handläggare	Anmälan till nämnd.
22.	Besluta i ärenden enligt lagen om flyttning av fordon.	Lagen om flyttning av fordon, (1982:129)	Förvaltningschef Verksamhetschef Avdelningschef för gatudrift Gatuingenjör	Anmälan till nämnd.
23.	Avge yttranden för upplåtelser av allmän plats för hithörande ändamål och torghandel.	3 kap. 2 § Ordnings-lagen, (1993:1617)	Förvaltningschef Verksamhetschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör Handläggare	Anmälan till nämnd.
24.	Besluta om transportdispenser samt lämna yttrande i frågor om transportdispenser samt tillämpning av avgifter avseende transportdispenser	13 kap. 3 § Trafikförordningen (1998:1276)	Förvaltningschef Verksamhetschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör	Anmälan till nämnd.
25.	Besluta om ändrad bärighet på vägar för vilken kommunen är väghållare.	4 kap. 11 § Trafikförordningen (1998:1276)	Förvaltningschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör	Anmälan till nämnd.

26.	Besluta om längre fordonståg på vägar för vilken kommunen är väghållare.	4 kap. 17 f § Trafikförordningen (1998:1276)	Förvaltningschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör	Anmälan till nämnd.
27.	Avgivande av miljörapporter för jordtippar.		Förvaltningschef Parkdriftchef Landskapsingenjör	Anmälan till nämnd.
28.	Avgivande av miljörapporter för snötippar.		Förvaltningschef Gatudriftchef Gatuingenjör	Anmälan till nämnd.
29.	Beslut i renhållningsfrågor och skyltning som tekniska nämnden ålagts i reglementet.	15 kap. MB Lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, (1998:814)	Förvaltningschef Gatudriftchef Gatuingenjör	Anmälan till nämnd.
30.	Nyttjanderättsavtal för allmän platsmark under förutsättning att det innebär mindre avvikelse från detaljplan.		Förvaltningschef Avdelningschefer	Anmälan till nämnd.

4. Trafikföreskrifter

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
31.	Besluta om lokala trafikföreskrifter, föreskrifter och väghållarbeslut.	3 kap. 17 §, 10 kap. och 14 kap. Trafikförordningen (1998:1276)	Förvaltningschef Trafikplaneringschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör	Anmälan till nämnd.
32.	Meddela undantag från lokala trafikföreskrifter för Umeå kommun, t.ex. dispens från parkeringsförbud.	13 kap. 3-5 §§ Trafikförordningen (1998:1276)	Förvaltningschef Trafikplaneringschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör Handläggare Administratör	Anmälan till nämnd.
33.	Meddela undantag från lokala trafikföreskrifter för Umeå kommun avseende parkeringstillstånd för rörelsehindrade.	13 kap. 8 § Trafikförordningen (1998:1276)	Förvaltningschef Avdelningschef för MUA Färdtjänstkonsulent	Anmälan till nämnd.
34.	Göra framställan om yttrande till länsstyrelsen och Trafikverket i frågor om lokala trafikföreskrifter.		Förvaltningschef Avdelningschef för MUA Trafikplaneringschef	Anmälan till nämnd.
35.	Elektroniskt kungörande av vissa trafikföreskrifter.	Förordning (2007:231) om elektroniskt kungörande av vissa	Förvaltningschef Trafikplaneringschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör	Anmälan till nämnd.

		trafikföreskrifter		
36.	Ge tillstånd till överföring av trafikföreskrifter till Transportstyrelsen.		Förvaltningschef	Anmälan till nämnd.

5. Särskild kollektivtrafik/färdtjänst

Lag om färdtjänst (SFS 1997:736, 2006:1114 och 2010:1068)

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
37.	Besluta om tillstånd för färdtjänst i enlighet med lag om färdtjänst samt kommunens generella föreskrifter och villkor för kommunal färdtjänst.	6-9 §§	Färdtjänstkonsulent	Anmälan till nämnd.
38.	Besluta om återkallelse av tillstånd: • om förutsättningar för tillståndet inte längre finns • om tillståndsinnehavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter och villkor som gäller förfärdtjänsten • om ändrade förhållanden föranleder det.	12 §	Förvaltningschef Avdelningschef för MUA	Anmälan till nämnd.

Lag om riksfärdtjänst (SFS 1997:735 och 2010:1067)

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
39.	Besluta om tillstånd för riksfärdtjänst i enlighet med lag om riksfärdtjänst samt kommunens	4-7 §§	Färdtjänstkonsulent	Anmälan till nämnd.

	generella föreskrifter och villkor för riksfärdtjänst.			
40.	Besluta om återkallelse av tillstånd: • om förutsättningar för tillståndet inte längre finns • om tillståndsinnehavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter och villkor som gäller förfärdtjänsten • om ändrade förhållanden föranleder det.	9 §	Förvaltningschef Avdelningschef för MUA	Anmälan till nämnd.

Förvaltningsprocesslagen (1971:291)

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
41.	Avge yttrande till förvaltningsdomstol i ärende som överklagats av sökanden. Observera undantaget i kommunallagen 6 kap.38 § p.2.	13 §	Förvaltningschef Trafikplaneringschef Avdelningschef för MUA Färdtjänstkonsulent	Anmälan till nämnd.

Förvaltningslagen (2017:900)

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
42.	Besluta om att överklaga förvaltningsdomstols beslut.	6 kap. 37 § KL	Tekniska nämndens presidium	Anmälan till nämnd.
43.	Besluta om att avvisa ett överklagande som kommit in för sent gällande färdtjänst och riksfärdtjänst.	45 §	Färdtjänstkonsulent	Anmälan till nämnd.
44.	Ändring av beslut.	37–38 §§	Färdtjänstkonsulent	Anmälan till nämnd.

6. Fastighet

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
45.	Besluta i lokalförsörjningsfrågor och bostadsförsörjningsfrågor för kommunens egna förvaltningar som ryms inom beslutad budget.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning Fastighetsförvaltare Koordinator lägenheter (avseende lägenheter för andra bostadsändamål än särskilda boenden och vård- och omsorgsboenden)	Ingen anmälan till nämnd.
46.	Besluta om reinvesteringar, investeringar, underhåll och rivning av fastigheter enligt plan och inom ram för anvisade medel.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning Fastighetsförvaltare	Ingen anmälan till nämnd.
47.	Upplåta och hyra ut bostäder och lokaler i kommunens egna och förhyrda fastigheter och säga upp avtal i enlighet med fastställda rutiner.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning Fastighetsförvaltare Hyresadministratörer (vid avtalsövergångar avseende bostadshyra i särskilda boenden och vård- och omsorgsboenden)	Ingen anmälan till nämnd.

48.	Hyra ut bostäder och säga upp hyreskontrakt för bostäder i kommunens egna och förhyrda fastigheter (för andra bostadsändamål än särskilda boenden och vård- och omsorgsboenden) i enlighet med fastställda rutiner.		Koordinator lägenheter	Ingen anmälan till nämnd
49.	Försäljning av bostadsrättslägenheter.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning	Anmälan till nämnd.
50.	Inköp av bostadsrättslägenheter inom ramen för anvisade medel.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning	Anmälan till nämnd.
51.	Besluta om extern förhyrning/leasing av lokaler för kommunens behov om hyresbeloppet understiger 20 000 tkr (för hela hyrestiden) och hyresperioden understiger 10 år under förutsättning att finansiering finns.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning	Ingen anmälan till nämnd.
52.	Besluta om extern förhyrning/leasing av lokaler för kommunens behov om hyresbeloppet understiger 10 000 tkr (för hela hyrestiden) och hyresperioden understiger 5 år under förutsättning att finansiering finns.		Fastighetsförvaltare	Ingen anmälan till nämnd.
53.	Beslut i frågor om kamerabevakning av kommunens	18 kap. 8 § p. 1 OSL.	Förvaltningschef	Anmälan till nämnd.

	egna eller av kommunen förhyrda lokaler där sekretess föreligger.			
54.	Avge yttranden till polismyndigheten om upplåtelse av fastighetsmark för allmänna sammankomster m.m.	3 kap. 2 § Ordnings-lagen, (1993:1617)	Fastighetsförvaltare Handläggare	Anmälan till nämnd.
55.	Besluta om skade- och intrångsersättningar upp till 50 tkr i varje ärende efter samråd med kommunjurister.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning Avdelningschef Fastighetsförvaltare Byggprojektledare	Anmälan till nämnd.

7. Måltidsservice

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
56.	Utföra egenkontroll och fastställa ansvarsfördelning.	Livsmedels-lag (2006:804)	Verksamhetschef	Anmälan till nämnd.
57.	Besluta om ersättning för skolmåltider.		Verksamhetschef	Anmälan till nämnd.
58.	Underteckna ansökan om EU:s skolmjölkstöd.		Verksamhetschef	Anmälan till nämnd.

8. Ekonomi och inköp

Till tekniska nämndens externa motparter är delegationen utformad utifrån nedan angivna roller och deras befogenheter.

Upphandling varor, tjänster och koncessioner

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
	Över tröskelvärdet			
59.	Godkänna upphandlingsdokument över tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
60.	Fatta tilldelningsbeslut och teckna tilldelning över tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se Underteckna avtal, ramavtal och avtal för specifikt köp. Besluta om förändringar/ förlängning av befintliga avtal samt att godkänna avtalsöverlåtelse till ny avtalspart vid eventuellt företagsövertagande endast efter samråd med Upphandlingsenheten.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.
	Under tröskelvärdet			
61.	Godkänna upphandlingsdokument, fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning under tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.
62.	Underteckna avtal, ramavtal och avtal för specifikt köp efter genomförd upphandling under tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se Besluta om förändringar/ förlängningar av befintliga avtal samt att godkänna avtalsöverlåtelse till ny avtalspart		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.

	vid eventuellt företagsövertagande endast efter samråd med Upphandlingsenheten.			
	Upp till direktupphandlingsgräns			
63.	Godkänna upphandlings-dokument, fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning upp till nivå för direktupphandling, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
64.	Underteckna avtal efter genomförd direktupphandling, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.

Upphandling byggentreprenad, anläggnings- eller installationsarbeten

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
	Över tröskelvärdet			
65.	Godkänna upphandlingsdokument över tröskelvärde se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
66.	Fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning över tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
67.	Underteckna avtal, ramavtal och avtal för specifikt köp efter genomförd upphandling över		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.

	tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se Besluta om förändringar/ förlängningar av befintliga avtal samt att godkänna avtalsöverlåtelse till ny avtalspart vid eventuellt företagsövertagande endast efter samråd med Upphandlingsenheten.			
	Under tröskelvärdet			
68.	Godkänna upphandlingsdokument under tröskelvärde, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
69.	Fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning under tröskelvärde, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
70.	Underteckna avtal, ramavtal och avtal för specifikt köp efter genomförd upphandling under tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se Besluta om förändringar/ förlängningar av befintliga avtal samt att godkänna avtalsöverlåtelse till ny avtalspart vid eventuellt företagsövertagande endast efter samråd med Upphandlingsenheten.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.

	Upp till direktupphandlingsgräns			
71.	Godkänna upphandlingsdokument, fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning upp till nivå för direktupphandling byggentreprenad, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
72.	Underteckna avtal efter genomförd direktupphandling, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.

Upphandling Övrigt

Nr.	**Uppgift/ärende:**	**Författning:**	**Delegat:**	**Villkor:**
73.	Beslut om hävning av avtal som är ingångna utifrån upphandling. Innan beslut om hävning fattas måste samråd ske med Upphandlingsenheten.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.
74.	Besluta om handläggning av överprövning vid förvaltningsdomstol. Innan beslut om överprövning fattas måste samråd ske med Upphandlingsenheten.		Förvaltningschef	Ingen anmälan till nämnd.
75.	Uppsägning av avtal som föregåtts av upphandling eller direktupphandling. Innan beslut om uppsägning av avtal fattas måste samråd ske med Upphandlingsenheten.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd om värdet överstiger tröskelvärdena

	Uppsägning av nämnds gemensamma avtal sker i samråd med kommunens verksamheter.			enligt delegations-ordningen.
76.	Beslut om att avbryta en upphandling, över direktupphandlingsgränsen. Innan beslut om att avbryta en upphandling fattas måste samråd ske med Upphandlingsenheten.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.
77.	Fatta beslut om att lämna in begäran till KS om att ansluta till inköpscentral.		Förvaltningschef	Ingen anmälan till nämnd.

Igångsättningstillstånd och hyra/leasing

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
78.	Bevilja igångsättningstillstånd för investeringar under förutsättning att investeringen ryms inom den totala utgift som fastställts av fullmäktige. • upp till och med 35 000 tkr • över 35 000 tkr		Förvaltningschef Förvaltningschef efter att ha hört tekniska nämndens presidium	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera delvis.
79.	Långtidshyra av fordon/inköp av fordon.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera
80.	Övrig leasing (vid totalkostnad över 50 tkr skall ekonomifunktionen kontaktas).		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera

9. Personalärenden

Tekniska nämnden följer kommunstyrelsens delegationsordning i det avsnitt som handlar om Personalärenden (p. 6).

10. Civil beredskap och säkerhet

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
81.	Besluta om fastställande av krisledningsplan för nämndens förvaltning.		Förvaltningschef	Anmälan till nämnd.

11. Övriga ärenden

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
82.	Fullgöra de uppgifter som framgår av arbetsmiljölagen som tillkommer byggherren samt de föreskrifter som berör byggnads- och anläggningsarbete och att utse byggarbetsmiljösamordnare.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera.

Revideringar

Datum och §	Diarienummer	Version
2026-05-21 § XX	TN-2026/00003	3
2026-01-29 § 5	TN-2026/00003	2
2025-05-22 § 50	TN-2025/00119	1
2023-11-30 § 101	TN-2023/00873	komplettering till version 1.1
2022-04-28 § 55	TN-2022/00263	1.1
2021-01-28 § 3	TN-2021/00024	komplettering till version 1.0
2020-01-30 § 12	TN-2020/00037	1.0
2019-04-25 § 55	TN-2019/00074	komplettering till version 3.0
2019-02-21 § 24	TN-2019/00074	komplettering till version 3.0
2018-06-11 § 65	TN-2017/00304	3.0
2017-09-28 § 87	TN-2017/00304	2.0
2017-04-27 § 41	TN-2017/00304	1.0

UMEÅ KOMMUN

Delegationsordning: Tekniska nämnden

Beslutad av:
Tekniska nämnden

Dokumenttyp:
Delegationsordning

Diarienummer och version:
TN-2026/00003, version ~~2~~3

Giltighetstid:
Tills vidare

Datum och paragraf för beslutet:
~~2026-01-29 § 5~~ 2026-05-21 § XX
se revideringslogg i slutet av dokument

Dokumentansvarig:
Teknik-och fastighetsförvaltningen

Innehåll

1. Allmänt om delegation 3

2. Administration och allmänna ärenden 8

3. Gator och parker 11

4. Trafikföreskrifter 14

5. Särskild kollektivtrafik/färdtjänst 15

6. Fastighet 17

7. Måltidsservice 19

8. Ekonomi och inköp 19

9. Personalärenden ..... ~~21~~ 25

10. Civil beredskap och säkerhet ..... ~~21~~ 25

11. Övriga ärenden ..... ~~22~~ 25

Revideringar

1. Allmänt om delegation

Beslutanderätt i kommunen

Förutsättningar och delegationens syfte

En nämnd har rätt att fatta beslut i de ärenden som ligger inom deras uppdrag/ansvarsområde enligt reglementet eller enligt specifika uppdrag från kommunfullmäktige. Nämnden får i sin tur delegera beslutanderätten till presidiet, ett utskott, en ledamot, en ersättare, en anställd eller en automatiserad beslutsfunktion i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden (6 kap. 37–39 §§ kommunallagen)

Syftet med delegation av beslutanderätten är att avlasta nämnden i rutinärenden för att skapa utrymme för mer omfattande behandling av betydelsefulla och principiella ärenden samt att möjliggöra en effektivare verksamhet genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen snabbare.

Delegerad beslutanderätt gäller även för vikarie eller förordnad ställföreträdare. Ersättare får endast träda in i delegatens ställe när delegaten är frånvarande pga. sjukdom, ledighet, semester, tjänsteresa eller dylikt.

Beslut - verkställighet

Det är enbart beslutsfattande som omfattas av delegationsordningen. Kännetecknande för ett beslut är att beslutsfattaren måste göra vissa överväganden och bedömningar, ta ställning till olika alternativ samt att beslutet har rättsverkningar vilket gör att det i regel är överklagbart. Förberedande eller verkställande åtgärder grundas i regel på instruktion, tjänsteställning eller liknande och omfattas inte av denna delegationsordning.

Gränsdragningen mellan beslutsfattande och åtgärder av rent förberedande eller verkställande art kan vara svår att göra. Bedömningen måste göras från fall till fall. Många beslut som är ren verkställighet rör myndighetsinterna frågor, till exempel gäller det i stor utsträckning personalärenden. Av särskild förteckning framgår vad som är att betrakta som verkställighet när det gäller personalärenden.

Delegationens giltighetstid

Delegation enligt delegationsordningen gäller tills vidare. Den kan återkallas eller ändras av nämnden generellt eller i ett visst ärende.

Skillnad mellan delegation och fullmakt

Vid delegation har delegaten rätt att agera eller fatta beslut i en viss förutbestämd fråga. Delegationen gäller bara i det specifika beslutsärendet.

Ibland kan nämnden också besluta att ge någon fullmakt att representera eller företräda nämnd/styrelse i en vidare mening. Beslut om fullmakt tas alltid separat och kan när som helst återkallas.

Skillnad mellan delegation och verkställighet

Kommunallagen skiljer mellan nämndbeslut och beslut som innebär ren verkställighet. Verkställighet är rutinmässiga beslut utan överväganden som normalt ligger inom tjänstemannens dagliga arbete och ansvarsområde. Verkställighetsbeslut kan inte överklagas och behöver inte heller upprättas i skriftlig form.

Vidaredelegering

Nämnden kan ge en förvaltningschef inom nämndens område rätten att vidaredelegera beslutanderätt till annan anställd att fullgöra. Det är endast förvaltningschef som kan få den rätten. Förvaltningschefens vidaredelegation ska i de fall det förekommer dokumenteras och anmälas till nämnden.

Delegationsförbud/ Delegeringsförbud

Generellt får nämnden inte delegera beslutanderätten i följande frågor:

- ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet
- framställningar eller yttranden till fullmäktige
- yttranden med anledning av att beslut som tagits av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige och som har överklagats
- ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt
- ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Finns en automatiserad beslutsfunktion får beslut inte delegeras som kan överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap. Kommunallagen (laglighetsprövning), inte heller ärenden där beslut enligt lag eller annan författning inte får överklagas, ärenden om upphandling, eller ärenden om auktorisations- eller valfrihetssystem.

Jäv

Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne ska självmant uppge det. En förtroendevald eller tjänsteperson som är jävig får inte delta eller närvara vid handläggningen av ett ärende och beslut ska fattas av annan delegat.

Brådskande ärenden

En nämnd får genom delegation uppdra åt ordföranden, eller en annan ledamot som nämnden har utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Besluten ska anmälas till nämnden vid nästa sammanträde.

Utformning och anmälan av delegationsbeslut

Ett beslut som har fattats med stöd av delegation (delegationsbeslut) ska innehålla ett tydligt ställningstagande och motiveringen till detta. Beslut ska som huvudregel vara skriftligt

Nämnden ska besluta i vilken utsträckning delegationsbeslut ska anmälas till den. Anmälan är ett sätt för nämnden att följa verksamheten och beslut som kan överklagas genom laglighetsprövning får en tidsbestämd överklagandetid. Av delegationsordningen ska det framgå vilka beslut som ska anmälas till nämnden och vilka beslut som ska anmälas till förvaltningschefen efter vidaredelegering. Delegation i brådskande ärenden ska alltid anmälas.

Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet är sådant att det kan laglighetsprövas (se avsnittet överklagande nedan).

Överklagande

Delegationsbeslut kan, liksom nämndens beslut överklagas antingen genom laglighetsprövning enligt kommunallagen 13 kap., eller förvaltningsbesvär enligt den speciallag som tillämpats eller med stöd av förvaltningslagen.

Överklagande enligt kommunallagen ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då det tillkännages på kommunens anslagstavla att protokollet över beslutet justerats. Tiden för en överklagandet av en gemensam nämnds beslut räknas från det att tillkännagivandet gjorts på anslagstavlorna i samtliga samverkande kommuner.

Överklagande med stöd av speciallag eller förvaltningslagen (myndighetsutövning) ska ha kommit in till den beslutade nämnden/myndigheten inom tre veckor från den dag den som överklagar beslutet fick del av beslutet.

Ett överklagbart myndighetsutövningsbeslut ska förses med information om hur man överklagar. En sådan överklagandehänvisning behövs inte för ett beslut som kan laglighetsprövas.

Ärenden som saknas i delegationsordningen

Ärenden som inte finns i delegationsordningen ska beslutas av nämnden, om ärendet är av principiell karaktär eller om det av författning klart framgår att det är nämnden som ska besluta. I övriga fall beslutar den som handlägger och har delegationsrätt i liknande ärenden.

Attestreglemente

Delegationsbeslut ska inte förväxlas med attesträtt. Attest innebär kontroll av ekonomiska händelser (en händelse som har effekt på kommunens ekonomi) och attesträtt är en behörighet att belasta viss verksamhet med kostnader eller utgifter. Regler om attesträtt finns i attestreglementet för Umeå kommun. I attestreglementet anges hur attestering ska gå till. Vem som har attesträtt bestäms utifrån den attestberättigades arbetsuppgifter och organisatoriska tillhörighet.

Relaterade styrdokument

- Reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder.
- Tekniska nämndens arbetsordning.
- Attestreglementet för Umeå kommun.
- Riktlinjer för kredit-och kravverksamhet.
- Riktlinje för upphandling- och inköpsverksamhet.

Förkortningar och definitioner

KL – Kommunallagen (2017:725)

FL – Förvaltningslagen (2017:900)

OSL – Offentlighets och sekretesslagen (2009:400)

FPL – Förvaltningsprocesslagen (1971:291)

GDPR - EU:s Dataskyddsförordning (EU 2016/679)

MB – Miljöbalken (1998:808)

Förvaltningschef - högst ansvarig tjänsteperson för respektive förvaltning i kommunen. Teknisk direktör likställs med förvaltningschef.

Verksamhetschef - chef direkt underställd förvaltningschef. Hit hör även de som är biträdande verksamhetschef.

Avdelningschef för MUA - Avdelningschef för myndighetsutövning och administration.

Med stöd av kommunallagen samt av fullmäktige beslutat reglemente beslutar nämnden att uppdra åt nedanstående delegater att besluta å nämndens vägnar i nedanstående grupper av ärenden, och med de villkor som särskilt anges.

2. Administration och allmänna ärenden

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
1.	Rekvirera statsbidrag samt söka projektmedel som inte kräver medfinansiering.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera.
2.	Medgivande för tekniska nämndens presidium att få delta i konferenser, utbildning samt företa tjänsteresor.		Förvaltningschef	
3.	Besluta i ärenden om att vägra lämna ut allmän handling eller lämna ut allmän handling med förbehåll som inskränker mottagarens rätt att yppa handlingens innehåll eller annars foga över handlingen.	6 kap 3 § OSL	Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.
4.	Utse beslutsattestanter samt ersättare för dessa.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
5.	Utse beställare av varor och tjänster.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
6.	Yttrandet i anledning av remisser, dock inte sådana som infordrats av kommunstyrelse och fullmäktige.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera.

7.	Yttrande i högre instans vid överklagande.	13 § FPL	Delegaten = den som har fattat beslutet	Anmälan till nämnd.
8.	Avvisning av för sent inkommande överklagande.	45 § FL	Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd eller till stadsdirektör.
9.	Fullmakt till kommunjuristerna eller den de sätter i sitt ställe, att företräda Tekniska nämnden i Umeå kommun i de mål och ärenden där nämnden själv har att föra sin talan.	TN:s beslut § 112, 2025-11-27	Kommunjuristerna eller den de sätter i sitt ställe	Ingen anmälan till nämnd.
10.	Fullmakt till tekniska direktören eller den han/hon sätter i sitt ställe, att som ombud företräda Tekniska nämnden som byggherre i entreprenadförhållanden.	TN:s beslut § 113 2025-11-27	Förvaltningschef	Ingen anmälan till nämnd.
11.	Underteckna delgivningskvitto från annan myndighet.		Förvaltningschef Verksamhetschef Avdelningschef Nämndsekreterare Registrator	Ingen anmälan till nämnd eller till förvaltningschef.
12.	Besluta i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.	6 kap. 39 § KL	Ordföranden Vice ordförande (vid ordförandens frånvaro)	Anmälan till nämnd
13.	Ansöka om bygglov, rivningslov eller om lov för tidsbegränsade åtgärder där nämnden företräder Umeå kommun som fastighetsägare (byggherre).		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera.

	Överklaga beslut om bygglov, rivningslov eller om lov för tidsbegränsade åtgärder där nämnden företräder Umeå kommun som fastighetsägare (byggherre).			Ingen anmälan till nämnd eller till förvaltningschef.
14.	Fastställa konsekvensbedömning för skyddet av personuppgifter.	art. 35 GDPR	Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd. Anmälan enbart till förvaltningschef efter vidaredelegering.
15.	Rätten att teckna personuppgiftsbiträdesavtal.	art. 28 GDPR	Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd. Anmälan enbart till förvaltningschef efter vidaredelegering.
16.	Rätten att teckna datadelningssavtal för fastställande av ansvar vid gemensamma personuppgiftsbehandlingar med annan personuppgiftsansvarig.	art. 26 GDPR	Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd. Anmälan enbart till förvaltningschef efter vidaredelegering.

17.	Besluta i ärenden om att vägra tillmötesgå den registrerade begäran om utövandet av dennes rättigheter enligt GDPR som: bl.a. - rätten till tillgång till sina personuppgifter; - rätten till rättelse av felaktiga personuppgifter som rör honom eller henne; - rätten till radering av personuppgifter i enlighet med gällande lagstiftning, osv.	art. 12.5 och art. 15 – 21 GDPR	Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd. Anmälan enbart till förvaltningschef efter vidaredelegering.
18.	Besluta om att fastställa dokumenthanteringsplaner för verksamheter inom tekniska nämnden.	Arkivlagen (1990:782)	Förvaltningschef	Anmälan till nämnd.

3. Gator och parker

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
19.	Sluta avtal mellan kommunen och enskild beträffande villkoren för läggande av ledningar, kulvertar, industrispår och dylikt i kommunens gatu- och parkmark avseende värden upp till 50 tkr.		Förvaltningschef Verksamhetschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.
20.	Besluta om skade- och intrångsersättningar upp till 50 tkr i varje ärende.		Förvaltningschef Verksamhetschef	Anmälan till nämnd.

			Avdelningschef för gatudrift Gatuingenjör	
21.	Besluta om bidrag till enskild väghållning enligt av kommunfullmäktige fastställda regler.		Förvaltningschef Verksamhetschef Avdelningschef för MUA Handläggare	Anmälan till nämnd.
22.	Besluta i ärenden enligt lagen om flyttning av fordon.	Lagen om flyttning av fordon, (1982:129)	Förvaltningschef Verksamhetschef Avdelningschef för gatudrift Gatuingenjör	Anmälan till nämnd.
23.	Avge yttranden för upplåtelser av allmän plats för hithörande ändamål och torghandel.	3 kap. 2 § Ordnings-lagen, (1993:1617)	Förvaltningschef Verksamhetschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör Handläggare	Anmälan till nämnd.
24.	Besluta om transportdispenser samt lämna yttrande i frågor om transportdispenser samt tillämpning av avgifter avseende transportdispenser	13 kap. 3 § Trafikförordningen (1998:1276)	Förvaltningschef Verksamhetschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör	Anmälan till nämnd.
25.	Besluta om ändrad bärighet på vägar för vilken kommunen är väghållare.	4 kap. 11 § Trafikförordningen (1998:1276)	Förvaltningschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör	Anmälan till nämnd.

26.	Besluta om längre fordonståg på vägar för vilken kommunen är väghållare.	4 kap. 17 f § Trafikförordningen (1998:1276)	Förvaltningschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör	Anmälan till nämnd.
27.	Avgivande av miljörapporter för jordtippar.		Förvaltningschef Parkdriftchef Landskapsingenjör	Anmälan till nämnd.
28.	Avgivande av miljörapporter för snötippar.		Förvaltningschef Gatudriftchef Gatuingenjör	Anmälan till nämnd.
29.	Beslut i renhållningsfrågor och skyltning som tekniska nämnden ålagts i reglementet.	15 kap. MB Lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, (1998:814)	Förvaltningschef Gatudriftchef Gatuingenjör	Anmälan till nämnd.
30.	Nyttjanderättsavtal för allmän platsmark under förutsättning att det innebär mindre avvikelse från detaljplan.		Förvaltningschef Avdelningschefer	Anmälan till nämnd.

4. Trafikföreskrifter

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:

31.	Besluta om lokala trafikföreskrifter, föreskrifter och väghållarbeslut.	3 kap. 17 §, 10 kap. och 14 kap. Trafikförordningen (1998:1276)	Förvaltningschef Trafikplaneringschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör	Anmälan till nämnd.
32.	Meddela undantag från lokala trafikföreskrifter för Umeå kommun, t.ex. dispens från parkeringsförbud.	13 kap. 3-5 §§ Trafikförordningen (1998:1276)	Förvaltningschef Trafikplaneringschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör Handläggare Administratör	Anmälan till nämnd.
33.	Meddela undantag från lokala trafikföreskrifter för Umeå kommun avseende parkeringstillstånd för rörelsehindrade.	13 kap. 8 § Trafikförordningen (1998:1276)	Förvaltningschef Avdelningschef för MUA Färdtjänstkonsulent	Anmälan till nämnd.
34.	Göra framställan om yttrande till länsstyrelsen och Trafikverket i frågor om lokala trafikföreskrifter.		Förvaltningschef Avdelningschef för MUA Trafikplaneringschef	Anmälan till nämnd.
35.	Elektroniskt kungörande av vissa trafikföreskrifter.	Förordning (2007:231) om elektroniskt kungörande av vissa trafikföreskrifter	Förvaltningschef Trafikplaneringschef Avdelningschef för MUA Trafikingenjör	Anmälan till nämnd.
36.	Ge tillstånd till överföring av trafikföreskrifter till Transportstyrelsen.		Förvaltningschef	Anmälan till nämnd.

5. Särskild kollektivtrafik/färdtjänst

Lag om färdtjänst (SFS 1997:736, 2006:1114 och 2010:1068)

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
37.	Besluta om tillstånd för färdtjänst i enlighet med lag om färdtjänst samt kommunens generella föreskrifter och villkor för kommunal färdtjänst.	6-9 §§	Färdtjänstkonsulent	Anmälan till nämnd.
38.	Besluta om återkallelse av tillstånd: • om förutsättningar för tillståndet inte längre finns • om tillståndsinnehavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter och villkor som gäller förfärdtjänsten • om ändrade förhållanden föranleder det.	12 §	Förvaltningschef Avdelningschef för MUA	Anmälan till nämnd.

Lag om riksfärdtjänst (SFS 1997:735 och 2010:1067)

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
39.	Besluta om tillstånd för riksfärdtjänst i enlighet med lag om riksfärdtjänst samt kommunens generella föreskrifter och villkor för riksfärdtjänst.	4-7 §§	Färdtjänstkonsulent	Anmälan till nämnd.
40.	Besluta om återkallelse av tillstånd: • om förutsättningar för tillståndet inte längre finns	9 §	Förvaltningschef Avdelningschef för MUA	Anmälan till nämnd.

	• om tillståndsinnehavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter och villkor som gäller förfärdtjänsten • om ändrade förhållanden föranleder det.			

Förvaltningsprocesslagen (1971:291)

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
41.	Avge yttrande till förvaltningsdomstol i ärende som överklagats av sökanden. Observera undantaget i kommunallagen 6 kap.38 § p.2.	13 §	Förvaltningschef Trafikplaneringschef Avdelningschef för MUA Färdtjänstkonsulent	Anmälan till nämnd.

Förvaltningslagen (2017:900)

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
42.	Besluta om att överklaga förvaltningsdomstols beslut.	6 kap. 37 § KL	Tekniska nämndens presidium	Anmälan till nämnd.
43.	Besluta om att avvisa ett överklagande som kommit in för sent gällande färdtjänst och riksfärdtjänst.	45 §	Färdtjänstkonsulent	Anmälan till nämnd.
44.	Ändring av beslut.	37–38 §§	Färdtjänstkonsulent	Anmälan till nämnd.

6. Fastighet

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:

45.	Besluta i lokalförsörjningsfrågor och bostadsförsörjningsfrågor för kommunens egna förvaltningar som ryms inom beslutad budget.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning Fastighetsförvaltare Koordinator lägenheter (avseende lägenheter för andra bostadsändamål än särskilda boenden och vård- och omsorgsboenden)	Ingen anmälan till nämnd.
46.	Besluta om reinvesteringar, investeringar, underhåll och rivning av fastigheter enligt plan och inom ram för anvisade medel.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning Fastighetsförvaltare	Ingen anmälan till nämnd.
47.	Upplåta och hyra ut bostäder och lokaler i kommunens egna och förhyrda fastigheter och säga upp avtal i enlighet med fastställda rutiner.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning Fastighetsförvaltare Hyresadministratörer (vid avtalsövergångar avseende bostadshyra i särskilda boenden och vård- och omsorgsboenden)	Ingen anmälan till nämnd.
48.	Hyra ut bostäder och säga upp hyreskontrakt för bostäder i kommunens egna och förhyrda fastigheter (för andra bostadsändamål än särskilda boenden och vård- och		Koordinator lägenheter	Ingen anmälan till nämnd

	omsorgsboenden) i enlighet med fastställda rutiner.			
49.	Försäljning av bostadsrättslägenheter.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning	Anmälan till nämnd.
50.	Inköp av bostadsrättslägenheter inom ramen för anvisade medel.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning	Anmälan till nämnd.
51.	Besluta om extern förhyrning/leasing av lokaler för kommunens behov om hyresbeloppet understiger 20 000 tkr (för hela hyrestiden) och hyresperioden understiger 10 år under förutsättning att finansiering finns.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning	Ingen anmälan till nämnd.
52.	Besluta om extern förhyrning/leasing av lokaler för kommunens behov om hyresbeloppet understiger 10 000 tkr (för hela hyrestiden) och hyresperioden understiger 5 år under förutsättning att finansiering finns.		Fastighetsförvaltare	Ingen anmälan till nämnd.
53.	Beslut i frågor om kamerabevakning av kommunens egna eller av kommunen förhyrda lokaler där sekretess föreligger.	18 kap. 8 § p. 1 OSL.	Förvaltningschef	Anmälan till nämnd.
54.	Avge yttranden till polismyndigheten om upplåtelse av	3 kap. 2 § Ordnings-	Fastighetsförvaltare Handläggare	Anmälan till nämnd.

	fastighetsmark för allmänna sammankomster m.m.	lagen, (1993:1617)		
55.	Besluta om skade- och intrångsersättningar upp till 50 tkr i varje ärende efter samråd med kommunjurister.		Förvaltningschef Verksamhetschef Chef fastighetsförvaltning Avdelningschef Fastighetsförvaltare Byggprojektledare	Anmälan till nämnd.

7. Måltidsservice

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
56.	Utföra egenkontroll och fastställa ansvarsfördelning.	Livsmedels-lag (2006:804)	Verksamhetschef	Anmälan till nämnd.
57.	Besluta om ersättning för skolmåltider.		Verksamhetschef	Anmälan till nämnd.
58.	Underteckna ansökan om EU:s skolmjölkstöd.		Verksamhetschef	Anmälan till nämnd.

8. Ekonomi och inköp

~~Tekniska nämnden följer kommunstyrelsens delegationsordning i det avsnitt som handlar om Ekonomi och inköp samt de delar som gäller upphandling av varor och tjänster, attest och beställning, se avsnitt *Regler och styrande dokument* på www.umea.se.~~

Till tekniska nämndens externa motparter är delegationen utformad utifrån nedan angivna roller och deras befogenheter.

Upphandling varor, tjänster och koncessioner

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
	Över tröskelvärdet			
59.	Godkänna upphandlingsdokument över tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
60.	Fatta tilldelningsbeslut och teckna tilldelning över tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se Underteckna avtal, ramavtal och avtal för specifikt köp. Besluta om förändringar/ förlängning av befintliga avtal samt att godkänna avtalsöverlåtelse till ny avtalspart vid eventuellt företagsövertagande endast efter samråd med Upphandlingsenheten.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.
	Under tröskelvärdet			
61.	Godkänna upphandlingsdokument, fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning under tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.
62.	Underteckna avtal, ramavtal och avtal för specifikt köp efter genomförd upphandling under tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se Besluta om förändringar/ förlängningar av befintliga avtal samt att godkänna avtalsöverlåtelse till ny avtalspart		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.

	vid eventuellt företagsövertagande endast efter samråd med Upphandlingsenheten.			
	Upp till direktupphandlingsgräns			
63.	Godkänna upphandlings-dokument, fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning upp till nivå för direktupphandling, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
64.	Underteckna avtal efter genomförd direktupphandling, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.

Upphandling bygg-entreprenad, anläggnings- eller installationsarbeten

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
	Över tröskelvärdet			
~~59~~. 65.	Godkänna ~~förfrågningsunderlag~~ upphandlingsdokument över tröskelvärde se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
~~60.~~ 66.	~~Fatta tilldelningsbeslut inom ramen för beviljade anslag för bygg-, anläggnings- och drift/underhållsentreprenader.~~ Fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning över tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
~~61.~~ 67.	~~Sluta~~ Underteckna avtal, ~~och~~ ramavtal och avtal för specifikt köp efter genomförd upphandling över		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att

	tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se Besluta om förändringar/ förlängningar av befintliga avtal samt att godkänna avtalsöverlåtelse till ny avtalspart vid eventuellt företagsövertagande endast efter samråd med Upphandlingsenheten.			vidaredelegera. Anmälan till nämnd.
	Under tröskelvärdet			
68.	Godkänna upphandlingsdokument under tröskelvärde, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
69.	Fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning under tröskelvärde, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
70.	Underteckna avtal, ramavtal och avtal för specifikt köp efter genomförd upphandling under tröskelvärdet, se upphandlingsmyndigheten.se Besluta om förändringar/ förlängningar av befintliga avtal samt att godkänna avtalsöverlåtelse till ny avtalspart vid eventuellt företagsövertagande endast efter samråd med Upphandlingsenheten.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.

	Upp till direktupphandlingsgräns			
71.	Godkänna upphandlingsdokument, fatta tilldelningsbeslut samt teckna tilldelning upp till nivå för direktupphandling byggentreprenad, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.
72.	Underteckna avtal efter genomförd direktupphandling, se upphandlingsmyndigheten.se		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Ingen anmälan till nämnd.

Upphandling Övrigt

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
73.	Beslut om hävning av avtal som är ingångna utifrån upphandling. Innan beslut om hävning fattas måste samråd ske med Upphandlingsenheten.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.
74.	Besluta om handläggning av överprövning vid förvaltningsdomstol. Innan beslut om överprövning fattas måste samråd ske med Upphandlingsenheten.		Förvaltningschef	Ingen anmälan till nämnd.
75.	Uppsägning av avtal som föregåtts av upphandling eller direktupphandling. Innan beslut om uppsägning av avtal fattas måste samråd ske med Upphandlingsenheten.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd om värdet överstiger tröskelvärdena

	Uppsägning av nämnds gemensamma avtal sker i samråd med kommunens verksamheter.			enligt delegations-ordningen.
76.	Beslut om att avbryta en upphandling, över direktupphandlingsgränsen. Innan beslut om att avbryta en upphandling fattas måste samråd ske med Upphandlingsenheten.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera. Anmälan till nämnd.
77.	Fatta beslut om att lämna in begäran till KS om att ansluta till inköpscentral.		Förvaltningschef	Ingen anmälan till nämnd.

Igångsättningstillstånd och hyra/leasing

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
~~62.~~ 78.	Bevilja igångsättningstillstånd för investeringar under förutsättning att investeringen ryms inom den totala utgift som fastställts av fullmäktige. • upp till och med 35 000 tkr • över 35 000 tkr		Förvaltningschef Förvaltningschef efter att ha hört tekniska nämndens presidium	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera delvis.
~~63.~~ 79.	Långtidshyra av fordon/inköp av fordon.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera
~~64.~~ 80.	Övrig leasing (vid totalkostnad över 50 tkr skall ekonomifunktionen kontaktas).		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera

9. Personalärenden

Tekniska nämnden följer kommunstyrelsens delegationsordning i det avsnitt som handlar om Personalärenden (p. 6).

10. Civil beredskap och säkerhet

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
~~65.~~ 81.	Besluta om fastställande av krisledningsplan för nämndens förvaltning.		Förvaltningschef	Anmälan till nämnd.

11. Övriga ärenden

Nr.	Uppgift/ärende:	Författning:	Delegat:	Villkor:
~~66.~~ 82.	Fullgöra de uppgifter som framgår av arbetsmiljölagen som tillkommer byggherren samt de föreskrifter som berör byggnads- och anläggningsarbete och att utse byggarbetsmiljösamordnare.		Förvaltningschef	Förvaltningschef har rätt att vidaredelegera.

Revideringar

Datum och §	Diarienummer	Version
2026-05-21 § XX	TN-2026/00003	3
2026-01-29 § 5	TN-2026/00003	2
2025-05-22 § 50	TN-2025/00119	1
2023-11-30 § 101	TN-2023/00873	komplettering till version 1.1
2022-04-28 § 55	TN-2022/00263	1.1
2021-01-28 § 3	TN-2021/00024	komplettering till version 1.0
2020-01-30 § 12	TN-2020/00037	1.0
2019-04-25 § 55	TN-2019/00074	komplettering till version 3.0
2019-02-21 § 24	TN-2019/00074	komplettering till version 3.0
2018-06-11 § 65	TN-2017/00304	3.0
2017-09-28 § 87	TN-2017/00304	2.0
2017-04-27 § 41	TN-2017/00304	1.0

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-29
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2026/00355

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025 (SAM) samt prioritering inför 2026

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att godkänna Teknik- och fastighetsförvaltningens uppföljning av det Systematiska arbetsmiljöarbetet 2025.

att fastställa Teknik- och fastighetsförvaltningens övergripande prioritering inför 2026 enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Under januari och februari gör varje verksamhet en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet av det som har genomförts under föregående år. En sammanfattning görs i verksamhet samt en beskrivning av goda exempel och arbetsmiljöutmaningar.

Verksamheterna tar fram prioriteringar att arbeta med under det kommande året. De prioriteringar som tas fram kan exempelvis utgå från resultatet av medarbetarenkäten, från resultatet av den årliga uppföljningen av systematiskt arbetsmiljöarbete, från den gemensamma workshopen och i dialog med fackliga representanter och skyddsombuden.

Vid genomgången av sammanställningen för 2025 bedöms det systematiska arbetsmiljöarbetet samt arbetet med aktiva åtgärder fungera väl inom Teknik och fastighet.

Arbetsmiljö

Arbeta med att förbättra och utveckla arbetsformer kring det gemensamma samordningsansvaret inom arbetsmiljö, både mellan våra egna verksamheter och även med andra förvaltningars verksamheter.

Genomföra en vidareutbildning i arbetsmiljö för skyddsombuden,

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00355

eventuellt även för våra chefer.

Aktiva åtgärder för lika rättigheter och möjligheter

Fortsatt fokus på aktiva åtgärder, lika rättigheter och möjligheter, och fortsätta arbetet att gå igenom detta i alla verksamheter och på APT.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) och lika rättigheter och möjligheter. Bilaga.
Bilaga 2. Prioritering av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) och aktiva åtgärder 2026. Bilaga.
Bilaga 3. HANDLINGSPLAN AV ÅRLIG UPPFÖLJNING AV SAM OCH AKTIVA ÅTGÄRDER. Bilaga.
Bilaga 4. Rapport systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder Tekniska nämnden Årlig uppföljning 2025. Bilaga.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut bedöms inte tillämpbar.

Beredningsansvariga

Christina Ingmanson

Beslutet ska skickas till

Christina Ingmanson

Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) och lika rättigheter och möjligheter

Resultat för:
Teknik- och fastighet

Antal svar: 56
Svarsfrekvens: 96,6%

Information

Den årliga uppföljningen genomförs för att undersöka hur du och dina medarbetare jobbar med arbetsmiljön och lika rättigheter och möjligheter utifrån de krav som ställs i arbetsmiljö- och diskrimineringslagen. Men även för att undersöka vilka förutsättningar som behövs för att du som chef ska kunna driva ett främjande och förebyggande arbete för friska och inkluderande arbetsplatser.

Resultatet är ett viktigt underlag för förvaltningens och nämndens arbete med att ta fram en övergripande handlingsplan med konkreta åtgärder för kommande år kopplat till arbetsmiljö och lika rättigheter och möjligheter.

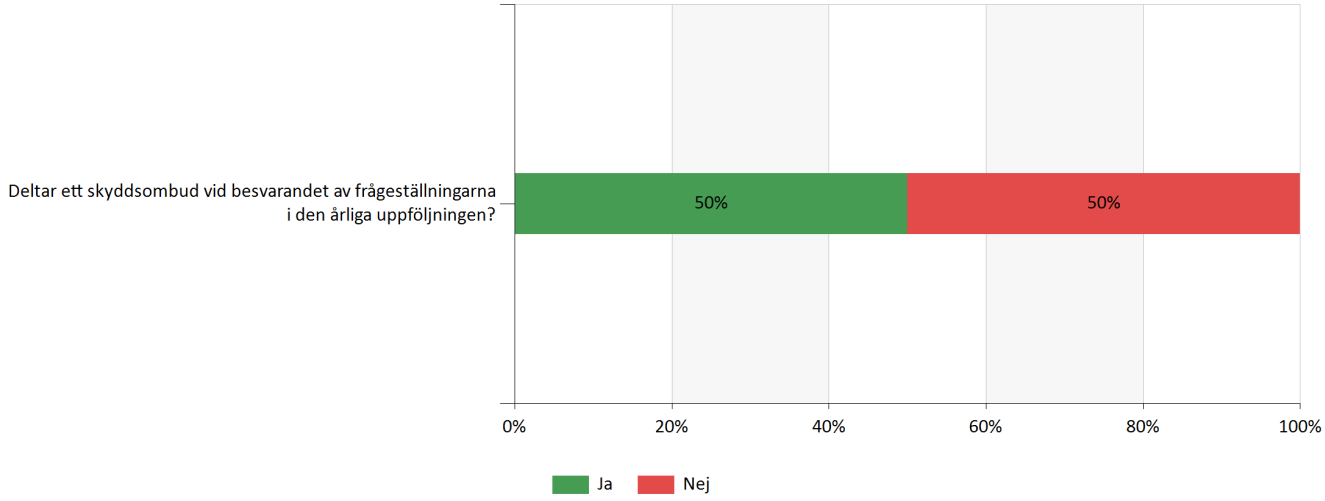
Den Årliga uppföljningen är indelad i 8 ämnesområden:

- Policy och mål
- Fördelning av arbetsmiljöuppgifter
- Kultur och samverkan
- Lagefterlevnad
- Riskbedömningar och handlingsplaner
- Arbetsanpassning och stöd
- Åtgärder SAM
- Lika rättigheter och möjligheter

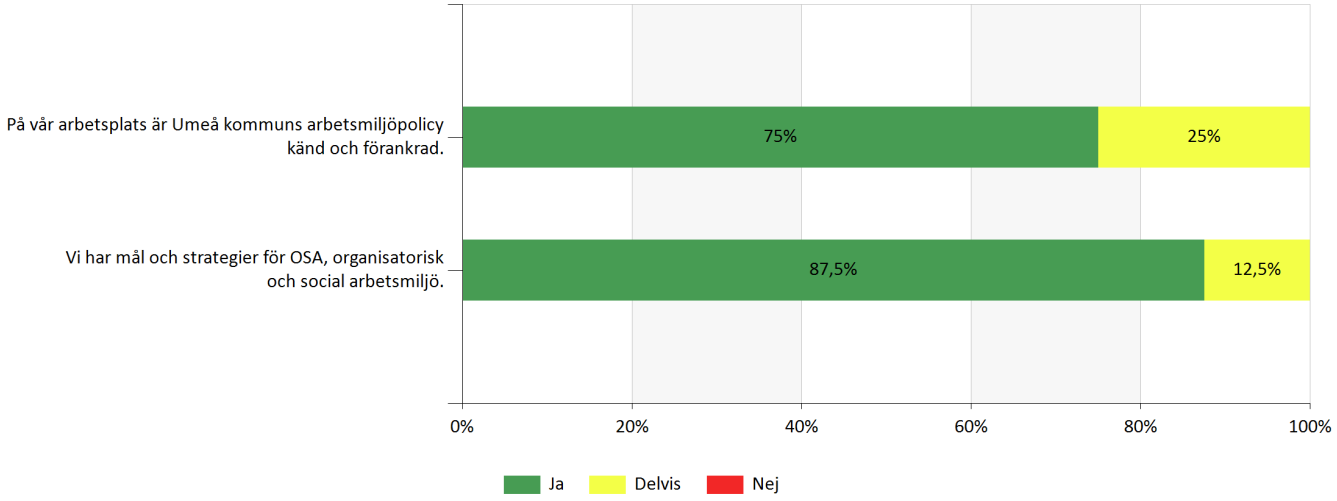
Resultat
I denna rapport presenteras resultatet i diagram för respektive påstående. Kommentarer och förslag på åtgärder samt övriga fritextfrågor presenteras i separat fritextrapport. Observera att området *Åtgärder SAM* innehåller enbart fritextfrågor och presenteras i fritextrapporten.

UMEÅ KOMMUN

Deltagande skyddsombud

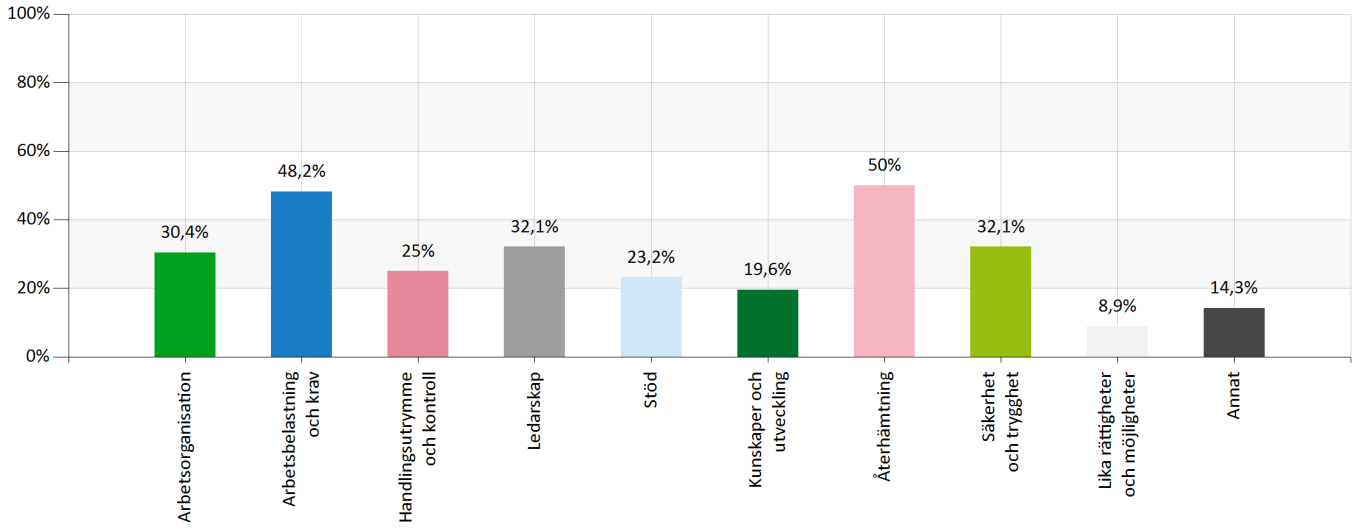

Policy och mål

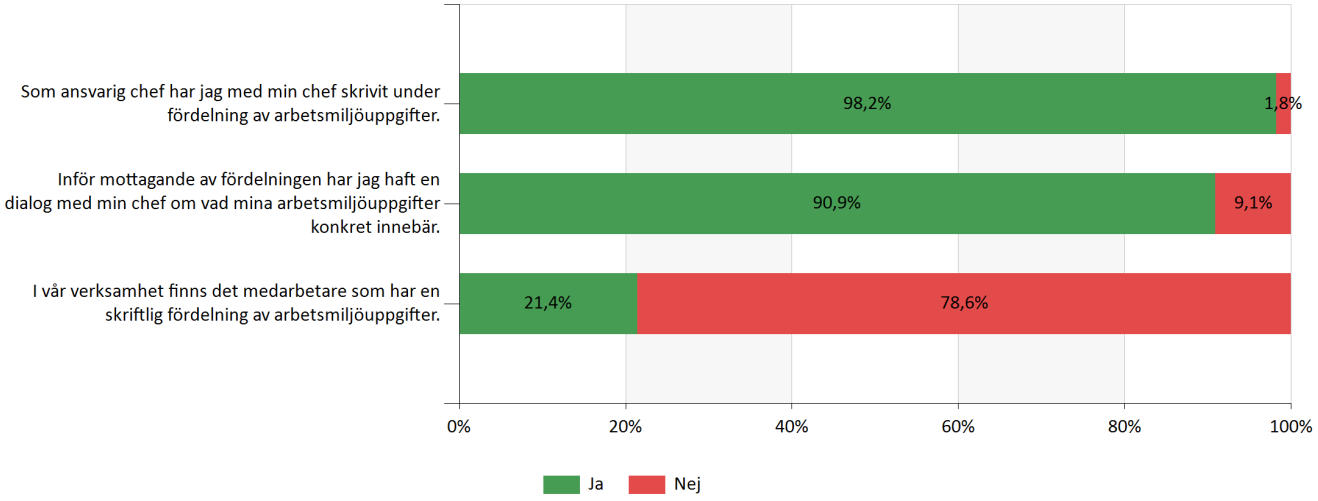

Policy och mål

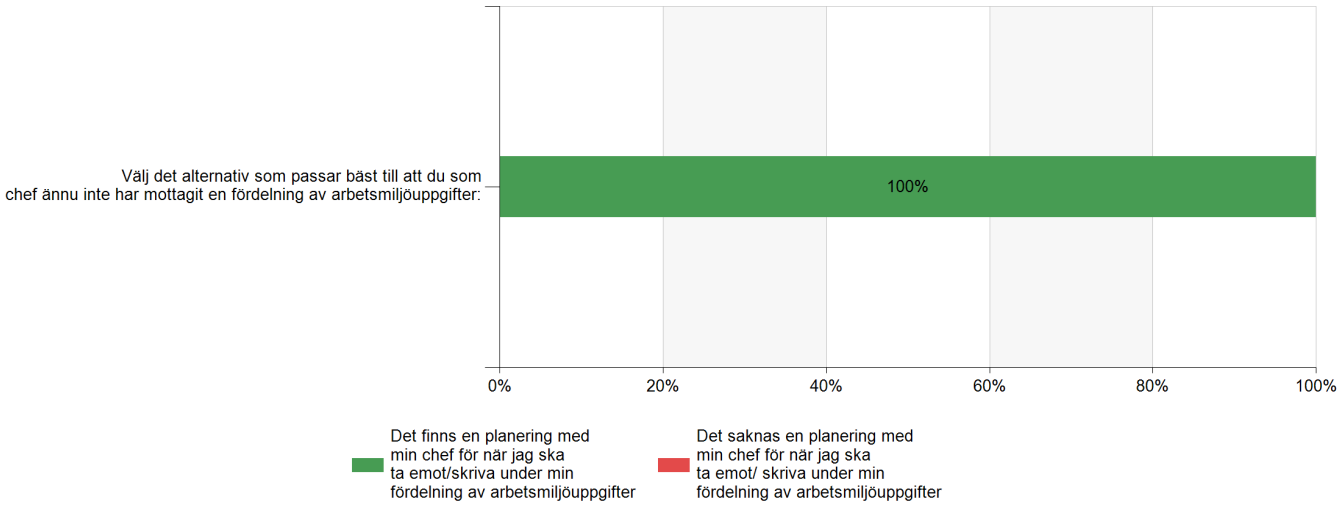
Vårat OSA-mål handlar om:

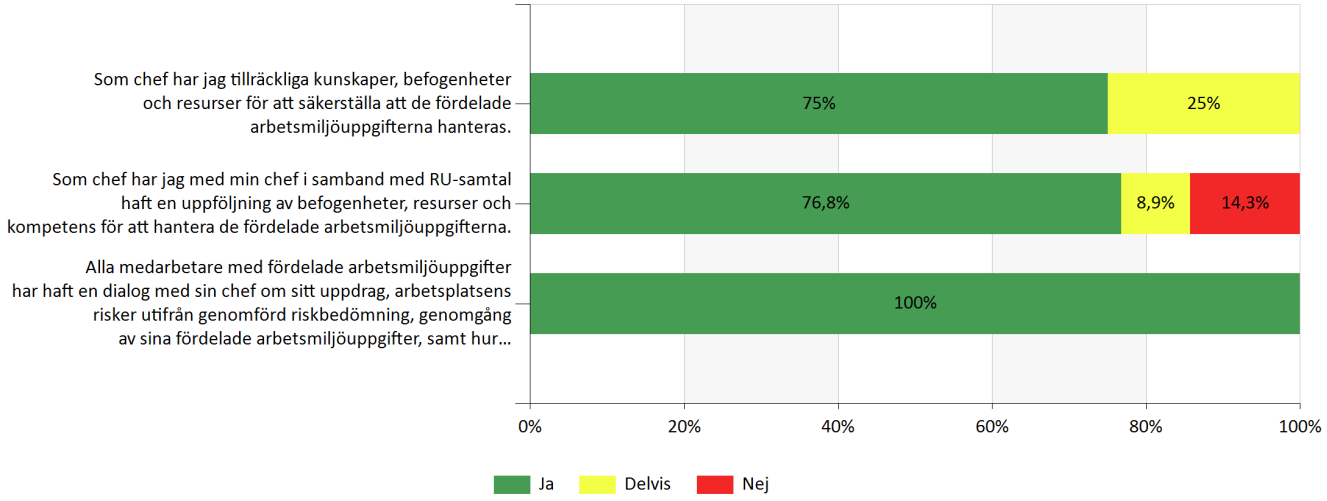
Fördelning av arbetsmiljöuppgifter

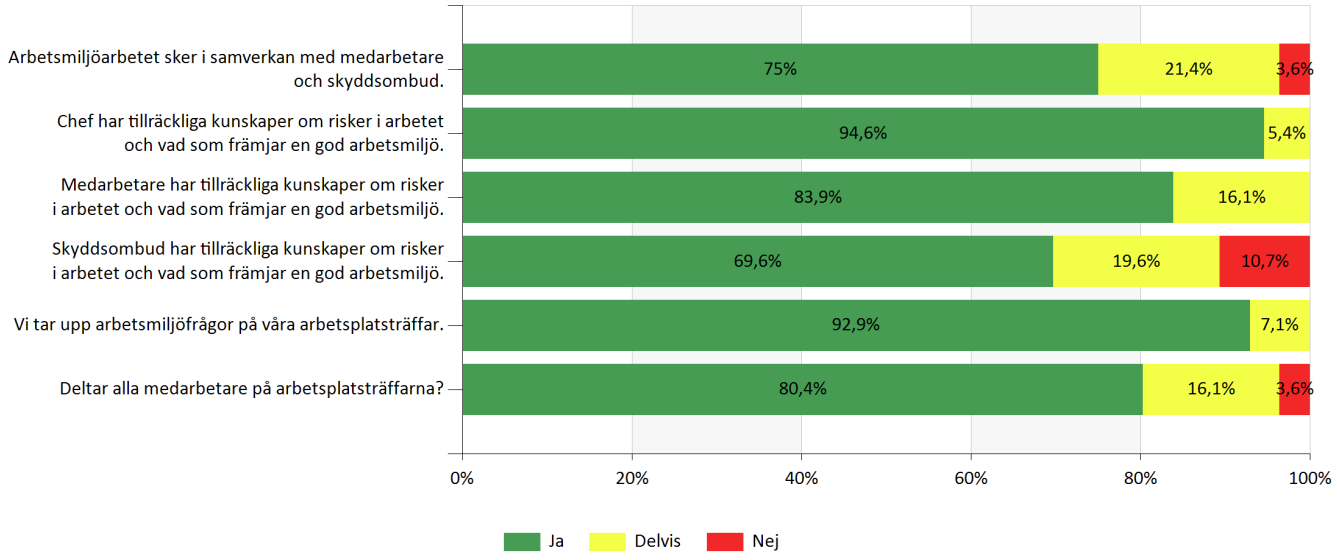
Fördelning av arbetsmiljöuppgifter

Fördelning av arbetsmiljöuppgifter

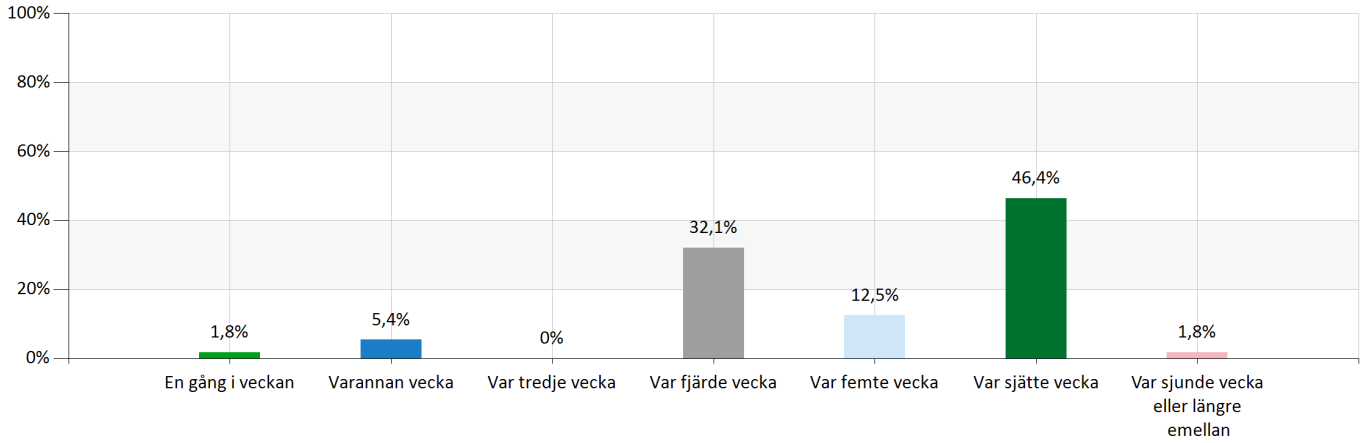

Kultur och samverkan

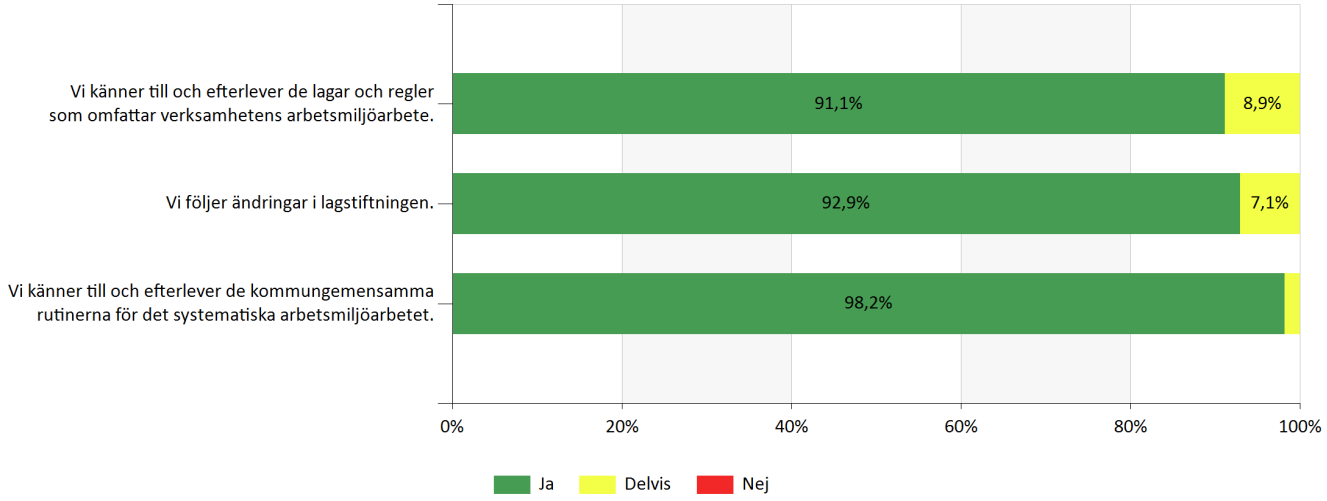

Kultur och samverkan

På vår arbetsplats har vi arbetsplatsträffar med följande intervall:

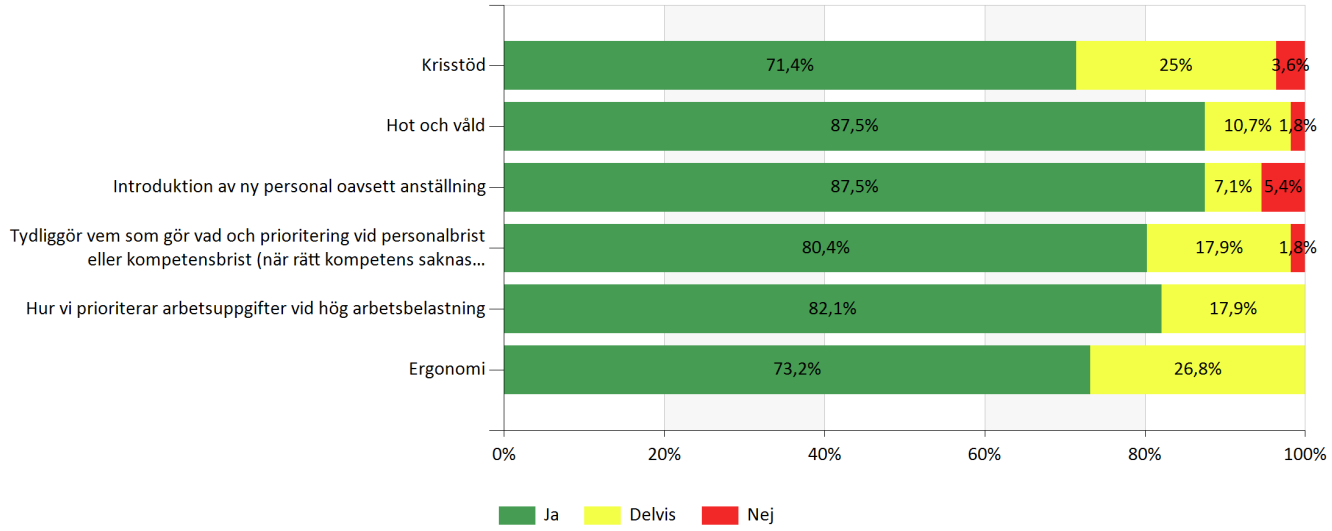

Lagefterlevnad

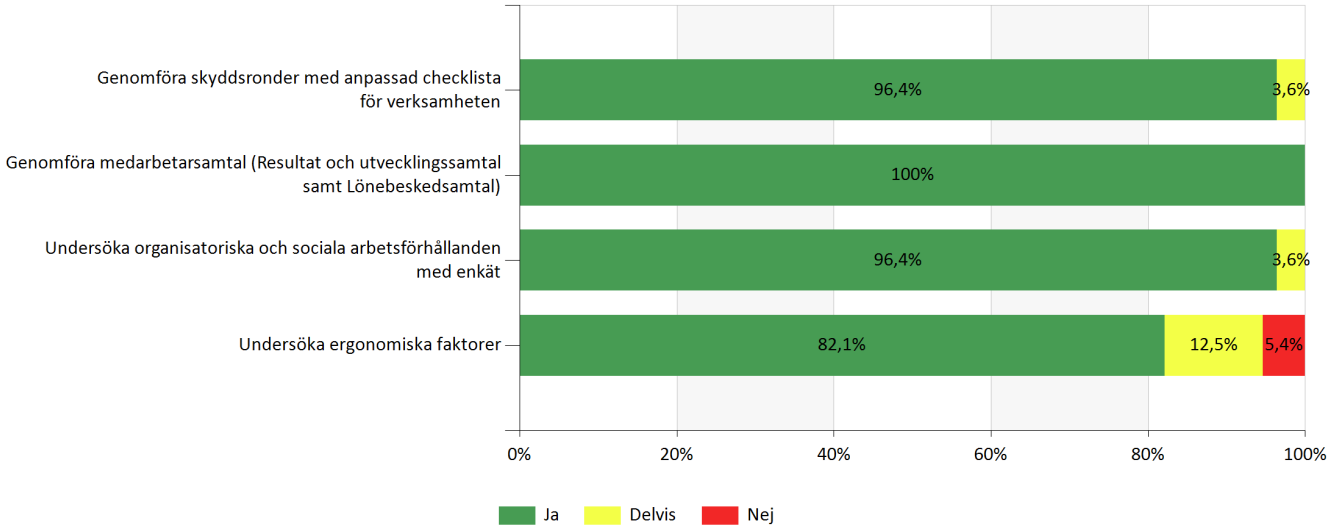
Lagefterlevnad

På vår arbetsplats har vi arbetsmiljörutiner som är aktuella, väl kända och efterlevs som innefattar:

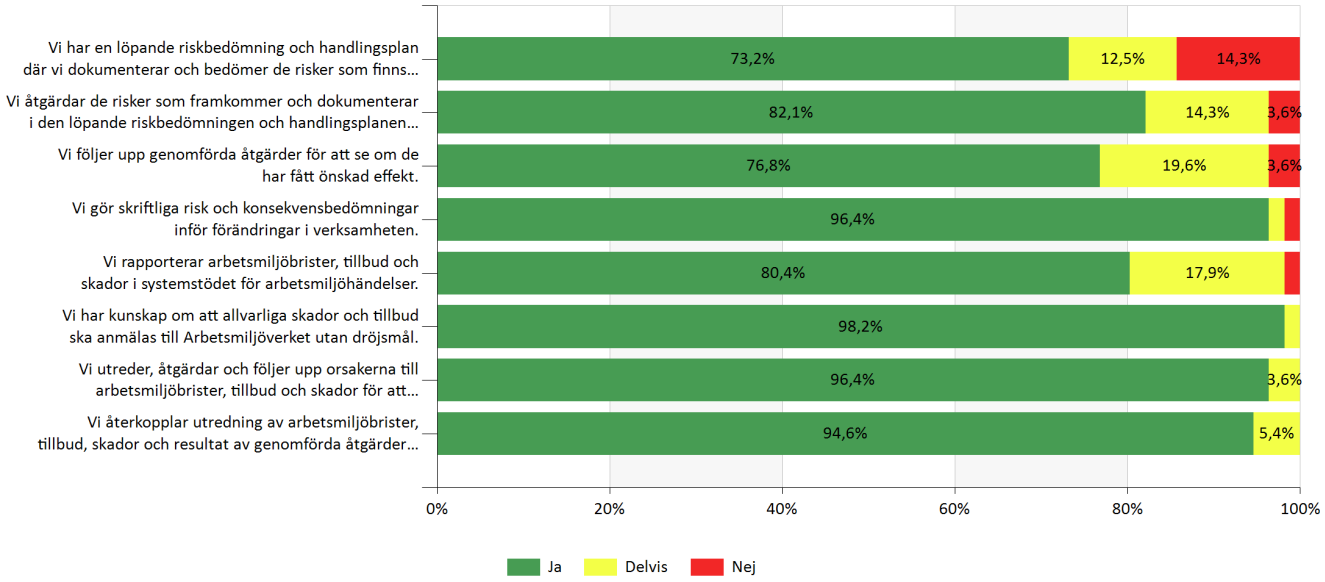

Lagefterlevnad

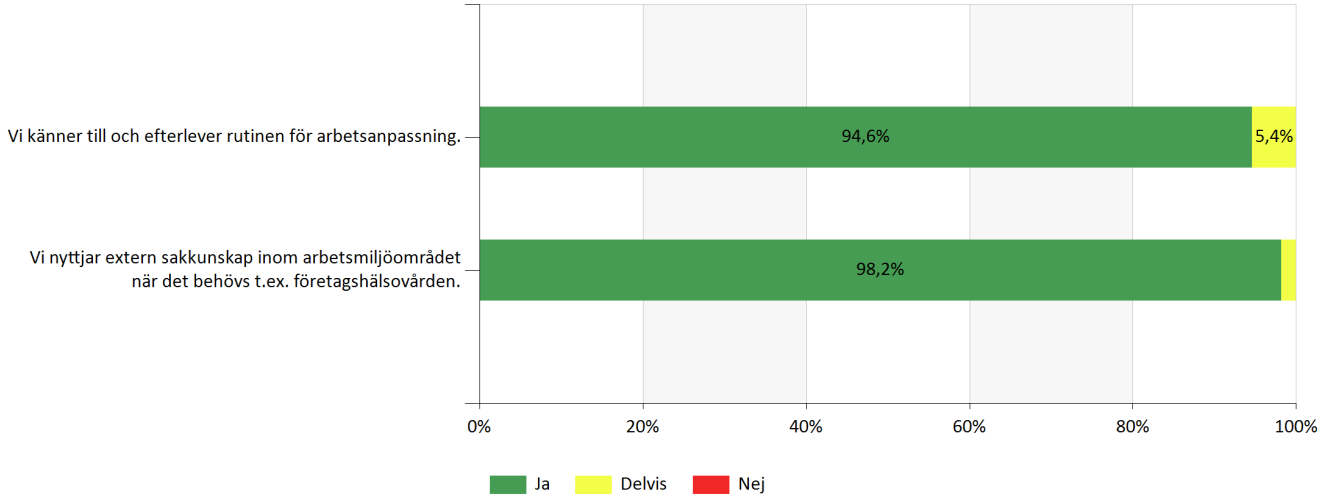
Vi har ett implementerat årshjul för arbetsmiljö och undersöker arbetsmiljön regelbundet, enligt våra rutiner, genom att:

Riskbedömningar och handlingsplaner

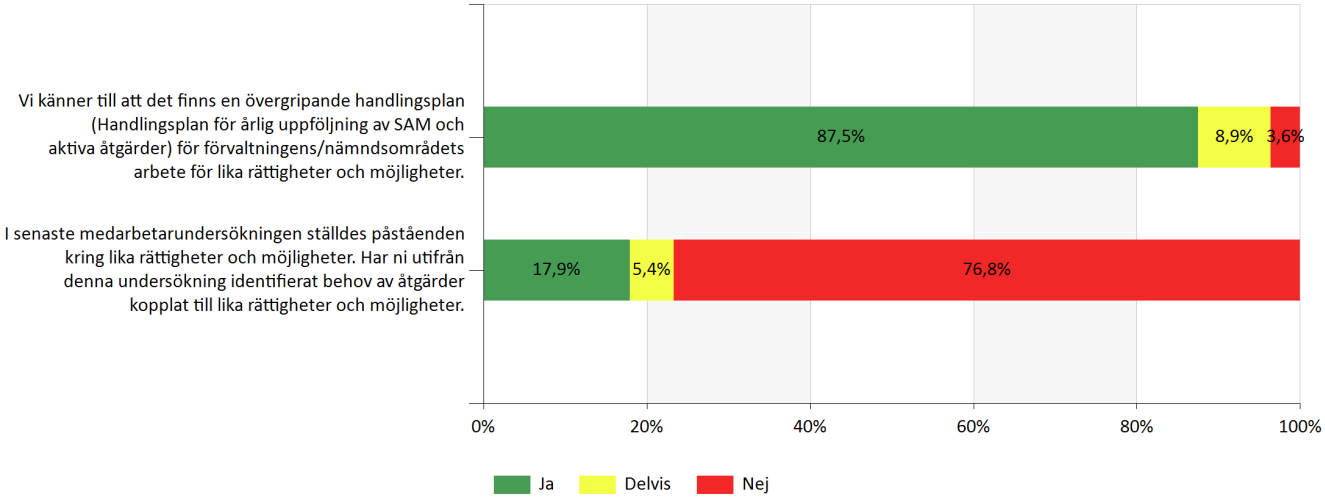

Arbetsanpassning och stöd

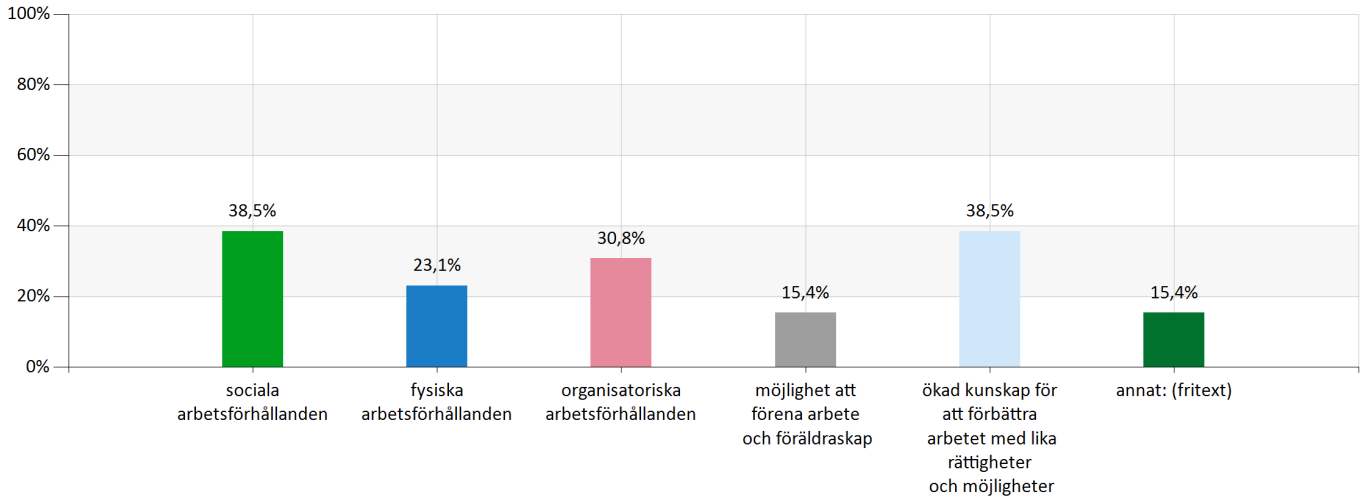
UMEÅ KOMMUN

Lika rättigheter och möjligheter

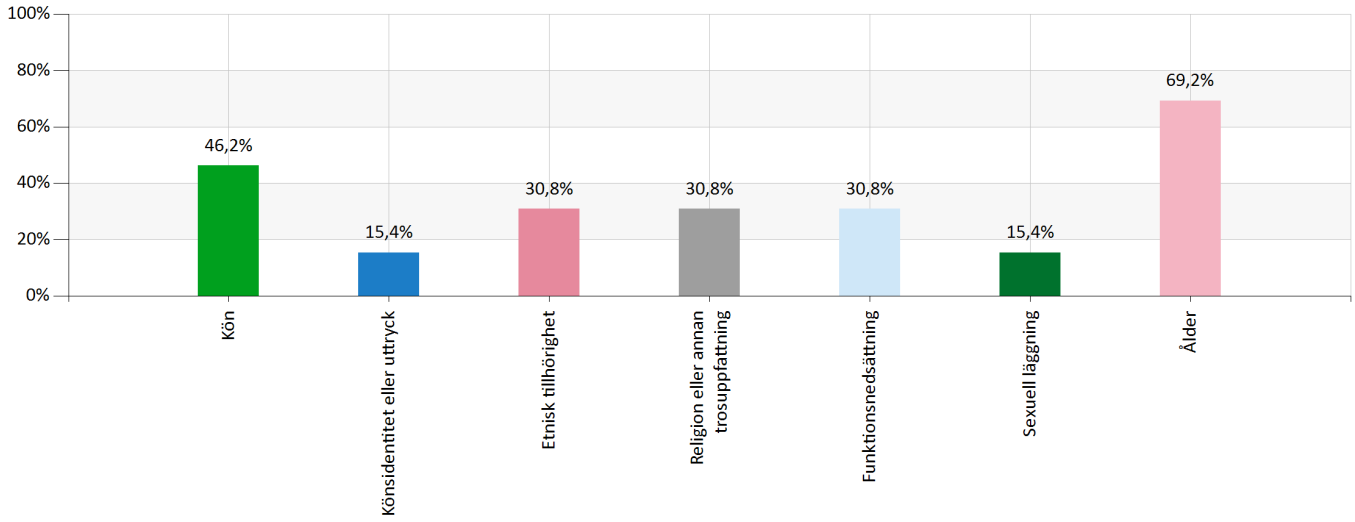
Lika rättigheter och möjligheter

Ange inom vilka områden ni ser behov av åtgärder:

Lika rättigheter och möjligheter

Vilken/vilka diskrimineringsgrunder har koppling till åtgärderna:

Goda exempel i verksamheterna 2025

Kommunikation:

- Har tydliggjort riktning, arbetssätt och ansvar i gruppen. Det har bidragit till en större tydlighet i uppdraget och en mer hållbar arbetsbelastning.

Fastighet:

- Arbetet med förvaltningens arbetsmiljöingenjör kring arbetsmiljöfrågorna har utvecklats på ett mer professionellt sätt.

Dolt:

- Infört tempmätning/pulsmätning
- Påbörjat arbete med friskfaktorer
- Löpande riskbedömningar
- Påbörjat översyn av chefers arbetsmiljö

Gator och parker:

- Installerat fler ljuddämpande tavlor på kontoret för en bättre ljudmiljö i fikarummet
- Arbetat med kyla och effekten för medarbetare i ute drift
- Arbetat vidare med förebyggande arbete i kvarts och trädamm, tillpassningsprov av andningsskydd och anpassning till arbetsmoment.
- Bytt ut handhållna maskiner till elektriska för miljö och arbetsmiljö där vi också ser att vibrationer är avsevärt lägre

Prioritering av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) och aktiva åtgärder 2026

Tekniska nämnden

Prioriteringar Teknik och fastighet 2026

Måltidsservice:

OPUS – fortsätta implementera OPUS, under 2025 har de haft workshop om systemet och en chef har varit pilot och använder det fullt ut medan många använder vissa delar.

Lönekriterier – för chefer

Städ- och verksamhetsservice:

Stärka kompetensen inom arbetsmiljöområdet

Förbättra den fysiska arbetsmiljö

Arbeta med trivsel och gemenskap – den organisatoriska arbetsmiljön

Gator och parker:

Arbeta med samsyn kring arbetsprocesser och samarbete mellan avdelningarna.

Marknadsföra skyddsombuden för att främja inrapportering av arbetsmiljöbrister till Stella.

Prioriteringar Teknik och fastighetsförvaltningen 2026

DolT:

Arbeta med att förbättra och utveckla arbetsformer kring det gemensamma samordningsansvaret inom arbetsmiljö, både mellan våra egna verksamheter och med andra förvaltningars verksamheter.

Förankring och arbete med kommunens arbetsmiljöpolicy

Framtagande av mål och strategier för organisatorisk och social arbetsmiljö

Genomföra kompletterande löpande mätningar för att fånga upp medarbetares mående

Förbättra chefs arbetsmiljö

Fastighet:

Arbeta med prioritering av arbetsuppgifter i förhållande till grunduppdraget, arbetsbelastning och fördelning av arbetsuppgifter vid behov.

Effektuera de handlingsplaner som tagits fram inom arbetsgrupperna kopplat till OSA-mål.

Fortsätta arbetet med att tydliggöra arbetsmiljöansvar i projekt/entreprenader

Prioriteringar Teknik och fastighetsförvaltningen 2026

Ekonomienheten:

Vi ska följa våra mål och uppdrag och processer regelbundet

Jobba aktivt med frågor för lika rättigheter och möjligheter

HR-enheten:

Delaktighet och inflytande – tydliggöra arbetsuppgifter och följa upp dessa

Kommunikation:

Fortsätta arbeta med återhämtning, fortsatta arbetet med utveckling av det organisatoriska arbetsmiljön.

Därutöver arbeta med div inom arbetsmiljö, ex inrapportering i Stella, arbeta med risk- och konsekvensanalys mm

Ledningsgruppen ToF:

Förbättrar resultatet för arbetsbelastning och krav

Arbeta med chefernas arbetsmiljö

Teknik och fastighets övergripande prioriteringar för 2026

Arbetsmiljö

Arbeta med att förbättra och utveckla arbetsformer kring det gemensamma samordningsansvaret inom arbetsmiljö, både mellan våra egna verksamheter och även med andra förvaltningars verksamheter.

Genomföra en vidareutbildning i arbetsmiljö för skyddsombuden, eventuellt även för våra chefer.

Aktiva åtgärder för lika rättigheter och möjligheter

Fortsatt fokus på aktiva åtgärder, lika rättigheter och möjligheter, och fortsätta arbetet att gå igenom detta i alla verksamheter och på APT.

Tack!
Frågor?

UMEÅ KOMMUN

HANDLINGSPLAN AV ÅRLIG UPPFÖLJNING AV SAM OCH AKTIVA ÅTGÄRDER **UPPRÄTTAD 2026-05-04**

ANSVARIG NÄMND: Tekniska nämnden
SAMORDNINGSANSVAR FÖR HANDLINGSPLANEN: Christina Ingmanson
HUVUDSKYDDSOMBUD: SUSANNE LANDSTRÖM, HÅKAN OLOFSSON LARSSON

INSTRUKTION TILL HANDLINGSPLAN; Även risker och hinder som kräver en åtgärd ska dokumenteras i handlingsplanen. Handlingsplanen ska bestå av prioriteringar, risker och hinder, med konkreta aktiviteter/åtgärder, ansvarig, när och hur aktivitet/åtgärd följs upp. Prioriterade områden och risker inom det systematiska arbetsmiljöarbetet ska riskbedömas. .

	PRIORITERADE OMRÅDEN SAMT BESKRIVNING AV BRISTER OCH HINDER	**LAG-STIFTNING AML ELLER/ OCH DL***	**RISKBEDÖMNING** *(Endast risker enl. AML ska riskbedömas)* **SANNO-LIKHET**	**RISK-KLASS**	**KONSE-KVENS**	**ÅTGÄRDER**	**ANSVARIG**	**KLART NÄR?**	**UPPFÖLJNING DATUM OCH RESULTAT**
1	Arbeta med att förbättra och utveckla arbetsformer kring det gemensamma samordningsansvaret inom arbetsmiljö, både mellan våra egna verksamheter och med andra förvaltningars verksamheter.	AML	2	2	2	Arbeta med ärenden inom arbetsmiljö där ett förbättrat arbetssätt behövs, kan ex vara en tydlighet i vem som gör vad, utbilda vid behov osv.	Verksamheterna/HR-enheten/C Ingmanson	Dec 2026/ därefter löpande	Dec 2026
2	Genomföra en vidareutbildning i arbetsmiljö för skyddsombuden, eventuellt även för chefer.	AML	2	2	2	Först inventera vilket behov skyddsombuden har för en vidareutbildning. Därefter genomföra en utbildning för våra skyddsombud och eventuellt även för chefer.	HR-enheten/ C Ingmanson	Dec 2026	Dec 2026

3	Teknik och fastighet fortsätter att arbeta med aktiva åtgärder för lika rättigheter och möjligheter.	DL	2	2	2	Verksamheterna arbetar vidare på sina respektive APT. Efterfrågar stöd och utbildning vid behov.	Verksamheterna/ HR-enheten/ C Ingmanson	Dec 2026	Dec 2026
4									
5									
6									

*AML, Arbetsmiljölagen och DL, diskrimineringslagen

Rapport systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder Tekniska nämnden

Årlig uppföljning 2025

Sammanfattning av årlig uppföljning systematiskt arbetsmiljöarbete 2025

Teknik och fastighet består av fem olika verksamheter samt tre stödverksamheter.

Under januari och februari gör varje verksamhet en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet av det som har genomförts under föregående år.

En sammanfattning görs i verksamhet samt en beskrivning av goda exempel och arbetsmiljöutmaningar. Verksamheterna tar fram prioriteringar att arbeta med under det kommande året. De prioriteringar som tas fram kan exempelvis utgå från resultatet av medarbetarenkäten, från resultatet av den årliga uppföljningen av systematiskt arbetsmiljöarbete, från den gemensamma workshopen och i dialog med fackliga representanter och skyddsombuden.

Vid genomgången av sammanställningen för 2025 bedöms det systematiska arbetsmiljöarbetet samt arbetet med aktiva åtgärder fungera väl inom Teknik och fastighet.

Innehållsförteckning

Inledning och årlig uppföljning 1

Året som varit 2

Samverkan 3

Planerade och prioriterade åtgärder 4

Arbetsmiljö 4

Lika rättigheter och möjligheter 4

Handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder för lika rättigheter och möjligheter 4

Inledning och årlig uppföljning

Det systematiska arbetsmiljöarbetet och arbetet med aktiva åtgärder, för att främja lika rättigheter och möjligheter, ska årligen följas upp. Teknik och fastighet har genomfört den årliga uppföljningen enligt rutinen om gemensamt processflöde för organisatorisk och social arbetsmiljö, årlig uppföljning av den systematiska arbetsmiljön och aktiva åtgärder.
Tekniska nämndens inrapporterade resultat för den årliga uppföljningen kan läsas i bilaga 1, Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) och lika rättigheter och möjligheter 2025.

Umeå kommun strävar efter att vara en organisation som präglas av den mångfald som finns i samhället. Arbetsplatser och arbetsuppgifter ska vara öppna och tillgängliga för alla. Umeå kommun tar bestämt avstånd från alla former av diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och kränkande särbehandling. Enligt diskrimineringslagens krav har arbetsgivaren ett ansvar att arbeta förebyggande och främjande i syfte att motverka diskriminering samt att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Detta arbete benämns som aktiva åtgärder. Det är viktigt att både medarbetare och chefer erbjuds en god arbetsmiljö där ingen utsätts för ohälsa eller skadas i sitt arbete

Det systematiska arbetsmiljöarbetet inom varje nämnds ansvarsområde följs årligen upp för att säkerställa att
– arbetsmiljöarbetet fungerar
– arbetsmiljöarbetet hålls levande genom att vara en naturlig del av verksamheten på alla nivåer inom förvaltningen
– vidtagna åtgärder får avsedd effekt och leder till en förbättrad arbetsmiljö för samtliga medarbetare.
Uppföljningen ska särskilt säkerställa att inga osakliga skillnader förekommer mellan kvinnor och män.

Tekniska nämnden får ta del av en sammanställning av den årliga uppföljningen som underlag för att fullgöra sitt arbetsmiljöansvar och därmed ge förutsättningar för förvaltningens fortsatta arbetsmiljöarbete.

Året som varit

Arbetet med friskfaktorer och aktiv rehabilitering pågår i verksamheterna.
Ett fokusområde har varit arbetet med lärandekulturen inom förvaltningen. En god arbetsmiljö och god hälsa hänger nära samman med möjligheten att utvecklas och trivas i sitt arbete.
Cheferna har bland annat, genom APT-material, arbetat med utveckling och kompetensutveckling, delaktighet samt att skapa rätt förutsättningar i vardagen. Detta stod även i fokus under förvaltningens medarbetardag. Genom tydliga roller, ett närvarande ledarskap och kontinuerlig dialog skapas en trygg, rättvis och utvecklande arbetsmiljö.
Arbetsmiljö handlar även om hur arbetet är organiserat, hur samarbetet fungerar och hur vi hanterar förändringar över tid, dvs den organisatoriska arbetsmiljön.
Inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet har förvaltningen tillfört ny kompetens, en arbetsmiljöingenjör. Arbetsmiljöingenjören har främst arbetat med den fysiska arbetsmiljön, huvudsakligen inom bygg- och anläggningsarbeten, i samverkan med berörda verksamheter.
Det har genomförts undersökningar av ergonomi inom några verksamheter, liksom workshops för nya skyddsombud och chefer samt en workshop med fokus på den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Lika rättigheter och möjligheter

Det har genomförts utbildningsinsatser om diskrimineringsgrunderna och aktiva åtgärder inom områden

- Arbetsförhållanden
- Bestämmelser och praxis om löner och andra anställningsvillkor
- Rekrytering och befordran
- Utbildning och övrig kompetensutveckling

Goda exempel inom arbetsmiljö i några verksamheter

- Arbete med att undersöka och kartlägga arbete i kyla och dess effekter för medarbetare inom uteverksamhet
- Arbete med organisationsutveckling och som tydliggjort en gemensam riktning, ett nytt arbetssätt samt ansvarsfördelning inom verksamheten, vilket har resulterat i en mer hållbar arbetsbelastning.
- Handhållna maskiner har ersatts med elektriska maskiner, vilket innebär både miljömässiga och arbetsmiljömässiga förbättringar. Vibrationsnivåerna är avsevärt lägre, vilket är till stor fördel för medarbetarna.

Fortsatt arbetsmiljöutmaningar

- Opus - systemstöd för det systematiska arbetsmiljöarbetet
- Stella – inrapportering av arbetsmiljöhändelser

Samverkan

Samverkan inom förvaltningen är god och även med andra förvaltningar. Det finns väl fungerande samarbetsforum, bland annat Ledarforum för förvaltningens samtliga chefer.
I respektive samverkansgrupper, förvaltningens samverkansgrupp (FSG) och verksamheternas samverkansgrupper (VSG), finns det gemensamma informationspunkter, exempelvis avseende antalet inrapporterade arbetsmiljöhändelser och sjukfrånvaro.
I verksamheterna tas arbetsmiljöfrågor upp på respektive arbetsplatsträffar (APT).
APT är ett viktigt forum där chefer och medarbetare lyfter frågor som rör hälsa, trivsel och utveckling samt följer upp aktuellt inom arbetsmiljön.

Planerade och prioriterade åtgärder

Arbetsmiljö

Det finns många områden inom arbetsmiljö som Teknik och fastighet, i samverkan med verksamheterna, kommer att fortsätta arbeta med. Bland annat gäller det systemstödet Opus samt det fortsatta arbetet med att underlätta för medarbetare att registrera ärenden i systemstödet Stella. Därutöver fortsätter arbetet med förbättringar inom ergonomi samt implementeringen av en säkerhetskultur inom arbetsmiljöområdet. Arbetet med att stärka chefernas förutsättningar att vara chefer och ledare är också en viktig del av arbetsmiljöarbetet, både för att utveckla ledarskapet och för att skapa goda förutsättningar för medarbetarna.

Det gemensamma arbetet med att förbättra och vidareutveckla arbetsformer kring det gemensamma samordningsansvaret för arbetsmiljön ska påbörjas.

Det finns ett behov av att genomföra vidareutbildning inom arbetsmiljöområdet för skyddsombud, samt eventuellt även för chefer.

Lika rättigheter och möjligheter

Teknik och fastighet fortsätter att arbeta med aktiva åtgärder för lika rättigheter och möjligheter genom att gå igenom dessa frågor i verksamheterna och på arbetsplatsträffar.

Arbetet med aktiva åtgärder fortsätter genom att löpande uppmärksamma risker för diskriminering samt genom att på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder för lika rättigheter och möjligheter

Utifrån prioriteringar inom det systematiska arbetsmiljöarbetet och arbetet med aktiva åtgärder för lika rättigheter och möjligheter inom Teknik och fastighet har en handlingsplan upprättats, se bilaga 3.

Bilagor
Bilaga 1. Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) och
lika rättigheter och möjligheter 2025
Bilaga 2. Prioritering av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) och aktiva åtgärder 2026
Bilaga 3. HANDLINGSPLAN AV ÅRLIG UPPFÖLJNING AV SAM OCH AKTIVA ÅTGÄRDER.

2026-05-04

Kontaktuppgift:
Christina Ingmanson
HR-chef Teknik och fastighet

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-29
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2026/00356

Beslut affischeringsplatser inför valet 2026

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att fastställa affischeringsplatser enligt bilaga.

Ärendebeskrivning
Inför kommande val behöver beslut fattas om vilka områden inom kommunen som ska godkännas för valaffischering. De föreslagna valaffischeringsområdena har efter en genomgång och relevansprövning i huvudsak utformats med utgångspunkt i de områden som varit godkända vid tidigare val.

I arbetet har både mindre och större justeringar genomförts med anledning av förändringar i gaturummet, såsom ombyggnationer och ändrad användning av vissa platser. Därutöver har nya områden lagts till efter inkomna önskemål. Bedömningarna har gjorts utifrån om marken är kommunal samt om affischering kan ske på ett trafiksäkert och lämpligt sätt.

Nytt för detta val är att affischering i begränsad omfattning föreslås kunna tillåtas på ett utvalt antal belysningsstolpar. Affischering ska ske under särskilda villkor som bland annat reglerar affischernas storlek, placering och infästning.

Användningen av belysningsstolpar begränsas av tillverkarnas rekommendationer avseende vad stolparna är dimensionerade för samt hur infästningar och tillkommande belastning kan påverka stolparnas funktion och garantier. Dessa begränsningar ska beaktas vid urval av stolpar och vid utformning av villkor för affischering.
Syftet är att möjliggöra affischering utan att skada anläggningarna, påverka stolparnas funktion eller garantier, samt utan negativ påverkan på stadsmiljö, trafiksäkerhet eller allmän ordning.

En översiktlig omvärldsbevakning visar att kommuner har olika förhållningssätt till valaffischering på belysningsstolpar. Exempelvis tillåter Örebro och Lund affischering på belysningsstolpar under vissa

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00356

förutsättningar, bland annat vad gäller höjd, placering och avstånd till trafikanordningar. Nyköping, Östersund, Norrköping, Stockholm och Örnsköldsvik tillåter däremot inte valaffischering på belysningsstolpar eller annan trafikteknisk utrustning.

Vad gäller valaffischering inom Centrumfyrkanten görs vid upplåtelse av offentlig plats en särskild lämplighetsprövning där hänsyn tas till ordning och stadsmiljö. Med hänsyn till områdets centrala och särskilt exponerade karaktär bedöms valaffischering inom Centrumfyrkanten inte vara förenlig med dessa intressen.

Förvaltningen föreslår därför att tekniska nämnden beslutar om de föreslagna valaffischeringsområdena. En sammanställning av förändringar jämfört med tidigare val samt kartor som visar godkända och nya områden har tagits fram som underlag för beslutet.

Beslutsunderlag

Valafficeringsplatser kommundelar. Bilaga.
Valafficeringsplatser Umeå. Bilaga.
Valafficeringsområden - detaljerad. Bilaga.
Valafficeringsplatser översikt kommundelar. Bilaga.
Valafficeringsplatser översikt Umeå. Bilaga.
Valstolpar Umeå Obbola. Bilaga.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut anses inte tillämpbar.

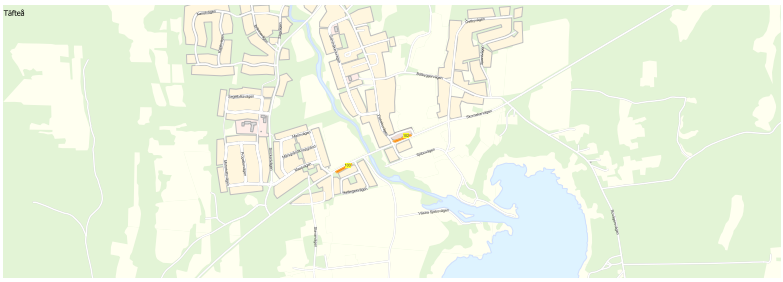
Beredningsansvariga

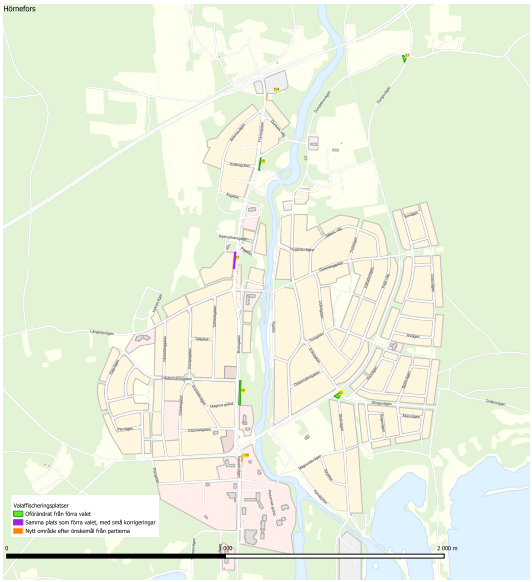
Julia Stenberg
Fredrik Öhrner

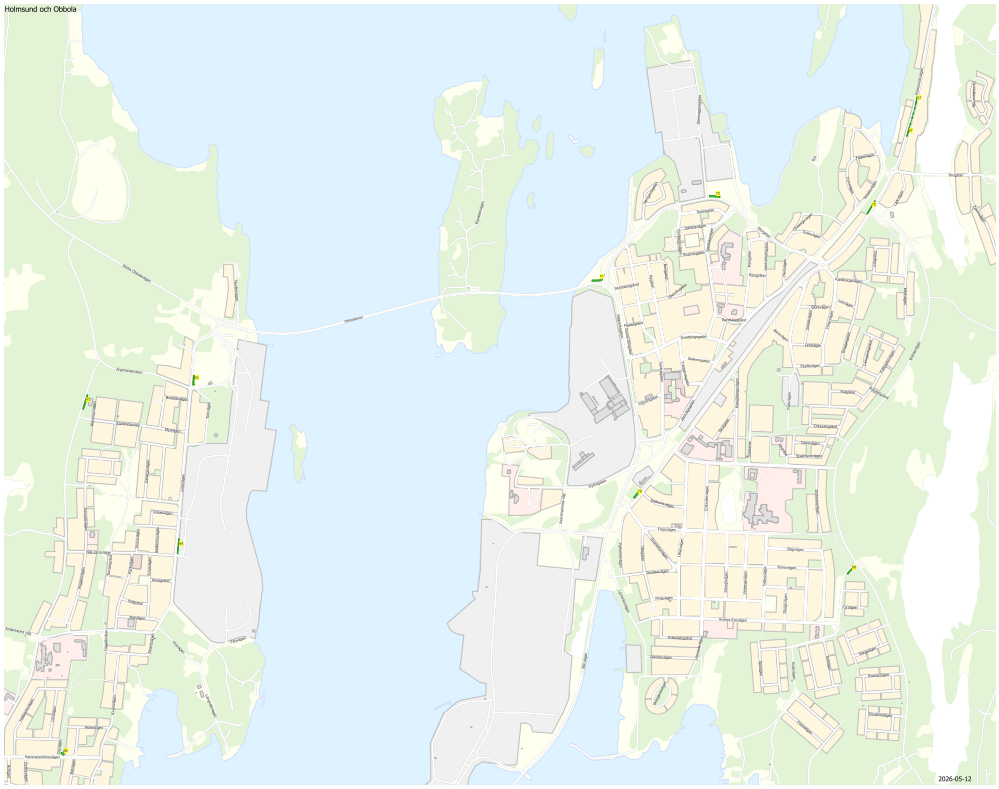
Beslutet ska skickas till

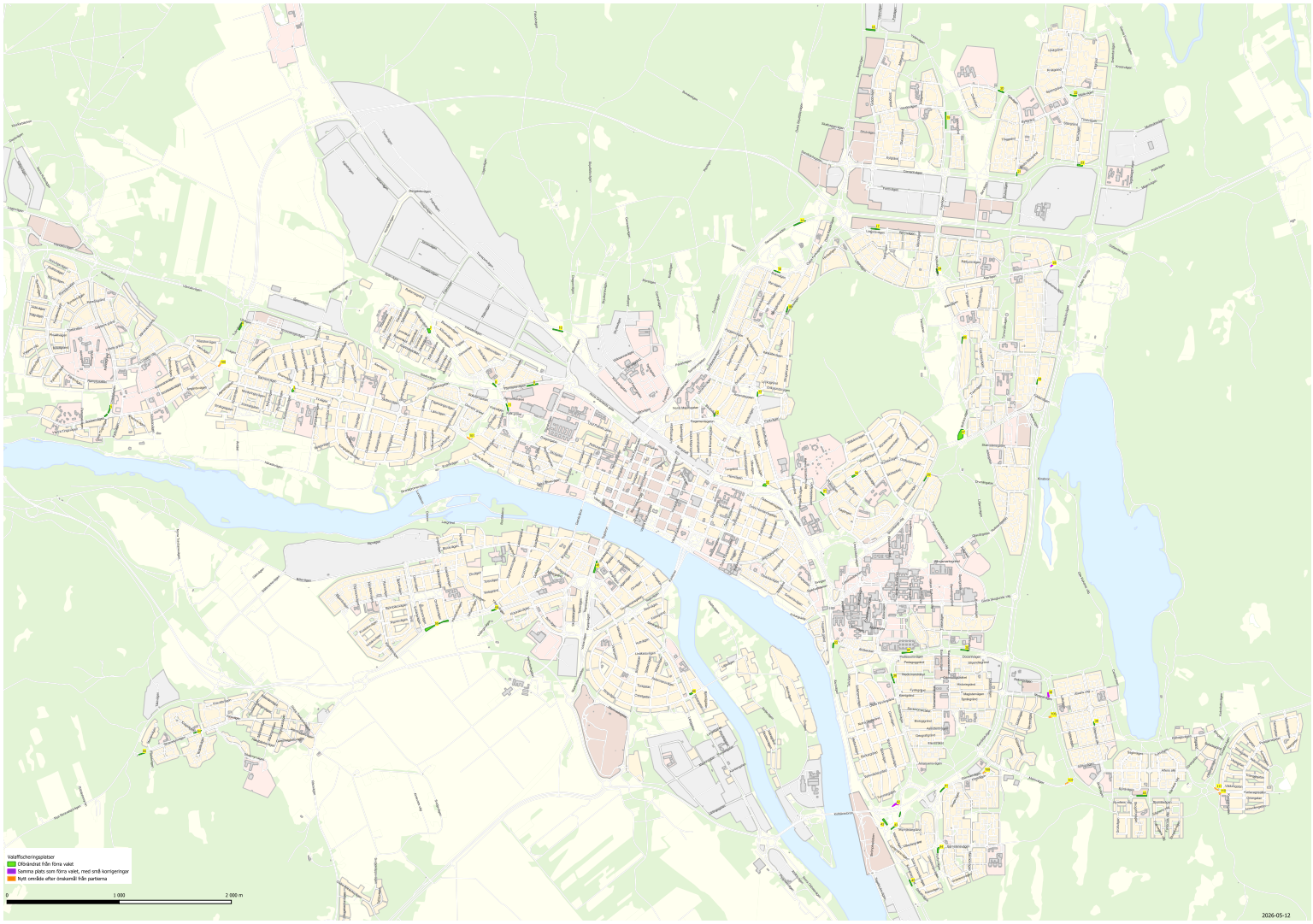
Myndighetsgruppen, Gator och parker

Sävar

Täfteå

Hörnefors
Valaffischeringsplatser
Oförändrat från förra valet
Samma plats som förra valet, med små korrigeringar
Nytt område efter önskemål från partierna
0
1 000
2 000 m

Holmsund och Obbola
2026-05-12

Valaffischeringsplatser
Offrånstat från förra valet
Samma plats som förra valet, med små korrigeringar
Nytt område efter önskemål från partierna
0
1 000
2 000 m
2026-05-12

Valaffischeringsplatser

Umeå kommun

2026

Färgmarkeringar

Grön: Oförändrat sedan förra valet

Lila: Samma plats som förra valet, men korrigerat

Orange: Nytt område efter önskemål från partierna

Rampljusallén
Umedalsallén
Portvaktsstugan
Backenvägen
Kyrkvägen
Sockenvägen
Östra Ingsvägen
1
1

Umedalen

1

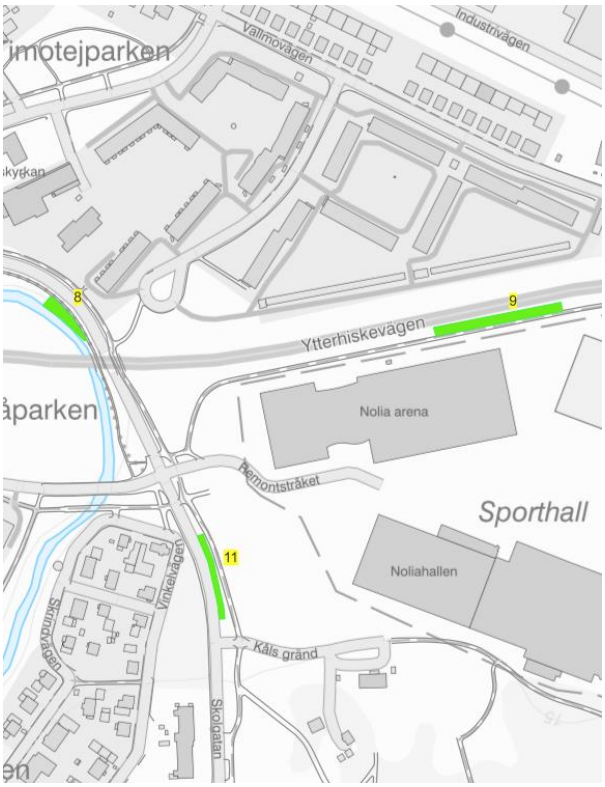

Umedalen/Grubbe

Umedalen och Rödäng

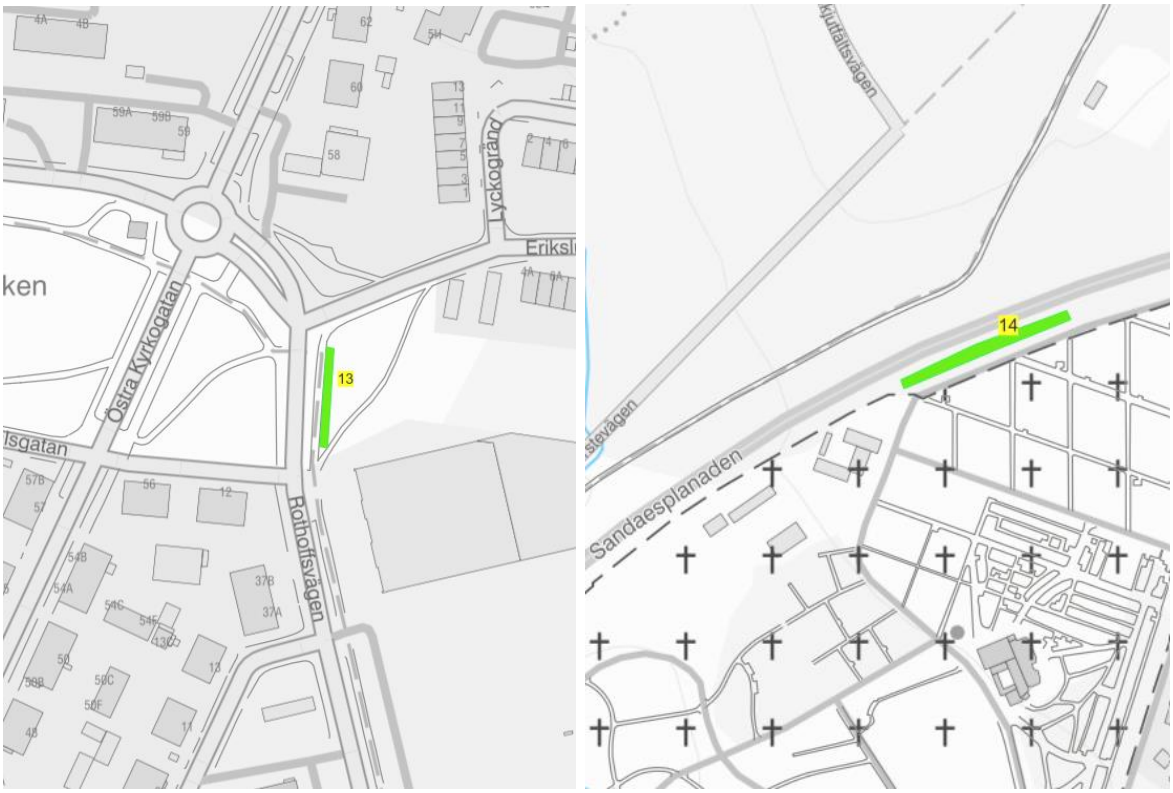

Industrivägen
Vallmovägen
8
9
Ytterhiskevägen
Nolia arena
Remontstråket
Sporthall
11
Noliahallen
Vinkelvägen
Kåls gränd
Skolgatan

Lundaparken
101
Storgatan

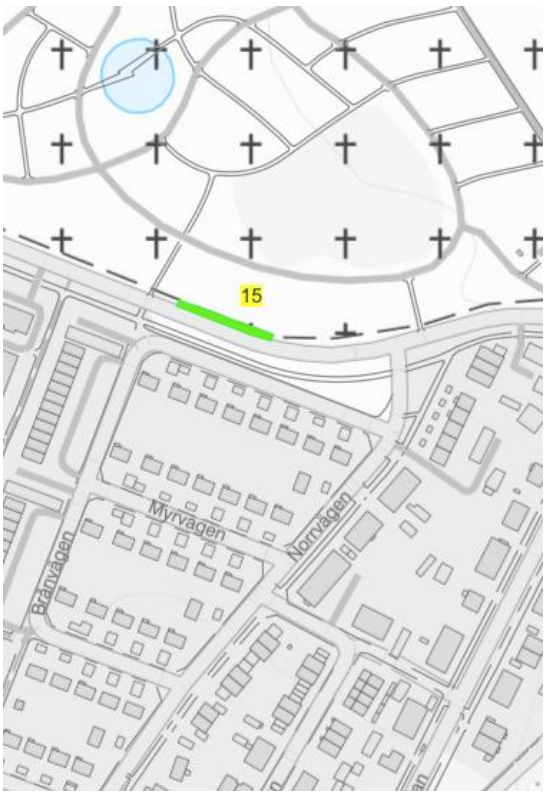
Väst på Stan

Västerslätt och Haga

Haga/Sandbacka

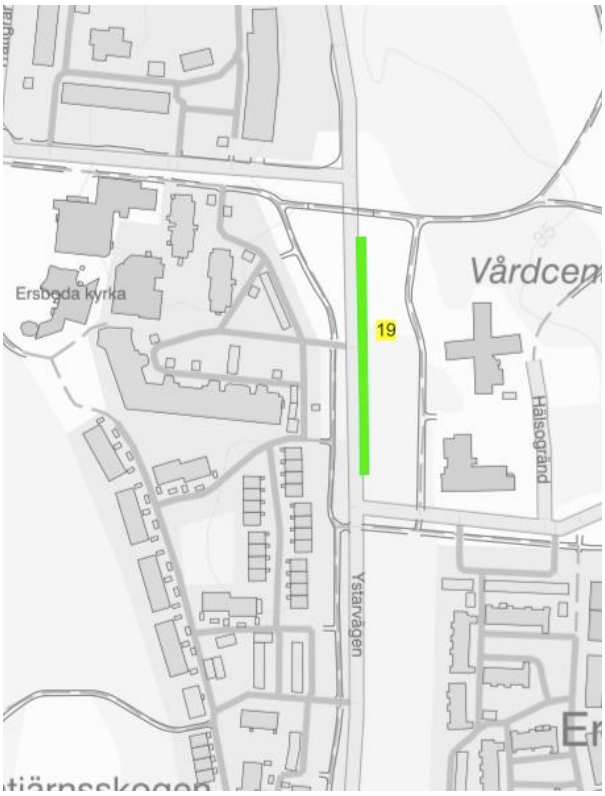

15
Myrvägen
Norrvägen
Bränvägen

Myrvägen
Norrvägen
Sandgärdesgatan
Östra Kyrkogatan
16
Sandbackaskolan
Sandbackadammen
Skogsbrynet
Lövstigen

Sandbacka

Mariedal och Ersboda

Ersboda kyrka
19
Vårdcen
Hälsogränd
Ystavägen

Östvägen
20
14
150
151

Ersboda

2A
21
Ostvägen
Cementvägen

Mjölkvägen
Hålberget
22
Byttgränd

Ersboda

Ersboda och Marieberg

Marieberg/Mariehem

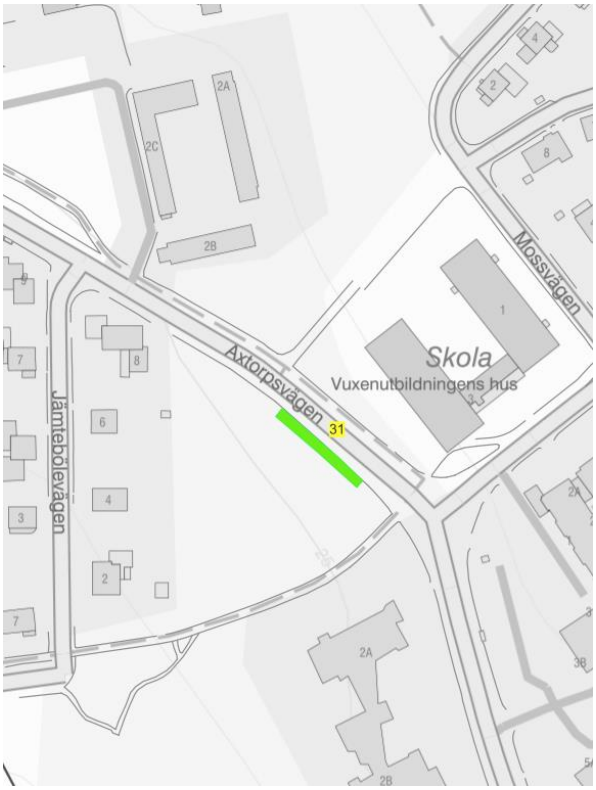

Trastparken
Bolinksvägen
27
Mariehemsvägen

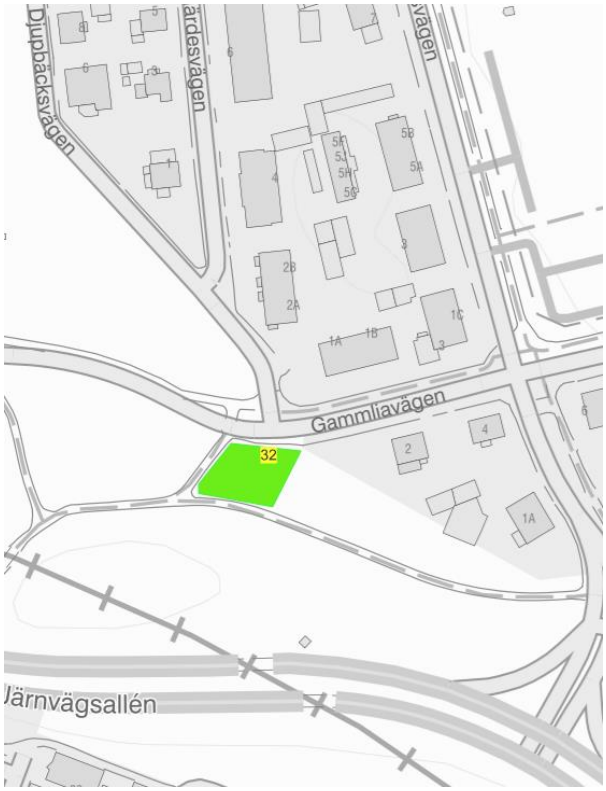

Mariehemsvägen
28

Mariehem

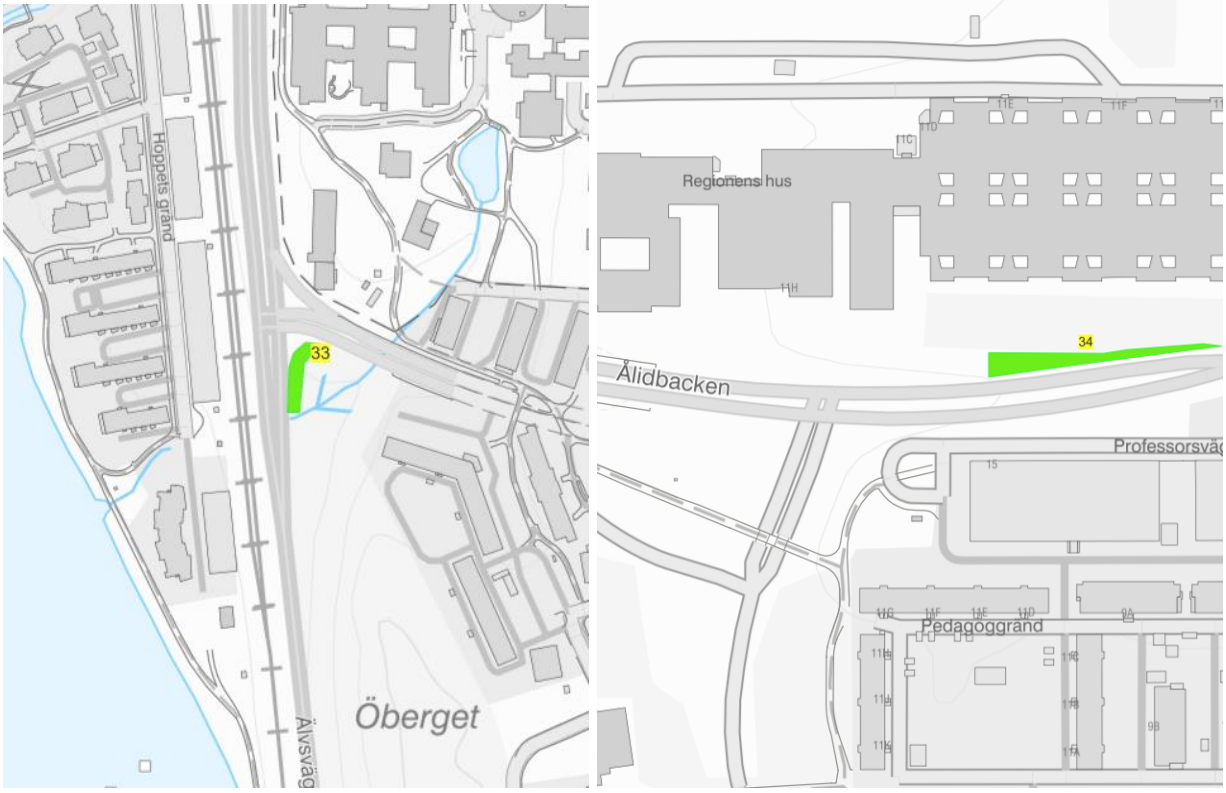

Nydalavägen
Axtorpsvägen
Olofsdalsvägen
Lilljansvägen
Strombergs väg
29
30
Nydalavägen
Kamratvägen

Berghem

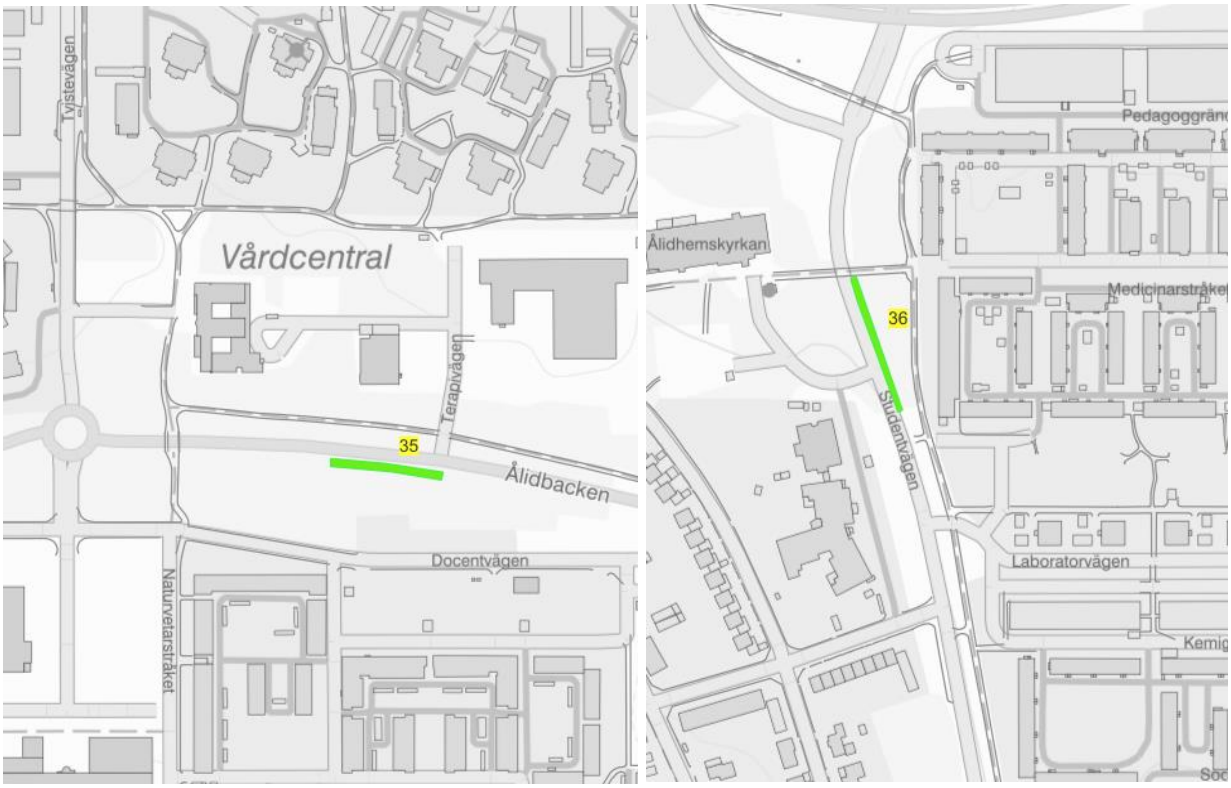

Berghem/Haga

Hoppets gränd
33
Öberget
Älvsväg
Regionens hus
34
Ålidbacken
Professorsväg
Pedagoggränd

Ålidbacken

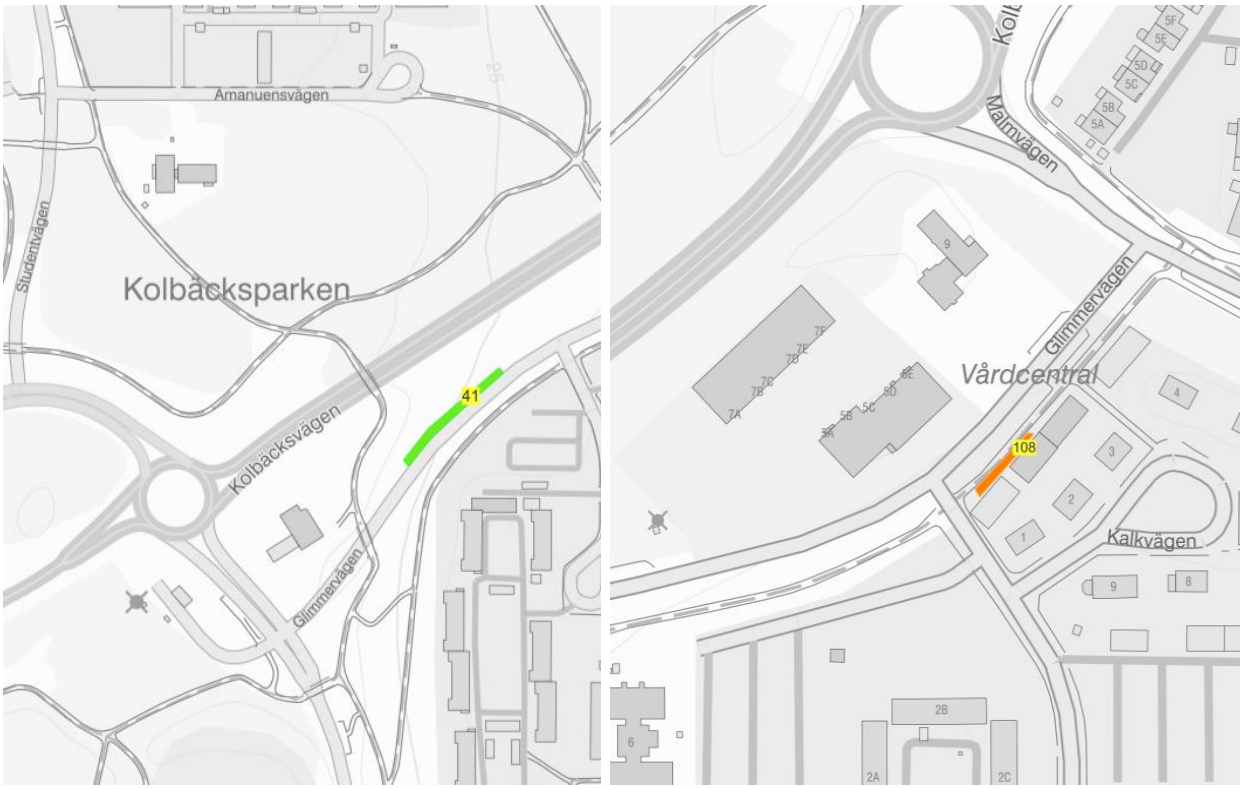
Ålidbacken/Ålidhem

Tomtebo

Alfens allé
Sjöfruvägen
40
Tomtebovägen
Nymfens väg
Skogsfruvägen
Sjöfruvägen
Sjöfruskolan
Skola
Sjöfruhallen
107
Tomtebovägen

Tomtebo

Amanuensvägen
Studentvägen
Kolbäcksparken
41
Kolbäcksvägen
Glimmervägen
Malmvägen
Glimmervägen
Vårdcentral
108
Kalkvägen
2B
2A
2C

Carlshem

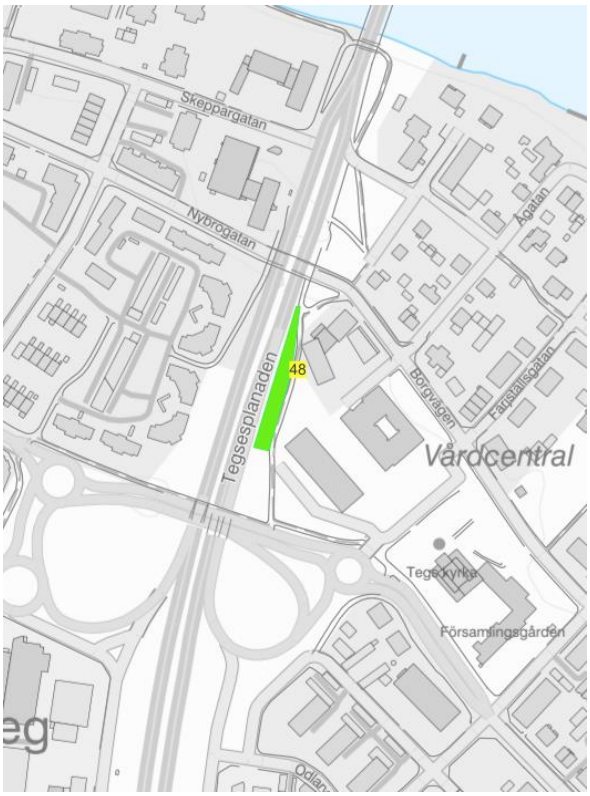

Kvägen
Tummarorand
Kolbäcksvägen
Sofiehemsparken
42
Kolbäcksbron
42
Sofiehemsdammen
42
43
Kolbäcksvägen
Mätarstigen
Södra Gimonäsvägen
Tärnramarvägen

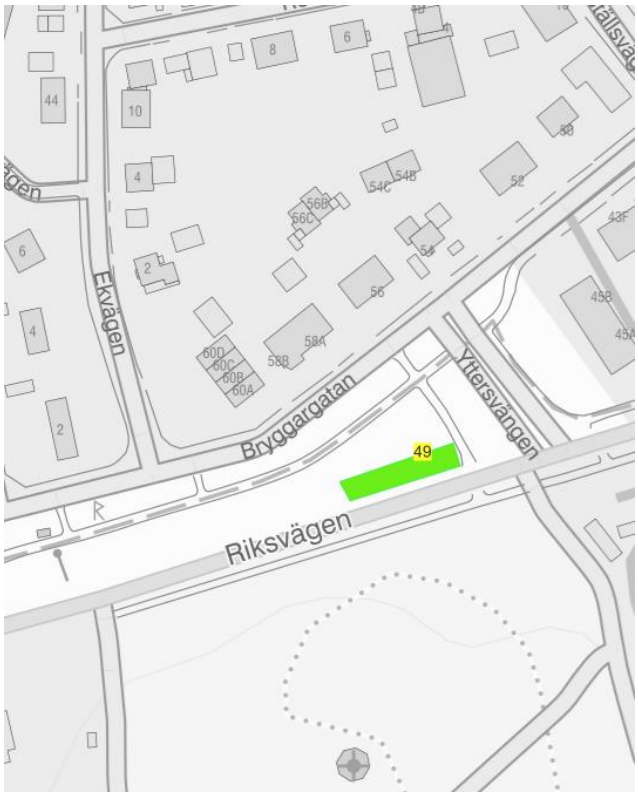

Gimoborg
Tärnramarvägen
Pontyvägen
Carlskvrkan
44
Gimoborgsvägen
Gimoplan
Gimoparken
Gimonäs
Kolvaktarorand

Gimonäs

Gimonäs och Öst Teg

Skeppargatan
Nybrogatan
Tegesplanaden
48
Borgvägen
Fabriksgatan
Vårdcentral
Tegs kyrka
Församlingsgården

Ekvägen
Bryggargatan
Ytterövägen
49
Riksvägen

Teg

Böleäng och Röbäck

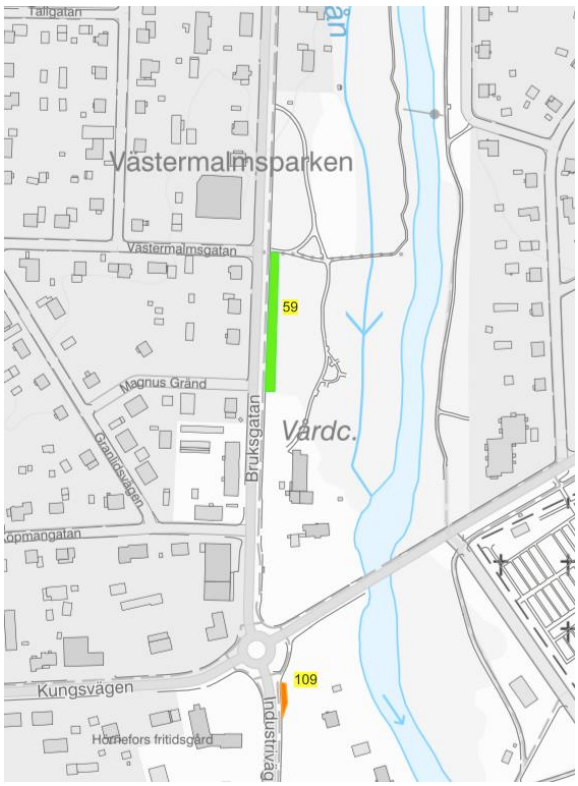
Röbäck och översikt Umeå

104
Frankegatan
Brännavägen
Dunkers väg

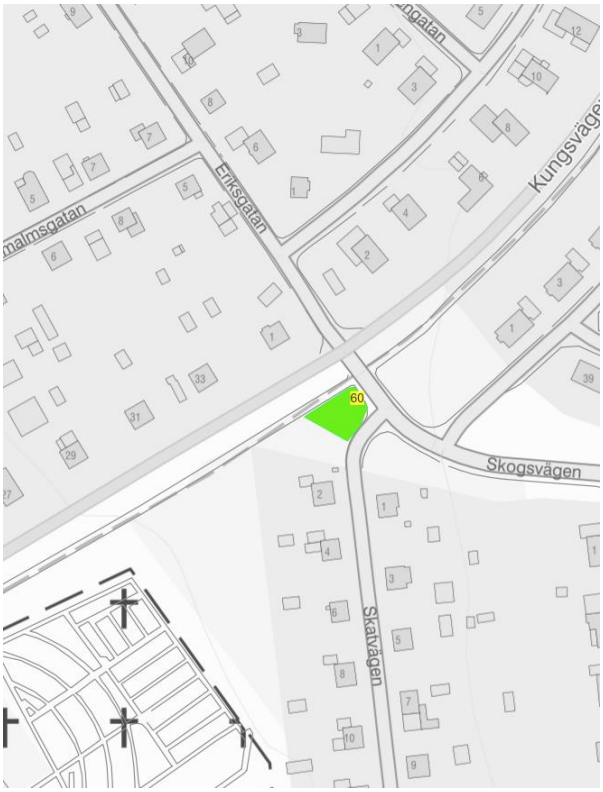

Norråkern
57
Kungsvägen

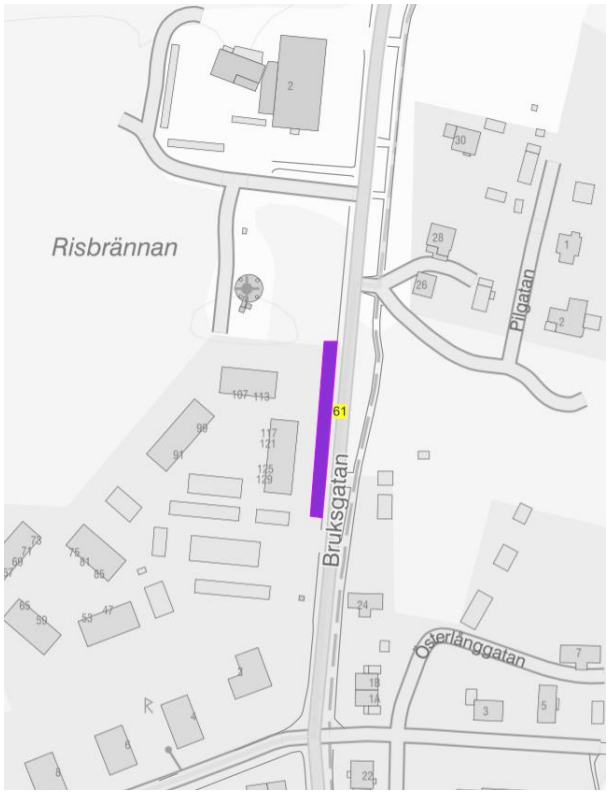
Hörnefors

Frankegatan
Kolaregränd
58
Dammparken
Bruksgatan
Järnframställningsplats

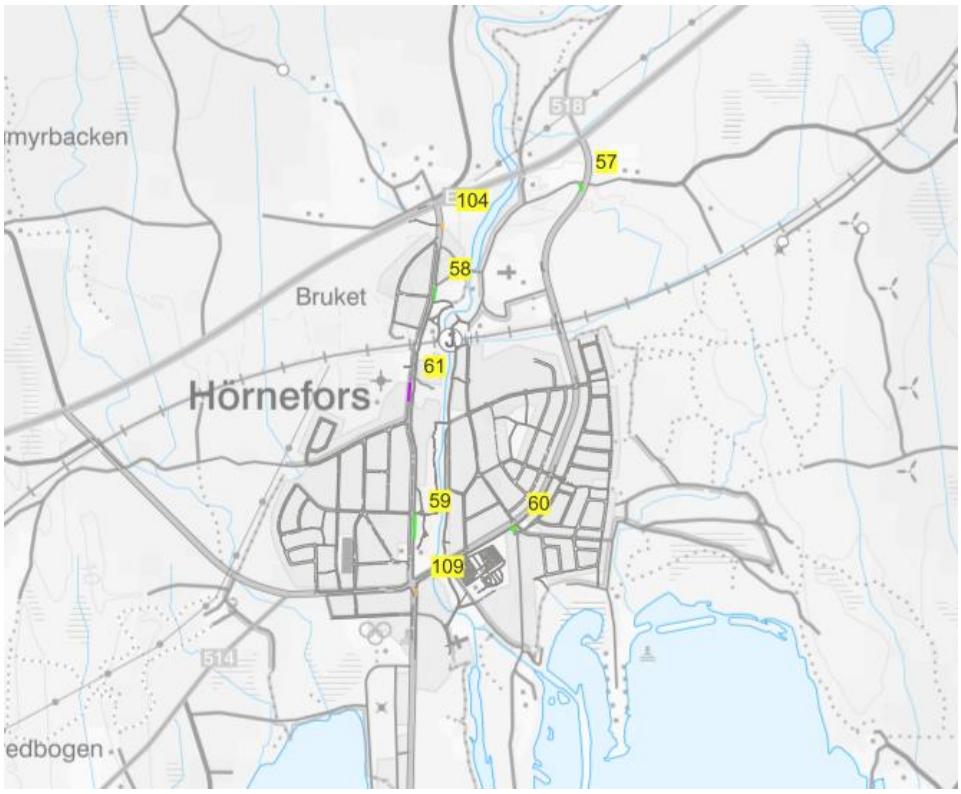

Västermalmsparken
Västermalmsgatan
59
Magnus Grönd
Vårdc.
Bruksgatan
Kungsvägen
109
Hörnefors fritidsgård

Hörnefors

Eriksgatan
Kungsvägen
Skogsvägen
Skatvägen
60

Risbrännan
Pilgatan
Bruksgatan
Österlånggatan
61

Hörnefors

myrbacken
518
57
104
58
Bruket
61
Hörnefors
59
60
109
514
edbogen

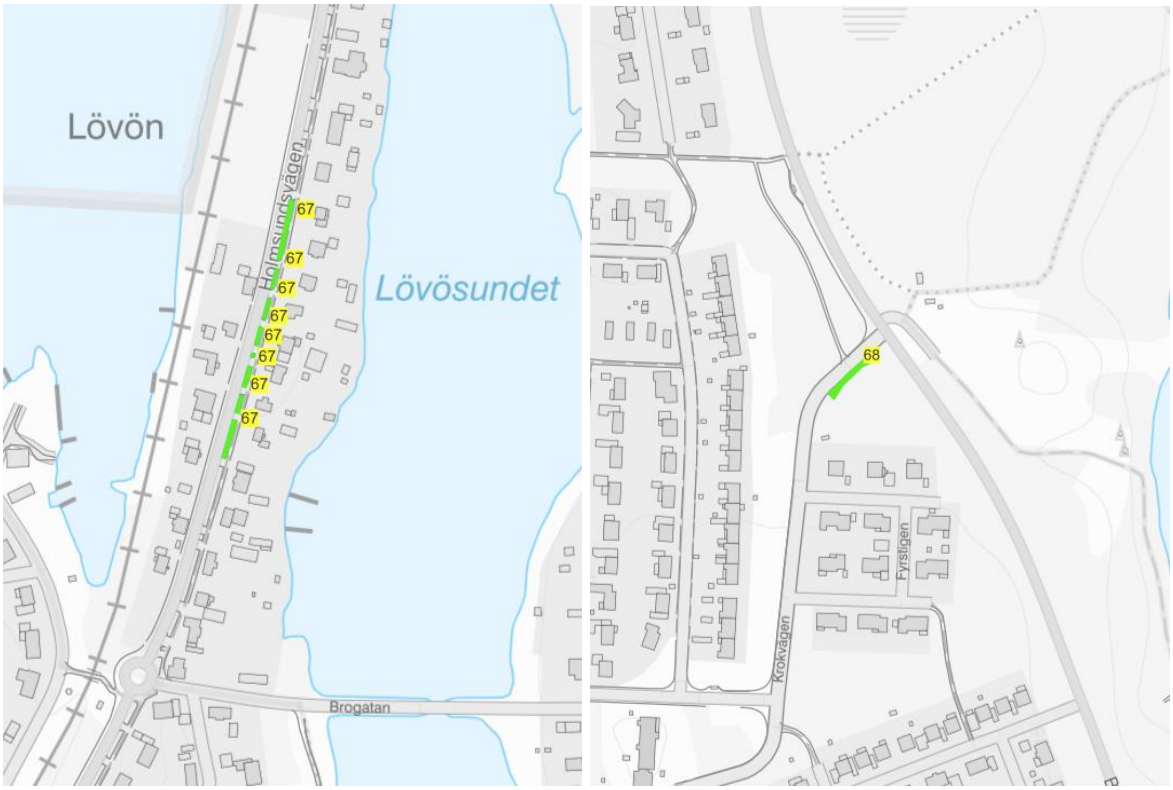
Hörnefors

Ångmanskroken
Södra Obbolavägen
62
Uppförsbacken
Linjevägen
63
Ångmanskroken
Boställsvägen
Tornvägen
Myrstigen

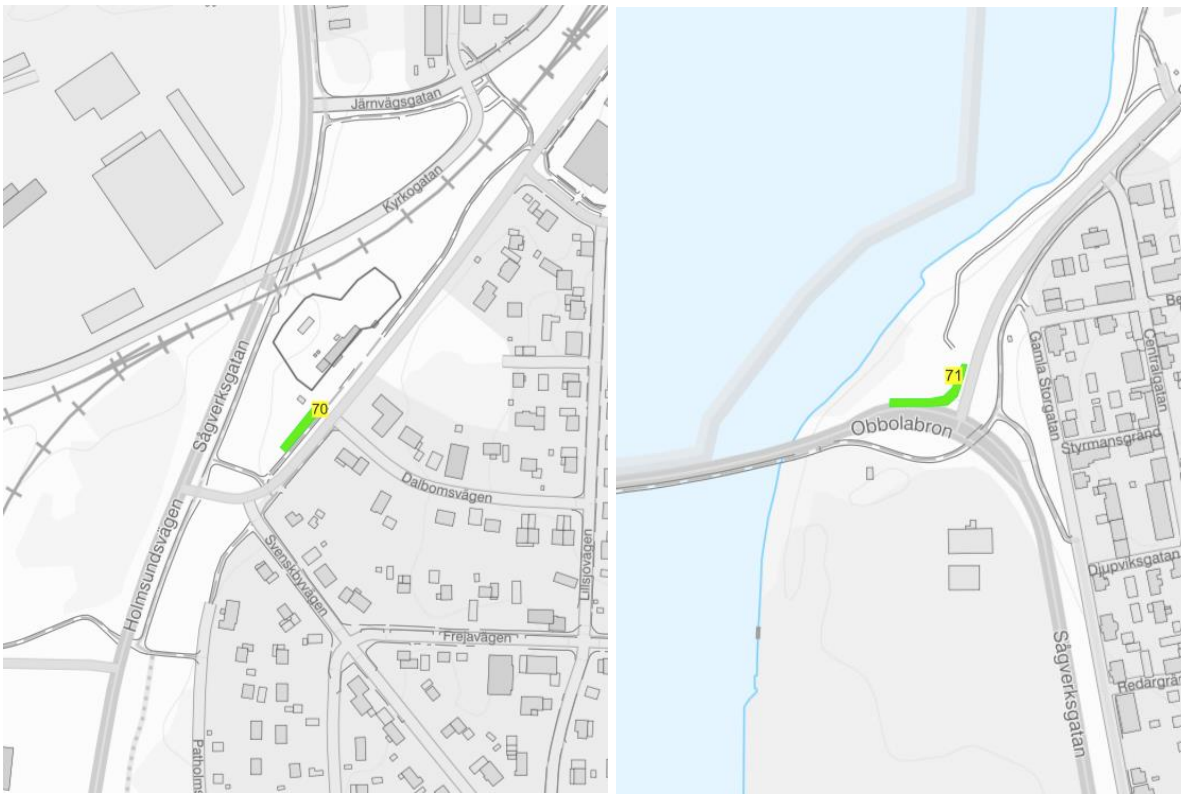
Obbola

Vinkelvägen
Aronsvägen
Hedblomsvägen
Linjevägen
Nils Jansvägen
64
Olavägen
Åkerstigen
66
Hammarström

Obbola

Lövön
Holmsundsvägen
Lövösundet
67
67
67
67
67
67
67
67
Brogatan
68
Fyrstigen
Krokvägen

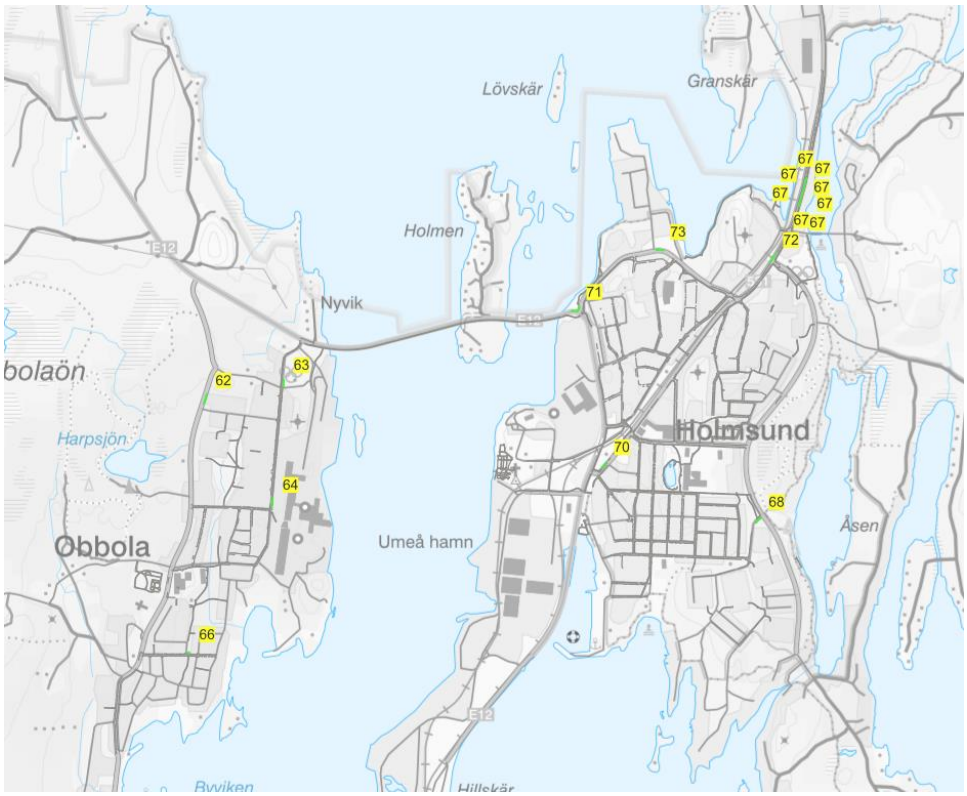
Holmsund

Järnvägsgatan
Kyrkogatan
Sågverksgatan
70
Dalbomsvägen
Holmsundsvägen
Svenstövägen
Frejavägen
Dalsjövägen
71
Obbolabron
Gamla Storgatan
Centralgatan
Styrmansgränd
Djupviksgatan
Sågverksgatan

Holmsund

Furuvägen
Holmsundsvägen
72
Bränteväge
Holmsunds brandstation
73
Storgatan
Sotargatan
Sandviksvägen
Sahlinsvägen

Holmsund

Lövskär
Granskär
Holmen
Nyvik
bolaön
Harpsjön
Obbola
Umeå hamn
Holmsund
Åsen
Hillskär
E12
62
63
64
66
67
67
67
67
67
67
67
67
68
70
71
72
73

Holmsund

ackaparken
Backvägen
Nämndemansvägen
Generalsvägen
Sportlovsvägen
75
Sportlovsvägen
Julovsvägen
Påsklovsvägen
Roseniusvägen
76

Sävar

Håkaforsen
Namnhällan
Johannisforsvägen
77
Terminsvägen
Palmbrånet

78
Strandvägen
Kyrkvägen
Aspvägen

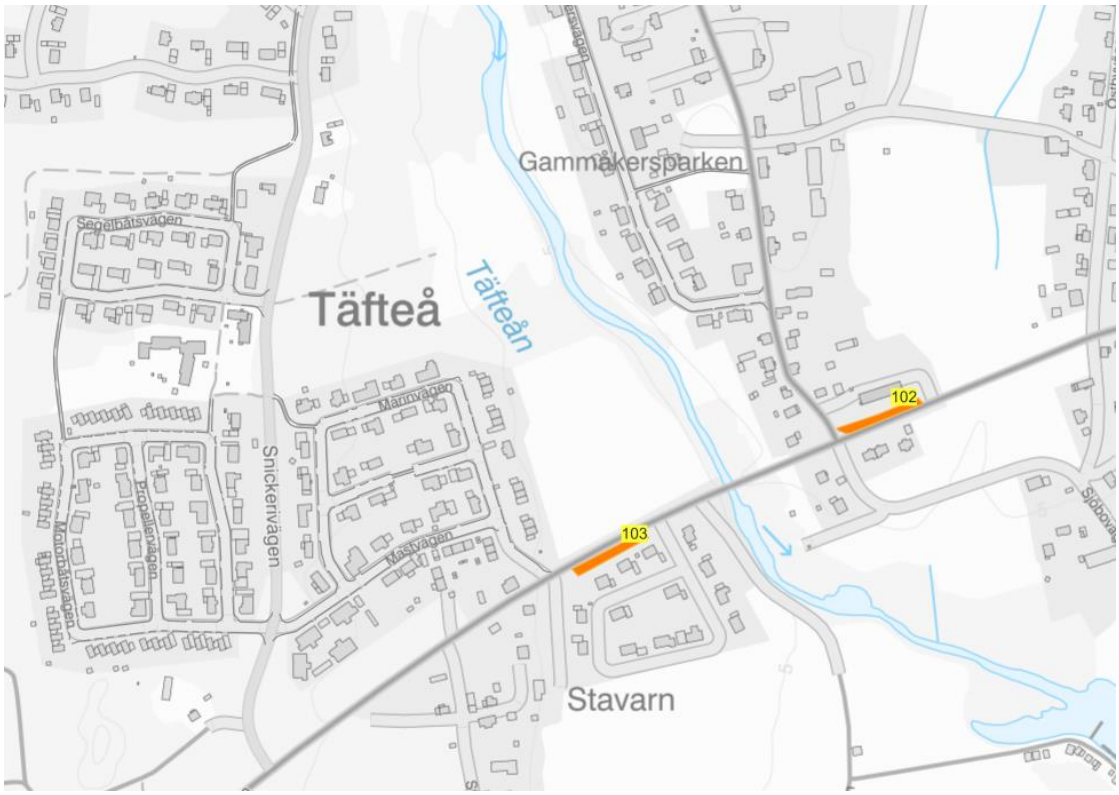
Sävar

Bränstigen
Västerskogen
Stubbvägen
79
Sävars hembygdsgård
Kyrkvägen
Forsalsvägen
80
Blomstervägen
Bruket

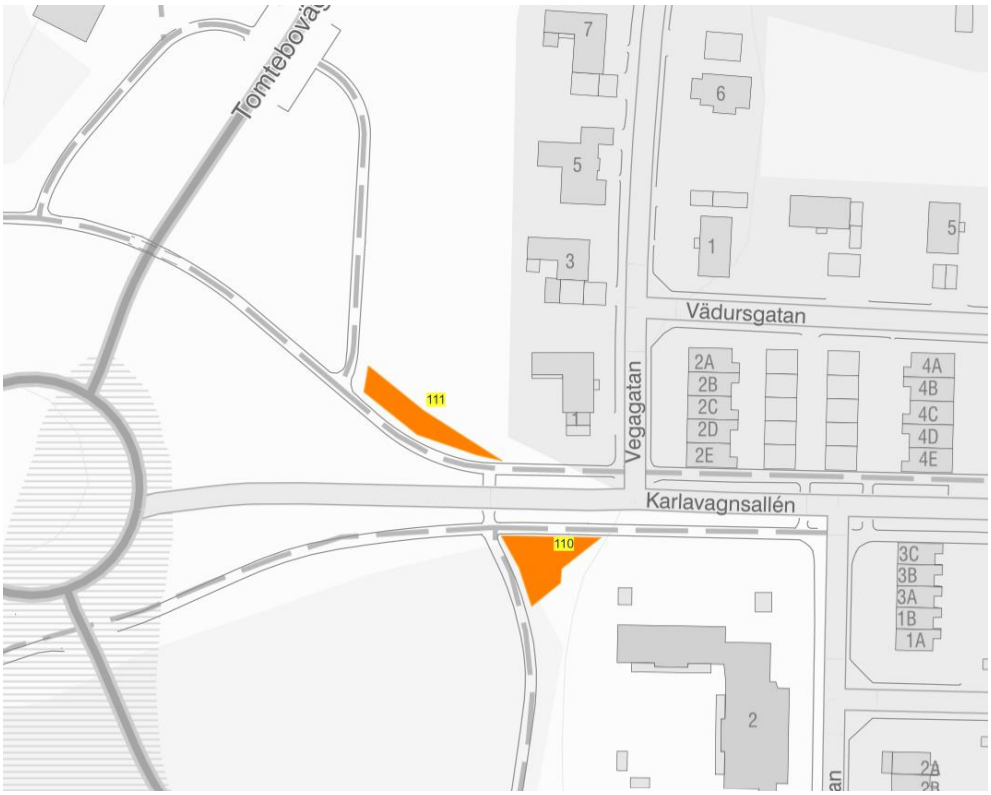
Sävar

Johannisforsvägen
Herrgårdsallén
82
Sävar
77
78
82
80
79
75
76
Ms
Krutbrånet

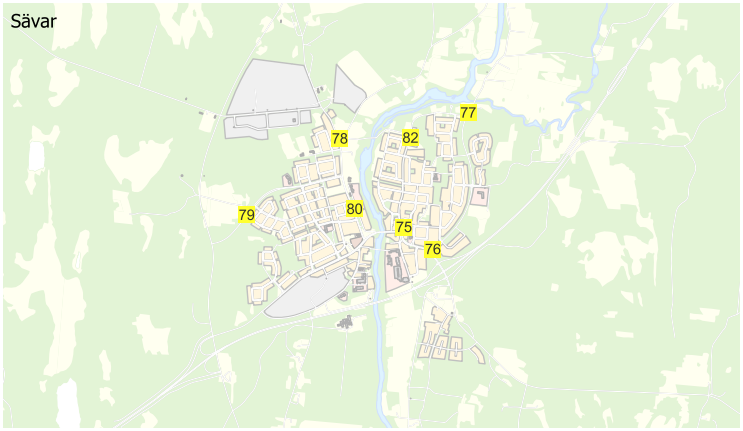
Sävar

Gammåkersparken
Segelbåtsvägen
Täfteå
Täfteån
Snickerivägen
Propellervägen
Motorbåtsvägen
Mårrivägen
Masvägen
102
103
Stavarn

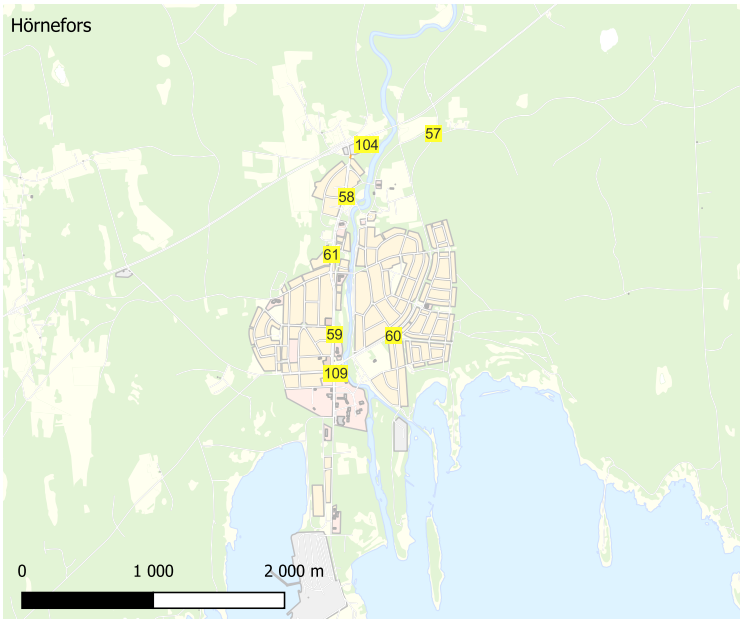
Täfteå

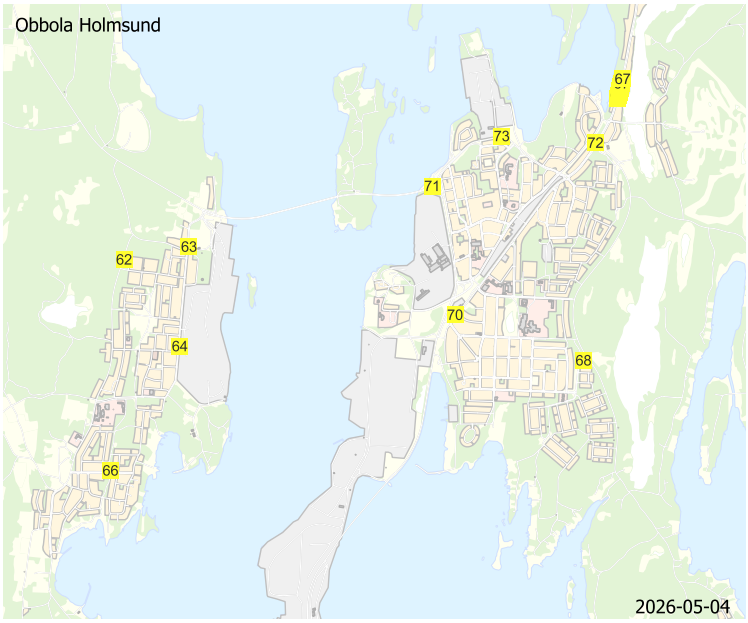

Tomtebovägen
7
6
5
3
1
5
Vädursgatan
Vegagatan
2A
2B
2C
2D
2E
4A
4B
4C
4D
4E
111
Karlavagnsallén
110
3C
3B
3A
1B
1A
2
2A
2B

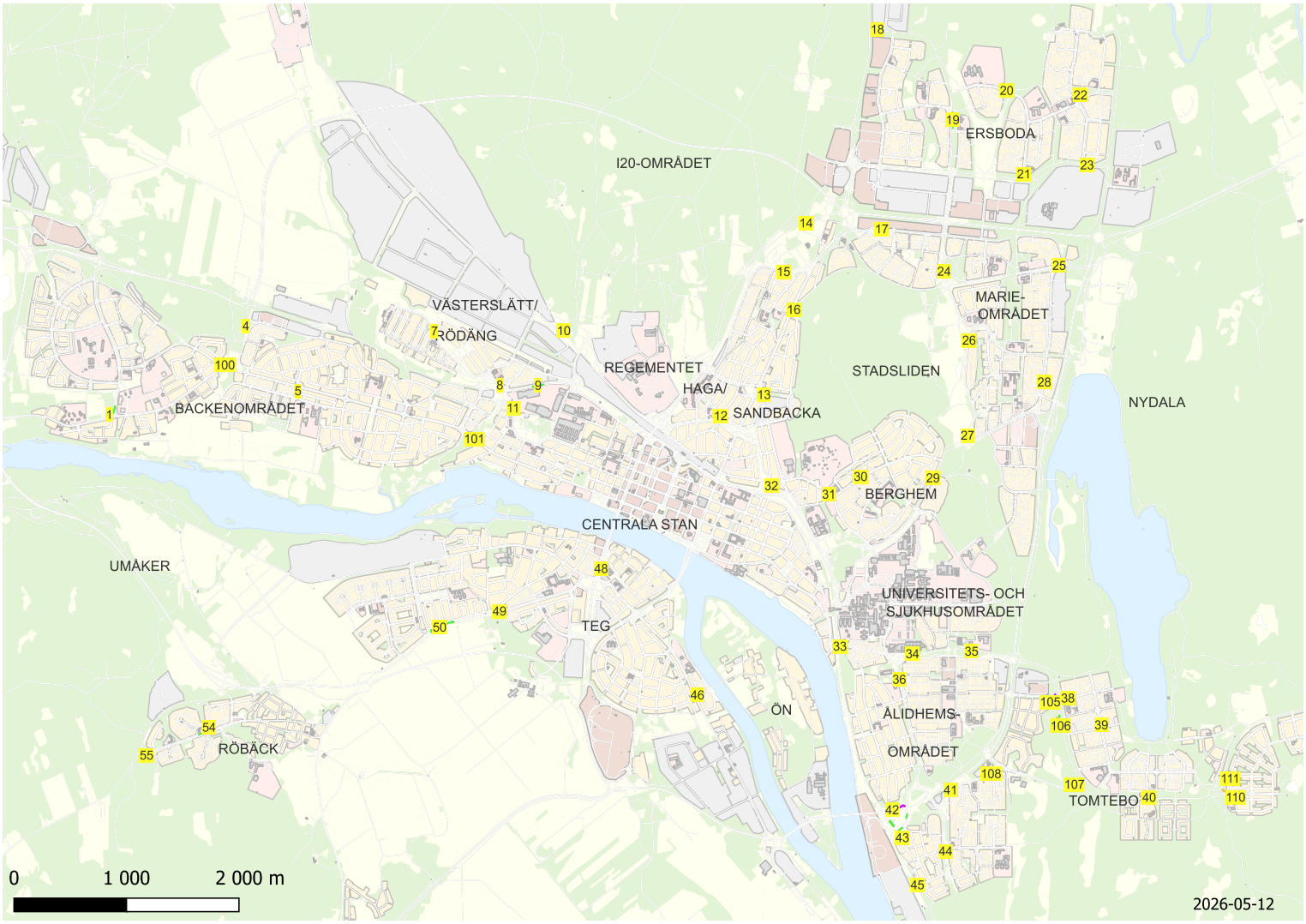
Tavleliden

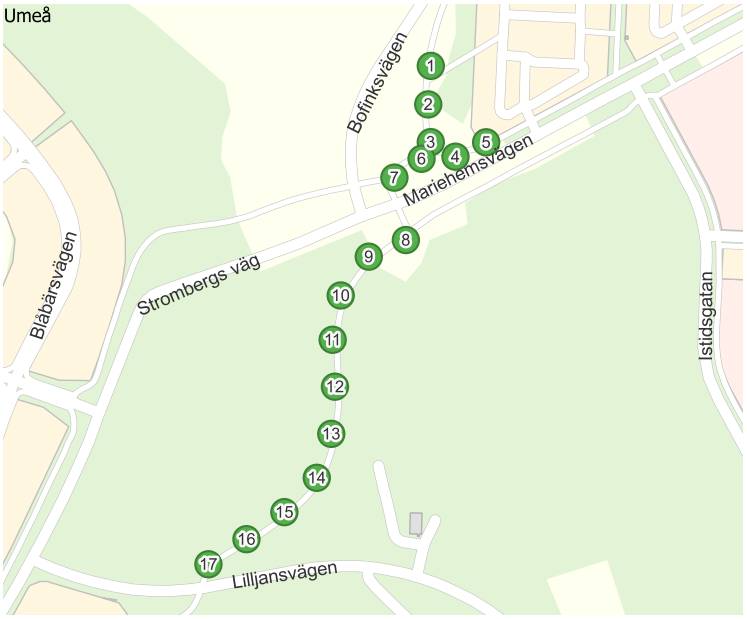

Sävar
77
78
82
79
80
75
76

Täfteå
102
103

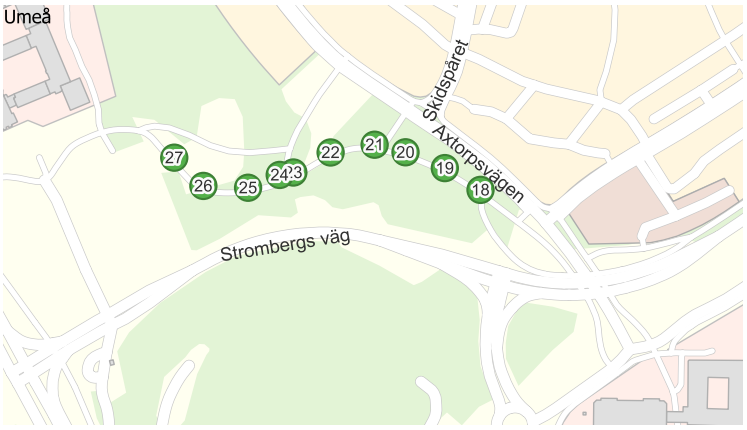

Hörnefors
104
57
58
61
59
60
109
0
1 000
2 000 m

Obbola Holmsund
67
73
72
71
63
62
70
64
68
66
2026-05-04

I20-OMRÅDET
ERSBODA
VÄSTERSLÄTT/
RÖDÄNG
REGEMENTET
HAGA/
SANDBACKA
STADSLIDEN
MARIE-
OMRÅDET
NYDALA
BACKENOMRÅDET
CENTRALA STAN
BERGHEM
UMÅKER
TEG
UNIVERSITETS- OCH
SJUKHUSOMRÅDET
ÖN
ÄLIDHEMS-
OMRÅDET
RÖBÄCK
TOMTEBO
0
1 000
2 000 m
2026-05-12

Umeå
Bofinksvägen
Mariehemsvägen
Strombergs väg
Blåbärsvägen
Istidsgatan
Lilljansvägen
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

Umeå
UNIVERSITETS- OCH
Sigbrit Frankes gata
Parallellvägen
Försörjningsvägen
Gösta Skoglunds väg
Köksvägen
SJUKHUSOMRÅDET
Elsa Bolins gränd
Ålderstigen
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

Umeå
Skidspåret
Axtorpsvägen
Strombergs väg
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27

Obbola
Södra Obbolavägen
Karusellvägen
Esbergsvägen
Vinkelvägen
Aronsvägen
Hedblomsvägen
Linjevägen
Nils Jansvägen
51
52
53
54
55
56

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2026-04-27

Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2022/00366

Kungsgatan, Öst på stan, ombyggnation

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att fastställa projektplan enligt bilaga.

Ärendebeskrivning

Kungsgatan är en viktig länk för cyklister och gångare som färdas mellan centrum och universitetsområdet/sjukhuset. Umeå kommun har som ambition att förbättra förutsättningarna för hållbart resande och därför föreslås att Kungsgatan anpassas och görs om till en cykelgata. Projektet innefattar en ca 1330 m lång sträckning från Västra Kyrkogatan till Svingen. Ombyggnationen omfattar även uppdatering av ledningsägarnas infrastruktur i gatan.

Kungsgatan är ett av nämndens strategiska projekt.

Beslutsunderlag

Kungsgatan – Projektplan. Bilaga.
Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut Kungsgatan. Bilaga.

Beredningsansvariga

Niklas Strandgren, projektledare Gator och parker

Beslutet ska skickas till

Niklas.strandgren@umea.se
Malin.lagervall@umea.se

UMEÅ KOMMUN

Tekniska nämnden

Checklista ärende Kungsgatan, Öst på stan. TN-2022/00366

Perspektiv – tänk på kommunmedborgare	**Ingen inverkan/kan ej bedömas**	**Positiv inverkan**	**Negativ inverkan**
Barnkonventionen	X		
Jämställdhet (flickor och pojkar)		X	
Jämställdhet (kvinnor och män)		X	
Folkhälsa		X	
Tillgänglighet		X	
Trygghet		X	
Miljö		X	
Ekonomi	X		
Tillväxt		X	
Annat perspektiv:			

Komplettera beslutsunderlaget

Ingen inverkan/kan ej bedömas	Beslutsunderlaget behöver inte kompletteras.
Positiv inverkan	Kungsgatan görs efter ombyggnad om till cykelgata vilket främjar förutsättningarna för cykeltrafiken mellan centrum och universitetsområdet. Mätningar har visat att kvinnor cyklar i större utsträckning än män. Tryggheten längs gatan ökas i och med att belysningen byts och placeras så att det blir ett jämnare ljus mellan gata och gångbanor. En renovering av Kungsgatan kommer göra gatan mer attraktiv för verksamheter.
Negativ inverkan	Beskriv kort hur beslutet inverkar negativt och om det finns förslag på åtgärder eller alternativa beslut.

UMEÅ KOMMUN

Projektplan

Kungsgatan, öst på stan

(projektnummer 320225, TN-2022/00366)

Upprättad:	Niklas Strandgren	Datum:	2026-03-28
Godkänd:		Datum:	
Reviderad:	Figur 4.3.2 inlagd. Ändringsbelut tillagt	Datum:	2026-05-12

UMEÅ KOMMUN

Innehåll

1 Inledning ... 2
1.1 Bakgrund ... 2
1.2 Uppdragsgivare och projektbeställare ... 3
1.3 Syfte ... 3
1.4 Effektmål ... 3
1.5 Övergripande kommunala mål ... 3
2 Projektet ... 3
2.1 Projektmål ... 3
2.2 Förutsättningar ... 4
2.3 Avgränsningar ... 5
2.4 Samordning och gränssnitt ... 5
2.5 Risk och möjlighetsanalys ... 6
3 Budgetram ... 6
3.1 Kontering ... 6
4 Tidplan ... 7
5 Projektorganisation ... 7
5.1 Projektgrupp ... 7
5.2 Eventuell referensgrupp ... 8
5.3 Styrgrupp ... 8
6 Aktivitetsplan ... 8
7 Projektstyrning ... 9
7.1 Mötesstruktur ... 9
7.2 Dokumenthantering ... 9
8 Kommunikation ... 9
8.1 Målgrupp ... 10
8.2 Kommunikationsmål/budskap ... 10
8.3 Kommunikationskanal ... 10

UMEÅ KOMMUN

1 Inledning

Kungsgatan är en viktig länk för cyklister och gångare som färdas mellan centrum och universitetsområdet/sjukhuset. Umeå kommun har som ambition att göra hållbart resande till det primära valet av transportering och har därför beslutat att Kungsgatan ska anpassas och göras om till en cykelgata. Projektet innefattar en ca 1330 m lång sträckning från Västra Kyrkogatan till Svingen.

1.1 Bakgrund

Kungsgatan har med sitt förhållande mellan motorburen trafik och gång- och cykeltrafik mycket bra förutsättningar att byggas om till en cykelgata. I och med att busstrafiken flyttas från Kungsgatan där den i dag går nattetid förbättras förutsättningarna för cykelgata ytterligare. Man ser också en möjlighet att återanvända den kullersten som finns överasfalterad utmed gatan och använda den för att framhäva Umeås historia.

Bakgrund från ansökan Stadsmiljöavtal:

3c Cykelbana Kungsgatan, binder ihop centrum med Universitets- och sjukhusområdet samt de östra stadsdelarna. Åtgärden börjar i centrum och slutar ca 500 meter från Universitets- och sjukhus-området. Hastighetsbegränsningen på Kungsgatan är 40 km/h, VADT 500 och cykelflödena 5000–5500 cyklister/dygn.

Åtgärd:

Figur 4.3.2 Foto från Nygatan Öst på stan, Umeå. Åtgärd 3c planeras byggas med liknande sektion och utformning.

3c. Cykelbana Kungsgatan, förbättrad kapacitet och säkerhet. Ombyggnation av Kungsgatan (mellan Östra Kyrkogatan och Hamrinsvägen) till en gata med ökad framkomlighet och säkerhet för cyklister. Omdisponering av gaturummet för att ge utrymme för en separat cykelbana inkl. anlägga hastighetssäkrade passager där den nyanlagda cykelbanan korsar annan trafik, se Figur 4.3.2 ovan. Åtgärden innebär en separering av fotgängare och cyklister. Kungsgatan är idag en gata med blandtrafik med smala cykelfält.

Målgrupp:
3c Cykelbana Kungsgatan: Framförallt cyklister på väg till/från centrum från de östra delarna av staden och Universitets- och sjukhusområdet, men även cyklister utmed Kungsgatan. Trafikanter som

UMEÅ KOMMUN

idag väljer andra färdmedel (främst bil), men som genom nybyggnationen kommer att uppfatta cykel som ett mer attraktivt färdsätt.

Förbättring:
3c Cykelbana Kungsgatan: förkortad restid, ökad framkomlighet och säkerhet.
3c Cykelbana Kungsgatan: Ökad standard (trygghet, säkerhet och framkomlighet) med egen bana gör att både den verkliga och den upplevda restiden bedöms komma att minska på sträckan. Den verkliga restiden kan minska med upp emot 4 minuter.

Ändringsbeslut från GoP om att göra Kungsgatan till Cykelgata godkänt av Trafikverket 2023-10-04.

1.2 Uppdragsgivare och projektbeställare

Uppdragsgivare: Umeå kommun, Gator och parker

Projektbeställare: Trafikavdelningen, Gator och parker.

1.3 Syfte

Syftet med projektet Kungsgatan är att förbättra trafiksäkerheten för gående och cyklister i centrala Umeå.

1.4 Effektmål

Målsättningen med projektet är att vid avslut har Umeå Kommun ökat trafiksäkerheten och förbättrat möjligheten för hållbara resor genom centrala Umeå samt en ökad trafiksäkerhet i korsning med Östra Kyrkogatan.

1.5 Övergripande kommunala mål

Kommunfullmäktige antog 2008 målsättningen att andelen resor som görs med kollektivtrafik, cykel eller till fots tillsammans ska utgöra minst 65 procent av alla resor för boende inom Umeå tätort till år 2025. Detta mål är en viktig utgångspunkt för cykeltrafikprogrammet. Cykeltrafikprogrammet har Kungsgatan som en del av huvudnätet (Huvudnät+) i öst-västlig riktning genom Umeå.

2 Projektet

En bullerutredning pågår där man utreder möjligheten att flytta kollektivtrafiken till Skolgatan under hela dygnet. I utredningen kartlägger man eventuella åtgärder som behöver utföras längs sträckan för att kunna flytta kollektivtrafiken och frigöra Kungsgatan från busstrafik. Detta öppnar upp för att göra Kungsgatan till en cykelgata vilket förhoppningsvis kommer främja gång- och cykeltrafik. Korsningen Kungsgatan/Östra Kyrkogatan är idag inte optimal då bilar svänger in på Kungsgatan in mot centrum trots förbud mot biltrafik. Målet är att göra överfarten över korsningen tydligare för motorburen trafik längs Östra Kyrkogatan och säkrare för gångare och cyklister längs Kungsgatan.

2.1 Projektmål

När projektet är avslutat har Umeå kommun en trafiksäker länk mellan centrum och universitetsområdet som främjar hållbart resande.

UMEÅ KOMMUN

2.2 Förutsättningar

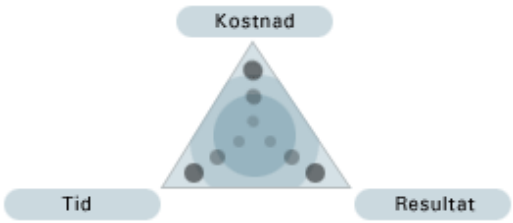
Åtgärder som framkommit i bullerutredningen längs Skolgatan ska vara åtgärdade när entreprenaden för Kungsgatan startar. Kommunen tar i samråd med konsulten fram en plan för att använda dom kullerstenar som finns överasfalterade idag.

Ledningsägarnas önskemål ska tas i beaktning under projektering och genomförande av projektet.

Tid: Projektet ska vara klart i sin helhet inklusive fakturerat senast innan utgång 2029 (Stadsmiljöavtal)

Kostnad: Budget för projektet ska hållas. Fakturor från entreprenör ska markeras så att lätt översättning till Stadsmiljöavtalet kan göras.

Kvalitet: Viktigt att utformningen av gatan blir bra och att den har de funktioner som önskas. Kungsgatan är lång och ett viktigt stråk för Umeå. Längs Kungsgatan finns många korsningar som kan lyfta ”Öst på stan” om det utförs med om- och eftertanke.

Kulturhistoria:

Gatan ingår i Umeås centrala riksintresse. Platserna runt Värnortsparken och Mimerskolan samt Östra esplanaden anses vara extra betydelsefulla och klassas som: särskilda värdekärnor för riksintresset som uppvisar värdefulla stadsplanedrag. De kulturhistoriska värdena som karaktärisera riksintresset är viktiga att bevara.

I gaturummet utgör björkarna en bärande del av den historiska gatan. De äldre kullerstensrännorna som fortfarande är synliga på delar av Kungsgatan är också en kulturhistorisk lämning.

Om projektförutsättningarna tillåter hade det varit önskvärt att bevara merparten av de befintliga björkarna (i stället för att ersätta med nya). Det hade också varit önskvärt att undersöka om kullerstensränndalarna kan tillåtas att återkomma längst med Kungsgatan eller delar av Kungsgatans sträckning. (Mest troligast finns kullerstenarna kvar under mark, längst med stora delar av gatan)

Delar av gatan ingår i fornlämningsområde. Markarbete kräver länsstyrelsens tillstånd.

UMEÅ KOMMUN

Foto: Kungsgatan år 1895. Vy västerut från Kungsgatan tagen i höjd med Vänortsparken. Kullerstensrännorna och björkar är väl synliga.

2.3 Avgränsningar

Projektet kommer, på västra sidan, starta vid Västra Kyrkogatan och avslutas i östra änden vid vändplatsen vid ”Svingen” (ca1330m gata). Korsningen Östra Esplanaden och korsningen Järnvägsgatan ses över och utformas för att lyfta dessa mötesplatser.

2.4 Samordning och gränssnitt

Vissa åtgärder kopplade till bullerutredningen kommer kvarstå och kan komma behövas samordnas med entreprenaden för Kungsgatan.

Detaljplaner för Uller 1 samt Vipan 21 och 25 kan komma att pågå under entreprenadtiden.

UMEÅ KOMMUN

Kopplingen mellan Kungsgatan och området vid Östra station behöver samordnas.

Ledningsägare har behov i området samordning mellan ledningsägare och Gator och parkers önskemål kommer behövas.

Samordning mot kollektivtrafiken (UKF) behöver ske för att bussar ska kunna gå obehindrat under entreprenadtiden.

Kommunicering och dialog med boende och verksamheter längs projektet behövs för att samla in önskemål och funderingar som dom ser med de ambitioner som Umeå kommun har med projektet.

2.5 Risk och möjlighetsanalys

- (R) Att bullerutredning och möjlighet till flytt av linjetrafik nattetid stöter på problem och äventyrar tidplanen.
- (R) Att vibrationer skadar gamla hus under byggtiden.
- (R) Få till etappindelningar och omledning av trafik under byggtid.
- (R/M) Hantering av kullerstenar med riksintresse.
- (R/M) Se till att få fastighetsägare som har anläggningar i gatan att se över sina anläggningar så att dom uppnår rätt standard (tex på brunnslock).
- (R) Nya detaljplaner för Uller 1 och Vipan 21 och 25 som kan krocka med projektet.
- (R) Ny sektion riskerar att trädraderna inte kan sparas.

3 Budgetram

Stadsmiljöavtal (50% finansiering av sökt belopp).
Ansökt belopp 34 000 000 kr, beviljat bidrag 17 000 000 kr.

Budgetfördelning meddelad TRV (2023):
2026: 8 mkr
2027: 12 mkr
2028: 12 mkr

Motprestationer:
Före- och eftermätningar krävs samt budget för alla år.

3.1 Kontering

KST	14703	Projektnummer	320225
Objekt	-	Aktivitet	(18399)

Alla fakturor som är kopplade till en byggkostnad (ej planerings- och projekteringskostnader) märks med **aktivitet 18399 Stadsmiljöavtal** tillsammans med projektkoden (320225) vid kontering av entreprenadfakturor.

UMEÅ KOMMUN

4 Tidplan

Internt startmöte: Februari 2026

Internt arbete projektplan och projektbeskrivning: Mars-april 2026

Fastslagen projektplan: Maj 2026

Upphandling Konsult/Projektering: Juni-september 2026

Upphandling entreprenör: September 2026

Produktionsstart: Hösten 2026

Produktionslut: Höst 2028 (senast år 2029 för finansiering enligt Stadsmiljöavtal)

5 Projektorganisation

Projektledare: Ha övergripande ansvar i projektet gällande samordning inom GoP:s projektgrupp och mellan projektgrupp och projektör/entreprenör. Ansvar för projektets tidplan och budget.

Kommunikation: Agera stödfunktion i kommunikationen till allmänheten (hemsida, brev, informationsskyltar). Viktigt att vi kan nå ut till en stor målgrupp då gatan är en viktig länk mellan centrum och universitetet.
Näringsliv: Vara behjälplig i hanteringen av de verksamheter som finns längs gatan som behöver informeras.
Park: Se över skick och möjlighet att behålla trädraderna. Bevaka parkavdelningens intressen vid utformning av sektion och anslutningar mot Vänortsparken, Östra Esplanaden, Järnvägsgatan och anslutning mot Östra stationsområdet. Vara behjälplig i diskussioner med konsult om hur vi skulle kunna använda kullerstenarna som idag ligger gömda under asfalten längs gatan.
Trafik: Bevaka trafikfrågor i projektet gällande utformning av sektion samt anslutande gator och möten med korsande trafik. Vara med i planeringen av omledningar under byggtiden. Översiktligt ansvar i frågor kring bullerutredningen och åtgärderna kopplade till den.
Gatudrift: Se till att gatusektionen blir önskvärd ur driftsynpunkt. Bevaka frågor kopplade till drift under projekterings- och entreprenadskede. Vara behjälpliga vid samtal med fastighetsägare kring deras ansvar gällande de anläggningar fastighetsägarna har i gatumark.
MAGI: Se till att skyltning och LTF:er sker enligt de krav och befogenheter som kommunen har. Vara med i planeringen av omledningar under byggtiden.

5.1 Projektgrupp

Umeå kommun (GoP):
Ombud: Karin Isaksson (ej operativ i projektet)
Projektchef: Malin Lagervall (ej operativ i projektet)
Projektledare: Niklas Strandgren

UMEÅ KOMMUN

Trafik: Josefin Wigström/Martin Bennmarker

Gatudrift: Amanda Arnö

Park: Isabelle Forsberg

MAGI: Jonas Sörlén/Julia Stenberg

Kommunikation: TBA

Näringsliv: TBA

Miljö: TBA

Ledningsägare:

Vakin: Michael Cockrell

UE EL: Jonas Strömdahl

UE FJV: Kristofer Tornemar och Patrik Nordstedt, Emil Persson

UE Bredband: Per-Erik Grundberg

Skanova: Daniel Karlsson

Ledningsägarnas kontakter kommer justeras när projektering börjar.

5.2 Eventuell referensgrupp

Ingen referensgrupp i dagsläget

5.3 Styrgrupp

Ingen styrgrupp i dagsläget

6 Aktivitetsplan

Aktivitet	**Beskrivning**	**Ansvarig**
Uppdragsbeskrivning	Uppdragsbeskrivning för beställning till konsult.	Niklas Strandgren
Ledningsägarmöte	Möte med ledningsägare för att samla in önskemål och behov.	Niklas Strandgren
Avrop/upphandling konsult	Administrativt styrdokument för beställning till konsult.	Niklas Strandgren
Trädinventering	Status på befintliga träd. Vilka träd vill/kan man spara?	Isabelle Forsberg
Kommunikationsplan	Möten för formulering av kommunikationsplan och aktiviteter kopplade till genomförande av kommunikationsplan.	Niklas Strandgren/ kommunikatör

UMEÅ KOMMUN

Aktivitet	Beskrivning	Ansvarig
Bullerutredning	Utredning och åtgärder gällande buller utmed bussgata.	Martin Bennmarker
Etappindelning/omledningar	Förberedande arbete med möjliga/önskvärda etappindelningar och omledningar. Tas vidare i projektering och utvecklas i samråd med konsult.	Niklas Strandgren/ projektgrupp
Projektering	Systemhandling och Förfrågningsunderlag AB04 från konsult.	Niklas Strandgren/ projektgrupp/ projekteringsgrupp
Entreprenad	Genomförande av ombyggnaden av gatan.	Niklas Strandgren/ byggledare/entreprenör

7 Projektstyrning

Projektledare är samordnande/sammankallande internt och länk mellan projektgrupp och konsult i projekteringsskede och mellan projektgrupp och entreprenör i entreprenadskede.

7.1 Mötesstruktur

Interna projektmöten 1 gång i månaden under projekteringstid.

Externa projekteringsmöten med konsult 1 gång i månaden under projekteringstid.

Byggmöten under entreprenadtid efter behov, minst 1 gång i månaden.

7.2 Dokumenthantering

Dokument sparas och delas via Umeå kommuns projektportal Antura.

Projektnamn i Antura: Kungsgatan [320225]

Dokumenthantering sker primärt i Antura men projektet kommer också ha en mapp på kommunens server (J:) i enlighet med GoP:s dokumenthanteringsplan.

Sökväg till projektet:

J:\GoP\Projekt\Projekt och entreprenader\Kungsgatan, Öst på stan TN-2022_00366

8 Kommunikation

Kommunikation inom projektet sker internt (GoP) och externt (UKF, ledningsägare, länsstyrelsen) via projektledaren.

Till externa parter (näringsidkare, boende m fl) sker kommunikation via Teknik och fastighets

kommunikatörer eller Umeå kommuns representant från Näringsliv.
Kommunikationen förtydligas i kommunikationsplan som tas fram i ett senare skede.

8.1 Målgrupp

Externt: Boende, verksamheter, näringsidkare, allmänheten, räddningstjänst.
Internt: Ledningsägare, konsult, entreprenör, länsstyrelsen, UKF.

8.2 Kommunikationsmål/budskap

Internt uppdateras berörda via projektmöten.
Ledningsägare/konsulter och entreprenörer uppdateras/informeras via projekteringsmöten/teknikmöten respektive byggmöten.
Boende och näringsidkare/verksamheter längs gatan ska få uppdaterad information om framdrift och planerade arbeten under entreprenadskedet.
UKF hålls uppdaterade under hela entreprenadtiden och tätare information/dialog när korsningen Fabriksgatan byggs om.
Räddningstjänst informeras om tider och etapper i entreprenadskedet.
Länsstyrelsen informeras/kontaktas vid behov.

8.3 Kommunikationskanal

Internt: Mejl och möten.
Externt: Hemsida, skyltning på plats och vid omledning. Eventuellt direktkontakt (telefon, mejl, brev) till speciellt berörda fastighetsägare.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-03-30
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2026/00253

Yttrande remiss Utbyggnadsplan för hållbar tillväxt

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att lämna uttrande enligt nedan.

Ärendebeskrivning
Umeå växer och det innebär att det behövs fler bostäder, fler möjligheter för näringslivet att växa och ett ökat utbud av service. Det är kommunens översiktsplan som visar den långsiktiga visionen för Umeås utveckling, där beskrivs kommunens utvecklingsstrategier för en hållbar tillväxt och visar var nya bostäder och verksamheter ska byggas. Utbyggnadsplanen visar när olika exploateringsprojekt kan byggas ut.

Syftet med utbyggnadsplanen är att styra bebyggelseutvecklingen mot önskad inriktning samt att prioritera områden med goda förutsättningar för genomförande. Det finns inte förutsättningar för att planera för ny bebyggelse överallt samtidigt, utan det behövs en strategisk och välavvägd prioritering. I utbyggnadsplanen har förutsättningar och konsekvenser av olika byggnadsprojekt vägts samman med hänsyn till framtagna prioriteringsgrunder för att säkra den långsiktiga utvecklingen.

Utbyggnadsplanen är också ett verktyg för att skapa förståelse för helheten och underlätta samordning av exploateringsprojekt och strategiska satsningar mellan de aktörer som är involverade i samhällsbyggnadsprocessen, en gemensam utgångspunkt. Utbyggnadsplanen skapar förutsättningar för bättre framdrift och effektivare processer, vilket är nödvändigt för att hålla önskad tillväxttakt.

Yttrande
Tekniska nämnden är kommunens genomförandenämnd och påverkas i allra högsta grad av den här utbyggnadsplanen. Nämnden välkomnar detta arbete då behovet av samlad planering för genomförande av översiktsplanen inom kommunkoncernen är stort. Det är viktigt för att vi ska kunna kraftsamla våra resurser och använda skattemedel där de gör störst nytta och skapar mest värde för dagens och framtidens Umeåbor.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00253

Tekniska nämnden anser att det är viktigt att den här utbyggnadsplanen skapar förståelse för samhällsplaneringens påverkan på kommunens långsiktiga ekonomiska planering och behovet av att integrera dessa med varandra. Nämnden vill särskilt nämna ” *I områden med kommunala gator och parker ansvarar kommunen för att iordningställa allmän plats i takt med utbyggnaden, vilket belastar kommunens resurser*. Ökat tryck på kommunal service (skolor, förskolor, vårdlokaler)” Det innebär att i exploateringar får kommunen ett krav på sig att bygga ut de allmänna platserna vilket kan påverka i vilken takt nämndens behov av investeringar i allmän plats kan genomföras.

Gällande prioriteringsgrunderna vill nämnden skicka med vikten av att det genomförs konsekvensanalyser utifrån ett samlat perspektiv. För att inte riskera att det enbart prioriteras bostadsprojekt som genererar dyra bostäder såsom projekt med verksamhetslokaler i bottenplan eller byggnation i befintliga miljöer där uppgradering av infrastruktur, tillämpning av rådande regelverk och begränsade utrymmen medför betydande komplexitet.

Nämnden vill även lyfta vikten av att se över och tydliggöra strukturen för hur prioriteringsgrunderna förhåller sig till varandra. Det finns ingen tydlig beslutslogik hur de ska vägas mot varandra. I dagsläget uppfattas alla som likvärdiga och det blir otydligt hur de förhåller sig till varandra.

I avsnittet om tidsdimensionen bör det tydliggöras vad som placerar ett projekt i en viss period – vilka kriterier är avgörande? Utifrån dagens upplägg blir det inte lätt att säga varför ett projekt väljs över andra.

För att kunna göra en helhetsbedömning av utbyggnadsplanen behöver nämnden även få ta del av prioriteringsordningen med planerade utbyggnadsprojekt.

Beslutsunderlag

Utbyggnadsplan för hållbar tillväxt – remiss. Bilaga.
Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut. Bilaga.

Beredningsansvariga

Malin Lagervall
Magnus Lingegård

Beslutet ska skickas till
mexregistrator@umea.se senast 29 maj 2026

Utbyggnadsplan för hållbar tillväxt

Principer för prioritering av utbyggnadsområden i Umeå kommun.

Remissversion mars 2026.

UMEÅ KOMMUN

Innehållsförteckning

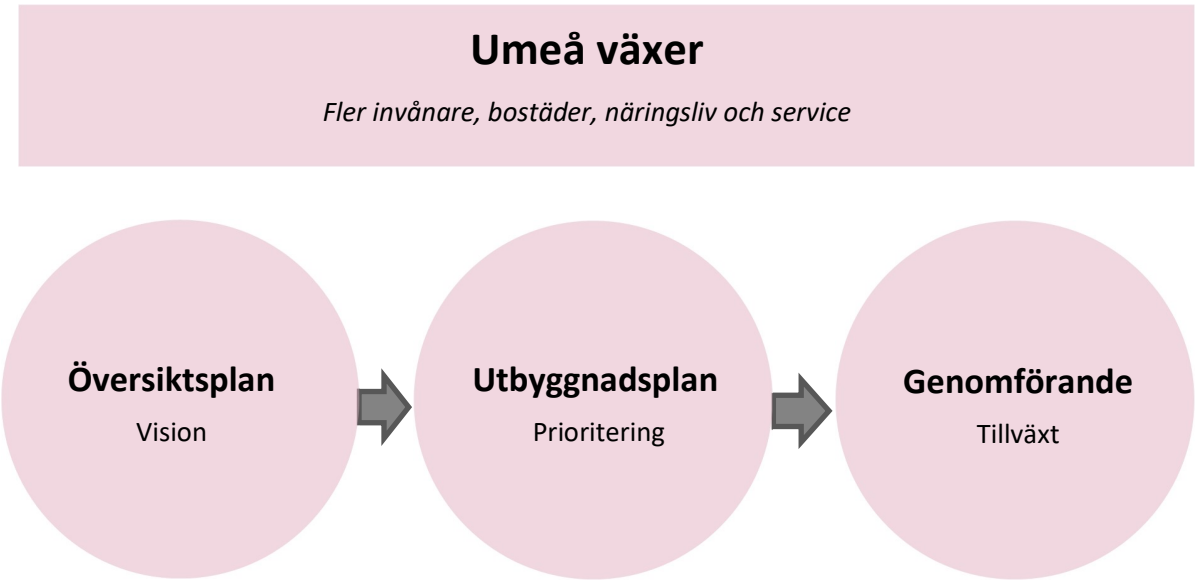
Varför en utbyggnadsplan? ... 3
Ekonomiska förutsättningar ... 4
Utbyggnadsplanens roll ... 5
Prioriteringsgrunder ... 7
1 Mångfald i bostadsutbudet och staden ... 7
Prioriterat projekt kompletterar områdets befintliga bostadsutbud och/eller riktar sig mot särskilt prioriterade grupper ... 7
Prioriterat projekt stärker områdets kvaliteter och/eller ger en ökad blandning av funktioner ... 8
2 Etableringar och företagens tillväxt ... 8
Prioriterat projekt stärker Umeås diversifiering och möjliggör en bredd av arbetstillfällen ... 8
Prioriterat projekt integreras i blandstaden ... 9
Prioriterat projekt bidrar till den gröna omställningen ... 9
3 God ekonomisk hushållning ... 10
Prioriterat projekt genomförs i områden där gator, parker, kommunal service och teknisk infrastruktur redan finns ... 10
Prioriterat projekt ger utväxling av större kommunala eller statliga investeringar och strategiska satsningar ... 10
Tidsperioder och avgränsningar ... 11

Varför en utbyggnadsplan?

Umeå växer och det innebär att det behövs fler bostäder, fler möjligheter för näringslivet att växa och ett ökat utbud av service. Det är kommunens översiktsplan som visar den långsiktiga visionen för Umeås utveckling, där beskrivs kommunens utvecklingsstrategier för en hållbar tillväxt och visar *var* nya bostäder och verksamheter ska byggas. Utbyggnadsplanen visar *när* olika exploateringsprojekt kan byggas ut.

Syftet med utbyggnadsplanen är att styra bebyggelseutvecklingen mot önskad inriktning samt att prioritera områden med goda förutsättningar för genomförande. Det finns inte förutsättningar för att planera för ny bebyggelse överallt samtidigt, utan det behövs en strategisk och välavvägd prioritering. I utbyggnadsplanen har förutsättningar och konsekvenser av olika byggnadsprojekt vägts samman med hänsyn till framtagna prioriteringsgrunder för att säkra den långsiktiga utvecklingen.

Utbyggnadsplanen är också ett verktyg för att skapa förståelse för helheten och underlätta samordning av exploateringsprojekt och strategiska satsningar mellan de aktörer som är involverade i samhällsbyggnadsprocessen, en gemensam utgångspunkt. Utbyggnadsplanen skapar förutsättningar för bättre framdrift och effektivare processer, vilket är nödvändigt för att hålla önskad tillväxttakt.

Enligt kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning ska de resurser och tillgångar som kommunen förfogar över användas till rätt saker och nyttjas på ett effektivt sätt, på såväl kort som lång sikt. För utbyggnadsplanen innebär det att visa en rimlig utbyggnadstakt som förhåller sig till behovet av ny bebyggelse, men också utifrån tillgängliga resurser och med hänsyn till kommunens investeringsram samt projektens mognadsgrad och genomförbarhet. För att kunna utveckla ett bebyggelseområde måste förutsättningarna finnas, exempelvis måste den tekniska infrastrukturen ha tillräcklig kapacitet. Vice versa kan utbyggnad av ett område ge upphov till nya behov, såsom kommunal service i form av exempelvis för- och grundskolor. Många projekt är också ömsesidigt beroende av varandra, vilket kräver att samband och tidsaspekter beaktas i planeringen.

Utbyggnadsplanen har tagits fram på uppdrag av Kommunstyrelsen och ska beslutas i Kommunfullmäktige. Utbyggnadsplanen gäller för samtliga kommunala förvaltningar och kommunala bolag.

Ekonomiska förutsättningar

Varje exploateringsprojekt ska bära sina exploateringskostnader, det vill säga de åtgärder som krävs för att skapa ett fullt fungerande område. Utöver bebyggelsen kan det innebära markberedning, rivning av befintliga anläggningar, flytt av ledningar samt utbyggnad av ny infrastruktur. I områden med kommunala gator och parker ansvarar kommunen för att iordningställa allmän plats i takt med utbyggnaden, vilket belastar kommunens resurser.

Nya bebyggelseområden medför också löpande kostnader. Gator, torg och parker ska driftas och underhållas, exempelvis genom snöröjning och parkskötsel. Ökat tryck på kommunal service kan kräva nya skolor, förskolor och vårdlokaler eller utbyggd kapacitet i ledningsnät, vilket påverkar kommunens investeringsram. Samtidigt ger nya invånare ökade skatteintäkter och stärker stadens mångfald. Tillväxt och bostadsefterfrågan skapar närhet till arbetsplatser, service och infrastruktur samt breddar utbudet av aktiviteter. En attraktiv och mångsidig stad lockar fler invånare, ökar köpkraften och underlättar för företag att etablera sig. Täta miljöer ger företag tillgång till en stark marknad, specialiserade underleverantörer och kompetens.

Utbyggnadsplanens roll

I och med den tillväxt som sker i Umeå är trycket på nybyggnadsprojekt periodvis hög och det är viktigt att kommunen har beredskap för att kunna möta behov och efterfrågan. Genomförandekapacitet och bidrag till tillväxten ska vägas mot påverkan på övrig planering och resurssättning samt vilka investeringskrav projektet innebär för kommunen.

Utbyggnadsplanen:

- Anger när olika utbyggnadsområden kan genomföras
- Vägleder och prioriterar beviljade planbesked
- Skapar förutsättningar för strategiska markköp
- Sker i nära samspel med den årliga budgetprocessen.

Utbyggnadsplanen är inte bara ett strategiskt dokument, utan även ett utvecklat arbetssätt där representanter från flera av kommunens verksamheter gemensamt planerar och samordnar sina pågående och planerade processer till en helhet. I detta sammanhang analyseras projektsamband, kommunala behov som uppstår till följd av utbyggnadsområden samt de investeringsbehov som projekten medför för kommunen och dess bolag. Genom en gemensam utgångspunkt skapas bättre förutsättningar för effektivt arbete samt välavvägda prioriteringar och beslutsunderlag. Underlaget till utbyggnadsplanen revideras löpande.

En väl avvägd prioritering skapar också möjligheter att hantera förändringar i form av mer brådskande projekt genom att ta höjd för och skapa beredskap för om resurser behöver omfördelas. Sådana förändringar behöver dock särskilt motiveras och konsekvensbedömas då det får effekter på annan planering.

”Utbyggnadsplanen är inte bara ett strategiskt dokument, utan även ett utvecklat arbetssätt där representanter från flera av kommunens verksamheter gemensamt planerar och samordnar sina pågående och planerade processer till en helhet.”

Prioriteringsgrunder

Som stöd till den prioritering som anges i utbyggnadsplanen har tre prioriteringsgrunder tagits fram med utgångspunkt i kommunens uppsatta mål och strategier för hållbar tillväxt. Dessa kriterier ska beaktas vid prioritering av exploateringsprojekt och kommunala investeringar. Alla projekt har olika förutsättningar och kommer inte uppfylla alla prioriteringsgrunder, men projekt som tillskapar mervärden, bidrar till helheten och där synergieffekter uppnås väger tungt.

1. **Mångfald i bostadsutbudet och staden**
2. **Etableringar och företagens tillväxt**
3. **God ekonomisk hushållning**

1 Mångfald i bostadsutbudet och staden

Prioriterat projekt kompletterar områdets befintliga bostadsutbud och/eller riktar sig mot särskilt prioriterade grupper

Med en växande befolkning behövs fler bostäder och utgångspunkten är att Umeå ska växa med människorna i fokus. Ett varierat utbud av goda bostäder är en förutsättning både för att möjliggöra för nya invånare att flytta hit och för att kunna bibehålla goda boendemiljöer för de som redan bor i kommunen. Goda bostäder i livets alla skeden är också en viktig förutsättning för kommuninvånarnas livskvalitet och för att stimulera rörligheten på bostadsmarknaden.

När befintliga bebyggelseområden ska kompletteras med nya bostäder ska underrepresenterade boendeformer prioriteras. Det är viktigt att åstadkomma en blandning av olika bostadstyper, upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar för att motverka segregerande effekter och utestängning på bostadsmarknaden samtidigt som möjligheten att göra bostadskarriär inom den egna stadsdelen skapas. Kommunen har därtill ett uttalat ansvar att planera och iordningställa bostäder för särskilda grupper, vilket framgår av kommunens Bostadsförsörjningsprogram.

Prioriterat projekt stärker områdets kvaliteter och/eller ger en ökad blandning av funktioner

En attraktiv, trygg och upplevelserik livsmiljö är en förutsättning för att Umeå ska kunna nå sina tillväxtmål. Det är centralt att ta hänsyn till vardagslivets villkor för människor i olika livssituationer, bryta barriärer och stärka social sammanhållning. Områden som innehåller både bostäder och verksamheter, med närhet och god tillgång till grönska, utbud av service, kultur, kollektivtrafik, arbetsplatser etc*etera* bidrar till en omväxlande och upplevelserik stad där människor möts. Stadsdelar och kvarter med goda kopplingar och trivsamma utemiljöer uppmuntrar också till fysisk aktivitet och underlättar för människor att röra sig hållbart. En trivsam, vacker och inkluderande stad är även viktigt för Umeås besökare och för näringslivets utveckling.

2 Etableringar och företagens tillväxt

Prioriterat projekt stärker Umeås diversifiering och möjliggör en bredd av arbetstillfällen

Utveckling av näringslivet, att skapa fler arbetstillfällen och stärka attraktiviteten för både företagare och arbetstagare är en förutsättning för tillväxt. Umeå kommuns sysselsättning är stark och antalet nya arbetsställen har stadigt ökat parallellt som befolkningen i sysselsättningsåldern ökar. Förstärkningen återfinns inom nästan alla branscher vilket visar på en bredd inom Umeås arbetsmarknad. Samtidigt som allt fler är i sysselsättning har många företag dock svårare att finna efterfrågad kompetens. Fokus är att skapa förutsättningar för ett växande näringsliv, fler arbetstillfällen och stärka Umeås diversifiering och förmåga att växa inom alla sektorer. Det är därför viktigt att möjliggöra etablering i olika lägen och prisklasser för att möta efterfrågan från olika branscher.

Prioriterat projekt integreras i blandstaden

Intentionen är att lokaler för verksamheter ska integreras i blandstadsbebyggelsen och att det ska vara nära mellan bostäder, service och arbetsplatser. En sammanhållen stadsstruktur där möjligheterna att gå, cykla eller åka buss till arbete och fritid är goda ger förutsättningar för korta resvägar, hållbara färdsätt och en hög tillgång till olika funktioner. Den blandande staden skapar också bättre förutsättningar för attraktiva och levande stadsrum under hela dygnet, vilket bland annat påverkar tryggheten. Det är dock viktigt att dessa lokaler för exempelvis handel och service är i rätt storlek och på rätt plats, placerade i lägen som ger goda näringsförutsättningar. Särskilt intressanta lägen är exempelvis i vissa noder längs kollektivtrafikens stomlinjer, vid målpunkter och vid platser med naturliga flöden av människor.

Prioriterat projekt bidrar till den gröna omställningen

Umeå står inför stora satsningar, växer och vill vara en förebild i den gröna omställningen. Omställning pågår redan, men behöver accelerera för att uppnå antaget klimatmål om klimatneutralitet år 2040. Därför är det viktigt att attrahera, omhänderta och utveckla etableringar som möter efterfrågan på exempelvis grön energi eller som bidrar till klimatomställningen. Nya etableringar bör därmed ses som en strategisk del av den långsiktiga hållbara utvecklingen.

3 God ekonomisk hushållning

Prioriterat projekt genomförs i områden där gator, parker, kommunal service och teknisk infrastruktur redan finns

För att hushålla med mark och resurser samt stärka befintligt utbud ska stor del av tillkommande bebyggelse ske i befintlig struktur där exempelvis gator, VA-system och kommunal service finns sedan tidigare. Redan påbörjade utvecklingsprojekt ska också byggas färdigt för att dra nytta av genomförda investeringar, och om nya områden påbörjas innan andra färdigställts ska det göras efter noggrant övervägande.

I områden där investeringar i skolor och förskolor planeras kan dock extra satsningar på bostadsbyggande motiveras. Det kan även handla om att understödja och kraftsamla i områden där det finns överkapacitet i befintliga skolor och förskolor. Att tillföra bostadsbebyggelse i en jämn takt är fördelaktigt för kommunens lokalförsörjningsansvar då det ger förutsättningar för ett jämnt behov och minskar risken för stora tillfälliga behov.

Prioriterat projekt ger utväxling av större kommunala eller statliga investeringar och strategiska satsningar

För att få utväxling av större investeringar och strategiska satsningar kan sådana områden stärkas med annan bebyggelseutveckling. Det kan handla om att stärka stora företagsetableringar med kringfunktioner eller bostäder i närområdet. Det kan också handla om att tillskapa bebyggelse i närhet till stora infrastrukturprojekt såsom ny- eller ombyggnad av större vägar, broar, järnväg, kollektivtrafiknoder eller åtgärder i el-, energi- och VA-system.

Tidsperioder och avgränsningar

Ett exploateringsprojekt tar lång tid från start till färdigställande, från de första skisserna och tidiga utredningar, genom detaljplaneprocessen och fram tills området är utbyggt är det inte ovanligt att ett projekt tar minst 10 år. Stora projekt kan pågå betydligt längre än så eftersom det ofta krävs fler och mer omfattande utredningar och avvägningar i planeringsskedet och att genomförandet därefter sker etappvis.

Utbyggnadsplanen har fyra tidsperioder. De tre första perioderna har tidsintervall om fyra år vardera, medan den sista perioden är en utblick framåt utan bortre tidshorisont. Den första tidsperioden präglas av projekt som kommit långt i planeringen, för dem finns exempelvis redan en antagen detaljplan eller så är den på gång. För de två efterföljande tidsperioderna har planeringen inte kommit lika långt eller så behöver projekten vänta av andra anledningar, vilka beskrivs i detta dokument.

Olika typer av projekt finns inom varje tidsperiod, dels för att möta efterfrågan på en variation av bebyggelse och funktioner, dels minska känsligheten inför konjunkturförändringar. Mindre exploateringsprojekt som saknar beroenden med andra projekt redovisas dock inte på en detaljerad nivå. Inte heller kommunens reinvesteringsprojekt eller drift- och underhållsprojekt av exempelvis befintliga lokaler eller infrastruktur redovisas.

Exempel

Tekniska nämnden

Checklista ärende Utbyggnadsplan

När handläggare bereder ärenden inför politiska beslut ska många olika perspektiv beaktas.

”Fyll i checklistan och kommentera enligt instruktionerna nedan. Checklistan bifogas som bilaga till tjänsteskrivelsen för att ge politikerna en snabb överblick av beslutets inverkan utifrån olika perspektiv.”

Kryssa för vilken inverkan beslutet får utifrån olika perspektiv.

Perspektiv – tänk på kommunmedborgare	**Ingen inverkan/kan ej bedömas**	**Positiv inverkan**	**Negativ inverkan**
Barnkonventionen		X	
Jämställdhet (flickor och pojkar)		X	
Jämställdhet (kvinnor och män)		X	
Folkhälsa		X	
Tillgänglighet		X	
Trygghet		X	
Miljö		X	
Ekonomi		X	
Tillväxt		X	
Annat perspektiv:	X		

Komplettera beslutsunderlaget

Ingen inverkan/kan ej bedömas	Beslutsunderlaget behöver inte kompletteras.
Positiv inverkan	Beskriv kort hur beslutet inverkar positivt.
Negativ inverkan	Beskriv kort hur beslutet inverkar negativt och om det finns förslag på åtgärder eller alternativa beslut.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-02-03
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2018/01054

Fastställande av förutsättningar för framtida gatusektion Tegsesplanaden

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att fastställa inriktning för en flexibel gatusektion på Tegsesplanaden enligt nedan.

Ärendebeskrivning
Stadsomvandlingen på Teg pågår och projektet är i flera olika faser. Två kvarter med 560 bostäder är färdigställda, en detaljplan med två kvarteren med ca 300 bostäder har vunnit laga kraft, två detaljplaner pågår varav den ena är detaljplanen för Västerteg 5:40 m fl, se bilaga som omfattar sex kvarter och hela Tegsesplanaden.

I planarbetet för detaljplanen Västerteg 5:40 m fl finns behov av att bestämma förutsättningar för Tegsesplanaden då vi behöver fastställa höjder och utbredning av Tegsesplanaden i detaljplanen.

Stadsomvandlingen på Teg kommer pågå under många år varför en flexibel gatusektion bedöms vara nödvändig för att på ett effektivt sätt kunna möta både dagens och framtida krav på funktion, trafiksäkerhet och stadsmiljö. En flexibel utformning möjliggör en kostnadseffektiv omfördelning av gatans ytor mellan exempelvis biltrafik, kollektivtrafik, cykel och gång vid behov.

Teknikutvecklingen inom mobilitet går snabbt, och framtida behov kan skilja sig markant från dagens. Förändrade kollektivtrafiklösningar, nya mobilitetstjänster eller autonoma fordon kan kräva annan ytfördelning än idag. En flexibel gatusektion minskar risken för att gaturummet blir statiskt och omodernt.

Den gatusektion som förordas innebär en körfältsindelning med 2 + 2 med trädrad i mitten och på sidorna samt gång- och cykelbanor. Gaturummet är totalt 38 meter brett.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2018/01054

Att körfälten är indelade 2+2 innebär att man kan ha två bilkörfält i vardera riktningen, precis som idag och att gatan är flexibel så att det i framtiden då eventuella behov uppstår är möjligt att omvandla ett bilkörfält i vardera riktning till kollektivtrafikkörfält.

Stadsomvandlingen kommer att ske i etapper och det innebär att Tegsesplanaden kommer omvandlas stegvis. Det är först när viadukten vid Norra Obbolavägen/Bölevägen rivs i samband med utvecklingen av Tegscentrum som kollektivtrafiken kommer kunna trafikera delar av Tegsesplanaden. Hela Tegsesplanaden kan trafikeras av kollektivtrafik med separata körfält först när ytor finns på Tegsbron.

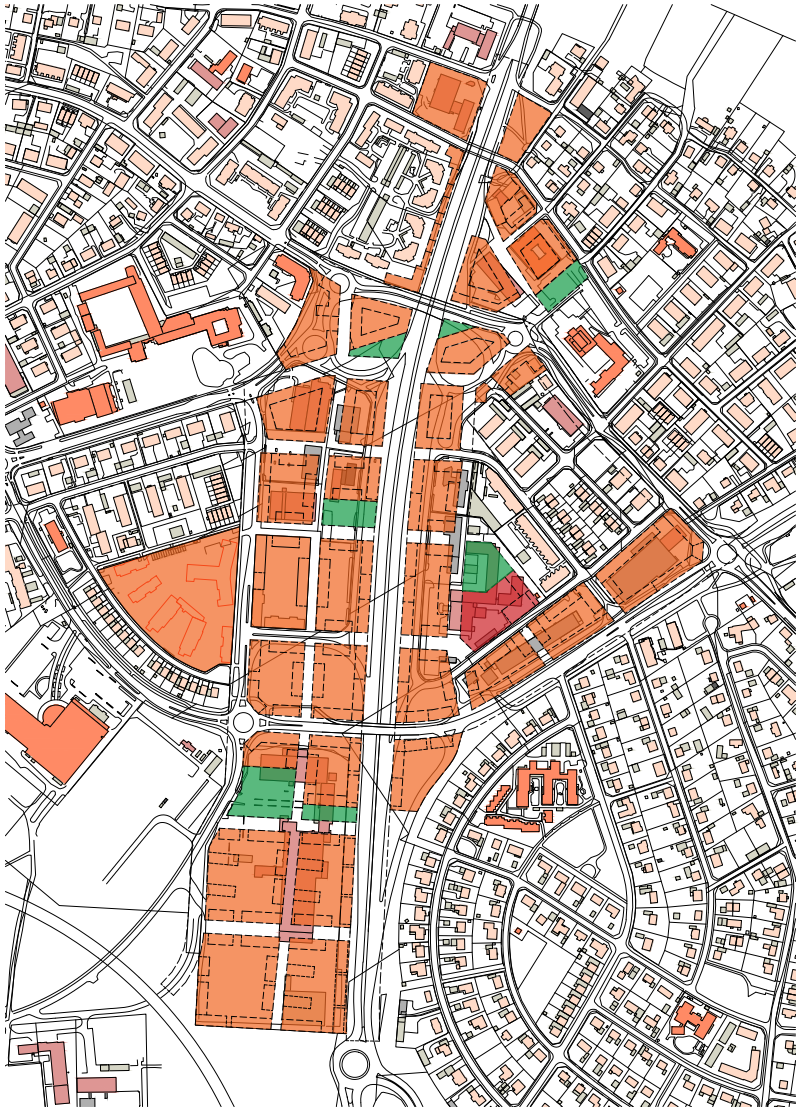
Beslutsunderlag

Utbredning detaljplan Västerteg 5:40 m.fl.
Stadsutvecklingsprogrammet Innanför ringleden. Bilaga.
Strukturplanen för Teg. Bilaga.
Trafikutredning väg 503. Bilaga.
Tegsesplanaden rapport. Bilaga.

Beredningsansvariga

Katarina Gref

Beslutet ska skickas till
Katarina Gref
Malin Lagervall

Innanför ringleden

Stadsutvecklingsprogram

Godkänt av kommunfullmäktige 2018-08-27

UMEÅ KOMMUN

Stadsutvecklingsprogram

Produktion:
Övergripande planering, Umeå kommun

Projektgrupp:
Thomas Lundgren, projektledare och samhällsplanerare
Hanna Jonsson, samhällsplanerare
Daniel Lindström, samhällsplanerare
Magdalena Blomquist, planchef

Expertstöd:
Anna Flatholm, stadsträdgårdsmästare
Lage Olofsson, mark- och exploateringsingenjör
Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg
Marie Frostvinge, trafikplaneringschef
Per Hänström, miljöplanerare
Jörgen Långström, kollektivtrafikplanerare
Tomas Strömberg, stadsarkitekt

Kontakt: Thomas Lundgren
tel. 090-16 13 56, thomas.lundgren@umea.se

Webbplats: www.umea.se/innanforringleden

Bilder: Tyréns (sid 1, 2, 7, 11, 19, 20, 21, 25 (övre), 26, 27, 29, 31 och 33),
Henke Berg (sid 14), övriga bilder, kartor och illustrationer Umeå kommun

Innehållsförteckning

1. Vision, mål och uppdrag 4
Huvudmål för utvecklingen av området innanför ringleden 4
Utvecklingsstrategier enligt översiktsplanen 9
Varför ett stadsutvecklingsprogram? 12
2. Nuvarande förhållanden 14
3. Från trafikled till stadsgata 18
4. Strategier för delområden 24
Bangårdsområdet 24
Teg 26
Västra Esplanaden 30
Haga 32
Sandbacka 34
Järnvägsallén 36
Västerslätt 38
Kronoparken/Rödäng/Grisbacka 40
Blå vägen 42
Umeå Östra/Sofiehem 44
5. Genomförande 46
6. Konsekvensbeskrivning 48
7. Fortsatt arbete 51
Bilagor 55

1. Vision, mål och uppdrag

I samband med beslutet om Umeåprojektet – utbyggnad av en ringled runt Umeås tätort för E4 och E12 – bestämdes att Umeå kommun ska förvärva statens vägnät innanför ringleden. Kommunens beslut grundar sig på viljan att förbättra luftmiljön och klara miljökvalitetsnormer och därmed möjliggöra fortsatt utveckling av Umeås centrala delar.

Detta följdes upp i översiktsplanen för Umeå kommun 2011. I denna plan beslutades att de tidigare europavägarna E4 och E12 genom tätorten ska omvandlas till funktionella och attraktiva stadsrum, och att komplettering med ny stadsbebyggelse ska prövas på den mark som då blir tillgänglig.

Arbetet med omvandlingen och förtätningen har samlats i ett projekt som getts namnet ***Innanför ringleden***.

Umeåprojektet
Överenskommelse om utbyggnad av ringled och kommunens övertagande av E4 och E12 genom tätorten.

↓

Översiktsplan Umeå tillväxtområde 2011
Omvandla tidigare E4 och E12 till attraktiva stadsrum, komplettera med ny stadsbebyggelse.

↓

Stadsutvecklingsprogram version 1
Konkretisera mål och riktlinjer för omvandlingen av E4 och E12 och stadsutvecklingen.

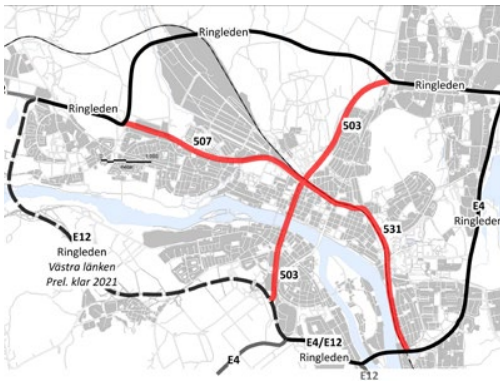
↓

Fördjupade studier och detaljplaner
för gatuomvandling och stadsutveckling.

↓

målstyrt arbetssätt

Stadsutvecklingsprogram version 2
Revidera utifrån genomförda utredningar. Utvärdera utvecklingen och analysera vilka åtgärder som behövs för att nå uppsatta mål.

I samband med att ringleden (Västra länken) färdigställs ges förutsättningar att bygga om de tidigare E4- och E12-sträckorna (numera väg 503, 507 och 531) till stadsgator och komplettera med ny stadsbebyggelse.

Huvudmål för utvecklingen av området innanför ringleden

Stadsutvecklingsprogrammet är en vidareutveckling och konkretisering av översiktsplanens mål och strategier för Umeås centrala delar och då specifikt för området innanför ringleden. Utvecklingen av området har två huvudmål.

Mål: Bättre luftkvalitet i centrum

Den tillåtna halten för kvävedioxid (den s.k. miljökvalitetsnormen) har överskridits vid de mest trafikerade vägarna i centrala Umeå. Ett program med åtgärder för att minska föroreningarna togs fram 2006 och reviderades 2015.

För att minska luftföroreningar och nå miljökvalitetsnormen i centrum krävs minskad biltrafik. Den viktigaste åtgärden är att utforma de tidigare E4- och E12-sträckorna och övrigt gatunät så att genomfartstrafiken omdirigeras till ringleden runt Umeå tätort, och så att transporter med kollektivtrafik, gång och cykel stimuleras för resor inom tätorten. I detta stadsutvecklingsprogram redovisas utgångspunkter och riktlinjer för denna omvandling av europavägarna från trafikleder till stadsgator.

Strategier för mål: Bättre luftkvalitet

Åtgärdsprogrammet ***Renare luft i Umeå*** syftar till att uppfylla miljökvalitetsnormen för kvävedioxid. Programmets två huvudstrategier för detta är renare fordon samt mindre biltrafik. Åtgärden mindre biltrafik är kopplad till ett flertal strategier och insatser vad gäller markanvändning, kollektivtrafik, parkering, vägsystem, beteendefrågor m.m.

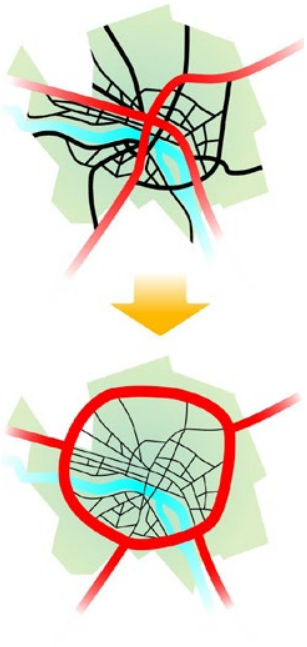
Enligt programmet är färdigställandet av Västra länken och en omvandling av trafikleder innanför ringleden de åtgärder som har störst effekt på luftkvaliteten. Omvandlingen bedöms minska antalet fordon per dygn med 20 procent, utöver effekten av Västra länken.

De åtgärder inom ramen för projektet ***Innanför ringleden*** som bidrar till målet rör dels utformningen av gamla E4 (väg 503), Vännäsvägen (väg 507) samt Blå vägen (väg 503), och dels möjligheten att komplettera med ny blandstadsbebyggelse i anslutning till gatorna.

Främja hållbara transporter

De nya stadsgatorna ska främja kollektivtrafik, gång och cykel genom att dessa transportslag ges större utrymme i gaturummet. Större delen av gamla E4 (väg 503) kommer att trafikeras av stadsbussarnas stomlinjer, som på hela eller delar av sträckan ges ett eget körfält i varje riktning. Gång- och cykelstråk ska finnas längs gatorna. Detta innebär att de hållbara transportslagen ges en ökad konkurrenskraft gentemot biltrafiken genom att biltrafikens framkomlighet underordnas dessa transportslag. Mindre utrymme för bilarna – ett istället för två bilkörfält i varje riktning – kommer att bidra till att fler bilister väljer ringleden alternativt gång, cykel eller buss.

Styra trafiken till ringleden

Omstyrningen av trafiken till ringleden.

Gatunätet utformas så att huvuddelen av biltrafiken mellan stadsdelarna och genomfartstrafiken väljer ringleden. Det förutsätter att vägvisning, korsningar och trafikplatser utformas på ett ändamålsenligt sätt.

Gatorna utformas också utifrån framtida nya stadskvarter, vilket innebär att hastighet och framkomlighet för bilar behöver anpassas till andra trafikantgrupper. Detta blir nödvändigt då fler människor och fordon kommer att ha anspråk på att korsa gatan på flera ställen, samt vistas och röra sig i gaturummet. Detta innebär en förändring för biltrafiken som gör ringleden till ett attraktivare vägval.

Komplettera med nya bostäder och verksamheter i transportsnåla lägen

Umeås tillväxt, och därmed ökande transportbehov, ska ske utan ökade luftföroreningar, trängsel och andra oönskade effekter. Därför anger översiktsplanen att staden ska utvecklas så att det växande transportbehovet kan tillgodoses på andra sätt än med bil. Genom att möjliggöra ny blandstadsbebyggelse på de ytor som blir över när trafiklederna byggs om, kommer en väsentlig del av den nytillkommande bebyggelsen att lokaliseras till lägen med goda förutsättningar för gång, cykel och kollektivtrafik.

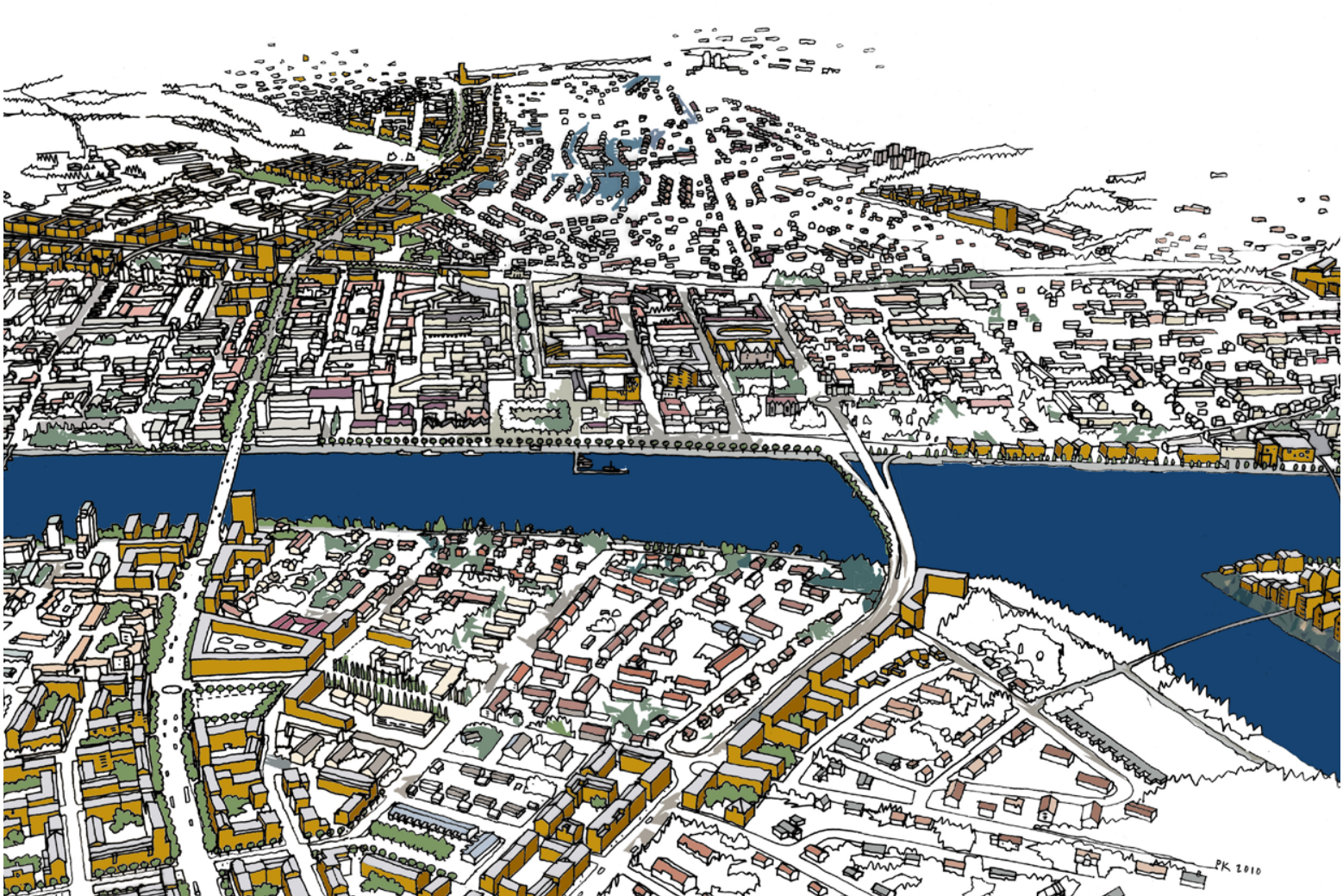
Mål: Bygga mer stad

Umeå är en kommun med kraftig tillväxt. Enligt befolkningsprognosen förväntas befolkningen växa till 143 000 år 2028, och kommunens tillväxtmål är 200 000 invånare till år 2050. Tillväxten innebär ett stort behov av nya bostäder. Fram till 2024 förväntas drygt 10 000 nya bostäder byggas i tätorten och målet är att höja antalet till 2 000 bostäder/år för hela kommunen.

En utmaning är att klara tillväxten på ett hållbart sätt så att den inte leder till ökade luftföroreningar och andra oönskade effekter som ökade barriärer och segregation. För att klara detta anger översiktsplanen ett antal utvecklingsstrategier som är de gemensamma utgångspunkterna för stadens markanvändning som ska säkerställa en hållbar utveckling.

Efter omvandlingen av tidigare E4 och E12 från trafikleder till stadsgator kommer stora markytor, som idag ingår i vägsystemet (av- och påfartsramper m.m.), kunna användas för nya stadskvarter. Denna förtätning kan ge en fördubblad yta för boende, handel och arbetsplatser i centrala lägen. Dessa områden får bra förutsättningar för att kunna trafikförsörjas med kollektivtrafik, gång och cykel. Stadsutvecklingsprogrammet redovisar var en sådan omvandling med nya stadskvarter kan ske, och vilka kvaliteter som är viktiga att uppnå för de nya stadsområdena och inte minst det offentliga rummet. En utgångspunkt är också översiktsplanens (i första hand för centrala stadsdelarna) riktlinjer för ny bebyggelse och förhållningssätt till kulturmiljöer.

Illustration av möjlig komplettering med nya stadskvarter, platser och parker i centrala Umeå. Från översiktsplan för de centrala stadsdelarna.

Möjlig framtida utformning av väg 503 på Haga.

Strategier för mål: Bygga mer stad

Attraktiv och tillgänglig stadsmiljö

Potentialen att bygga ihop staden tas tillvara genom att överbrygga barriärer, ta tillvara nya ytor i goda lägen och skapa en attraktiv sammanhållen stadsmiljö. Nya kvarter fogas till den befintliga stadsstrukturen där mötet mellan det befintliga och det nya hanteras på ett medvetet sätt för att skapa mervärden. Balansen mellan skalan och gaturummet beaktas för att skapa en attraktiv stad i ögonhöjd. Kontinuerliga stråk som förbinder gamla och nya delar, viktiga platser, målpunkter och mötesplatser är viktiga för att öka tillgängligheten, minska avstånd och koppla stadens delar till varandra.

Blandade funktioner i en tät och finmaskig stadsstruktur

Nya stadskvarter utformas med blandade funktioner med fokus på fler bostäder i varierande upplåtelseformer. Den blandade staden är förebilden med hög täthet, ett varierat utbud av funktioner och ett rikt offentligt liv på gator och platser. En hög täthet bidrar till att utnyttja området effektivt och kunna ta till vara befintliga kvaliteter, men ställer också högre krav på tillgängliga friytor och grönytor både inom kvarteren och i det offentliga rummet. Det är önskvärt att möjliggöra flera användningsområdet för de grönytor och offentliga platser som tillskapas.

Parkering anordnas i första hand i samlade anläggningar för att frigöra värdefulla ytor som kan användas för attraktiva offentliga rum och mötesplatser samt bostadsgårdar. Stadsstrukturen utökas med fler länkar framför allt på de gåendes och cyklandes villkor, vilket också vitaliserar stadsmiljön samt bidrar till en ökad orienterbarhet. Detta skapar förutsättningar för möten mellan människor och en ökad social hållbarhet.

Inkluderande offentligt rum

För att den nya stadsmiljön ska bli attraktiv, mer blandad och upplevelserik behövs fler platser, stråk och parker som också bidrar till områdets identitet. Nya stadskvarter ska innehålla offentliga rum av hög kvalitet som både tillför kvaliteter i stadsbilden och bygger vidare på befintliga värden. Gårdar, parker, lekplatser, torg och gator ska ges en utformning som ger rika upplevelser och bra användningsmöjligheter. Bra solvärden, vindskyddade uteplatser och utrymme för lek är egenskaper som är viktiga att säkerställa särskilt i en bebyggelse med hög faktisk täthet.

Nya och befintliga stråk förstärks med attraktiva miljöer i ögonhöjd med en utformning som gör de offentliga rummen tillgängliga och attraktiva för alla. Förutom i parker och olika stråk blir det viktigt i den täta staden att alltid pröva om grönska kan finnas utmed stråk, på torg, byggnaders tak, väggar och terrasser.

Hållbar och klimatsmart livsmiljö

Lösningar prioriteras som innebär yteffektiva och klimatsmarta sätt att röra sig på och som stimulerar till hållbart beteende och resande. De sätt som upplevs som mest attraktiva att ta sig till målpunkter med ska vara gående, med cykel eller kollektivtrafik. Anläggningar ska finnas för goda bytesmöjligheter ex. cykelparkeringar vid strategiska busshållplatser.

Natur och grönska har stor betydelse för att ett hållbart stadsbyggande ska nå framgång. Nyttorna med det gröna och vattnet (ekosystemtjänster) utnyttjas såsom luft- och vattenrening, temperaturreglering, skugga och dagvattenhantering. Lokal dagvattenhantering är beroende av att lämpliga åtgärder identifieras tidigt i planeringen. Bebyggelsen ska karaktäriseras av långsiktigt och hållbart byggande med goda lokalklimat.

Sammanfattande strategier för hållbar stadsutveckling

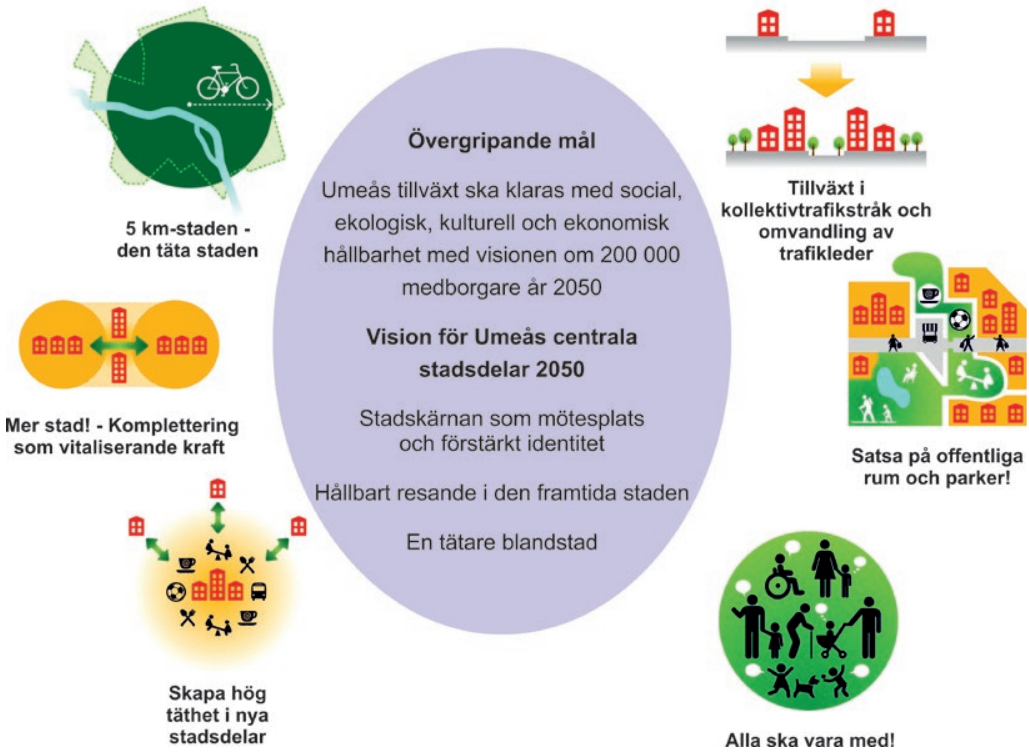
- ny exploatering sker i kvartersstruktur med entréer mot gatan
- nya kvarter innehåller blandade funktioner
- i tillkommande stadskvarter skapas attraktiva, trygga och upplevelserika offentliga rum
- finmaskig kvartersstruktur skapas i omvandlingsområdena
- varierade byggnadshöjder eftersträvas inom ramen för stadsmässig gestaltning
- byggnader längs stadsgatornas viktigare stråk ges förhöjda bottenvåningar för att ge förutsättningar för verksamheter
- god arkitektur ska prägla all tillkommande bebyggelse
- tillvarata möjligheterna att utveckla ekosystemtjänster
- parkering anordnas i första hand i samlade anläggningar

Utvecklingsstrategier enligt översiktsplanen

Stadsutvecklingsprogrammets mål och innehåll tar sin utgångspunkt i det övergripande hållbarhetsmålet om att Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare till 2050. Även översiktsplanerna för Umeå kommuns framtida tillväxtområde och de centrala stadsdelarna (2011), och den vision och de utvecklingsstrategier som redovisas där ligger till grund för detta stadsutvecklingsprogram.

Utvecklingsstrategier för hållbar tillväxt

Översiktplanens utgångspunkt är att vi ska planera för en hållbar tillväxt med sikte på Umeå kommuns mål om 200 000 invånare senast år 2050. För att detta ska vara möjligt har sex utvecklingsstrategier och ett befolkningsscenario, som bland annat innebär en kraftig tillväxt av boende och arbetsplatser i de centrala stadsdelarna, formulerats. Planen redovisar också en vision till 2050 för de centrala delarna av Umeå. Visionen och utvecklingsstrategierna framgår av bilden nedan.

I stadsutvecklingsprogrammet konkretiseras utvecklingsstrategierna. Stadsutvecklingsprogrammets koppling till översiktsplanens strategier redovisas på nästa sida.

De stadsbyggnadsprinciper och den trafikstrategi som översiktsplanen innehåller ger en övergripande och långsiktig inriktning för hur vi ska kunna nå en hållbar stadsutveckling. Stadsutvecklingsprogrammet ska vara en del i den målstyrda planeringen med översiktsplanens principer och strategier som utgångspunkt. Detta ska bidra till att Umeå kan nå uppsatta mål. Med ett målstyrt angreppssätt tar planeringen sikte på vart man vill nå till skillnad från ett prognosstyrt angreppssätt som utgår från var man befinner sig.

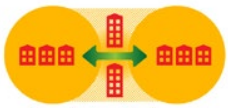
Stadsutvecklingsprogrammets koppling till översiktsplanens strategier

Stadsutvecklingsprogrammet ger stora möjligheter att uppnå en hållbar stadsutveckling genom att föreslå ny, tät kvartersbebyggelse på ytor som idag utgör trafikleder. Föreslagen omvandling kopplar tydligt till översiktsplanens sex utvecklingsstrategier för hållbar tillväxt.

Fem-kilometersstaden – den täta staden! Föreslagen omvandling och tillkommande stadskvarter ligger inom femkilometersstaden och möjliggör därmed korta avstånd och resor med hållbara transportsätt. Uppskattningsvis kan mer än 6 000 bostäder tillkomma i utpekade omvandlingsområden.

Mer stad! – komplettering som vitaliserande kraft. Genom att möjliggöra nya stadskvarter mellan befintliga stadsdelar skapas stora mervärden i staden, ökade flöden och möten mellan människor. De nya funktionsblandade stadskvarteren kommer att bidra till att staden gradvis växer samman till ett sammanhängande stadslandskap med höga stadsmässiga kvaliteter. Barriärerna mellan stadsdelarna kommer att minska vilket kan bidra till en ökad trygghetskänsla. Finmaskig kvartersstruktur skapas för att öka valmöjligheterna och underlätta för fotgängare och cyklister att röra sig i staden, men även för att öka genomströmningen av luft och därmed förbättra luftmiljön.

Skapa hög täthet i nya stadsdelar. Med hög täthet i föreslagna kvarter kommer intilliggande kvarter att ömsesidigt dra nytta av och stötta omkringliggande service. För centrums utveckling på lång sikt innebär stadsutvecklingsprogrammets inriktning en stor möjlighet, eftersom det ger ett stärkt befolkningsunderlag till centrums utbud av handel, restauranger och annan service.

Tillväxt i kollektivtrafikstråk och omvandling av trafikleder. Stora delar av programområdet består av kollektivtrafikleder, vilket innebär att förutsättningarna för kollektivt resande är goda. Med föreslagen mängd tillkommande bostäder ökar förutsättningarna för att kunna erbjuda en hög turtäthet och därmed öka resandet.

Satsa på offentliga rum och parker! I och med ny kvartersstruktur är det nödvändigt att skapa attraktiva, trygga och upplevelserika platser och stråk med plats för rekreation och grönska. Omvandlingen skapar möjligheter att bygga in nya värden i form av torg, parker och ekosystemtjänster för ökad attraktivitet och möjlighet till möten mellan människor. Med föreslagen täthet och befolkningsökning blir kvaliteten på ytorna av stor vikt. Stadsgatorna inom området kommer även fortsatt att hantera relativt stora trafikvolymer, det är därför viktigt att offentliga rum placeras i skyddade lägen.

Alla ska vara med! Stadsutvecklingsprogrammet syftar till att skapa en blandad stad med minskade barriärer och ökade möjligheter att röra sig i staden. Det offentliga rummet är till för alla, oavsett kön, ålder eller förmåga ska alla kunna visats i staden på lika villkor.

Möjlig framtida utformning av Västra Esplanaden.

Varför ett stadsutvecklingsprogram?

Staden står nu inför en stor omvandling och stora stadsutvecklingsprojekt planeras för genomförande etappvis under en lång tid. Stadsutvecklingsprogram är ett nytt arbetsverktyg som ska svara mot behovet av en sammanhållen planering och en flexibilitet att möta nya förutsättningar och kunskap som kommer fram under omvandlingens gång.

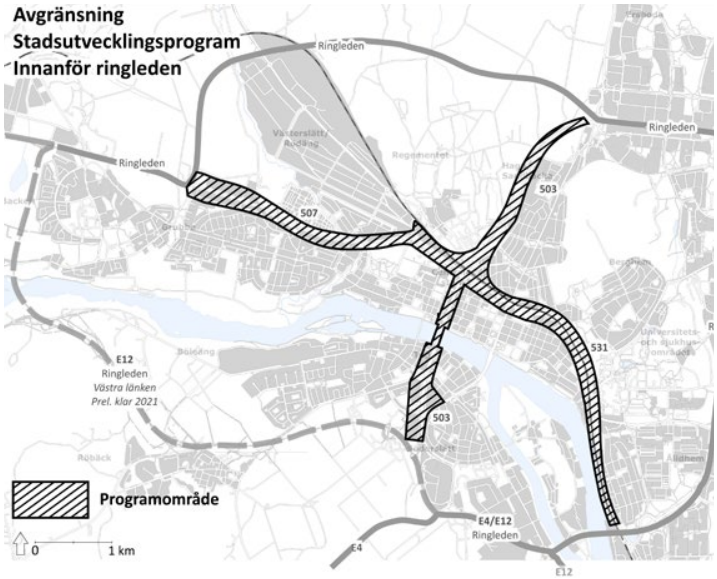
Programmet presenterar en övergripande, samlad stadsbyggnadsidé för områdets utveckling över tid.

Syftet med stadsutvecklingsprogrammet är följande

- att beskriva bakgrund och övergripande mål för omvandlingen av trafiklederna och förtätningen med nya stadskvarter
- att ge riktlinjer för utformningen av omvandlingen av väg 503 och 507/531 från trafikled till stadsgata
- att redovisa viktiga utgångspunkter och behov inför utbyggnad av nya stadskvarter
- att i ord och bild visualisera hur de framtida gaturummen kan gestalta sig och fungera efter att de omvandlats från trafikled till stadsgata, och hur den omgivande stadsmiljön kan utformas och förbättras
- utgöra program och underlätta för kommande detaljplanering
- att redovisa konsekvenser av planprogrammets genomförande
- att översiktligt redovisa genomförandefrågor och fortsatt arbete

Som underlag för programmet finns ett antal utredningar som behandlar de framtida gaturummens utformning och förutsättningarna för ny anslutande bebyggelse. Illustrationerna i programmet visar på möjliga framtida stads- och gatumiljöer och är inte ett slutligt förslag till utformning.

Avgränsning av stadsutvecklingsprogrammet.

Processen med stadsutvecklingsprogrammet

Avsikten är att stadsutvecklingsprogrammet ska vara ett levande dokument som löpande revideras allt eftersom omvandlingen fortskrider och nya frågor behöver hanteras. Varje version som tas fram blir ett avtryck från den pågående stadsutvecklingsprocessen i området. I denna första version ligger tyngdpunkten på omvandlingen av trafiklederna. I kommande versioner kommer andra stadsutvecklingsfrågor förtydligas och belysas utförligare. Fördjupade underlag för delområdena kan då ha tagits fram som exempelvis visar utformning och placering av offentliga rum, parker och andra gröna ytor. Arbetet med stadsutvecklingsprogram är också ett pågående utvecklingsarbete av verktyget i sig, vilket innebär att verktyget utvecklas allt eftersom.

Programmet kommer att gå ut på offentligt samråd för att ge allmänhet, organisationer, myndigheter och politiska partier möjlighet att lämna synpunkter. Efter samrådet antas programmet av kommunfullmäktige som underlag för fortsatt arbete. Beslut om revidering tas av kommunen när behov uppstår.

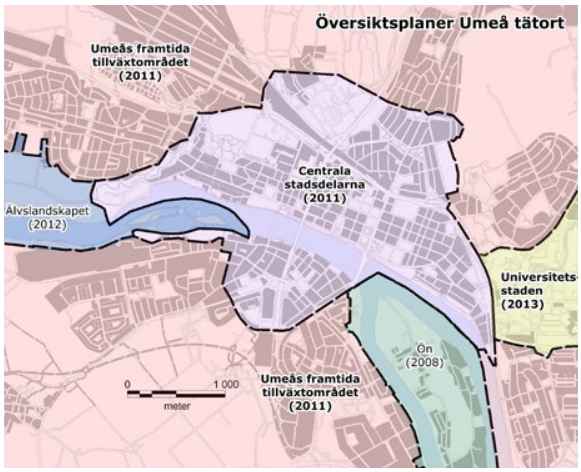
Programavgränsning

Programområdet omfattar de tidigare europavägarna, väg 503 (f.d. E4) samt Vännäsvägen (väg 507, f.d. E12) och Järnvägsallén/Blå vägen/Holmsundsvägen (väg 531) innanför ringleden, samt omkringliggande omvandlingsområden. Programområdet är uppdelat i ett antal delområden, som redovisas närmare i avsnitt 4.

2. Nuvarande förhållanden

Gällande översiktsplaner

De översiktplaner som ligger till grund för stadsutvecklingsprogrammet är ***Fördjupningen för de centrala stadsdelarna*** (2011), ***Fördjupningen för Umeå*** (2011) samt ***Fördjupningen för universitetsstaden*** (2013).

Service, befolkning och bebyggelse

Ett begränsat antal människor är bosatta inom programområdet. Trafiklederna utgör en barriär mellan stadsdelarna som påverkar umeåbornas rörelsemönster.

Inom programområdet och i dess närhet finns ett antal målpunkter för service, både offentlig (vårdcentraler, skolor, äldreboenden m.m.) och kommersiell (dagligvarubutiker, bensinstationer m.m.). Även större målpunkter i tätortens ytterområden påverkar flöden av människor som rör sig i eller passerar programområdet.

En stor del av bebyggelsen ligger i renodlade verksamhetsområden, varav en del med trafikintensiv karaktär (exempelvis dagligvaruhandel och bensinstationer). Angränsande bebyggelse varierar från gles småhusbebyggelse i ytterområdena till tät kvartersstruktur längs Västra Esplanaden. Befintlig service och bebyggelse konkretiseras inom respektive delområde i avsnitt 4.

Trafik

Programområdet domineras av trafikleder och vägområden med de högsta trafikflödena i tätorten. Trafiken består till övervägande del av intern trafik mellan stadsdelarna, men även viss genomfartstrafik.

Trafikflödena är högst i anslutning till de centrala stadsdelarna. De fåtaliga centrala broarna samt avsaknaden av fler genomfartsgator längs älven i centrum innebär att flödena centreras till ett fåtal gator, framför allt Västra Esplanaden, Vännäsvägen, Östra Kyrkogatan och Storgatan.

I programområdet utgör Umeå C och Umeå Ö viktiga noder. Trafikflödena påverkas även av Vasaplan och närliggande parkeringsanläggningar.

Översiktsplanen redovisar en indelning av tätortens vägnät i huvudvägar, lokalt anslutande vägar och stadsgator. Enligt översiktsplanen ska väg 503 (f.d. E4) och delar av väg 507/531 (f.d. E12) utgöra stadsgata i framtiden.

De befintliga huvudvägarna för gång och cykel berör programområdet i första hand där de korsar trafiklederna. Korsningarna med Västra Esplanaden och Vännäsvägen är planskilda, förutom i korsningen mellan Västra Esplanaden och Kungsgatan. Vid centrum är de största gång- och cykelflödena centrerade till Kungsgatan och Nygatan. Över älven är gång- och cykeltrafiken än så länge hänvisad till i första hand Gamla bron samt Kyrkbron. Norr om järnvägen löper gång- och cykelvägen delvis längs väg 503:s västra sida.

På ***umea.se/innanforringleden*** hittar du kartor över vägnät, trafikmängder, luftkvalitet, buller, riksintressen, bussnät och noder för projektområdet.

Grönstruktur

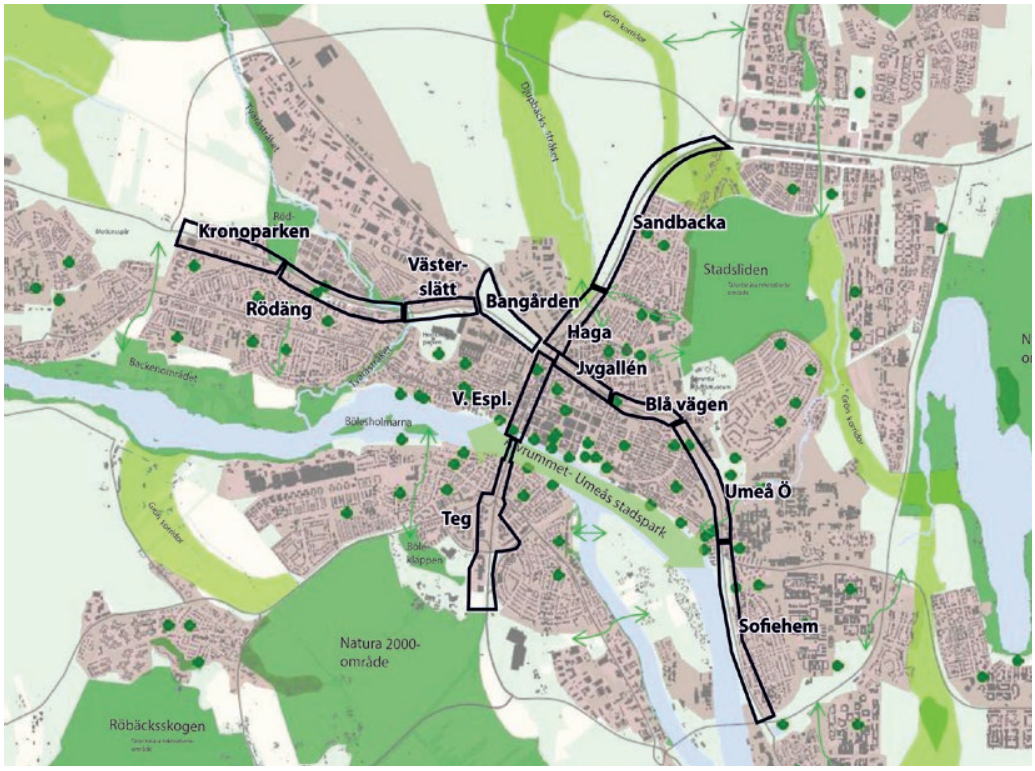
Inom programområdet finns ett fåtal parker, dock i bullerutsatta lägen och med låga rekreationsvärden. I anslutning till programområdet finns grönområden och parkmiljöer med höga värden, både ekologiska och för rekreation. Kartan här nere visar olika typer av gröna områden i anslutning till stadsutvecklingsprogrammets delområden. (Delområdena redovisas mer utförlig i avsnitt 4.)

Stadsliden och I20 är kuperade stadsdelsskogar med motionsslingor, promenadvägar och skidspår. Dessa erbjuder en mängd olika upplevelser och aktiviteter.

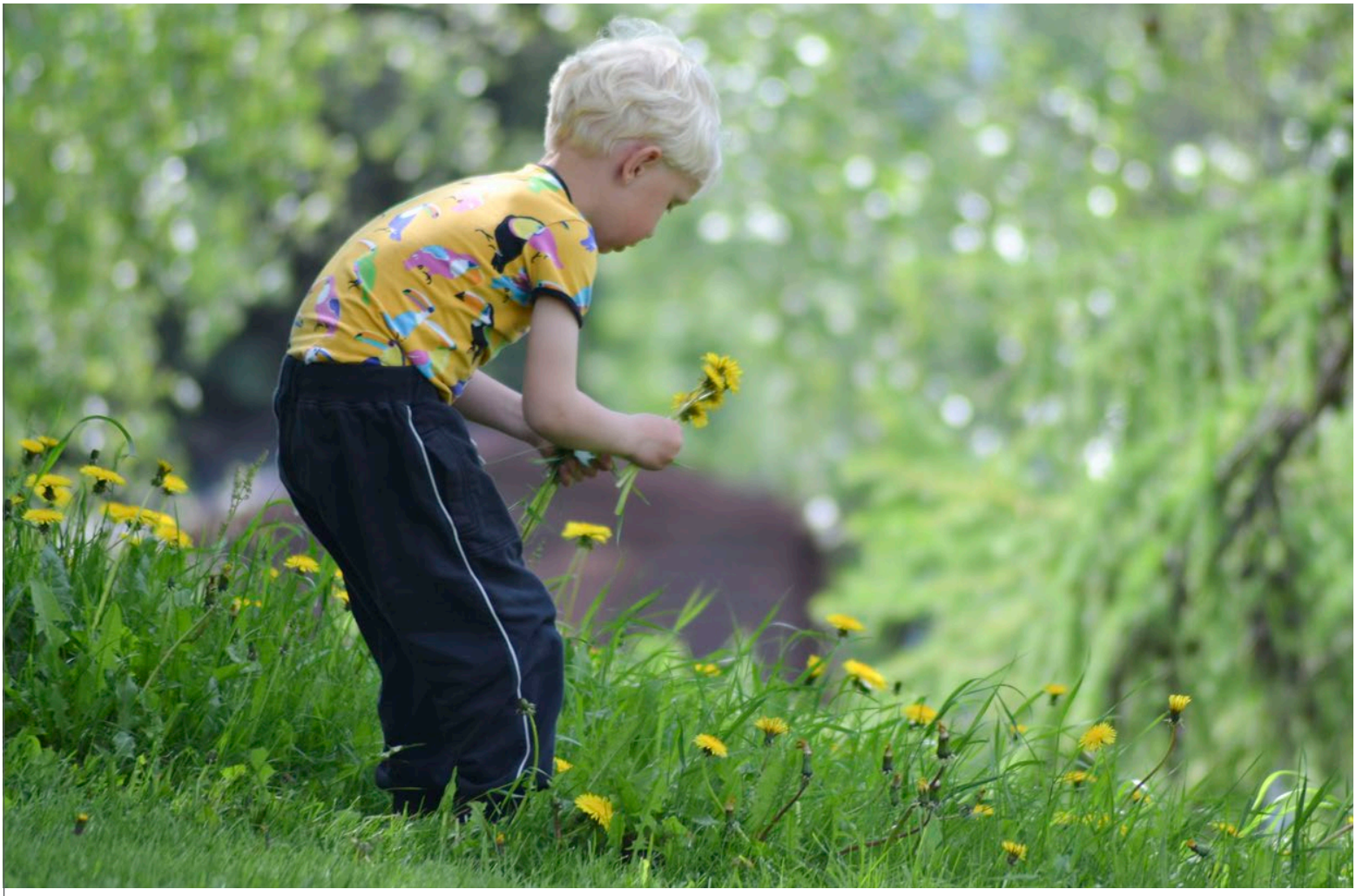
Djupbäcken och Tvärån är stråk som löper genom bebyggda delar av staden och är varierade i form av parkytor, gång- och cykelstråk samt naturområden med bitvis rika djur- och växtliv inom stråken. Rödberget är en stadsdelsskog och en tillgång för framförallt stadens västra delar, men tillgängligheten är begränsad.

Umeälvens strandkanter med artrika nipor och frodig vegetation är en stor tillgång för hela staden. Bland annat återfinns Umeås mest grovstammiga naturlövskog, näktergal och mindre hackspett längs älven. Strandpromenaderna längs älven är välanvända och hanterar stora flöden av människor. Detta gäller främst den norra stranden. På den södra sidan är tillgängligheten till älven bristande.

Många av grönområdena ingår i gröna korridorer och stråk. Dessa är viktiga att säkra och utveckla både för människans tillgänglighet och för att underlätta spridning av djur och växter.

Stadsdelsparker och gröna oaser utgör beståndsdelar i det mer finmaskiga nätet i kommunens gröna strukturer. Dessa kompletterar de stora strukturerna av stråk runt och in mot staden samt ett antal större rekreationsområden där de topp tre viktigaste tätortsnära rekreationsområdena är Stadsliden, Nydala samt Röbäcksskogen. Stadsutvecklingsprogrammets delområden är inlagda på kartan. Ur översiktsplan för Umeå kommun, 2018

Luftkvalitet

Miljökvalitetsnormen för kvävedioxid har överskridits i delar av centrala staden och framförallt längs Västra Esplanaden. För partikelhalterna uppfylls miljökvalitetsnormen men värdena ligger ändå på relativt höga nivåer. En dålig luftkvalitet innebär negativa konsekvenser för människors hälsa.

Att förbättra luftkvaliteten i Umeå är ett grundläggande mål för såväl översiktsplanes utvecklingsstrategier som detta stadsutvecklingsprogram.

Buller, störningar, hot

Inom programområdet är buller från i första hand vägtrafik den dominerande bullerkällan. I delar av området behöver även hänsyn tas till flyg- och tågbuller. Bullerkartläggningar visar att en stor andel boende i de centrala delarna utsätts för ohälsosamma bullernivåer. Det är därför en utmaning att kunna erbjuda människor någorlunda tysta miljöer inom räckhåll från bostaden.

Störningarna som förorsakas av bilar såsom trafikbuller, luftföroreningar och trafiksäkerhet är mest påtagliga där trafikflödena är som störst.

En annan utmaning som i och med klimatförändringarna kan bli än större i framtiden är ökade mängder nederbörd i form av skyfall. Detta kan innebära större risk för översvämningar och därmed ökar skaderisken och i värsta fall faran för liv och säkerhet. Enligt en skyfallskartering kan vissa delar av programområdet vara utsatta för översvämningsrisker. Se beskrivning av detta under respektive delområde.

Riksintressen

För programområdet finns ett antal riksintressen att ta hänsyn till. Däribland riksintressen för kommunikation, Försvarsmakten och kulturmiljövården. Kommunens förhållningssätt till riksintressena är redovisade i kommunens översiktsplan. Inom försvarets riksintresse på I20-området finns skjutfält som har en omgivningspåverkan i form av buller, som avspeglas i riksintressets influensområde.

3. Från trafikled till stadsgata

För att minska biltrafiken behöver dels trafiken styras ut till ringleden, och dels andelen resor med hållbara transportsätt (kollektivtrafik, gång och cykel) öka. Den utformning av gatunätet som föreslås bidrar till att uppnå båda dessa effekter.

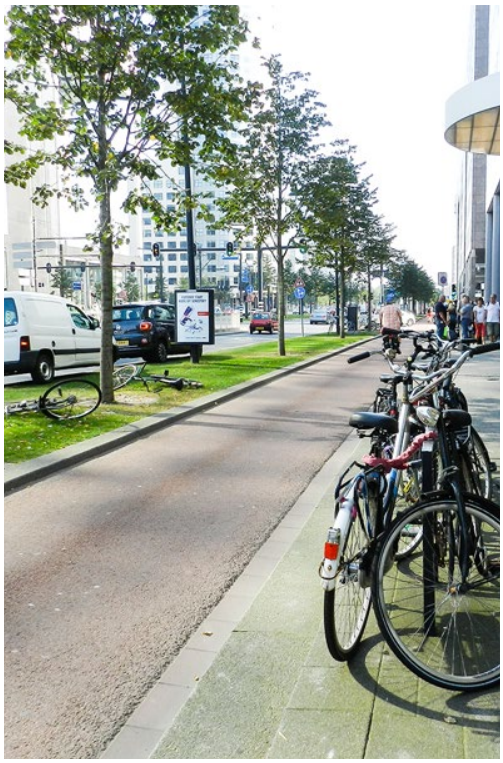
Utformningen innebär att stadsgatornas karaktär omvandlas från transportrum till stadsrum där transporterna i högre grad måste samsas om gatuutrymmet med boende, verksamma och besökare. Genomfartstrafik och godstrafik ska så långt möjligt välja andra vägar än stadsgatorna. Transporter av farligt gods hänvisas till ringleden som kommer att utgöra det primära transportnätet för dessa transporter.

Enligt godstrafikprogrammet för Umeå Centrum ingår Västra Esplanaden och Järnvägsallén i det utpekade godsstråket kring centrumfyrkanten, vilket kan ställa särskilda krav på gatornas utformning. Programmet redovisar som inriktningsmål att godstrafiken ska utvecklas så att den fungerar väl på stadens villkor, att den bidrar till en trygg och trafiksäker stad, och att den medför en minskning av miljö- och hälsopåverkan från transporter.

Det pågår en teknikutveckling inom transport och infrastruktur som kan komma att förändra hur vi reser, inte minst inom städer. Självkörande bilar, ny småskalig kollektivtrafik och mobilitetshubbar är exempel på ny teknik som kan kräva anpassningar av infrastrukturen. Generellt kan sägas att riktlinjen att behålla handlingsfriheten för kollektivtrafikkörfält också ger en flexibilitet för andra transporttekniker. I det fortsatta arbetet bör frågan bevakas.

Övergripande riktlinjer för utformning av stadsgatorna inom programområdet

- Skillnaden i utformning av stadsgatan ska vara tydlig jämfört med ringleden. Gatans utformning inom ringleden ska signalera tydliga entréer till staden genom att bl.a. hastighet och framkomlighet anpassas till andra trafikantgrupper och övriga som befinner sig i gaturummet.
- Längs stora delar av stadsgatorna planeras för anslutande bebyggelse med entréer och verksamheter mot gatan, vilket innebär att gatan behöver utformas utifrån att många människor kommer att röra sig längs med och över gatan.
- Gatan utformas så att dess barriäreffekt minskar. Det innebär att fler korsningar och passager över gatan ska eftersträvas, men det måste också vägas mot framkomligheten på gatan.

Exempel på gatumiljö, Rotterdam.

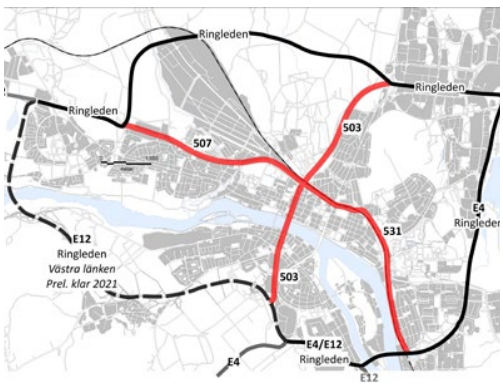
- Omsorg behöver läggas på utformningen så att hög tillgänglighet uppnås. Passager utformas så att fotgängare och cyklister kan korsa gatan på ett tryggt sätt.

Möjlig framtida utformning av Vännäsvägen med nya stadskvarter på gamla godsbangården.

- Stadsgatan innehåller planteringar (grönytor, träd, buskar), vilket är särskilt viktigt i täta gaturum eftersom det har en positiv effekt på luftkvaliteten och dagvattenhanteringen.
- Längs hela sträckan planeras för gång- och cykelstråk. Bredden och utformningen av det kommer att kunna variera mellan olika delavsnitt.
- Mellan Hagarondellen och Tegs centrum upplåts ett körfält i varje riktning för kollektivtrafik. Det innebär att på denna sträcka minskar antalet körfält i varje riktning för bilar från två till ett.
- Handlingsfriheten för framtida kollektivkörfält behålls på övriga sträckor. Fortsatta utredningar får visa hur dessa gatusträckor ska utformas och vilket utrymme som ska ges till de olika trafikslagen. Det bör studeras om kollektivtrafikkörfälten även kan användas för utryckningsfordon, vilket skulle säkerställa bra framkomlighet även i rusningstid.
- Hänsyn tas till de stadsbyggnadsmässiga förhållandena i olika delar av staden. Exempelvis kan gatuavsnitt med handel och verksamheter eller kulturmiljöer kräva en mer omsorgsfull gestaltning.
- Tegsbrons bredd medger i dagsläget inte körfält för kollektivtrafik i båda riktningarna, varför andra lösningar för bussarnas framkomlighet behöver prövas. En möjlighet är ett busskörfält där bussarna kör i olika riktningar under olika delar av dygnet.
- Karaktären som stadsgata innebär att planskilda korsningar bör undvikas.
- Omvandlingen kring de yttre delsträckorna i öst och väst bedöms ske på längre sikt.

Ombyggnaden från trafikled till stadsgata kommer att genomföras enligt den prioriteringsordning som beskrivs i avsnitt 5 (genomförande).

Riktlinjerna gäller för väg 503, 507 och 531 innanför ringleden.

Exempel på gatumiljö med takat hållplatsområde, Hammaby Sjöstad.

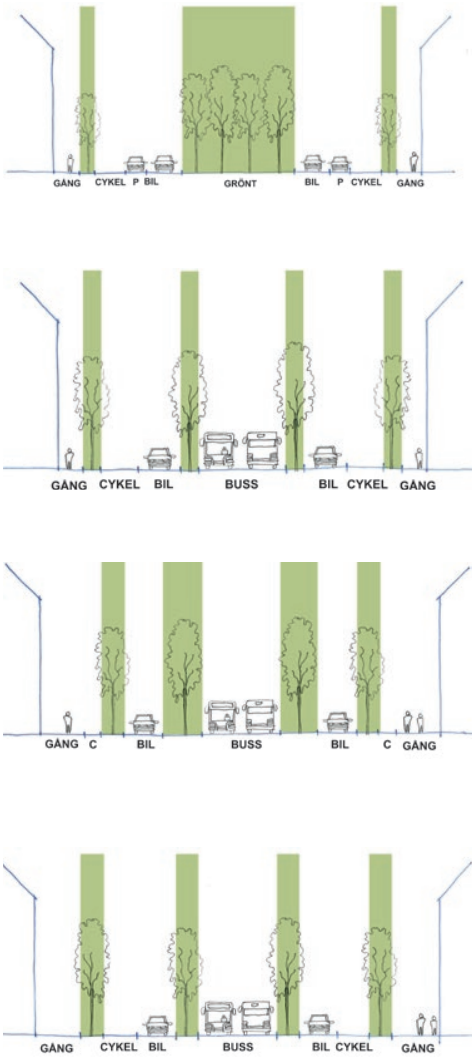
Riktlinjer för väg 503 med esplanadkaraktär

Västra Esplanaden tillkom 1879 som en följd av en bestämmelse i byggnadsstadgan. Den hade då i första hand ett brandhejdande syfte, men bidrog också till att göra staden vackrare. När nu övriga delar av vägen ska omvandlas till stadsgata är det naturligt att bygga vidare på 1800-talets stadsplan och även ge fortsättningen av gatan esplanadkaraktär, såväl norrut som söderut. Samtidigt ges förutsättningar att i någon mån återskapa esplanadens ursprungliga utformning med en grön plantering i mitten. Esplanaden blir ett positivt inslag i stadsmiljön som också bidrar till målet Bygga mer stad.

Handlingsfriheten för en esplanadutformning bör behållas på hela sträckan mellan Söderlätt och Ersboda. Genomförandet får prövas utifrån hur staden och trafiken utvecklas. Delen mellan Hagarondellen och Tegs centrum bör prioriteras, se avsnitt 5.

Esplanadens utformning kan komma att variera mellan olika delavsnitt utifrån omgivande bebyggelse, trafikmängder, förekomst av busstrafik, behov av gång- och cykelytor och flöden av människor. Generellt för esplanaden gäller följande riktlinjer:

- Esplanaden innehåller trädalléer eller motsvarande i mitten av gatan eller mellan körfälten/cykelbanan/gångbanan.
- Esplanaden är bredare än omgivande gatunät. Västra Esplanadens bredd 36 meter är en utgångspunkt, men bredden kan variera utifrån olika anspråk i olika delavsnitt.
- Riktlinjerna för stadsgator gäller även för esplanaden.

Alternativa sektioner för utformningen av esplanaden som får prövas i det fortsatta arbetet.

Exempel på gatumiljö, Fillmore.

Exempel på gatumiljö, Eskilstuna.

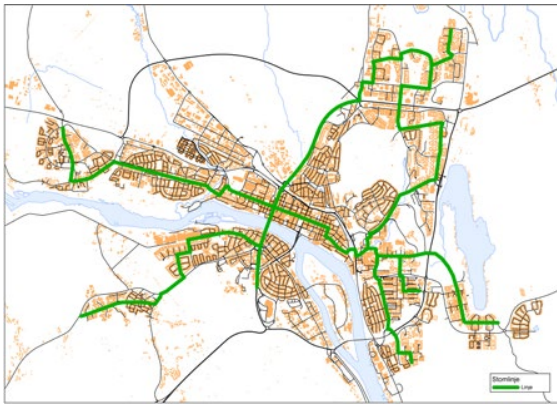

Utformning kring kollektivtrafikens stomlinjer

I den reviderade översiktsplan som antogs 2018 ingår en ny trafikstrategi som bl.a. redovisar ett förslag till linjenät för stadsbusstrafikens stomlinjer. Linjenätet ligger till grund för detta stadsutvecklingsprogram. Enligt översiktsplanen kommer väg 503 mellan Ersboda och Tegs centrum att trafikeras av stomlinjer. Dessa linjer planeras för hög turtäthet och snabba restider för att bli konkurrenskraftiga gentemot biltrafik. För att åstadkomma detta behöver bl.a. bussarna ha egna körfält. Övriga åtgärder kan röra fordonens och hållplatsernas utformning, betalnings- och informationssystem, prioritering i signalreglerade korsningar, m.m.

Ett kollektivtrafikprogram ska precisera vilka åtgärder som behöver göras i stomlinjenätet för att öka kollektivtrafikens marknadsandel. En särskild utredning ska lägga fast utformningen av väg 503 mellan Ersboda och Tegs centrum.

Avsikten är att stomlinjenätet ska utgöra en fast, långsiktig och pålitlig struktur som fastighetsägare och arbetsgivare kan bygga sina verksamheter kring.

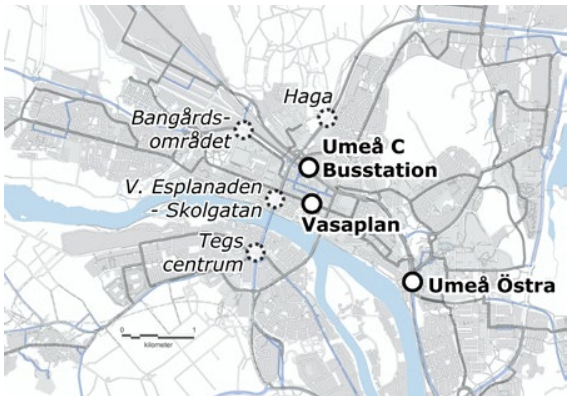
Förslag till stadstrafikens stomlinjer, enligt översiktsplan 2018.

Kollektivtrafikens noder och bytespunkter

För kollektivtrafikens attraktionskraft är det viktigt att det finns bra bytespunkter mellan stadsbussarnas linjer och med regional busstrafik och tågtrafik. Huvudnoderna i staden för detta är Vasaplan, Umeå Östra och Umeå C. Umeå C behöver utvecklas för att stärka kopplingen mellan stadstrafikens stomlinjer, regionbusstrafik och tågtrafik. En särskild utredning för detta föreslås.

Utöver huvudnoderna finns möjlighet till ytterligare några bytespunkter i stadsdelarna där byte mellan busslinjer kan ske. Se karta nedan samt delområdesbeskrivningarna.

Hållplatser prövas vid tillkommande platsbildningar där de genom utformning och lokalisering utgör en integrerad del i stadsmiljön. För att främja kollektivtrafiken är det viktigt att de lokaliseras i närhet till andra funktioner i staden, bebyggelse och kompletterande aktiviteter. Det blir i detta avseende betydelsefullt att det finns cykelparkeringar samt en hög tillgänglighet med anslutande gång- och cykelstråk vid platsen. Även utformning som främjar bytesmöjligheter eftersträvas på platser där flera kollektivtrafiklinjer möts.

Huvudnoder och möjliga framtida bytespunkter för kollektivtrafik.

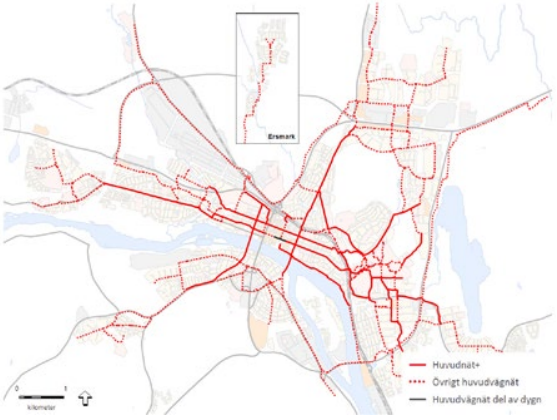
Park & Ride-funktioner som möjliggör kombinationsresor bil/kollektivtrafik bör i samband med omvandling prövas på platser i anslutning till stadsentréerna vid ringleden. Förutsättningen är att det finns utrymme för parkeringsytor och en prioriterad kollektivtrafik. Lägen vid Fogvägen i norra Umeå och vid Klockarbäcken/Umedalen bedöms långsiktigt har förutsättningar för att fungera som sådana bytespunkter mellan kollektivtrafik och bil.

Utformning av gång- och cykelvägnät

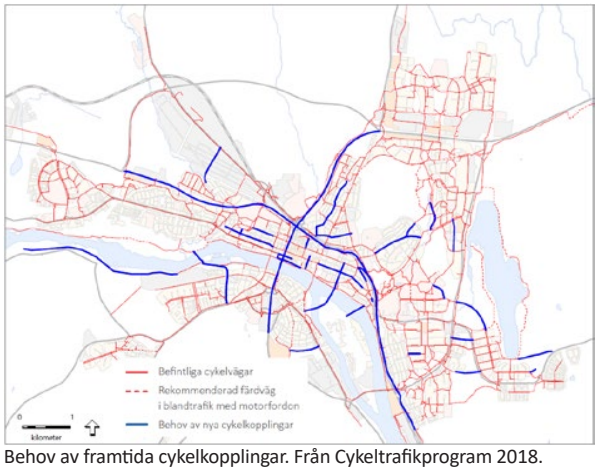
Gång- och cykelstråken längs stadsgatorna i programområdet kommer att ingå i tätortens huvudnät för cykel. I det fortsatta arbetet ska utredas vilken standard och utformning olika delar av gång- och cykelnätet ska ha längs olika delsträckor.

För att främja ökat cyklande är det önskvärt med hög framkomlighet för cyklister med gena cykelvägar med så få korsningar och hinder som möjligt. Längs Västra Esplanaden och på andra delsträckor finns dock många andra anspråk på gaturummet från fotgängare, kollektivtrafikresenärer m.fl. som cyklisternas framkomlighet måste vägas mot.

Som cyklist är det även viktigt att kunna korsa stadsgatorna på ett snabbt och tryggt sätt. Det ställer krav på utformningen av korsningnarna, särskilt där exempelvis barn kan förväntas förflytta sig. Det är också önskvärt att separera gångbanor från cykelbanor där så är möjligt. Park & Bike som möjliggör kombinationsresor bil/cykel prövas på liknande sätt som Park & Ride enligt ovan vis stadsentréerna.

Befintligt huvudvägnät samt vilka av dessa länkar som successivt under ett antal år ska höjas upp till huvudnät+, dvs. ges en högre nivå på utformning och underhåll. Från Cykeltrafikprogram 2018.

Behov av framtida cykelkopplingar. Från Cykeltrafikprogram 2018.

4. Strategier för delområden

Bangårdsområdet

Nuvarande förhållanden

Delområdet består av väg 507 (Vännäsvägen) med anslutande områden. Vägen har idag trafikledsutformning, planskilda korsningar och saknar gång- och cykelmöjligheter längs delsträckan.

Delområden som redovisas i programmet. Mörkare färg anger att omvandlingen sannolikt kommer tidigare än områden med ljusare färg.

I väst innefattar området en cirkulationsplats och Noliaområdet. I norr ligger det gamla godsbangårdsområdet samt järnvägen och norr därom Hissjövägen och ett grönområde som gränsar mot regementet, inom influensområdet för försvarets riksintresse. Söder om vägen ligger en planlagd park. Delområdet avgränsas av Ridvägen i söder.

Området avgränsas i öster av trafikplatsen för korsningen Västra Esplanaden – Vännäsvägen. Befintliga målpunkter inom eller i anslutning till området är en bensinstation, idrottsområde, handel (Granngården), polisen samt brandstation, gymnasieskolor, vårdcentral, äldreboende m.m.

Gator och kopplingar

För att skapa stora sammanhängande byggbara ytor söder om vägen flyttas Vännäsvägen norrut mot järnvägen. I samband med flytten byggs även vägen om till en stadsgata.

Huvudstråket för gång och cykel ska liksom idag gå längs Ridvägen, men gång- och cykelmöjligheter bör också finnas på södra sidan av Vännäsvägen, sammankopplat med angränsande delområden. Utformningen av korsningen Västra Esplanaden – Vännäsvägen – järnvägen ska utredas vidare, liksom gång- och cykelkopplingen mellan Ridvägen/Järnvägsallén och Västra Esplanaden.

Möjligheten till framtida kollektivtrafikkörfält längs Vännäsvägen ska finnas kvar, liksom strategiska placeringar av hållplatslägen. Ett alternativ kan vara att kollektivtrafiken använder Ridvägen, men det behöver utredas. Ridvägen får i övrigt en utformning som prioriterar fotgängare och cyklister. På sikt skapas i förlängningen av Brogatan en gång- och cykelkoppling över järnvägen till cykelvägnätet i norr. Gång- och cykelbron Knorren flyttas, förutsatt att bättre gång- och cykelmöjligheter har skapats längs esplanaden. Fler kopplingar för gång och cykel över järnvägen behöver skapas längre västerut.

Kopplingen med kvarteren väst på stan och framförallt till den stora målpunkten Noliaområdet/Hedlundadungen bör förbättras.

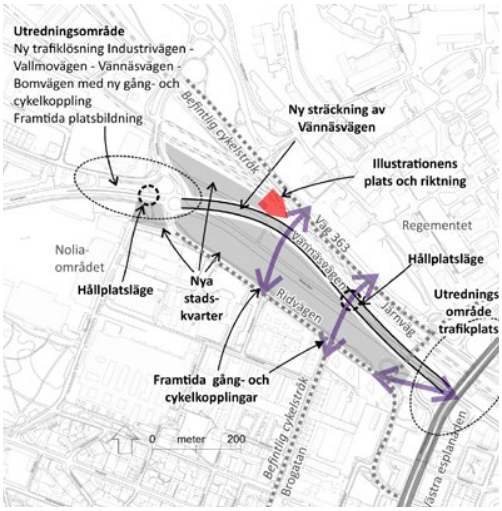
Området kring cirkulationsplatsen mellan Bomvägen och Vännäsvägen i områdets västra del kan utvecklas till en kollektivtrafiknod med bytesmöjligheter mellan region- och stadsbussar.

Möjlig framtida utformning av en ny sträckning av Vännäsvägen med nya stadskvarter på gamla godsbangården.

Stadsbyggnad

Området är lämpligt för ny bebyggelse med blandade funktioner i en tät kvartersstruktur med entréer mot i första hand Ridvägen, i huvudsak bostäder men med service och verksamheter framförallt i områdets stationsnära östra del. Närheten till trafiken på Vännäsvägen och järnväg gör det lämpligt med en tätare struktur mot norr och en mer uppbruten och öppen mot Ridvägen.

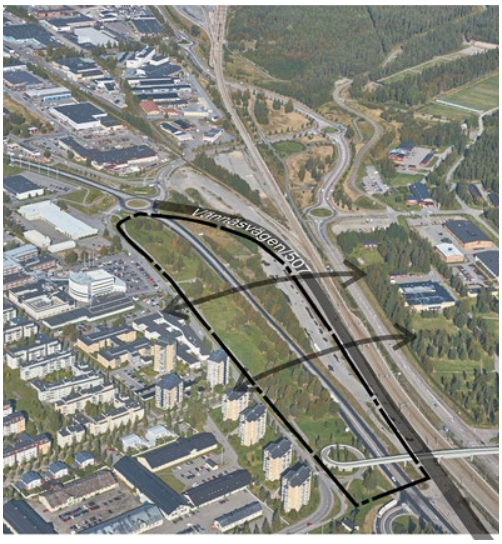

Offentliga rum och gröna platser

Det finns ett behov av parkytor i området i ett skyddat, soligt läge med god ljudmiljö och där många rör sig. Tätheten i de nya kvarteren, mängden bostäder och verksamheter avgör storleken och om det behövs en stadspark med många funktioner eller en enklare stadsdelspark.

I nya bostadskvarter kommer också nya lättillgängliga och attraktiva lekmiljöer att behövas. Vilken typ och storlek står i relation till mängden tillkommande bostäder.

På sikt kan en platsbildning skapas i området kring den nuvarande cirkulationsplatsen i västra delen av området.

Förutsättningar för utbyggnad

Området bedöms ha goda förutsättningar för att kunna byggas ut som en tidig etapp i stadsutvecklingsprogrammets genomförande. Kommunen äger marken.

Illustration 1. Möjlig utformning av korsningen mellan Segelgatan och en framtida esplanad på Teg.

Teg

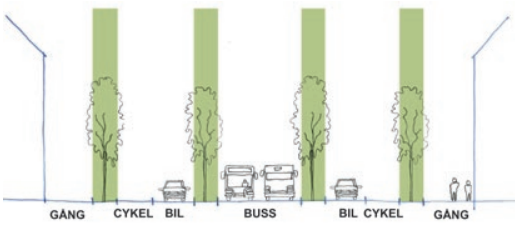
Nuvarande förhållanden

Delområdet utgörs av väg 503 (gamla E4) mellan älven och Söderslätt. Vägen har idag tydlig trafikledskaraktär och delar Teg i en östlig och en västlig sida. Den utgör en stor barriär då möjligheten att korsa den är begränsad till ett fåtal planskilda broar och tunnlar. Områdena längs vägen består delvis av bostadsbebyggelse i form av småhus på Söderslätt och en del flerfamiljshus i närheten av Tegs centrum. Den större delen av området består av industri/småindustri, bensinstationer samt dagligvaruhandel. I direkt anslutning till delområdet finns Söderslätts handelsområde, Tegs centralskola samt förskolor och äldreboende.

Gator och kopplingar

Gatan får esplanadutformning, i huvudsak i samma sträckning som befintlig väg. Kollektivtrafik, gång och cykel prioriteras med gång- och cykelväg på ömse sidor.

Utrymme för framtida kollektivtrafikkörfält ska finnas på hela sträckan, dvs. även på de delar som inte trafikeras idag. Kollektivtrafikhållplatser bör finnas i närheten av Tegs centrum och i korsningen med Tegsvägen.

Möjlig sektion för esplanaden som får prövas i det fortsatta arbetet.

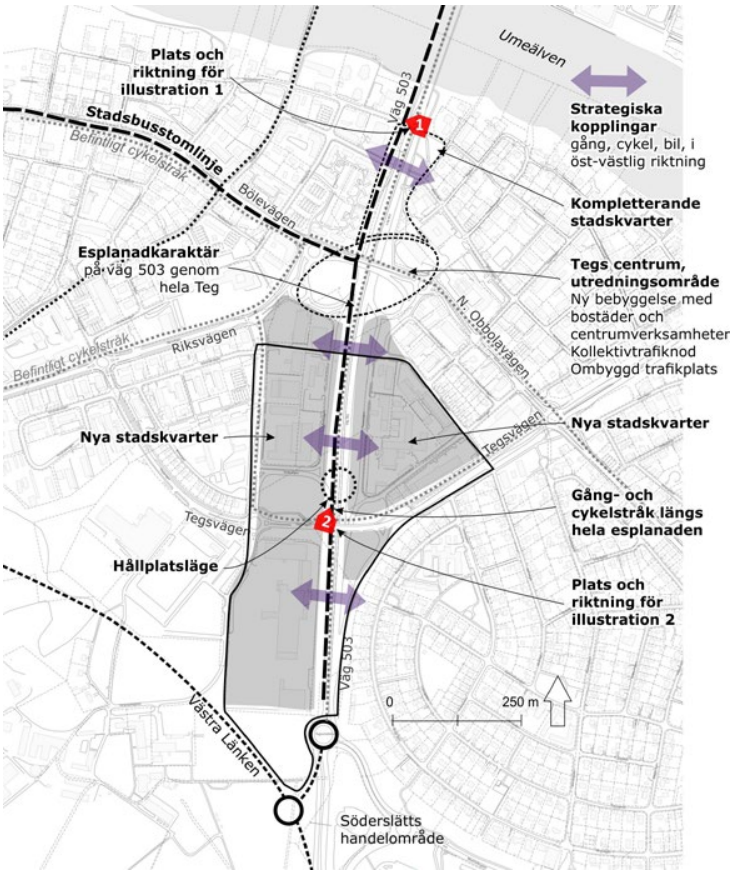
Illustration 2. Möjlig utformning av en framtida esplanad genom Teg inramad av nya stadskvarter. Från nuvarande korsning med Tegsvägen, norrut.

Nuvarande utformning av väg 503 på samma plats som illustrationen visar.

De två planskilda trafikplatserna med på- och avfartsramper för biltrafik byggs om till korsningar i plan. Även för gång och cykel bör lösningar i plan eftersträvas, längs hela esplanaden. Vägtunneln under väg 503 mellan Borgvägen och Nybrogatan bör ersättas med en korsning i plan.

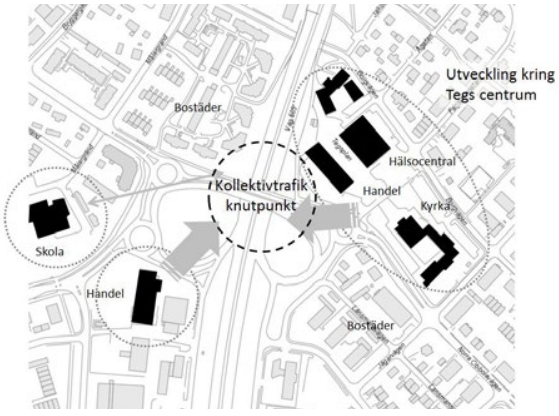
I nya stadskvarter eftersträvas finmaskighet i gatunätet.

Stadsbyggnad

Centrala Teg innehåller en stor potential till förtätning i anslutning till den nya esplanaden och utgör ett av centrala Umeås största omvandlingsområden. De befintliga kvarteren kan förtätas med nya bostäder och verksamhetslokaler som tillsammans med nya kvarter skapar en attraktiv blandstad.

En tät kvartersstad eftersträvas med entréer mot gatan och innergårdar i skyddade lägen. Sannolikt kommer trafiken på esplanaden alstra en bullernivå som kommer ställa krav på utformningen. Gatunätet i kvartersstrukturen utformas så att många möjligheter till att korsa esplanaden finns, vilket binder samman östra och västra Teg. Finmaskigheten skapar också ett större flöde av människor och därmed mer liv och rörelse i gatumiljön.

Vid Tegs centrum blir en mer omfattande förtätning möjlig i samband med ombyggnad av

Området vid centrala Teg är komplext med sex vägar som korsas och där ett stort antal funktioner ska samspela. En särskild utredning behöver göras för att studera platsen vid Tegs centrum, se avsnitt 7.

Möjliga framtida stadskvarter på Teg. Från Söderslätt norrut med motorvägen ombyggd till en esplanad och med Västra länken i nedre vänstra hörnet.

viadukten. Området utvecklas till en centrummiljö med hög täthet och blandat innehåll med verksamheter i bottenplan. Området blir en stark målpunkt med nya funktioner, arbetsplatser och bostäder som kompletterar och förstärker befintlig handel, service och målpunkter.

Offentliga rum och gröna platser

Området saknar idag parkområden och funktionella grönytor, men större park- och naturområden inom en dryg km finns vid Bölekläppen och Bölesholmarna. Behov finns att skapa en grön mötesplats centralt i området, som innehåller både livliga/aktiva delar samt mer avskilda, tystare miljöer. Tätheten och innehållet i de nya kvarteren avgör hur stor och vilken kvalitet på park som behövs. I nya bostadskvarter kommer också nya lättillgängliga och attraktiva lekmiljöer att behövas. Typ och storlek står i relation till mängden tillkommande bostäder.

Kopplingar bör skapas för att förbättra tillgängligheten till befintliga grönområden i närheten, som Bölesholmarna, älvsstråket och Ön samt binda samman Tegs olika stadsdelar. Ett allmänt tillgängligt parkstråk längs älvens södra sida bör eftersträvas.

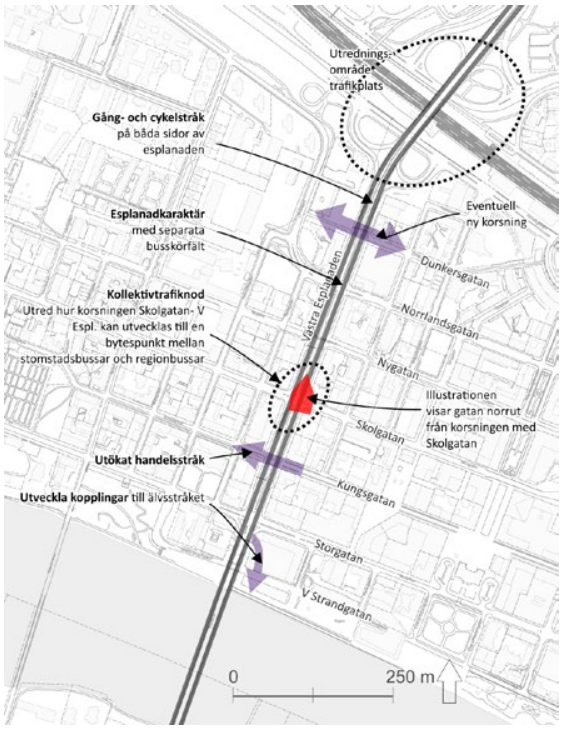
I Tegs centrum kan nya offentliga rum tillskapas, se ovan.

Förutsättningar för utbyggnad

Ombyggnaden av trafikleden och de planskilda trafikplatserna kommer att innebära stora kostnader, men det finns förutsättningar för ett stort tillskott av ny bebyggelse. Inom omvandlingsområdena bör de nya kvarteren få en högre exploatering.

Västra Esplanaden

Nuvarande förhållanden

Delområdet utgörs av Västra Esplanaden, dvs. väg 503 mellan Vännäsvägen och Tegsbron. Utrymmet för biltrafik är två körfält i vardera riktningen plus svängkörfält. Björkplanteringar skiljer körfälten åt. Utrymme för fotgängare finns på ömse sidor om vägen, dock saknas särskilda cykelbanor. Korsande vägar är signalreglerade och en tunnel för gång och cykel under esplanaden finns på Nygatan. Området kantas av bebyggelse i två till fyra våningar med verksamhetslokaler i bottenvåningen på delar av sträckan. Den största delen av bebyggelsen inrymmer verksamhetslokaler, men bostäder förekommer. Området omfattas av riksintresse för kulturmiljö.

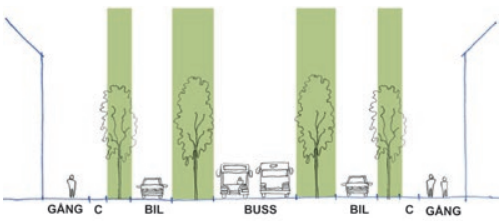
Gator och kopplingar

Gatan får en esplanadutformning med separata kollektivtrafikkörfält, cykelmöjligheter på ömse sidor om vägen samt tilltagna ytor för gående. Körfälten och funktionerna i esplanaden skiljs åt med grönytor. Området kring korsningen mellan esplanaden, Vännäsvägen samt järnvägen är komplext och har behov av vidare utredning, se avsnitt 7.

Västra Esplanaden får en utformning som förstärker esplanaden som fortsatt en av stadens viktigaste gator.

Vid korsningen Storgatan – Västra Esplanaden möts samtliga föreslagna stomlinjer samt ett flertal regionbussar. Det ger förutsättningar för att utforma platsen som en bytespunkt mellan busslinjerna.

En fyrvägskorsning vid Dunkersgatan/Dunkerslunden skulle kunna skapas, men det beror på den framtida utformningen av trafikplatsen mellan Västra Esplanaden och Vännäsvägen.

Möjlig sektion för esplanaden som får prövas i det fortsatta arbetet.

Möjlig framtida utformning av Västra Esplanaden i korsningen med Skolgatan, norrut.

Alla tvärkopplingar är viktiga att se över för att minska barriäreffekterna kring den här gatan. Nygatans planskilda korsning behålls.

Stadsbyggnad

Västra Esplanaden kantas av täta innerstadskvarter där nya tillskott kompletterar och förstärker befintliga kvaliteter. Tillskotten ska bidra till innerstadsmiljön med hög täthet och blandat innehåll med både bostäder och verksamheter. Ny bebyggelse ska stärka och definiera stråk och platser genom aktiva fasader och ett blandat innehåll som samspelar med livet utanför. Ny komplettering eller omvandling av befintlig bebyggelse kan ske med ytterligare våningar. Vid esplanaden finns också äldre karaktärsfull bebyggelse som bevaras och kompletteras i avvägning med stadskärnans kulturmiljövärden.

Omvandlingen av gatans utformning och funktion ger förutsättningar för att esplanaden åter blir ett stråk med liv och rörelse. Ombyggnaden kan också ses som ett återskapande av kulturmiljön genom att esplanadkaraktären förstärks. Lägen i anslutning till hållplatser och korsande stråk för cykel och gående blir särskilt attraktiva för publika verksamheter i gatuplanet. I förlängningen av Kungsgatan västerut redovisar översiktsplanen ett framtida handelsstråk.

Offentliga rum och gröna platser

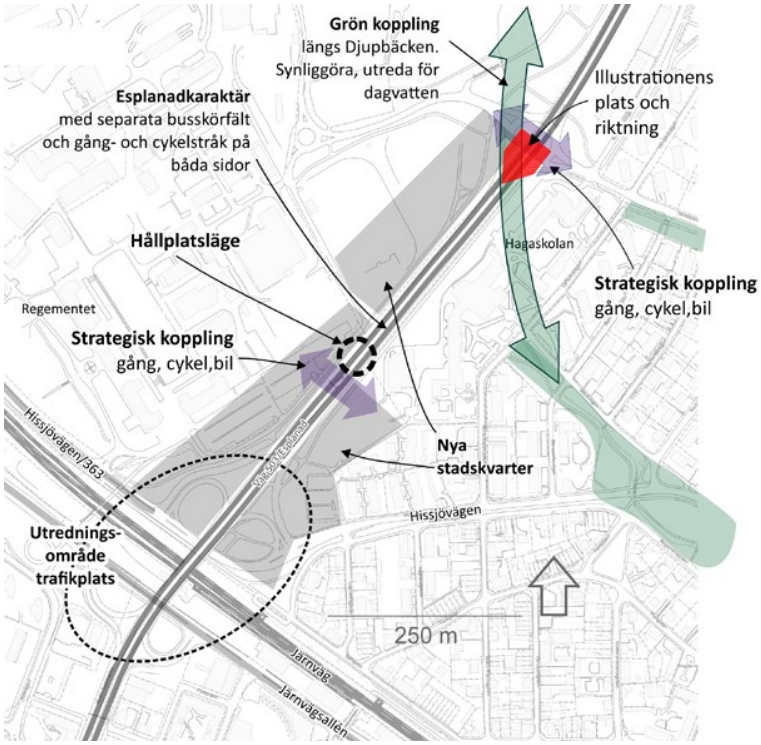
Dunkerslunden är en mindre park värdefull för stadsmiljön, men också bullerutsatt. Delar av den kan komma att exploateras. I övrigt saknar delsträckan tydliga offentliga rum, men ombyggnaden av Västra Esplanaden till stadsgata bidrar till att minska barriärerna och öka tillgängligheten till angränsande målpunkter, parker och rekreationsområden. Kopplingen från Västra Esplanaden till älvsstråket utvecklas.

Utrymme för hantering av dagvattnet behöver finnas längs esplanaden. Dagvattensystemets utformning och dimensionering behöver utredas i det fortsatta arbetet.

Utöver betydelsen för stadsbilden har inslaget av träd och grönska en positiv effekt på luftkvalitet, lokalklimat och dagvattenhantering.

Område med nya stadskvarter enligt karta är markerat i bilden.

Haga

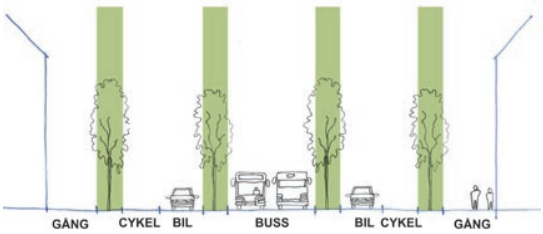
Nuvarande förhållanden

Delområdet utgörs av väg 503 (gamla E4) med trafikledsutformning, ytkrävande på- och avfarter, dubbla körfält i båda riktningarna samt tydligt separerade gång- och cykelmöjligheter på ömse sidor. Angränsande område väster om väg 503 består av ytkrävande markparkering tillhörande regementsområdet, ett nybyggt kontorshus samt idrottsytor. Delområdet angränsar mot regementsområdet som utgör en värdekärna i riksintresset för kulturmiljö, och som ingår i influensområdet för Totalförsvarets riksintresse. Området är i huvudsak ett verksamhetsområde med kontorslokaler samt gymnasieskolor. På östra sidan om vägen ligger Hagaskolan samt en liten fotbollsplan. Delområdet angränsar i öster i övrigt mot bostadsbebyggelse, i huvudsak bestående av mindre flerfamiljshus.

Gator och kopplingar

Gatan får efter omvandling en esplanadutformning med separata kollektivtrafikkörfält samt cykel- och gångmöjligheter på ömse sidor. Körfälten och funktionerna i esplanaden skiljs åt med trädplanteringar/gröna ytor. Området kring korsningen mellan esplanaden, väg 363 samt järnvägen är komplext och har behov av vidare utredning, se avsnitt 7.

Det finns få naturliga kopplingar och därför behöver strategiska kopplingar skapas, framförallt i öst-västlig riktning. Kopplingar som bör skapas är; en strax söder om Hagaskolan, en i områdets södra del samt i ett potentiellt framtida stråk i Djupbäckens sträckning.

Möjlig sektion för esplanaden som får prövas i det fortsatta arbetet.

Möjlig framtida utformning av väg 503 (f.d. E4) på Haga vid nuvarande Hagarondellen söderut. Till vänster i bild skymtar Hagaskolan. Till höger framtida ny bebyggelse.

Stadsbyggnad

Längs delsträckan vid Haga finns potential till förtätning på båda sidor om esplanaden. Bebyggelse kan tillkomma i nya kvarter med kontor, service och bostäder, med entréer mot gatan. Stråket ska koppla samman de båda sidorna på ett tydligt sätt och i den nya strukturen finns också möjlighet till nya platsbildningar/torg och stråk. Inom regementsområdets byggnadsminne och riksintresse för kulturmiljövård prövas ny bebyggelse utifrån översiktsplanens (centrala stadsdelarna) förhållningssätt, vilket ställer särskilda krav på placering och utformning. Nya bostäder och andra störningskänsliga verksamheter inom nuvarande influensområde för Totalförsvarets riksintresse förutsätter att lösningar hittas så att Försvarsmakten fortsättningsvis kan bedriva en ändamålsenlig verksamhet.

Med en ny utformning som en stadsgata finns potential för att öppna upp och utveckla Hagaskolan västerut.

I anslutning till Umeå C och järnvägen, finns förutsättningar för mer storskalig bebyggelse med tonvikt på verksamheter. Läget är exceptionellt bra med närhet till stationen och centrum. Områdets och trafikplatsens utformning kommer att studeras i en särskild utredning, se avsnitt 7.

Offentliga rum och gröna platser

Gröna kopplingar bör skapas, främst vid djupbäcksområdet via Hagaparken; en möjlighet är att på sikt synliggöra bäcken ur sin kulvertering och därmed även utnyttja den för dagvattenhantering. Området nordväst om Hagarondellen kan få en viktig funktion för omhändertagandet av dagvatten vid en framtida exploatering på I20-området.

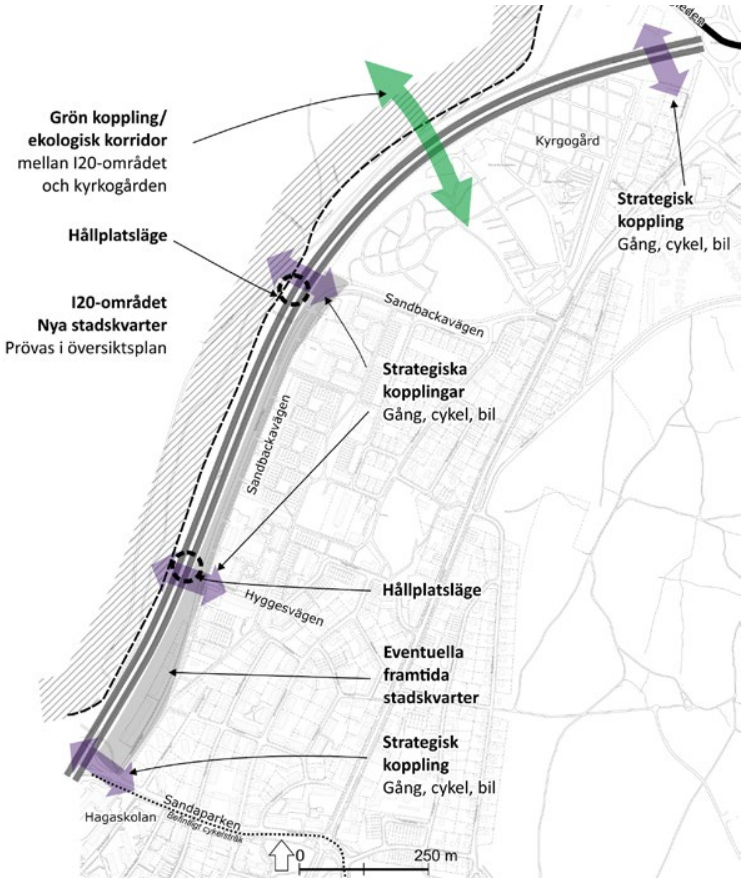
Det finns ett behov av parkytor i området i ett skyddat, soligt läge med god ljudmiljö och där många rör sig. Park och stadsdelspark kan kombineras, men det är viktigt att ytan blir tillräckligt stor i relation till antalet boende.

I nya bostadskvarter kommer också nya lättillgängliga och attraktiva lekmiljöer att behövas; typ och storlek står i relation till mängden tillkommande bostäder.

Förutsättningar för utbyggnad

Utbyggnadsmöjligheterna i södra delen av området är beroende av hur området kring viadukten kan omvandlas. I övrigt bedöms förutsättningarna för utbyggnad som goda.

Sandbacka

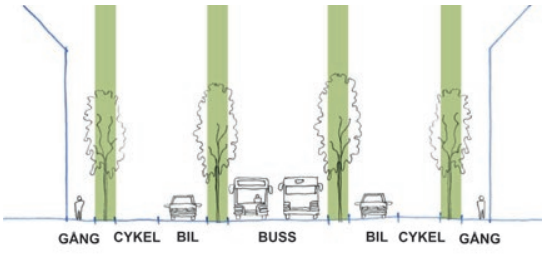
Nuvarande förhållanden

Delområdet utgörs av väg 503 (gamla E4) med trafikledsutformning (två körfält norrut och ett söderut) samt tydligt separerad gång- och cykelväg på den västra sidan. Vägen utgör en tydlig barriär mellan bostadsbebyggelsen och skogen. Området avgränsas med två stora cirkulationsplatser i norr och söder. Angränsande område väster om väg 503 består av I20-skogen med motionsslingor, promenadvägar och skidspår. I20-skogen ligger inom influensområdet för Totalförsvarets riksintresse. På östra sidan om vägen ligger bostadsområdet Sandbacka med villor, radhus och flerbostadshus på gröna tomter.

Gator och kopplingar

Gatan får efter omvandling esplanadutformning med cykel- och gångmöjligheter på ömse sidor om vägen och med handlingsfrihet för kollektivtrafikkörfält behållen. Busskörfält behöver dock ordnas på sträckan i relativ närtid.

Nya kopplingar i öst-västlig riktning, både för fotgängare, cykel och bil, är önskvärda. Strategiska placeringar är i förlängningen av Sandbackavägen (vid kyrkogården), Hyggesvägen och vid Hagarondellen för att förbättra tillgängligheten mellan stadsdelarna. Hagarondellen kan vid utbyggnad av I20-området utvecklas till en platsbildning med en nod för kollektivtrafiken. Läget bör också vara attraktivt för viss service.

Möjlig sektion för esplanaden som får prövas i det fortsatta arbetet.

Vy från norr söderut över väg 503 genom Sandbacka. Till höger i bild I20-området.

Stadsbyggnad

Det finns en stor potential till nya stadskvarter med framförallt bostäder på västra sidan av esplanaden. Ny bebyggelse bör vända sig mot esplanaden med entréer mot gatan. Nya bostäder och andra störningskänsliga verksamheter inom nuvarande influensområde för Totalförsvarets riksintresse förutsätter att lösningar hittas så att Försvarsmakten fortsättningsvis kan bedriva en ändamålsenlig verksamhet.

Om Sandbackavägen tas bort kan det vara möjligt med nya stadskvarter mellan esplanad och befintlig bebyggelse, men detta behöver utredas vidare.

I anslutning till norra länken kan exploateringen successivt övergå till verksamheter.

Offentliga rum och gröna platser

En koppling av grönytorna mellan I20 och Stadsliden inklusive kyrkogården bör utvecklas, både för rekreation och för de ekologiska värdena. Det finns möjligheter att skapa ett gångstråk genom kyrkogården.

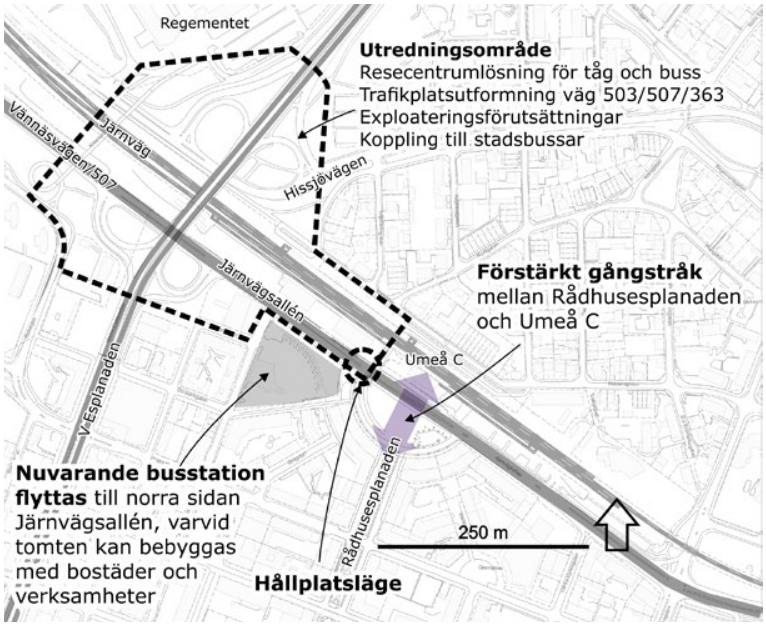
I nya bostadskvarter kommer också nya lättillgängliga och attraktiva lekmiljöer att behövas; typ och storlek står i relation till mängden tillkommande bostäder.

Förutsättningar för utbyggnad

Planeringen och utbyggnaden av I20-området bör samordnas med omvandlingen av väg 503 till stadsgata. Utvecklingen av området är beroende av att tillkommande bebyggelse kan samexistera med Försvarsmakten. Förutsättningarna för utbyggnad på västra sidan av väg 503 behöver utredas noggrannare.

Järnvägsallén

Nuvarande förhållanden

Delområdet innefattar Järnvägsallén mellan Västra Esplanaden och Östra kyrkogatan. Från Västra Esplanaden ansluter på- och avfartsramper, men i övrigt är gatan utformad med korsningar och passager i plan. En stadsdelspassage under vägen och järnvägen finns vid Umeå C (Levtunneln). Gång- och cykelmöjligheter finns till viss del längs den södra sidan av vägen. Norr om vägen ligger delar av gamla godsbangården, järnvägsspår, resecentrum Umeå C samt en parkeringsanläggning. På södra sidan av vägen återfinns en del handel, framförallt i Bågenhusen kring Järnvägstorget, men även bostäder i flerfamiljshus ovanpå verksamhetslokalerna. Området omfattas delvis av riksintresse kulturmiljö.

Gator, kopplingar och offentliga rum

Gång- och cykelmöjligheterna bör på sikt stärkas och orienterbarheten öka. Det finns ett behov av att stärka stråket mellan Rådhusesplanaden och Umeå C för gående, som komplement till Levtunneln. Vid eventuell framtida nytt resecentrum väster om järnvägsstationen kan nya offentliga platser tillskapas i anslutning till entréer och fotgängarytor.

Vy över Järnvägsallén med Umeå C i bildens mitt. Till vänster stadscentrum och till höger Haga.

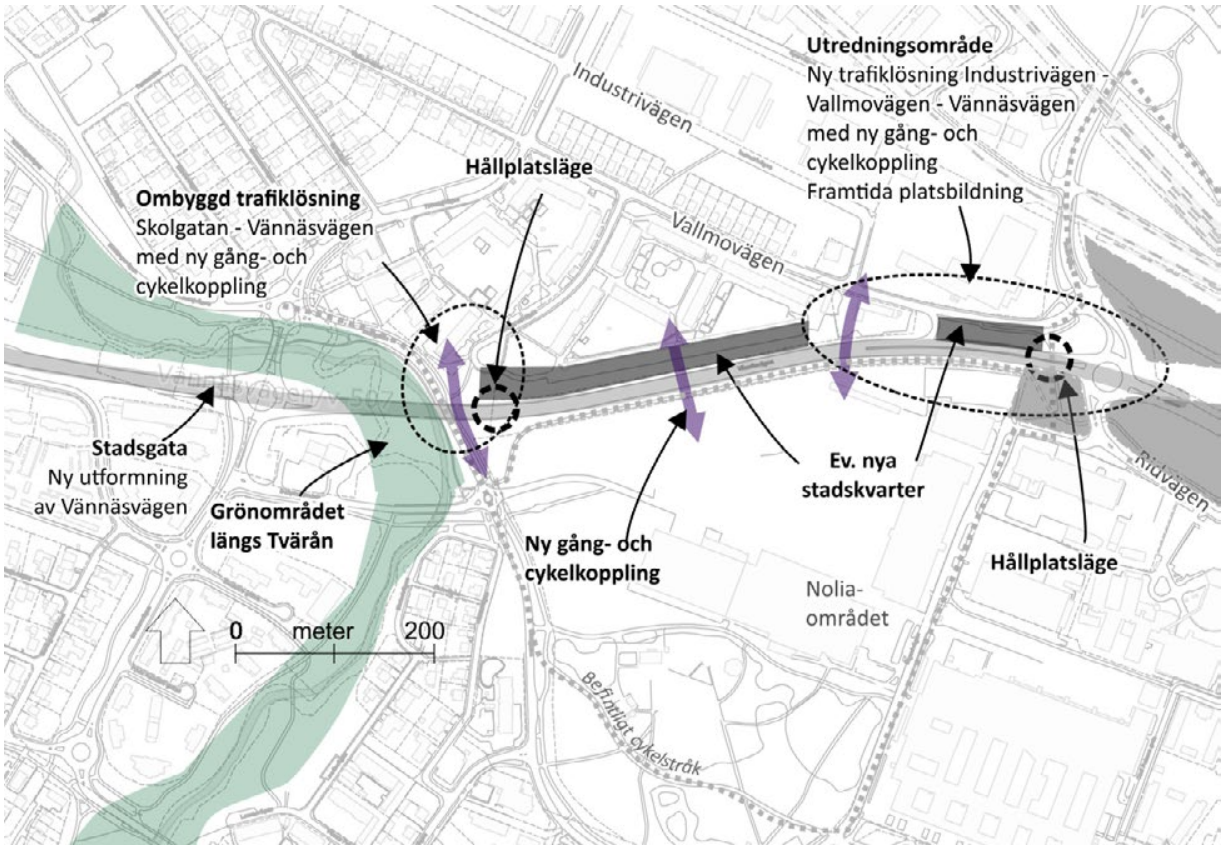
På- och avfarterna från Västra Esplanaden bör på sikt byggas bort och ersättas av en mer stadsmässig lösning. Möjligheten till kollektivtrafikkörfält och hållplatslägen på Järnvägsallén ska finnas kvar. Umeå C har behov av att stärkas med fler funktioner än i dagsläget och utvecklas till en kollektivtrafiknod med både regional- och lokalbusstrafik samt tågtrafik. Dessa frågor ska studeras i en särskild utredning (se avsnitt 7).

Stadsbyggnad

Viss komplettering av bebyggelse i området kan ske genom förtätning i den befintliga kvartersstrukturen och i anslutning till Umeå C. Tillkommande bebyggelse ska förstärka stråket med bostäder och verksamheter. Kring Järnvägstorget och angränsande kvarter finns potential att utveckla en innerstadsmiljö med hög täthet och ett blandat innehåll som kan förstärka dagens och kommande funktioner och verksamheter.

Förutsättningar för utbyggnad

Möjligheten för ny bebyggelse är begränsad och osäker innan utredningen om Umeå C/viadukten är färdig. Det gäller bl.a. den befintliga busstationen som kräver flytt av bussarna till norra sidan av Järnvägsallén innan ny bebyggelse kan tillkomma.

Västerslätt

Nuvarande förhållanden

Delområdet består av Vännäsvägen med trafikledsutformning, planskilda korsningar och separerade gång- och cykelvägar. I väst innefattar området en cirkulationsplats och Tvärån med angränsande grönytor. På norra sidan av vägen återfinns ett bostadsområde från 1960-talet med flerfamiljshus i tre våningar och söder om vägen ligger idrottsområdet Dragonfältet och Nolia. Området avgränsas i öster av cirkulationsplats vid brandstationen. Befintliga målpunkter inom eller i anslutning till området är två bensinstationer, idrotts- och mässområde, handel (ICA och Granngården) samt brandstationen.

Gator och kopplingar

Det befintliga cykel- och gångstråket på södra sidan av vägen ska utvecklas. Möjligheten till framtida kollektivtrafikkörfält ska finnas, liksom strategiska placeringar av hållplatslägen.

Fler kopplingar i nord-sydlig riktning bör eftersträvas, framförallt för gång och cykel men även för biltrafik. Detta för att överbrygga barriäreffekten, men även för att öka orienterbarheten i området.

Föreslagna strategiska kopplingar

- ny gång- och cykelpassage ungefär mitt i delområdet.
- trafiklösningen vid korsningen Industrivägen, Vallmovägen och Vännäsvägen inklusive möjlighet till gång- och cykelkoppling över Vännäsvägen bör utredas
- den idag planskilda korsningen mellan Skolgatan och Vännäsvägen bör utredas, med inriktningen att skapa en plankorsning och utveckla gång- och cykelstråket längs Tvärån.

Vid områdets västra cirkulationsplats bör gång- och cykelkopplingen i nord-sydlig riktning förbättras.

Vy över Vännäsvägen med Noliaområdet i bildens mitt.

Stadsbyggnad

Nya stadskvarter bör placeras så att de förstärker och vitaliserar stadsgatan. Omvandlingen kan möjliggöra att området blir en entré till stadskärnan.

Det finns en potential till en platsbildning i områdets östra delar som kan foga samman stadsdelarna på ett tydligare sätt med ny bebyggelse och ny gång- och cykelkoppling.

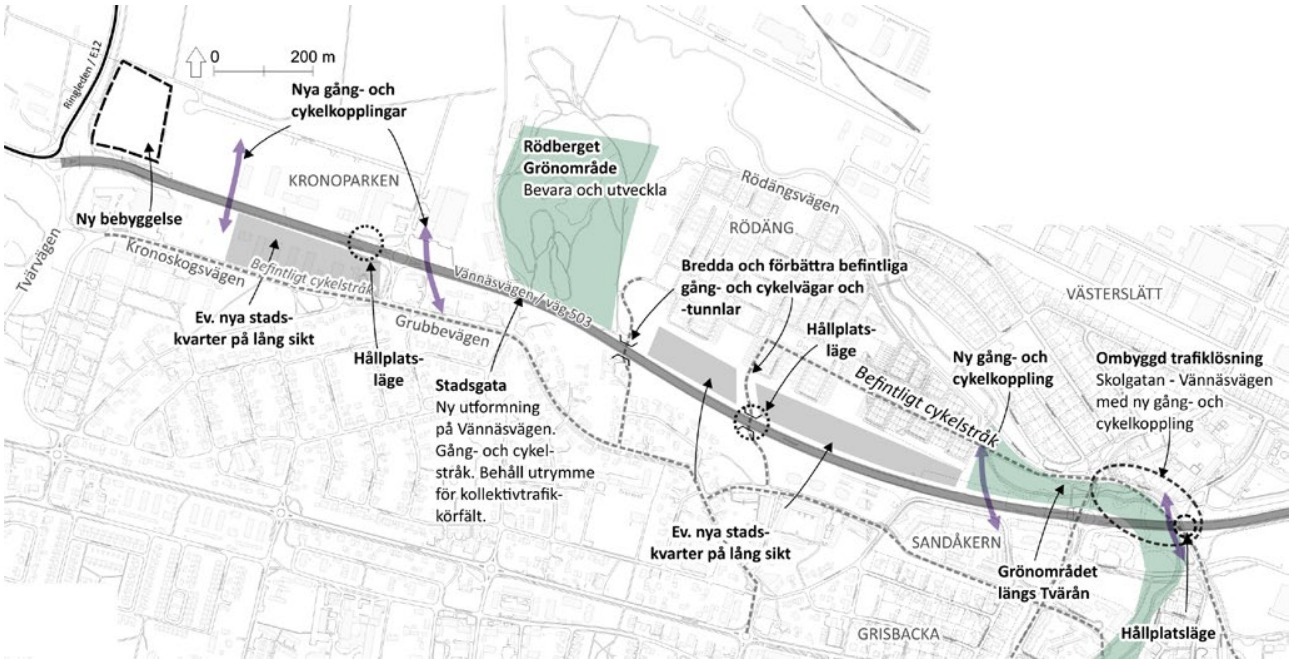
På sikt kan det bli aktuellt att flytta Vännäsvägen söderut för att öka byggbar yta norr om vägen för komplettering av befintliga bostadskvarter och verksamheter.

Offentliga rum och gröna platser

Det är av stor vikt att tillgängliggöra stråket kring Tvärån, och det finns också en potential att utveckla stråkets värden för rekreation med gångstråk m.m. Ån är känslig och därför bör extra hänsyn tas till dagvatten vid exploatering i Tväråns avrinningsområde.

Förutsättningar för utbyggnad

Tidpunkten för omvandlingen av vägen till stadsgata får prövas utifrån trafikutvecklingen och luftföroreningssituationen i centrum. Den kan också initieras i samband med exploatering i området. Noliaområdet har stor potential för omvandling på sikt.

Kronoparken/Rödäng/Grisbacka

Nuvarande förhållanden

Området utgörs av Vännäsvägen och anslutande mark. Vägen har en trafikledsutformning med begränsade möjligheter till gång och cykel.

Bebyggelsen i närheten av området består av äldre småhus och mindre flerfamiljshus på Grisbacka och Rödäng, nyare täta bebyggelsen på Sandåkern och verksamhetsområden och småindustri på Kronoparken. Området avgränsas av Tvärån i öster och Kronoparksrondellen/norra länken (ringleden) i väster.

Vy över Sandåkern på Vännäsvägens södra sida.

Gator och kopplingar

Vännäsvägens utformning ska på denna sträcka tydligt skilja sig från ringledens trafikledskaraktär. Gång- och cykelmöjligheter ska finnas längs hela delsträckan samt möjlighet till kollektivtrafikkörfält och hållplatslägen för framtida behov.

Fler kopplingar i nord-sydlig riktning, både gröna/ekologiska och för gång och cykel, ska eftersträvas. Gröna kopplingar bör placeras strategiskt utifrån befintlig grönstruktur liksom gång- och cykelkopplingar som anpassas efter befintlig struktur. Det kan både handla om att stärka och förbättra befintliga kopplingar, eller att skapa nya på strategiska ställen.

Stadsbyggnad

Där delområdet möter ringleden är det på lång sikt önskvärt med bebyggelse som signalerar en visuell stadsentré.

På lång sikt kan Vännäsvägen flyttas söderut i samband med ombyggnation till stadsgata och då sammanfalla med Sandåkersvägen, för att skapa exploaterbar mark på norra sidan av vägen mot Rödäng.

På lång sikt kan också en omvandling av småindustriområdet söder om vägen i Kronoparken ske. På norra sidan av vägen, vid Rödäng, kan också ny bebyggelse vara möjlig, eventuellt beroende av att vägen flyttas söderut.

Offentliga rum och gröna platser

Rödberget är en stor tillgång för rekreation och biologisk mångfald, vars värden bör utvecklas och tillvaratas.

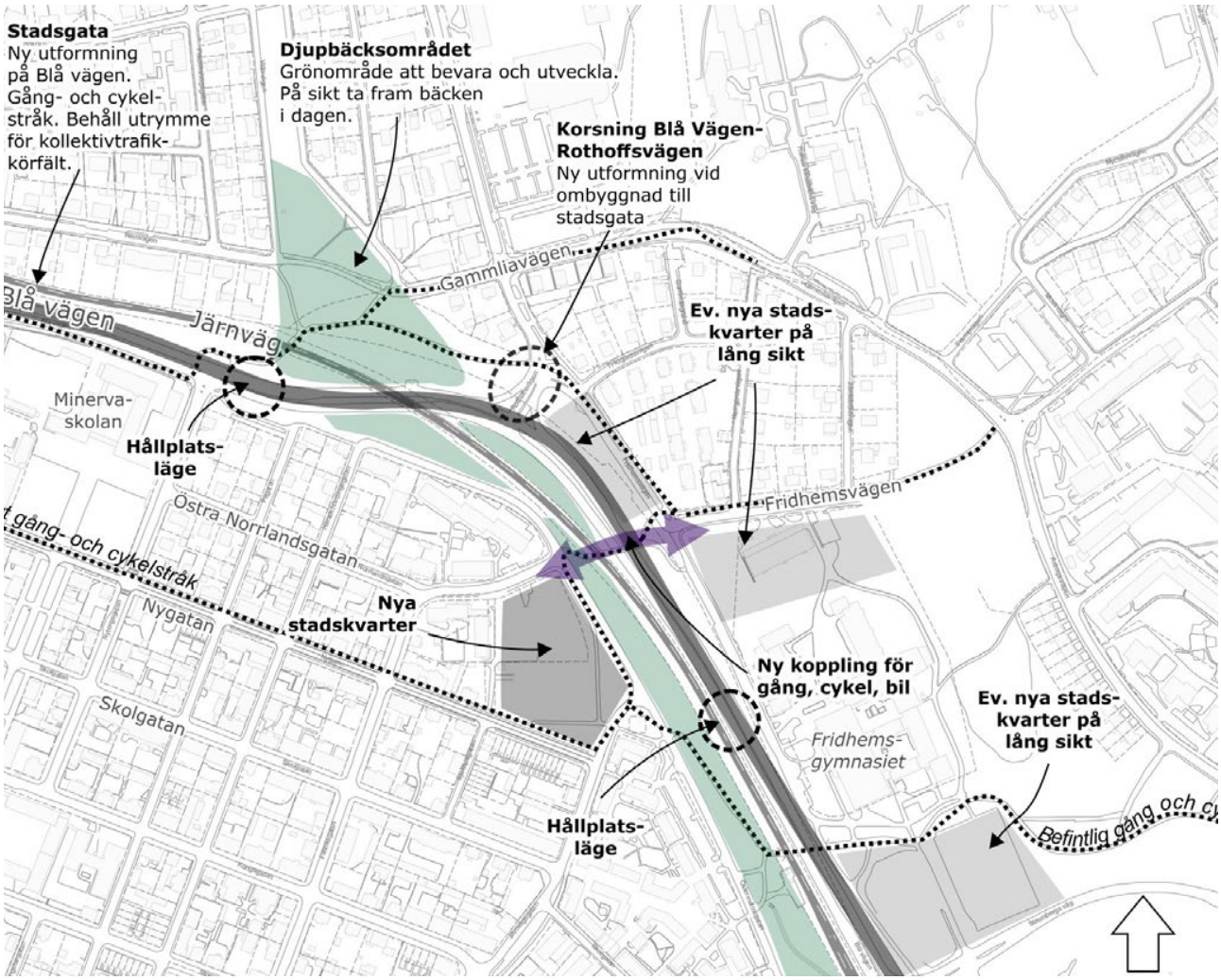
Stråket kring Tvärån är av stor vikt att bevara och utveckla, både ur ekologiskt och rekreativt perspektiv. Det finns potential att utveckla stråkets rekreationsvärden med gångstråk m.m. Ån är ekologiskt känslig och därför bör extra hänsyn till dagvatten tas vid exploatering i Tväråns avrinningsområde.

Förutsättningar för utbyggnad

Möjligheterna till exploatering i området är osäkra och sannolikt inte aktuella förrän på lång sikt. Omvandlingen av vägen är troligen inte aktuell förrän exploateringen sker, men kan också initieras av trafikutvecklingen och behovet av att styra trafiken till ringleden.

Vy över Vännäsvägen med Kronoparkens verksamhetsområde.

Blå vägen

Nuvarande förhållanden

Delområdet består av Blå vägen med trafikleds-/landsvägsutformning samt parallellt järnvägsspår med bullervallar på en del sträckor. Det finns två signalreglerade korsningar och två gång- och cykelpassager under väg/järnväg. I övrigt finns väl separerade gång- och cykelvägar, främst på den södra sidan av Blå vägen. Området i direkt anslutning till väg och järnväg är mestadels grönt med uppvuxna träd; dessutom ansluter Djupbäckens grönstråk till området norrifrån och går vidare söderut längs vägen. I anslutning till delområdet återfinns till största del bostadsområden med flerfamiljshus på södra sidan av vägen (Öst på stan) och äldre småhusbebyggelse på norra sidan (Haga). På södra vägen finns även en grundskola (Minervaskolan).

Gator och kopplingar

På sikt bör gatan omvandlas till stadsgata. Möjligheten till kollektivtrafikkörfält och hållplatslägen ska finnas kvar. Den stora korsningen vid Rothoffsvägen bör på sikt dimensionernas ner och anpassas till stadsgatans utformning.

På sikt kan en möjlighet vara att flytta Blå vägen söderut och ta bort Fridhemsvägen, i den del som löper parallellt med järnvägen, för att skapa exploaterbar mark samt en stadsmässig utformning av gatan.

En koppling för gång-, cykel- och biltrafik bör på sikt skapas i förlängningen av Östra Norrlandsgatan – Fridhemsvägen.

De befintliga passagerna för gång och cykel över/under vägen och järnvägen bör förbättras, bland annat för att öka upplevelsen av trygghet.

Stadsbyggnad

Med en omvandling av trafikmiljön till en mer stadslik utformning kan på sikt bebyggelsen vändas mot gatan och den södra sidan utformas så att den bidrar till en mer levande gatumiljö. Gatans och järnvägens placering påverkar dock möjligheterna att åstadkomma en tätare stadsmiljö längs den här delsträckan. Möjlighet till viss förtätning kan också finnas på den norra sidan i anslutning till befintlig bebyggelse och befintliga kvarter.

Offentliga rum och gröna platser

Djupbäcksområdet har stort värde både ur ekologiskt perspektiv och för rekreation, och är också betydelsefull för dagvattenhanteringen. Delar av området är utsatt för översvämningsrisk i samband med kraftig nederbörd. På sikt kan bäcken tas upp till dagen ur sin kulvertering, vilket skulle kunna minska konsekvenserna av detta. Denna lösning skulle också kunna ha effekt på översvämningssituationen längre uppströms på Haga.

Förutsättningar för utbyggnad

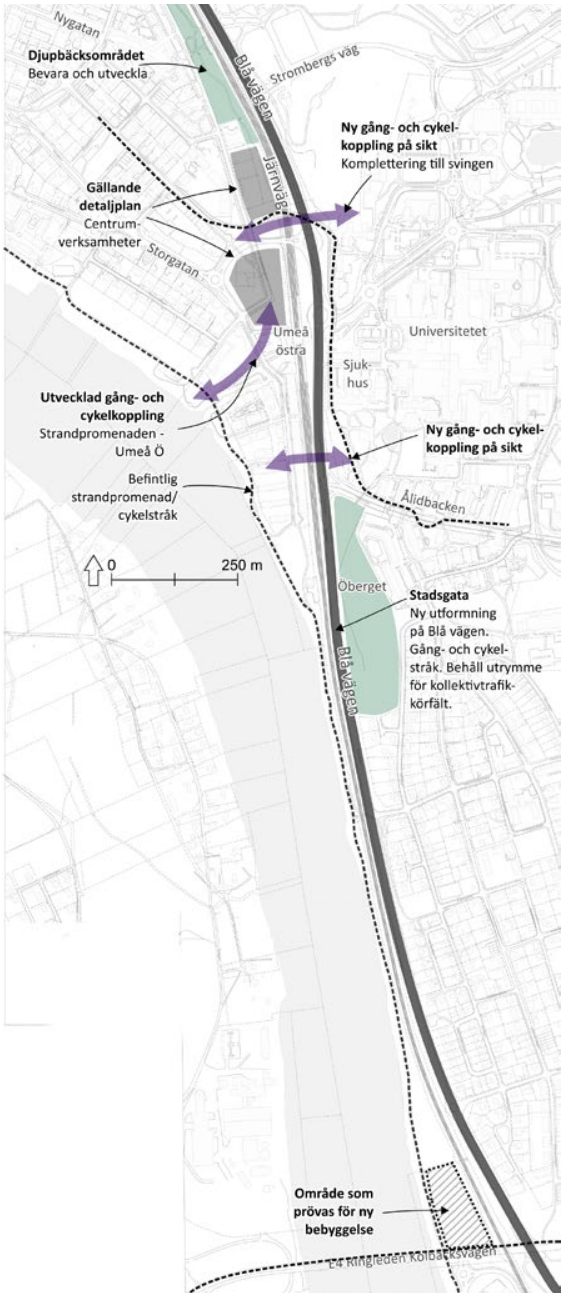
På vägens norra sida, söder och norr om Fridhemsgymnasiet, finns markområden som kan bli aktuella för exploatering på sikt.

Umeå Östra

Gång- och cykelbanan längs älvsstråket.

Umeå Östra/ Sofiehem

Nuvarande förhållanden

Delområdet utgörs av Blå vägen med trafikledsutformning samt parallell järnväg. På stora delar av sträckan finns gång- och cykelmöjligheter väl avskilt på västra sidan av vägen. Här ligger också ett par bilkorsningar med reglering samt ett par cirkulationer. För gång- och cykel är passagerna planskilda. Väster om vägen ligger ett grönstråk (Djupbäcken), det nyexploaterade området Öbackastrand med flerfamiljshus samt längre söderut strandpromenaden med gång- och cykelväg. På östra sidan finns sjukhusområdet och längre söderut småhusområdet Sofiehem.

Gator och kopplingar

På sikt bör gatan omvandlas till stadsgata. Möjligheten till kollektivtrafikkörfält och hållplatslägen ska finnas kvar. Gång- och cykelmöjligheter i anslutning till vägen bör stärkas.

Utbyggnad av järnvägen till dubbelspår är en angelägen investering som utvecklingen av området ska anpassas till.

En förstärkning av gång- och cykelkopplingen över Blå vägen och järnvägen kan behövas i området runt Umeå Östra.
Fler kopplingar i öst-västlig riktning bör

eftersträvas, men i områdets södra del är det problematiskt på grund av bl.a. höjdskillnader och därmed höga anläggningskostnader. Kopplingarna är dock eftersträvansvärda bl.a. för att öka den upplevda tryggheten på strandpromenaden. Möjliga lägen för broar över väg och järnväg behöver utredas.

Gång- och cykelkopplingen från strandpromenaden upp förbi Umeå Ö och norrut bör förbättras, både den befintliga och med en genare koppling i framtiden.

Stadsbyggnad

Komplettering och förtätning kan ske inom den befintliga bebyggelsestrukturen. Planlagd mark för centrumverksamhet finns vid Umeå Östra, planändring pågår.

Området kring Umeå Östra har potential att utvecklas till en platsbildning och stadsdelscentrum med en blandning av bostäder och verksamheter.

Offentliga rum och gröna platser

Djupbäcksområdet bör förbli grönt. Utblickarna över staden och älvsrummet är en kvalitet som bör bevaras. Närrekreationsområdet Öberget är en viktig tillgång. En gång- och cykelkoppling mot strandpromenaden är önskvärd.

Förutsättningar för utbyggnad

Områdena mellan katolska kyrkan och stationen är sedan tidigare planerad för exploatering. I områdets södra del prövas förutsättningarna för exploatering i detaljplan. I övrigt saknas ytor för exploatering inom området.

5. Genomförande

Tidsperspektiv

En startpunkt för omvandlingen av trafiklederna och utbyggnaden av nya stadskvarter i anslutning till dem är färdigställandet av ringleden/Västra länken, vilket beräknas ske 2021. Eventuellt kan vissa delar av omvandlingen och utbyggnaden påbörjas före 2021, se avsnitt 7, fortsatt arbete.

Utbyggnaden kommer att pågå under många år, kanske decennier, och vara beroende av ett flertal faktorer som kommunen har olika möjligheter att påverka. Nedan listas några av de viktigaste som påverkar i vilken takt utbyggnaden sker och hur olika deletapper prioriteras:

- tidpunkt för färdigställandet av ringleden/Västra länken
- tidpunkt för kommunens övertagande av väghållaransvaret för Västra Esplanaden och Vännäsvägen
- hur enskilda fastighetsägare vill använda sina fastigheter
- kostnaderna för ombyggnaden av infrastrukturåtgärderna
- förutsättningarna för extern medfinansiering av infrastrukturåtgärder m.m.
- exploateringsekonomi i utbyggnadsprojekten, dvs. i vilken grad förväntade intäkter från hyresgäster/boende täcker kostnaderna för byggnader och infrastruktur
- Umeås befolkningsutveckling och bostadsefterfrågan
- lagstiftning, regelverk och finansieringsmöjligheter för byggande av bostäder m.m.

En stor del av utbyggnadsområdena ägs inte av kommunen och en exploatering förutsätter därför privata initiativ.

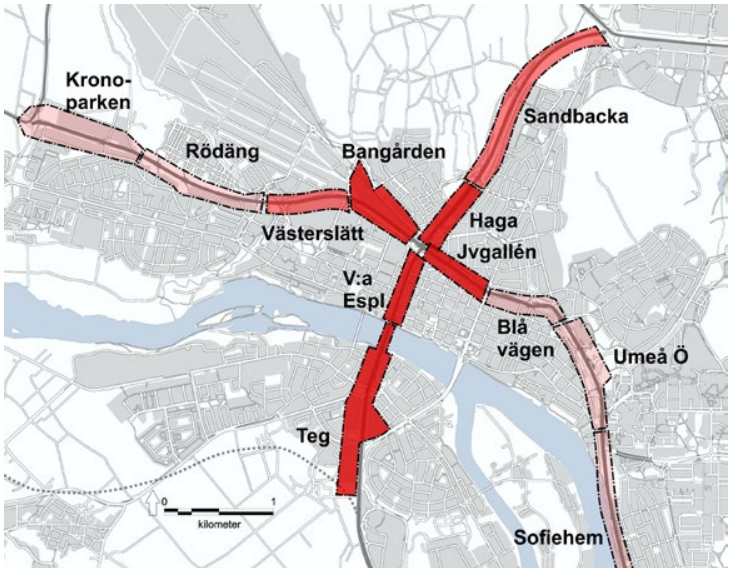
Delar av programområdet kan i väntan på omvandling fungera som tillfälliga ytor för spontana initiativ. Det skulle bidra med dynamik till staden och främja spontana möten mellan människor. Umeå har en generell brist på orörda områden som inte är tillrättalagda och det finns en potential att skapa sådana tillfälliga ytor inom programområdet.

Prioritering

Prioriteringen av utbyggnadsområden och trafikledernas ombyggnad påverkas som nämnts av ett flertal faktorer. För prioriteringen av kommunens egna insatser är följande frågor viktiga utgångspunkter:

- åtgärder som bidrar till att miljökvalitetsnormen för luftkvalitet klaras, dvs. som minskar biltrafiken på de mest utsatta gatorna
- utbyggnad med god exploateringsekonomi
- utbyggnad som ger ett stort tillskott av bostäder eller verksamheter

Därutöver kan utveckling av trafikmängden, framkomlighet och luftkvalitet påverka vilka åtgärder som behövs och hur de prioriteras.

Mörkare färg anger att omvandlingen sannolikt kommer tidigare än områden med ljusare färg.

Med dessa utgångspunkter bör följande insatser prioriteras:

- ombyggnad av väg 503 mellan Hagarondellen och Tegs centrum, och i första hand sträckan Hagarondellen–Västra Esplanaden. Skälet är att luftkvaliteten här är som sämst, och att det är önskvärt med åtgärder som ökar framkomligheten för kollektivtrafikens stomlinjer, som kommer att trafikera denna sträcka. Ombyggnaden av trafikplatsen vid viadukten över järnvägen samt Tegsbron kan dock ske i ett senare skede.
- gamla bangårdsområdet. Området bedöms ha goda planmässiga förutsättningar för att exploateras och kan ge ett stort tillskott av bostäder i ett centralt läge. Se avsnitt 7 nedan.
- Umeå C. Det är angeläget att utveckla stationens funktion som kollektivtrafiknav för stadsbussar, regionbussar och tågtrafik, för att öka kollektivtrafikens konkurrenskraft.

Vad gäller övriga förtätningsområden kommer utbyggnadsordning och utbyggnadstidpunkter till stor del att styras av exploateringsekonomi och initiativ från fastighetsägare. Kommunen har i egenskap av stor markägare och ansvarig för bostadsförsörjning, planering och infrastruktur en särskild roll.

Vad gäller ombyggnaden av övriga vägsträckor till stadsgator kommer den delvis att följa utbyggnaden av ny bebyggelse. Detta kan komma att kräva en koordinering av detaljplanearbetet med kommunens genomförande av gatuomvandlingen. Därutöver blir de kommande gång- och cykel- samt kollektivtrafikprogrammen (se avsnitt 7 nedan) styrande för kommunens insatser.

Körfält för kollektivtrafiken kan komma inrättas med enklare åtgärder (skyltning, vägmarkeringar) innan en större omvandling av trafiklederna genomförs. Detta får prövas utifrån hur trafiksituationen och kollektivtrafikens framkomlighet utvecklas. Särskilt för sträckan norr om Hagarondellen på väg 503 bedöms det finnas behov av busskörfält i relativ närtid, vilka kan inrättas utan omfattande ombyggnad av vägen.

För delsträckorna längst i väster respektive öster av väg 507 är förutsättningarna för ny bebyggelse begränsade, varför en ombyggnad till stadsgata bedöms vara aktuell först på lång sikt. Tidpunkten kan också prövas utifrån trafikutvecklingen och behovet av att styra trafiken till ringleden.

Exploateringsekonomi

En analys av exploateringsekonomin för omvandlingen av två omvandlingsområden, Teg och kring regementet, har tidigare gjorts. Den redovisar de ekonomiska förutsättningarna för utbyggnad av ny bebyggelse i de olika delområdena. En viktig parameter som påverkar ekonomin är hur stor andel av de nya byggnaderna som upplåts för verksamhetslokaler, eftersom de genererar mindre intäkter än bostäder. En annan avgörande faktor är vilka investeringar i infrastruktur som utbyggnaden förutsätter och hur dessa kostnader fördelas.

Ombyggnaderna av de planskilda trafikplatserna kommer att kosta mycket och det är därför viktigt att tillvarata förutsättningarna för exploatering för att finansiera detta.

Kommunal service, teknisk infrastruktur m.m.

Utbyggnaden av nya bostäder och verksamheter kräver investeringar i vatten, avlopp, elförsörjning, bredband m.m. Översiktsplanen och detta stadsutvecklingsprogram utgör underlag för planeringen av dessa insatser. Planering av förskolor, skolor och annan kommunal service följer kommunens befolkningsprognos, som bl.a. bygger på den utbyggnadsordning för bostadsbyggande som årligen tas fram. I utbyggnadsordningen redovisas det förväntade bostadsbyggandet för den närmaste 8-årsperioden, med utblick mot 18 år.

6. Konsekvensbeskrivning

Planerad stadsutveckling inom programområdet visar på höga ambitioner att skapa attraktiva och miljömässigt hållbara boendemiljöer, arbetsplatser och offentliga rum. Planeringsprinciperna pekar på att människor som ska bo, leva och verka i staden har goda möjligheter att leva hälsosamt, att minska miljöbelastningen samt medverka i utvecklingen. Detta program har i många avseenden en avgörande betydelse för att Umeå kommun ska kunna uppnå tillväxtmålen.

Effekter av förtätning

I ett växande Umeå ger förtätning i centrala lägen en rad olika positiva effekter där minskad klimatpåverkan samt hushållning med naturresurser är några av de betydande fördelarna. Andra konsekvenser är ett effektivare användande av teknisk infrastruktur och annan samhällsservice. Denna inriktning håller ner investeringskostnader för samhället i jämförelse med en utveckling där Umeås tillväxt skulle ske i en mer utspridd stad.

En förtätning i de centrala stadsdelarna där luften är dålig kan te sig motsägelsefull i dagsläget. En utveckling med ny bebyggelse utanför staden eller i dess utkanter leder dock istället i slutänden till ett ökat bilberoende. I takt med tillväxten skulle trängsel- och luftproblem i de centrala lägena då öka.

Effekter på framkomlighet och tillgänglighet till centrala Umeå

Ett av syftena med omvandlingen av de tidigare E4- och E12-sträckorna är att långsiktigt klara framkomligheten till och genom Umeås centrala delar. Redan idag uppstår köbildning, framför allt längs väg 503 i morgonrusningen, runt lunchtid samt när många ska hem från jobbet på eftermiddag/kväll. Köbildningen medför längre och svårbedömda körtider genom staden. Även framkomligheten för kollektivtrafik och utryckningsfordon begränsas.

Umeå växer vilket innebär att allt fler människor ska transporteras inom tätorten. Närmare 10 000 nya bostäder förväntas tillkomma inom Umeå tätort fram till 2024. Därtill kommer en framtida utbyggnad av I20-området. Detta innebär att köerna på gatunätet kommer att bli allt vanligare och längre om andelen resor med bil förblir lika hög som idag. Tegsbron, bron över järnvägen samt Västra Esplanaden kommer att bli långt trängre flaskhalsar än vad de är idag.

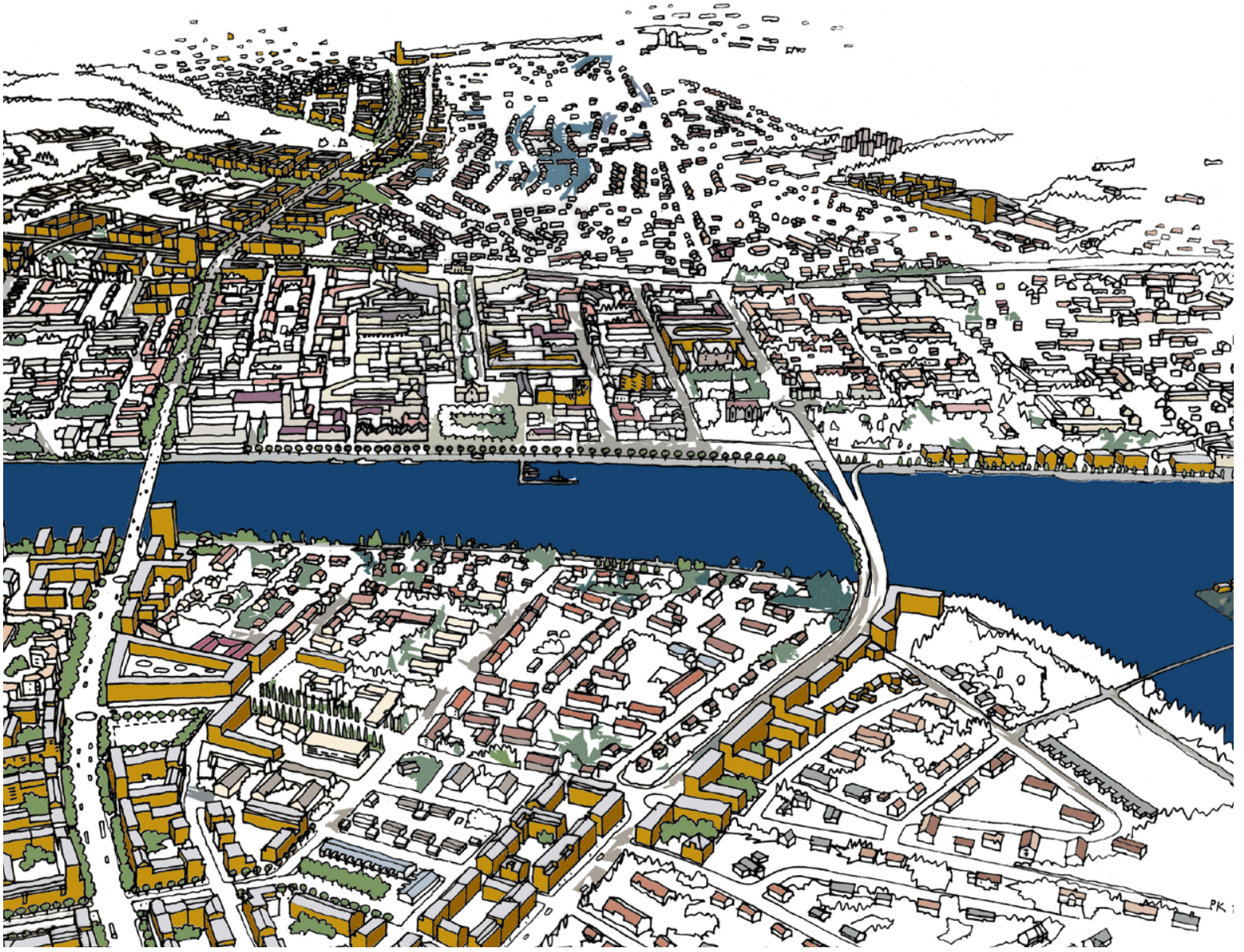
Någon fysisk möjlighet att skapa mer körytor för bilar i de centrala stadsdelarna finns inte, och det är ju inte heller önskvärt om luftkvaliteten ska kunna förbättras. Vi har det gatunät vi har, och det gäller att använda det så effektiv som möjligt.

För att stimulera resandet med kollektivtrafik behöver dess utrymme i gatunätet prioriteras. Annars fastnar bussarna i bilköerna, vilket ger längre och opålitliga restider och därmed minskad konkurenskraft. Framkomligheten blir dålig för alla, oavsett vilket transportmedel man väljer.

Ekonomiska, ekologiska, sociala och rumsliga effekter

Planerad omvandling inom programområdet innebär följande:

- den mer områdeskoncentrerade befolkningen förstärker attraktiva och levande stadsrum under dygnets alla timmar. Detta ger en ökad öppenhet, tryggare upplevd närmiljö och en fortsatt utveckling av verksamhets- och serviceutbudet i de centrala stadsdelarna
- prioriteringen av gång-, cykel- och kollektivtrafik genom utökat utrymme i befintliga gaturum bidrar till omställningen av transportsystemet. Detta möjliggör ökade flöden av yteffektivare transportmedel som samlar fler människor och som är mer gynnsam för luftmiljön. Detta är nödvändigt för att hantera framtidens behov av förflyttningar i centralorten
- den säkrade tillgängligheten till de centrala mötesplatserna stärker stadens roll som regionalt handels- och servicecentrum. Kompletteringen med nya stadskvarter ger ett förstärkt underlag till serviceutbudet i centrum
- prioriteringen av gång-, cykel- och kollektivtrafik möjliggör korta restider och snabba förbindelser. Attraktiviteten kring dessa transportsätt höjs och blir konkurrenskraftiga gentemot bilen. Planeringen mot ett minskat transportberoende och ett bilsnålt samhälle totalt sett blir viktigt. Annars riskeras luftkvaliteten samt boende- och vistelsemiljön för många människor
- de nya bebyggelsekvarteren skapar ett mer sammanhållet stadslandskap som sammantaget ger ett varierat bostadsutbud och utökad närhet till service. Detta skapar möten mellan invånare med olika bakgrund som i sin tur ger förutsättningar till ökad trygghet och integration
- begränsningen av trafikledernas upplevda samt faktiska barriär skapar nya kopplingar mellan områden. Utökad tillgänglighet till befintliga och tillkommande lokala parker skapar möjligheter för vardagsmotion och utevistelse. Små närbelägna ytor för sådana aktiviteter kan vara tillräckliga och betydelsefulla för framförallt barn, unga och äldre
- smalare och färre antal körbanor för biltrafikanter innebär en fortsatt tillgänglighet i staden men med en förändrad framkomlighet. Beroende på start och målpunkt blir det många gånger mer rationellt att använda färdvägar via delsträckor längs ringleden för de som fortsättningsvis använder bil
- den tillgängliga och trygga strukturen för fotgängare och cyklister påverkar folkhälsan positivt då fler människor ges möjlighet att röra sig mer i vardagen. Utbyggnaden av trygga och säkra platser samt gång- och cykelvägar är viktiga av flera skäl, inte minst ur ett barn- och jämställdhetsperspektiv
- befintliga gröna stråk för bland annat artspridning kan påverkas. I vissa fall kan stråken begränsas i samband med omvandlingen men de funktionella sambanden kan dock bevaras i hög grad
- bibehållen grönstruktur får betydelse för att underlätta lokalt omhändertagande av dagvattnet och hindra utsläpp av näringsämnen. Detta med tanke på att andelen hårdgjord yta ökar staden
- i den nya täta bostadsstrukturen finns möjligheter att skapa tysta sidor och goda boendemiljöer med avseende på buller. Den nya bebyggelsen invid stadsgatorna kommer att ge en förbättrad ljudnivå för befintlig bakomliggande bebyggelse
- de kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöerna i anslutning till framförallt centrum kommer inte nämnvärt att påverkas av förändringarna inom ramen för detta program
- sammantaget förbättrar detta program förutsättningarna för stadsutveckling och förtätning i attraktiva centrala lägen samtidigt som det växande behovet av förflyttningar kan säkras till och inom staden

Genomförande

Stadsutvecklingsprogrammet är ett tydligt och omfattande steg i genomförandet av översiktsplanen. Programmet säkerställer att kommande planering följer översiktsplanens mål om tillväxt och hållbar utveckling. För att befolkningsökningen ska kunna klaras på ett hållbart sätt är det viktigt att varje beslut även fortsättningsvis leder mot översiktplanens mål och att det bidrar till att Umeå kontinuerligt växer med önskad kvalitet.

Programmet pekar på delområden med nya bostäder och kopplingar i befintlig stadsstruktur. Det lägger även grunden för ett omstrukturerat transportsystem. En utökad tillgänglighet till befintlig och tillkommande service, kultur, nöje samt mötesplatser, skapar mer liv under dygnet. Detta kommer att leda till ökade möten mellan invånare vilket gynnar integration.

Programmet stödjer översiktsplanens utvecklingsstrategier och bebyggelsescenario som i sin tur skapar ramar för ett framtida Umeå. Det blir därmed viktigt att säkerställa att programmets vägledning följs i kommande detalj- och bygglovsprövning. Genomförda åtgärder inom programområdet ska sedan utvärderas och resultaten ska vägas in samt utgöra underlag i kommande programupplagor. Även resultat från andra projekt och kunskapsunderlag av betydelse ska hörsammas i kommande arbete, exempelvis åtgärdsprogrammet för luft.

7. Fortsatt arbete

Här beskrivs det fortsatta arbetet inom projektet ***Innanför ringleden***.

Den reviderade översiktsplanen och stadsutvecklingsprogrammet antas av kommunfullmäktige 2018. Ett antal utredningar påbörjas som underlag för det fortsatta arbetet.

Utredning om utformning av väg 503 mellan Ersboda och Söderslätt, ansvarig: tekniska nämnden

Utredningen ska precisera gatans sektion, dvs. bredden på de ytor som ska upplåtas för gång, cykel, bil, kollektivtrafik och planteringar. Utgångspunkten är riktlinjerna för gatans utformning i avsnitt 3, som bland annat innebär att gatan här ska ges esplanadkaraktär och att ett körfält i varje riktning upplåts endast för kollektivtrafik. Utredningen kommer att mer detaljerat behandla delen Haga - Västra Esplanaden som bedöms närmast i tid att genomföra.

En viktig fråga att utreda är vilken utformning utöver separata körfält som ska ges på de gator som stadsbussarnas stomlinjer ska trafikera. Det kan handla om hållplatsernas utformning och tillgänglighet, skyltning, informationssystem m.m.

Vid korsningen Storgatan–Västra Esplanaden möts samtliga föreslagna stomlinjer samt ett flertal regionbussar. Hur platsen kan utformas för att fungera som bytespunkt mellan busslinjerna ingår i utredningen.

Översiktsplanen redovisar en framtida förlängning av Kungsgatans handelsstråk västerut, vilket ska beaktas i utformningen av korsningen med Västra Esplanaden. Kopplingen från Västra Esplanaden till älvsstråket bör också utvecklas.

Vad gäller Tegsbron ska utredningen visa hur bussarna kan ges en acceptabel framkomlighet, utifrån förutsättningen att bron är för smal för separata busskörfält i båda riktningarna. En lösning med ett körfält, där bussarna går i olika riktningar på olika tider, kan prövas.

Inför kommunens övertagande av vägen ska brons tekniska status besiktas, och utifrån det får kommunen avgöra vilka åtgärder i närtid som är rimliga utifrån brons förväntade livslängd. På sikt kommer den nuvarande bron att behöva ersättas med en ny.

Utredningen görs under 2017–2018 och ska möjliggöra start för ombyggnad av vägen 2020 om övriga förutsättningar (finansiering m.m.) då finns. Arbetet samordnas med utredningen om trafikplatsen för väg 503–507 enligt ovan, och kommer också att utgöra ett underlag för det kollektivtrafikprogram som ska tas fram (se nedan).

Gamla godsbangården

ansvarig: kommunstyrelsen

På den stora oanvända markytan mellan Vännäsvägen (väg 507) och järnvägen som tidigare var godsbangård finns goda förutsättningar för ett stort tillskott av nya bostäder och verksamheter. Exploateringen förutsätter att väg 507 (Vännäsvägen) flyttas norrut mot järnvägen. Staten är väghållare fram till dess ringleden färdigställts 2021.

De planmässiga förutsättningarna för att exploatera området bedöms goda, och med tanke på det stora behovet av bostäder är det angeläget att påbörja planarbetet för området.

Arbetet med detaljplan påbörjas med Inriktningen att möjliggöra utbyggnaden från 2021, när ringleden färdigställs och kommunen övertar väghållaransvaret för väg 507.

Vid en ny sträckning kommer vägen att byggas om till en stadsgata enligt riktlinjerna i avsnitt 3.

Utredningar om Umeå C – korsning väg Västra Esplanaden /Vännäsvägen/järnväg

ansvarig: kommunstyrelsen, tekniska nämnden

Utredningar görs under 20180 - 2019 som kommer att utgöra underlag för fortsatt arbete med detaljplaner under 2018–2019.

Utredningen ska redovisa

- hur Umeå C:s funktion som resecentrum för regionalbuss- och tågtrafik kan utvecklas med koppling till stadsbussarnas stom- och lokallinjer
- en principiell trafiklösning för korsningen mellan väg 503 och 507 och mellan väg 503 och 363, med inriktningen att minska trafiksystemets ytor och skapa en mer stadsmässig utformning av trafikplatsen
- förutsättningarna för ny bebyggelse på de ytor som kan bli tillgängliga i anslutning till Umeå C och vid ombyggnad av trafikplatsen 503–507/363.

Fördjupad utredning av Teg

ansvarig: kommunstyrelsen

För de utpekade omvandlingsområdena på Teg har omvandlingen från verksamhetsytor till blandstadskvarter delvis redan påbörjats genom initiativ från privata fastighetsägare. För att säkerställa att utbyggnaden sker i enlighet med stadsutvecklingsprogrammets riktlinjer, och så att förutsättningarna för utbyggnad i området som helhet tas tillvara på ett optimalt sätt, bör en fördjupad studie av området nu påbörjas. Studien ska bl.a. visa kvartersstruktur och vägnät samt plats för gröna ytor och andra offentliga rum som underlag för kommande detaljplaner. Den kommer att inarbetas i kommande version av stadsutvecklingsprogrammet.

Studien görs 2018. Avgränsningen mot utredningen om Tegs centrum får prövas i arbetet.

Tegs centrum

ansvarig: kommunstyrelsen

Tegs centrum utgörs idag av en mindre centrumbildning på väg 503:s östra sida. Till centrumfunktionen hör också en livsmedelsbutik på trafikplatsen sydvästra sida. Ett utvecklingsarbete påbörjas vars övergripande uppdrag är att visa hur Tegs centrum kan omvandlas till en attraktiv plats med ny stadsmässig bebyggelse och goda kollektivtrafikfunktioner.

Utredningen ska redovisa

- en ny trafiklösning för gång, cykel, kollektivtrafik och bil. Det innebär att den stora planskilda trafikplatsen med av- och påfartstramper för bilar byggs bort och ersätts med en lösning i plan. Även för gång och cykel bör en lösning i plan eftersträvas
- en utvecklad kollektivtrafiknod för bekväma omstigningsmöjligheter mellan stadsbussarnas stom- och lokallinjer och med regionbussar
- förutsättningar för nya bostäder, verksamheter, handel och andra centrumfunktioner på den mark som blir tillgänglig vid ombyggnad av trafikplatsen

Arbetet inleds 2018- 2019 med en medborgardialog och preliminärt samarbete med arkitekthögskolan för att samla in önskemål och idéer. Därefter görs fördjupade utredningar som kommer att ligga till grund för fortsatt detaljplanering. Avgränsningen mot utredningen om övriga Teg får prövas i arbetet.

Cykeltrafikprogram och fotgängarprogram

ansvarig: tekniska nämnden

Ett cykeltrafikprogram antogs våren 2018, och ett fotgängarprogram ska antas 2019.

Översiktsplan för I20-området ansvarig: kommunstyrelsen

Kommunen har uppdraget att ta fram en översiktsplan för I20-området, med sikte att klara ut förutsättningarna för ny bostadsbebyggelse. Planområdet gränsar direkt till stadsutvecklingsprogrammets område, varför en samordning av de båda projekten är nödvändig. Tidplanen för arbetet med översiktsplanen är preliminärt 2018–2019.

Kollektivtrafikprogram

ansvarig: tekniska nämnden

Med utgångspunkt från översiktsplanens trafikstrategi samt detta stadsutvecklingsprogram och dess utredningar enligt ovan, tar kommunen fram ett kollektivtrafikprogram som konkretiserar vilka investeringar i infrastruktur m.m. som behövs för förbättrad framkomlighet och konkurrenskraft.

Arbetet påbörjas mot slutet av 2018.

Parkprogram

ansvarig: tekniska nämnden

Ett parkprogram som beskriver riktlinjer för planering, genomförande och skötsel av stadens parker och naturmarker kommer att tas fram under 2018 för beslut 2019. Programmet kommer att beskriva förutsättningarför ett grönt och attraktivt offentligt rum i det förtätade Umeå. Viktiga stråk, funktioner och kvaliteter kommer att beskrivas liksom behovet av att berika innerstadens parker och tillföra kvaliteter i stadens ytterområden. Programmet kommer att vara ett underlag för kommande fördjupade utredningar och detaljplaner för delområden, och för att i nästa version av stadsutvecklingsprogrammet närmare peka ut lägen för parker inom programområdet.

Detaljplaner

Den fortsatta ombyggnaden av väg 503 och 507 och utbyggnaden av nya stadskvarter enligt redovisningen i detta stadsutvecklingsprogram innebär att detaljplaner kommer att tas fram. Tidplanerna för dessa styrs av hur de olika deletapperna prioriteras, se avsnitt 5 om genomförande.

Detta stadsutvecklingsprogram och dess fördjupade utredningar utgör program för detaljplanerna, dvs. detaljplanearbetet ska normalt kunna påbörjas utan att ett särskilt detaljplaneprogram först upprättas.

Dagvattenprogram

ansvarig: kommunstyrelsen

Inom ramen för ett dagvattenprogram kommer ett fördjupat underlag om hantering av ökade flöden att tas fram. Inriktningen är att skapa en gemensam helhetssyn mellan de kommunala verksamheterna och Vakin om hur stadens tillväxt ska ske med hänsyn till förutsättningarna för omhändertagande av dagvatten. Det ska utgöra ett underlag för kommande revidering av stadsutvecklingsprogrammet samt för delutredningar och efterföljande detaljplaner.

Version 2 av stadsutvecklingsprogrammet

Avsikten är att stadsutvecklingsprogrammet ska vara ett levande dokument som löpande revideras allt eftersom omvandlingen fortskrider och nya frågor behöver hanteras. Tidpunkten för nästa version får prövas i det fortsatta arbetet, men en möjlig tidpunkt är 2019–2020 när flertalet fördjupade utredningar har genomförts och Västra länkens färdigställande börjar närma sig.

Bilaga 1

Referensmaterial till projekt Innanför ringleden

Umeå kommun; översiktsplaner och program

Översiktsplan Umeå kommun

- Översiktsplan för Umeå kommun, vägvisning (antagen augusti 2018)
- Fördjupning för Umeås framtida tillväxtområde (antagen 2011, reviderad augusti 2018)
- Fördjupning för de centrala stadsdelarna (2011)
- Fördjupning för Universitetsstaden (2013)

Åtgärdsprogram för renare luft (2015)

Åtgärdsprogram mot buller (2013, nytt program tas fram under 2018)

Cykeltrafikprogram (2018)

Parkeringsprogram (2013)

Umeå kommuns Bostadsförsörjningsprogram 2017-2024 (2017)

Umeå kommun; rapporter/utredningar gjorda inom ramen för arbetet med projekt Innanför ringleden:

Omvandling av E4 och E12 innanför ringen, Umeå (2013)

Exploateringsekonomi, omvandling E4-E12 Umeå (2012)

Externa dokument

Fastställelsehandling för Umeåprojektet, inklusive vägplaner samt tidigare dokument och överenskommelser (Trafikverket 2015)

UMEÅ KOMMUN

Besök: Stadshuset, Skolgatan 31A
Postadress: 901 80 Umeå
090–16 10 00
umea.kommun@umea.se
www.umea.se/kommun

Trivector

Trivector Traffic

Rapport 2019:111, Version 1.1

Trafikutredning väg 503 i Umeå

Omvandling från trafikled till attraktiv stadsgata

Dokumentinformation

Titel:	Trafikutredning väg 503 i Umeå
Serie nr:	2019:111
Projektnr:	19037
Författare:	Stina Hörtin Lovisa Indebetou Sara Malm Astrid Michielsen Erik Sjaunja Thaddäus Tiedje Jonna Milton George Touma
Medverkande:	Leif Linse Malin Gibrand
Kvalitetsgranskning:	Malin Gibrand
Beställare:	Umeå kommun Kontaktperson: Lina Samuelsson, tel 090-16 53 88

Dokumenthistorik:

Version	Datum	Förändring	Distribution
0.9	2019-09-11	Granskningshandling	Beställare
1.0	2019-10-10	Slutversion	Beställare
1.1	2019-12-17	Upprättad slutversion	Beställare

Trivector Traffic · Vävaregatan 21 · SE-222 36 Lund / Sweden
Telefon +46 (0)10-456 56 00 · info@trivector.se

Förord

I samband med utbyggnaden av en ringled runt Umeå ska de tidigare europavägarna genom staden omvandlas till attraktiva stadsgator. Denna utredning fokuserar på väg 503 från Tegsrondellen i söder till Ersbodarondellen i norr. Utredningen påbörjades i början av 2019 och slutfördes under hösten samma år.

Medverkande konsulter i utredningsarbetet har varit Stina Hörtin, Lovisa Indebetou, Sara Malm, Astrid Michielsen, Erik Sjaunja, Thaddäus Tiedje, Jonna Milton, George Touma, Leif Linse och Malin Gibrand.

Sammanfattning

I Umeå kommun pågår en planering för att omvandla befintliga väg 503 från en väg med motorvägskaraktär till en stadsgata. Denna utveckling möjliggörs av att ringleden runt Umeå tätort färdigställs. Målet är att skapa bättre luftkvalitet i centrum och möjliggöra stadsutveckling.

Syftet med denna trafikutredning är att visa hur väg 503 kan omvandlas till en stadsgata så att de hållbara transportslagen ges en ökad konkurrenskraft gentemot biltrafiken genom att biltrafikens framkomlighet underordnas de hållbara transportslagen. Målet för Umeå är att minst 65 % av alla resor ska ske med de hållbara färdsätten. En utgångspunkt för utredningen är den inriktning som ges av stadsutvecklingsprogrammet Innanför ringleden. Utredningen omfattar att ta fram en övergripande trafiklösning och beskriva konsekvenserna av den. Störst fokus ligger på den centrala delen av väg 503, från Tegs centrum till Hagarondellen.

Flera olika gatusektioner har prövats och i utredningen har slutligen två alternativ studerats närmare. Den principiellt största skillnaden är placeringen av busskörfält samt ytor för cykel. I alternativ 1 är busskörfälten sidoförlagda på vägens östra sida och det finns dubbelriktade cykelbanor på vägens båda sidor. I alternativ 2 är busskörfälten mittförlagda och det finns endast en cykelbana på vägens västra sida.

I utredningen har trafiken analyserats ur ett 2030-perspektiv där hänsyn tagits till den planerade nya bebyggelsen i kommunen. Denna tillväxt leder till ökad trafik som stärker motiven för att öka andelen som reser hållbart, eftersom hög kapacitet är utmärkande för trafikslagen gång, cykel och kollektivtrafik.

För Västra Esplanaden har mer detaljerade trafiksimuleringar genomförts med syfte att testa olika trafiklösningar, bedöma kapaciteten i systemet och överflyttningseffekter. Analysen visar att kapaciteten för motorfordonstrafik i stråket minskar som en följd av att mer utrymme ges till hållbara trafikslag. I ett scenario där trafiken utvecklas enligt kommunens mål om 65% hållbart resande bedöms trafiklösningen ändå vara robust med mittförlagd busstrafik. För att utnyttja trafiksystemet effektivt är det viktigt att styra trafik till Västra Länken. Den planerade utformningen av anslutningarna bör därför ses över.

I alternativet med mittförlagd busstrafik bedöms kapaciteten för biltrafik på Västra Esplanaden vara ca 600–700 fordon per timme och riktning (motsvarande cirka 4000–4600 fordon omräknat till årsdygnstrafik). Med sidoförlagd busstrafik blir kapaciteten något lägre. Minskningen av motorfordonstrafik har positiva effekter på luftkvaliteten i centrala Umeå, där miljökvalitetsnormerna för kvävedioxid idag överskrids.

Med de lösningsförslag som föreslås för väg 503 i denna utredning kommer restiderna och konkurrenskraften för gång, cykel och kollektivtrafik att förbättras. För biltrafiken innebär den minskade kapaciteten en viss fördröjning, framförallt under högtrafik.

De båda broarna Tegsbron och Järnvägsviadukten föreslås breddas i syfte att skapa tillräckliga utrymmen för gång, cykel och buss. I linje med inriktningen i stadsutvecklingsprogrammet föreslås också att de planskilda korsningar som finns i stråket byggs om till plankorsningar, och ramperna vid Järnvägsviadukten föreslås byggas om till T-korsningar för att därigenom möjliggöra en mer stadsmässig utformning och kvartersstruktur.

När det gäller parkeringshus Ymer i centrala Umeå och mobilitetsanläggning vid korsningen mellan Tegsvägen och väg 503 föreslås i båda fallen en studie för att se över om det går att hitta lämpligare lokaliseringar.

För parkeringshuset Ymer går det endast att skapa in- och utfartslösningar med begränsad tillgänglighet för bil i sektion enligt alternativ 2. Samtidigt innebär ett parkeringsgarage för bilar vid denna plats en ej önskvärd ökad trafikalstring med hänsyn till överskridande av miljökvalitetsnormer för luft.

För mobilitetsanläggningen bör ett läge i anslutning till Tegs centrum i första hand studeras, medan utpekat läge vid Tegsvägen kan fungera bättre på längre sikt i samband med utveckling av ny bebyggelse och service.

Frisk luft är en förutsättning för stadsutveckling längs Västra Esplanaden. Det innebär att motorfordonstrafiken längs stråket minst behöver halveras och att målet om 65 % hållbart resande behöver uppnås.

Kapaciteten i trafiksystemet är en styrande faktor för efterfrågan på bilresor i stråket och gatan bör därför inte dimensioneras för mer biltrafik än vad människan och miljön tål. Istället bör gatan utformas med goda förutsättningar för de kapacitetsstarka trafikslagen gång, cykel och kollektivtrafik. På så vis kan gatans transportkapacitet ökas utan att äventyra den friska luften eller möjligheten för stadsutveckling. Den sammantagna bedömningen är att en sektion enligt alternativ 1, med sidoförlagda busskörfält och cykelbanor på vägens båda sidor, ger bäst förutsättningar för att uppnå ett hållbart resande.

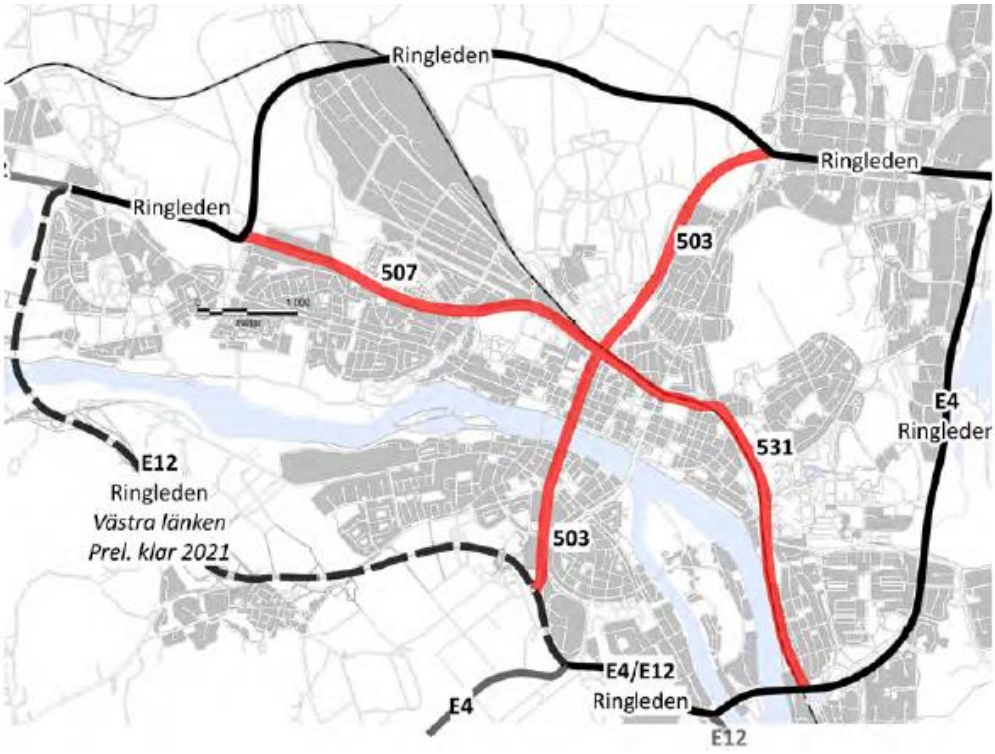
Innehållsförteckning

1.	**Inledning**		**1**
	1.1	Bakgrund	1
	1.2	Syfte med utredningen	1
	1.3	Omfattning	2
	1.4	Genomförande	3
	1.5	Läsanvisning	3
2.	**Förutsättningar**		**4**
	2.1	Mål och strategier för trafikens utveckling i Umeå	4
	2.2	Transportsystemet idag	5
	2.3	Resmönster – nuläge	5
	2.4	Framtida trafikalstring	14
3.	**Väg 503 som en attraktiv stadsgata**		**17**
	3.1	Urval och utvärdering av tänkbara sektioner	17
	3.2	Övergripande sträckningsbeskrivning	19
	3.3	Delsträcka 1. Ersbodarondellen–Hagarondellen	23
	3.4	Delsträcka 2. Hagarondellen – Västra Esplanaden	26
	3.5	Delsträcka 3. Tegsbron	37
	3.6	Delsträcka 4. Tegsbron–Tegsvägen	40
	3.7	Delsträcka 5. Tegsvägen–Söderslätts handelsområde	42
	3.8	Mobilitetsanläggning	43
4.	**Analys av luftkvalitet**		**45**
	4.1	Förutsättningar	45
	4.2	Resultat	45
5.	**Samlad konsekvensbedömning**		**46**
	5.1	Samlad bedömning	46
	5.2	Ett effektivt transportsystem	47
	5.3	Social hållbarhet	54
	5.4	Stadsbild och stadsliv	54
	5.5	Kostnader	57
6.	**Slutsatser**		**58**
7.	**Bilagor**		**60**

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Före detta E4:an, nuvarande väg 503, som går genom centrala Umeå i nord-sydlig riktning, ska förvärvats av kommunen i samband med att en ringled byggs. I översiktsplanen för Umeå kommun beslutades att väg 503 ska omvandlas till en stadsgata, och att komplettering med ny bebyggelse ska ske på den mark som då blir tillgänglig.

Figur 1-1 Karta över den planerade Västra länken (E12) och nuvarande väg 503.

I stadsutvecklingsprogrammet *Innanför ringleden* vidareutvecklas och konkretiseras planerna. Utvecklingen av området har två huvudmål:

- Bättre luftkvalitet i centrum
- Bygga mera stad

1.2 Syfte med utredningen

Trafikutredningen för väg 503 syftar till att visa hur väg 503 kan omvandlas till en stadsgata så att de hållbara transportslagen ges en ökad konkurrenskraft

gentemot biltrafiken genom att biltrafikens framkomlighet underordnas de hållbara transportslagen. Målet för Umeå är att minst 65 % av alla resor ska ske med de hållbara färdsätten.

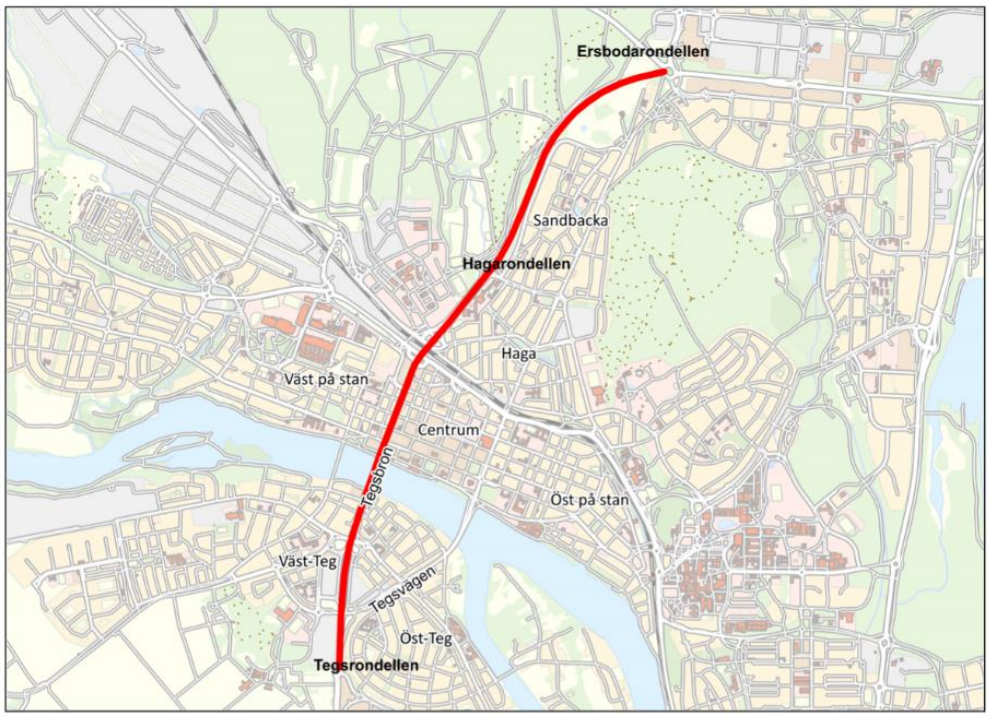
1.3 Omfattning

Områdets trafiksystem ska följa Översiktsplan Umeå samt Stadsutvecklingsprogrammet Innanför ringleden.

Trafikutredningen omfattar särskilt följande analyser:

- Alternativa vägsektioner med mått
- Cykelväg längs väg 503 – på båda sidor vägen?
- Placering av kollektivtrafikkörfält och hållplatser
- Korsningspunkternas kapacitet och utformning
- Vilken trafikmängd klarar gatan sett till kapacitet och luftkvalitet (kvävedioxid)?
- De hållbara färdsättens konkurrenskraft (med restidskvoter)
- Kostnadsberäkning
- Parkeringshus i kv. Ymer
- Mobilitetsanläggning på Teg

Trafikutredningen ska omfatta hela väg 503 innanför ringen, mellan Tegsrondellen och Ersbodarondellen.

Figur 1-2 Trafikutredningens geografiska avgränsning

1.4 Genomförande

Trafikutredningen har genomförts i nära samarbete med Umeå kommun. Utredningen inleddes med ett platsbesök och en inledande analys av förutsättningarna.

Arbetet har bedrivits målstyrt och utgått från stadens mål om bättre luftkvalitet i centrum, att bygga mera stad och uppnå 65 % hållbara resor.

Utifrån flera alternativa sektioner har två huvudalternativ för vägens utformning tagits fram – styrande har varit om busstrafiken ska placeras sido- eller mittförlagt.

Störst fokus har legat på den centrala sträckan längs Västra Esplanaden. För denna del har trafiksimuleringar (programmet Vissim) genomförts liksom beräkningar av luftkvalitet (kvävedioxid, programmet Simair).

Slutligen har konsekvenserna av lösningarna beskrivits.

1.5 Läsanvisning

Denna huvudrapport sammanfattar trafikutredningens resultat. Mer detaljerad information finns i ett antal underlags-PM, som dock ska läsas tillsammans med huvudrapporten:

- PM Trafikanalys
- PM Sektioner
- PM Luft
- PM Parkeringshus kv. Ymer
- PM Kostnadsbedömning

2. Förutsättningar

I detta kapitel redovisas ett antal förutsättningar och antaganden som legat till grund för trafikutredningen.

2.1 Mål och strategier för trafikens utveckling i Umeå

En utpekad kommunövergripande målsättning är att till år 2022 nå 65 % hållbara resor av de boende i kommunen, vilket ska ske med cykel, till fots eller med kollektivtrafik.[1]

Vid byggandet av staden och utveckling av stadens olika platser har Umeå kommun strategier för hållbar tillväxt. De är strategiska överväganden som anger vägen för att uppnå byggandet av en hållbar stad och kommun, socialt, ekologiskt, kulturellt och ekonomiskt.[2]

- **Femkilometersstaden – den täta staden**. Tillväxten i Umeå ska i största möjliga mån samlas inom fem kilometer från stadskärnan eller universitetsområdet för att gynna gång och cykeltrafik samt för att minska transportbehovet.[3]
- **Mer stad – komplettering och vitaliserande kraft**. Nya stadsdelar ska skapas intill gamla för att skapa tätbebyggda blandkvarter och sammanhängande stadslandskap.[4]
- **Skapa hög täthet i nya stadsdelar**. På så vis skapas bättre underlag för service och ett utvecklat stadsliv
- **Tillväxt i kollektivtrafikstråk och omvandling av trafikleder.** Ny tät bebyggelse planeras längs stråk som gynnar kollektivtrafiken så att fler kan få högre turtäthet.[5]
- **Satsa på offentliga rum och parker.** De offentliga rummen ska vara attraktiva, trygga och upplevelserika platser och stråk med plats för rekreation och grönska.
- **Alla ska med**. Utgå från barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning vid byggandet av staden – det leder till en stad för alla!

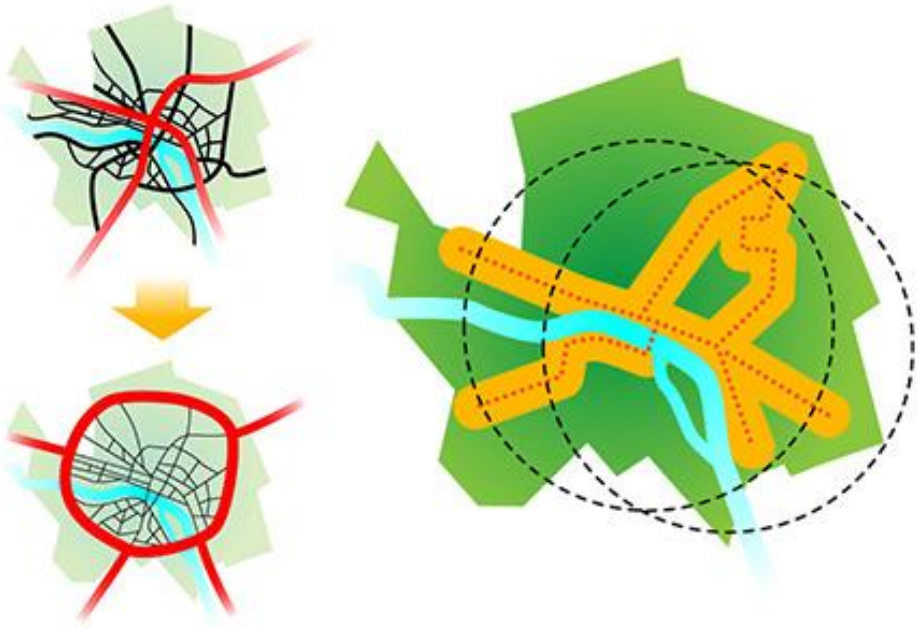
[1] Lokala miljömål Umeå kommun 2008

[2] Översiktsplan Umeå kommun (2018)

[3] Planering för 200 000 invånare – Hur ska Umeå utvecklas i framtiden? http://www.umea.se/download/18.447b1fec12ad981c09b800013145/1361888108728/Planering+för+Umeå.pdf

[4] Planering för 200 000 invånare – Hur ska Umeå utvecklas i framtiden? http://www.umea.se/download/18.447b1fec12ad981c09b800013145/1361888108728/Planering+för+Umeå.pdf

[5] Planering för 200 000 invånare – Hur ska Umeå utvecklas i framtiden? http://www.umea.se/download/18.447b1fec12ad981c09b800013145/1361888108728/Planering+för+Umeå.pdf

Figur 2-1 Illustration till vänster: Med ringleden på plats omvandlas trafikleder och kringytor i staden till stadsgator och nya stadskvarter. Illustration till höger: Det är prioriterat att stötta stomlinjer för kollektivtrafik med ny bebyggelse för att få många nära bussen och skapa en attraktiv kollektivtrafik med hög turtäthet. Källa Översiktsplan Umeå kommun (2018)

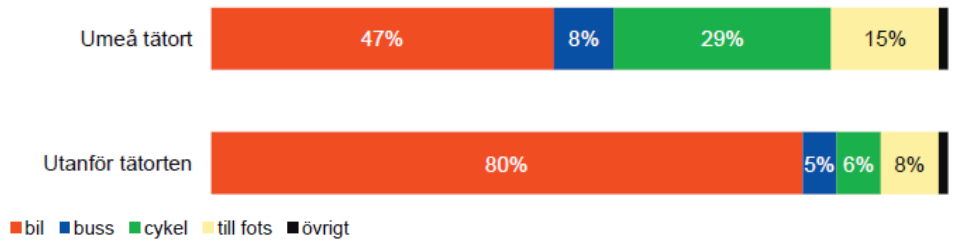
2.2 Transportsystemet idag

Trafik är rörelser till fots eller med hjälp av olika transportmedel. Alla förflyttningar kräver utrymme för ett transportsystem. Umeå står inför ett paradigmskifte mot hållbara förflyttningar vilket innebär en målmedveten utveckling och omställning av transportsystemet där stadens ytor kan användas effektivare genom mindre ytkrävande transportmedel som samlar fler människor.

2.3 Resmönster – nuläge

För att nå kommunens mål om 65% hållbart resande krävs en förändring av dagens resmönster. Andelen resor som sker med buss, cykel och till fots måste öka.

Drygt 50 procent av alla resor i tätorten idag sker med ett hållbart färdmedel och resterande med bil. För boende utanför tätorten sker cirka 80 procent av resorna med bil.

Figur 2-2 Färdmedelsfördelning för boende i tätort under vardag (RVU 2014)

Gångnät

Den totala vägsträckan som utredningen omfattar är drygt 5 km, vilket av de flesta uppfattas som en för lång sträcka att förflytta sig till fots (gångresorna minskar för distanser som är över 2 km). Fotgängare kommer alltså med stor sannolikhet att gå längs någon del av sträckan. De flesta fotresorna kommer förmodligen att ske längs sträckans centrala delar.

Ytor för fotgängare på eller i nära anslutning till väg 503 finns idag från Tegs centrum i söder till Ersbodarondellen i norr. Norr om Hagarondellen finns gångyta på västra sidan i form av en friliggande gång- och cykelbana. Beläggningsmaterialen är antingen asfalt eller betongplattor. Korsningen med Kungsgatan utgör det viktigaste korsande gångstråket på sträckan. Gångtrafikräkningar för sträckan saknas.

Figur 2-3 Kungsgatans korsning med Västra Esplanaden är signalreglerad och försedd med ledstråk.

På Järnvägsviadukten finns endast en gångbana på östra sidan. Flera av gångytorna är smala och ojämna, bland annat på Västra Esplanaden. Trafikmängderna, hastigheterna och bullernivån bidrar till att gatumiljön kan upplevas som oattraktiv att vistas i. I dagsläget finns få målpunkter längs med sträckan. Endast på södra delen av Västra Esplanaden finns lokaler i bottenvåningarna som vänder sig till allmänheten, vilket också innebär att det saknas ”ögon på gatan”, något som kan leda till att miljön upplevs som otrygg.

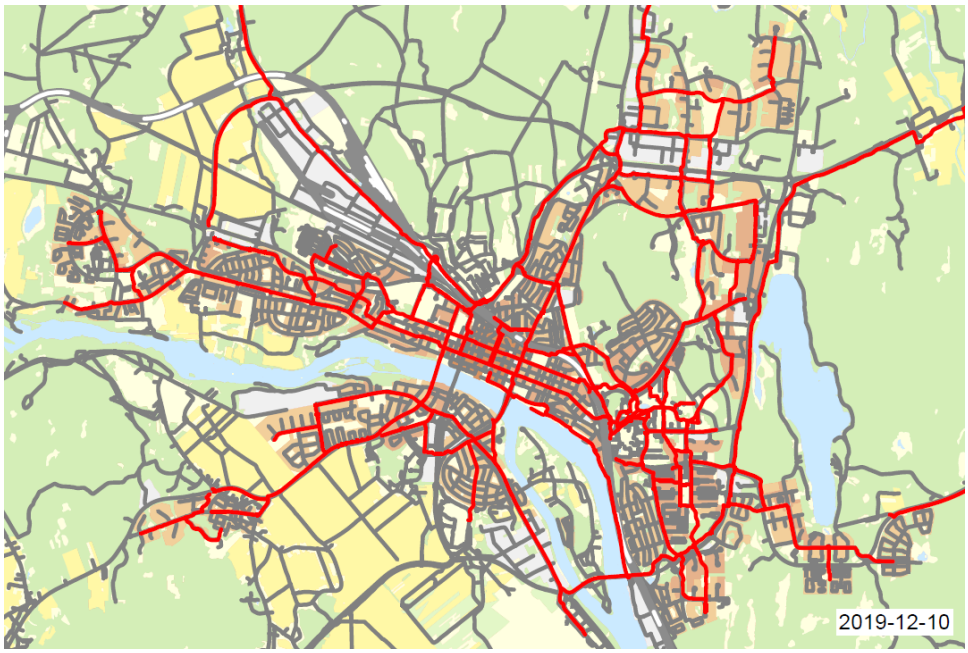
Figur 2-4 Västra Esplanaden i södergående riktning strax söder om Ridvägen.

Figur 2-5 Bristande utrymme för gångbana i korsningen med Skolgatan.

Cykelnät

I Umeå finns sammanhängande cykelinfrastruktur längs Brogatan, Gamla bron och Bryggargatan väster om väg 503. På östra sidan finns ett cykelstråk från Sandbacka och Haga som i centrum går via Östra Kyrkogatan och Kyrkbron, och sedan fortsätter åt sydöst via Öst-Teg, se Figur 2-6.

Figur 2-6 Karta över befintligt huvudnät för cykel i centrala Umeå. Källa: Umeå kommun

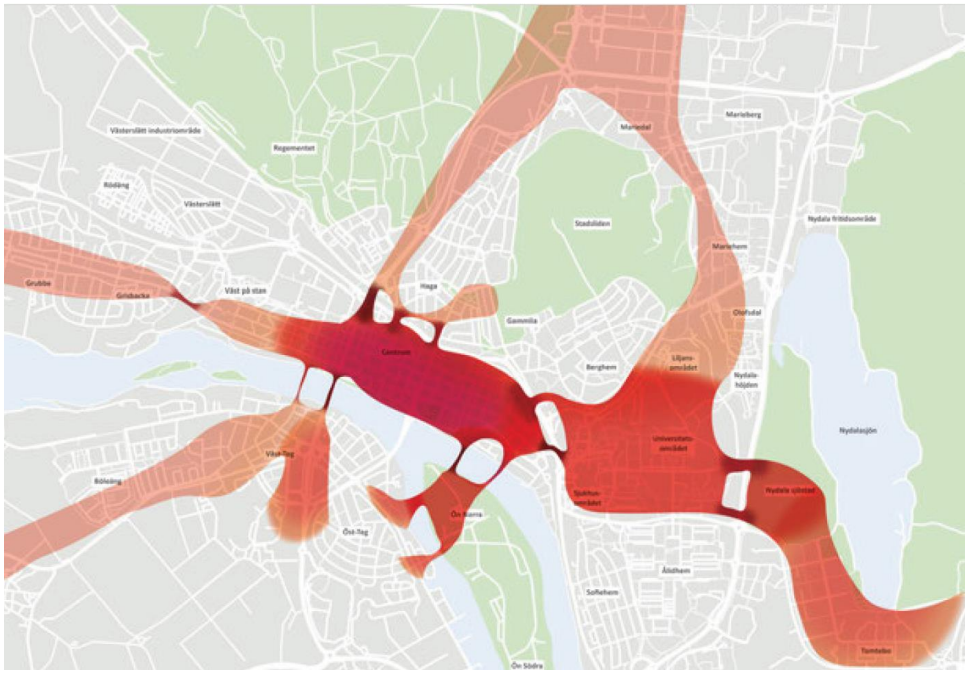
I dagsläget finns cykelinfrastruktur norr om järnvägen på den studerade sträckan av väg 503, i form av en friliggande gång- och cykelbana väster om vägen som leder från cykelbron Knorren till Ersboda. Tre korsningar i plan och fyra planskilda korsningar med cykelstråk finns längs sträckan. På Västra Esplanaden finns en större plankorsning (Kungsgatan) och en planskild korsning (Nygatan).

Figur 2-7 Gamla bron väster om Tegsbron är den närmaste förbindelsen över älven som är öppen för cyklister.

Det saknas idag ett gent och sammanhängande cykelstråk längs Västra Esplanaden som sammanbinder Teg och Ersboda med den centrala staden. Potentialen för cykeltrafik, om ett nytt cykelstråk skulle tillskapas längs väg 503, beskrivs

som stor i kommunens cykeltrafikprogram. Utan utbyggd cykelkapacitet över älven finns risk för kapacitetsbrist om målen om hållbart resande ska uppnås.[6]

Figur 2-8 Stråk där antalet cyklister kommer att öka mest i framtiden. Källa: Cykeltrafikprogram för Umeå, 2018

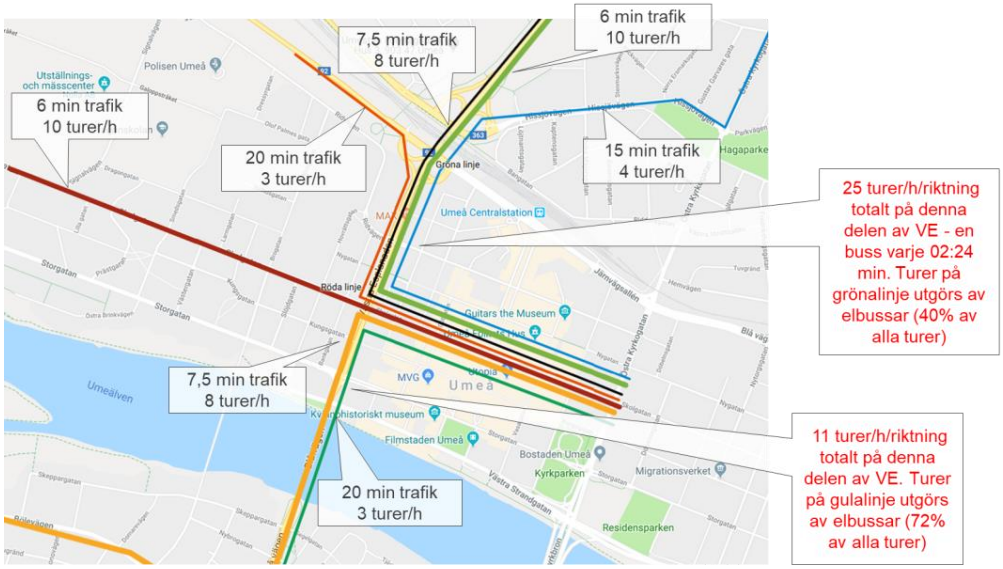
Figur 2-9 Smala gångbanor över Tegsbron.

[6] Cykeltrafikprogram för Umeå, 2018

Kollektivtrafik

Längs Väg 503 finns idag både stadsbussar och regionbussar. Söder om Skolgatan går endast regionbussar. Idag delar busstrafiken utrymme med biltrafiken vilket innebär att framkomligheten begränsas under högtrafik. Hållplatserna längs stråket är enkla och erbjuder ingen attraktiv miljö för väntande resenärer. Tillgänglighetsanpassning saknas vilket påverkar användbarheten för resenärer med funktionsnedsättning. Det saknas även utrymme för väntande resenärer då hållplatserna tar gångbanan i anspråk.

På sikt finns en inriktning i kommunen om att regionbussarna ska koncentreras till Umeå C och Umeå Östra. På Västra Esplanaden planeras busstrafiken bli tät och många bussar har Vasaplan som målpunkt. I korsningen (alla riktningar) Skolgatan kommer cirka 46 bussar passera per riktning, det betyder cirka 90 rörelser under maxtimmen. På delen norr om Skolgatan bedöms det handla om cirka 25 stadsbussar per riktning under maxtimmen, därutöver tillkommer cirka 5 regionbussar. Följande figur visar hur många bussar som antas trafikera Västra Esplanaden kring år 2030.

Figur 2-10 Antagen trafikering av Västra Esplanaden år 2030.

Det pågår ett arbete med elektrifiering av stadsbusstrafiken. Detta har betydelse för den framtida luftkvaliteten längs väg 503. Till år 2020 antas följande antal elbussar i Umeå.

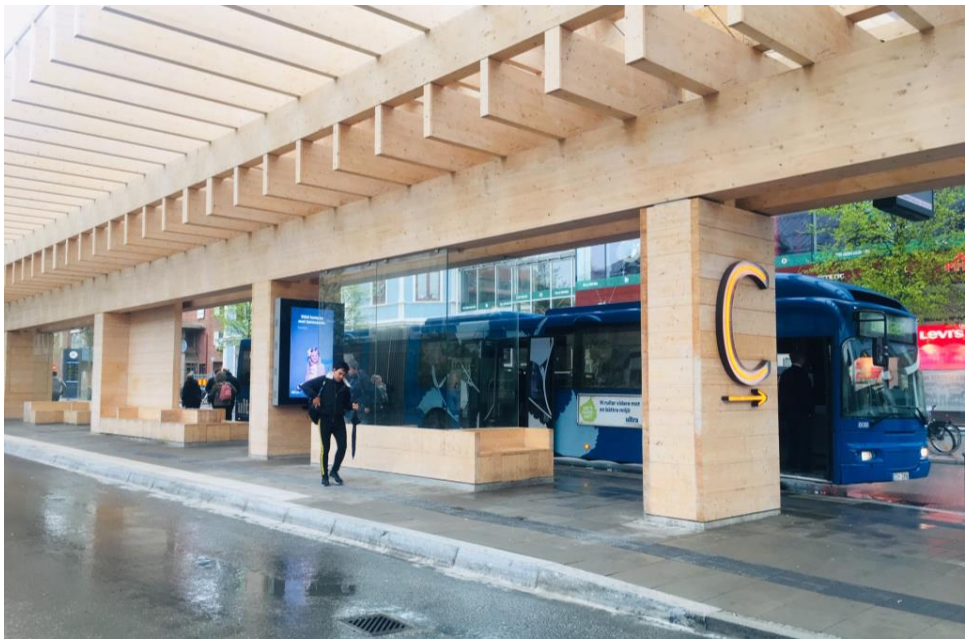
Tabell 2-1 Elbussar i Umeå år 2020.

Linjenummer idag	Linje i framtida linjenät	Antal elbussar i framtiden
1	Röd stomlinje	12
8	Grön stomlinje	13
9	Gul stomlinje	7
80	Flygbuss	2

Figur 2-11 Tillfällig hållplats längs Skolgatan, med brister i utformning och anslutande gångbana.

Planeringen av ett utvecklat stomlinjenät för att möjliggöra en fördubblad kollektivtrafikandel kommer ställa ännu högre krav på en stark prioritering av kollektivtrafiken med god framkomlighet. Den höga planerade turtätheten kommer ställa särskilt stora krav på korsningsutformning och prioritet i trafiksignaler, men även tillräckliga utrymmen för hållplatser med goda bytesmöjligheter.

Figur 2-12 Vasaplan, bytespunkt för stadstrafiken och viktigt nav i ett utvecklat stomlinjenät.

Biltrafik

Väg 503 är idag tvåfilig på större delen av sträckan. På de yttre delarna har vägen motorvägskaraktär. Västra Esplanaden har i medel cirka 10 500[7] (12 500 fordon som maximalt värde) fordon per dygn (ÅDT, årsdygnstrafik) i vardera riktningen, där andel tung trafik motsvarar cirka 7 procent. Mätningar år 2017 visade att det var cirka 1 300[8] fordon i vardera riktningen under maxtimmen på Tegsbron. Mätningar i augusti 2019 visade mellan 1 050 till 1 100[9] fordon längs Västra Esplanaden per riktning under maxtimmen.

När ringleden färdigställs genom utbyggnaden av Västra länken övergår väg 503 till kommunen från Trafikverket. Nedan visas ett antagande om hur stor andel resor från olika områden som har destination centrum eller reser genom centrum. En del av dessa genomgående resor antas försvinna i och med att Västra Länken öppnas.

Tabell 2-2 Andel resor till centrala stan samt genomresor från olika områden i tätorten, för tätortsområden enligt RVU.

Område	Till centrala stan	Genomresande centrum
Backen	25%	13%
Ersboda/Ersmark	25%	7%
Haga/Sandbacka	28%	11%
Marieområdet	20%	2%
Centrala Teg	24%	21%
Tomtebo	18%	3%
Universitetet	15%	10%
Östra stadsdelen	20%	3%
I20	25%	10%

Godstrafik

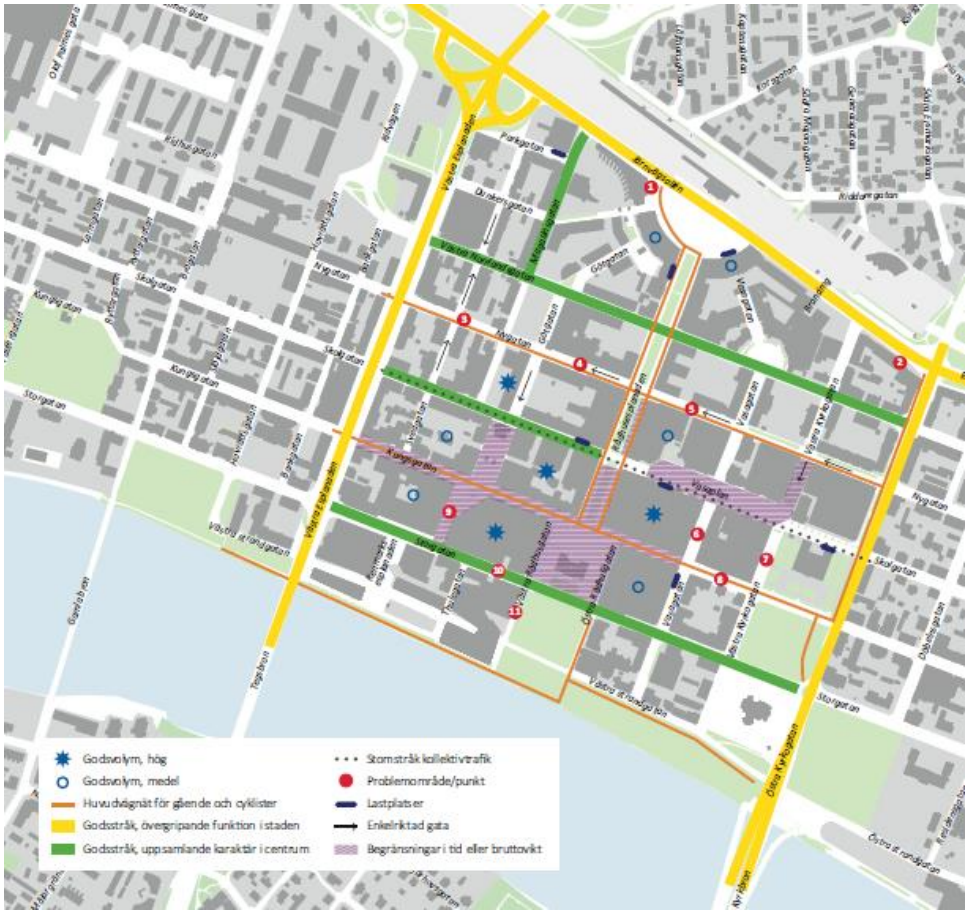
I kommunens godstrafikprogram[10] pekas Västra Esplanaden ut som ett av stadens övergripande godsstråk. Detsamma gäller Järnvägsallén och Östra Kyrkogatan. Därutöver finns ett antal gator med en uppsamlande funktion som ansluter till Västra Esplanaden: Storgatan, Skolgatan och Västra Norrlandsgatan

[7] Trafikmätningar hämtade från trafficweb.se

[8] Excelfil: Trafikflöden söderifrån 2005–2017” av kommunen

[9] Trafikmätningar hämtade från trafficweb.se

[10] Godstrafikprogram för Umeå centrum, april 2018

Figur 2-13 Utsnitt ur godstrafikprogrammet för centrala Umeå. Gula stråk är huvudstråk för gods. Gröna stråk är gator med uppsamlande karaktär.

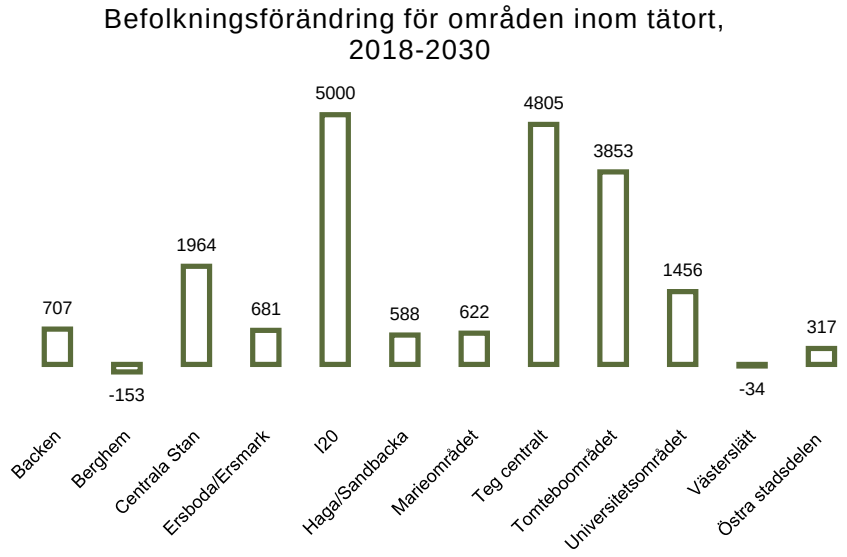

Figur 2-14 Tegsbron under lunchtid, norrgående riktning.

2.4 Framtida trafikalstring

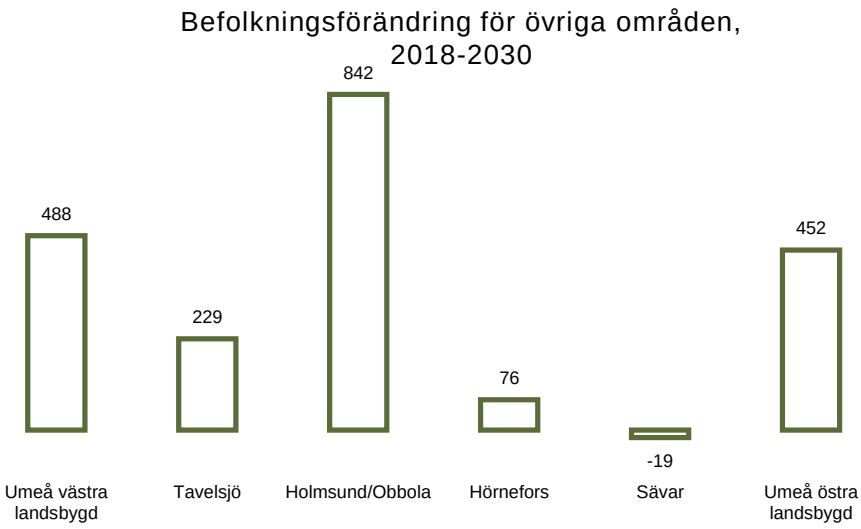
Bebyggelseplaner i tätorten

Umeå kommun växer och i samband med utbyggnaden av ringleden finns också möjligheter att förtäta i de centrala delarna av staden. Tätorten planeras att växa från cirka 94 000 till 114 000 invånare mellan år 2018 till 2030 (ökning på cirka 21 procent). I figuren nedan visas områden i tätorten som planeras att växa i jämförelse med idag. På området I20 planeras exempelvis för mellan 40 000–45 000 boende och området bedöms vara färdigbyggt år 2050. År 2030 antas cirka 5 000 boende flyttat in. I området ska även mindre företag och service inrymmas.

Figur 2-15 Antal ökad befolkning för olika tätortsområden i Umeå kommun

Inom hela kommunen är prognosen cirka 147 000 invånare vilket är en ökning på cirka 15 procent jämfört med 2019. Utanför tätorten motsvarar prognosen cirka 2 000 fler invånare fram till 2030, där framförallt Holmsund/Obbola förväntas växa.

Figur 2-16 Antal ökad befolkning för Umeå kommun exklusive tätort

Beräkning av trafikalstring 2030

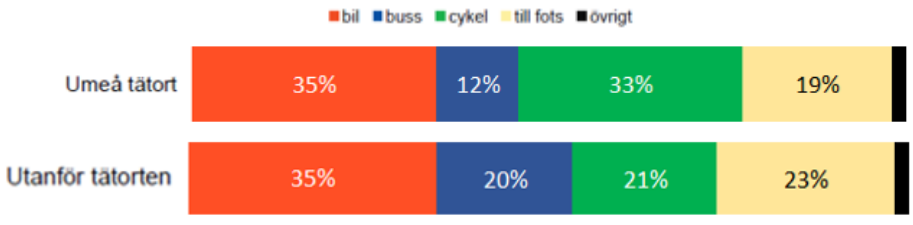
Nya resor som antas genereras av den ökande befolkningen baseras på RVU 2014 och kommunens mål om att 65 procent av alla resor i tätorten ska ske med hållbara färdmedel. Följande antaganden ligger som grund vid alstringen:

- 3 resor per person och dag
- 15 % av dygnets resor utgörs under maxtimmen

Tabell 2-3 Antal alstrade resor för maxtimmen enligt tidigare färdmedelsfördelning från RVU 2014

Färdsätt	Bil	Buss	Cykel	Till fots	Övrigt
Tätorten. Nya resor maxtimmen en vardag	4228	720	2609	1349	90
Övriga kommunen. Nya resor maxtimmen en vardag	720	45	54	76	9

Kommunen har som mål att 65 procent av alla resor i tätorten ska ske med hållbara färdmedel. Nya fördelningen blir enligt figur 2–17 om ökningen på de hållbara färdmedlen fördelas jämnt. Notera att fördelningen på 65% endast gäller nya resor fram till 2030.

Figur 2-17 Ny färdmedelsfördelning för tätort respektive utanför tätort för de nygenererade resorna

Nedan visas hur trafikalstringen ser ut i det scenariot. I trafikalstringen har samma mål antagits gälla för de nya resor som alstras i övriga kommunen (leder sannolikt till en viss överskattning av antalet resor med gång, cykel och kollektivtrafik). Totalt alstras i detta scenario knappt 3150 bilresor från tätortsområden respektive 315 bilresor från övriga områden. Det blir ungefär lika många cykelresor som bilresor.

Tabell 2-4 Antal alstrade resor enligt mål om 65% hållbara färdmedel

Färdsätt	Bil	Buss	Cykel	Till fots	Övrigt
Tätorten. Nya resor maxtimmen en vardag	3149	1080	2969	1709	90
Övriga kommunen. Nya resor maxtimmen en vardag	315	180	189	207	9

Ovanstående trafikalstringsberäkningar har legat till grund för de trafiksimuleringar som genomförts i denna utredning för att analysera konsekvenserna av omvandlingen av väg 503. Resultaten redovisas i kapitel 4.2 och i separat PM.

3. Väg 503 som en attraktiv stadsgata

I detta kapitel beskrivs hur väg 503 kan omvandlas till en attraktiv stadsgata när tvärförbindelsen byggts. Beskrivningen baserar sig på hur gatuutrymmet kan fördelas på olika delar av sträckan för att skapa goda förutsättningar för de hållbara trafikslagen. Först beskrivs processen för att ta fram två principsektioner, sedan utvärderingen av de båda sektionerna.

3.1 Urval och utvärdering av tänkbara sektioner

Uppdraget har omfattat att utvärdera sju olika sektioner för sträckan. Utifrån de sju sektionerna har två sektioner valts ut för vidare utveckling. För mer detaljerad information om utvärderingen, se PM Sektioner.

Utvärderingen av sektioner för väg 503 har gjorts med utgångspunkt från de förutsättningar som råder på delsträckan Västra Esplanaden. Följande avvägningar har varit avgörande för det slutliga valet av sektioner:

Prioritering av hållbara trafikslag. Utrymme för fotgängare som överstiger lagkraven och ger möjligheter till vistelse längs sträckan har prioriterats. Separerat utrymme för cyklister har prioriterats med syfte att skapa ett sammanhållet cykelstråk längs med hela sträckan. Busstrafik har reserverats eget utrymme för god framkomlighet.

Utrymme för träd. Minst tre parallella trädrader har varit prioriterat att inkludera i utformningen.

Möjlighet att angöra. Längs med ett kvarter på Västra Esplanaden kan angöring inte ske på något annat sätt än längs med gatan, vilket inneburit att sektioner som helt omöjliggör anordning av angöringsyta har förkastats.

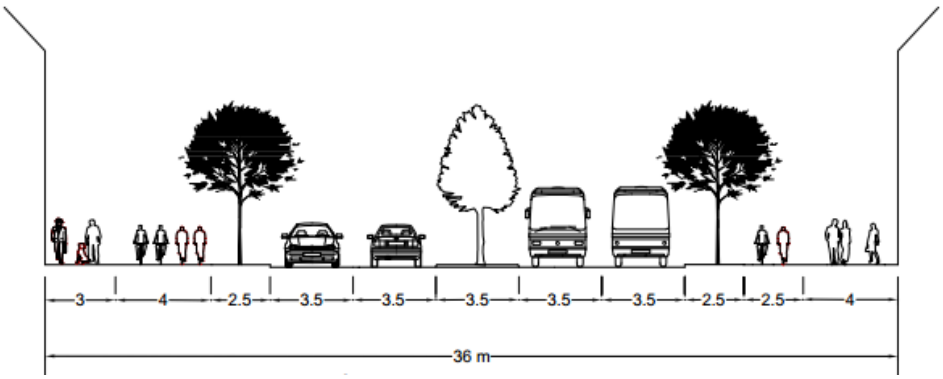

Drift och underhållskrav. Hänsyn har tagits till breddkrav från Umeå kommun som möjliggör rationell drift och underhåll, samt ger möjlighet till snöupplag. De önskade breddmåtten har dock inte helt kunnat tillgodoses på Västra Esplanaden på grund av begränsningar i utrymmet.

De två utvalda sektionerna har sedan anpassats efter förhållandena som råder på övriga delsträckor, vilket innebär att de där (förutom på broarna) blir bredare för att ge mer utrymme åt träd och de hållbara trafikslagen, samt bättre utrymme för drift och underhåll, på de sträckor där den totala bredden inte begränsas av intilliggande byggnader.

Alternativ 1 – sidoförlagd busstrafik

Alternativ 1 har separerad dubbelriktad körbana för bil på västra sidan av gatan, separerad dubbelriktad körbana för buss på östra sidan, och dubbelriktade cykelbanor på ömse sidor i körbanornas ytterkant, se Figur 3-1. Denna utformning är utrymmesbesparande framför allt eftersom den har tre trädrader, där två av trädraderna också ger plats för hållplatser. Sektionen har gångbanor på båda sidor. Cykelbanan på västra sidan är något bredare, och den östra gångbanan är något bredare, med visst utrymme för vistelse. På gatans västra sida finns möjlighet att anordna angöringsyta eller lastzon vid behov i trädzonen. Cykelparkering kan också inrymmas i trädzonerna närmast cykelbanorna.

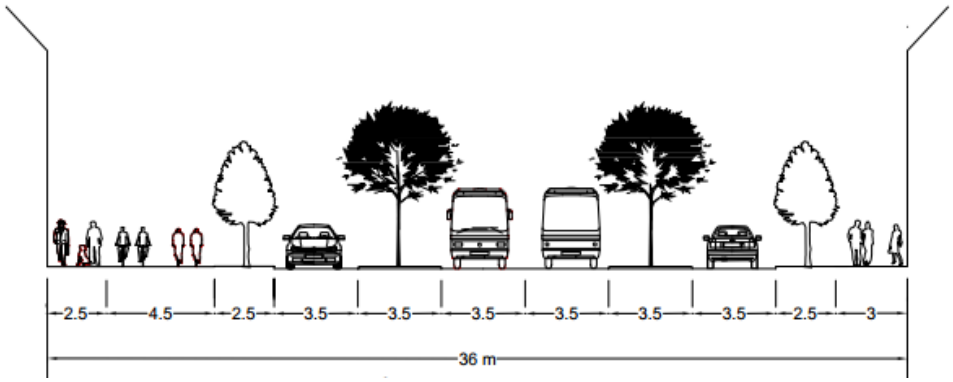

Figur 3-1 Principsektion för alternativ 1 på Västra Esplanaden.

Syftet med detta förslag är att skapa god framkomlighet för buss genom att separera busstrafiken från biltrafiken och minska antalet konflikter i korsning mellan buss och bil. Utryckningsfordon ska kunna använda kollektivtrafikkörfälten för att snabbare ta sig fram. Sektionen innebär en stor reduktion av kapaciteten för biltrafiken eftersom antalet körfält och svängkörfält minskas och möjligheten för biltrafik att svänga österut från Västra Esplanaden reduceras.

Alternativ 2 – mittförlagd busstrafik

Alternativ 2 har mittförlagda körfält för buss och sidoförlagda bilkörfält, se Figur 3-2. Utrymme för cykeltrafik har koncentrerats till en cykelbana med god kvalitet på vägens västra sida. Fyra parallella trädrader innebär bättre möjligheter till lokal dagvattenhantering än i alternativ 1. Trädzonerna närmast busskörfälten ska också användas som hållplatsytor. Närmast cykelbanan på västra sidan kan lastzon eller cykelparkering lokaliseras till trädzonen. På östra sidan finns möjlighet att anordna vistelse för fotgängare i trädzonen. Gångbanorna har smalare mått än i alternativ 1. Även körbanorna blir på Västra Esplanaden smalare än vad som är önskvärt för god drift och underhåll.

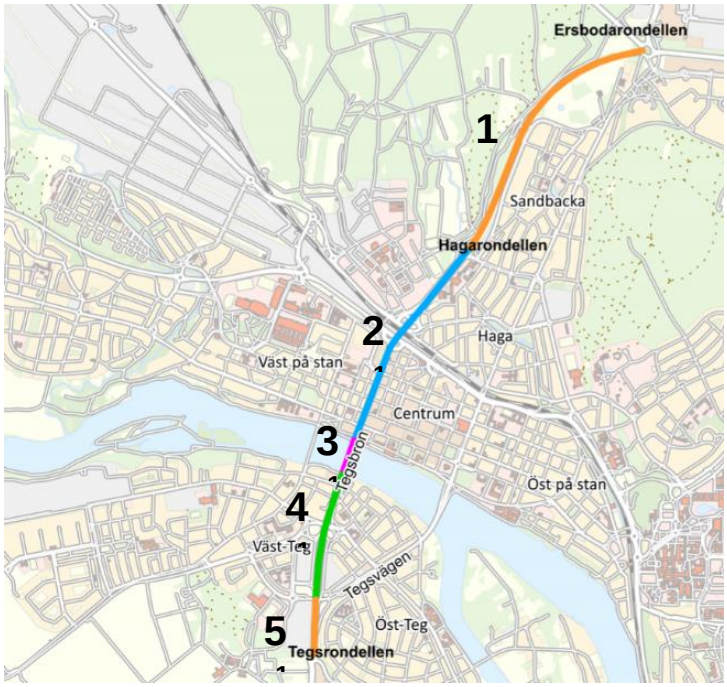
Figur 3-2 Principsektion för alternativ 2 på Västra Esplanaden.

Syftet med detta förslag är att ge buss god framkomlighet och skapa utrymme för hållplatser i trädzonerna närmast busskörfälten. Även utryckningsfordon föreslås använda busskörfälten. När buss ska svänga höger innebär utformningen antingen en separatreglerad högersväng för buss, eller att buss behöver byta fil till bilkörfältet vid högersväng. Biltrafikens framkomlighet begränsas genom att antalet körfält och svängkörfält reduceras och vänstersvängar i båda körriktningarna reduceras eller tas bort.

3.2 Övergripande sträckningsbeskrivning

Sträckan har delats in i fem delsträckor:

- 1. Ersbodarondellen–Hagarondellen
- 2. Hagarondellen–Västra Esplanaden
- 3. Tegsbron
- 4. Tegsbron–Tegsvägen
- 5. Tegsvägen–Söderslätts handelsområde

Figur 3-3 Översiktsbild med numrering av delsträckorna i utredningen.

Följande två översiktsbilder visar hur de två principsektionerna har tillämpats på utredningssträckan. En övergripande beskrivning av förutsättningarna för respektive trafikslag finns nedan.

Gångtrafik

Förutsättningarna för fotgängare blir relativt lika för båda principutformningarna. Ytor för gående föreslås finnas längs hela utredningssträckan (dock eventuellt endast på sikt ytterst på sträckan längst söderut).

Cykeltrafik

Det finns genomgående ytor för cykel i båda principutformningarna. För alternativ 1 finns cykelbanor på vägens båda sidor. För alternativ 2, som är mer utrymmeskrävande på grund av fler trädrader, saknas cykelbana på östra sidan längs Västra Esplanaden.

Kollektivtrafik

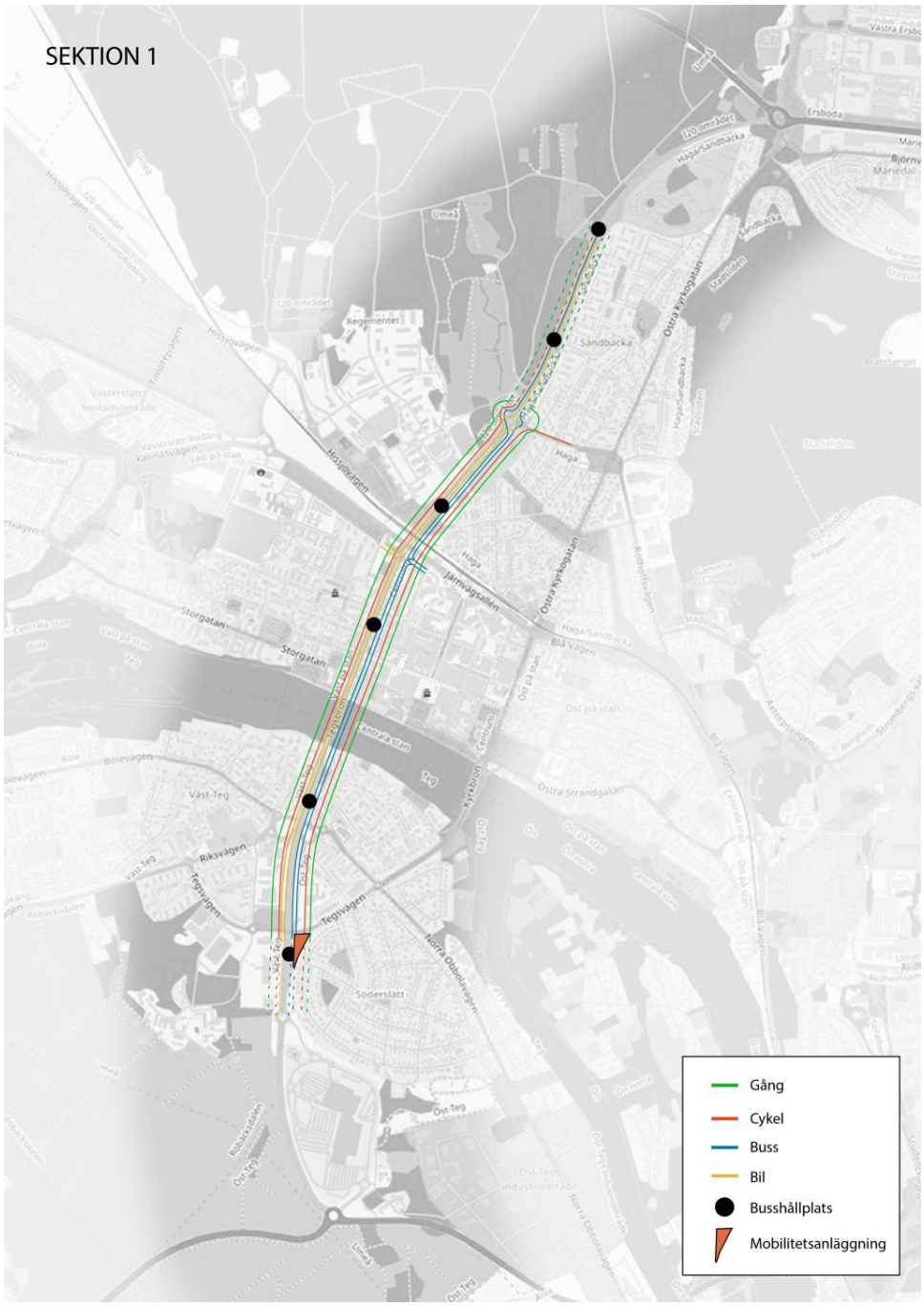
Separata körfält för kollektivtrafiken föreslås längs hela sträckan, och i båda utformningsalternativen. För alternativ 1 är körfält för buss förlagda till vägens östra sida. För alternativ 2 är busskörfälten mittförlagda. Sju hållplatslägen föreslås på utredningssträckan.

Biltrafik

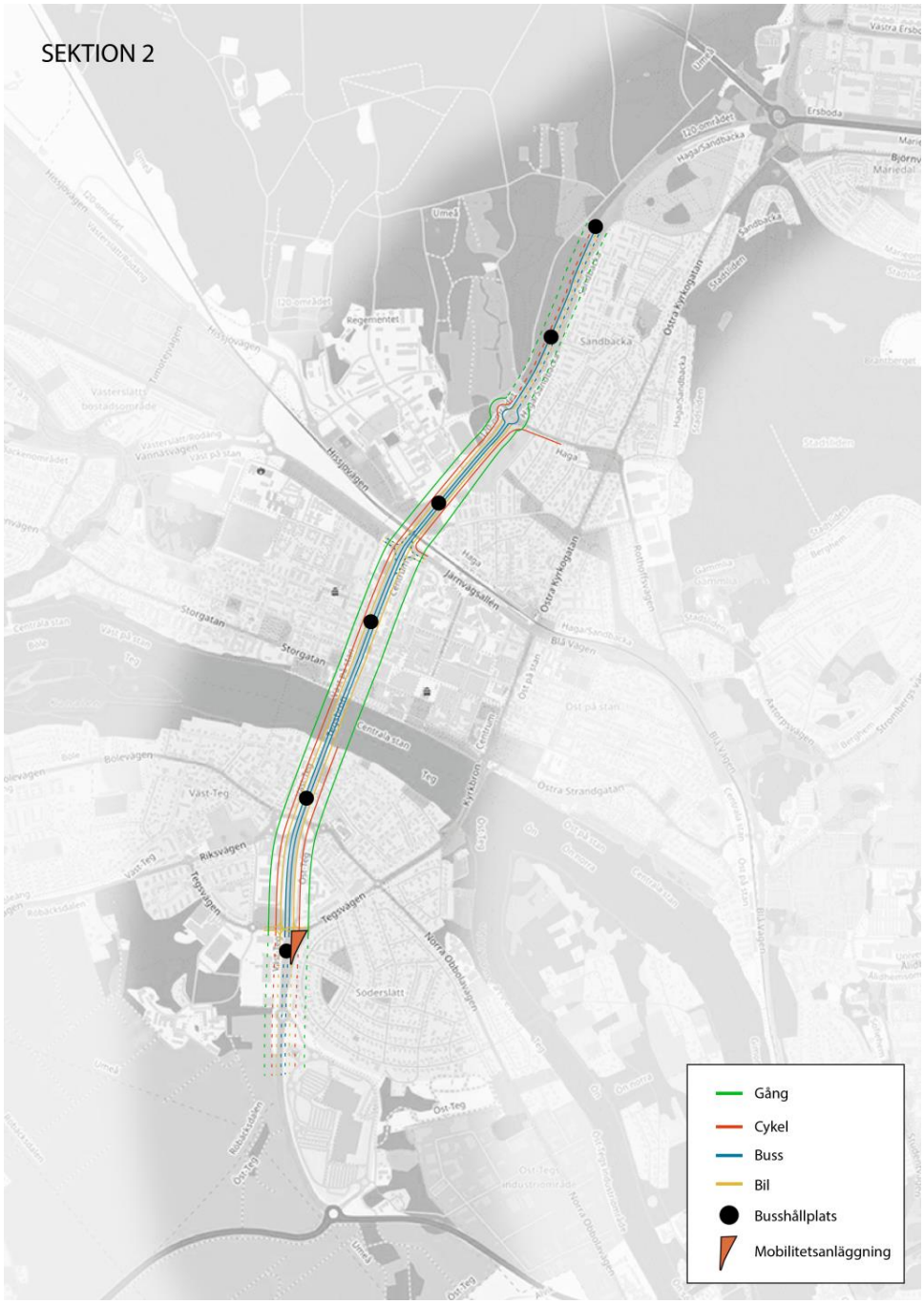

För båda utformningsalternativen föreslås att utrymme för biltrafik ska finnas längs hela utredningssträckan, med ett bilkörfält i varje riktning. Svängmöjligheterna för biltrafik kommer att begränsas för att öka framkomligheten för buss. För alternativ 1 begränsas

möjligheterna att svänga åt öster, särskilt i korsningarna på Västra Esplanaden. För alternativ 2 begränsas möjligheterna att svänga vänster.

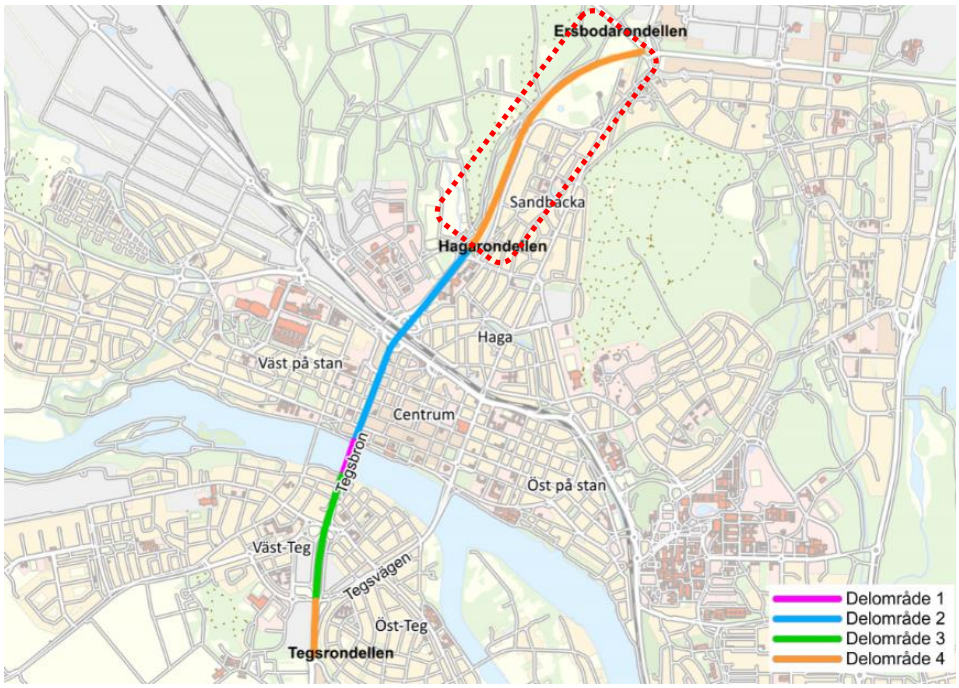

Figur 3-4 Alternativ 1: Schematisk översiktsbild över utredningssträckan

Figur 3-5 Alternativ 2: Schematisk översiktsbild över utredningssträckan

3.3 Delsträcka 1. Ersbodarondellen–Hagarondellen

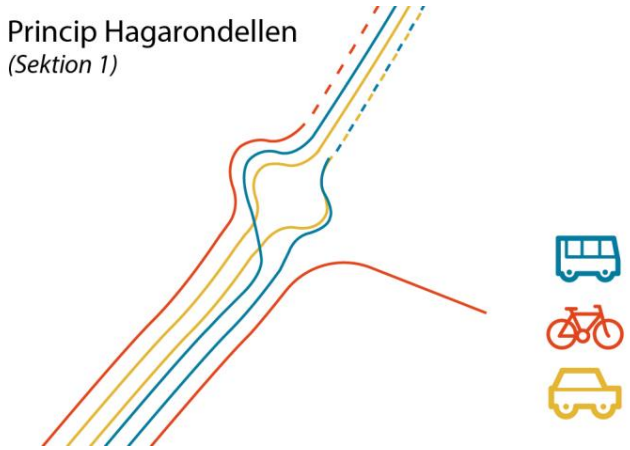

Figur 3-6 Karta över utredningssträckan med delsträckor för sträckan Hagarondellen–Ersbodarondellen markerade.

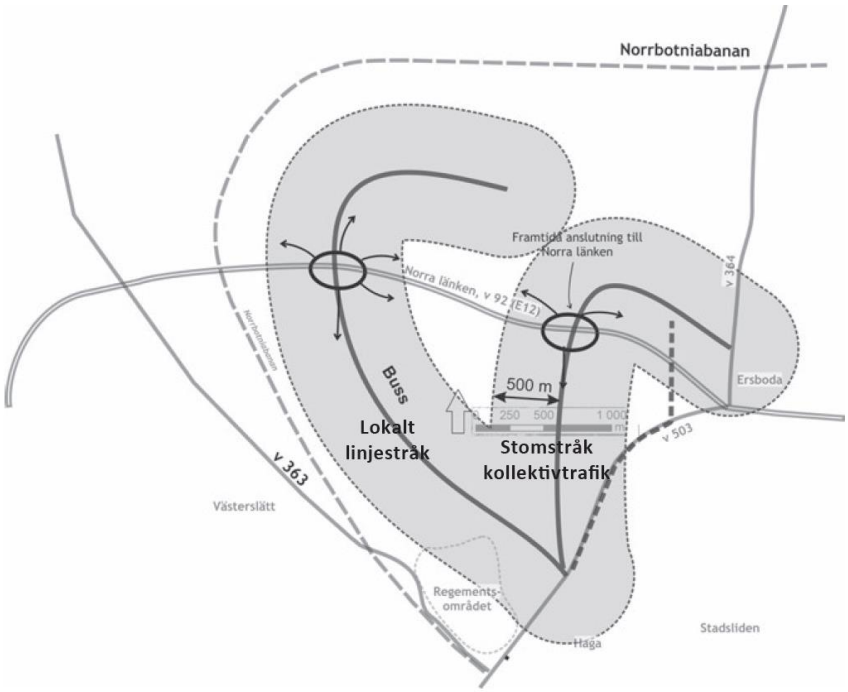
Delsträckorna 1 och 5 är de sträckor som bedöms genomföras sist i projektet, och inom denna utredning ska kostnadseffektiva åtgärder för att leda trafik till ringleden föreslås.

Sträckan mellan Ersbodarondellen och Hagarondellen gränsar till I20-området, som kommunen vill exploatera och utveckla till blandstad. Som målbild på lång sikt föreslås därför att sträckan utformas enligt principerna för delsträcka 2 och 4.

Genom I20-området planeras ett stomlinjestråk och ett lokalt linjestråk för busstrafik, som båda ska ansluta till väg 503 i höjd med Hagarondellen. Anslutning föreslås ske via befintlig väganslutning till Hagarondellen, som föreslås vara utformad som en cirkulationsplats även fortsättningsvis. Vid behov kan en signalreglering införas för att prioritera busstrafiken i korsningen. För en sektion enligt alternativ 1 är det fördelaktigt om en cirkulationsplats kan användas för övergången mellan befintlig vägutformning och den aktuella sektionen, se principskiss i Figur 3-7 nedan. Eftersom cirkulationen utökas med ytterligare ett ben genom den föreslagna utformningen för en sektion enligt alternativ 1 föreslås cyklister och fotgängare även fortsättningsvis ha en planskild lösning för god trafiksäkerhet och framkomlighet.

Figur 3-7 Princip för övergång från en sektion enligt alternativ 1 till befintlig vägutformning vid Hagarondellen. Dagens planskilda passage för gång- och cykeltrafik norr om korsningen saknas i principskissen.

Figur 3-8 Förslag till lokalisering av stomstråk samt lokalt linjestråk för kollektivtrafiken genom I20-området. Källa: Fördjupad översiktsplan för I20-området, samrådsförslag, Umeå kommun.

Delsträckan mellan Hagarondellen och Ersbodarondellen är i dagsläget inte tillräckligt bred (12 m) för att inrymma separata busskörfält i båda riktningarna. Ett separat busskörfält föreslås i stället i södergående riktning längs vägens västra sida, för att möjliggöra nya hållplatser med god trafiksäkerhet och tillgänglighet. Det separata busskörfältet föreslås börja efter infarten.

Ett reversibelt busskörfält är också tänkbart, men kan kräva större ombyggnader för att inrymma busshållplatser längs sträckan. Om det reversibla busskörfältet är mittförlagt behövs dubbla hållplatslägen (och refug) i båda riktningarna där bussen ska angöra. Om istället biltrafiken nyttjar ett reversibelt mittförlagt körfält är hållplatserna lättare att lösa, men utmaningen blir då istället att skapa en trafiksäker och robust lösning för biltrafiken. Då framkomlighetsproblemen för

busstrafiken är relativt begränsade på denna del av väg 503 bedöms inte reversibla körfält vara motiverade i dagsläget, utan ett separat busskörfält i södergående riktning rekommenderas.

Figur 3-9 Reversibelt mittförlagt körfält, bild från test längs väg 222, Värmdö kommun. Källa: Exempelbanken.se

Den befintliga friliggande gång- och cykelbanan på västra sidan föreslås behållas med nuvarande utformning fram till dess att en större ombyggnad görs.

För att minska genomfartstrafiken föreslås hastigheten sänkas från 70 km/h till 60 km/h. Infarten från Ersbodarondellen föreslås också utformas så att den förvarnar trafikanterna om vilken kapacitet och framkomlighet de kan förvänta sig längre fram, till exempel genom avsmalning till ett körfält i vardera riktning på en kortare sträcka innan busskörfälten påbörjas, eller en portal som markerar infart till centrala Umeå.

Ett annat sätt att minska genomfartstrafiken på väg 503 är genom så kallad gating, reglering av trafiksignaler för att säkerställa att den mängd trafik som släpps in klaras av kapacitetsmässigt. I dagsläget finns inga trafiksignaler på lämplig plats för att använda denna metod, men när fler korsningar längre ut signalregleras, till exempel korsningen med Tegsvägen och Hagarondellen, kan detta vara ett sätt att dirigera om trafiken.

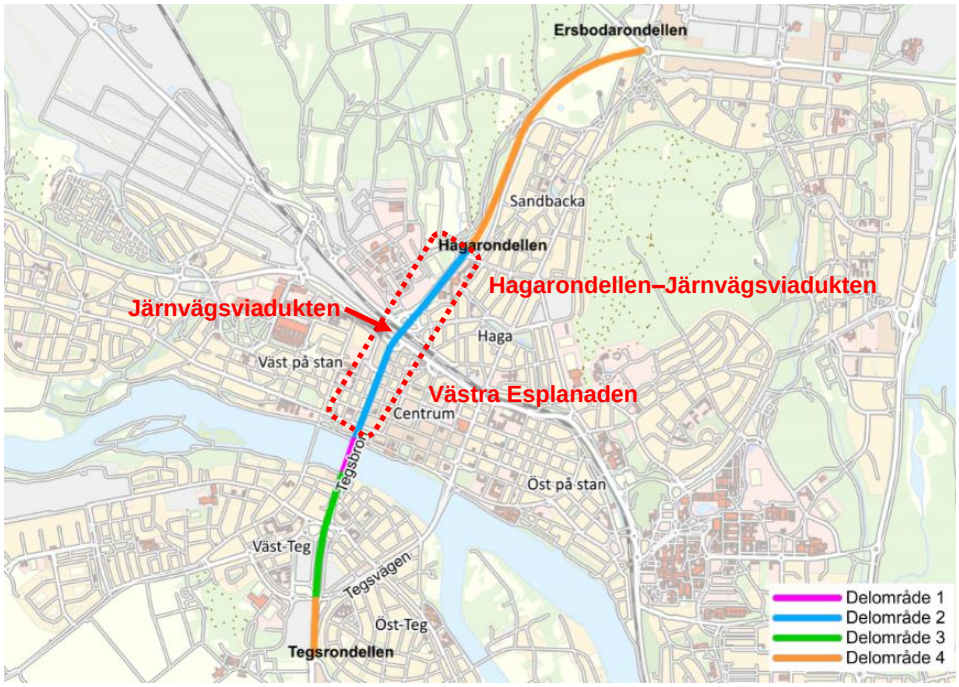
Figur 3-10 Sidoförskjuten tätortsport i Holmby. Källa: Exempelbanken.se

Skyltningen inför och i Ersbodarondellen föreslås också förtydligas. Dagens förbud mot tung lastbil föreslås skyltas tydligare, förslagsvis både på vägvisningsskyltarna innan korsningen och i nära anslutning till cirkulationsplatsen så att de är synliga för fordonsförare som är på väg att svänga in på väg 503. När förbifarten öppnats föreslås vägvisningsskyltningen förtydligas så att målpunkter söder om älven skyltas via kringfartslederna.

3.4 Delsträcka 2. Hagarondellen – Västra Esplanaden

Denna sträcka har delats in i tre delsträckor med olika förutsättningar:

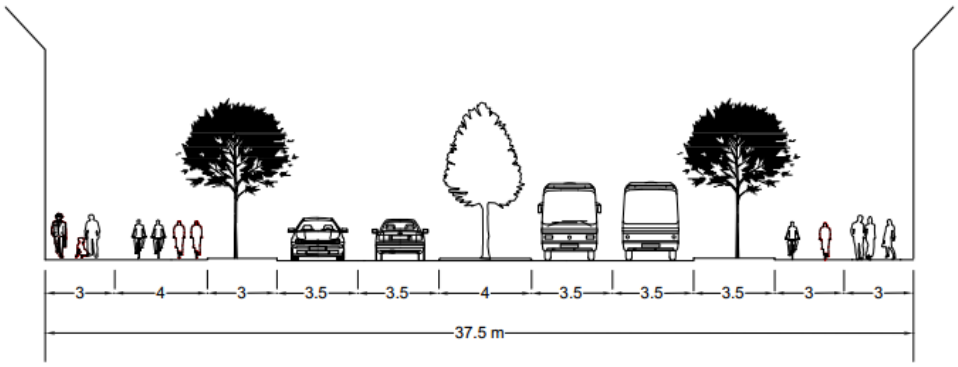
- sträckan mellan Järnvägsviadukten och Hagarondellen
- Järnvägsviadukten
- Västra Esplanaden.

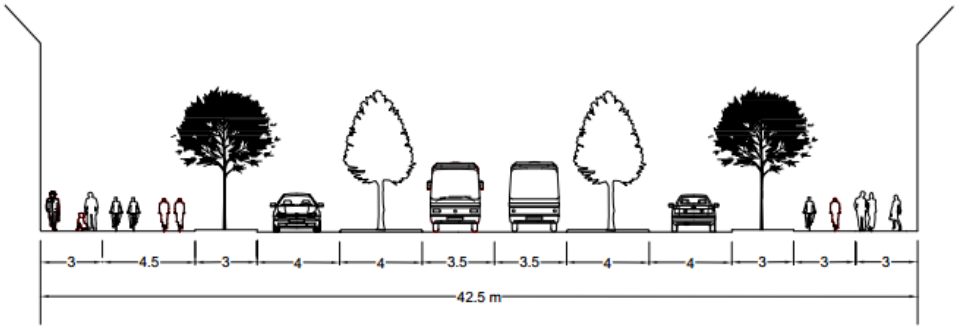
Figur 3-11 Delsträckan Hagarondellen–Västra Esplanaden med delsträckorna Hagarondellen–Järnvägsviadukten, Järnvägsviadukten samt Västra Esplanaden markerade.

Sträckan Hagarondellen–Järnvägsviadukten

Sträckan mellan Järnvägsviadukten och Hagarondellen ska förtätas med ny bebyggelse och bli mer stadsmässig. I dagsläget finns ingen bebyggelse nära vägen och det finns ingen utrymmesbrist. De två förslagen på principsektion för sträckan följer därför principerna för Västra Esplanaden men med bättre kvalitet för att uppnå samtliga kriterier för framkomlighet, samt goda förutsättningar för t ex drift och underhåll. Sektionen för alternativ 1 blir då 37,5 m bred och sektionen för alternativ 2 blir 42,5 meter bred.

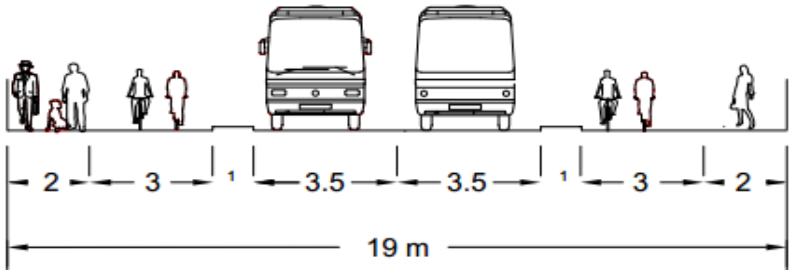
Figur 3-12 Sektion för sträckan Järnvägsviadukten-Hagarondellen, alternativ 1

Figur 3-13 Sektion för sträckan Järnvägsviadukten-Hagarondellen, alternativ 2.

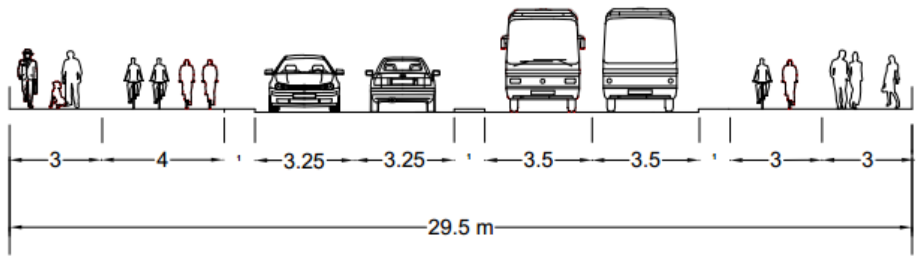
Järnvägsviadukten

Järnvägsviadukten har begränsad bredd (19 m) vilket innebär att de två principsektionerna inte inryms ens i kraftigt bantat format, om de hållbara trafikslagen ska ha egna ytor och kombineras med bilkörfält. I Figur 3-14 redovisas en utrymmesstudie som visar hur utrymmet på befintlig bro kan fördelas mellan de hållbara trafikslagen.

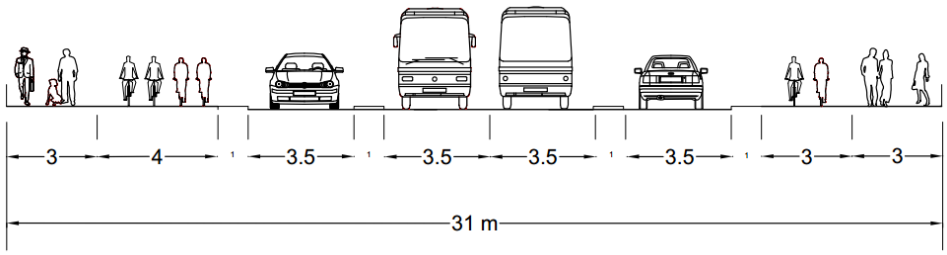

Figur 3-14 Utrymmesstudie för Järnvägsviadukten baserat på befintlig bredd samt god framkomlighet hos de hållbara trafikslagen.

En breddning av Järnvägsviadukten behövs alltså för att samtliga trafikslag ska kunna inrymmas med reserverade körytor. De två sektionerna för delsträcka 3, Tegsbron, kan då vara tillämpliga, vilket ger ett breddmått på 29,5 m för alternativ 1 och 31 m för alternativ 2.

Figur 3-15 Förslag på sektion för en breddad Järnvägsviadukt, alternativ 1, breddmått 29,5 m.

Figur 3-16 Förslag på sektion för en breddad Järnvägsviadukt, alternativ 2, breddmått 31 m.

Ett resecentrum planeras vid Järnvägsallén på Järnvägsviaduktens östra sida. Det är önskvärt med en koppling mellan Järnvägsviadukten och resecentrumet, samt hållplatser på viadukten. Om samtliga dessa funktioner ska inrymmas på viadukten ökar det nödvändiga breddmåttet till 37–39 m för alternativ 1 samt 39–40 meter för alternativ 2. Detta inkluderar inte utrymme för lyftpaket för transport mellan resecentrum och viadukten, vilket innebär att utrymmet som behöver reserveras kan behöva bli ännu bredare.

Ett exempel på lösningen med en bussterminal som är placerad på en viadukt finns i Mölndal. Den aktuella bron är cirka 40 meter bred, men med mindre andel separerade ytor för hållbara trafikslag än vad som föreslås för Järnvägsviadukten. Terminalen ligger under tak och busstrafiken går i blandtrafik över viadukten och svänger in via en enkelriktad slinga i terminalen.

Figur 3-17 Exempel från Mölndal på utformning av bussterminal på viadukt.

Korsningen med Hissjövägen

Korsningen med Hissjövägen har korta ramper där det lätt bildas köer under rusningstid. Korsningen föreslås antingen utformas enligt principerna för korsningen för Järnvägsallén som beskrivs i nästa avsnitt, eller få en mer omfattande förändring enligt beskrivningen nedan. I trafikanalyserna är det den mindre ombyggnaden av korsningen som är undersökt.

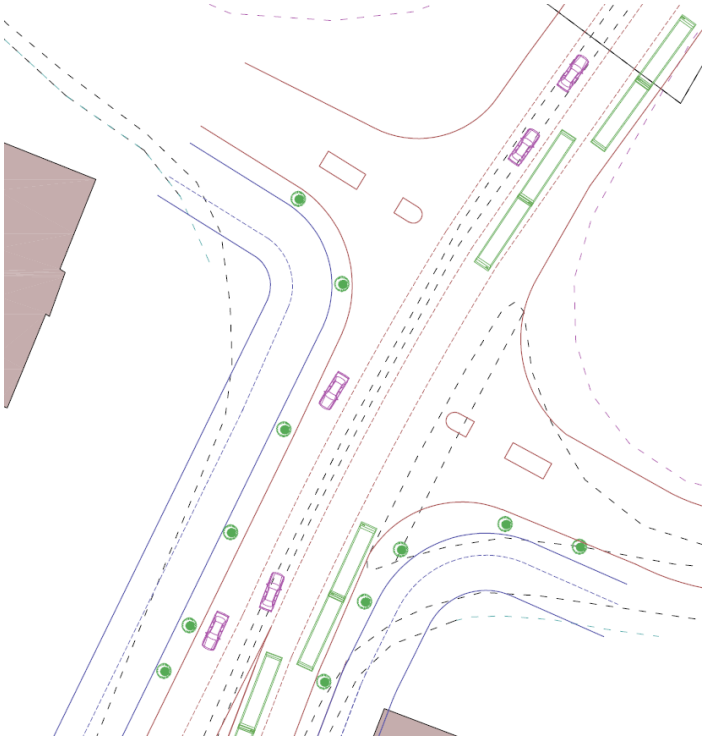
Genom en ny vägkoppling Hagarondellen med rondellen vid Soldattorpet, skulle ramperna mellan Västra Esplanaden och Hissjövägen kunna tas bort och yta för exploatering skulle kunna frigöras. Det skulle även bidra till en mer stadsmässig gatustruktur med färre barriärer för gående och cyklister, se följande schematiska illustration. Lösningen kan även ge minskade köer i anslutning till Järnvägsbron, men detta är ej verifierat med trafikanalyser.

Figur 3-18 Illustration av ny gata mellan Hagarondellen och rondellen vid Soldattorpet samt frigjord exploaterbar mark vid Järnvägsbron.

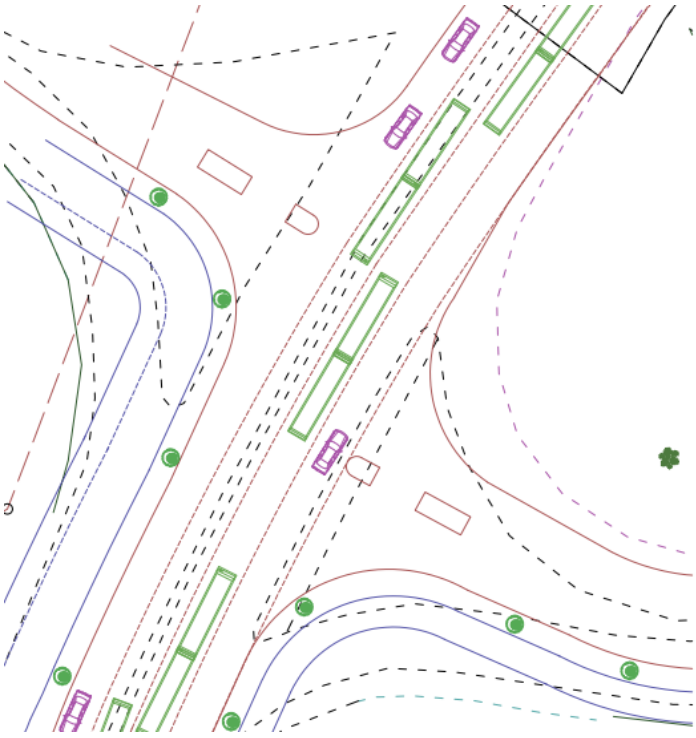
Korsning med Järnvägsallén

Korsningen mellan Västra Esplanaden och Järnvägsallén föreslås delas upp i en T-korsning för biltrafiken samt en T-korsning för busstrafiken för en sektion enligt alternativ 1. Korsningarna bedöms kunna ta något mindre plats än dagens utformning när anslutningspunkterna rätas upp.

Figur 3-19 Korsningen Västra Esplanaden–Järnvägsallén med en sektion enligt alternativ 1.

För en utformning enligt alternativ 2 behöver korsningen behålla mer av sin nuvarande struktur eftersom avfarter och påfarter kommer att fungera på samma sätt som idag. När busskörfälten ligger mittförlagda behöver buss som ska svänga använda bilkörfältet från en bit innan korsningen.

Figur 3-20 Korsningen Västra Esplanaden–Järnvägsallén med en sektion enligt alternativ 2.

Utrymmet för trafikytor kan minskas ytterligare om korsningen kan flyttas närmare befintlig bebyggelse på östra sidan, vilket eventuellt kan ge utrymme för ny bebyggelse. En avvägning bör dock göras om den befintliga bebyggelsen tål att hamna närmare biltrafiken.

Figur 3-21 Alternativ utformning av korsningen Västra Esplanaden–Järnvägsallén, med större möjlighet att skapa utrymme för ny bebyggelse.

Västra Esplanaden

Processen för att ta fram principsektionerna för Västra Esplanaden återfinns i kapitel 3.1. Gatubredden på Västra Esplanaden varierar något över sträckan, så marginellt bredare mått kan vara möjliga att åstadkomma på vissa platser, vilket till exempel kan användas för att skapa bredare utrymme för fotgängare.

Svängande biltrafik över busskörfält har generellt prioriterats bort för att ge bussen god framkomlighet och prioritet, men också för att passager för gång och cykel över Västra Esplanaden ska ha tillräckligt breda väntytor.

Dunkersgatan

Dunkersgatan ligger mellan Järnvägsallén och Västra Järnvägsgatan på östra sidan om Västra Esplanaden. En möjlig gatukoppling i plan i höjd med Dunkersgatan har utretts.

Sektionen enligt alternativ 1 innebär att svängmöjligheter österut blir reducerade för att lämna busskörfälten så ostörda som möjligt. Det blir därför svårt att tillskapa en anslutning till Dunkersgatan på östra sidan för biltrafik. Däremot skulle det vara möjligt att ansluta en gata i höjd med Dunkersgatan på andra sidan

Västra Esplanaden, i en T-korsning likt övriga gator. Denna korsning kan regleras antingen med signal, vilket i så fall reducerar kapaciteten för biltrafiken, eller utformas med begränsade svängmöjligheter för biltrafiken (till exempel att infart endast är tillåten från södergående körfält) i kombination med t ex en genomgående gång- och cykelbana.

För alternativ 2 av sektionen skulle det kunna vara möjligt att ansluta Dunkersgatan till Västra Esplanaden, men principen för anslutningen skulle bli densamma som för parkeringshuset Ymer, se sid 34. Infart skulle alltså enbart vara möjlig från söder, och utfart skulle behöva ske åt norr på östra sidan, och samma princip skulle behöva tillämpas på västra sidan. Denna typ av korsning utformas förslagsvis även den med genomgående gång- och cykelbana.

Om området kring denna del av Västra Esplanaden ska förtätas kan det också finnas ett behov för fotgängare och cyklister att korsa gatan, vilket i så fall kräver en signalreglering.

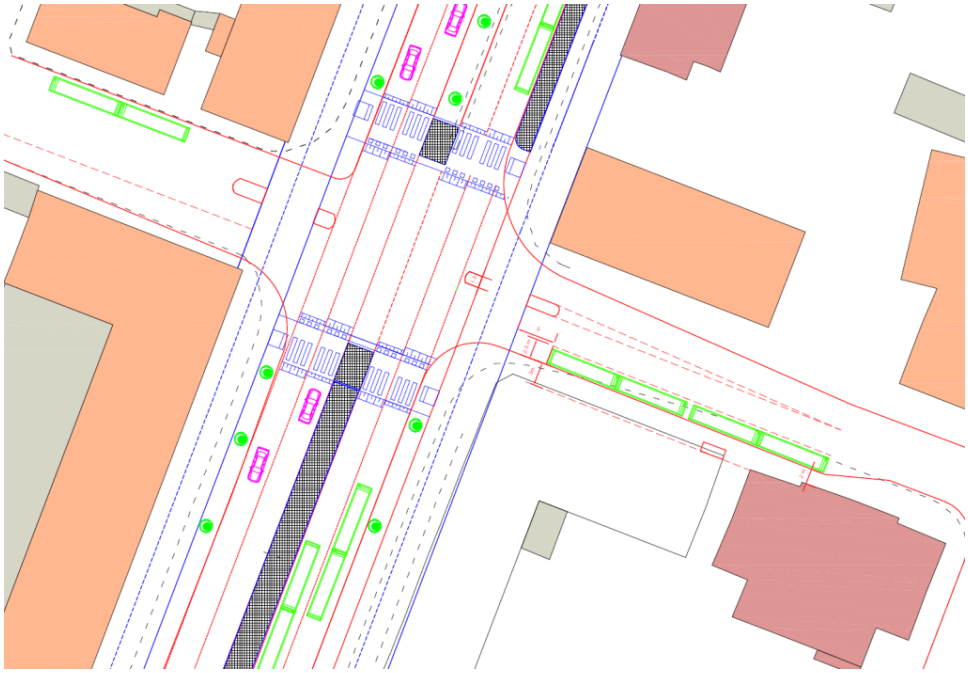
Bytespunkt Skolgatan

Vid korsningen mellan Skolgatan och Västra Esplanaden möts samtliga stomlinjer i stadstrafiken samt ett flertal regionbussar. För att underlätta byten mellan busslinjer behöver korsningen utformas utifrån kollektivtrafikens behov. De byten som framförallt bedöms viktiga att prioritera i denna punkt är byten mellan stadsbussar och regionbussar. Byten mellan stadsbussar sker smidigast vid närliggande Vasaplan (cirka 450–500 meter från Västra Esplanaden) där det finns en god resenärsmiljö.

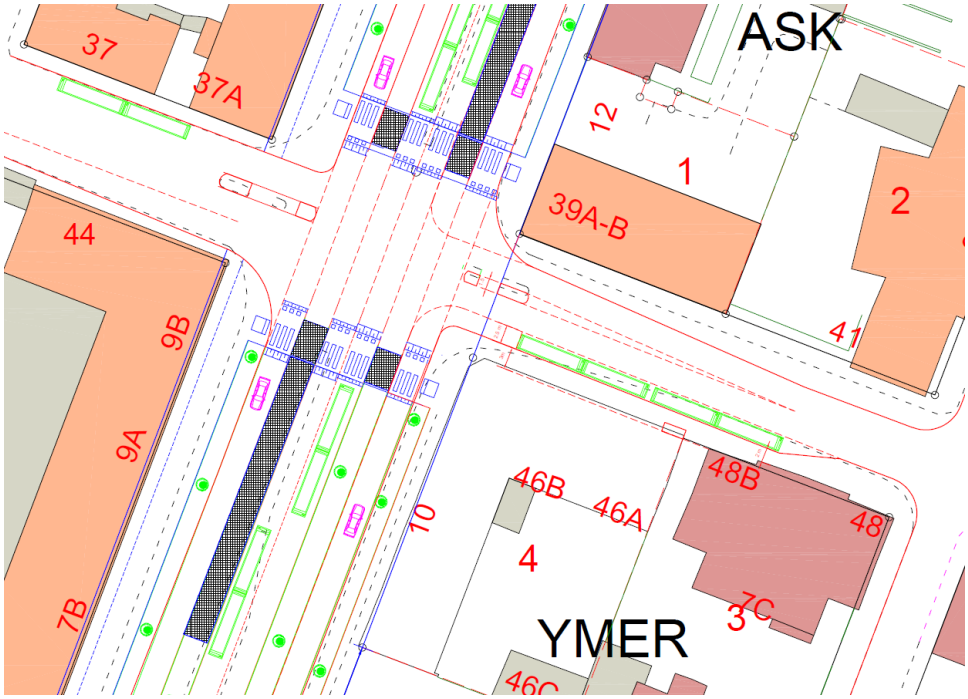
De befintliga hållplatser som finns i närheten av korsningen Skolgatan-Västra Esplanaden föreslås samtidigt tas bort för att inte hållplatserna ska ligga för tätt, dvs hållplatserna Nygatan och Renmarkstorget.

Korsningen föreslås utformas så att samtliga bussar har hållplatser efter korsning. Syftet med denna princip är att vara platsbesparande, eftersom det är svårt att skapa utrymme för att bussar ska köra om varandra på Västra Esplanaden. Även Skolgatan är dock smal, och öster om korsningen finns endast utrymme för en buss att stanna vid hållplats. Övriga hållplatslägen har utrymme för två bussar. För att åstadkomma detta har dock Skolgatan behövt breddas, vilket kräver att byggnaden i kv Ymer 4 rivs, och att eventuell ny bebyggelse placeras längre ifrån gatan.

Principlösningen att buss stannar efter hållplats kommer att göra att vissa byten får längre omstigningssträckor som alltid kommer att gå över körfält. Det är viktigt att gröntider för fotgängare anpassas efter detta så att resenärers framkomlighet och bytestider inte förlängs i onödan.

Figur 3-22 Korsningsutformning och hållplatsplacering i korsningen Västra Esplanaden-Skolgatan för en sektion enligt alternativ 1.

Figur 3-23 Korsningsutformning och hållplatsplacering i korsningen Västra Esplanaden-Skolgatan för en sektion enligt alternativ 2.

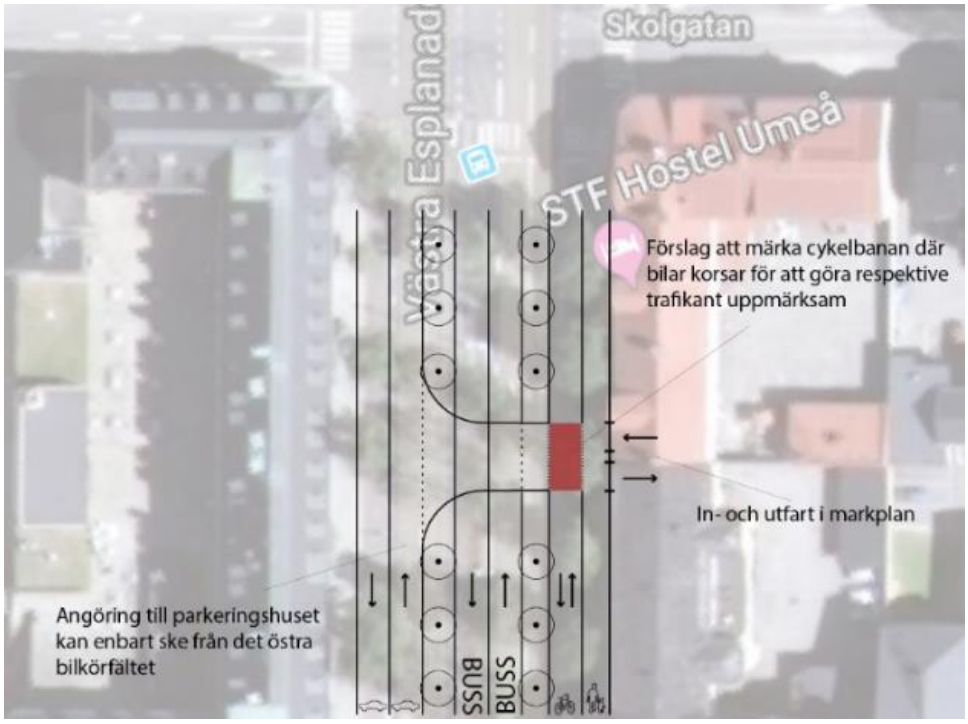
Parkeringshus Ymer

I kvarteren Ymer 1 och 4 finns planer på att bygga en parkeringsanläggning för bil och cykel. I utredningen har alternativa sätt att angöra parkeringshuset studerats, och hur många bilplatser som bedöms vara möjliga sett till trafiksituationen. De båda sektionerna ger här olika förutsättningar. Se PM Parkeringshus Ymer

samt PM Trafikanalyser för mer detaljerad information om utformning respektive kapacitetsanalys.

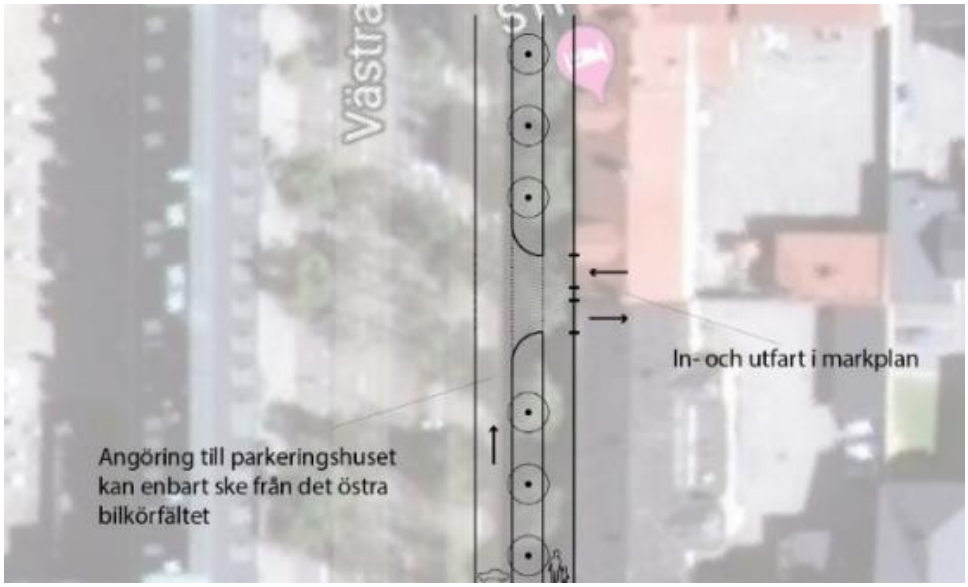
In- och utfarten till ett framtida parkeringshus i kv Ymer behöver ske från Västra Esplanaden, då det saknas alternativa möjligheter sett till befintlig bebyggelse. I ett första steg har möjligheten att åstadkomma en planskild lösning utretts. Den ramplängd som krävs för en planskild in- och utfart skulle innebära att trafik till och från parkeringshuset belastar korsningarna med Kungsgatan och Skolgatan. En ramp på Västra Esplanaden skulle också ta upp mycket breddutrymme och ge stor inverkan på stadsrummet. Av dessa anledningar har en in- och utfart i plan utretts vidare.

Förutsättningarna för att anordna en in- och utfart ser olika ut beroende på om Västra Esplanaden är utformad med en sektion enligt alternativ 2 eller alternativ 2. Med en sektion enligt alternativ 1 behöver bilister på väg till och från parkeringshuset korsa dubbelriktade busskörfält, sedan en dubberiktad cykelbana samt en gångbana, se Figur 3-24. Det bedöms inte vara möjligt att utforma denna in- och utfart på ett trafiksäkert sätt med bibehållen prioritering av busstrafiken.

Figur 3-24 Principlösning för angöring till parkeringshus med en sektion enligt alternativ 1.

Med en sektion enligt alternativ 2 blir en in- och utfart endast möjlig till och från det norrgående bilkörfältet, eftersom svängande bilister inte bör tillåtas över de mittförlagda busskörfälten, se Figur 3-25. Detta innebär låg tillgänglighet samt att bilister som parkerar i parkeringshuset behöver köra omvägar antingen på väg till eller från parkeringshuset, vilket ger onödig trafikbelastning på intilliggande gator. Eftersom cykelbana inte finna på östra sidan i en sektion enligt alternativ 2, måste också en separat entré för cyklister ordnas i detta fall.

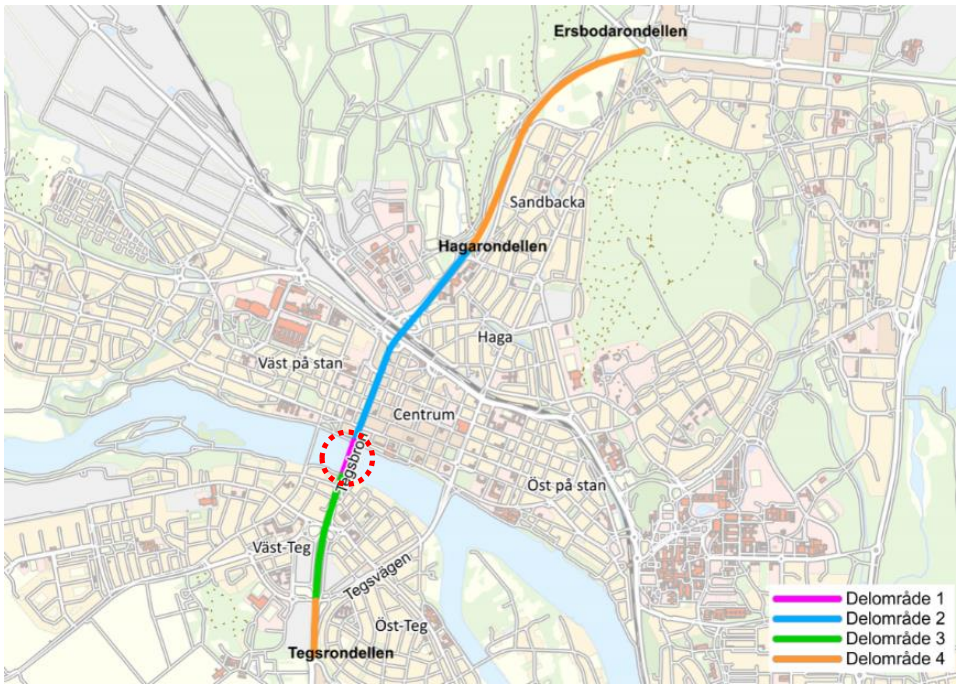

Figur 3-25 Principlösning för angöring till parkeringshus för en sektion enligt alternativ 2. Väster om det markerade bilkörfältet ligger en möbleringszon samt mittförlagda busskörfält, som omöjliggör infart från södergående bilkörfält.

Vilken storlek som är möjlig för parkeringshuset beror på vilken typ av parkering som det är tänkt att användas för, då det påverkar vilken trafik parkeringshuset ger i maxtimmen. Med ett antagande att 90% av bilarna kör in till parkeringshuset och 50% av bilarna kör ut ur parkeringshuset under maxtimmen visar trafiksimuleringar att parkeringshuset klarar upp till cirka 400 bilplatser i alternativet med mittförlagd busstrafik. Det bygger dock på att infart sker söderifrån och att bilarna måste köra norrut när de ska ut för att inte hamna i konflikt med busstrafiken.

De sammanlagda konsekvenserna av den begränsade tillgängligheten till ett parkeringshus med denna placering och utformning av in- och utfart, innebär att en lokalisering av ett parkeringshus i kv Ymer inte rekommenderas. Alternativa lägen bör i stället utredas vidare.

3.5 Delsträcka 3. Tegsbron

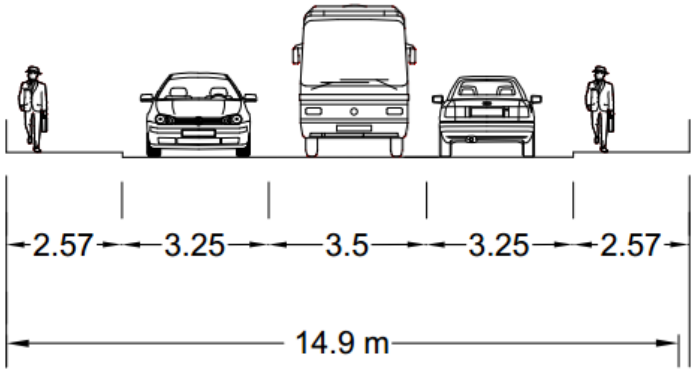
Figur 3-26 Översiktskarta med delsträckan Tegsbron markerad.

För Tegsbron har sektioner tagits fram för den befintliga bron samt för en ny bro. Den befintliga bron har en bredd på 14,9 meter, vilket innebär stora begränsningar. Bron är också konstruerad på ett sätt som innebär att lasten från motorfordonstrafiken behöver placeras symmetriskt.

Två förslag på sektion för befintlig bro har tagits fram:

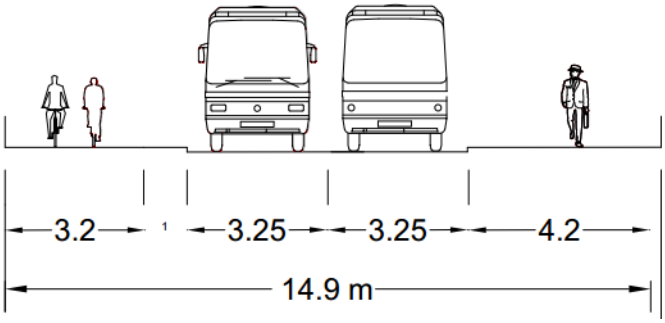
- ett med reversibelt mittförlagt busskörfält, dubbelriktad biltrafik samt gångbanor (bredden är för liten för att inrymma cykelbana)
- ett med endast busstrafik samt gångbana respektive cykelbana på ömse sidor om busskörfälten.

Måtten är pressade i båda sektionerna på grund av utrymmesbristen. För förslaget på sektion med reversibelt busskörfält inryms inte cykelbana med acceptabla mått, vilket innebär en försämrad konkurrenskraft för cykelresor och risk att cykling sker på gångbana, se Figur 3-27. De pressade måtten innebär även att det saknas plats för refuger mellan olika trafikslag, gatumöblering och utrymme för belysningsstolpar och skyltar kommer ge inskränkningar i gångbanan.

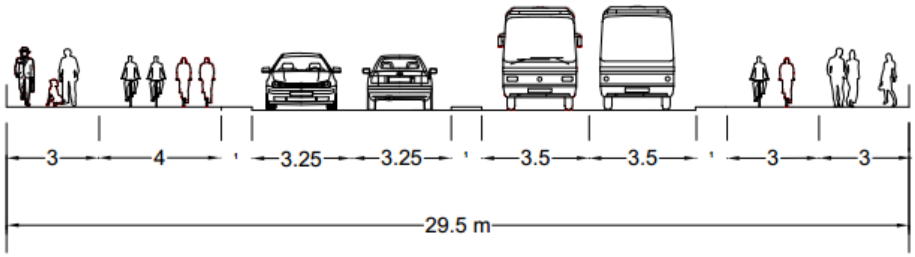
Figur 3-27 Sektion för befintlig Tegsbro med reversibelt busskörfält samt gångbanor på ömse sidor (cykelbana ryms inte pga kravet på skyddszon mot körfält).

Sammanfattningsvis inrymmer inte den befintliga Tegsbron plats för samtliga trafikslag med rimliga mått. Om endast de hållbara trafikslagen prioriteras går det att åstadkomma busskörfält, cykelbana med acceptabel bredd samt gångbana på bron, se Figur 3-28. Detta innebär dock att biltrafik inte kan använda hela utredningssträckan, vilket varit en utgångspunkt för utredningen.

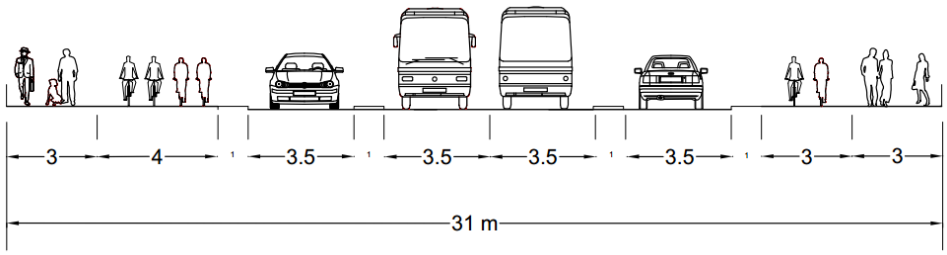

Figur 3-28 Sektion för befintlig Tegsbro med endast busskörfält samt cykelbana på västra sidan och gångbana på östra sidan.

För en ny bro har sektionerna alternativ 1 respektive 2 anpassats för brons förhållanden. Mått för träd har tagits bort och ersatts med skyddszoner mellan motorfordon och oskyddade trafikanter. Breddmåttet för bron föreslås bli 29,5 m med sektion alternativ 1 samt 31 m med alternativ 2.

Figur 3-29 Sektion för ny Tegsbro, alternativ 1, breddmått 29,5 m.

Figur 3-30 Sektion för ny Tegsbro, alternativ 2, breddmått 31 m.

Åtgärder för minskat buller från Tegsbron

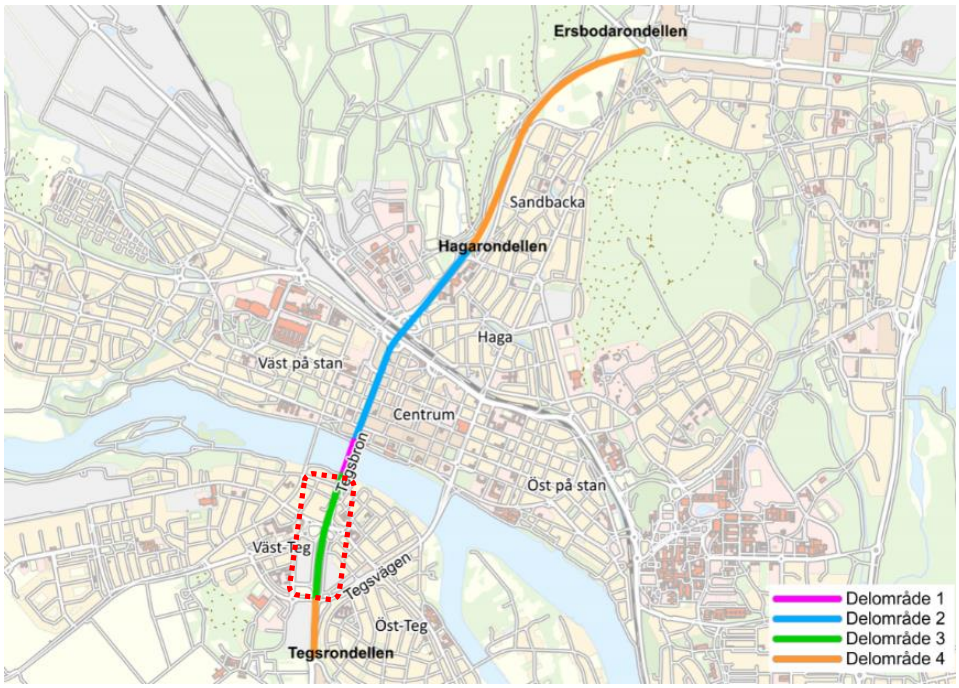
Som en del i utredningen ska utredningen ge förslag på hur trafikbullret från Tegsbron kan minska mot Strandpromenaden och Broparken. Tänkbara åtgärder som kan övervägas är att införa lågbullrande beläggning, hastighetssänkning och/eller bullerskydd på bron.

En bullerdämpande beläggning på bron skulle minska bullret från däcken. Lågbullrande beläggningar ger olika effekter beroende på trafikens hastighet. Ju högre hastighet desto större del av bullret kommer från däckens kontakt med vägytan och desto större effekt får den lågbullrande beläggningen. Effekten beror också på hur stor andel av trafiken som är tung trafik, ju större andel tung trafik desto mindre blir effekten av lågbullrande beläggning. Med 40 km/h i tillåten hastighet på bron är hastigheten relativt låg och med cirka 10 procent tung trafik blir effekten inte så väldigt stor. Effekten avtar också med åldern. Redan efter något eller ett par år har effekten avtagit väsentligt så för att behålla effekten krävs återkommande underhåll. Efter 1–2 år kan man med 40 km/h och 10 procent tung trafik räkna med att en dränasfalt kan sänka ljudnivån med cirka 1–2 dBA jämfört med traditionell asfaltsbeläggning.

En sänkning av hastigheten kan ge stor effekt om hastigheten är hög i utgångsläget. En sänkning från 40 km/h till 30 km/h ger dock ingen effekt på den ekvivalenta ljudnivån och så länge det går tung trafik på vägen inte heller på den maximala ljudnivån.

Som framgått ovan kan man varken med bullerdämpande beläggning eller hastighetssänkning nå några större effekter på bullret från bron. För att få stor reduktion av bullret krävs därför att bullerskydd sätts upp på bron. Dessa kan vara en del i broräckena och utformas i genomsiktligt material som bör väga minst cirka 15 kg/m^2 för att bullret genom skärmarna ska vara försumbart jämfört med det som går över dem. Effekten beror helt av hur höga bullerskydden görs, ju högre desto bättre effekt. Effekten beror också av hur långt bort mottagaren befinner sig. På kajen 200 meter bort från bron sänker ett 1,2 m högt bullerskydd ljudnivåerna från trafiken på bron med cirka 4 dBA, 1,5 m högt bullerskydd sänker ljudnivån med cirka 5 dBA, 1,8 m bullerskydd sänker den med cirka 6 dBA och 2 m bullerskydd sänker ljudnivån med cirka 7 dBA.

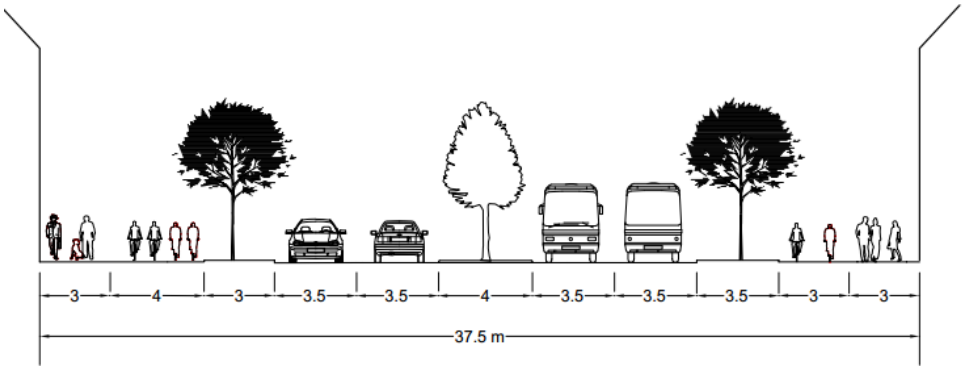
3.6 Delsträcka 4. Tegsbron–Tegsvägen

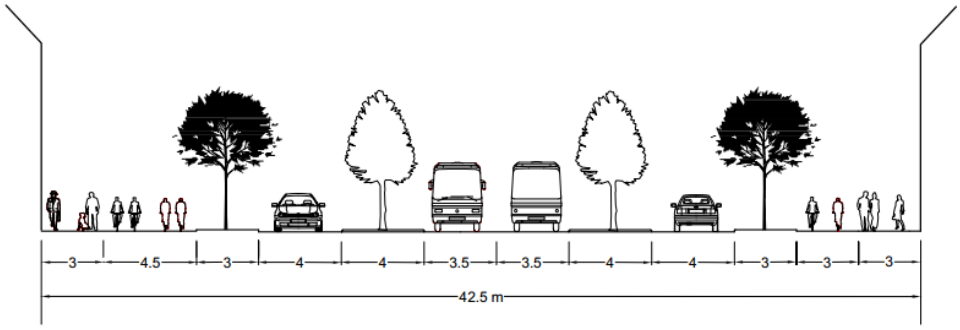
Figur 3-31 Översiktskarta med sträckan Tegsbron–Tegsvägen markerad.

Teg planeras att utvecklas till en tät kvartersstadsbebyggelse, där väg 503 ska utgöra ett starkt kollektivtrafikstråk.

De utformningsprinciper som föreslås för sträckan utgör en fortsättning av föreslagen principutformning för Västra Esplanaden, men med en utökad bredd för funktioner som av utrymmesskäl inte kunde ha breddmått av god kvalitet på Västra Esplanaden. Detta innebär ett sektionsmått på 37,5 meter för alternativ 1 samt 42,5 meter för alternativ 2.

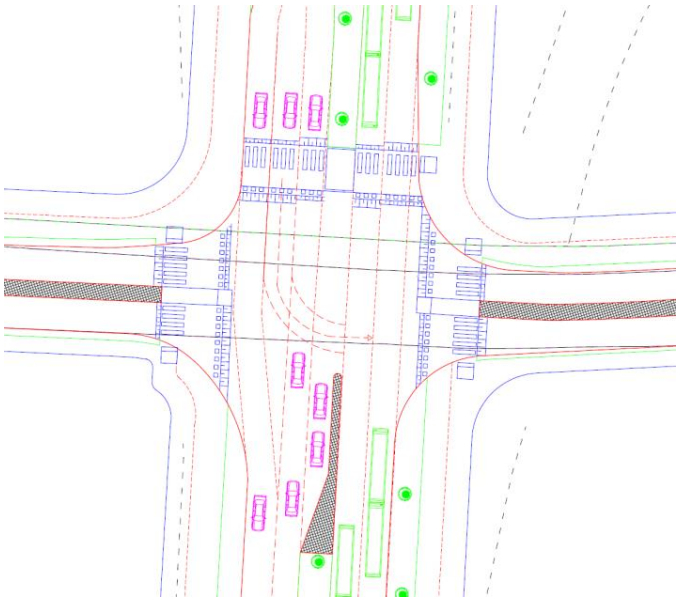

Figur 3-32 Förslag på sektion för sträckan Tegsbron–Tegsvägen, alternativ 1.

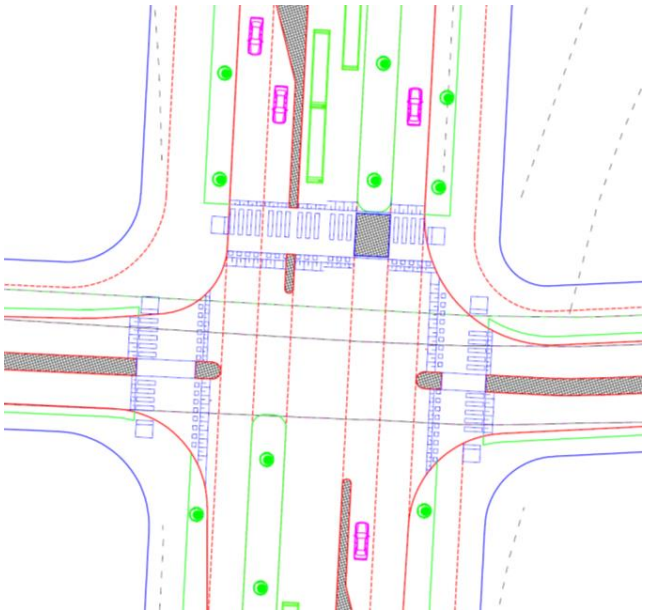

Figur 3-33 Förslag på sektion för sträckan Tegsbron–Tegsvägen, alternativ 2.

Korsningen med Tegsvägen ska i framtiden vara en signalreglerad plankorsning och utformas för att möjliggöra en jämnare fördelning av biltrafiken mellan Kyrkbron och Västra Esplanaden. Högersväng för trafik som kommer söderifrån behöver då vara enkel att göra. Detta kan vara svårare att åstadkomma för en sektion enligt alternativ 1, då högersvängande fordon behöver korsa två busskörfält. Det finns utrymme för ett separat högersvängskörfält på platsen när en plankorsning skapas. Signalregleringen kan anpassas för att underlätta högersvängen. För en sektion enligt alternativ 2 är det enklare att åstadkomma goda möjligheter att svänga höger för biltrafiken söderifrån, eftersom biltrafiken då ligger på rätt sida.

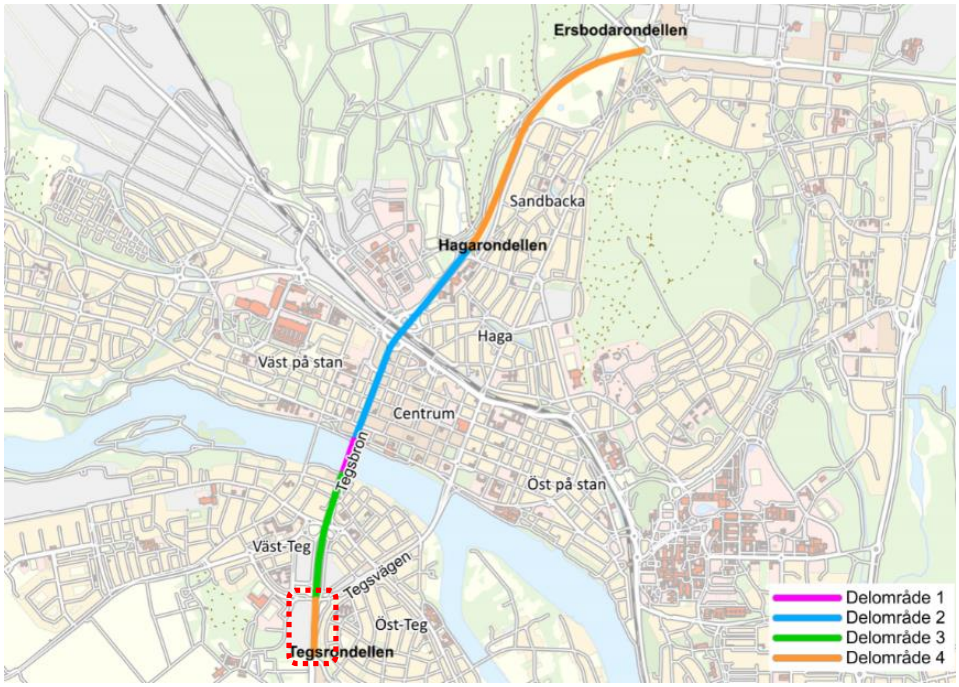

Figur 3-34 Principutformning av korsningen Tegsvägen-väg 503 enligt alternativ 1.

Figur 3-35 Principutformning av korsningen Tegsvägen-väg 503 enligt alternativ 2. Om mycket god framkomlighet önskas för högersvängande fordon skulle denna korsning även kunna utformas med ett separat högersvängsfält på östra sidan reglerat med väjningsplikt. Detta kan dock leda till en sämre lösning för fotgängare och cyklister och behöver utredas vidare.

3.7 Delsträcka 5. Tegsvägen–Söderslätts handelsområde

Figur 3-36 Översiktskarta med delsträckan Tegsvägen-Söderslätts handelsområde markerad.

Delsträckan längst söderut är bred och har motorvägskaraktär. Inom denna utredning ska kostnadseffektiva åtgärder som leder trafiken till ringleden föreslås. På lång sikt bedöms dock sträckan kunna ha potential att utformas i enlighet med principerna för väg 503 norr om Tegsvägen, särskilt om det finns planer på exploatering i anslutning till vägområdet.

För att leda om trafiken söder om väg 503 bör åtgärderna utföras längre ut än vid cirkulationsplatsen vid Söderslätts handelsområde. Vägvalet för att nå förbifarten sker redan i Tegsrondellen, den planerade cirkulationsplatsen innan Söderslätt. För att åstadkomma en effektiv omledning av trafiken bör kapaciteten för biltrafiken minskas med start i denna punkt, genom att antalet körfält begränsas. På längre sikt när de större korsningarna på Teg byggts om skulle separata busskörfält kunna införas på sträckan enligt principerna för alternativ 1 respektive 2.

Samma förtydlingar av skyltning föreslås i Tegsrondellen som i Ersbodarondellen. Dagens förbud mot tung lastbil föreslås skyltas tydligare, förslagsvis både på vägvisningsskyltarna innan korsningen och i nära anslutning till cirkulationsplatsen så att de är synliga för fordonsförare som är på väg att svänga in på väg 503. När förbifarten öppnats föreslås vägvisningsskyltningen förtydligas så att målpunkter söder om älven skyltas via kringfartslederna.

3.8 Mobilitetsanläggning

Vid korsningen mellan Tegsvägen och väg 503 planeras för en mobilitetsanläggning, som är tänkt att användas både av boende i området och inpendlare till arbetsplatser.

Figur 3-37 Identifierat läge för mobilitetsanläggning vid Tegsvägen.

En mobilitetsanläggning brukar innehålla mobilitetstjänster av olika slag, till exempel parkeringsplatser för cykel eller bil, cykel- och bilpool med olika typer av

fordon, samt servicetjänster kopplade till fordon, t ex möjlighet att tvätta eller reparera fordon. Det kan också finnas andra servicetjänster, till exempel sopsortering, paketutlämning, återbruksrum och mötesplatser, reserådgivning, et cetera.

Den övergripande principen är att mobilitetsanläggningar ska lokaliseras där resealstring sker – antingen nära lokalt centrum, bostad eller kollektivtrafiknod. Omfattar anläggningen även ett stort antal parkeringsplatser behöver lokaliseringen också beakta den trafikalstring som mobilitetsanläggningen beräknas generera. Längre gångavstånd kan då övervägas.

Figur 3-38 Konceptuell utformning av mobilitetsanläggning för intermodala resor.

Det föreslagna läget för mobilitetsanläggningen är externt lokaliserat, varken nära lokalt centrum, bostäder eller en vältrafikerad kollektivtrafiknod, vilket kan innebära att det kommer att fungera mindre bra för användare vars målpunkter ligger längre bort. Kollektivtrafikutbud bedöms ej tillräckligt bra i utpekat läge, linje 2 & 9 går via Tegs centrum.

För att bli attraktivt för flera användargrupper kan ett mer centralt läge vara bättre, till exempel i Tegs centrum som har bättre lägesegenskaper. En mobilitetsanläggning här skulle kunna vara multifunktionellt för både närboende och pendlare och även öka kundunderlaget för Tegs centrum.

Utredningen föreslår därför i första hand att en mobilitetsanläggning lokaliseras i anslutning till Tegs Centrum. I ett andra steg kan en lokalisering i utpekat läge vara intressant förutsatt att läget kompletterats med bebyggelse och service.

4. Analys av luftkvalitet

4.1 Förutsättningar

En viktig förutsättning för beräkningarna är att en betydande del av stadsbusstrafiken antas vara elektrifierad, i linje med beslutad inriktning. Gaturummet antas genomgående vara 36 meter brett och hänsyn tas till att vissa kvarter blir något högre. Ett trängre gaturum med högre hus ger högre halter av kvävedioxid. Planteras många träd längs med vägen kan luftomsättningen försämras men detta är inget som är möjligt att ta hänsyn till vid beräkningarna i programmet SIMAIR.

4.2 Resultat

Med samma trafikmängd som idag skulle halterna av kvävedioxid överskrida miljökvalitetsnormerna för dygns- och timmevärden på stora delar av sträckan. Miljökvalitetsnormen för årsvärdet klaras dock. Analysen visar att det i storleksordningen krävs mer än en halvering av trafikflödena jämfört med idag på Västra Esplanaden för att alla miljökvalitetsnormerna för kväveoxid avseende människors hälsa ska klaras längs hela sträckan. Om fler människor vistas i gaturummet och bor längs gatan så leder det till en ökad samlad exponering som mycket väl kan få större effekt än minskade halter av föroreningar. Som jämförelse har också kvävedioxidutsläppen vid en halverad trafik jämförts med riksdagens miljökvalitetsmål Frisk luft. Dessa mål uppfylls inte vid en halvering av trafiken.

Tabell 4-1 Sammanfattning av resultatet av beräkningar av luftkvalitet. Grönmarkerad tabellruta betyder att gränsvärdet uppnås, gulmarkerad ruta betyder att gränsvärdet i huvudsak uppnås förutom på någon delsträcka, och rödmarkerad ruta innebär att gränsvärdet inte uppnås.

Scenario	Miljökvalitetsnorm			Miljökvalitetsmål Frisk luft	
	timme	dygn	år	timme	år
Nuläge					
Oförändrad trafik					
Halverad trafik, samma kösituation					
Halverad trafik, färre köer					

5. Samlad konsekvensbedömning

I detta kapitel ges en samlad konsekvensbedömning av systemets prestanda (exempelvis restider, kapacitet), sociala värden (exempelvis trafiksäkerhet och trygghet) och stadsbild och stadsliv (exempelvis barriärer och gaturum) utifrån olika trafikslags perspektiv.

5.1 Samlad bedömning

En samlad konsekvensbedömning av de båda alternativen tyder på att en sektion enligt alternativ 1 ger större positiva effekter för de hållbara trafikslagen gång, cykel och kollektivtrafik. Det förklaras framförallt av mer utrymme för både fotgängare och cyklister samt en busstrafiklösning med färre konfliktpunkter med övrig vägtrafik. Alternativ 1 innebär även en kraftfullare kapacitetsbegränsning för bil- och godstrafik (3500 fordon/riktning i maxtimmen, jämfört med 4500 fordon/riktning i alternativ 2) samt sannolikt mer trängsel under högtrafik, framförallt under en tillvänjningsperiod. Det innebär även att överflyttningen till både Västra länken och Kyrkbron beräknas bli större i detta alternativ.

Sammantaget bedöms alternativ 1 ha störst potential att uppfylla Umeås mål om ett hållbart resande och frisk luft då det ger bäst förutsättningar för hållbara färdsätt och samtidigt störst reduktion av kapaciteten för väg och det resulterande vägtrafikarbetet. Måluppfyllelsen är viktig för att stadsutveckling längs Västra Esplanaden ska kunna realiseras.

I följande avsnitt ges en mer utvecklad bedömning av de två sektionernas konsekvenser.

Tabell 5-1 Samlad konsekvensbedömning

	Ett effektivt transportsystem		Social hållbarhet		Stadsbild och stadsliv	
	Alt 1	Alt 2	Alt 1	Alt 2	Alt 1	Alt 2
Gång-trafik	++	+	++	+	++	+
Cykel-trafik	++	+	++	+	++	+
Kollektiv-trafik	++	+				
Gods- och biltrafik	- -	-				

5.2 Ett effektivt transportsystem

I detta avsnitt ges en samlad beskrivning av konsekvenser för olika trafikslags tillgänglighet, kapacitet och restider. För fördjupad analys och information, se PM Trafikanalys.

Tillgänglighet

För gång och cykel skapas genomgående stråk längs väg 503 som ger gena och tydliga resmöjligheter där det idag i många delar saknas förbindelser. Busstrafiken prioriteras genom busskörfält. En förutsättning för att god tillgänglighet ska kunna åstadkommas med gena och sammanhängande cykelbanor och busskörfält längs väg 503 är att Tegsbron och Järnvägsbron ersätts och breddas.

Gång

För fotgängare innebär både alternativ 1 och alternativ 2 bredare gångytor vilket kan öka tillgängligheten längs med väg 503. Alternativ 1 ger bredare gångbanor och gångbanan på den östra sidan blir mer skyddad med färre svängande motorfordonsrörelser. I en sektion enligt alternativ 2 finns risk för konflikt mellan fotgängare och cyklister på den östra sidan där det saknas cykelbana. Cyklister kan komma att välja att cykla på gångbanan eftersom cykelbana saknas och det kan upplevas omständligt att korsa Västra Esplanaden, särskilt för kortare resor.

Vägens barriäreffekt bedöms minska genom ombyggnaden, eftersom den sammanlagda körbanan minskar medan väntytor, grönytor och ytor för oskyddade trafikanter ökar. Fler och bredare väntytor tillkommer även vid övergångsställen genom de nya sektionerna vilket underlättar möjligheten att korsa gatan. Hur lätt det blir att korsa gatan, eller någon av tvärgatorna, kommer även att bero på hur signalregleringen i korsningarna fördelar tiden. Både väntetider och gröntider för fotgängare påverkar framkomligheten. Ur ett tillgänglighetsperspektiv är det viktigt att gröntiderna är tillräckliga för att personer med begränsad rörelseförmåga ska hinna ta sig över. Blir väntetiderna för långa finns risk för att fler går mot rött ljus.

Cykel

Cykel är det trafikslag som kommer att påverkas mest av en ombyggnad av väg 503, eftersom separerade cykelbanor tillskapas, för alternativ 1 på båda sidor av gatan och för alternativ 2 på västra sidan av gatan, samt på östra sidan på delar av sträckan. Alternativ 1 ger utöver cykelbanor på båda sidor även en mer skyddad cykelbana på östra sidan med relativt få svängande rörelser över cykelbanan.

Ett sammanhängande cykelstråk från Teg till I20 förutsätter dock att både Tegsbron och Järnvägsbron byts ut och breddas. Detta innebär att ett tredje genomgående stråk för cyklister över Umeälven tillkommer, som ansluter till planerade nybyggnadsområden som I20 och Teg. Enligt Umeås cykelprogram är denna utbyggnad av cykelvägnätet nödvändig för att tillgodose det framtida kapacitetsbehovet inför omställningen till hållbara trafikslag.

Eftersom detta nya viktiga cykelstråk kommer att ligga intill en fortfarande högt trafikerad stadsgata blir det viktigt hur gatan utformas vid korsningspunkterna, samt hur gröntiden i signaler prioriteras. Förgrönt för cyklister i korsningar samt

någon form av grön våg för cyklister längs med Västra Esplanaden kan vara två sätt att prioritera cykel. Det är också viktigt att korsande gång- och cykeltrafikströmmar, till exempel vid Kungsgatan, får en avvägd prioritet.

Kollektivtrafik

I båda de studerade sektionerna ges busstrafiken egna körfält som ger god framkomlighet längs med väg 503. Trafikanalyserna indikerar på att busstrafikens medelhastighet blir något högre i sektion alternativ 1, jämfört med sektion alternativ 2, särskilt på sträckan mellan Skolgatan och Järnvägsbron. I alternativ 1 finns samtidigt en risk att biltrafiken ger framkomlighetsproblem för bussarna som trafikerar Järnvägsallén. Vid alternativ 2, där busskörfälten är mittförlagda, kan det bli fördröjning för bussarna som ska in till eller ut från Skolgatan om de går i samma fas med biltrafiken. Det beror på när bussarna anländer till korsningen. Vänstersvängande bussar från Västra Esplanaden till Skolgatan bör ha prioritet för att ta sig över bilkörfältet. Liksom för cykel förutsätter sammanhängande busskörfält att både Tegsbron och Järnvägsbron byts ut och breddas.

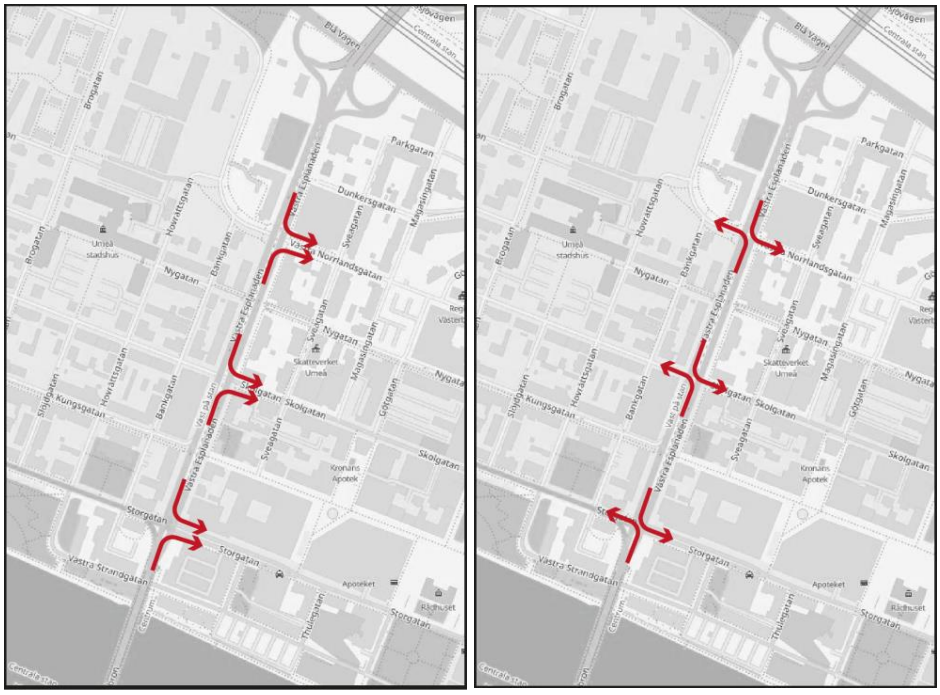
Möjligheten att skapa en bytespunkt mellan stadstrafik och regionbusstrafik i korsningen med Skolgatan går att lösa för båda alternativen, men lösningen blir något bättre med smidigare gångtrafikrörelser med en sektion enligt alternativ 1 (sidoförlagd kollektivtrafik). Samtidigt genererar en bytespunkt ett ökat antal fotgängarrörelser i en korsningspunkt med stort antal svängande bussrörelser, vilket kommer påverka busstrafikens framkomlighet negativt.

En sektion enligt alternativ 1 bedöms även ge något bättre miljöer för hållplatser då hållplatslägen på den östra sidan kan ligga skyddade närmare gångbana och fasad istället för mellan körbanor för motorfordon.

Godstrafik och biltrafik

Framkomligheten för godstrafik kommer att vara densamma som framkomligheten för biltrafik för båda utformningsalternativen. Svängmöjligheterna reduceras i båda alternativen, och det har säkerställts att angöring går att lösa för alla kvarter och fastigheter med föreslagen utformning. En sektion enligt alternativ 1 begränsar svängmöjligheter österut från Västra Esplanaden, medan alternativ 2 ger begränsning av vänstersvängar generellt längs Västra Esplanaden. Syftet är framförallt att minska svängande rörelser över busskörfälten, vilket har tre huvudsakliga skäl:

- Färre svängande rörelser som behöver egna signalfaser ger färre signalfaser och effektivare signalomlopp, vilket ger både oskyddade trafikanter och busstrafiken längre gröntider i korsningarna.
- Separata svängkörfält påverkar gatans utformning och tar yta i anspråk på bekostnad av ytor för oskyddade trafikanter i en sektion där utrymmet redan är knappt. Extra svängkörfält gör även gatan svårare att korsa för oskyddade trafikanter (fler körfält, mer komplex gatumiljö)
- Svängande rörelser över flera körfält är oftast svåra att överblicka och är förenade med flera konfliktpunkter. Bör därför även reduceras av trafiksäkerhetsskäl.

Figur 5-1 Till vänster reducerade svängrörelser för sektion alternativ 1. Till höger reducerade svängrörelser för sektion alternativ 2. Observera att i korsningen med Storgatan har en utrymmesstudie gjorts som konstaterat att det är möjligt att ta från övriga ytor för att möjliggöra en vänstersväng från södergående körfält för att framför allt gods ska kunna tas in till centrum denna väg. Detta kommer dock att leda till en trögare korsning.

En konsekvens av att svängmöjligheterna reduceras är att körvägarna till vissa målpunkter blir längre och att godsleveranser till centrum i vissa fall behöver förändra sina rutter. Godsleveranser som inte har målpunkt i centrala Umeå förmodas köra via ringleden.

En möjlighet att reducera konsekvenserna för godstrafiken med målpunkt längs Storgatan är genom att addera ett vänstersvängkörfält för endast godstrafik i korsningen med Storgatan. Detta skulle underlätta för godstransporter som kommer norrifrån och som då kan svänga vänster in på Storgatan.

Under rusningstrafik kommer det, precis som idag, att vara köer på Västra Esplanaden. Ett sätt att öka tillgängligheten för godstrafiken kan vara att införa off peak-leveranser, samlastning för att minska antalet fordon som kör in i city, samt omlastning till lastcykel för last-mile-lösningar.

Kapacitet

För de centrala delarna av Umeå har en mikroskopisk trafiksimulering med PTV:s[11] verktyg *Vissim* använts. Mikroskopisk simulering gör det möjligt att på en mer detaljerad nivå se hur samtliga färdmedel kommer påverkas vid förändringar. Analyserna är gjorda för prognosår 2030 och med två olika matriser – dels med ett målstyrt scenario med 65% hållbart resande och dels med ett scenario som motsvarar dagens resmönster.

[11] PTV Group Tyskland, Utvecklare inom mjukvaror för trafik- och logistiklösningar

Sammanfattningsvis ger båda sektionerna en ökad transportkapacitet genom införande av busskörfält och ökade ytor för gående och cyklister. Däremot begränsas kapacitet för övrig vägtrafik.

Alternativ 1 – sidoförlagd kollektivtrafik

Lösningen innebär begränsad kapacitet för vägtrafik men trafikföringen bedöms fungera för ett scenario där målet om 65 % hållbart resande uppnås. Köer beräknas uppstå under högtrafik:

- I korsningen med Hissjövägen (för trafik som kommer norrifrån). Köer uppstår även med ett målstyrt scenario.
- I korsningen med Järnvägsallén, samtliga riktningar. Köer uppstår även med ett målstyrt scenario.

Idag är gångtrafikflödena i studerade korsningar låga och bedöms ej påverka kapaciteten nämnvärt. Men vid ökade gångtrafikflöden kan det komma att påverka kapaciteten för vägtrafiken, då de behöver väja för gångtrafikanter vid övergångsställen. Detta gäller speciellt korsningen med Skolgatan om den utvecklas till knutpunkt för busstrafiken.

Det är T-korsningarna för södergående körfält vid Järnvägsviadukten som dimensionerar kapaciteten. Enligt analyserna blir kapaciteten i stråket cirka 500 fordon i maxtimmen per riktning. Det motsvarar cirka 3500 fordon per dygn och riktning (med antagande om att maxtimmen motsvarar 15 procent av dygnstrafiken (ÅDT)). Kapacitet kan sannolikt utökas något, exempelvis genom separata svängande körfält, trafiksignaler och förändrade körmönster. Samtidigt kan dessa lösningar medföra negativa konsekvenser för övriga trafikslag.

Eftersom Järnvägsallén blir alternativet för en stor andel av de som vill nå de östra sidogatorna ökar resandet där och förstärker köbildningen som uppstår som effekt av kapacitetsminskningen på ramperna. Det innebär även kapacitetsproblem vid gator som har in- och utfarter via Järnvägsallén. Inställningar av signalen vid Järnvägsallén påverkar var kön bildas.

De begränsade svängmöjligheterna österut leder också till att fler som kommer söderifrån istället väljer Kyrkbron då det är lättare att ta sig in via centrum den vägen. Det beräknas innebära en överflyttning på cirka 270 bilar i maxtimmen vilket motsvara cirka 1 800 fordon per vardagsdygn.

Om resandet ej utvecklas enligt målet om 65 % hållbart resande visar trafikanalyserna på att kösituationen förvärras och det finns risk för att vissa köer ej avvecklas med utbredning av stillastående trafik som följd. Värst blir då situationen i korsningarna i anslutning till Järnvägsviadukten och längs Järnvägsallén.

Alternativ 2 – mittförlagd busstrafik

Lösningen innebär begränsad kapacitet för vägtrafik men bedöms funka generellt bra för biltrafik, framförallt när målet om 65% hållbara resor uppnås. Viss köbildning beräknas uppstå i korsningen Västra Norrlandsvägen/Ridvägen och situationen förvärras om målet om hållbart resande ej uppnås.

Generellt flyter trafiken på bättre än för en sektion enligt alternativ 1, men det blir fortfarande bitvis köer. Kapaciteten ligger kring 600–700 fordon/maxtimmen per riktning i stråket där Västra Norrlandsgatan bedöms vara den dimensionerande korsningen. Det motsvarar en kapacitet på 4500 fordon per dygn och riktning (med antagande om att maxtimmen motsvarar 15 procent av dygnstrafiken (ÅDT)). Även i detta fall kan kapaciteten komma att påverkas av justeringar av signaler och hur trafikanterna väljer att resa genom systemet.

Kapacitetsminskningen på Västra Esplanaden leder till vissa omfördelningseffekter där en del av biltrafiken smiter via sidogatorna istället för att köra via Västra Esplanaden. Jämfört med dagens situation blir dock effekterna små om ens märkbara eftersom byggandet av Västra Länken i sig ger en trafikreducerande effekt i centrum.

Överflyttningen till Kyrkbron som effekt av åtgärderna på Västra Esplanaden är cirka 190 fordon under maxtimmen och motsvarar cirka 1 270 fordon per vardagsdygn.

Liksom för alternativ 1 kommer antalet fotgängare och cyklister i korsningspunkterna att påverka biltrafikens framkomlighet då de har väjningsplikt. Ju högre antal fotgängare och cyklister som ska passera korsningen desto större begränsningar av kapaciteten för bilister (inklusive gods).

Konsekvenser i centralt belägna korsningspunkter

Nedan visas en sammanfattning av de fyra analyserna och effekter i de olika korsningspunkterna. Sammanfattningsvis ger båda sektionerna en begränsning av kapacitet för vägtrafiken vilket leder till reducerade vägtrafikflöden. Alternativ 1 ger störst minskning av fordonskapaciteten och begränsande svängmöjligheter österut från Västra Esplanaden, medan alternativ 2 ger begränsning av vänstersvängar generellt längs Västra Esplanaden.

Tabell 5-2 Sammanfattning av framkomlighetseffekter för biltrafiken i de olika utredningsalternativen.

Korsning	Alternativ 1: kollektivtrafik sidoförlagd		Alternativ 2: kollektivtrafik mittförlagd	
	matris 2030 65% mål	matris 2030	matris 2030 65% mål	matris 2030
Hissjövägen	Lång bilkö norrifrån	Lång bilkö norrifrån	Inga framkomlighetsproblem	Viss köbildning i påfarten till Västra Esplanaden (söderut)
Järnvägsallén	Lång bilkö i alla riktningar	Lång bilkö i alla riktningar	Inga framkomlighetsproblem	Långsam genom korsningen pga. köbildning längre söderut
Västra Norrlandsgatan	Inga framkomlighetsproblem eftersom bilarna begränsas i tidigare korsningar	Köbildning i båda tillfarter till Västra Esplanaden	Köbildning i södergående riktning, avvecklas inom cirka 1-2 signalomlopp	Lång kö norrifrån, och även österifrån uppstår nu framkomlighetsproblem

Skolgatan	God framkomlighet	God framkomlighet	God framkomlighet. Viss köbildning söderifrån.	God framkomlighet. Viss köbildning söderifrån.
Storgatan	God framkomlighet i korsningen, men tidvis uppbyggnad av kölängd österifrån vilket kan resultera i blockering av eventuell utfart från nytt P-hus.	God framkomlighet i korsningen, men tidvis uppbyggnad av kölängd österifrån vilket kan resultera i blockering av eventuell utfart från nytt P-hus.	I stort sett bra framkomlighet i korsningen, viss köbildning söderifrån.	Köbildning österifrån sker oftare och kön söderut är längre jmf med samma sektion med mindre trafik. I enstaka fall byggs kön på österifrån vilket även kan resultera i blockering av utfarten från P-huset.

Restidskvoter

Med de lösningar som föreslås för väg 503 i denna utredning kommer restiderna för gång, cykel och kollektivtrafik att förbättras. För biltrafiken innebär den minskade kapaciteten en viss fördröjning, framförallt under högtrafik. Hur mycket restiderna förändras för biltrafiken beror till stor del på hur det framtida resandet utvecklas. Om fler reser hållbart, och kommunens mål om 65% hållbart resande nås, bedöms biltrafikens framkomlighet ändå vara relativt god. I ett scenario där kommunen växer samtidigt som dagens resmönster kvarstår uppstår däremot större framkomlighetsproblem för biltrafiken. Samtidigt ska omvandlingen av väg 503 till stadsgata, och den därmed minskade kapaciteten för biltrafik, ses som en åtgärd för att målen om hållbart resande ska uppnås.

Restidskvot är ett mått som kan användas för att beräkna hur attraktivt ett färdmedel är jämfört med att resa med bil. Jämförs kollektivtrafik med bil innebär en restidskvot på 1,5 att det tar 50 % längre tid att resa med kollektivtrafik.

$$\text{Restidskvot} = \frac{\text{Restid}}{\text{Restid}}$$

En beräkning av restider och restidskvoter har gjorts för följande relationer:

- **Startpunkter:** Ersboda handelsområde, Hagarondellen, Rådhustorget/Centrum och Tegs centrum.
- **Målpunkter:** Ersboda handelsområde, Rådhustorget/Centrum, Universitetet/Sjukhusområdet och Söderslätts handelsområde.

Tabellen nedan visar restidskvoter för ett urval av dessa resrelationer under maxtimme. Urvalet är de som bedöms intressanta kopplade till förändringen av väg 503. Restidskvoterna är framtagna för att spegla högtrafik vilket innebär kapacitetsbegränsningar för framförallt biltrafiken. Det kan noteras att en sektion med sidoförlagd busstrafik generellt ger bättre restidskvot för hållbart resande som en följd av att kapaciteten för biltrafik blir lägre, med ökade bilrestider som följd.

Tabell 5-3 Restidskvoter under maxtimme. Restidskvot beräknas som restiden med kollektivtrafik resp. cykel jämfört med restid med bil. Färgerna innebär följande:
mörkgrönt (restidskvot<=1): snabbare eller lika snabb restid med koll/cykel än med bil; ljusgrönt (1<restidskvot<=1,5): resan med koll/cykel tar max 50 % längre tid än med bil; gult (1,5<restidskvot<=2): resan med koll/cykel tar max 100 % längre tid än med bil; rött

(restidskvot >2): resan med koll/cykel tar mer än 100 % längre tid än med bil, dvs mer än dubbelt så mycket tid.

Restidskvot		Nuläget		2030: Matris 65% hållbara resor				2030: Matris enligt RVU			
				Sektion 1 (Sidoförlagd)		Sektion 2 (Mittförlagd)		Sektion 1 (Sidoförlagd)		Sektion 2 (Mittförlagd)	
Startpunkter/ Målpunkter		Rådhustorget/ Centrum	Söderslätts handelsområde	Rådhustorget/ Centrum	Söderslätts handelsområde	Rådhustorget/ Centrum	Söderslätts handelsområde	Rådhustorget /Centrum	Söderslätts handelsområde	Rådhustorget /Centrum	Söderslätts handelsområde
Kollektivtrafik	Ersboda handelsområde	1,8	2,4	1,0	1,6	1,4	2,1	0,9	1,5	1,3	2,0
	Hagarondellen	1,3		0,8		1,4		0,8		1,2	
	Rådhustorget/Centrum		2,4		1,6		1,5		1,5		1,5
	Tegs centrum	2,4		1,5		1,5		1,5		1,5	
Cykeltrafik	Ersboda handelsområde	1,2	1,7	0,8	1,3	1,2	1,7	0,8	1,2	1,1	1,6
	Hagarondellen	0,9		0,4		0,7		0,4		0,6	
	Rådhustorget/Centrum		1,5		1,5		1,4		1,5		1,4
	Tegs centrum	1,2		1,1		0,8		1,1		1,0	

Restidskvoterna ska tolkas indikativt, det är många osäkerheter inblandade i beräkningarna. Här listas vilka antaganden som har gjorts och hur restidskvoterna är beräknade:

- I bilrestiderna ingår körtider och en schablontid på 5 minuter för gångtid till parkering. Bilrestider är hämtade från VISSIM-modellen för delarna där sträckan finns i modellen och är kompletterade med tider från Google-Maps för sträckorna utanför simuleringsmodellen.
- I kollektivtrafikkörtider ingår själva åktiden i bussen inkl. byten, gångtid till hållplats som antas vara 5 minuter för alla relationer (enligt planeringsprincipen att gångtid till hållplats borde vara minst lika bra som gångtid till bilparkering) och genomsnittlig väntetid som är halva turtätheten i högtrafik. Åktiden i bussen inkl. byten för nuläget är hämtade från reseplaneraren, medan åktiden i bussen för 2030 är beräknade baserade på körhastighet från VISSIM-modellen, och antal byten baserat på förslag till linjenät 2033. Väntetider år 2030 har anpassats med antagandet att alla bussar kör med 5-minuters turtäthet.
- I cykelrestiderna ingår cykeltid (20 km/h, baserat på Googlemaps) plus tid för att parkera cykeln, som antas vara 2 minuter i alla relationer.

För en mer detaljerad beskrivning, se PM Trafikanalys.

5.3 Social hållbarhet

Trafiksäkerhet

I stadsmiljö är trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter högst prioriterad. För god trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter på väg 503 spelar utformningen av passager för fotgängare och cyklister stor roll. Merparten av passagerna längs sträckan kommer att signalregleras, vilket i sig inte är en trafiksäkerhetsåtgärd eftersom höga hastigheter fortfarande är möjliga.

För att åstadkomma god trafiksäkerhet är tumregeln att hastigheten i konfliktpunkter inte ska överstiga 30 km/h. Detta kan göras till exempel genom att införa olika typer av farthinder längs körfälten eller genom införande av hastighetskameror. Även de reducerade körfältsbredderna kan ha viss påverkan på hastigheten. Denna effekt kan bli tydligast för en sektion enligt alternativ 2 där körbanan är indelad i tre delar.

För busstrafiken bör gupp undvikas och införande av ISA eller annat system för assisterad hastighetshållning är ett bättre alternativ. Avvägningar gällande trafiksäkerhet och förutsättningar för en effektiv gatudrift behöver också göras i de kommande utredningsskedena för de olika delarna av väg 503.

En sektion enligt alternativ 2 kan innebära en extra trafiksäkerhetsrisk för cyklister eftersom det kan bli nödvändigt att korsa vägen fler gånger än för en sektion enligt alternativ 1, då cykelbana finns på båda sidor om vägen. En sektion enligt alternativ 1 kan samtidigt vara svårare att begripa för sällanbesökare, eftersom två separata dubbelriktade körbanor ska korsas.

Trygghet

Den upplevda tryggheten längs väg 503 beror på flera faktorer, t ex hastighet och hastighetsvariationer, buller, gestaltning, vilka verksamheter som kommer att finnas i bottenvåningar, om bottenvåningar är utformade för att ge ”ögon på gatan”, samt hur väl belyst gatan blir i sin framtida utformning. Levande bottenvåningar kan åstadkommas genom planbestämmelser för ny bebyggelse, men också genom att gatans utformning gör den attraktiv för fotgängare som utgör potentiella besökare i både nya och befintliga lokaler. Fler fotgängare ger också fler ”ögon på gatan” och en tryggare miljö. Ur denna aspekt är en sektion enligt alternativ 1 eventuellt något mer attraktiv eftersom gångbanorna är bredare och kan ge utrymme för viss vistelse. I båda sektionerna finns utrymme för belysningsstolpar i trädzonerna i anslutning till gång- och cykelbanor, vilket möjliggör en god belysning.

5.4 Stadsbild och stadsliv

Stadsbilden påverkas av flera olika faktorer så som gaturummets form (höjd, bredd, fördelning av utrymme), plantering och träd, arkitektur och fasader,

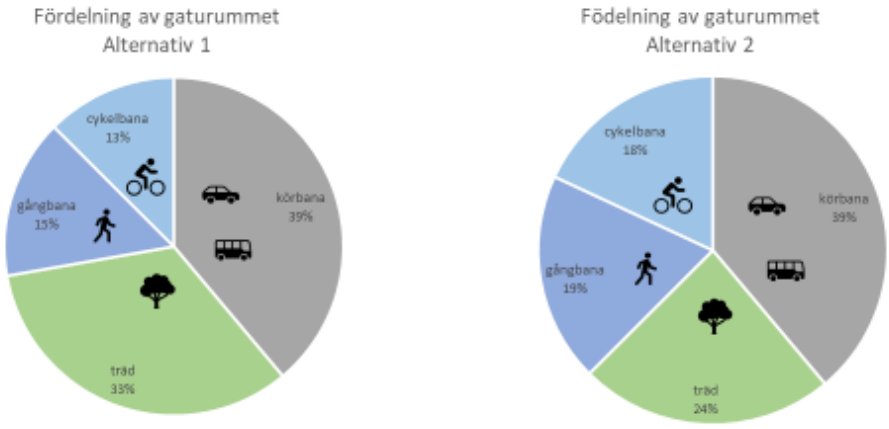
möblering och gestaltning. Förslagen på sektioner ger båda goda förutsättningar för en attraktiv stadsbild och ett rikare stadsliv.

Plats för människan i staden

En sektion enligt alternativ 1 ger mer utrymme på Västra Esplanaden för fotgängare, cyklister och något bättre möjlighet till vistelse än en sektion enligt alternativ 2, vilket kan innebära bättre förutsättningar för stadsliv. Alternativ 2 är en sektion med fyra parallella trädrader vilket ger mer grönska, en annan positiv effekt för upplevelsen av gaturummet.

En reducering av trafiken och hastigheten kommer att innebära att vägen blir mer attraktiv som vistelseplats, genom dämpat buller och bättre luftkvalitet, vilket också kan ge bättre förutsättningar för stadsliv.

Förslagen på omgestaltning av väg 503 bedöms minska dess barriäreffekt. Färre planskilda korsningar samtidigt som hastigheten sänks och körbanas bredd reduceras har positiv effekt för kontakten mellan fasaderna. På den centrala sträckan längs Västra Esplanaden minskar exempelvis antalet körfält för bil från två till ett i vardera riktningen och mer utrymme ges till de hållbara trafikslagen.

Figur 5-2 Fördelning av gaturummet för alternativ 1 och alternativ 2.

Minskade barriäreffekter

På delar av den utredda vägsträckan föreslås sektioner med bredder på över 40 meter för att inrymma alla de önskvärda funktionerna med acceptabla bredder för samtliga trafikslag och funktioner som t ex träd. En bred gata kan innebära att gatans barriäreffekt blir större. Samtidigt planeras den framtida väg 503 för mindre ytor för biltrafik och fler personer som reser till fots, med cykel och med kollektivtrafik. Om mängden fordon minskar kan barriäreffekten som en bred gata orsakar hållas nere. Det faktiska avståndet mellan fasaderna kan samtidigt innebära mindre kontakt mellan gatans båda sidor.

Som jämförelse har Ringvägen på Södermalm i Stockholm en total bredd på cirka 40 meter. Gatan har fyra körfält, två lokalgator, trädzoner samt gångbanor på ömse sidor. Effekten av denna gatustruktur blir att gatan kan upplevas som två separata gator med bristande kontakt. Den planerade utformningen av väg 503

innebär dock smalare sammanhängande asfaltsytor, maximalt 7 meter, vilket också kan minska barriäreffekten och göra gatan enklare att korsa.

Ett annat exempel är Karlavägen på Östermalm. Denna gata har också en gatubredd på cirka 40 meter. Gatan har 4 körfält, vara två utgörs av mittförlagda kollektivtrafikkörfält. Gångbanor och långsgående angöring samt ett centralt parkstråk som flitigt används av flanörer och som bryter ner sektionen. Korsningspunkterna för oskyddade trafikanter är omsorgsfullt omhändertagna och utformade som små platser/torg. Det saknas cykelbanor längs gatan, men det har idag kompletterats med målade cykelfält.

Ett tredje exempel är Lindhagensgatan på Kungsholmen som har fyra körfält, separerade cykelbanor (smala) och en gatubredd på cirka 36 meter. Mittförlagt finns en växtbädd med träd som ger grönska men som även begränsar möjligheten för oskyddade trafikanter att korsa gatan.

Figur 5-3 Ringvägen på Södermalm i Stockholm har en gatubredd på cirka 40 meter.

Figur 5-4 Karlavägen på Östermalm i Stockholm har två körfält i vardera riktning, varav ett mittförlagt busskörfält och en bredd på totalt cirka 40 meter.

Figur 5-5 Lindhagensgatan på Kungsholmen har fyra körfält, separerade cykelbanor och en gatubredd på cirka 36 meter.

5.5 Kostnader

Utredningen har inkluderat en övergripande kostnadsbedömning för projektet. Kostnadsbedömningen omfattar entreprenadkostnader för samtliga utredda delsträckor, som sedan har räknats upp med en schablonkostnad bestående av en procentandel av entreprenadkostnaden för ÄTA-arbeten, projektering, projekt- och byggledning, totalt 32 procent av entreprenadkostnaden. I Tabell 5-4 redovisas entreprenadkostnaderna för en utformning enligt varje sektion per delsträcka, samt en sammanlagd kostnadsbedömning för respektive alternativ exklusive och inklusive schablonkostnaden.

Tabell 5-4 Kostnadsuppskattning för delområden på väg 503.

Delområde	Alternativ 1	Alternativ 2
1 Tegsbron	321 255 000	321 255 000
2 Hagarondellen-Tegsbron	56 528 026	62 119 448
3 Tegsbron-Tegsvägen	72 846 522	76 546 657
4a Hagarondellen-Ersbodarondellen (enklare åtgärder)	5 163 152	5 163 152
4b Tegsvägen-Tegsrondellen (enklare åtgärder)	13 488 549	-
Totalt	469 280 000	465 100 000
Totalt inklusive schablonkostnad för projektering, ÄTA-arbeten mm	619 449 600	613 932 000

En ny Tegsbro utgör merparten av kostnaden för den utredda sträckan. För de båda alternativen till sektioner är alternativ 2 något dyrare att anlägga per meter. För mer information, se PM Kostnadsbedömning.

6. Slutsatser

Nedan följer en sammanfattning av de viktigaste slutsatserna från utredningen.

En av målsättningarna med en ombyggnad av Västra Esplanaden är att förbättra luftkvaliteten. Om luftkvalitetsnormen för kvävedioxid ska uppnås behövs minst en halvering av dagens trafikmängder, enligt de redovisade beräkningarna. En förbättring av luftkvaliteten utgör en förutsättning för att förtätning ska kunna ske i anslutning till Västra Esplanaden. Om fler människor ska bo i gatans närhet behöver det vara säkert att exponeras för luften i anslutning till gatan, även under längre tidsperioder.

Trafikmängderna på Västra Esplanaden kan minskas genom att genomfartstrafik flyttas ut till ringleden, samt genom att överflyttning sker till gång, cykel och kollektivtrafik för resor till och inom innerstaden. Ur detta perspektiv är det ingen nackdel om kapaciteten för biltrafik reduceras lokalt längs Västra Esplanaden, utan detta kan ses som en metod för att uppnå luftkvalitetsnormen och målet om 65 procent resor med hållbara färdsätt. Kapaciteten i vägtrafiksystemet är en styrande faktor för efterfrågan på bilresor. Gatan bör därför inte dimensioneras för mer biltrafik än vad människan och gaturummet tål. Istället bör gatan utformas med goda förutsättningar för de kapacitetsstarka trafikslagen gång, cykel och kollektivtrafik. På så vi kan gatans transportkapacitet ökas utan att äventyra den friska luften eller möjligheten för stadsutveckling.

Beredskap för att hantera eventuella överflyttningar av biltrafik till andra stråk genom staden behöver dock finnas för att oönskade effekter inte ska uppstå på andra platser.

Eventuella nackdelar med låg kapacitet för biltrafik drabbar även godstrafiken, vilket kan innebära att det finns behov av fler strategier för att öka framkomligheten för gods, till exempel leveranser utanför rusningstid, samlastning eller transporter med andra typer av fordon i centrum. Sett till hela Umeås transportsystem innebär dock byggandet av Västra länken en utökad kapacitet för bil- och godstrafik.

De två olika förslagen till principsektioner för väg 503 ger båda en omfördelning av ytor till förmån för hållbara och mer kapacitetsstarka trafikslag. Den totala transportkapaciteten längs stråket utökas på så vis även om kapaciteten för biltrafik reduceras (i storleksordningen en halvering jämfört med dagens kapacitet). En sektion enligt alternativ 1 innebär en större minskning av kapaciteten för bil än alternativ 2, samtidigt som alternativ 1 innebär att större ombyggnader behövs utanför stadskärnan på de platser där återgång ska ske till befintlig gatuutformning. För cykel innebär en sektion enligt alternativ 1 en högre kapacitet och tillgänglighet, eftersom cykelbana ryms på gatans båda sidor. Fotgängare har också bredare mått i denna sektion, vilket ger bättre förutsättningar för vistelse.

Om målsättningen är att trafiken ska minska bör inte nya verksamheter som genererar mycket trafik planeras på Västra Esplanaden. Av den anledningen, och för att tillgängligheten inte blir tillräckligt god med in- och utfart från endast det norrgående bilkörfältet, bör ett nytt läge sökas för ett parkeringshus i centrala Umeå.

För de hållbara trafikslagen, särskilt buss och cykel, är det viktigt med sammanhängande separerade trafikytor längs med hela sträckan. Ska busslinjer flyttas till väg 503 behöver det finnas busskörfält längs hela den sträcka där biltrafiken är tät. För att stråket ska vara attraktivt för cyklister behöver cykelbanor vara sammanhängande och ha god kvalitet längs hela sträckan. Av denna anledning blir den framtida utformningen av Tegsbron och Järnvägsviadukten vital för stråkfunktionen hos väg 503. Om denna inte kan uppnås på hela sträckan kan det eventuellt vara bättre att satsa på en annan förbindelse över älven för t ex cykel.

Under den period då ombyggnaden pågår kan den tillfälliga avstängningen av delsträckor användas som ett kraftfullt styrmedel för en omställning till hållbara transporter. Möjligheten att köra bil genom Umeå via Tegsbron kommer att behöva tas bort då Tegsbron ska byggas om, vilket ger en möjlighet att ställa om resvägar till ringleden och lokala transporter till mer hållbara trafikslag. Förslagsvis omdanas Västra Esplanaden i samband med ombyggnaden av Tegsbron. Om Järnvägsviadukten inte ska byggas om i anslutning till Västra Esplanadens ombyggnad föreslås att den får en tillfällig utformning som prioriterar enbart hållbara trafikslag fram till dess att den kan breddas för att inrymma alla trafikslag. Detta för att inte ta bort stråkfunktionen för buss- och cykeltrafiken. Redan i samband med öppnande av Västra länken föreslås åtgärder som leder trafiken till ringleden finnas på plats.

På Teg finns planer på att bygga en mobilitetsanläggning vid korsningen mellan Tegsvägen och väg 503. Ett förslag är att studera om det är möjligt att skapa en mobilitetsanläggning i ett mer centralt läge, till exempel i Tegs centrum. Därigenom skulle anläggningen kunna bli relevant för fler användargrupper och främja utvecklingen av Tegs centrum.

7. Bilagor

Bilaga 1. Luftanalys

Bilaga 2. Trafikanalys

Bilaga 3. Parkeringshus kv. Ymer

Bilaga 4. Utvärdering av sektioner

Bilaga 5. Kostnadsbedömning

Trivector Rapport 2025:95

Tegsesplanaden

Tegsesplanaden

Trafikutredning

2026-04-02

Dokumentinformation

Titel: Trafikutredning Tegsesplanaden

Projektnummer: 25145

Rapportnummer: 2025:95

Författare: Stina Hörtin, Cristoffer Collander, Erik Sjaunja

Medverkande: Francisco Malucelli

Kvalitetsgranskning: Sara Malm

Beställare: Umeå kommun
Kontaktperson: Martin Bennmarker, Katarina Gref

Dokumenthistorik:

Version	Datum	Förändring	Distribution
0.1	2025-12-11	Utkast	Beställare
0.9	2026-02-15	Granskningsversion	Beställare
0.99	2026-03-11	Justerad	Beställare
1.0	2026-03-25	Slutversion	Beställare
1.0	2026-04-02	Reviderad sammanfattning	Beställare

Sammanfattning

Bakgrund och syfte

På Teg pågår en omvandling med planering av nya bostäder, samtidigt som den tidigare väg 503 utvecklas till en stadsgata, Tegsesplanaden. En utgångspunkt är att Tegsesplanaden ska få en utformning som prioriterar gång, cykel och kollektivtrafik och stödjer kommunens mål om ökad andel hållbart resande. Totalt handlar omvandlingen om drygt 3000 nya bostäder i området.

Denna trafikutredning syftar till att utreda trafiklösningen för omvandlingsområdet. En huvudfråga är att utvärdera alternativa sektioner för esplanaden med olika placering av kollektivtrafiken som förutsätts få egna körfält. Vägnätet analyseras vidare med avseende på kapacitet. Analysen är sedan underlag för förslag på åtgärder och övergripande trafikstruktur.

En ökning av andelen som reser hållbart är nödvändig för stadsutvecklingen

De analyser som gjorts för 2050 visar att det uppstår stora kapacitetsproblem i vägsystemet om inte färdmedelsfördelningen förändras med färre bilar på gatorna. Den framtida trafiken i högtrafik behöver vara lägre än dagens nivåer.

Tegsesplanaden har idag ca 20 000 bilar per dygn. Om inget görs kommer trafiken, enligt komunens trafikprognoser, att öka till över 27 000 bilar per dygn till år 2050 med planerad utbyggnad. Det är en trafikmängd som gatan inte klarar kapacitetsmässigt med dagens utformning och är negativt avseende köbildning och miljö i området.

För att nå detta mål krävs många olika typer av åtgärder och en samhällsplanering som bygger på närhet och tillgänglighet utan bil. I denna utredning har inriktningen varit att införa egna kollektivtrafikkörfält längs Tegsesplanaden och att lösningen även ska fungera på övriga delar av tidigare väg 503. Busskörfälten bidrar i sig till en tydlig prioritering av hållbart resande och är ett starkt styrmedel för överflyttning förutsatt att den också kombineras med en attraktiv trafikering med kollektivtrafik.

Gatusektion för Tegsesplanaden

I denna utredning har olika sektioner för Tegsesplanaden studerats och utvärderats. Målet har varit att hitta en balans mellan de behov som olika trafikslag har, och samtidigt gå i riktning mot kommunens mål kring ökad andel hållbart resande och utveckling längs Tegsesplanaden. Aspekter som har belysts är bland annat tillgänglighet, kapacitet och trafiksäkerhet. Trafikanalyser har gjorts i en trafikmodell för att förstå effekter på kapacitet och tillänglighet. Sektionens flexibilitet och hur den fungerar för hela tidigare Väg 503 är andra aspekter.

Följande sektioner har prövats:

- UA1: Busskörfält sidoförlagda på respektive sida
- UA2 och UA2b: Busskörfält mittförlagda
- UA3: Busskörfält på östra sidan

Utifrån en helhetsbedömning har utredningen valt att gå vidare med UA1 med sidoförlagda busskörfält på respektive sida. Sektionen är 38 meter och har tre trädrader. Gångbana och dubbelriktad cykelbana finns på varje sida. Vid de båda större signalkorsningarna, med Tegsvägen och Bölevägen, släpper busskörfältet innan korsningen för att klara kapaciteten i systemet. Biltrafiken har ett körfält i vardera riktning längs med sträckan.

Den valda sektionen UA1 ger relativt god framkomlighet för buss och samtidigt acceptabel framkomlighet för övrig biltrafik. Sektionen har en flexibilitet som gör att busskörfälten kan byggas ut successivt i takt med att behovet uppstår, och sektionen i sig låser inte lösningen till en viss utformning. Gång- och cykelpassager bedöms kunna utformas på ett trafiksäkert sätt.

Alternativet med mittförlagda busskörfält som avgränsas av trädrader (UA2) ger bättre förutsättningar för kollektivtrafiken, men låser lösningen på ett sätt som ger minskad flexibilitet.

Alternativet med helt sidoförlagda busskörfält på östra sidan (UA3) ger betydande konsekvenser för biltrafiken och reducerar möjligheterna att ansluta från Tegsesplanaden till lokalgatorna på den östra sidan av esplanaden.

Analys av kapacitet i vägnätet

En fråga är vilken trafik som det är rimligt att dimensionera Tegsesplanaden för sett till den önskade utvecklingen. Analyserna har utgått från att resandet blir mer hållbart än idag, och att biltrafiken på Tegsesplanaden inte ökar från nuläget. Genom utvecklad infrastruktur för kollektivtrafik, gång och cykel ökar kapaciteten i stråket som helhet.

De trafikanalyser som gjorts visar att det framförallt är i de två större signalkorsningarna, med Tegsvägen och Bölevägen, som det uppstår kapacitetsproblem för motorfordonstrafiken i modellen. Även i cirkulationen vid Tegsvägen/Norra Obbolavägen uppstår fördröjningar.

För att utveckla systemet har flera åtgärder prövats, bland annat en ny koppling mellan Tegsesplanaden och Verkstadsgatan, fri högersväng från Tegsesplanaden mot Tegsvägen, samt ombyggnad av cirkulationen vid Norra Obbolavägen. Dessa åtgärder kan bidra till minskad köbildning och bättre funktion i systemet, även om vissa effekter är lokalt begränsade. En ytterligare signalreglerad gång- och cykelpassage kan övervägas för att ersätta två obevakade passager.

Rekommendation

- Avgörande för att kunna utveckla Teg enligt intentionerna i stadsutvecklingsprogrammet är ett fortsatt arbete med åtgärder som bidrar till kommunens mål om hållbart resande. Tegsesplanaden, och även andra delar av vägnätet, har svårt att klara av de trafikmängder som uppstår om inte färdmedelsfördelningen förändras.
- I planeringen av Teg rekommenderas att det redan vid inflyttning säkerställs att det finns en utbyggd kollektivtrafik och goda möjligheter för gång och cykel, för att befästa hållbara resmönster.
- För att ha en flexibilitet och möjlighet att införa busskörfält när behovet uppstår rekommenderas en sektion för Tegsesplanaden motsvarande UA1, dvs med tre trädrader och sidoförlagda buss körfält på vardera sida. Denna sektion kan även möjliggöra andra placeringar av busskörfält.
- Utredningen har identiferat ett antal tänkbara åtgärder som kan bidra till förbättringar av kapaciteten i systemet.
- I utredningen har en bedömning gjorts av lämplig lokalisering av parkering. Utgångspunkten har varit att pröva ett antal parkeringsanläggningar i kombination

med garagelösningar. Rekommendationen är att ett antal större parkeringsanläggningar tillkommer i området, och lokaliseras på ett sätt som inte påverkar kapaciteten på Tegsesplanaden negativt samtidig som de inte ger oönskad trafik på lokalgatorna.

- De utformningsförslag som tagits fram i denna utredning är på skissnivå och visar principlösningar. Dessa behöver detaljeras i fortsatt planering för att säkerställa funktionella och trafiksäkra lösningar.

Innehållsförteckning

Sammanfattning **2**
Innehållsförteckning **6**
1. Inledning **9**
1.1. Bakgrund och syfte 9
1.2. Utredningens genomförande 11
2. Förutsättningar – Tegsesplanaden **13**
2.1. Planerad utveckling 13
2.2. Gång- och cykelnät 14
2.3. Kollektivtrafik 16
2.4. Vägnät biltrafik 17
2.5. Parkering 19
3. Trafikalstring för den tillkommande bebyggelsen **21**
4. Trafikanalyser **25**
4.1. Metodik 25
5. UA1 – Sidoförlagd kollektivtrafik på respektive sida **29**
5.1. Sektionen 29
5.2. Utformning 29
5.3. Analys av kapacitet och framkomlighet 33
5.4. Konsekvenser 34
5.5. Sektionen utanför Tegsesplanaden 35
6. UA2 – Mittförlagd kollektivtrafik **37**
6.1. Sektionen 37
6.2. Utformning 37
6.3. Analys av kapacitet och framkomlighet 41
6.4. Konsekvenser 43
6.5. Sektionen utanför Tegsesplanaden 44

7. UA2b – Mittförlagd kollektivtrafik med trädrad i mitten 45
7.1. Sektionen 45
7.2. Utformning 45
7.3. Analys av kapacitet och framkomlighet 49
7.4. Konsekvenser 50
7.5. Sektionen utanför Tegsesplanaden 50
8. UA3 – Sidoförlagd kollektivtrafik på östra sidan 51
8.1. Sektionen 51
8.2. Utformning 51
8.3. Analys av kapacitet och framkomlighet 54
8.4. Konsekvenser 55
8.5. Sektionen utanför Tegsesplanaden 56
9. Utvärdering av sektioner 58
9.1. Vad tittar vi på? 58
9.2. Val av alternativ att studera djupare 59
10. Fördjupade analyser och test av åtgärder 60
10.1. Test: Ny koppling Tegsesplanaden till Verkstadsgatan 60
10.2. Test: Signalkorsning Verkstadsgatan-Tegsvägen 62
10.3. Test: Fri höger i korsningen Tegsesplanaden – Tegsvägen 63
10.4. Analys av åtgärdspaket 67
10.5. Känslighetsanalys: Eftermiddagens maxtimme 68
10.6. Känslighetsanalys: Tegsesplanaden utan busskörfält 72
10.7. Känslighetsanalys: Effekt av att resandet utvecklas i linje med kommunens mål 74
10.8. Medlöpande in- och utfarter 75
10.9. Effekt av Söderslättslänken 77

11. Slutsatser och rekommendation 78

11.1. Målstyrd planering för hållbart resande 78

11.2. Trafikstruktur 78

Bilagor:

- Bilaga 1 – Antaganden och resultat från trafikmodell
- Bilaga 2 – Beräkning av parkeringsplatser och tillgänglighet
- Bilaga 3 – Kriterier för mått och dimensionering

1. Inledning

1.1. Bakgrund och syfte

Mål och inriktning för utveckling av Tegsesplanaden

Umeå kommun har tagit fram ett stadsutvecklingsprogram, *Innanför ringleden*[1], som beskriver hur de centrala delarna av staden ska utvecklas när ringleden färdigställs. Inriktningen är att bygga om tidigare E4- och E12-sträckningarna till stadsgator och komplettera med ny stadsbebyggelse. Huvudmål för utvecklingen är att skapa bättre luftkvalitet i centrum och bygga mer stad. En av strategierna är att främja hållbara transporter genom att biltrafikens framkomlighet underordnas gång, cykel och buss. Som strategi finns även inriktningen att styra biltrafik till ringleden, och att lokalisera ny bebyggelse i transportsnåla lägen.

Kommunen har också antagit en målsättning att andelen resor med kollektivtrafik, cykel eller till fots tillsammans ska vara minst 65 % av alla resor för boende inom tätorten.

För Tegsområdet är inriktningen att omvandla väg 503/Tegsesplanaden till stadsgata och samtidigt stadsutveckla Tegsområdet med bostäder, parker och vidareutveckla befintligt stadsdelscentrum. En strukturplan har tagits fram för området samt detaljplan för en första utbyggnadsetapp. Strukturplanen innebär drygt 3 000 nya bostäder genom omvandling av befintliga verksamhetsområden.

Figur 1-1. Visionsbilder från stadsutvecklingsprogrammet Innanför ringleden. Till vänster vy norrut från korsning med Tegsvägen. Till höger korsning mellan Sergelgatan och Tegsesplanaden.

Syfte med utredningen

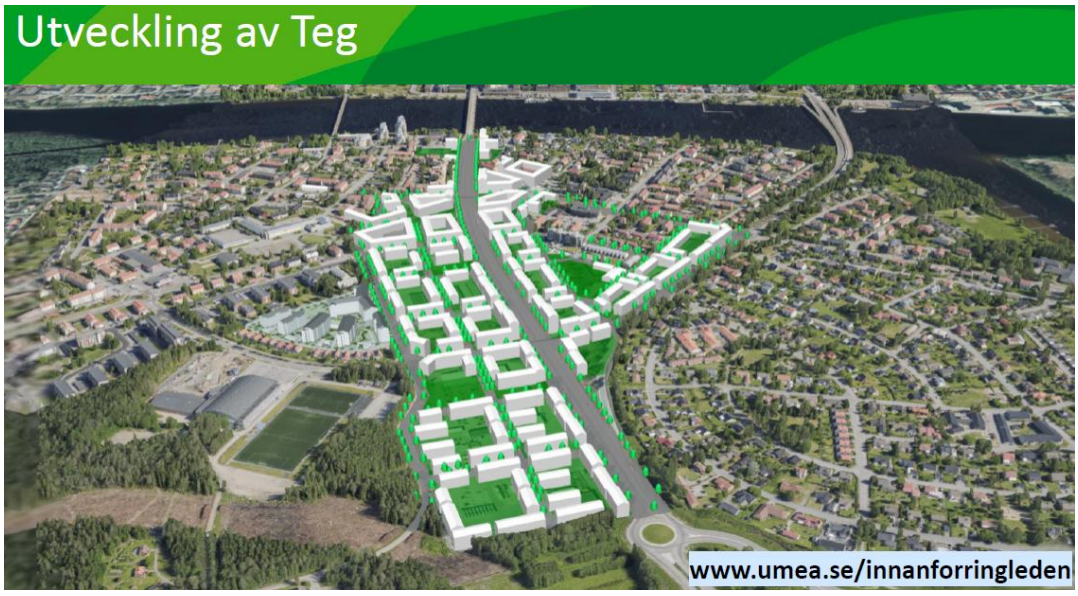
Syftet med denna utredning är att studera möjliga trafiklösningar för Tegsesplanaden och intilliggande vägnät.

[1] Innanför ringleden. Stadsutvecklingsprogram, Umeå kommun (2018)

En huvuduppgift är att utvärdera ett antal alternativa sektioner[2] för hur Tegsesplanaden kan utformas. Målet är att på sikt införa kollektivtrafikkörfält på sträckan men placeringen av dessa kan variera. Alternativen är att kollektivtrafikkörfälten är sidoförlagda på respektive sida av esplanaden, mittförlagda, eller sidoförlagda på ena sidan. Sektionerna utvärderas avseende hur de fungerar för alla transportsätt och vilka för- och nackdelar de ger. Aspekter är till exempel tillgänglighet, kapacitet och trafiksäkerhet.

Trafiklösningar och de alternativa sektionerna analyseras avseende kapacitet i vägnätet – både med prognos ”business-as-usual” (i princip dagens färdmedelsfördelning) och med målstyrd utveckling för år 2050. För de planerade etapperna för ny bebyggelse på Teg beräknas trafikalstringen.

Baserat på analyserna ger utredningen förslag på övergripande trafikstruktur och åtgärder som bidrar till kommunens mål om trafikens och Tegsesplanadens utveckling. Specifika frågeställningar rör vidare utformning av passager över Tegsesplanaden för gående och cyklister, utformning av korsningen Verkstadsgatan/Tegsvägen och lokalisering av parkeringshus.

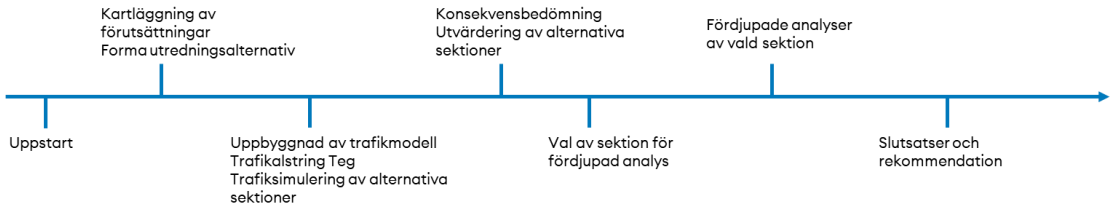

Figur 1-2. Längs Tegsesplanaden, tidigare väg 503, planeras för omfattande stadsutveckling.

[2] Sektioner har tidigare studerats i utredningen Trafikutredning väg 503 i Umeå, Trivector, 2019. Inriktning var då lösningar med antingen mittförlagd kollektivtrafik eller kollektivtrafik på östra sidan av gatan.

1.2. Utredningens genomförande

Utredningen påbörjades september 2025 och slutfördes mars 2026. Löpande avstämning har skett med en projektgrupp från Umeå kommun. Figuren nedan illustrerar utredningens genomförande och metodik.

Figur 1-3. Utredningens genomförande.

Inledningsvis har utredningen utgått från tre alternativa sektioner, eller utredningsalternativ, för Tegsesplanaden. Det som i grunden skiljer alternativen åt är placeringen av kollektivtrafikkörfält och antal trädrader. För dessa alternativ har övergripande utformning tagits fram för att kunna bedöma dess konsekvenser.

Analyser av vägtrafiksystemet och utredningsalternativen har genomförts med simuleringsverktyget Vissim. Simuleringarna har gjorts för år 2050 och i huvudsak för förmiddagens maxtimme. Simuleringarna bidrar till en förståelse för vägnätets kapacitet och tillgänglighet, samt med underlag för att kunna utvärdera de alternativa sektionerna för utformningen av Tegsesplanaden. Resealstringen från den planerade tillkommande bebyggelsen på Teg har beräknats utifrån kommunens resvaneundersökning.

En konsekvensbedömning har sedan gjorts för de alternativa sektionerna. Utgångspunkten har varit att belysa konsekvenser för alla transportsätt, och hitta de alternativskiljande egenskaperna mellan sektionerna. Utifrån konsekvensbedömning och utvärdering av alternativen har utredningen fördjupat analysen och åtgärdsförslagen kring en vald sektion. För den valda sektionen – sidoförlagd kollektivtrafik på respektive sida av Tegsesplanaden – har ytterligare känslighetsanalyser och fördjupning gjorts.

Läsanvisning

Kapitel 2 Förutsättningar – Tegsesplanaden beskriver övergripande planeringsförutsättningar och ingångsvärden i utredningen.

Kapitel 3 Trafikalstring för den tillkommande bebyggelsen redovisar hur trafikalstringen för bebyggelsen har beräknats, uppdelat på de aktuella etapperna.

Kapitel 4 Trafikanalyser ger en beskrivning hur trafikmodellen är uppbyggd och hur analyserna har genomförts. Detaljer finns också i bilaga 1.

Kapitel 5–8 innehåller en beskrivning av de alternativa sektionerna och utredningsalternativen. Här redovisas även resultat från trafikanalyserna för respektive sektion.

Kapitel 9 Utvärdering av sektioner ger en sammanfattande jämförelse av konsekvenser för utredningsalternativen, som underlag för val av sektion för djupare analys.

Kapitel 10 Fördjupande analyser och test av åtgärder innehåller analyser och bedömningar för den valda sektionen – sidoförlagd kollektivtrafik på respektive sida av esplanaden.

Kapitel 11 Slutsatser och rekommendation sammanfattar förslag på trafiklösning och slutsatser från utredningen.

2. Förutsättningar – Tegsesplanaden

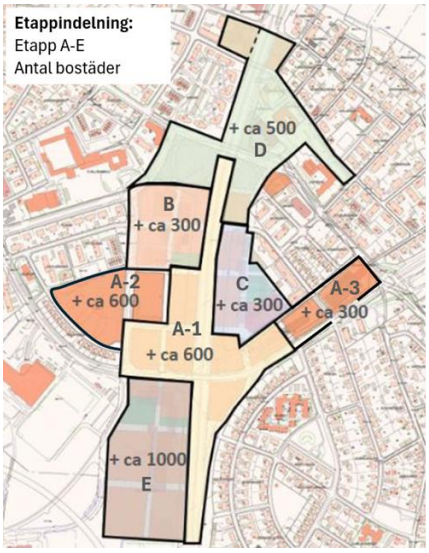
Umeå kommuns inriktning är att utveckla Tegsesplanaden – tidigare väg 503 – till en stadsgata, samtidigt som ny bebyggelse tillkommer i stråket. Detta kapitel beskriver förutsättningarna.

2.1. Planerad utveckling

En strukturplan har tagits fram för den kommande utvecklingen av Teg. Området sträcker sig från cirkulationen mot Marknadsgatan i söder till Tegsbron i norr, med bebyggelse på respektive sida av Tegsesplanaden.

Tegsesplanaden ska byggas om till en stadsgata för att bättre länka samman med stadsstrukturen norr om älven. Dagens infrastruktur med planskilda korsningar och påfarter ska ersättas med plankorsningar vilket skapar utvecklingsmöjligheter på Teg.

Inom planen förväntas de nya kvarteren ge plats för cirka 3 600 nya bostäder i form av lägenheter i flerbostadshus, med motsvarande cirka 5 760 boende. Kvarteren ska även inrymma service, handel, parker och torgytor för att skapa en attraktiv och levande stadsmiljö. Utvecklingen av området sker etappvis, se Figur 2-1. Området A-2 är redan utbyggt medan genomförande pågår av A-3.

Etapp	Antal bostäder	Antal boende
A-1	600	960
A-2	600	960
A-3	300	480
B	300	480
C	300	480
D	500	800
E	1000	1600
Totalt	3600	5760

Figur 2-1 Etappindelning (A-E) över utvecklingsområdet samt antal bostäder per etapp till vänster. Beräkning av antal boende per etapp bygger på antagande om 1,6 personer per bostad. Källa: Umeå kommun (kompletterad av Trivector).

2.2. Gång- och cykelnät

Planeringen av gång- och cykeltrafiken på Teg har som utgångspunkt att skapa gena, attraktiva och sammanhängande stråk som knyter ihop stadsdelen och minskar dagens barriäreffekter. När den tidigare genomfartsleden omvandlas till stadsgata ska gång och cykel ges hög prioritering, med separering från biltrafik längs esplanaden och huvudgatorna, och vid behov även på lokalgator. Stråken kopplas till viktiga målpunkter såsom Tegs centrum, skolor, parker och broförbindelserna över älven, och nya öst–västliga länkar skapas för att stärka tillgängligheten inom området.

Korsningar hastighetssäkras där gång- och cykelstråk möter biltrafik, samtidigt som trygga passager över esplanaden säkerställs vid samtliga korsningspunkter. På lokalgator med låga trafikflöden kan cykling delvis ske i blandtrafik, medan dedikerade gång- och cykelvägar byggs där behovet av separering är större. En sammanställning av utpekade gång- och cykelstråk visas i Figur 2-2.

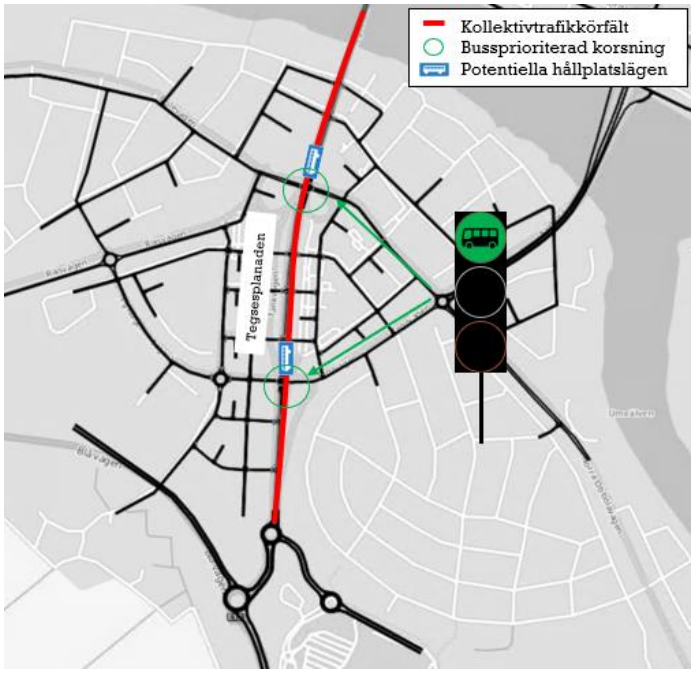
Sammantaget syftar utformningen till att ge gång- och cykeltrafiken god framkomlighet, ökad säkerhet och naturliga och gena kopplingar genom områdets nya stadsstruktur.

Figur 2-2. Utpekade gång- och cykelstråk inom utvecklingsområdet markerade med mörka gröna streck i figuren. Ljusgröna stråk är lokalgator där man också kan gå och cykla. Gula streck är gångfartsområde. Röda prickar markerar signalreglerade korsningar. Som utgångspunkt planeras hastighetssäkrade passager vid varje korsningspunkt över Esplanaden (se symboler för övergångsställe). Källa: Bearbetat underlag från Umeå kommun

2.3. Kollektivtrafik

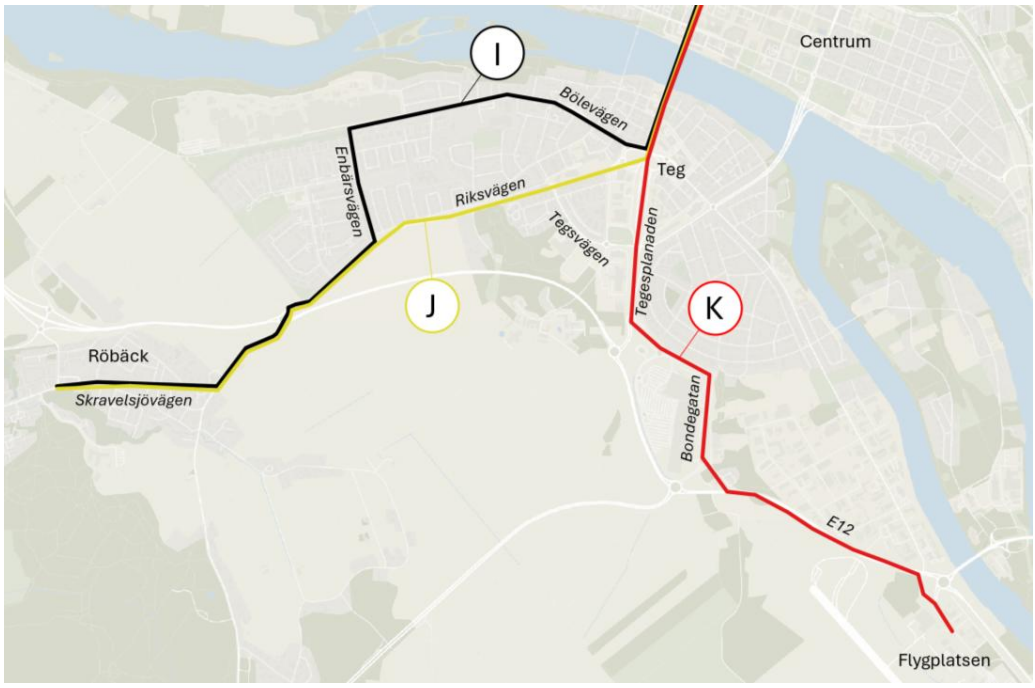
Längs tidigare väg 503 är en inriktning att ge kollektivtrafiken egna körfält från Tegsrondellen till Hagarondellen. På vilket sätt busskörfälten ska placeras är en frågeställning i denna utredning. Hållplatslägen bedöms lämpliga vid Tegs centrum samt vid korsningen Tegsvägen-Tegsesplanaden. Vid de större korsningarna – med Tegsvägen och Bölevägen – är inriktningen att prioritera kollektivtrafiken i signalerna. Figuren nedan visar inriktning för lösningen.

Figur 2-3 Översikt över föreslagna körfält för kollektivtrafik, principiella hållplatslägen och punkter för möjlig bussprioritering inom Tegsområdet.

Under 2025 har också en utredning[3] av stråk för kapacitetsstark kollektivtrafik genomförts, där stråk lämpliga för BRT/spårväg identifierats. På södra sidan av älven är Tegsesplanaden en tänkbar möjlighet. I detta stråk finns även regionbusstrafik. I nuläget finns det osäkerhet kring vilken kollektivtrafik som kommer att bli aktuell längs Tegsesplanaden och i vilken takt en trafikutveckling kan tänkas ske. I denna utredning är dock utgångspunkten att ge förutsättningar för att på sikt kunna införa en prioriterad kollektivtrafik.

[3] Kapacitetsstark kollektivtrafik i Umeå. Analys av möjliga stråk, Trivector, 2025

Figur 2-4. Studerade alternativ för kollektivtrafikstråk söder om älven. Alternativ K går längs Tegsesplanaden. Källa: Kapacitetsstark kollektivtrafik i Umeå. Analys av möjliga stråk, Trivector, 2025.

2.4. Vägnät biltrafik

Biltrafikens funktion på Teg förändras i och med att den tidigare väg 503 omvandlas från trafikled till en mer stadsmässig esplanad. I den nya strukturen ska biltrafiken fördelas mellan esplanaden, huvudgatorna och lokalgatorna, där varje gatutyp har en tydligt definierad funktion. Tegsesplanaden tar hand om de större flödena av bil- och godstrafik, men utformas samtidigt som en stadsmässig gata där gång-, cykel- och kollektivtrafik ges hög prioritet. Huvudgatorna, såsom Tegsvägen och Norra Obbolavägen, fungerar som trafiksamlande länkar inom och mellan stadsdelarna, medan lokalgatorna främst hanterar den lokala trafiken till och från kvarteren/parkeringarna.

Kommunens inriktning – och förutsättningar för denna utredning – är att korsningarna mellan lokalgatorna och Tegsesplanaden utformas som medlöpande in- och utfarter, vilket för bilarna innebär att de endast kan svänga höger i dessa korsningar.

Figur 2-5 Översikt över föreslagen gatustruktur på Teg med esplanad, huvudgator, lokalgator och gångfartsområde. Källa: Umeå kommun (kompletterad av Trivector)

Längs Skomakargatan, som löper genom bostadsområdet väster om Tegsesplanaden, ges gaturummet en utformning motsvarande gångfartsområde med låg hastighet på gång- och cykeltrafikanternas villkor, se Figur 2-5. Gatustrukturen utformas så att trafiken leds till de gator som är avsedda för högre flöden, vilket minskar belastningen på mindre kvartersgator. Samtidigt innebär omvandlingen att vägnätet blir mer balanserat och anpassat till stadsmiljön när ringleden tar över de större genomfartsflödena.

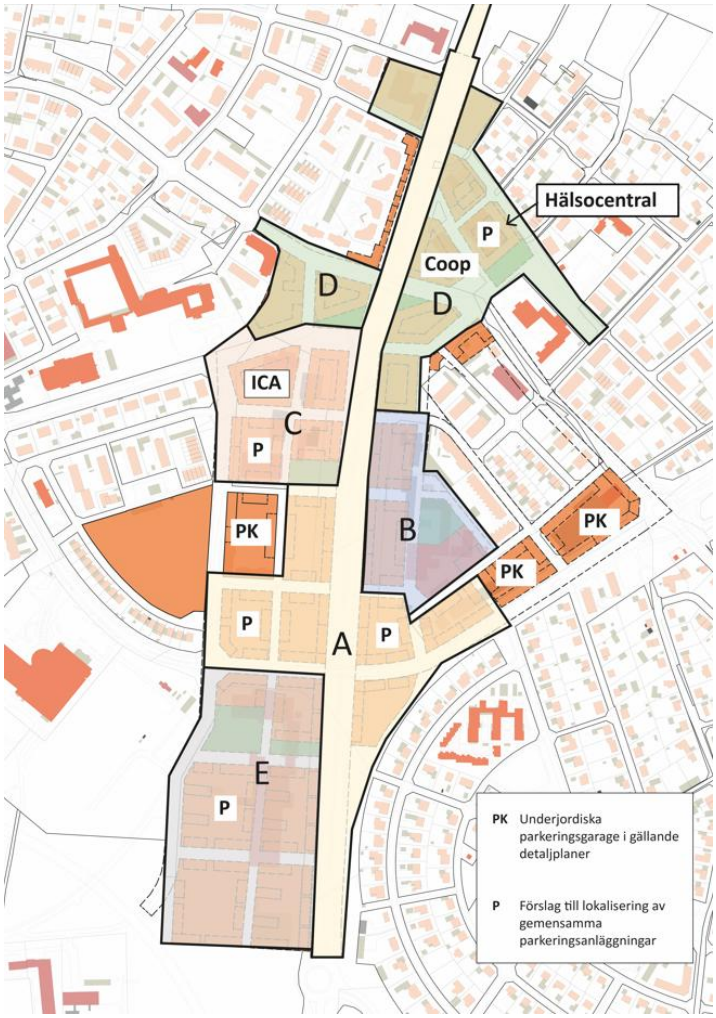
Alternativa sektioner Tegsesplanaden

Tre alternativa sektioner för Tegsesplanaden har varit utgångspunkt för denna utredning. Gemensamt för alla är att kollektivtrafiken ges eget utrymme – det som skiljer dem åt är framför allt var kollektivtrafikkörfälten placeras och antalet trädrader. Kommunens inriktning är ett gaturum som är 38 meter brett. De tre alternativa sektionerna är följande:

- Sidoförlagd kollektivtrafik på respektive sida av esplanaden
- Mittförlagd och separerad kollektivtrafik
- Sidoförlagd och separerad kollektivtrafik på östra sidan av esplanaden

2.5. Parkering

Kommunen utreder möjligheten med att skapa parkeringsanläggningar som hanterar den större delen av parkeringsefterfrågan från exploateringarna längs Tegsesplanaden. Kartan nedan visar ett preliminärt förslag till hur parkeringen skulle kunna ordnas. Här markeras både föreslagna lägen för gemensamma parkeringsanläggningar och underjordiska garage i befintliga detaljplaner, se Figur 2-6. Parkeringen är främst tänkt att samlas i strategiskt placerade kvarter och vid viktiga verksamheter såsom livsmedelsbutiker och vårdcentral.

Figur 2-6 Preliminärt förslag på lokalisering av parkeringsanläggningar och underjordiska garage inom Tegsområdet. Källa: Umeå kommun

Parkeringsefterfrågan

Parkeringsefterfrågan har beräknats genom Umeå kommuns parkeringsnorm som varierar med lägenhetsstorlek. Med antagandet att 30 % av lägenheterna är mindre än 35 kvm, 50 % mellan 35–55 kvm och 20 % större än 55 kvm uppgår det totala behovet till cirka 1 940

parkeringsplatser (exklusive eventuella mobilitetsåtgärder). Behovet har fördelats på områden och etapper utifrån antalet bostäder i varje del, vilket ger en tydligare bild av hur mycket parkering som behövs successivt i utbyggnadsprocessen. För etapp A och D har områdena delats upp i mindre delområden, se Figur 2-7.

Figur 2-7 Antal parkeringsplatser per etappområde beräknat utifrån kommunens parkeringsnorm.

3. Trafikalstring för den tillkommande bebyggelsen

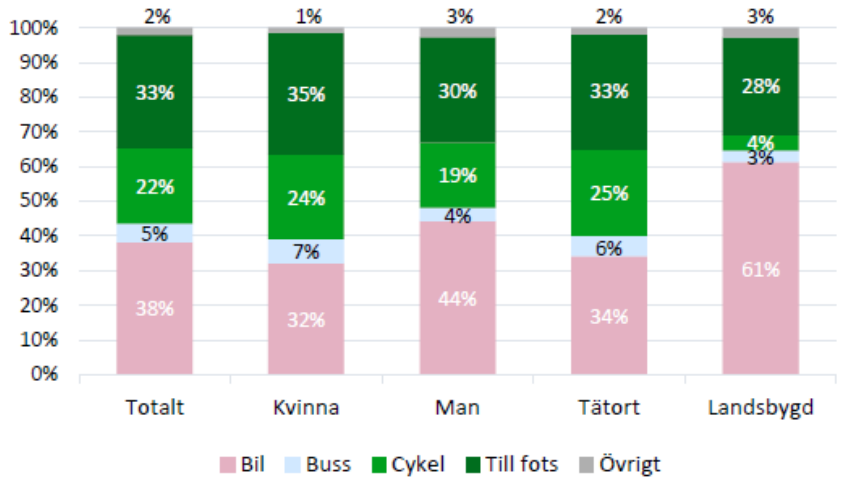
Trafikalstringen från den tillkommande bebyggelsen längs Tegsesplanaden har beräknats utifrån kommunens senaste resvaneundersökning.

Trafikalstringen som tagits fram baseras på den senaste resvaneundersökningen (RVU 2022), vilken genomfördes med verktyget TravelVu. Med TravelVu fångas samtliga korta resor som normalt missas i en traditionell enkätundersökning.

Enligt RVU:n uppnås redan kommunens mål om att 65 procent av resorna sker med hållbara färdmedel (för tätort). En anledning till den goda måluppfyllelsen står att finna i att metoden för att mäta färdmedelsandelar förändrats, där nu framför allt fler korta gångresor registreras. I Umeås mobilitetsbokslut för 2024 ges en annan bild av måluppfyllnaden: ”För biltrafik saknas uttalade mål förutom att andelen i tätorten, som en följd av ovanstående, ska minska från dagens andel som är cirka 50 procent till 35 procent.”

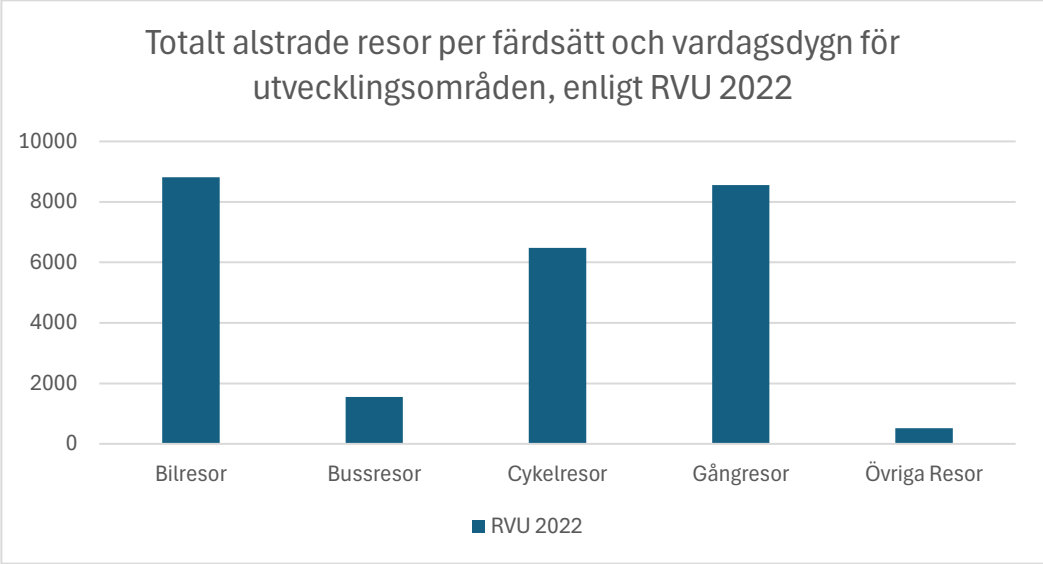
Totalt omfattar området cirka 3 600 bostäder fördelade på sju etappområden (A-1, A-2, A-3, B, C, D och E). Med ett antagande om 1,6 boende per bostad motsvarar detta ungefär 5760 boende i fullt utbyggt skede.

I genomsnitt görs 4,5 resor per person och vardag, vilket innebär att området totalt genererar cirka 25 940 resor per dygn. För att beräkna antal resor per färdmedel används färdmedelsfördelning enligt kategorin tätort, se Figur 3-1.

Figur 3-1 Färdmedelsfördelning för olika kategorier under ett vardagsdygn i Umeå kommun. I denna utredning har kategorin tätort utgjort utgångspunkt för trafikalstringen. Källa: Resvaneundersökning 2022, Umeå kommun

Av det totala antalet resor som alstras står bilresor för den största andelen, motsvarande cirka 8800 resor. Även cykel- och gångresor står för en stor andel av resorna medan kollektivtrafik ligger betydligt lägre, se figur nedan.

Figur 3-2 Antal alstrade resor per vardagsdygn fördelat på färdsätt, för utvecklingsområdet i Teg. Beräkningen utgår från Umeå kommuns resvaneundersökning (2022).

Utöver beräkningarna av trafikalstringen för hela området har alstringen även tagits fram per etapp. Eftersom etapperna skiljer sig åt i storlek och antal boende antas trafikalstringen vara

proportionell mot antalet bostäder. Detta innebär exempelvis att etapp E, med cirka 1 000 bostäder och 1 600 boende, ger upphov till en betydligt större andel av trafiken jämfört med etapperna B och C, som vardera omfattar omkring 300 bostäder.

Tabell 3-1 Alstrade resor per vardagsdygn och färdsätt för respektive etapp, utifrån Umeå kommuns resvaneundersökning (2022).

Etapp	Bilresor	Bussresor	Cykelresor	Gångresor	Övrigt	Totalt
Etapp A-1	1470	260	1080	1425	85	**4320**
Etapp A-2	1470	260	1080	1425	85	**4320**
Etapp A-3	735	130	540	715	45	**2165**
Etapp B	735	130	540	715	45	**2165**
Etapp C	735	130	540	715	45	**2165**
Etapp D	1225	215	900	1190	70	**3600**
Etapp E	2450	430	1800	2375	145	**7200**
Totalt	**8820**	**1555**	**6480**	**8560**	**520**	**25935**

För att få en förståelse för vilka trafikmängder som kommer belasta vägnätet under förmiddagens maxtimme har antalet bilresor räknats om till fordonsrörelser. Enligt trafikmätningar motsvarar förmiddagens maxtimme cirka sju procent av vardagsdygnets totala resor. Det motsvarar cirka 620 bilresor i maxtimmen. Med antagandet att varje bil i genomsnitt transporterar 1,1 personer räknas antalet bilresor om till fordonsrörelser, vilket motsvarar cirka 560 personbilsrörelser under maxtimmen. När den tunga trafiken adderas (cirka 60 fordon) uppgår det totala antalet fordonsrörelser under förmiddagens maxtimme till ungefär 620 fordon.

Tabell 3-2 Alstrade fordonsrörelser (inkl. tung trafik) per vardagsdygn och förmiddagens maxtimme.

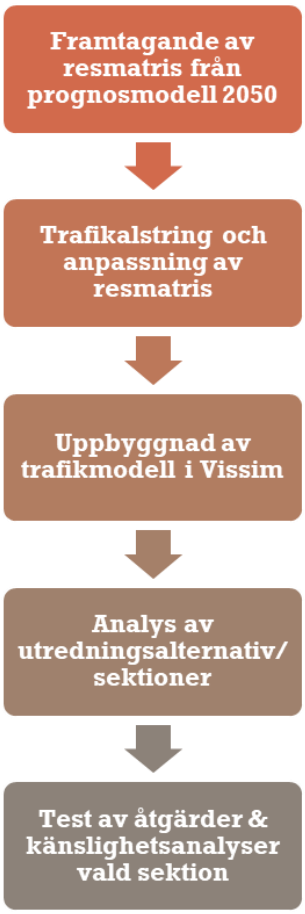
Etapp	ÅVDT (antal fordon)	FM Maxtimme (antal fordon)
Etapp A-1	1485	105
Etapp A-2	1485	105
Etapp A-3	740	50
Etapp B	740	50
Etapp C	740	50
Etapp D	1235	85
Etapp E	2475	175
Totalt	**8900**	**620**

4. Trafikanalyser

Analyser av olika sektioner och lösningar för Tegsesplanaden har gjorts med den mikroskopiska trafikmodellen Vissim. Övergripande beskrivning av metodiken följer nedan. I kommande kapitel redovisas resultaten för de olika alternativen.

4.1. Metodik

För att analysera effekten av den nya exploateringen på trafiksystemet har simuleringsverktyget Vissim använts för prognosår 2050.

Resmatris – biltrafikflöden

Resandet och trafikflödena baseras på kommunens efterfrågemodell för år 2050, en makroskopisk modell i Sampers/Emme[4] (Sampers 3). Markanvändningen har setts över och i vissa delar anpassats för att stämma med kommunens exploateringsplaner. För Tegsområdet har en trafikalstringsberäkning gjorts för att säkerställa att modellen har ett rimligt trafikflöde.

Den övergripande efterfrågemodellen genererar trafikflöden för dygn och förmiddagens maxtimme. I Vissim har analyser därför primärt gjorts för förmiddagens maxtimme.

En brist med efterfrågemodellen är att Tegsesplanaden har dagens utformning, det vill säga två körfält för bil i vardera riktningen. Detta innebär att omfördelningseffekter på grund av minskad kapacitet inte fångas in och att trafiken på Tegsesplanaden troligen är överskattad i efterfrågemodellen. För att kompensera för denna effekt har en del av genomfartstrafiken (17%) fått andra ruttval[5].

Med resande enligt dagens resvanor år 2050 (Business as usual) förväntas en ökning av trafiken i hela systemet. I simuleringarna konvergerar inte modellen, vilket indikerar att systemet inte klarar av de trafikmängder som prognosen visar. Kapaciteten är inte tillräcklig

[4] De prognoser som använts från Sampers/Emme är ”Hållbarhetsscenario 2050 och ”Business as usual 2050”. Modell från hösten 2024.

[5] I analyserna har 17 procent av de genomgående bilrörelserna (430 i maxtimmen) på Tegsesplanaden fått andra ruttval. Detta har bland annat gett en ökning på Norra Obbolavägen med 160 fordon under maxtimmen, motsvarande en tjugofemprocentig ökning.

för att hantera det förväntade trafikflödet och betydande framkomlighetsproblem kan uppstå om inga åtgärder vidtas.

Om den genomgående trafiken på Tegsesplanaden minskar med cirka **25 procent jämfört med dagens flöden** klarar modellen av att hantera trafikmängderna. Detta ingångsvärde har varit utgångspunkt för simuleringarna. Modellen beskriver inte hur detta uppnås, men det kan handla om omfördelning till ringleden eller andra vägar, överflyttning till andra färdmedel, andra restider eller uteblivna resor.

Analyser av Tegsesplanaden har gjorts med alternativa resandematriser för 2050, där alla matriser har anpassats för den aktuella planeringen av Tegsområdet och till viss del justerats avseende ruttval. Mer information om hur matriserna tagits fram finns i bilaga 1.

- **Business as usual, BAU**. Speglar ett scenario där resandet fortsätter utvecklas i linje med prognoser. Då modellen inte klarar av att hantera dessa trafikmängder har ett scenario med reducerad trafik (BAU*) tagits fram för simuleringarna.
- **BAU*** med 25 procent minskad genomfartstrafik för att få en resmatris som kan användas i simuleringarna. Denna matris har använts för huvuddelen av de simuleringar som gjorts i denna utredning.
- **Målstyrt scenario** där resandet går i linje med kommunens mål om färdmedelsandelar. Denna matris har testats som känslighetsanalys för vald sektion, se avsnitt 10.7 nedan.
- **Eftermiddagsmatris**. Känslighetsanalys med en spegling av förmiddagsmatrisen för BAU*, se avsnitt 10.5.

Uppbyggnad av trafikmodell i Vissim

I denna utredning har en modell byggts upp med fokus på området kring Tegsesplanaden. För att fånga upp systemeffekter inkluderar modellen även Tegsbron, Kyrkbron samt närliggande korsningspunkter, däribland Storgatan–Västra Esplanaden och delar av Östra Kyrkogatan, eftersom dessa i hög grad påverkar valet av resväg. Kyrkbron har i modellen behållit samma utformning som i nuläget. Tegsbron antas däremot byggas om och modelleras därför med samma sektion som analyseras för Tegsesplanaden. Detta innebär att sektionen på Tegsbron justeras i modellen i enlighet med den sektion som studeras längs Tegsesplanaden.

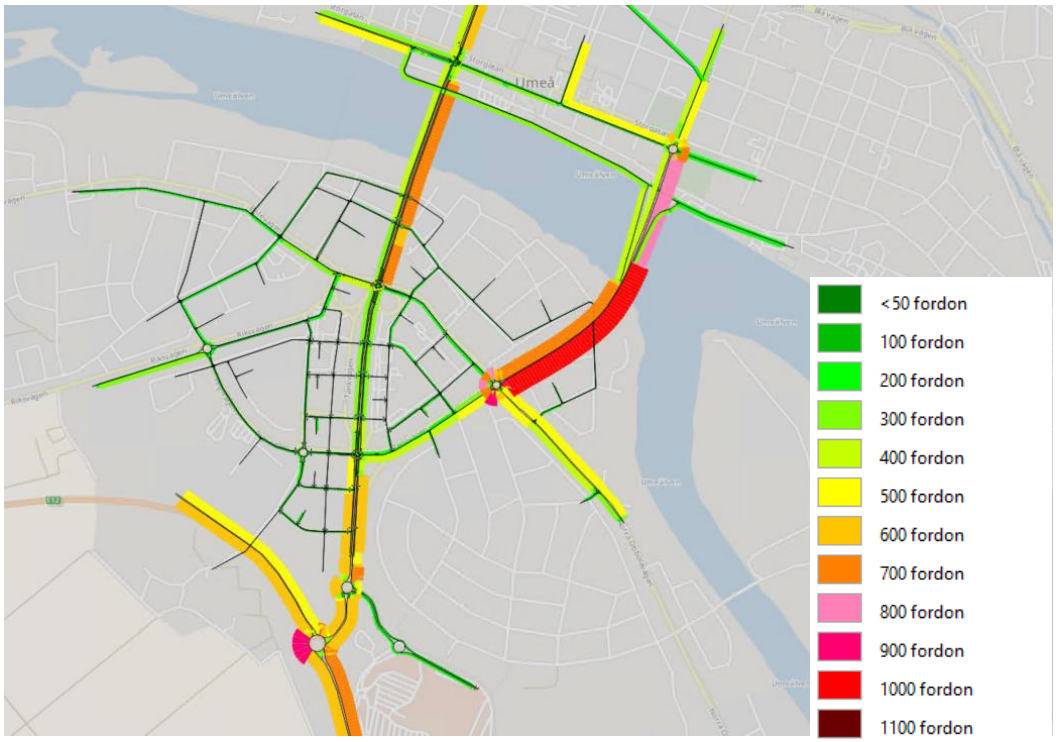
Även korsningen Storgatan–Västra Esplanaden ingår i modellen, eftersom val av sektion på Tegsesplanaden har betydelse för ruttvalet mellan Tegsbron och Kyrkbron. I bilaga 1 finns mer information om modellens uppbyggnad och antaganden.

Figur 4-1. Modellens omfattning.

I Vissim görs en så kallad dynamisk simulering. Förenklat kan det beskrivas på detta sätt:

I en första iteration väljer alla resenärer som ska åka från A till B rutten med den kortaste restiden utan att ta hänsyn till trängsel. I nästa iteration byter vissa resenärer rutt baserat på hur den totala restiden mellan A och B upplevdes i föregående iteration. När ingen resenär kan minska sin restid genom att välja en annan rutt har konvergens uppnåtts vilket innebär att modellen speglar ett sannolikt resmönster. Modellen kan därför beskriva hur resenärerna ändrar sina ruttval som effekt av köer och restider, vilket gör verktyget användbart för att analysera effekter på systemnivå.

Figur 4-2. Exempelbild från simuleringarna av förmiddag 2050. Som bilden visar är flödet på Tegsesplanaden störst i den södra och norra delen.

Studerade alternativ

I utredningen har följande sektioner analyserats i Vissim i syfte att förstå hur trafikflödena och kapaciteten i systemet påverkas:

- Busskörfält sidoförlagda på respektive sida (UA1)
- Busskörfält mittförlagda (UA2 och UA 2b)
- Busskörfält på östra sidan (UA3)

Utöver analys av dessa primära utredningsalternativ har även ett antal känslighetsanalyser genomförts samt tester av olika åtgärder i vägnätet. För alternativen har kapacitet och brister i systemet studerats.

5. UA1 – Sidoförlagd kollektivtrafik på respektive sida

5.1. Sektionen

I denna sektion ligger busskörfälten sidoförlagda på vardera sidan av esplanaden, direkt intill körfälten för biltrafik. Den totala bredden för sektionen är 38 meter.

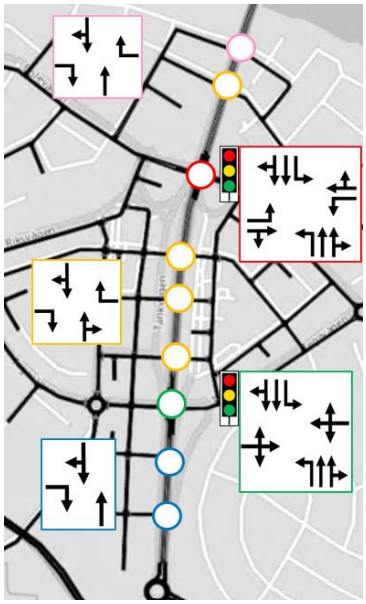
Figur 5-1 Sektionsskiss för UA1 med sidoförlagda kollektivtrafikkörfält på respektive sida av Tegsesplanaden.

5.2. Utformning

Sektionen medger högersväng till alla möjliga tvärgator utmed esplanaden enligt figur nedan.

Medlöpande in- och utfarter

För korsningarna med de mindre lokalgatorna är kommunens inriktning en utformning med medlöpande in- och utfarter. Det innebär att fordon som ska till eller från lokalgatan endast kan göra högersväng. Sektionen medför dock att högersvängande trafik måste korsa busskörfälten vid högersväng. Detta skapar konfliktpunkter mellan kollektivtrafik och biltrafik vid varje korsning som inte är signalreglerad. I de medlöpande in- och utfarterna rekommenderas att busskörfälten är genomgående, eftersom det annars skulle bli mycket korta och ineffektiva busskörfält mellan korsningarna. Anledningen är att bussarna skulle behöva väva samman med högersvängande fordon, och därmed anpassa sin hastighet till bilarnas hastighetsreducering vid högersväng.

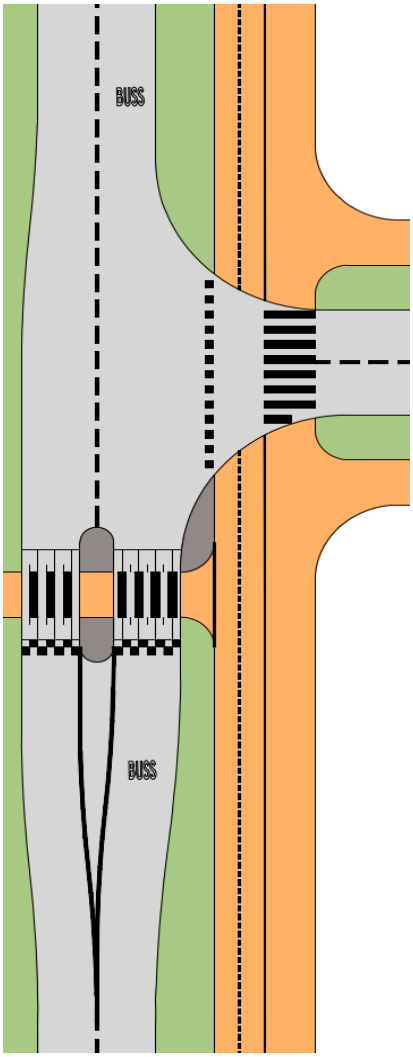
Figur 5-2 Illustration över möjliga körvägar med UA1.

Genom att hålla busskörfälten sammanhängande säkerställs en jämn och förutsägbar framkomlighet för kollektivtrafiken längs hela sträckan. Bussen slipper då återkommande sammanflätningar med den övriga trafiken och undviker de fördröjningar som uppstår när bilarna tvingas växla körfält nära korsningspunkter. Med ett genomgående busskörfält behåller bussen sin prioriterade position hela vägen fram till signalerna, vilket både minskar risken att fastna i uppbyggda köer och förbättrar tillförlitligheten i tidhållningen.

Det finns dock en risk för att bussarna upplever ökad osäkerhet vid dessa korsningspunkter om det förekommer fordon som ska ta sig in eller ut från anslutningarna. Sådana rörelser kan skapa otydliga trafikmönster och leda till att bussen tvingas sänka hastigheten eller anpassa sig mer än önskvärt, vilket i sin tur kan påverka framkomligheten negativt.

Vid ett genomgående kollektivtrafikskörfält har kollektivtrafiken prioritet och fordon som ska korsa behöver därför väja mot kollektivtrafiken. Högersvängande trafik behöver även väja för korsande gång- och cykeltrafik på tvärgatan. För att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter rekommenderas att Umeås standardritning för korsande tvärgator nyttjas, där ett utrymme mellan körfält och gång- och cykelpassagen tillskapas. På så vis kan korsande fordon få en bättre översikt över trafiksituationen innan övergångstället. Detta utrymme kan troligtvis helt hämtas från grönytan och på så vis inte medföra några förskjutningar på längsgående gång- och cykelbana.

En alternativ utformning skulle vara att låta kollektivtrafikfälten upphöra strax innan varje högersväng för att återupptas strax efter. Som tidigare nämnts ger det nackdelar för kollektivtrafiken och ett fragmenterat körfält för kollektivtrafiken längs sträckan. Lösningen är dock fördelaktig för biltrafiken, och skapar en bättre trafiksituation med en mer lättövergriplig korsningspunkt.

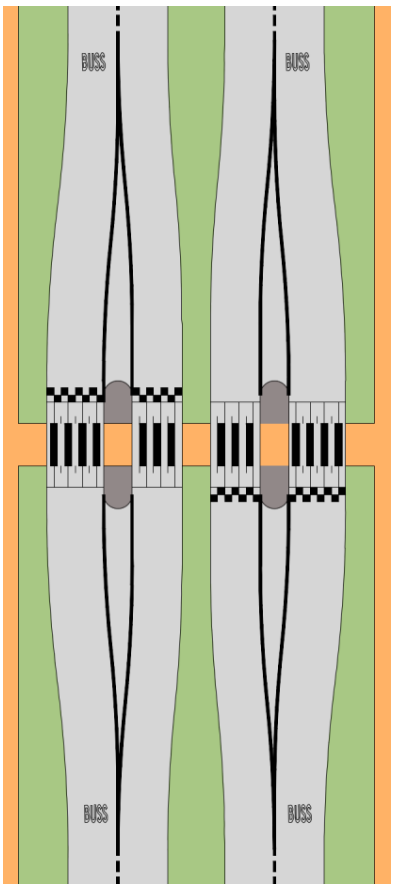
Figur 5-3 Principskiss över möjlig utformning av en högersväng med sidoförlagda busskörfält.

Kollektivtrafikens framkomlighet och komfort påverkas av utformningen av två anledningar. Dels måste hastigheten reduceras vid varje gång- och cykelpassage över Esplanaden, eftersom dessa farthinder förespråkas när inte signaler återfinns. Farthinder vid

passagerna medför en sämre komfort för kollektivtrafiken, även om de utförs som ”busskuddar” då bussen inte kan angöra den helt rakt framifrån. Hastigheten måste även reduceras vid konfliktpunkterna med högersvängande trafik, även om bussen har prioritet.

Gång- och cykelpassager

Gång- och cykelpassager över esplanaden rekommenderas att utformas med mittrefug mellan busskörfält och fordonskörfält. Detta för att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. Passagerna bör även hastighetssäkras med farthinder. Dessa kan vid behov utformas som busskuddar för att möjliggöra avvattning utmed esplanaden. Den sidoförskjutning som en breddning med mittrefug kräver kan ske på bekostnad av grönytan. Genomgående gång- och cykelvägar utmed esplanaden påverkas med andra inte av krävd sidoförskjutning.

Figur 5-4 Principskiss för gång- och cykelpassage för UA1.

De två signalreglerade korsningarna längs Tegsesplanaden

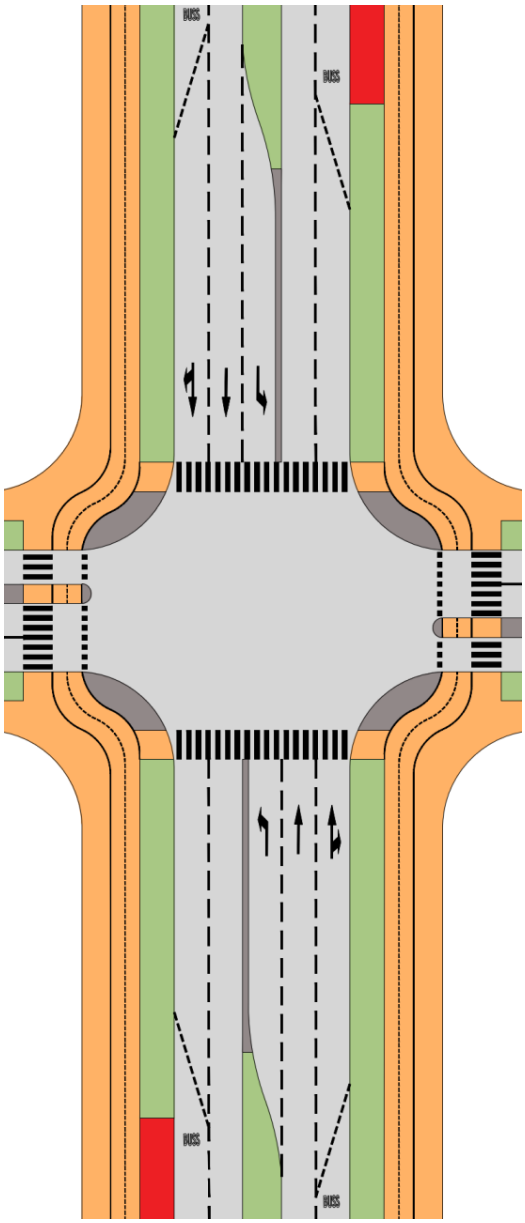
De två större korsningarna föreslås utformas med trafiksignaler, där kollektivtrafiken ges prioritet.

I ett första steg av analysen testades två olika korsningsstorlekar för att göra en bedömning av kapacitet och utformning. Det konstaterades att endast ett körfält i de västra och östra tillfarterna inte är nog för att klara efterfrågad kapacitet då det snabbt blir köbildning bakåt med trafikvolymerna enligt BAU och att modellen inte konvergerar. Det innebär att en stabil lösning inte kan hittas. Systemet är överbelastat, och köbildningen sprider sig genom nätverket, vilket leder till stora trafikstockningar och låsningar.

En signalkorsning med tre ingående körfält på Tegsesplanaden där två är genomgående, ett vänstersvängande och ett delat högersvängande deöms lämpligt. I öst-västlig riktning rekommenderas två körfält per tillfart för att uppnå tillräcklig kapacitet.

För att möjliggöra denna utformning och samtidigt bibehålla sektionsbredden föreslås att busshållplatser placeras på ett visst avstånd efter korsningarna.

Signalregleringen bedöms kunna hanteras med tre faser, där kollektivtrafiken samnyttjar korsningen med övrig trafik men ges prioritet. Sammantaget bedöms detta skapa en balanserad lösning med god framkomlighet för fordon och samtidigt fungerande villkor för gång-, cykel- och kollektivtrafik.

Figur 5-5 Principskiss över signalkorsning för UA1. Busshållplats placeras efter sammanvävningssträckan efter korsningen. Kollektivtrafik delar i korsningen fil med trafik i det yttersta körfältet för att därefter angöra busshållplats på andra sidan korsningen

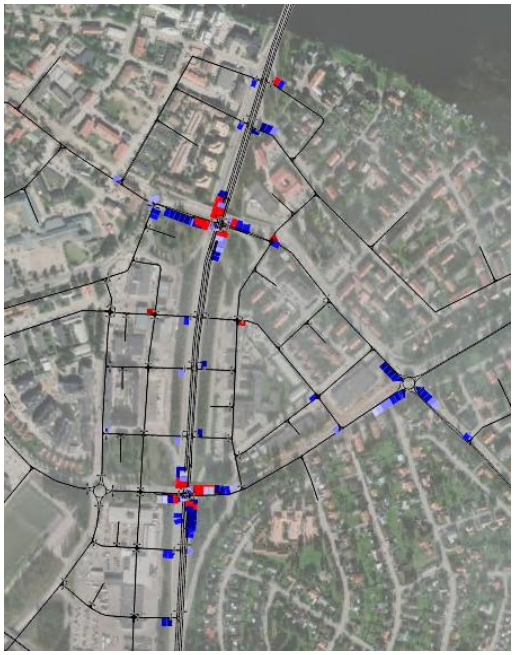
5.3. Analys av kapacitet och framkomlighet

Framkomlighet buss

Bussens framkomlighet i denna sektion är generellt god, men eftersom busskörfälten upphör strax innan signalkorsningarna måste bussen därefter dela kapacitet med övrig trafik. Med hjälp av bussprioritering kan bussens framkomlighet förbättras, men detta förutsätter att gröntiden är tillräckligt lång för att det gemensamma körfältet ska hinna tömmas, så att bussen inte blir stående utan kan passera korsningen. Det kräver också att andra fordonsrörelser inte sänker bussens hastighet. Detta är särskilt tydligt för norrgående bussar i korsningen Tegsesplanaden/Tegsvägen, där många fordon som ska svänga höger mot Kyrkbron kraftigt reducerar bussens framkomlighet. Vid hög belastning kan också bussprion tappa effekt eftersom signalen inte alltid kan prioritera bussen utan att påverka övrig trafik negativt.

Framkomlighet övrig fordonstrafik

Sektionens utformning och de aktuella korsningspunkterna medför framkomlighetsproblem på vissa ställen, framför allt vid trafiksignalerna på Tegsesplanaden och i cirkulationsplatsen vid Kyrkbron. Här möts stora trafikflöden som därefter förgrenas vidare ut i nätverket, vilket skapar kapacitetsproblem och leder till köbildning.

Figur 5-6 Relativ fördröjning för UA1

Kyrkbron blir ett attraktivt val för trafik som kommer via södra Tegsesplanaden. Längs Tegsesplanaden behöver man passera fler korsningar och fler övergångsställen för gående och cyklister, vilket sänker hastigheten. Dessutom innebär det ökade antalet boende på Teg att kapaciteten på norra delen av Tegsesplanaden och över Tegsbron belastas ytterligare. Sammantaget gör detta att många trafikanter tjänar på att i stället välja Kyrkbron. Det största flödet svänger höger i trafiksignalen, men även här finns det trafikanter som väljer att köra rakt fram i signalen och sedan svänga höger i nästa medlöpande infart. På så sätt tar de sig via det inre vägnätet i modellen mot cirkulationen Tegsvägen/Norra Obbolavägen. Det är också attraktivt att, i stället för att välja Norra Obbolavägen och trafiksignalen vid Tegsesplanaden för att ta sig norrut, köra in via Tegs centrum och använda den nordligaste medlöpande utfarten. Detta upplevs som ett mer framkomligt alternativ när belastningen i signalen är hög.

Den relativa fördröjningen i Figur 5-6 visar var i systemet det går som långsammast. Det är tydligt att det framför allt är kring trafiksignalerna på Tegsesplanaden och i cirkulationen vid Tegsvägen/Norra Obbolavägen som de största fördröjningarna uppstår.

Under morgonens maxtimme syns särskilt stora konflikter i den södra trafiksignalen, där trafiken från den östra och den södra tillfarten konkurrerar om kapaciteten. Detta leder till ökade köer och längre fördröjningar i dessa lägen. Det är just balansen mellan flödena som i hög grad påverkar hur mycket trafik sektionen klarar av. Om den södra tillfarten får mer gröntid påverkar det i sin tur den östra tillfarten, som då riskerar att få långa maxköer bakåt. Och motsatt, om mer gröntid ges åt den östra tillfarten uppstår i stället längre köer från södra tillfarten.

5.4. Konsekvenser

Konsekvenser för gångtrafiken

- Gångbanorna bedöms ha tillräcklig genomlöpande bredd. De mindre förskjutningar som uppstår vid signalkorsningar bedöms inte påverka framkomligheten nämnvärt. Passage över Tegsesplanaden sker inom trafiksignaler eller vid hastighetssäkrade passager vilket skapar god trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter.

Konsekvenser för cykeltrafiken

- Acceptabel tillgänglighet för cykeltrafik längs Tegsesplanaden. Dubbelriktade cykelbanor på båda sidor om gatan, båda 3,0 meter breda. De mindre förskjutningar som uppstår vid signalkorsningar bedöms inte påverka framkomligheten nämnvärt. Passage över Tegsesplanaden sker inom trafiksignaler eller vid hastighetssäkrade passager vilket skapar god trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter.

Konsekvenser för kollektivtrafiken

- Reserverade körfält förbättrar generellt framkomligheten för kollektivtrafiken. Dock mer störningskänslighet än alternativ med mittförlagd (UA2) eller helt sidoförlagd kollektivtrafik (UA3).
- Framkomlighetsproblem och minskad komfort vid gång- och cykelpassager som utformas med farthinder. Risk för försämrad framkomlighet vid konfliktpunkter med högersvängande trafik. Delar högersvängfält med övrig trafik, vilket leder till sämre framkomlighet.
- Hållplatslägena behöver ligga en bit utanför korsningen vilket kan ge försämrad närhet och tillgänglighet. En fördel är att hållplatserna ligger sidoförlagda längs esplanaden vilket ger god tillgänglighet och trafikmiljö ur ett resenärsperspektiv.

Konsekvenser för biltrafiken

- Minskad kapacitet för biltrafik och ökad köbildning i systemet.
- Principlösningen med busskörfält i de yttre körfälten innebär att angöring vid kantsten är svårare att åstadkomma om det behovet finns. Det kan finnas möjlighet att tillåta angöring vid kantsten till höger om busskörfältet, men detta riskerar att påverka framkomligheten för bussarna.
- Trafiksituationerna som skapas när fordon ska korsa busskörfälten kan bli problematisk. Vid köbildning utmed Tegsesplanaden riskerar fordon att försöka pressa sig in i köbildningen från tvärgatan där de som följd kan bli stående i busskörfälten i väntan på att bli insläppta. Trafiksituationen är även mer komplex för en trafikant att förstå än en vanlig högersväng då korsande fordon även behöver väja för kollektivtrafiken. En mer komplex trafiksituation innebär normalt sämre trafiksäkerhet eftersom situationen är svår att snabbt bedöma.

Träd

- Sektionen innebär tre trädrader längs Tegsesplanaden med 3,5–4 meters bredd.

Drift och underhåll

- Sektionen ger önskvärda mått för drift och underhåll.

5.5. Sektionen utanför Tegsesplanaden

På övriga delen av tidigare väg 503 bedöms sektionen fungera relativt väl, även om de sidoförlagda busskörfälten ger inte fullt lika god prioritering av kollektivtrafik som alternativ med helt sidoförlagt eller mittförlagt. Större ombyggnader som krävs är Tegsbron och korsningslösningen med Järnvägsallén.

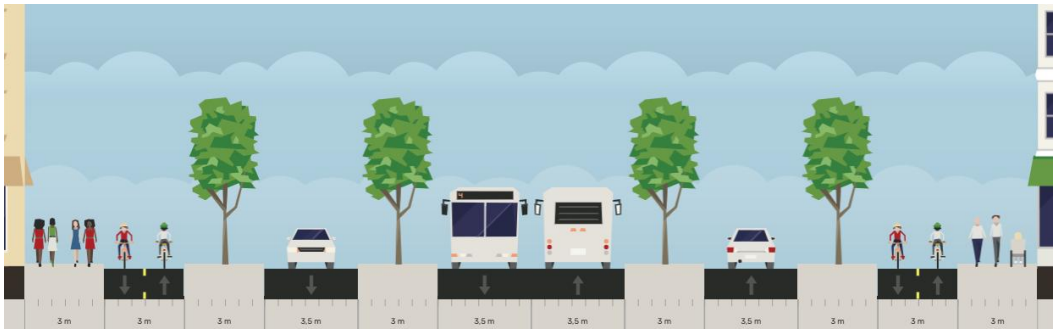

Figur 5-7. Lösning med sidoförlagd busstrafik utanför Tegsesplanaden.

6. UA2 – Mittförlagd kollektivtrafik

6.1. Sektionen

I denna sektion placeras busskörfälten i mitten av gaturummet, separerat från övriga körfält med trädrader. Denna sektion har totalt fyra trädrader vilket innebär ökade utrymmeskrav jämfört med sektionerna med tre trädrader.

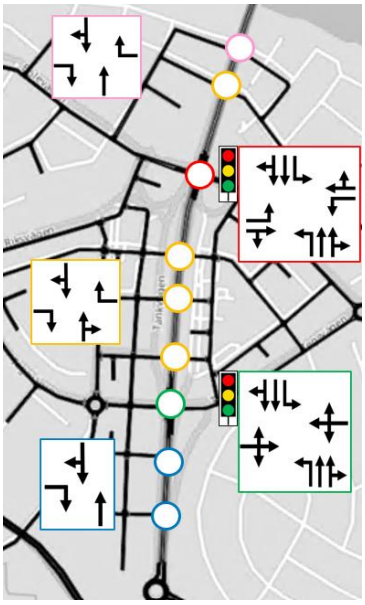

Figur 6-1. Sektion UA2 för Tegsesplanaden med en total bredd på 38 m.

Inriktningen för kommunen är en gatubredd på Tegsesplanaden på 38 meter. Med fyra trädrader kan det konstateras att alla önskade funktioner inte ryms med de mått som är önskvärda. Det innebär att det krävs en prioritering av utrymmet, alternativt att en bredare sektion accepteras. Figuren nedan visar en tänkbar sektion på 38 meter där gång och cykelbana möjliggörs på vardera sida om för Tegsesplanaden. Grönytorna blir då något mindre på 3 meter vardera.

6.2. Utformning

Sektionen medger högersväng till alla möjliga tvärgator utmed esplanaden enligt figur nedan.

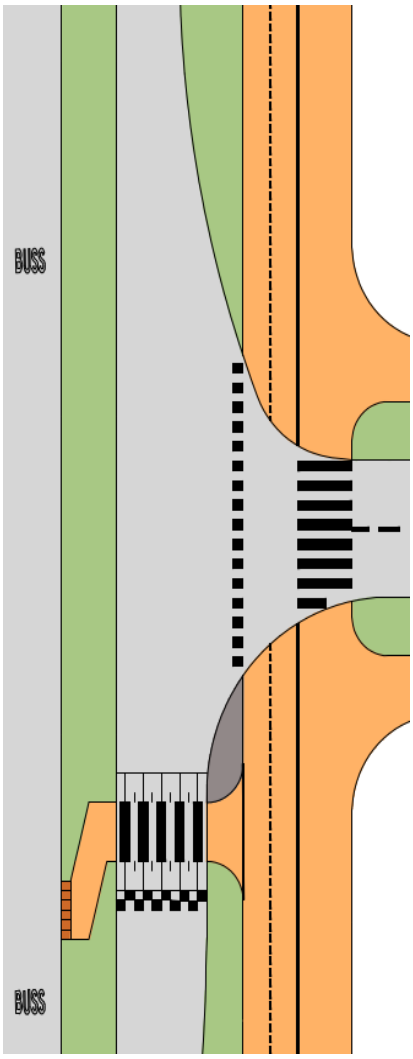

Figur 6-2 Principskiss över möjliga körvägar med UA2.

Medlöpande in- och utfarter

Korsningarna med de mindre lokalgatorna föreslås få en utformning med medlöpande in- och utfarter. I sektionen separeras den genomgående kollektivtrafiken helt, vilket innebär att konfliktpunkter mellan kollektivtrafik och biltrafik endast återfinns inom signalkorsningarna. Högersvängande trafik behöver fortsättningsvis väja för korsande gång- och cykeltrafik på tvärgator.

För att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter rekommenderas att Umeås standardritning för korsande tvärgator nyttjas, där ett utrymme mellan körfält och gång- och cykelpassagen tillskapas. På så vis kan korsande fordon få en bättre översikt över trafiksituationen innan övergångstället. Detta utrymme kan troligtvis helt hämtas från grönytan och på så vis inte medföra några förskjutningar på längsgående gång- och cykelbana.

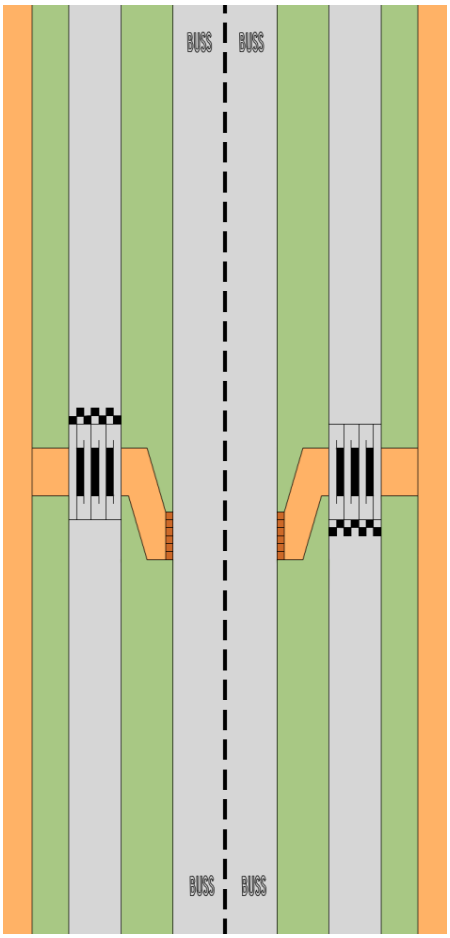
Figur 6-3 Principskiss över möjlig utformning av en högersväng med mittförlagda busskörfält

Gång- och cykelpassager

Gångpassager över esplanaden rekommenderas fortsatt hastighetssäkras med farthinder över fordonfilerna. Dessa kan vid behov utformas som busskuddar för att möjliggöra avvattning utmed esplanaden. Cykelpassage rekommenderas ske inom signalkorsningarna.

Mellan gångpassagerna över fordonfilerna respektive busskörfälten rekommenderas att en sidoförskjutning sker för att påvisa att olika regleringsprinciper sker över de båda körbanorna.

Vid passage över busskörfälten rekommenderas att så kallade halvsignaler nyttjas för att skapa prioritet för kollektivtrafiken. Signalen ger då endast rött vid en passage för buss och släcks därefter. Då signal nyttjas kan hastighetsäkrande åtgärder utgå, vilket både ökar bussarna framkomlighet och komfort.

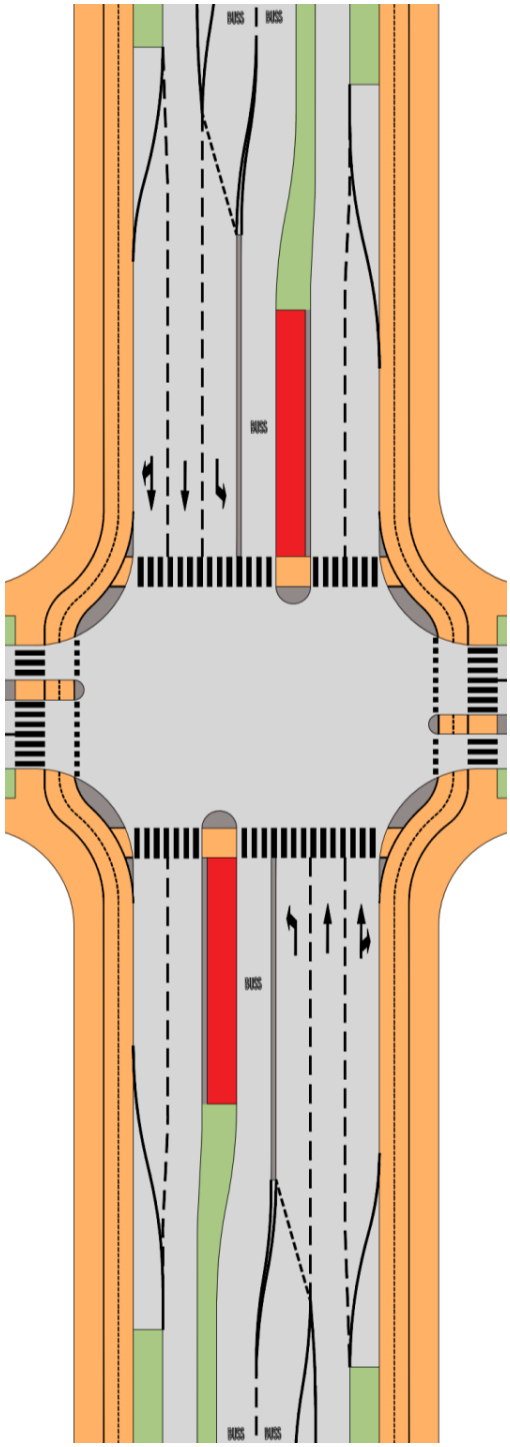
Figur 6-4 Principskiss över gång- och cykelpassage med mittförlagd kollektivtrafik. Passage över bussfält rekommenderas vara förskjuten och ske med halvsignal för att prioritera kollektivtrafiken.

Korsningar med trafiksignal

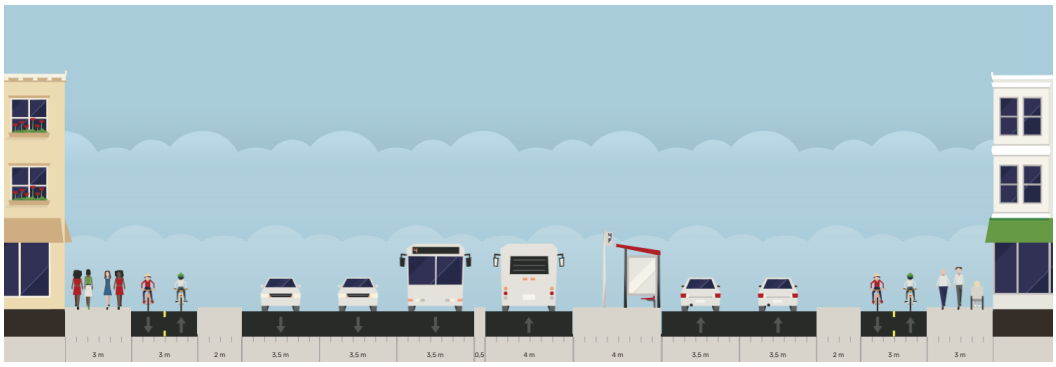
De två signalreglerade korsningarna utformas med busshållplats i mittområdet på esplanaden. Kollektivtrafik delar i korsningen fil med vänstersvängande trafik för att därefter angöra busshållplats på andra sidan korsningen. Sektionsbredden bedöms i detta tidiga skede inte behöva utökas mot signalkorsningen utifrån nedan illustration av föreslagen korsningsutformning. Längsgående gång- och cykelbanor samt bakomliggande exploatering behåller med andra ord tänkt linjedragning genom korsningen. Inom korsningen behöver dock passager för gång- och cykelbanor, likt de högersvängande korsningarna, att förskjutas in mot tvärgatan. Kollektivtrafik får prioritet i korsningen.

Vid signalkorsningarna kommer sektionens bredd troligtvis behöva öka, se Figur 6-6.

Utformning av hållplats, som får en placering mellan körbanor, blir betydelsefullt för att skapa en trygg och säker trafikmiljö för resenärerna.

Figur 6-5 Principskiss över signalkorsning för UA2. Busshållplats kan tillskapas i mittområdet på esplanaden. Kollektivtrafik delar i korsningen fil med vänstersvängande trafik för att därefter angöra busshållplats på andra sidan korsningen

Figur 6-6 Principskiss över sektion i korsningen för UA2. Total bredd 42 m.

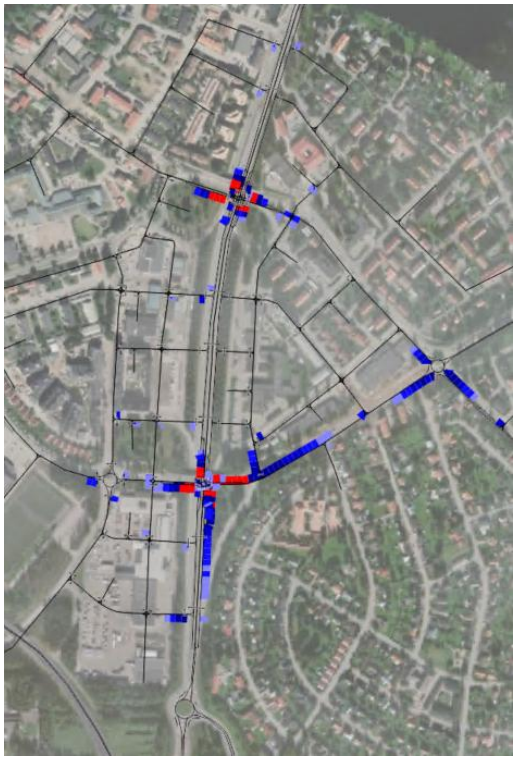
6.3. Analys av kapacitet och framkomlighet

Initialt testades en sektion där busskörfälten drogs hela vägen fram till och igenom korsningen. Detta gav bussen mycket god framkomlighet, eftersom den inte behövde konkurrera med övriga fordon på samma sätt som i sektion 1. Det visade sig dock att övrig trafik påverkades kraftigt av denna lösning. När endast två körfält återstår genom korsningen i tillfarterna nord och syd måste trafik som ska rakt fram och svänga höger samsas om ett och samma körfält. Detta leder till betydande köbildning. Därför bedöms denna lösning inte vara ett realistiskt alternativ, om man inte samtidigt uppnår målet om andel hållbart resande i Umeå.

Därför har den sektion som nu analyserats utformats på ett sätt som liknar UA1, där busskörfältet upphör strax före korsningen. Detta innebär att vänstersvängande trafik och bussar delar körfält genom korsningen.

Framkomlighet buss

Bussens framkomlighet i denna sektion är god, men eftersom busskörfälten upphör strax innan signalkorsningarna måste bussen därefter dela kapacitet med vänstersvängande övrig trafik. Med hjälp av bussprioritering kan bussens framkomlighet förbättras, men detta förutsätter att gröntiden är tillräckligt lång för att det gemensamma körfältet ska hinna tömmas, så att bussen inte blir stående utan kan passera korsningen. Under morgonens maxtimme är det inte så många vänstersvängande fordon vilket gör att bussen inte i någon större utsträckning påverkas av den vänstersvängande trafikens inbromsning. Detta kan dock antas vara annorlunda under eftermiddagen, speciellt i riktning söderut på Tegsesplanaden. Eftersom bussen delar körfält med vänstersvängande trafik kan bussar från norr och söder inte ges prioritet samtidigt. När de anländer till korsningen måste man därför prioritera vilken riktning som ska få grönt först. Detta beror på att hela tillfarten och samtliga riktningar ges separata gröntider för att undvika konflikter.

Figur 6-7 Relativ fördröjning för UA2

När busskörfältet är placerat i mitten påverkas det inte av de medlöpande in- och utfarter som annars kan störa trafiken i ytterfälten. Bussens framkomlighet blir därmed mindre beroende av övriga fordonsrörelser. Det som fortfarande kan påverka framkomligheten är fotgängare och cyklister som korsar körbanan vid dessa passager. Varje gång dessa trafikantgrupper ankommer behöver bussarna stanna, vilket kan leda till korta men återkommande fördröjningar.

Framkomlighet övrig fordonstrafik

För trafik från södra Tegsesplanaden är Kyrkbron fortfarande det mest attraktiva valet, på samma sätt som i sektion 1. Det största flödet svänger höger i trafiksignalen i riktning mot Kyrkbron, men även här finns det trafikanter som väljer att köra rakt fram i signalen och sedan svänga höger i nästa medlöpande infart. På så sätt tar de sig via det inre vägnätet mot cirkulationen Tegsvägen/Norra Obbolavägen. Det är också fortsatt attraktivt att, i stället för att välja Norra Obbolavägen och trafiksignalen vid Tegsesplanaden för att ta sig norrut, köra in via Tegs centrum och använda den nordligaste medlöpande utfarten. Detta upplevs som ett mer framkomligt alternativ när belastningen i signalen är hög.

Det är samma punkter som ger upphov till kapacitetsproblem även i denna sektion. Eftersom signalstyrningen måste separeras mellan norr- och södergående trafik kan inte båda tillfarterna prioriteras samtidigt. Detta innebär att någon tillfart ofrånkomligen blir nedprioriterad. Som visas i figuren blir det fördröjning i systemet och det är framför allt i den södra trafiksignalen. Köerna kan vid vissa tillfällen sträcka sig ner mot cirkulationen söder om korsningen. Detta beror i hög utsträckning på att konflikterna i nord-sydlig riktning ökar, flödena byggs upp snabbt och inte alltid hinner återhämta sig mellan signalomloppen. Det är också tydligt för den östra tillfarten som får längre fördröjning då den får mindre gröntid med denna signalsättning. För att korsningen ska fungera optimalt med den aktuella sektionen skulle trafikflödena därför behöva reduceras ytterligare.

De medlöpande in- och utfarterna fungerar bra i detta alternativ då det inte blir konflikt med bussen utan endast med fotgängare och cyklister.

6.4. Konsekvenser

Generellt är denna sektion mer utrymmeskrävande då den har fyra trädrader i stället för tre. Om en bredare sektion är möjlig så kommer också de bedömningar som är relaterade till mått att bli mer positiva.

Konsekvenser för gångtrafiken

- Gångbanorna bedöms ha tillräcklig genomlöpande bredd. De mindre förskjutningar som uppstår vid signalkorsningar bedöms inte påverka framkomligheten nämnvärt.
- Korsningar över Tegsesplanaden sker inom trafiksignaler, hastighetssäkrade passager eller via halvsignaler mot busskörfälten vilket skapar god trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter.

Konsekvenser för cykeltrafiken

- Acceptabel tillgänglighet för cykeltrafik längs Tegsesplanaden. Dubbelriktade cykelbanor på båda sidor om gatan, båda 3,0 meter breda. De mindre förskjutningar som uppstår vid signalkorsningar bedöms inte påverka framkomligheten nämnvärt.
- Korsningar av Tegsesplanaden sker inom trafiksignaler vilket skapar god trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter.

Konsekvenser för kollektivtrafiken

- Reserverade körfält förbättrar generellt framkomligheten för kollektivtrafiken.
- Kollektivtrafiken synliggörs i gaturummet genom utformningen.
- Ej konflikt med högersvängande trafik som i UA1.
- Gång- och cykelpassager över kollektivtrafikkörfältet antas ej utformas med fysiska farthinder, vilket är positivt för kollektivtrafiken (komfort för förare/resenärer och framkomlighet).

Konsekvenser för biltrafiken

- Minskad kapacitet för biltrafik och ökad köbildning i systemet.
- Principlösningen med busskörfält i mitten innebär att angöring vid kantsten är möjlig.
- God trafiksituation vid högersvängar mot tvärgator

Träd

- Sektionen innebär fyra trädrader längs Tegsesplanaden. Utrymmet för träd går ner till 3 meter vilket är ett lågt men acceptabelt mått. Eventuell kantstensangöring sker på den yttersta trädradens bekostnad.

Drift och underhåll

- Sektionen ger önskvärda mått för drift och underhåll.

6.5. Sektionen utanför Tegsesplanaden

Mittförlagd busstrafik har studerats i tidigare utredningar, och prövats i trafikmodell. Att mittförlägga busstrafiken innebär en mer utrymmeskrävande sektion, då den bygger på att det då finns fyra trädrader längs esplanaden. Lösningen ger en bra prioritering av kollektivtrafiken som får ett tydligt eget utrymme i gatan. Angöring längs med esplanaden blir lättare att lösa till intilliggande kvarter. Som för övriga alternativ krävs större ombyggnader av Tegsbron och korsningslösningen med Järnvägsallén. Nuvarande disposition av esplanaden behöver förändras i grunden.

De analyser[6] som har gjorts visar att det krävs att trafiken utvecklas i linje med kommunens mål för hållbart resande för att trafiken ska flyta på, men även i ett sådant scenario uppstod långa köer vid flera korsningspunkter.

Figur 6-8. Lösning med mittförlagd busstrafik utanför Tegsesplanaden.

[6] Trafikanalyser Västra Esplanaden Umeå. Del-PM Trafikutredning Väg 503. Trivector (2019)

7. UA2b – Mittförlagd kollektivtrafik med trädrad i mitten

7.1. Sektionen

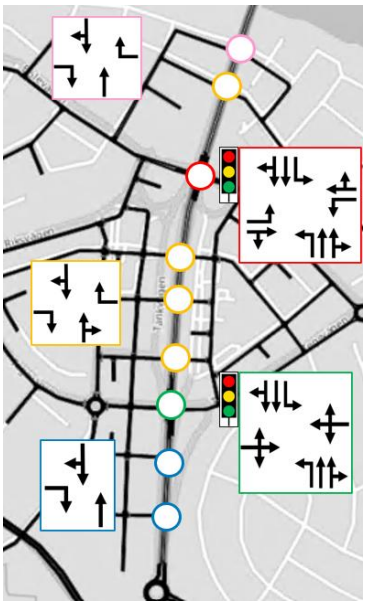
Denna sektion UA2b är en variant av UA2, med mittförlagd kollektivtrafik men med en annan disposition av träd och körfält.

Figur 7-1. Sektionsskiss med mittförlagda kollektivtrafikkörfält på Tegsesplanaden, där esplanadenen har tre trädrader.

7.2. Utformning

Sektionen medger högersväng till alla möjliga tvärgator utmed esplanaden enligt figur.

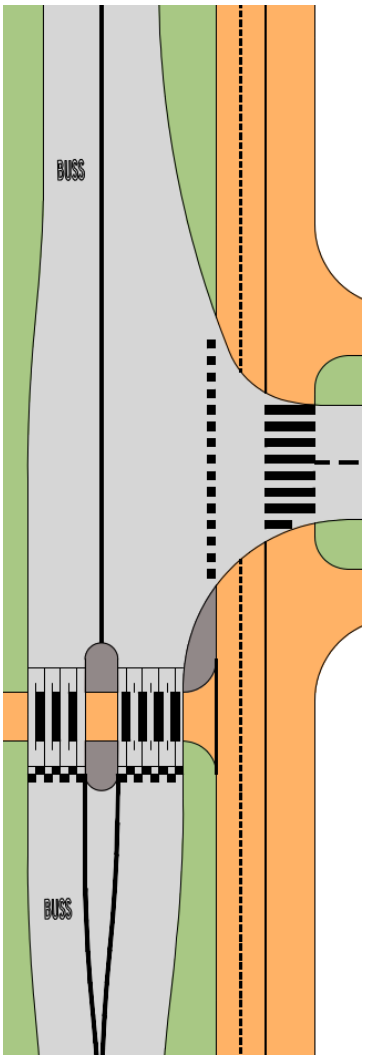
Figur 7-2 Illustration över möjliga körvägar för UA2b.

Medlöpande in- och utfarter

Korsningarna med de mindre lokalgatorna föreslås få en utformning med medlöpande in- och utfarter.

I Sektion 2b separeras högersvängande trafik mot busskörfälten vid högersväng. Vilket innebär att konfliktpunkter mellan kollektivtrafik och biltrafik vid högersväng utgår. Högersvängande trafik behöver fortsättningsvis väja för korsande gång- och cykeltrafik på tvärgatan. För att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter rekommenderas att Umeås standardritning för korsande tvärgator nyttjas, där ett utrymme mellan körfält och gång- och cykelpassage tillskapas. På så vis kan korsande fordon få en bättre översikt över trafiksituationen innan övergångstället. Detta utrymme kan troligtvis helt hämtas från grönytan och på så vis inte medföra några förskjutningar på längsgående gång- och cykelbana.

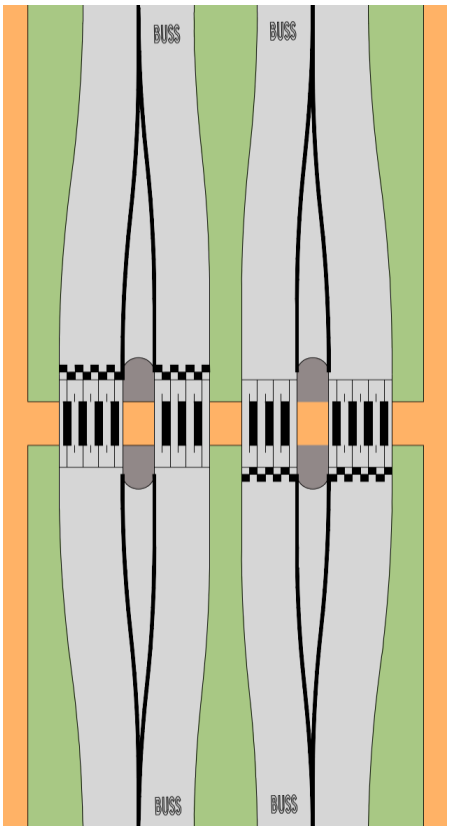
Kollektivtrafikens framkomlighet och komfort påverkas i denna sektion av gång- och cykelpassagerna. Föreslagna farthinder vid passagerna medför en sämre komfort för kollektivtrafiken och en hastighetsreducering.

Figur 7-3 Principskiss över möjlig utformning av en högersväng med mittförlagda busskörfält.

Gång- och cykelpassager

Gång- och cykelpassager över esplanaden rekommenderas fortsatt att utformas med mittrefug mellan busskörfält och fordonskörfält. Detta för att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. Passagerna bör även hastighetssäkras med farthinder. Dessa kan vid behov utformas som busskuddar för att möjliggöra avvattning utmed esplanaden. Den sidoförskjutning som en breddning med mittrefug kräver kan fortsatt ske på bekostnad av grönytan. Genomgående gång- och cykelvägar utmed esplanaden påverkas med andra ord inte av krävd sidoförskjutning.

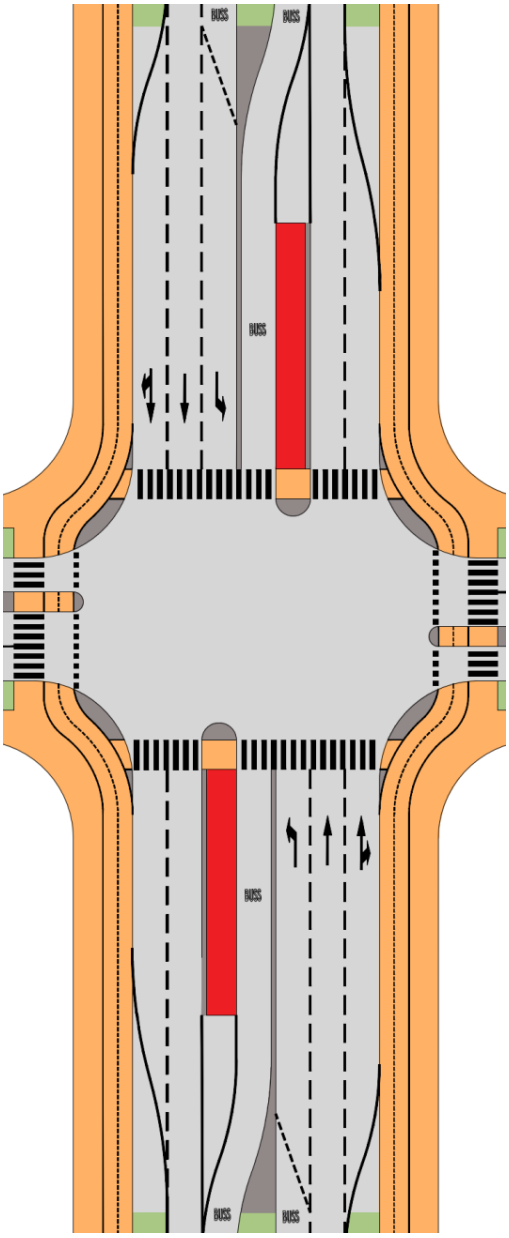
Figur 7-4 Principskiss över gång- och cykelpassage för UA2b där busstrafiken är mittförlagd.

Korsningar med trafiksignal

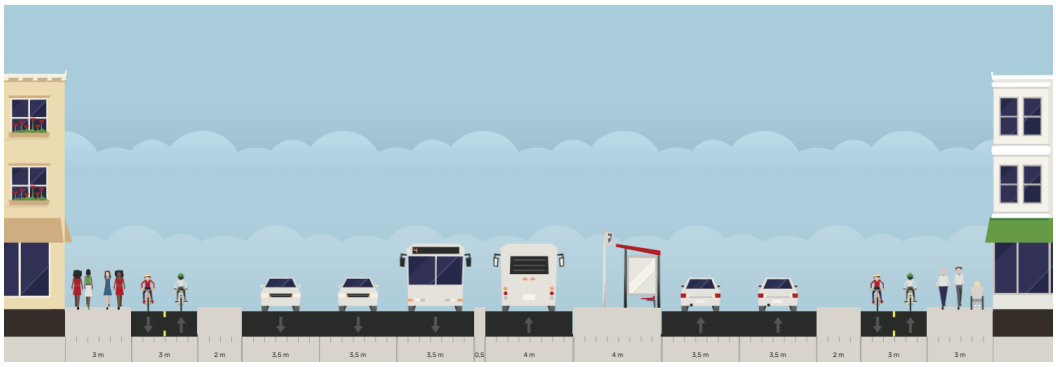
Vid mittförlagda busskörfält kan de två signalreglerade korsningarna utformas med busshållplats i mittområdet på esplanaden. Resenärer når då busshållplatsen via övergångstället. Kollektivtrafik delar i korsningen fil med vänstersvängande trafik för att därefter angöra busshållplats på andra sidan korsningen. Sektionsbredden bedöms i detta tidiga skede inte behöva utökas mot signalkorsningen utifrån illustrationen nedan av föreslagen korsningsutformning. Längsgående gång- och cykelbanor samt bakomliggande exploatering behåller med andra ord tänkt linjedragning utmed Esplanaden. Inom korsningen behöver dock passager för gång- och cykelbanor, likt de högersvängande korsningarna, förskjutas in mot tvärgatan.

Korsningens signalreglering kan troligtvis utföras med tre signalfaser eftersom kollektivtrafiken samnyttjar korsningen med övriga fordon, vilket ökar kapaciteten för fordon samt gång och cykel genom korsningen. Kollektivtrafik får prioritet i korsningarna. Då bussarna har olika faser i signal behöver de ej mötas i korsningen.

I praktiken kan kapaciteten i korsningen underutnyttjas om bilisterna som ska rakt fram genom korsningen inte utnyttjar det högra körfältet.

Figur 7-5 Principskiss över signalkorsning enligt UA2b. Busshållplats kan tillskapas i mittområdet på esplanaden. Kollektivtrafik delar i korsningen fil med vänstersvängande trafik för att därefter angöra busshållplats på andra sidan korsningen.

Figur 7-6 Principskiss för UA2b över sektion i korsningen. Total bredd 42m

På samma sätt som i alternativ 2 blir utformningen av hållplatserna, som får en placering mellan körbanor, betydelsefull för att skapa en trygg och säker trafikmiljö för resenärerna.

7.3. Analys av kapacitet och framkomlighet

Se avsnitt 6.3 och analys av UA2 då det modellmässigt motsvarar samma lösning som UA2b.

7.4. Konsekvenser

Konsekvenser för gångtrafiken

- Gångbanorna bedöms ha tillräcklig genomlöpande bredd. De mindre förskjutningar som uppstår vid signalkorsningar bedöms inte påverka framkomligheten nämnvärt.
- Korsningar över Tegsesplanaden sker inom trafiksignaler och hastighetssäkrade passager vilket skapar god trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter.

Konsekvenser för cykeltrafiken

- Acceptabel tillgänglighet för cykeltrafik längs Tegsesplanaden. Dubbelriktade cykelbanor på båda sidor om gatan, båda 3,0 meter breda. De mindre förskjutningar som uppstår vid signalkorsningar bedöms inte påverka framkomligheten nämnvärt.
- Korsningar över Tegsesplanaden sker inom trafiksignaler och hastighetssäkrade passager vilket skapar god trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter.

Konsekvenser för kollektivtrafiken

- Reserverade körfält förbättrar generellt framkomligheten för kollektivtrafiken.
- Ej konflikt med högersvängande trafik.
- Framkomlighetsproblem och minskad komfort vid gång- och cykelpassager som utformas med farthinder.

Konsekvenser för biltrafiken

- Minskad kapacitet för biltrafik och ökad köbildning i systemet.
- Principlösningen med busskörfält mot mittsektionen innebär att angöring vid kantsten är möjlig.
- God trafiksituation vid högersvängar mot tvärgator

Träd

- Sektionen innebär tre trädrader längs Tegsesplanaden med 3,5–4 meters bredd.

Drift och underhåll

- Sektionen ger önskvärda mått för drift och underhåll.

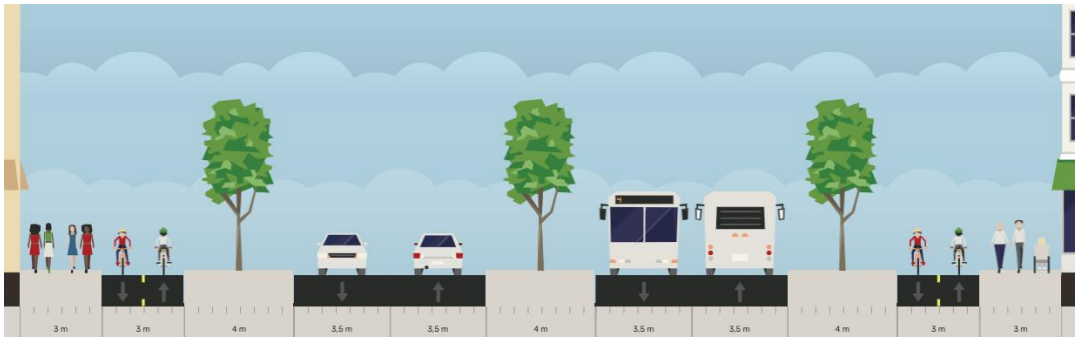
7.5. Sektionen utanför Tegsesplanaden

Denna variant på mittförlagd busstrafik enligt UA2 innebär att sektionen har tre trädrader, varav en i mitten av gatan. Alternativet har inte studerats för sträckan som helhet men bör kunna vara relevant för Västra Esplanaden.

8. UA3 – Sidoförlagd kollektivtrafik på östra sidan

8.1. Sektionen

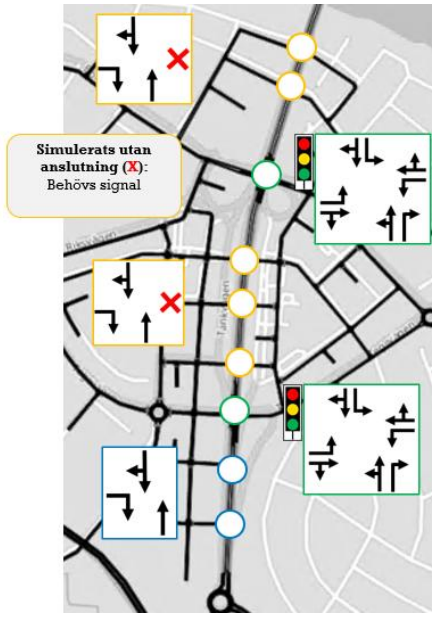
I denna sektion ligger busskörfälten på östra sidan av Esplanaden.

Figur 8-1 Sektionsskiss med kollektivtrafikkörfält på östra sidan av Tegsesplanaden.

8.2. Utformning

Denna sektion innebär att busskörfälten placeras på den östra sidan av Tegsesplanaden. Lösningen innebär att kopplingarna från Tegsesplanaden till de tvärgående lokalgatorna reduceras. En utmaning är hur bussen i början och slutet av sträckan ska väva in i sitt busskörfält och därmed korsa den motsatta körriktningen. I tidigare utredning av Väg 503 byggde lösningen på att kollektivtrafiken väver över till de egna körfälten i Hagarondellen i norr och Marknadsrondellen i söder. Det kräver således att de sidoförlagda busskörfälten även möjliggörs över Tegsbron och längs Västra Esplanaden och vidare norrut.

Figur 8-2. Illustration över möjliga körvägar för UA3 . På den östra delen av esplanaden möjliggörs anslutningar bara vid de två signalreglerade korsningarna.

Att utforma cirkulationsplatserna för denna trafiklösning är komplext. I Marknadsrondellen finns en utmaning i den närliggande cirkulationsplatsen med E12 ligger nära och att kapacitetproblematik i korsningarna riskerar att påverka varandra. I de simuleringar som gjorts

inom ramen för denna utredning har istället vävning skett lite norr om Marknadsrondellen genom signalreglering, vilket ger en viss negativ påverkan på kapaciteten.

Medlöpande in- och utfarter

Då en korsning av kollektivtrafikkörfälten kräver en signalreglering har samtliga högersvängar till tvärgator uteslutits på den östra sidan av Esplanaden. Körmöjligheter österut återges därför endast vid de två signalreglerade korsningarna. Se figur nedan. Denna utformning innebär en högre belastning på signalkorsningarna.

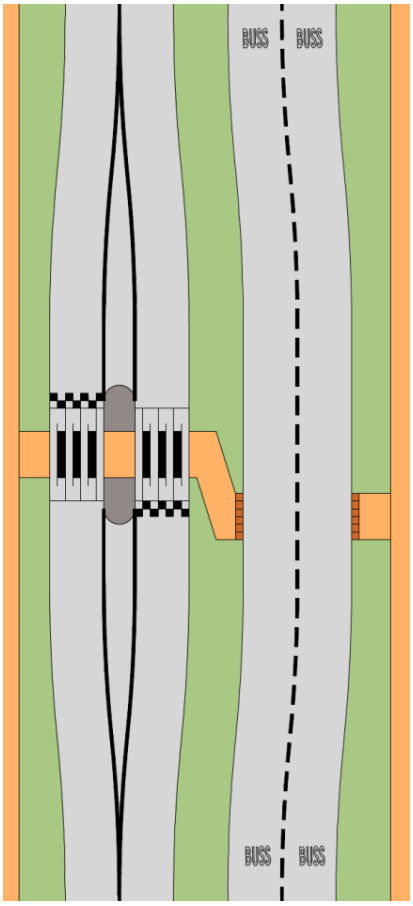
Sektionen är väldigt gynnsam för kollektivtrafiken eftersom den separeras i samtliga korsningar och därigenom får full prioritet.

Gång- och cykelpassager

Gångpassager över esplanaden rekommenderas fortsatt att utformas med mittrefug vid fordonskörfälten. Detta för att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. Passagerna bör även hastighetssäkras med farthinder. Dessa kan vid behov utformas som busskuddar för att möjliggöra avvattning utmed esplanaden. Den sidoförskjutning som en breddning med mittrefug kräver kan fortsatt ske på bekostnad av grönytan. Genomgående gång- och cykelvägar utmed esplanaden påverkas med andra ord inte av lösningen.

Mellan gångpassagerna över fordonfilerna respektive busskörfälten rekommenderas att en sidoförskjutning sker för att påvisa att olika regleringsprinciper sker över de båda körbanorna.

Vid passager över busskörfälten rekommenderas halvsignaler nyttjas för att skapa prioritet för kollektivtrafiken. Signalen ger då endast rött vid en passage för buss och släcks därefter. Då signal nyttjas kan hastighetssäkrande åtgärder utgå, vilket både ökar bussarnas framkomlighet och komfort.

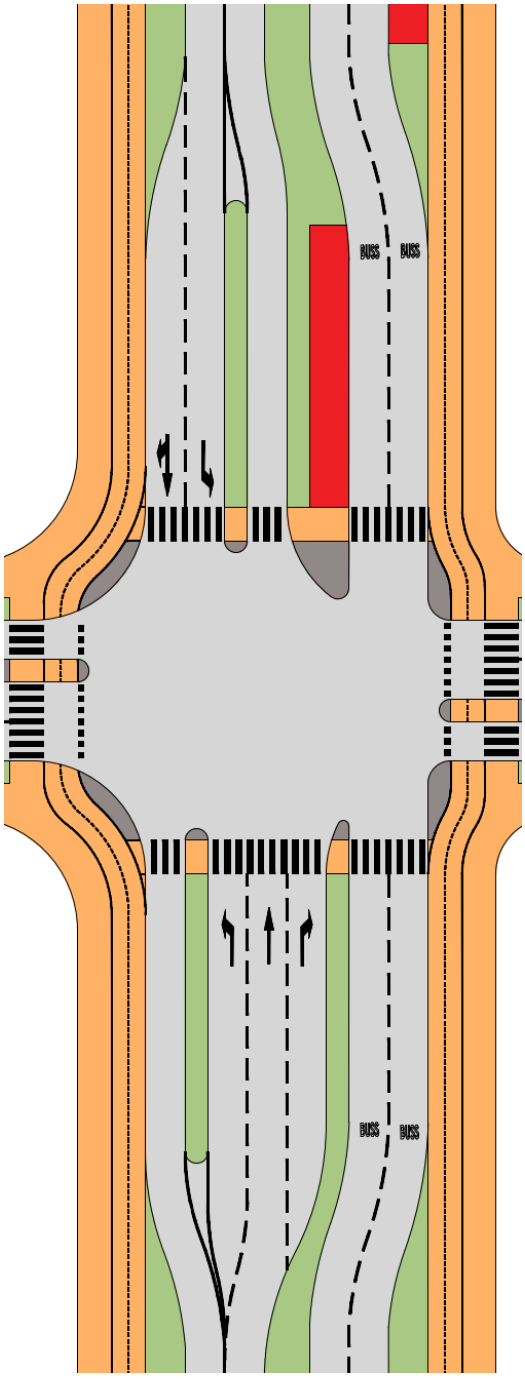

Figur 8-3 Principskiss över gång- och cykelpassage med sidoförlagd kollektivtrafik. Passage över bussfält rekommenderas ske med halvsignal för att prioritera kollektivtrafiken

Korsningar med trafiksignal

De två signalreglerade korsningarna kan utformas med busshållplats i mittområdet på esplanaden. Kollektivtrafik går då separat genom korsningen för att därefter angöra busshållplats på andra sidan korsningen. Sektionsbredden medger dock bara två ingående filer för fordonstrafik i nord-sydlig riktning. För att möta kapacitetsbehovet kommer en breddning av korsningarna i så fall krävas. Längsgående gång- och cykelbanor samt bakomliggande exploatering kommer vid en breddning inte behålla Esplanadens linjedragning genom korsningen. Inom korsningen behöver dock passager för gång- och cykelbanor, likt de högersvängande korsningarna, att förskjutas in mot tvärgatan.

Korsningens signalreglering kommer troligtvis att kräva minst fyra faser eftersom kollektivtrafiken inte samnyttjar korsningen med övriga fordon. Det påverkar kapaciteten för fordon samt gång och cykel genom korsningen.

Figur 8-4 Principskiss av lösning för signalkorsning för UA3

I tidigare utredning av väg 503 har en korsningsutformning för Tegsesplanaden-Tegsvägen tagits fram, se figur nedan. Syftet med utformningen var bland annat förenkla för trafik söderifrån som ska svänga vänster mot Kyrkbron.

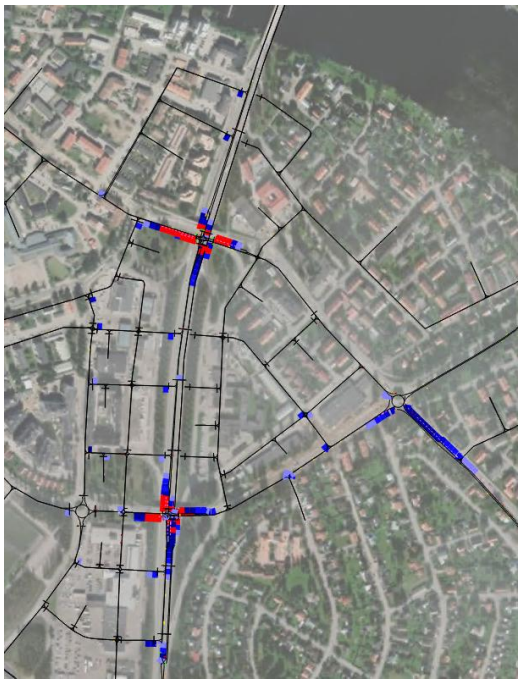

Figur 8-5 Principutformning av korsningen Tegsesplanaden-Tegsvägen med busskörfält på östra delen av esplanaden. Källa: Trafikutredning Väg 503 (Trivector)

8.3. Analys av kapacitet och framkomlighet

Framkomlighet buss

Bussens framkomlighet i denna utformning är mycket god, eftersom den har ett eget körfält hela vägen fram till och genom trafiksignalerna. Eftersom lösningen inte förutsätter medlöpande in- och utfarter på den sida där busskörfältet är placerat uppstår heller inga konflikter med övriga fordon, vilket ger en stabil och störningsfri körväg. Bussen får även prioritet genom signalerna i början och slutet av Tegsesplanaden då den ska väva in och ut med övrig trafik. Den enda kvarstående konfliktpunkten är korsande gång- och cykeltrafik vid passager över Tegsesplanaden, men som med nyttjande av halvsignal kan utebli.

Figur 8-6 Relativ fördröjning för UA3.

Framkomlighet övrig fordonstrafik

I trafiksignalerna kan de sidoförlagda busskörfälten inte upphöra före stopplinjen, vilket innebär att övrig trafik inte kan disponera tre körfält in i korsningen. Detta medför en tydlig kapacitetsnedsättning eftersom både

genomströmningen minskar och den tillgängliga köytan blir begränsad. Problemet är särskilt påtagligt vid den södra trafiksignalen, där köer snabbt byggs upp och kan sträcka sig tillbaka mot den närliggande cirkulationen. För att undvika detta behöver tillfarten få mer gröntid. En positiv aspekt i denna utformning är dock att både den norra och den södra tillfarten kan ges grönt i samma fas för trafik som ska rakt fram samt för högersvängar/vänstersvängar (beroende på riktning). Detta innebär att det blir grönt oftare för dessa rörelser, vilket gör att köerna ändå kan avvecklas relativt väl. Bussar som ankommer från norr och söder kan ges grönt samtidigt. Det är även positivt för den östra och västra tillfarten.

Den signal som kodats in i simuleringen för att bussen ska kunna väva tillbaka in i sitt busskörfält påverkar också framkomligheten. Signalen hamnar på en redan hårt belastad sträcka. Om volymerna minskar med 25 procent jämfört med idag klarar sig köerna att inte bygga bakåt till cirkulationsplatserna. Men det finns en stor risk att köbildning lätt sprider sig både nedför sträckan och vidare genom båda cirkulationsplatserna om man ej håller dessa volymer eller att bussen har tätare turer som då betyder övriga fordon behöver stanna invänta bussens vävning. Sammantaget leder detta till en betydande risk för att hela systemet blir instabilt och känsligt för små störningar, med försämrad framkomlighet för samtliga trafikslag som följd. Hur denna lösning ska fungera, och om det istället är möjligt att göra vävningen i cirkulationen, skulle behöva studeras mer detaljerat.

I denna sektion finns inga medlöpande in- och utfarter på östra sidan, vilket innebär att all trafik koncentreras till de signalreglerade korsningarna. Detta skapar ett högt tryck på signalerna på den östra sidan och därför ökar trafiken mot Kyrkbron. Resenärer vinner alltså tid på att åka Kyrkbron istället för via Tegsbron. Det ger mer fördröjning och kölängder vid cirkulationen Tegsvägen/Norra Obbolavägen och cirkulationen Östra kyrkogatan/Storgatan.

8.4. Konsekvenser

Konsekvenser för gångtrafiken

- Gångbanorna bedöms ha tillräcklig genomlöpande bredd. De mindre förskjutningar som uppstår vid signalkorsningar bedöms inte påverka framkomligheten nämnvärt.
- Korsningar av Tegsesplanaden sker inom trafiksignaler, hastighetssäkrade passager eller via halvsignaler mot busskörfälten vilket skapar god trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter.

Konsekvenser för cykeltrafiken

- Förbättrad tillgänglighet för cykeltrafik på östra sidan av Tegsesplanaden. Dubbelriktade cykelbanor på båda sidor om gatan, båda 3,0 meter breda.
- Korsningar av Tegsesplanaden sker inom trafiksignaler vilket skapar god trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter.

Konsekvenser för kollektivtrafiken

- Reserverade körfält förbättrar generellt framkomligheten för kollektivtrafiken.
- Ej konflikt med högersvängande trafik.
- Full prioritet genom signalkorsningar i egna körfält

Konsekvenser för biltrafiken

- Minskad kapacitet för biltrafik och ökad köbildning i systemet, jämfört med övriga alternativ. En större mängd trafik tvingas nyttja signalkorsningarna.
- Endast två ingående körfält till signalkorsningarna ryms inom sektionen vilket reducerar kapaciteten om man inte väljer att bredda sektionen inom signalkorsningarna.
- Utformningen kräver fyra signalfaser, vilket medför en sämre kapacitet genom signalen för fordon, gående och cyklister.
- Principlösningen med busskörfält på östra sidan innebär att angöring vid kantsten är möjlig på Esplanadens västra sida.
- Eftersom anslutningarna till tvärgatorna utmed Esplanadens östra sida utgår blir tillgängligheten sämre för dessa kvarter. Dessa tvärgator behöver då troligtvis utformas med vändplan mot Esplanaden.

Träd

- Sektionen innebär tre trädrader längs Tegsesplanaden med 3,5–4 meters bredd.

Drift och underhåll

- Sektionen ger önskvärda mått för drift och underhåll.

8.5. Sektionen utanför Tegsesplanaden

Sidoförlagd busstrafik på östra sidan har studerats i tidigare utredningar och prövats i trafikmodell. Tidigare studerad lösning bygger på att kollektivtrafiken väver över till de egna körfälten i cirkulationsplatserna Hagarondellen i söder och Marknadsrondellen i norr.

Lösningen innebär att svängmöjligheter österut över de dubbla busskörfälten reduceras. Detta innebär att parkeringshuset vid kv. Ymer hamnar i konflikt med busstrafiken och därför inte rekommenderas. Fler resenärer söderifrån väljer att resa till centrala Umeå via Kyrkbron som en följd av de reducerade svängmöjligheterna.

För busstrafiken ger lösningen hög framkomlighet, liknande alternativet med mittförlagd busstrafik. Köbildning för biltrafiken uppstår framför allt i korsningen med Västra Norrlandsgatan och norr därom. Även om målet om hållbart resande nås finns köproblematik i systemet. [7]

Figur 8-7. Sidoförlagd busstrafik på östra sidan utanför Tegsesplanaden.

[7] Trafikanalyser Västra Esplanaden Umeå. Del-PM Trafikutredning Väg 503. Trivector (2019)

9. Utvärdering av sektioner

Utvärdering av de alternativa sektionerna för Tegsesplanaden.

9.1. Vad tittar vi på?

Utvärderingen av sektioner utgår i stort från samma modell som använts i tidigare utredningar som rör sektioner på väg 503/Västra Esplanaden. Bedömningen beaktar följande konsekvenser:

- Kriterier för mått och dimensionering (se bilaga). Krav och mått finns för respektive trafikantgrupp samt träd och drift och underhåll. För Tegsesplanaden är en inriktning från kommunen att sektionen ska rymmas inom 38 meter.
- Effektivt transportsystem (framkomlighet/tillgänglighet för trafikslagen)
- Trafiksäkerhet och trygghet
- Sektionens flexibilitet
- Tegsesplanaden som en del i en helhet
- Övriga konsekvenser

Utvärderingen baseras på såväl kvantitativa som kvalitativa bedömningar. När det gäller framkomlighet och tillgänglighet i vägsystemet utgör gjorda trafiksimuleringar grund för bedömningen.

Effektivt transportsystem

Fokus på hur lösningarna bidrar till ett effektivt och fungerande trafiksystem. Hur fungerar tillgängligheten för de olika trafikslagen? Bedömning av framkomlighet för gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer, samt en avvägning mellan acceptabel kapacitet för biltrafik i relation till kommunens mål om ökad andel hållbart resande. Vägnätets kapacitet utvärderas bland annat utifrån gjorda trafiksimuleringar.

Trafiksäkerhet och trygghet

Fokus på hur trafiksäkerhet och trygghet påverkas. Resenärsperspektivet avseende exempelvis komfort och tillgänglighet.

Sektionens flexbilitet avseende användning och tidsperspektiv

Bedömningen från kommunens sida är att införandet av kollektivtrafikkörfält längs Tegsesplanaden kommer att ske successivt över tid i takt med ökat resandebehov och utvecklad trafik. De olika sektionerna har olika förutsättningar när det gäller hur trafiken kan disponeras inom de ramar som sektionen ger.

Tegsesplanaden som en del i en helhet

Kommunens inriktning är att omvandla en stor del av tidigare väg 503, där Tegsesplanaden utgör den sydligaste delsträckan. Den sektion som väljs för Tegsesplanaden behöver kunna fungera i ett större sammanhang. Baserat på de tidigare utredningar som gjorts för väg 503 belyses vilka förutsättningar sektionerna ger för helhetslösningen. Idealt kan en och samma sektion etableras för hela sträckan.

9.2. Val av alternativ att studera djupare

Baserat på utvärderingen har utredningen valt UA1 med sidoförlagda busskörfält på respektive sida som utgångspunkt för det fortsatta arbetet.

Viktiga aspekter i valet har varit att sektionen i sig är flexibel och ger möjlighet att införa kollektivtrafikkörfält när behovet uppstår. Sektionens disposition och måttkedja ger också möjlighet till andra sätt att placera busskörfälten (enligt UA2b och UA3), vilket inte skulle vara möjligt med mittförlagda busskörfält enligt UA2 som låser användningen på ett annat sätt. Sektionen bedöms också fungera för övriga sträckor längs tidigare väg 503, där kommunens inriktning är att ha samma principlösning på de olika delsträckorna.

UA 3 med helt sidoförlagd kollektivtrafik på den östra sidan har avfärdats då lösningen bedöms ge allt för stora konsekvenser för biltrafiken då kopplingen mot Kyrkbron är stark, samt att det inte blir möjligt att ha direkt anslutning för biltrafik mellan Tegsesplanaden och lokalgatorna på östra sidan av esplanaden.

10. Fördjupade analyser och test av åtgärder

Baserat på utvärderingen av de alternativa sektionerna har fördjupande analyser gjorts av alternativet med sidoförlagd kollektivtrafik på respektive sida (UA1). I detta kapitel redovisas resultat från kompletterande analyser.

10.1. Test: Ny koppling Tegsesplanaden till Verkstadsgatan

En åtgärd som bedömts relevant att studera är ett fjärde ben västerut från cirkulationen Marknadsgatan/ Tegsesplanaden till Verkstadsgatan. Åtgärden har analyserats för att bedöma om den kan bidra till att avlasta den södra delen av Tegsesplanaden, som i dagsläget är mycket hårt belastad.

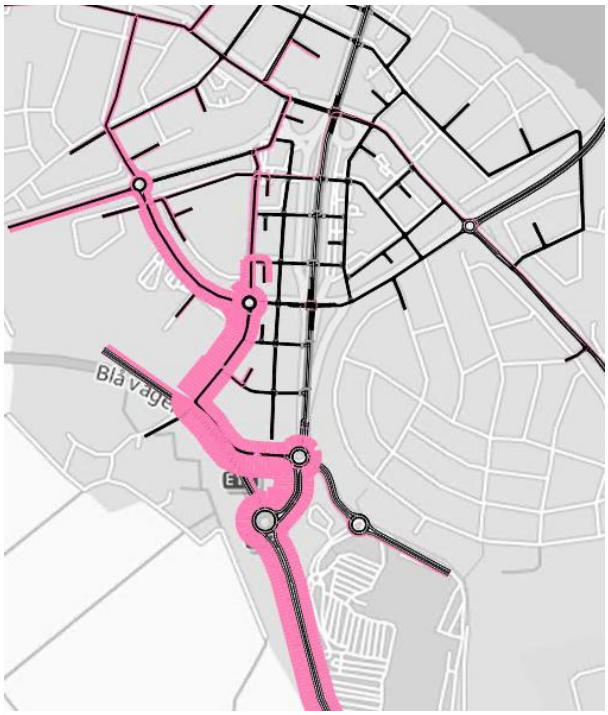

Figur 10-1 Tänkbar ny väglänk mellan Tegsesplanaden och Verkstadsgatan

Den nya kopplingen får en trafikvolym på cirka 130 fordon under morgonens maxtimme. Kopplingen tar i princip upp all trafik i relationen Tegsesplanaden (syd)–Tegsvägen som tidigare passerade via den signalreglerade korsningen. Resultaten visar att den nya kopplingen utgör ett attraktivt vägval för trafik med mål i de västra delarna av Teg.

Avseende effekterna på köbildning kan inga större förändringar noteras i övriga delar av nätet. Kösituationen är i stort sett likvärdig med nuläget utan den nya kopplingen. En viss minskning av fördröjning kan dock observeras i den sydliga signalreglerade korsningen

längs Tegsesplanaden, då trafik som tidigare utförde vänstersväng mot Tegsvägen i princip försvinner. Detta innebär att vänstersvängsrelationen i korsningen eventuellt kan tas bort, vilket i sin tur skulle frigöra utrymme och möjliggöra en alternativ signalstyrning.

Figur 10-2 De flesta som åker på Verkstadsvägen har start- eller målpunkt väster om Tegsesplanaden.

Den nya kopplingen medför en viss kapacitetsökning i systemet, men eftersom de dominerande flödena under morgonens maxtimme inte ligger i denna relation uppstår dock inga större avlastningseffekter i modellen.

Däremot bidrar åtgärden till en ökad robusthet i trafiksystemet samt förbättrad tillgänglighet till områden väster om Tegsesplanaden. Det bör även noteras att IKEA och närliggande verksamheter sannolikt inte har sin maxtimme under en vardagsförmiddag, som analyseras i modellen. Det kan därför antas att trafikflödena i relationen till och från dessa målpunkter är högre under andra tidsperioder, exempelvis under helger. Under sådana perioder är samtidigt den genomgående trafiken på Tegsesplanaden generellt lägre än under vardagarnas maxtimmar.

Sammantaget innebär detta att den nya kopplingen bedöms kunna utnyttjas i större utsträckning vid dessa tillfällen och därmed få en större betydelse än vad som framgår av analysen för förmiddagens maxtimme under vardagar.

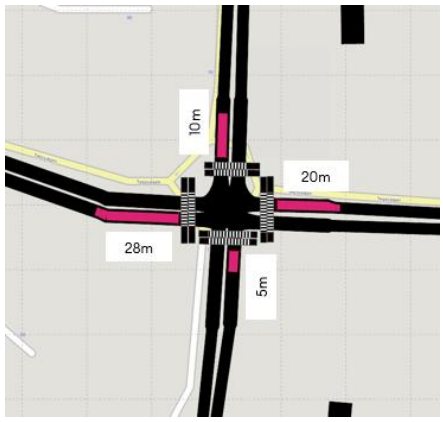
10.2. Test: Signalkorsning Verkstadsgatan-Tegsvägen

För korsningen Verkstadsgatan-Tegsvägen, som i nuläget är en cirkulationsplats, har en lösning med signalreglerad fyrvägskorsning analyserats. En fördel med åtgärden är att en signalreglerad korsning generellt är mindre platskrävande, vilket skulle kunna frigöra markyta för andra ändamål.

I korsningen har en mindre signalanläggning testats, med endast ett körfält i varje tillfart. Detta innebär att samtliga svängrörelser i respektive utfart måste samsas under grönt ljus.

Resultaten visar att en signalreglerad korsning är möjlig med de aktuella trafikvolymerna. Fördröjningen ökar, vilket är förväntat, då sannolikheten att anlända under rött ljus ökar. Köbildningen är dock begränsad, med en maximal kölängd på cirka 28 meter, vilket motsvarar ungefär 4–5 fordon.

Den längsta kön uppstår i tillfarten från västra Tegsvägen, där längsta kön inträffar mot slutet av maxtimmen. Köerna hinner dock avvecklas inom varje signalomlopp, vilket innebär att ingen kvarstående kö uppstår mellan omloppen. Det är viktigt att köer i anslutning till trafiksignalerna längs Tegsvägen inte påverkar varandra, eftersom detta riskerar att ge konsekvenser för trafiksystemet i ett större sammanhang. Om köerna når fram till signalerna kan störningar spridas vidare i nätet och påverka framkomligheten även på angränsande stråk. Magasinet i mellan signalerna uppgår till cirka 120 meter (cirka 20 fordon), vilket innebär att det finns en viss buffert.

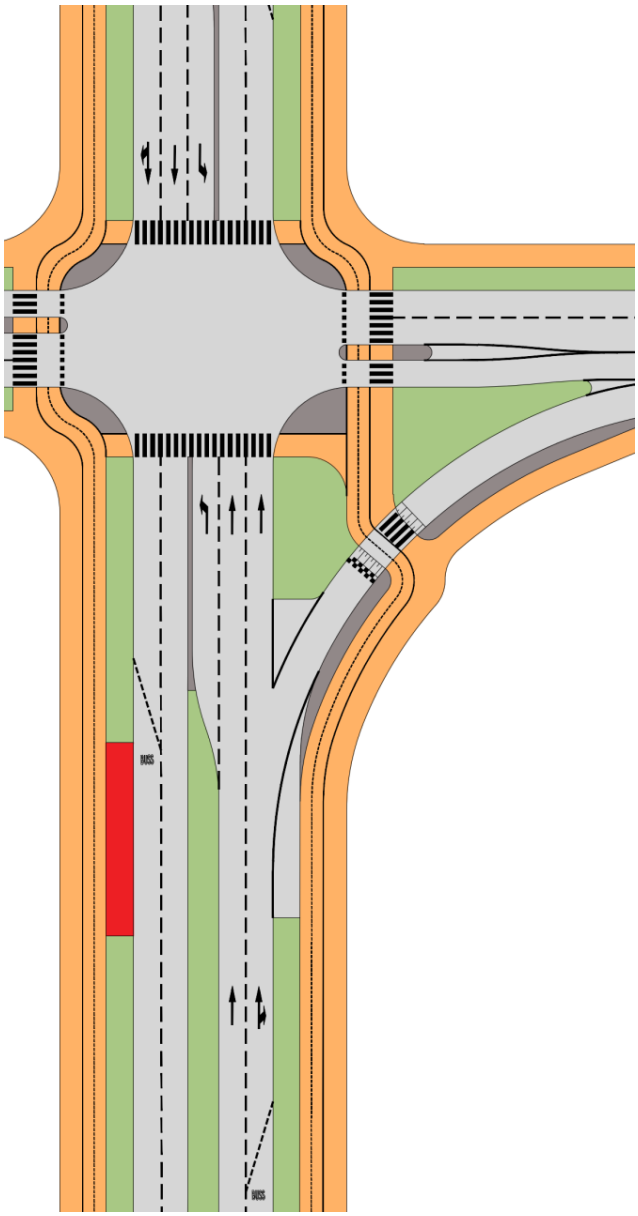

Figur 10-3 Maxkön under förmidagens maxtimme i korsningen Tegsvägen-Verkstadsgatan.

Koordinering mellan trafiksignaler är möjlig även när signalerna är placerade på parallella gator och en av signalerna är utrustad med bussprioritet. Bussprioriteten kan dock innebära tillfälliga avvikelser från koordineringen, vilket kan påverka samordningseffekten. Detta behöver beaktas i signalutformningen för att säkerställa att bussprioritet och övergripande funktion i trafiksystemet kan fungera tillsammans utan att ge oönskade systemeffekter. Men alltför generösa gröntider för Tegsvägen är inte önskvärda heller, eftersom detta riskerar att medföra ökade fördröjningar för övriga relationer. Om framkomligheten försämras i dessa relationer finns även en risk att trafik i stället väljer alternativa vägar som är utformade som gångfartsområden.

10.3. Test: Fri höger i korsningen Tegsesplanaden – Tegsvägen

En fri högersväng från Tegsesplanaden österut mot Tegsvägen har prövats i modellen. En fri högersväng kan minska belastningen i korsningen genom att avlasta signalen, vilket i sin tur kan bidra till minskade köer i andra relationer och förbättrad funktion i trafiksystemet.

Figur 10-4 Principskiss över fri högersväng.

En fri högersväng behöver utformas med god sikt samt säkerställa att hastigheten reduceras på fordon vid passage. Det finns en hög risk att hastigheten är hög i och med närheten till E4:an och att fordon precis kört av därifrån. En fri högersväng medför även två korsningspunkter för gående och cyklister, vilket reducerar genheten och attraktiviteten. Men då gång- och cykelstråket befinner sig i en ände på esplanaden och eftersom andelen gående och cyklister därför kommer vara lägra kan det vara acceptabelt.

En fri högersväng behöver utformas på ett tydligt och trafiksäkert sätt. I och med att busskörfältet är placerat i höger körfält innebär detta att övriga fordon behöver väva in i busskörfältet för att kunna nyttja den fria högersvängen. Det krävs också tillräckligt med utrymme så att en buss kan stå vid signalen utan att blockera den fria högersvängen.En fri högersväng skapar möjlighet att fördela mer gröntid till övriga tillfarter, eftersom behovet av gröntid för att avveckla högersvängande fordon i korsningen minskar. Detta kan bidra till att säkerställa god framkomlighet för bussar genom korsningen. Effekten bedöms ge mest effekt under eftermiddagens maxtimme då trafikbelastningen är högre i motsatt riktning, relationen Tegsvägen mot Tegsesplanaden.

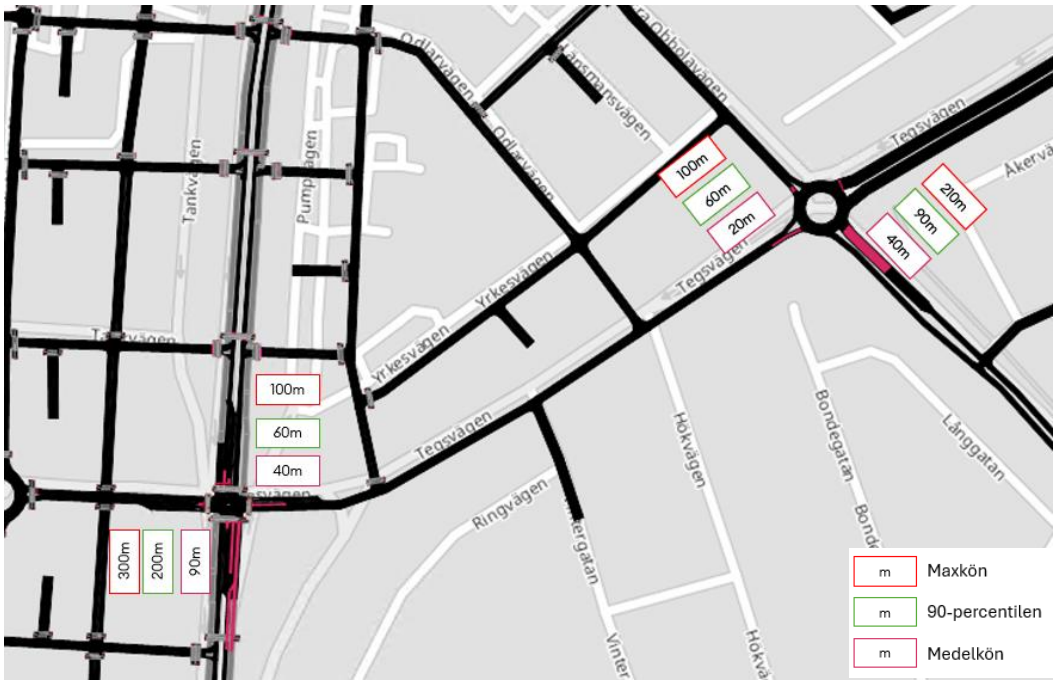
Passagen över den fria högersvängen behöver utformas på ett sätt som gör att den är säker och upplevs trygg för gående och cyklister.

I Figur och Figur 10-7 redovisas skillnader i kösituation mellan UA1 och efter åtgärden med fri höger. Vid den signalreglerade korsningen minskar köerna tydligt till följd av införandet av fri högersväng. Medelkölängden reduceras från cirka 90 meter till omkring 10 meter. Även 90-percentilen (det vill säga den kölängd som underskrids under 90 procent av tiden) minskar markant, från cirka 200 meter till omkring 30 meter. Detta visar att de mest extrema kösituationerna har minskar avsevärt.

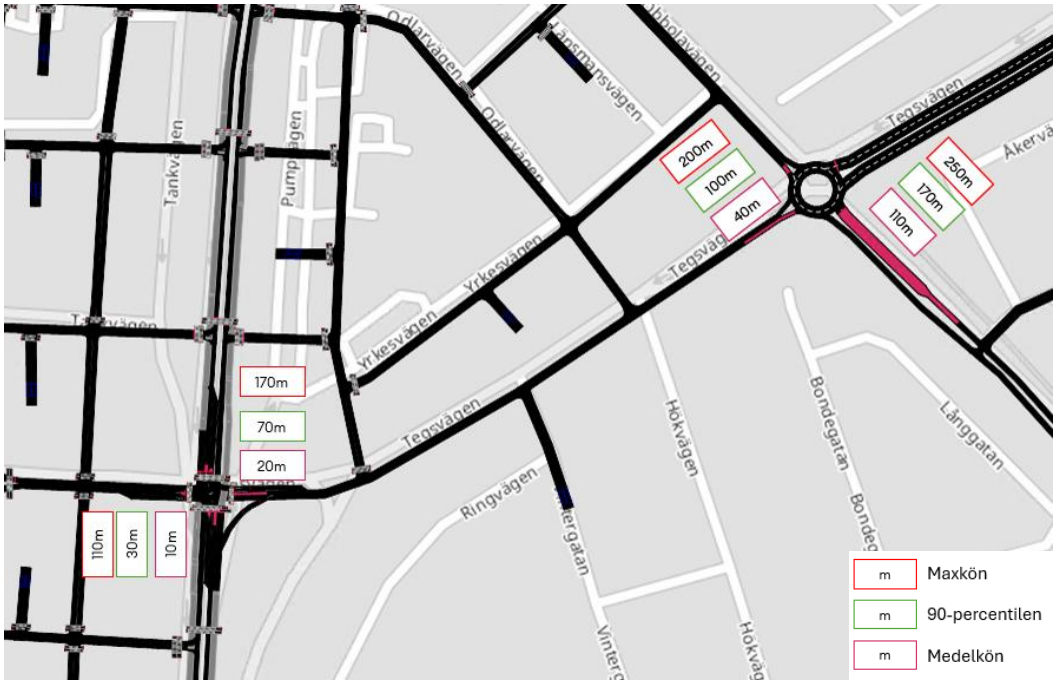
I cirkulationen innan Kyrkbron har däremot situationen försämrats något. Detta beror på att fordon från Tegsvägen anländer i högre takt, vilket leder till ökad belastning och längre köer i cirkulationen.

Figur 10-5 Exempelbild på utformning av fri högersväng från korsningen Västra Esplanaden – Storgatan.

Figur 10-7 Kösituationen i UA1, medelkö, 90 percentil samt maxkö.

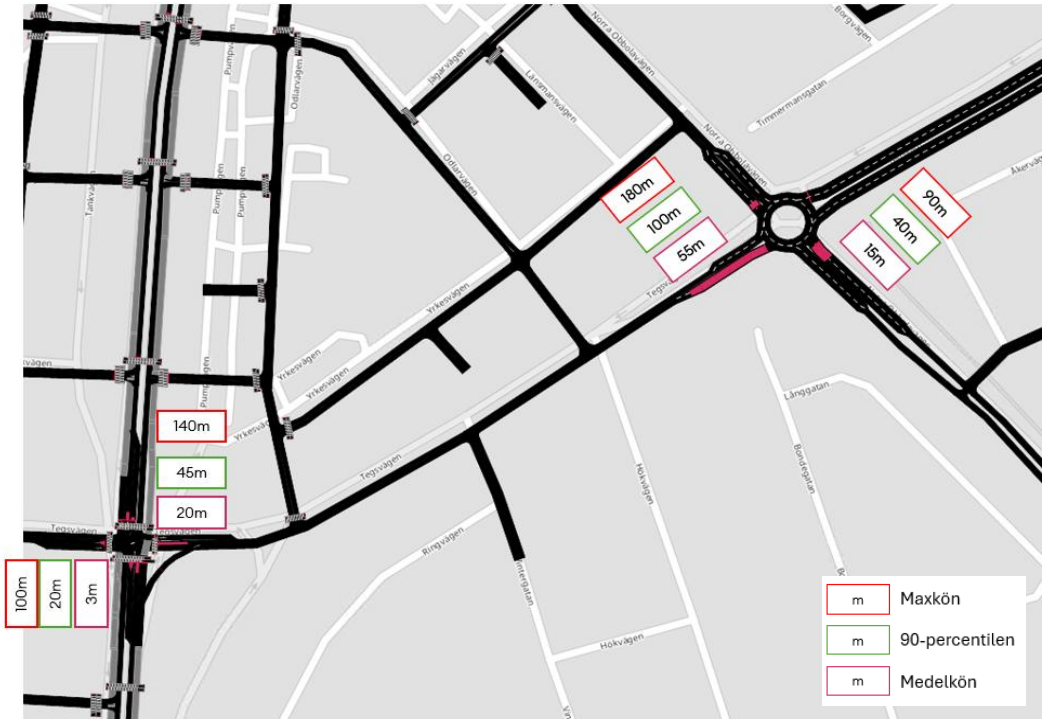

Figur 10-6 Kösituationen i UA1 med fri höger, medelkö, 90 percentil samt maxkö.

Test: Fri höger i korsningen Tegsesplanaden – Tegsvägen i kombination med ombyggd cirkulationsplats vid Norra Obbolavägen

I denna analys adderas även en ombyggnad av cirkulationen vid Tegsvägen-Norra Obbolavägen, där samtliga tillfarter och frånfarter utformas med dubbla körfält. Syftet är att analysera den samlade effekten av åtgärderna längs stråket, med fokus på kapacitet, framkomlighet och köbildning samt hur åtgärder i en korsning påverkar förutsättningarna i nästa. De analyserade korsningarna ligger längs samma huvudsakliga rutt mellan Tegsesplanaden och Kyrkbron och påverkar därmed varandras funktion.

Resultaten visar att medelköerna minskar kring cirkulationen, särskilt på tillfarten från södra Norra Obbolavägen. Medelkölängden reduceras från cirka 110 meter i UA1 med fri högersväng till omkring 15 meter när även cirkulationen byggs ut. Även maxkön minskar avsevärt jämfört med både UA1 utan åtgärder och UA1 med fri högersväng, från cirka 210/250 meter till omkring 90 meter. Detta indikerar att åtgärderna ger en tydlig förbättring av kapacitet och köavveckling i cirkulationen.

Figur 10-8 Kösituationen i UA1 med fri höger och ökat antal körfält i cirkulationen, medelkö, 90 percentil samt maxkö

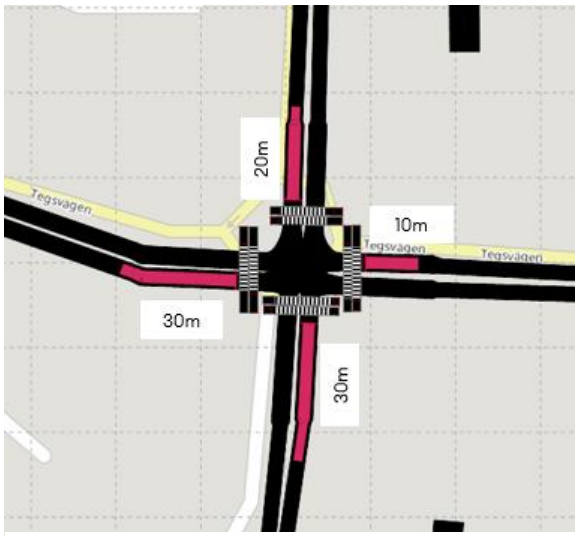
10.4. Analys av åtgärdspaket

Baserat på bland annat resultaten från tidigare simuleringar samt genomförda resonemang kring enskilda åtgärder har ett kombinerat åtgärdsförslag tagits fram, baserat på lösningen med sidoförlagd kollektivtrafik enligt UA1. Detta åtgärdspaket innehåller följande åtgärder:

- Ny koppling Verkstadsgatan - Cirkulation Tegsesplanaden
- Trafiksignal Verkstadsgatan - Tegsesplanaden
- Fri höger Trafiksignalen Tegsesplanaden – Tegsvägen
- Signalreglerad gång- och cykelöverfart över Tegsesplanaden mellan de två trafiksignalkorsningarna
- Två obevakade övergångställen har tagits bort

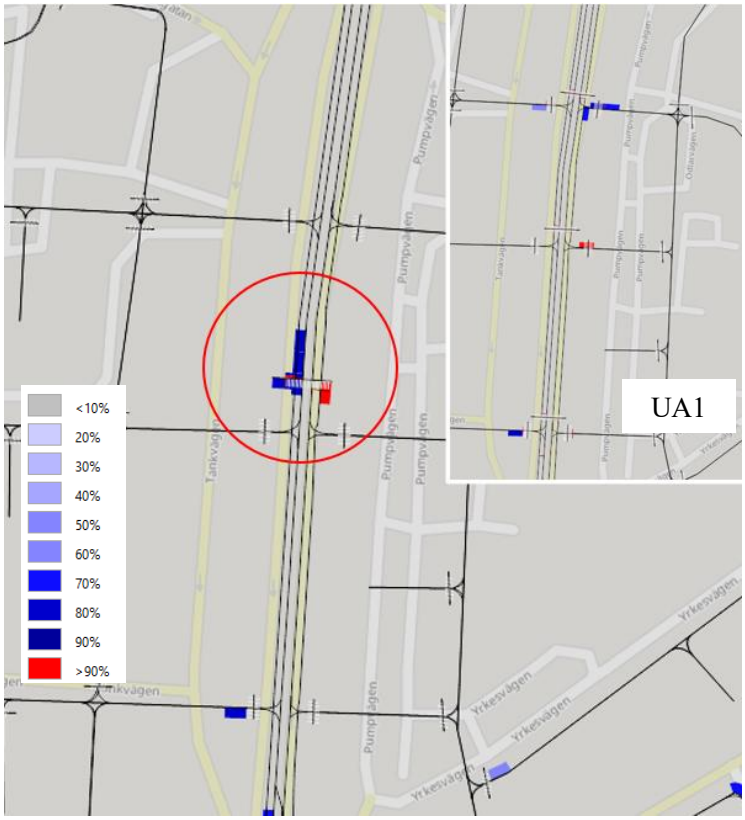
Resultaten är i stort sett likartade jämfört med analyserna av de enskilda åtgärderna, se tidigare figurer med kölängder.

En skillnad är att köerna vid den nya signalreglerade korsningen vid Tegsvägen - Verkstadsgatan ökar något, vilket beror på att fler trafikanter väljer den nya kopplingen. Skillnaden är dock begränsad till några meter och innebär inga kvarstående köer.

Figur 10-9

En annan effekt är att trafiken som passerar den nya signalreglerade gång- och cykelöverfarten över Tegsesplanaden får en något ökad fördröjning. Några köer byggs inte upp, men den genomsnittliga fördröjningen ökar.

Figur 10-10 Den relativa fördröjningen efter införandet av signalreglerad GC-passage

Eftersom cirkulationen vid Norra Obbolavägen i detta åtgärdspaket inte har utökats (tillfarterna och utfarterna) med fler körfält, utan endast kompletterats med fri högersväng, vid trafiksignalen blir det fortsatt köer. På längre sikt kan det vara ett alternativ att bygga ut denna punkt för att öka kapaciteten. Alternativt kan det övervägas om den fria högersvängen är önskvärd. Valet beror i stor utsträckning på var i systemet man accepterar att köbildning uppstår.

10.5. Känslighetsanalys: Eftermiddagens maxtimme

I tidigare analyser har UA1 studerats med fokus på förmiddagens maxtimme. I denna analys har även eftermiddagens trafik studerats genom en förenklad analys. Eftermiddagsmatrisen har tagits fram genom att spegla förmiddagsmatrisen, det vill säga ett antagande att resor sker i motsatt riktning under eftermiddagens maxtimme. Metoden innebär en förenkling, då

resmönster under eftermiddagen ofta skiljer sig från morgonen genom exempelvis ärenden som handel, träning eller andra aktiviteter längs resan. Vidare visar tillgängliga trafikmätningar i Umeå att trafikvolymerna generellt är något högre under eftermiddagen än under förmiddagen. I denna analys har denna volymökning inte beaktats. Försök till att öka trafikvolymerna i modellen har genomförts, men utan att modellen kunnat konvergera till en stabil lösning. Detta indikerar att trafiksystemet i sin nuvarande utformning närmar sig, eller överskrider, sin kapacitetsgräns under eftermiddagens maxtimme. Resultaten nedan är alltså baserat på samma volym som under förmiddagens maxtimme, vilket innebär en underskattning av flödena.

Analyserna för eftermiddagens maxtimme visar i stort sett samma problempunkter som under förmiddagen, men med skillnader i var och hur köerna uppstår. Eftersom flödesriktningen är annorlunda under eftermiddagen uppstår mer köbildning i den södergående riktningen i de signalreglerade korsningarna längs Tegsesplanaden. Kölängderna i den södra tillfarten i södra trafiksignalen (Tegsesplanaden – Tegsvägen) blir också längre, vilket beror på att en större andel fordon under eftermiddagen svänger vänster mot de östra delarna av Esplanaden.

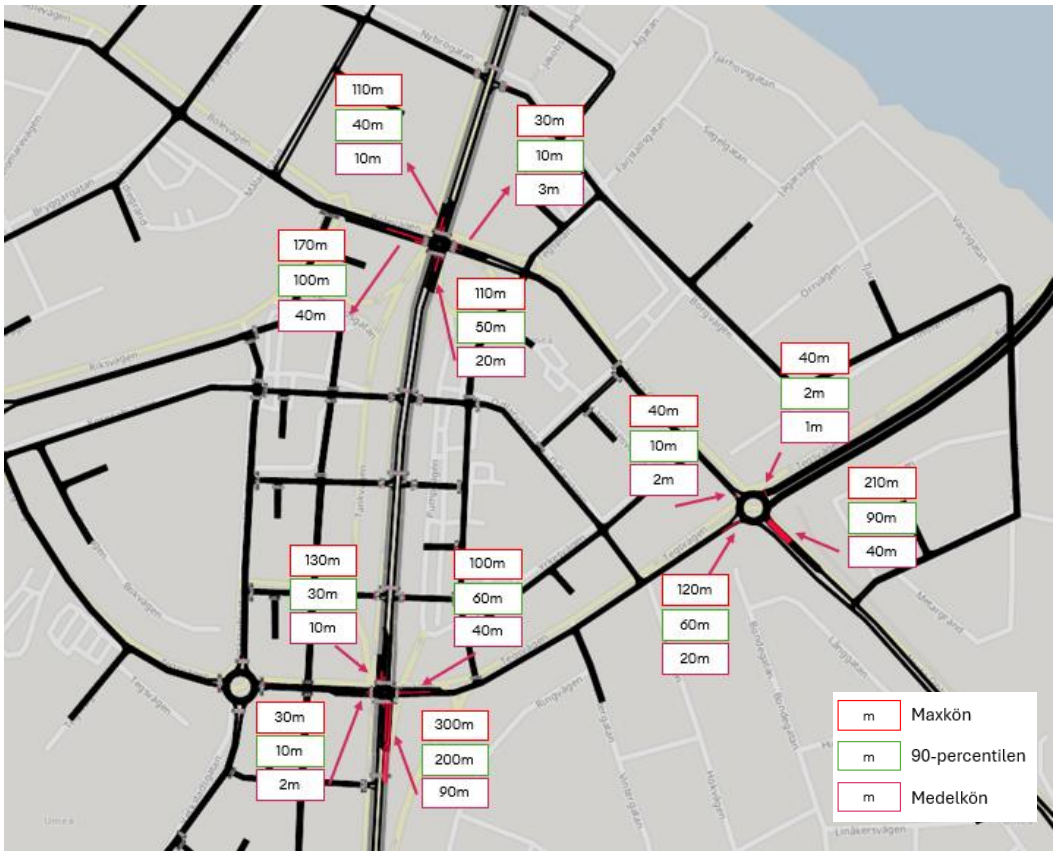
Figur 10-11 Relativa fördröjningen under eftermiddagens maxtimme

En tydligare köbildning uppstår även i korsningen Storgatan - Västra Esplanaden. Detta beror dels på att trafikmängderna är större under eftermiddagens maxtimme, dels på att trafiken under förmiddagen i högre grad fastnar i korsningar norr om Tegsbron. Under förmiddagen anländer därför fordonen mer utspritt till korsningen, medan trafiken under eftermiddagen är mer sammanhängande och anländer i större flöden. Detta leder till högre belastning och mer köbildning och ökad fördröjning.

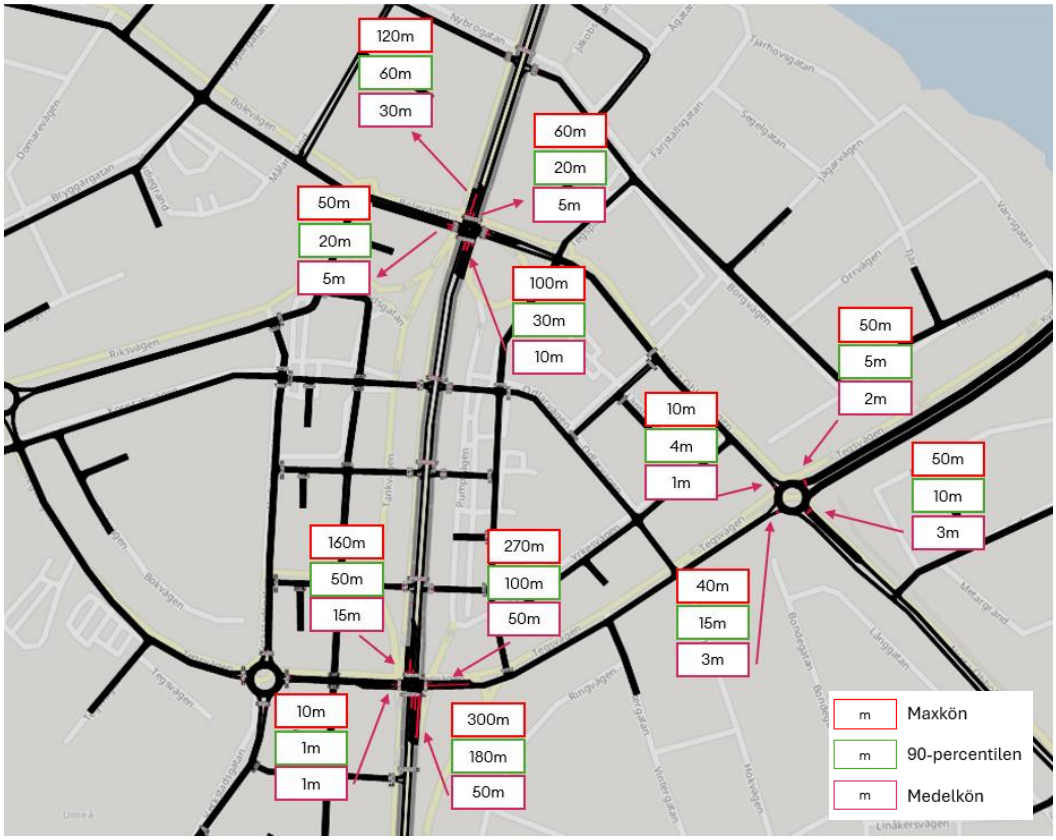
En korsningspunkt som däremot får förbättrad framkomlighet under eftermiddagens maxtimme är cirkulationen Norra Obbolavägen–Tegsvägen. Detta beror på att svängandelarna skiljer sig från förmiddagen, vilket innebär att trafikströmmarna fördelas annorlunda i cirkulationen. Det stora flödet från Kyrkbron, som är som störst under eftermiddagen, hamnar därmed i färre konfliktpunkter. Sammantaget leder detta till minskade fördröjningar och bättre framkomlighet i korsningen.

Sammantaget visar analysen att det framför allt är de större korsningspunkterna, där flera stora trafikflöden möts, som fortsatt utgör kapacitetsbegränsande punkter och där köbildning uppstår. Detta gäller både under förmiddagens och eftermiddagens maxtimme, även om

köernas utbredning och riktning varierar över dygnet. Under eftermiddagens maxtimme är flödena generellt större och mer samlade, vilket ställer högre krav på signalstyrningen i dessa punkter.

Figur 10-12 Kösituationen i UA1 förmiddag: medelkö, 90 percentil samt maxkö

Figur 10-13 Kösituationen i UA1 eftermiddag: medelkö, 90 percentil samt maxkö

Analysen visar därmed att signalstyrningen har stor betydelse för framkomligheten i området. I denna analys för eftermiddagen har signalinställningarna justerats något för att passa eftermiddagens förhållanden, men resultaten visar att det finns ytterligare potential att optimera signalregleringen. För att uppnå ett mer robust trafiksystem är det viktigt att signalstyrningen anpassas till de dynamiska förhållanden som råder under dygnet, med varierande trafikvolymer och flödesriktningar.

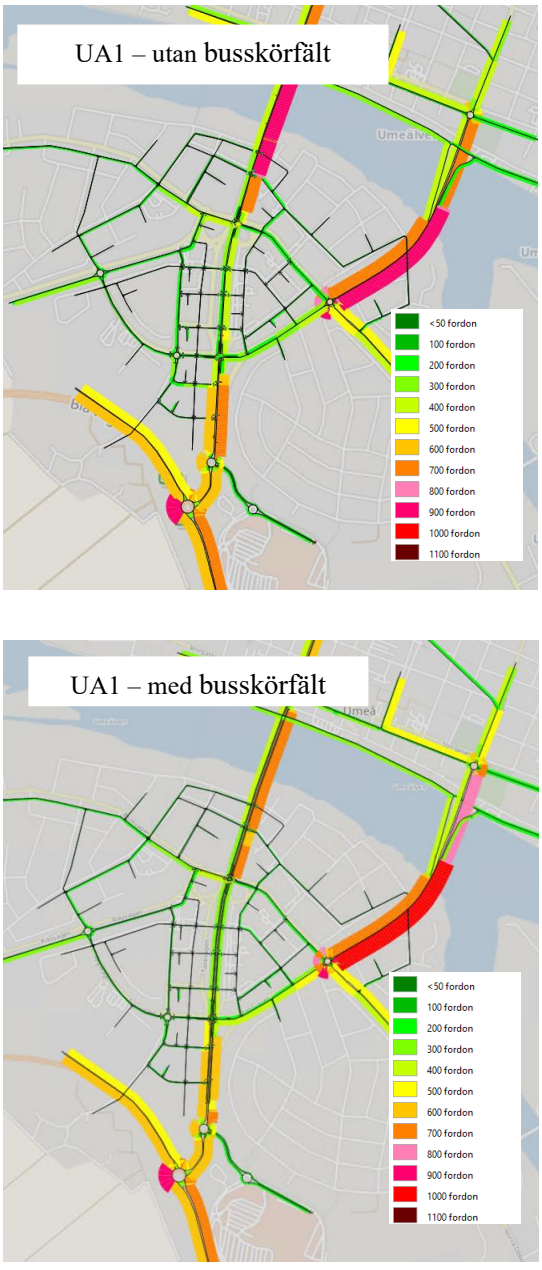
Samtidigt uppvisar det inre vägnätet generellt god framkomlighet och bedöms ha tillräcklig kapacitet även under eftermiddagens maxtimme. De smitvägar som används på morgonen är attraktiva även under eftermiddagen. Trafiken kan där hanteras utan omfattande köbildning, vilket indikerar att framkomlighetsproblemen i huvudsak är koncentrerade till ett begränsat antal större korsningar snarare än till vägnätet som helhet.

10.6. Känslighetsanalys: Tegsesplanaden utan busskörfält

I nuläget är det oklart i vilken takt som kollektivtrafiken på Teg kommer att utvecklas, och när busskörfält kommer att utföras. Mot denna bakgrund har en analys genomförts för att se hur trafiksystemet fungerar utan busskörfält på Tegsesplanaden. Syftet är att bedöma vilka effekter detta får på framkomlighet, särskilt för buss, kapacitet och samspel mellan olika transportsätt, samt hur förändringen påverkar belastningen i det omgivande trafiknätet.

När busskörfälten tas bort innebär detta att det i stället skapas två körfält för biltrafiken. Busshållplatsen rekommenderas då att inte längre utformas som en hållplats i körbanan, eftersom detta riskerar att bli otydligt för övrig trafik när ett fordon stannar mitt i körfältet. I stället bör en yta avsättas så att bussen kan svänga in till hållplatsen och stanna utanför genomgående körfält. Kapaciteten för biltrafiken ökar generellt när ett extra körfält tillkommer. Detta gäller även i korsningarna, där två genomgående körfält kan användas. Samtidigt innebär borttagandet av busskörfält att bussen i större utsträckning behöver samsas med övrig trafik, vilket kan påverka bussens framkomlighet.

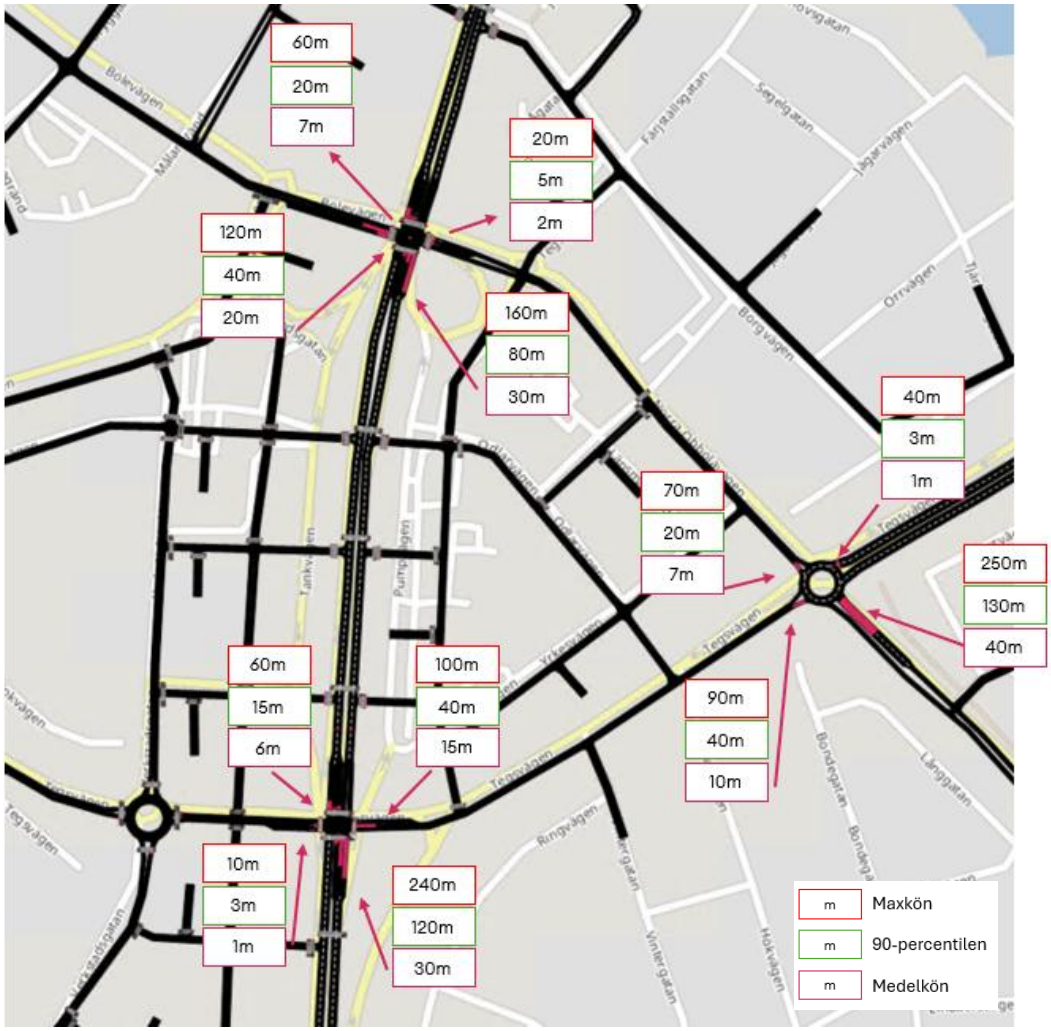
Resultaten visar att kösituationen för övrig fordonstrafik förbättras något kring Tegsesplanaden, som en effekt av den ökade kapaciteten i trafiksystemet. Den förbättrade kapaciteten bidrar till en jämnare avveckling av trafiken och minskad köbildning i de mest belastade relationerna. Samtidigt blir det något mer attraktivt att välja Tegsbron som passage och framför allt att köra via Tegsesplanaden i stället för att använda det inre vägnätet. Som en följd av detta ökar trafikmängderna på Tegsesplanaden med cirka 25 procent mellan trafiksignalerna jämfört med alternativet med busskörfält.

Figur 10-14 Flöden under förmiddagens maxtimme för UA1 med och utan busskörfält

För busstrafiken innebär åtgärden däremot längre körtider. Bussens restid ökar med cirka 40 sekunder, vilket motsvarar en ökning på omkring 17 procent jämfört med UA1. Denna ökning avser enbart effekten i trafiksystemet och inkluderar inte eventuell ytterligare tidsförlust till följd av att bussen behöver svänga in till och ut från hållplats. Restidspålitligheten för busstrafiken bedöms också försämras.

Planeringsinriktningen rekommenderas fortsatt vara att införa egna körfält för kollektivtrafiken. Åtgärden bidrar till en prioritering av hållbart resande som ligger i linje med kommunens mål för minskad andel biltrafik och intentionerna med omvandlingen av tidigare väg 503.

Figur 10-15 Kösituationen i UA1 förmiddagen utan busskörfält: medelkö, 90 percentil samt maxkö

10.7. Känslighetsanalys: Effekt av att resandet utvecklas i linje med kommunens mål

Kommunens målstyrda scenario innebär att 65 procent av alla resor ska ske med hållbara färdmedel. Enligt kommunens prognosmodell för detta scenario sker den största minskningen av bilresor inom tätorten, medan resandet längre ut i systemet minskar i lägre takt. I praktiken kan båda scenarierna (BAU och målstyrt) betraktas som varianter av ett hållbarhetsscenario, eftersom en minskning av trafikvolymerna krävs för att hantera den reducerade kapaciteten på Tegsesplanaden.

I det rena målstyrda scenariot blir dock köerna generellt något kortare, vilket speglar den större minskningen av korta resor och därmed lägre belastning i delar av det lokala vägnätet. Trots detta kvarstår den södra trafiksignalen som den mest belastade under förmiddagens maxtimme, då det fortfarande är där de största trafikflödena möts i korsningspunkten. I övriga delar av vägnätet uppvisar scenarierna i stort sett likartade effekter.

För att ytterligare förbättra framkomligheten, särskilt i de mest belastade korsningarna, finns fortsatt potential att arbeta med signaloptimering. Eftersom det genomgående flödet är betydligt större än flödena från anslutande sidovägar bör signalstyrningen i högre grad anpassas för att prioritera detta, exempelvis genom justerad gröntidsfördelning och förbättrad samordning.

10.8. Medlöpande in- och utfarter

Ur ett kapacitetsperspektiv är medlöpande in- och utfarter i många fall positiva, eftersom de möjliggör att trafiken kan sprida ut sig över flera punkter. Detta bidrar till att den totala kapaciteten i systemet ökar och att belastningen på enskilda in- och utfarter minskar.

Ur andra perspektiv finns nackdelar. Trafiksignaler medför generellt högre fördröjningar, vilket gör det attraktivt för trafikanter att välja alternativa vägar där man slipper stanna vid trafikljus och eventuella köer. Detta leder ofta till att trafikanter i högre grad väljer den första tillgängliga medlöpande in- eller utfarten för att undvika signalreglerade korsningar längre fram. En konsekvens av detta kan vara att trafik leds in på det lokala vägnätet, som inte nödvändigtvis är önskvärt eller utformat för den typen eller mängden trafik.

Ytterligare en nackdel är att utformningen av dessa in- och utfarter behöver anpassas till busskörfältet, vilket kan leda till mer komplexa trafiklösningar och en korsningspunkt som av trafikanter kan upplevas som svår eller otydlig.

Enligt simuleringen blir det exempelvis attraktivt att svänga av tidigt efter Tegsbron för trafikanter med målpunkt väster om Tegsesplanaden, i syfte att undvika signalreglerade korsningar och därmed minska upplevd fördröjning.

Figur 10-16 Främst i den norra delen av esplanaden visar trafikmodellen på risk för smittrafik på lokalgatorna som en konsekvens av trängsel i vägnätet.

I figuren nedan visas uppmätta trafikmängder för nuläget (svarta punkter) samt trafikmängder enligt simuleringen (rosa sträck). Figuren ger en bild av dagens trafiknivåer och hur dessa förväntas utvecklas enligt prognosen. Trafikmätningar finns bara för västra sidan av esplanaden i denna del av området.

Figur 10-17 Flöden enligt mätningar (nuläget) jämfört med flöden enligt prognosen.

På Skeppargatan förväntas flödet öka med cirka 34 procent och på Bryggaregatan med cirka 110 procent.

På motsatt sida, vid Tegs centrum, råder en liknande situation. Där är det dock under förmiddagens maxtimme fler fordon som väljer att åka ut mot centrala Umeå i stället för att ställa sig i signalkorsningen. Det rör sig om cirka 70 fordon som använder den nya in- och utfarten vid Borgvägen under förmiddagens maxtimme. Utformningen i denna punkt skiljer sig i simuleringen från dagens situation och utgörs inte längre av en tunnel utan av en medlöpande korsning i plan. Det innebär att genomgående trafik inte förekommer på samma sätt som i nuläget. Det är osäkert om trafikmängderna i denna punkt minskar eller ökar med den nya utformningen, då tillgängliga mätningar saknas för att verifiera flödena. En slutsats som kan dras utifrån alternativ UA3, där busskörfält i båda riktningar var placerade på östra sidan av esplanaden och där inga medlöpande korsningspunkter förekom, är att trafiken som är på väg in mot stadskärnan sannolikt kommer att fördelas i högre grad mellan Tegsbron och Kyrkbron.

Om det är önskvärt att få denna typ av trafik i de aktuella områdena beror på vilket perspektiv som anses viktigare. Ur ett övergripande kapacitets- och framkomlighetsperspektiv kan omfördelningen av trafiken (som möjliggörs med plankorsning istället för tunnel) ses som positiv, då vägnätet utnyttjas mer effektivt och belastningen på det övriga systemet minskar. Ur ett lokalt perspektiv kan utvecklingen däremot vara mindre önskvärd. Lokalgator är ofta inte utformade för genomfartstrafik eller högre trafikmängder, vilket kan leda till bland annat försämrad trafiksäkerhet och en sämre trafikmiljö för oskyddade trafikanter.

10.9. Effekt av Söderslättslänken

I samband med utvecklingen av Söderslätt kan en ny väglänk bli aktuell enligt figur nedan.

Figur 10-18 I planprogrammet för Söderslätt (BN-2018/00076) finns en huvudgata som förbinder Norra Obbolavägen med Marknadsgatan. Rödmarkerad principsträckning ovan.

Den planerade Söderslättslänken skapar en ny förbindelse mellan Norra Obbolavägen och Marknadsgatan, i höjd med IKEA. För trafikanter från norra Ön och angränsande områden innebär detta en alternativ färdväg mot E12/E4. Därmed minskar behovet av att färdas via norra Obbolavägen och Tegsesplanaden, vilket kan bidra till en avlastning.

Vid en genomgång av trafikflödena framgår att antalet fordon som under förmiddagens maxtimme färdas söderut och därmed skulle kunna nyttja den nya länken uppgår till cirka 50–70 fordon. Det är dock viktigt att notera att denna koppling inte finns med i kommunens modell i Sampers. Dessutom är zonindelningen kring Söderslättsvägen grov, vilket gör det svårt att uppskatta. Detta innebär att de angivna flödena bör betraktas som en uppskattning snarare än ett exakt underlag.

Troligtvis är avlastningen ännu större under eftermiddagen, då fler har ska till/från IKEA och handelsområdet. Det innebär att en större andel av trafiken kan komma att välja Söderslättslänken i stället för Tegsesplanaden, särskilt under just eftermiddagens när handelsresor ökar.

11. Slutsatser och rekommendation

11.1. Målstyrd planering för hållbart resande

Analyserna visar att det behövs en markant överflyttning från bil till gång, cykel och kollektivtrafik för att trafiksystemet ska klara av det framtida resandet år 2050. Utan en sådan överflyttning uppstår kritiska kapacitetsbrister längs Tegsesplanaden, även med dagens utformning.

Denna slutsats gäller även för de mer centrala delarna av tidigare väg 503 – Västra Esplanaden – som studerats i tidigare utredningar. Minskat bilresande blir i sammanhanget en förutsättning för att säkerställa en hållbar stadsutveckling.

I nuläget uppgår trafiken på Tegsesplanaden till ca 20 000[8] fordon per dygn. I kommunens prognosmodell uppgår trafikmängden till drygt 27 000 fordon per dygn år 2050 om utvecklingen fortsätter som idag och inga särskilda åtgärder görs för att begränsa trafiken. De simuleringar som gjorts i denna utredning bygger på en målstyrd planering där Tegsesplanaden får en kapacitet motsvarande drygt 18 000 fordon per dygn. Kapaciteten när det gäller persontransporter i stråket är dock avsevärt högre genom förstärkta möjligheter till gång, cykel och kollektivtrafik.

Strategier för att gå i linje med det målstyrda scenariot är att ha en utformning där genomfartstrafik styrs mot ringleden, men också att verka för en överflyttning från bil till hållbara färdmedel. För planeringen specifikt av Tegsområdet blir det viktigt att skapa hållbara strukturer och resvanor från början där det bland annat finns utbyggd kollektivtrafik och möjligheter för gång och cykel. Att omfördela utrymme från biltrafik till kollektivtrafik längs esplanaden är en åtgärd som bidrar till ovanstående.

11.2. Trafikstruktur

Sektion längs Tegsesplanaden med busskörfält

En huvudfråga i utredningen har varit hur Tegsesplanaden ska utformas där alternativa sektioner prövats, med olika placering av körfälten för kollektivtrafik. Utredningen valde att gå vidare med alternativet med sidoförlagda busskörfält på respektive sida, där Tegsesplanaden utformas med tre trädrader. Valet av lösning motiverades bland annat av att sektionen i sig är flexibel och busskörfält kan införas i takt med att behovet uppstår, och att sektionen bedömts som genomförbar på övriga delar av tidigare väg 503.

8 Södra delarna av Tegsesplanaden och enligt trafikmodellen ”nuläge”

Det kan noteras att sektionen också kan möjliggöra annan placering av kollektivtrafikkörfälten, men det förutsätter i så fall att hänsyn tas till en sådan utvecklingsmöjlighet i planeringen längs stråket så att möjligheten inte byggs bort. Ett skäl till att bibehålla handlingsfriheten är att annan placering av busskörfälten – mittförlagt eller på ena sidan av esplanaden – bedöms ge större positiva effekter för kollektivtrafikens framkomlighet.

Införandet av busskörfält innebär en prioritering av buss framför biltrafik, och är en åtgärd som tydligt bidrar till kommunens mål om ökad andel hållbart resande. En omgestaltning av stråket förutsätter att biltrafiken minskar, då det befintliga systemet inte har kapacitet att hantera en fortsatt trafikökning i samma takt som prognostiseras.

Busskörfält ger kollektivtrafiken ökad framkomlighet, kortare och mer tillförlitliga restider samt bättre regularitet. Detta är särskilt viktigt på ett trafikintensivt stråk som utgör en av stadens huvudsakliga infarter. Samtidigt sänder busskörfält en tydlig signal om att kollektivtrafiken prioriteras i gatans utformning. Hållplatslägen föreslås vid Tegs centrum samt längre söderut längs esplanaden.

Gång- och cykel

Sektionen innebär längsgående gång- och cykelbanor utmed esplanaden. På vardera sidan har ingångsvärdet varit gångbana på 3 meter och cykelbana på 3 meter.

Passager över esplanaden sker vid utpekade gång- och cykelstråk och möjligörs även i anslutning till lokalgator. I snitt är avståndet mellan passagerna cirka 125 meter. Passagerna är viktiga för god tillgänglighet för gående och cylister, och stärker karaktären av stadsgata.

Obevakade passager kan övervägas att tas bort där de inte sammanfaller med utpekade huvudstråk för gång- och cykeltrafik och där behovet av passager är litet. En lösning som prövats är att införa en signalreglerad passage som ersätter två obevakade passager. Denna skulle då utformas som en anropsstyrd signal där gång- och cykeltrafik aktiverar passagen vid behov. En sådan lösning möjliggör en mer koncentrerad och trafiksäker korsningspunkt samtidigt som onödiga stopp för fordonstrafiken kan begränsas. Signalregleringen kan utformas med kollektivtrafikprioritering, exempelvis genom bussdetektering, vilket innebär att busstrafiken ges företräde i signalen medan övrig biltrafik i större utsträckning får stå tillbaka. På så sätt kan relativt god tillgänglighet för gång- och cykeltrafik kombineras med bibehållen prioritering av kollektivtrafiken och en mer robust trafiklösning längs sträckan. Men detta behöver vägas mot tillgängligheten för gående och cyklister och vad Tegsesplanaden ska vara för typ av gata.

Med sidoförlagd kollektivtrafik på respektive sida uppstår konfliktsituationer vid korsningspunkter som kan innebära utmaningar avseende trafiksäkerhet.

Vägnät

Figuren nedan illustrerar övergripande förslag på trafikstruktur, samt ett antal punkter där det behövs ytterligare avvägningar kring val av lösning.

Figur 11-1. Trafikmodellens vägnät för Tegsesplanaden och övervägda åtgärder.

1. **Medlöpande in- och utfarter** kan bidra positivt till den övergripande kapaciteten i vägsystemet genom att sprida trafiken och minska belastningen på enskilda korsningspunkter. Samtidigt visar simuleringarna att lösningen riskerar att styra om trafik till lokalgator, vilket kan innebära ökade trafikmängder i miljöer som inte är dimensionerade för genomfartstrafik och där trafiksäkerhet samt stadsmiljö kan påverkas negativt. Det rekommenderas därför att införandet av medlöpande in- och utfarter kombineras med åtgärder som begränsar oönskad genomfart på lokalgator, exempelvis genom trafikreglering eller fysisk utformning. Vidare bör utformningen av korsningspunkterna ges särskilt fokus för att säkerställa tydlighet, god trafiksäkerhet och fungerande tillsammans med busskörfält.
2. Analysen visar att utformningen av de två planerade **signalkorsningarna längs Tegsesplanaden** är av stor betydelse för trafiksituationen. Se avsnitt 5.2 för förslag på utformning.
3. Vid **cirkulationsplatsen Norra Obbolavägen - Tegsvägen rekommenderas att utformningen förtydligas** så att den kapacitet som finns verkligen utnyttjas. I

dagsläget är cirkulationen otydlig då den saknar tillräckliga markeringar och tydlig skyltning. Detta gäller särskilt under vinterhalvåret. Cirkulationsplatsen är dessutom bitvis relativt smal i det cirkulerande körfältet. Bredden gör att det i vissa lägen kan upplevas oklart om cirkulationen ska användas som ett eller två körfält. Det rekommenderas därför åtgärder i form av förbättrad vägmarkering och skyltning. På sikt kan det även vara motiverat att se över cirkulationsplatsens utformning i syfte att öka kapaciteten genom ökad diameter och två tillfarter och två frånfarter i samtliga riktningar. Det förväntas att denna punkt i systemet kommer att bli betydligt mer belastad i framtiden. Planerad utbyggnad, bland annat på Norra Ön, bedöms generera ökade trafikflöden i området. Samtidigt innebär kapacitetsminskningar längs väg 503 att trafik sannolikt kommer att omfördelas till alternativa stråk, vilket ytterligare kan öka belastningen på Norra Obbolavägen. Mer information i avsnitt 10.3.

4. För att förbättra framkomligheten **i korsningen Tegsesplanaden - Tegsvägen är fri högersväng** från Tegsesplanaden mot Tegsvägen en tänkbar åtgärd. Analysen visar att de längsta köerna reduceras, vilket är särskilt positivt för kollektivtrafiken. I annat fall riskerar bussar att fastna bakom högersvängande fordon som behöver stanna vid rött ljus. Med en fri högersväng minskar denna risk, vilket förbättrar bussens framkomlighet och regularitet. En fri högersväng kan avlasta signalregleringen och skapa bättre förutsättningar att fördela gröntid till övriga tillfarter, vilket stärker korsningens totala kapacitet. En nackdel är att lösningen är platskrävande och innebär minskad yta för andra ändamål. Det finns också risker avseende trafiksäkerhet för gående och cyklister. Mer information i avsnitt 10.3.
5. I utredning har prövats att **ersätta befintlig cirkulationsplats Tegsvägen-Verkstadsvägen med en signalreglerad korsning**. Analysen visar att en signalreglerad korsning är möjlig med de testade trafikvolymerna. Köbildningen är begränsad och avvecklas inom respektive signalomlopp, vilket innebär att ingen kvarstående kö uppstår mellan omloppen. Lösningen bedöms därmed vara genomförbar ur kapacitetssynpunkt. Samtidigt medför signalreglering en ökad fördröjning jämfört med cirkulation. Det är därför viktigt att säkerställa att köer inte påverkar närliggande signaler längs Tegsvägen. Magasinslängden mellan signalpunkterna ger en viss buffert, men samordning och optimering av signalerna kan också bli aktuellt. Rent trafikalt fungerar dock nuvarande lösning, och ombyggnationen motiveras främst av andra skäl.
6. Att **anlägga ett fjärde ben västerut** från cirkulationen Marknadsgatan – Tegsesplanaden ger en alternativ koppling som kan avlasta en hårt belastad sträcka på Tegsesplanaden samt förbättra tillgängligheten för områdena väster om Tegsesplanaden. Detta skapar förutsättningar för att minska belastningen i den sydliga signalreglerade korsningen och kan möjliggöra att vänstersvängsrelationen där tas bort. En sådan förändring skulle kunna frigöra utrymme och ge bättre möjligheter till en mer effektiv signalstyrning. Även om åtgärden inte ger några större avlastningseffekter i övriga delar av nätet under morgonens maxtimme,

bidrar den till ökad robusthet i trafiksystemet genom att erbjuda alternativa körvägar. Detta är särskilt värdefullt i ett nät som är hårt belastat och känsligt för störningar. I samband med en ny västlig koppling **kan även att den sydligaste medlöpande in- och utfarten på den västra sidan tas bort**. Genom att ta bort denna anslutning minskar antalet konfliktpunkter, särskilt i relation till busstrafiken längs stråket. Trafiken som idag använder den medlöpande in- och utfarten kan i stället hänvisas till den nya kopplingen via cirkulationen. Detta ger en tydligare struktur i nätet, samlar trafikflöden till mer kapacitetsstarka punkter och att samla trafik till det övergripande vägnätet som är dimensionerat för högre flöden, samtidigt som belastningen på det lokala gatunätet minskar.

De skisser som är framtagna i denna utredning syftar till att visa principutformning. I en fortsatt detaljplanering/projektering finns det många aspekter att ta hänsyn till, exempelvis tvärgatornas bredd, utrymmesklass, och vilka fordon som ska vara dimensionerande. Det finns således möjligheter att göra ytterligare trimningar och anpassningar av lösningarna.

Lokalisering av parkering

Inriktning för utvecklingen av området är att lösa parkering för bil i ett antal parkeringsanläggningar i kombination med garagelösningar.

Vid bedömning av lämplig lokalisering för parkeringshus i området har hänsyn tagits till både trafikbelastning och påverkan på omgivningen. Parkeringshus bör inte placeras i nära anslutning till trafiksignalerna längs Tegsesplanaden, då dessa platser redan har höga trafikflöden och komplexa trafikförhållanden. Samtidigt bedöms det inte vara lämpligt att lokalisera parkeringshus för långt in i området, eftersom detta riskerar att dra in stora trafikmängder i lokalgator och särskilt i gator utformade som gångfartsområden, med ökade konflikter med gång- och cykeltrafik som följd.

Utgångspunkten är därför att trafik till och från parkeringshus i första hand bör ledas via områdets huvudgator, som är dimensionerade för högre trafikflöden. In- och utfarter till parkeringshus bör utformas på ett tydligt och trafiksäkert sätt. På så sätt kan belastningen på lokalgator och gångfartsområden begränsas.

Antalet parkeringshus bedöms också ha betydelse för trafiksystemets kapacitet. Genom att fördela parkeringen på flera parkeringshus sprids trafikflödena i större utsträckning i systemet, vilket kan minska belastningen på enskilda gator och korsningar.

Lokalisering och utbyggnad av parkeringshus behöver även samordnas med etapputbyggnaden av bostäder, så att parkeringslösningarna utvecklas i takt med bostadsbyggandet och trafiksystemets successiva belastning, samt möjliggör anpassning över tid vid förändrade förutsättningar.

I trafikmodellen har parkeringsanläggningar enligt figur intill testats. (se mer information i bilaga).

Figur 11-2 Förslag på principiell lokalisering av parkering och närhet inom 200 meter.

Samlade parkeringsanläggningar möjliggör generellt en mer rationell parkeringshantering där markanvändningen effektiviseras och antalet in- och utfarter begränsas. Samtidigt ökar avståndet mellan målpunkt och parkering, vilket bidrar till att minska bilens relativa attraktivitet jämfört med gång-, cykel- och kollektivtrafik. Trafikmässigt innebär lösningen att flöden koncentreras till färre punkter vilket ställer krav på utformning och lokalisering.

Exempel

Tekniska nämnden

Checklista ärende Fastställande av förutsättningar för framtida gatusektioner

När handläggare bereder ärenden inför politiska beslut ska många olika perspektiv beaktas. *”Fyll i checklistan och kommentera enligt instruktionerna nedan. Checklistan bifogas som bilaga till tjänsteskrivelsen för att ge politikerna en snabb överblick av beslutets inverkan utifrån olika perspektiv.”*

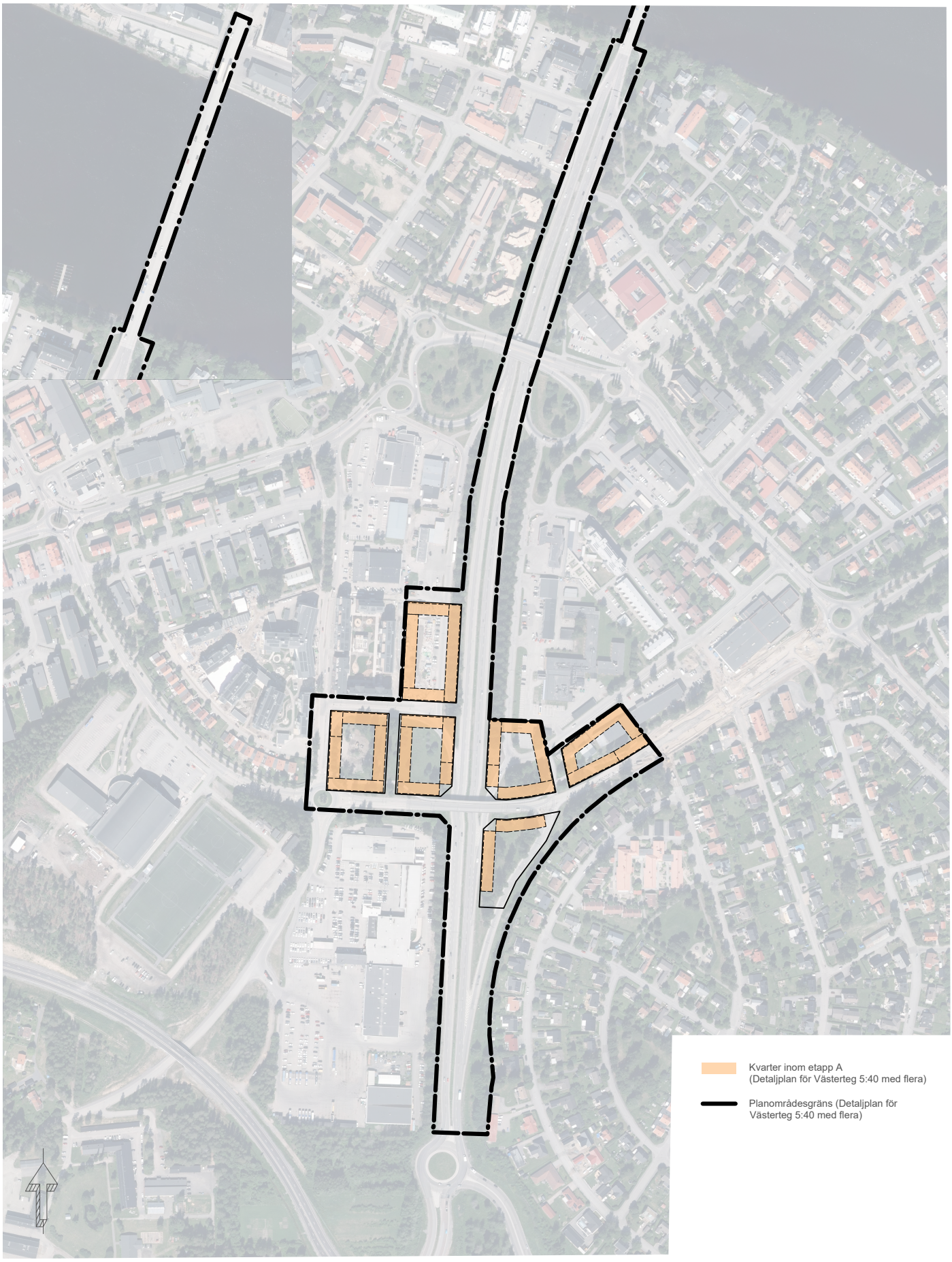
Kryssa för vilken inverkan beslutet får utifrån olika perspektiv.

Perspektiv – tänk på kommunmedborgare	**Ingen inverkan/kan ej bedömas**	**Positiv inverkan**	**Negativ inverkan**
Barnkonventionen		X	
Jämställdhet (flickor och pojkar)		X	
Jämställdhet (kvinnor och män)		X	
Folkhälsa		X	
Tillgänglighet		X	
Trygghet		X	
Miljö		X	
Ekonomi		X	
Tillväxt		X	
Annat perspektiv:			

Komplettera beslutsunderlaget

Ingen inverkan/kan ej bedömas	Beslutsunderlaget behöver inte kompletteras.

Positiv inverkan	Beslutet kan stärka barns rätt till säker miljö, lek och rörelse (enligt barnkonversionen artikel 3, 6, 31). Beslutet möjliggör prioritering av de trafikslag som kvinnor använder mer, exempelvis gång, cykel och kollektivtrafik. Ger även förutsättningar för bättre belysning, siktlinjer och trygga gångvägar, vilket särskilt påverkar trygghetsupplevelse. En omvandling till en stadsgata stärker aktiva transporter (gång och cykel), vilket minskar stillasittande och förbättrar folkhälsan. Vidare tillskapas grönska vilket kan minska buller och luftföroreningar. Flexibilitet ger utrymme att anpassa trottoarer, korsningar, busshållplatser och övergångsställen efter gällande och framtida tillgänglighetskrav. Skapar mer levande och välfungerande gaturum, vilket i sig ökar tryggheten. Möjliggör omställning till mer klimatsmarta trafikslag och minskade utsläpp. Avlastar känsliga vattenrecipienter genom ändrad höjdsättning för området. Flexibel gatusektion ger också minskad risk för felinvesteringar genom att undvika låsningar i tidiga skeden. Beslutet möjliggör en fortsatt utbyggnad av kvarter med bostäder och verksamheter i centralt läge och stödjer utvecklingen av attraktiva stadsmiljöer där fler vill bo, arbeta och driva verksamheter.
Negativ inverkan	Beskriv kort hur beslutet inverkar negativt och om det finns förslag på åtgärder eller alternativa beslut.

Skala 1:4000 (A3)

UMEÅ KOMMUN

ARBETSMATERIAL

DP Västerteg 5:40 med flera

Strukturplan
2026-05-11

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-02
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2025/00157

Revidering av Föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att fastställa reviderade föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun.

Ärendebeskrivning
I mars 2025 beslutade tekniska nämnden efter en aktualitets- och relevensprövning att kommunens föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun skulle revideras. Ett förslag till reviderade föreskrifter har nu arbetats fram.

Föreskrifterna för gångbanerenhållningen i Umeå kommun beslutades av kommunfullmäktige 1995-10-16 och reviderades 2007-12-17. Då togs även beslut om att delegera framtida revideringar till tekniska nämnden.

Förvaltningen föreslår tekniska nämnden att anta förslag till reviderade föreskrifter om gångbanerenhållning för Umeå kommun. En sammanfattning av de förändringar som gjorts samt en jämförelse - sida vid sida, har tagits fram för att visualisera denna revidering.

Beslutsunderlag
Föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun
Sammanfattning förändring
Jämförelse – sida vid sida
Checklista för handläggning av Politiska beslut

Beredningsansvariga
Ann Siklund
Fredrik Öhrner

Beslutet ska skickas till
Myndighetsgruppen, Gator och parker
Ekonomi och styrning

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2025/00157

UMEÅ KOMMUN

Föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun

Beslutad av:
Tekniska nämnden

Diarienummer:
TN-2025/00157

Dokumentansvarig:
Teknik och Fastighet

Datum, paragraf för beslut:
[2026-MM-DD, § XX]

Dokumenttyp:
Föreskrifter

Giltighetstid:
Tills vidare

Dokumentet styr:
Gångbanerenhållning

Fastställd: 1995-10-16 § 171
Reviderad: 2007-12-17 § 233

Innehåll

Föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun 1
Innehåll 2
Föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun 3
Fastighetsinnehavares skyldighet 3
Närmare föreskrifter om de åtgärder som ska vidtas 3
Snöröjning och halkbekämpning 4
Växtlighet och nedskräpning 4
Dagvatten 5
Övrigt 5
Tillsyn, viten och undantag 5

Föreskrift [20XX-XX XX]

Föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun

Umeå kommun föreskriver följande med stöd av 3 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning (nedan gaturenhållningslagen) och 1 § förordningen (1998:929) om gaturenhållning och skyltning.

Fastighetsinnehavares skyldighet

1 § Det åligger innehavare av fastighet inom område med detaljplan, där kommunen är huvudman för allmänna platser, att utföra de renhållnings-, snöröjnings- och liknande åtgärder som avses i 2 § första stycket gaturenhållningslagen i fråga om gångbanor och andra utrymmen utanför fastigheten som behövs för gångtrafiken (nedan kallat *gångbaneutrymmet*).

Gångbaneutrymmet utgörs utöver en gångbana även av den del av vägen som används för gångtrafik i de fall en gångbana saknas. Det kan avse områden också där gångbanan eller vägen inte ligger i direkt anslutning till fastigheten, exempelvis om ett mindre grönområde ligger mellan tomtgräns och gångbana.

- Vid avsaknad av gångbana gäller ansvaret för det utrymme som behövs för gångtrafiken, minst 1,5 meter från fastighetens tomtgräns, utan att räkna in rännsten eller liknande.
- Om en grönyta finns mellan tomtgräns och gångbana eller väg har fastighetsinnehavaren ansvaret maximalt 10 meter från fastighetens tomtgräns.

För hörnfastighet gäller renhållningsskyldigheten längs båda gatusträckningarna samt i hörnets sväng där gångtrafik förekommer.

Om gångbaneutrymmet är beläget mellan två fastigheter åligger det respektive fastighetsinnehavare att fullgöra renhållningsskyldigheten till lika andel.

Skyldigheten gäller även innehavare av fastighet inom sådant område där staten varit väghållare om kommunen har övertagit väghållaransvaret.

Med fastighetsinnehavare avses enligt 1 § lagen med särskilda bestämmelser om gatu-renhållning och skyltning den som äger fastigheten eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.

Närmare föreskrifter om de åtgärder som ska vidtas

2 § Nedanstående närmare föreskrifter gäller i fråga om de åtgärder som ska vidtas av fastighetsinnehavaren.

Snöröjning och halkbekämpning

3 § Det åligger fastighetsinnehavaren att snarast avlägsna snö och is som är till olägenhet för gångtrafiken och att vid halka skyndsamt sanda gångbaneutrymmet/gångbanorna eller att vidta andra åtgärder till motverkande av halka.

Fastighetsinnehavare svarar själva för sandning, snöröjning och halkbekämpning framför in- och utgång samt andra in- och utfarter till fastigheten. Snö och is som tillfälligt lagts på gångbanutrymmet från tomt, portgång, infart, tak, balkong eller liknande ska skyndsamt avlägsnas.

Det är förbjudet att lägga snö eller liknande inom område med detaljplan där kommunen är huvudman för offentlig plats. För snö som behöver forslas bort hänvisas fastighetsägare till kommunens anvisade snötippar, eller annan mark som fastighetsinnehavaren har avtal med eller uttryckligt tillstånd att använda för snöupplag.

Fastighetsinnehavaren får inte heller lägga upp snö så att det hindrar åtkomst till gatubelysningsstolpar, elskåp, vägmärken eller andra anordningar som kräver drift och underhåll. Detta omfattar även att vägmärken och skyltar inte får skymmas av snö.

Beträffande snöröjning av gångbanor svarar kommunen för denna i den omfattning som kommunfullmäktige föreskriver. På gångbanor som kommunen snöröjer svarar kommunen för undanskaffande av snö och is samt för sandning och snöupptagning, vilket sker enligt en fastställd prioriteringsordning.

Gångbanor som inte snöröjs används av kommunen som snöupplag. När kommunen lägger upp snö i gångbaneutrymmet upphör fastighetsägarens ansvar för den del av ytan som tagits i anspråk som snöupplag.

Växtlighet och nedskräpning

4 § Det åligger fastighetsinnehavaren att sopa upp och föra bort sand samt annan orenlighet och nedskräpande föremål från gångbaneutrymmet.

Det åligger också fastighetsinnehavaren att ta bort ogräs och annan växtlighet vid tomtgräns som sträcker sig över gångbaneutrymmet i syfte att säkerställa framkomlighet och trafiksäkerhet. Förutom växtlighet gäller det även t.ex. markiser, flaggor och skyltar som inte får skjuta ut över:

- En gång- och/eller cykelbana inom centrumfyrkanten[1] på lägre höjd än 2,80 meter.
- En gång- och/eller cykelbana utanför centrumfyrkanten[2] på lägre höjd än 3,50 meter.
- En körbana på lägre höjd än 4,60 meter.

[1] *Centrumfyrkanten* i Umeå, det vill säga det område som i norr och söder avgränsas av Järnvägsallén och Ume älv, i väster och öster av Västra Esplanaden och Östa Kyrkogatan.
[2] *Utanför* Centrumfyrkanten i Umeå, dvs. övriga stads- och kommundelar i Umeå kommun.

Gatubelysning, vägmärken och skyltar får inte heller skymmas av föremål eller växtlighet. Skymmande växtlighet som påverkar framkomlighet, trafiksäkerhet, trygghet och sikt ska beskäras. Det är också viktigt att gatubelysningsstolpar, elskåp, vägmärken eller andra anordningar hålls fria från växtlighet så att de inte hindrar drift och underhåll.

Dagvatten

5 § Det åligger fastighetsinnehavaren att hantera dagvatten på egen fastighet. Vatten får inte ledas ut på allmän platsmark.

6 § Det åligger fastighetsinnehavaren att hålla galler till rännstensbrunn fritt från snö och is och fritt från grenar, löv och annat skräp i de fall rännstensbrunnen ligger inom gångbaneutrymmet. Fasta ämnen såsom stenar, grus och skräp, får inte sopas eller spolas ned i rännstensbrunnen.

Övrigt

7 § Fastighetsinnehavaren ska också vidta övriga erforderliga åtgärder för att hålla gångbaneutrymmet i sådant skick att uppkomsten av olägenheter för människors hälsa hindras. Vidare ska de krav tillgodoses som med hänsyn till förhållandena på platsen och övriga omständigheter kan ställas i fråga om trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet.

Tillsyn, viten och undantag

8 § Fastighetsinnehavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte fullgör sina skyldigheter enligt 1 och 3–6 §§ kan dömas till böter enligt 14 § första stycket i lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning.

Tekniska nämnden utövar tillsyn över efterlevnaden av dessa föreskrifter. I 12 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning finns vidare bestämmelser om förelägganden som kan förenas med vite och tvångsutförande på den försumlige fastighetsinnehavarens bekostnad. Den som gjort sig skyldig till en sådan gärning kan enligt 15 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning förpliktas att ersätta kommunen de kostnader som föranleds av gärningen.

Tekniska nämnden kan efter skriftlig ansökan medge undantag från den skyldighet som annars åvilar fastighetsinnehavare, om det kan ske utan påtaglig olägenhet på platsen och utan åsidosättande av människors hälsa eller i övrigt nedsättande av allmän trevnad.

1. Sammanfattning av ärendet

Tekniska nämnden beslutar att anta förslag till revidering av föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun, vilka ersätter gällande föreskrifter beslutade av kommunfullmäktige 1995-10-16 och reviderade 2007-12-17. De nya föreskrifterna moderniserar terminologi, tydliggör fastighetsinnehavares ansvarsutbredning genom definitionen av gångbaneutrymmet, inför regler om vegetation och hinderfri höjd, reglerar hantering av dagvatten och rensning av rännstensbrunnar samt preciserar tillsyn, viten och undantag.

2. Huvudsakliga förändringar (översikt)

- Många av dessa ändringar och förtydligande utgår från SKR's underlag för beslut om Åläggande om gångbanerenhållning m.m. Detta innebär att vissa ändringar gäller enbart formalia och påverkar inte innehållets sakliga innebörd.
- Införande av definitionen ”gångbaneutrymmet” och precisering av ansvar där gångbana saknas (minst 1,5 m från tomtgräns; max 10 m vid mellanliggande grönremsa), ansvar vid hörnfastighet samt delat ansvar mellan två fastigheter.
- Förtydligade regler för snöröjning och halkbekämpning, inklusive förbud mot att blockera eller skymma infrastruktur samt krav på att avlägsna tillfälligt upplagd snö.
- Nya krav avseende växtlighet, nedskräpning och hinderfri höjd för markiser, flaggor och skyltar (olika höjder inom/utanför centrumfyrkanten samt över körbana). Detta har tidigare reglerats i kommunens lokala ordningsföreskrifter.
- Ny reglering om dagvatten: hantering på egen fastighet, hålla brunnsgaller inom gångbaneutrymmet fria samt förbud att föra fasta ämnen ned i rännstensbrunn.
- Tillsyn, viten och undantag tydliggörs: Tekniska nämnden anges som tillsynsmyndighet; undantagsbestämmelsen justeras och möjligheten till vite tydliggörs.

3. Jämförelsetabell – paragraf för paragraf

Tabellen nedan redovisar centrala förändringar mellan gällande föreskrifter (2007) och föreslagna revideringar.

Paragraf/område	Gällande föreskrifter	Förslag till föreskrifter	Förändring
Tillämpningsområde & definitioner (1 § → 1 §)	1 §: Fastighetsinnehavare ansvarar för gångbana och annat erforderligt utrymme för gångtrafiken; krav på hälsa, trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet.	1 §: Definition av "gångbaneutrymmet" (gångbana och del av väg som används för gångtrafik där gångbana saknas). Ansvar där gångbana saknas: minst 1,5 m från tomtgräns; max 10 m när grönremsa finns. Hörnfastigheter	Väsentlig precisering av geografiskt ansvar och begrepp; minskar tolkningsutrymme och tvister.

		omfattas längs båda gatusträckor och i hörnsväng. Delat ansvar om utrymmet ligger mellan två fastigheter. Definition av fastighetsinnehavare enligt fastighetstaxeringslagen.	
Vinterrenhållning, snö & halka (2 § → 3 §)	2 §: Snarast avlägsna snö och is; skyndsam sandning; förbud mot snötippar på offentlig plats; kommunen kan snöröja vissa gångbanor; fastighetsinnehavare ansvarar för in-/utfarter.	3 §: Behåller kärnkrav men lägger till förbud att lägga snö så att elskåp, vägmärken, gatubelysning m.m. blockeras/skymts. Kommunens ansvar tydliggörs inklusive prioriteringsordning. När kommunen lägger upp snö i gångbaneutrymmet upphör fastighetsägarens ansvar för den del som tas i anspråk.	Skärpning och precisering av hantering; ökad säkerhet och driftbarhet.
Barmark, växtlighet & hinderfri höjd (3 § → 4 §)	3 §: Sopa och föra bort orenlighet; ta bort ogräs; hålla ytan i skick enligt 2 § gaturenhållningslagen.	4 §: Uttryckliga krav på att hålla gångbaneutrymmet rent från sand, skräp och växtlighet samt uppfylla hinderfri höjd: inom centrumfyrkanten minst 2,80 m över gång-/cykelbana; utanför centrumfyrkanten minst 3,50 m över gång-/cykelbana; över körbana minst 4,60 m. Skyltar får inte skymmas.	Utvidgning: tydliga mått för hinderfrihet och siktsäkerhet; förbättrad framkomlighet.
Dagvatten (– → 5–6 §§)	–	5 §: Dagvatten ska hanteras på egen fastighet; vatten får inte ledas ut på allmän plats. 6 §: Brunnsgaller inom	Ny reglering som förebygger halka, skador och störningar på allmän

		gångbaneutrymmet ska hållas fria från snö/is, löv m.m.; förbud att spola/sopa fasta ämnen i rännstensbrunn.	plats samt tydliggör ansvarsfördelning.
Övrigt – generalklausul hälsa/trevnad (1 § → 7 §)	1 §: Generella krav på hälsa, trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet kopplade till 2 § gaturenhållningslagen.	7 §: Sammanhållen generalklausul under rubriken ”Övrigt” med motsvarande innehåll.	Redaktionell omflyttning utan materiell förändring i sak.
Tillsyn, sanktioner & undantag (4 § → 7 §)	4 §: Böter enligt 14 § gaturenhållningslagen; 12 § om förelägganden och tvångsutförande; undantag kan medges av kommunfullmäktige vid synnerliga skäl.	7 §: Böter enligt 14 §; Tekniska nämnden utövar tillsyn; förelägganden kan förenas med vite enligt 12 §; kostnadsersättning enligt 15 §; undantag kan medges av Tekniska nämnden om det kan ske utan påtaglig olägenhet och utan åsidosättande av hälsa/trevnad.	Beslutsnivå för undantag tydliggörs ligga hos TN, i enlighet med tidigare delegation från KF Undantagsrekvisit mildras; tillsyns- och vitesmöjlighet tydliggörs.

Gällande föreskrifter (2007)	Föreskriftsförslaget
Föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun Umeå kommun föreskriver följande med stöd av 3 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning (nedan gaturenhållningslagen) och 1 § förordningen (1998:929) om gaturenhållning och skyltning. 1 § **Inledande bestämmelser** Det åligger innehavare av fastighet inom område med detaljplan, där kommunen är huvudman för allmänna platser, att svara för renhållning av gångbana och annat för gångtrafiken erforderligt utrymme utanför fastigheten enligt nedanstående föreskrifter. Skyldigheten gäller även innehavare av fastighet inom sådant område där staten varit väghållare om kommunen övertagit väghållaransvaret. Gångbana och annat för gångtrafiken erforderligt utrymme utanför fastigheten ska genom renhållnings- snöröjnings- och liknande åtgärder enligt 2 § gaturenhållningslagen hållas i sådant skick att uppkomsten av olägenheter för människors hälsa hindras. Vidare ska de krav tillgodoses som med hänsyn till förhållandena på platsen och övriga omständigheter kan ställas ifråga om trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet.	**Föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun** Umeå kommun föreskriver följande med stöd av 3 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning (nedan gaturenhållningslagen) och 1 § förordningen (1998:929) om gaturenhållning och skyltning. **Fastighetsinnehavares skyldighet** 1 § Det åligger innehavare av fastighet inom område med detaljplan, där kommunen är huvudman för allmänna platser, att *utföra de renhållnings-, sn*öröjnings- och liknande åtgärder som avses i 2 § första stycket gaturenhållningslagen i fråga om gångbanor och andra utrymmen utanför fastigheten som behövs för gångtrafiken (nedan kallat gångbaneutrymmet). Gångbaneutrymmet utgörs utöver en gångbana även av den del av vägen som används för gångtrafik i de fall en gångbana saknas. Det kan avse områden också där gångbanan eller vägen inte ligger i direkt anslutning till fastigheten, exempelvis om ett mindre grönområde ligger mellan tomtgräns och gångbana. - Vid avsaknad av gångbana gäller ansvaret för det utrymme som behövs för gångtrafiken, minst 1,5 meter från fastighetens tomtgräns, utan att räkna in rännsten eller liknande. - Om en grönyta finns mellan tomtgräns och gångbana eller väg har fastighetsinnehavaren ansvaret maximalt 10 meter från fastighetens tomtgräns. *För hörnfastighet gäller renhållningsskyldigheten längs båda gatusträckningarna samt i hörnets sväng där gångtrafik förekommer.*

	Om gångbaneutrymmet är beläget mellan två fastigheter åligger det respektive fastighetsinnehavare att fullgöra renhållningsskyldigheten till lika andel. Skyldigheten gäller även innehavare av fastighet inom sådant område där staten varit väghållare om kommunen har övertagit väghållaransvaret. Med fastighetsinnehavare avses enligt 1 § lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning den som äger fastigheten eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare. **Närmare föreskrifter om de åtgärder som ska vidtas** 2 § Nedanstående närmare föreskrifter gäller i fråga om de åtgärder som ska vidtas av fastighetsinnehavaren. **Snöröjning och halkbekämpning** 3 § Det åligger fastighetsinnehavaren att snarast avlägsna snö och is som är till olägenhet för gångtrafiken och att vid halka skyndsamt sanda gångbaneutrymmet/gångbanorna eller att vidta andra åtgärder till motverkande av halka. Fastighetsinnehavare svarar själva för sandning, snöröjning och halkbekämpning framför in- och utgång samt andra in- och utfarter till fastigheten. Snö och is som tillfälligt lagts på gångbanutrymmet från tomt, portgång, infart, tak, balkong eller liknande ska skyndsamt avlägsnas. Det är förbjudet att lägga snö eller liknande inom område med detaljplan där kommunen är huvudman för offentlig plats. För snö som behöver forslas bort hänvisas fastighetsägare till kommunens anvisade snötippar, eller annan mark som
2 § **Vinterrenhållning** Det ankommer på fastighetsinnehavaren att snarast avlägsna snö och is som är till olägenhet för gångtrafiken och att vid halka skyndsamt sanda gångbanorna eller vidta andra åtgärder för motverkande av halka.	

Snö och is, som från tomt, portgång, infart, tak eller dylikt utläggs på allmän plats ska genom fastighetsägarens försorg därifrån skyndsamt undanskaffas. Det är förbjudet att anbringa snötippar eller dylikt inom område med detaljplan där kommunen är huvudman för offentlig plats. Fastighetsägare hänvisas till kommunens snötippar. Beträffande snöröjning av gångbanor svarar kommunen för denna i den omfattning som kommunfullmäktige föreskriver. Fastighetsinnehavare svarar själva för sandning, snöröjning och isbekämpning framför in- och utgång samt andra in- och utfarter till fastigheten. På gångbanor som kommunen snöröjer svarar kommunen för undanskaffande av snö och is samt för sandning och snöupptagning. Gångbanor som inte snöröjs används av kommunen som snöupplag. Av detta följer att fastighetsinnehavarens skyldighet enligt ovan endast gäller intill dess att gångbanorna är tagna i anspråk som snöupplag.	fastighetsinnehavaren har avtal med eller uttryckligt tillstånd att använda för snöupplag. Fastighetsinnehavaren får inte heller lägga upp snö så att det hindrar åtkomst till gatubelysningsstolpar, elskåp, vägmärken eller andra anordningar som kräver drift och underhåll. Detta omfattar även att vägmärken och skyltar inte får skymmas av snö. Beträffande snöröjning av gångbanor svarar kommunen för denna i den omfattning som kommunfullmäktige föreskriver. På gångbanor som kommunen snöröjer svarar kommunen för undanskaffande av snö och is samt för sandning och snöupptagning, vilket sker enligt en fastställd prioriteringsordning. Gångbanor som inte snöröjs används av kommunen som snöupplag. När kommunen lägger upp snö i gångbaneutrymmet upphör fastighetsägarens ansvar för den del av ytan som tagits i anspråk som snöupplag. **Växtlighet och nedskräpning** 4 § Det åligger fastighetsinnehavaren att sopa upp och föra bort sand samt annan orenlighet och nedskräpande föremål från gångbaneutrymmet. Det åligger också fastighetsinnehavaren att ta bort ogräs och annan växtlighet vid tomtgräns som sträcker sig över gångbaneutrymmet i syfte att säkerställa framkomlighet och trafiksäkerhet. Förutom växtlighet gäller det även t.ex. markiser, flaggor och skyltar som inte får skjuta ut över:

3 § **Barmarksrenhållning** Det ankommer på fastighetsinnehavaren att sopa, föra bort orenlighet och nedskräpande föremål, ta bort ogräs samt att sopa upp och föra bort sand. Fastighetsinnehavaren ska också vidta övriga erforderliga åtgärder för att hålla gångbanan och övrigt utrymme avsett för gångtrafiken i det skick som krävs enligt 2 § gaturenhållningslagen.	- En gång- och/eller cykelbana inom centrumfyrkanten[1] på lägre höjd än 2,80 meter. - En gång- och/eller cykelbana utanför centrumfyrkanten[2] på lägre höjd än 3,50 meter. - En körbana på lägre höjd än 4,60 meter. Gatubelysning, vägmärken och skyltar får inte heller skymmas av föremål eller växtlighet. Skymmande växtlighet som påverkar framkomlighet, trafiksäkerhet, trygghet och sikt ska beskäras. Det är också viktigt att gatubelysningsstolpar, elskåp, vägmärken eller andra anordningar hålls fria från växtlighet så att de inte hindrar drift och underhåll. **Dagvatten** 5 § Det åligger fastighetsinnehavaren att hantera dagvatten på egen fastighet. Vatten får inte ledas ut på allmän platsmark. 6 § Det åligger fastighetsinnehavaren att hålla galler till rännstensbrunn fritt från snö och is och fritt från grenar, löv och annat skräp i de fall rännstensbrunnen ligger inom gångbaneutrymmet. Fasta ämnen såsom stenar, grus och skräp, får inte sopas eller spolas ned i rännstensbrunnen. **Övrigt** 7 §

[Motsvarande till 5 § i föreskriftsförslaget saknas i Föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun 2007]	Fastighetsinnehavaren ska också vidta övriga erforderliga åtgärder för att hålla gångbaneutrymmet i sådant skick att uppkomsten av olägenheter för människors hälsa hindras. Vidare ska de krav tillgodoses som med hänsyn till förhållandena på platsen och övriga omständigheter kan ställas i fråga om trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet.
[Motsvarande till 6 § i föreskriftsförslaget saknas i Föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun 2007]	**Tillsyn, viten och undantag** 8 § Fastighetsinnehavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte fullgör sina skyldigheter enligt 1 och 3–6 §§ kan dömas till böter enligt 14 § första stycket i lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning. Tekniska nämnden utövar tillsyn över efterlevnaden av dessa föreskrifter. I 12 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning finns vidare bestämmelser om förelägganden som kan förenas med vite och tvångsutförande på den försumlige fastighetsinnehavarens bekostnad. Den som gjort sig skyldig till en sådan gärning kan enligt 15 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning förpliktas att ersätta kommunen de kostnader som föranleds av gärningen.
[Motsvarande finns i 1 § andra stycket i Föreskrifter om gångbanerenhållning i Umeå kommun 2007]	Tekniska nämnden kan efter skriftlig ansökan medge undantag från den skyldighet som annars åvilar fastighetsinnehavare, om det kan ske utan påtaglig olägenhet på platsen och utan åsidosättande av människors hälsa eller i övrigt nedsättande av allmän trevnad.
4 § **Ansvar, undantag** Fastighetsinnehavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte fullgör sina skyldigheter enligt 1 – 3 §§ kan dömas till böter enligt 14 § gaturenhållningslagen. I 12 § gaturenhållningslagen finns vidare bestämmelser om förelägganden och om tvångsutförande på den ansvariges bekostnad.	[1] Centrumfyrkanten i Umeå, det vill säga det område som i norr och söder avgränsas av Järnvägsallén och Ume älv, i väster och öster av Västra Esplanaden och Östa Kyrkogatan.

Kommunfullmäktige kan efter skriftlig ansökan medge undantag från den skyldighet som annars åvilar innehavare av fastighet, om synnerliga skäl därtill föreligger.	[2] Utanför Centrumfyrkanten i Umeå, dvs. övriga stads- och kommundelar i Umeå kommun.

UMEÅ KOMMUN

Tekniska nämnden

Checklista: Föreskrifter om gångbanerenhållning

Perspektiv – tänk på kommunmedborgare	Ingen inverkan/kan ej bedömas	Positiv inverkan	Negativ inverkan
Barn		X	
Jämställdhet (flickor och pojkar)	X		
Jämställdhet (kvinnor och män)		X	
Folkhälsa		X	
Tillgänglighet		X	
Trygghet		X	
Miljö	X		
Ekonomi	X		
Tillväxt	X		
Annat perspektiv:	X		

Positiv inverkan	Beskriv hur beslutet inverkar positivt utifrån olika perspektiv.

- Barn påverkas bland annat utifrån Säkra skolvägar.
- Jämställdheten ökar utifrån att framkomligheten på gångbanor förbättras, vilket underlättar för fotgängare och cyklister vilket i högre grad är kvinnor.
- Folhälsan ökar då fler kan cykla eller gå när framkomlighet på gångbanor är god.
- Trygghet och trafiksäkerhet ökar för fotgängare och cyklister när framkomligheten på gångbanor är god. Underlättar också underhåll av t.ex. belysningsstolpar, vilket minskar att gator och gångbanor är mörklagda.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-28
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2026/00008

Aktuellt från förvaltningen maj

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar
att med utgångspunkt från föredragningen ge förvaltningen i uppdrag att ……..
att konstatera att inga tilläggsuppdrag läggs med utgångspunkt i föredragningen

Ärendebeskrivning
Förvaltningschefen föredrar aktuellt arbete vid förvaltningen.

Beslutet ska skickas till

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2026-04-28
Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2026/00009

Kurser och konferenser maj

Förslag till beslut
Tekniska nämnden beslutar

att till protokollet notera att ledamöter och ersättare tagit del av information om kurser och konferenser.

Ärendebeskrivning
Kurser och konferenser inom tekniska nämndens verksamhetsområden presenteras.

Beslutsunderlag
Inga kurser har inkommit.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2026-04-17

Tekniska nämnden

Diarienr: TN-2026/00005

Delegationsbeslut och anmälningsärenden maj

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att godkänna redovisning av delegationsbeslut och anmälningsärenden.

Ärendebeskrivning

Redovisning av ärenden beslutade med stöd av tekniska nämndens fastställda delegationsordning samt anmälningsärenden.

Beslutsunderlag

Delegationsbeslut gatu- och parkärenden, april 2026
- Upplåtelse offentlig plats – tillstånd, lokala trafikföreskrifter, tillstånd/dispenser, övrigt, avgivna remissvar samt yttranden. Bilaga.

Delegationsbeslut fordonsvrak
- Lagen om flyttning av vissa fordon, april 2026. Bilaga.

Delegationsbeslut särskild kollektivtrafik/färdtjänst
1. Kommunal färdtjänst, april 2026. Bilaga
2. Riksfärdtjänst, april 2026. Bilaga
3. Parkeringstillstånd, april 2026. Bilaga.

Delegationsbeslut skador
- Anmälda skadeärenden samt beslut. Bilaga.

Delegationsbeslut fastighetsärenden
- Extern förhyrning av lokaler, beslut om antagande av konsulter, entreprenörer och leverantörer för underhålls- och investeringsobjekt inom Fastighetstekniks verksamhetsområde och igångsättningstillstånd, rivning av bebyggda fastigheter, april 2026. Bilaga.

Anmälningsärenden

- KF Protokollsutdrag 2026-03-30. Bilaga.
  Reglemente för kommunens styrelse och nämnder 1.3.2. Bilaga.
- FGN Protokollsutdrag. Bilaga.
  Bilaga 1- Utredning om kamerabevakning Tegs centralskola. Bilaga.

Tjänsteskrivelse

Dnr: TN-2026/00005

- KF Protokollsutdrag ÅR 2025. Bilaga.
  KS-2025_00278-17 Förslag ombudgetering av investeringsmedel till 2026-2028 sammanställning av 2474351_1_1. Bilaga.
  KS-2025_00278-17 Styrelse och nämnders budgetavvikelse 2025 2474353_1_1. Bilaga.
  KS-2025_00278-17 Umeå kommuns årsredovisning 2025 2474352_1_1. Bilaga.
- KF Protokollsutdrag styrdok vt 2026. Bilaga.
  Bilaga1. Bilaga.

Beredningsansvariga

Ulla Nilsson, Tommy Johansson, Martin Nylander, Anna Bugaeva, Frida Herbeck, Åsa Larsson och Annika Kjellsson Lind

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-03-30

§ 81

Diarienr: KS-2014/01024

Revidering av reglemente för styrelse och nämnder

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa reglemente för styrelse och nämnder enligt bilaga 1.

Ärendebeskrivning

Reglemente för styrelse och nämnder är ett dokument där kommunfullmäktige fördelar uppdrag, ansvar och mandat till nämnder. Flera nämnder föreslår fullmäktige att besluta om revidering av de specifika beskrivningar som gäller deras nämnd.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Nuvarande reglemente behöver uppdateras utifrån ändrad lagstiftning och förändrade begrepp. Några punkter har tillkommit utifrån nytt ny lagstiftning och nytt ansvarsområde.

Tekniska nämnden
Sedan 2022 har varje nämnd i reglementet ett grunduppdrag som beskriver nämndens huvudsakliga ansvarsområden. Nämnden vill flytta om text i reglementet så att beskrivningen av nämndens grunduppdrag utökas. Förändringen innebär inte något förändrat ansvar utan det handlar om flytt av text mellan olika rubriker.

Äldrenämnden/Individ och familjenämnden
Revideringen handlar i huvudsak om att tydliggöra ansvaret mellan äldrenämnden och individ- och familjenämnden kring utförandet av hemtjänst, hemsjukvård och insatsen boendestöd.

Båda nämnderna är överens om förändringen i reglementet. Förändringen innebär ingen förändring av organisation, verksamhet eller ekonomi utan är ett förtydligande av hur verksamheten sett ut i praktiken sedan socialnämnden delades i två. Respektive nämnd har kvarvarande

ansvar för utredning, beslut och uppföljning av beslut medan utförandet av insatsen utförs av den andra nämnden.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Nämnden har sett över grunduppdrag och ansvar i reglementet bland annat med anledning av utbildningsförvaltningens uppdelning. Föreslagna förändringar avser framför allt reviderade beskrivningar. Ansvar för kompetensförsörjning har lagts till.

Stadsledningskontorets bedömning
Stadsledningskontoret har inget att invända mot föreslagna förändringar.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Förslag till reviderat reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder
Underlag Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Underlag Tekniska nämnden
Underlag Äldrenämnden
Underlag Individ och familjenämnden
Underlag Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Följande yttrar sig: Hans Lindberg, Lars Brännström, Lena Andersson, Anders Norqvist, Mariam Salem, Petter Nilsson, Åsa Bäckström och Janet Ågren.

Yrkanden
Hans Lindberg (S), **Lena Andersson (M), Mariam Salem (MP), Petter Nilsson (SD), Anders Norqvist (L)** – Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning som godkänns
Bifall mot avslag till kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Umeå kommun **Protokollsutdrag**
Kommunfullmäktige 2026-03-30

Beslutet ska skickas till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Tekniska nämnden
Äldrenämnden
Individ och familjenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

UMEÅ KOMMUN

Reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder

Beslutad av:	**Diarienummer:**	**Beslutsdatum:**
Fullmäktige	KS-2014/01024	Se revideringslogg i slutet av dokumentet
Dokumenttyp:	**Ansvarig nämnd**	**Version**
Reglemente	Kommunstyrelsen	1.3.2

Innehåll

1.1 Nämndernas uppdrag 3
1.2 Nämndernas arbetsformer 6
2.1 Kommunstyrelsen 11
2.2 Krisledningsnämnd 19
2.3 Byggnadsnämnden 20
2.4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden 22
2.5 Tekniska nämnden 24
2.6 Individ- och familjenämnden 26
2.7 Äldrenämnden 28
2.8 För- och grundskolenämnden 30
2.9 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 32
2.10 Kulturnämnden 34
2.11 Fritidsnämnden 35
2.12 Valnämnden 37
2.13 Personalnämnden 38
Revideringar 39

1. Regler och riktlinjer

Det som sägs i detta reglemente gäller alla nämnder i Umeå kommun, om inte annat anges i det nämndspecifika reglementet. För gemensamma nämnder finns separat antagna reglementen.

Med nämnd avses även kommunstyrelsen.

1.1 Nämndernas uppdrag

Samtliga nämnder ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de grunduppdrag, mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelserna i detta reglemente.

Nämnden ansvarar inom denna ram för upprättande av verksamhetsplan och budget.

Nämnden ska regelmässigt rapportera till fullmäktige hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Nämnden ansvarar för sin förvaltning, dess organisation, kompetensförsörjning samt fördelning av arbetsmiljöuppgifter från kommunfullmäktige. Nämnden har det operativa personalansvaret och övergripande arbetsmiljöansvaret för sin förvaltning.

Respektive nämnd svarar inom sitt område för:

- att informera om verksamheten och nämndens arbete såväl internt som till allmänheten,
- att en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av det egna verksamhetsområdet görs,
- att verka för att samråd sker med brukare av nämndens tjänster,
- att fortlöpande reformera det kommunala regelbeståndet inom verksamheten,
- nämnden är personuppgiftsansvarig enligt gällande lagstiftning om behandling av personuppgifter för de personuppgifter som nämnden behandlar,
- att lämna instruktioner till annan nämnd gällande behandling av nämndens personuppgifter,
- digitala tjänster och informationssystem som stödjer nämndens verksamhet,
- informationssäkerhet
- sin information, dess förvaltning och dess användbarhet.
- att ansöka om statsbidrag gällande nämndens verksamhet,
- att i övrigt fullgöra de uppgifter som fullmäktige överlämnar till nämnden.

Talerätt

Nämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden, undantaget personalärenden, inom sitt verksamhetsområde och därvid träffa

överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.

Samverkan med andra nämnder

För fullgörande av sina arbetsuppgifter äger nämnden att från kommunens övriga styrelser, nämnder och befattningshavare inhämta de upplysningar som nämnden för sin verksamhet finner behövliga.

Nämnderna ska därutöver verka för samverkan med kommunens övriga nämnder och bolag för att gemensamt nå kommunens övergripande mål och uppdrag.

Brukarmedverkan

Nämnden ska i sitt arbete verka för att uppnå en dialog med medborgare och brukare.

Arkiv

Nämnden ansvarar för att nämndens arkiv vårdas och förtecknas i enlighet med arkivlagen. För kommunen finns ett särskilt upprättat arkivreglemente, kommunstyrelsen är arkivmyndighet.

Taxefrågor och dylikt

Nämnden ska upprätta förslag till taxor och avgifter inom nämndens område, samt att besluta i ärenden gällande tillämpningen av fullmäktige antagen taxa. Nämnden får besluta om mindre taxor som ej är av principiell beskaffenhet.

I förekommande fall beslutar nämnden om mindre uthyrningar för de lokaler nämnden disponerar/förvaltar.

Inköp och upphandling

Varje nämnd är en egen upphandlande myndighet. Nämnden har ansvar för, och mandat att förbereda, genomföra och realisera nämndspecifika och/eller nämndgemensamma upphandlingar inom ram för den avgränsning som nämndens grunduppdrag utgör.

Nämnden ska:

- upprätthålla en ändamålsenlig organisation och kompetens i inköps- och upphandlingshänseende
- följa kommungemensamma direktiv och riktlinjer inom inköps- och upphandlingsområdet som fastställts av kommunfullmäktige respektive kommunstyrelsen.
- nyttja kommungemensamma stöd- och expertfunktioner samt kommungemensamma processer/digitala tjänster inom inköps- och upphandlingsområdet.

- bidra till att utveckla kommungemensamma stöd- och expertfunktioner samt kommungemensamma processer/digitala tjänster inom inköps- och upphandlingsområdet.

Civil beredskap och säkerhet

Nämnden ansvarar för den civila beredskapen i nämndens verksamheter. Detta innebär att nämnden ansvarar för att det kontinuerligt genomförs analys, planering och förberedelser för att upprätthålla kontinuitet och tillgodose ändamålsenlig säkerhet och beredskap i de verksamheter som nämnden ansvarar för. Nämnden ansvarar för att förebygga, hantera och följa upp/utvärdera händelser som berör nämndens verksamheter.

Nämnden ansvarar för att upprätta en ändamålsenlig organisation i beredskaps – och säkerhetsfrågor. Nämnden ansvarar för att delta i framtagande av kommunövergripande analyser, planering, förberedelser och utbildningar/övningar inom säkerhets- och beredskapsområdet.

1.2 Nämndernas arbetsformer

I tillämpliga delar gäller dessa bestämmelser även i utskottens arbete, där nämnden inte beslutat annat.

Ersättarnas tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Inkallande av ersättare

En ledamot som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde svarar för att inkalla ersättare. Den ersättare kallas som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in. Ersättare kallas in i den ordning de tagits upp kommunfullmäktiges valprotokoll.

Ersättare för ordföranden

Om varken ordföranden eller en vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör den till åldern äldste ledamoten ordförandens uppgifter.

Om ordföranden eller vice ordförande på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden/vice ordförande. Ersättaren fullgör ordförandens/vice ordförandens samtliga uppgifter.

Närvarorätt

Kommunstyrelsens ordförande och vice ordföranden har rätt att närvara vid nämndernas sammanträden och delta i överläggningarna. Nämnd får därutöver, om särskilda skäl föreligger, medge ledamot i kommunstyrelsen denna rätt. Den förtroendevalde har i den utsträckning nämnden beslutar rätt att få sin mening antecknad till protokollet.

Nämnden får också ge annan förtroendevald som inte är ledamot i kommunstyrelsen rätt att närvara vid nämndens sammanträden.

Närvarorätten enligt första och andra stycket ovan gäller inte i ärenden som rör myndighetsutövning mot enskild.

Nämnden får härutöver bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid nämndens sammanträden.

Sammanträdenas tidpunkt

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

Offentliga sammanträden

Nämnden beslutar om huruvida sammanträden i nämnden ska vara öppna för allmänheten.

Digital nämndadministration
Alla handlingar rörande nämnden hanteras digitalt och distribueras endast digitalt till ledamöter och ersättare i nämnderna.

I undantagsfall, om ordföranden så beslutar, får handlingar distribueras på annat sätt.

Ställa in sammanträde

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena. Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

Sammanträde på distans

Kommunstyrelse eller nämnd får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud. Ledamot som önskar delta på distans ska i förväg anmäla detta till ordförande och kommunstyrelsens/nämndens kansli. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans. Styrelsen/ nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i styrelsen/ nämnden.

Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen ska innehålla uppgifter om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet i god tid innan sammanträdet, dock senast 3 dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt eller inom annan tid.

När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den till åldern äldste ledamoten göra detta.

Presidium

Där annat inte anges består nämndens presidium av ordförande och vice ordförande.

Ordföranden

Nämndens ordförande ska

- med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för nämndens verksamhet, effektiviteten i denna samt ta initiativ i dessa frågor,
- främja samverkan mellan nämnden och kommunens övriga nämnder och bolag
- representera vid uppvaktningar, konferenser och sammanträden om inte nämnden bestämt annat i ett särskilt fall.
- Svara för att nämnden får de sakupplysningar som är behövliga för att fatta beslut,
- Verka för att arbetsklimatet i nämnden präglas av respekt, tillit och förtroende.

Ordföranden får fatta beslut i ärenden som är så brådskande att ärendets avgörande inte kan vänta till dess nämnden kan sammankallas, beslutet skall anmälas vid nästkommande nämndssammanträde.

Nämndinitiativ

Ett nämndinitiativ är ett sätt för en enskild ledamot eller för flera ledamöter tillsammans att nyttja kommunallagens möjlighet att väcka ett ärende i nämnden. För att ärendet ska kunna väckas vid nämndens sammanträde måste initiativet ligga inom nämndens uppdrag och ansvarsområde. Nämndinitiativ ska lämnas skriftligt.

Nämndinitiativ kan lämnas inför eller under ett sammanträde. Endast de ledamöter som tjänstgör vid sammanträdet har rätt att lämna nämndinitiativ. Om ledamot väcker ärende i nämnd under pågående sammanträde ska ärendet hänskjutas till förvaltning för beredning om ärendet inte kan avgöras under sammanträdet.

Protokoll

Nämnden ska föra protokoll över sina sammanträden. Protokollen bör publiceras på kommunens webbsida om det inte föreligger hinder däremot.

Justering av protokoll

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Reservation

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Delgivning

Delgivning med nämnden sker med ordföranden, förvaltningschefen eller annan anställd som nämndens bestämmer.

Undertecknande av handlingar

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av nämndens ska undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denna av vice ordföranden och kontrasigneras av anställd som nämnden bestämmer.

I övrigt bestämmer nämnden vem som ska underteckna handlingar.

Beslut som fattas med stöd av delegation samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning därav undertecknas av den som fattat beslutet och i förekommande fall, kontrasigneras av den som utsetts därtill.

Utskott

I de nämnder som enligt detta reglemente skall ha utskott väljer nämnden för den tid nämnden beslutar bland utskottets ledamöter en ordförande och en vice ordförande. Om nämnd vill bilda eller avveckla utskott krävs beslut i kommunfullmäktige samt revidering av detta reglemente.

De nämnder som har utskott ska fastställa arbetsordning som tydliggör vilka frågor som ska hanteras i utskottet, hur utskottets arbete ska bedrivas samt delegation från nämnd till utskottet.

Om ordföranden i utskottet på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att tjänstgöra får nämnden utse en annan ledamot i utskottet att som ersättare för ordföranden göra dennes uppgifter.

Ersättare ska närvara vid utskottets sammanträden endast om ledamot är förhindrad att tjänstgöra, Ersättare ska inkallas till tjänstgöring i den av nämnden vid valet bestämda ordningen.

Avgår en ledamot eller en ersättare i utskottet, som inte utsetts vid proportionellt val, ska fyllnadsval snarast förrättas.

Utskottet sammanträder på dag och tid som varje utskott bestämmer, Sammanträdet ska också hållas när ordföranden anser att det behövs. Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena, kallelsen ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt uppgift om vilka ärenden som ska behandlas.

Utskottet får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Vid utskottssammanträde ska protokoll föras.

De ärenden som ska avgöras av nämnden i dess helhet bör beredas av utskottet om beredning behövs. Ordföranden, Stadsdirektören eller förvaltningschefen överlämnar sådana ärenden till utskottet.

När ärenden beretts ska utskottet lägga fram förslag till beslut.

2. Nämndspecifika reglementen

2.1 Kommunstyrelsen

Utöver det som föreskrivs om kommunstyrelsen i kommunallagen gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Sammansättning

Kommunstyrelsen består av 15 ledamöter och 15 ersättare. Kommunstyrelsens presidium består av ordförande samt 1:e och 2:e viceordförande

Utskott

Kommunstyrelsen har ett näringslivs- och arbetsutskott, ett planeringsutskott samt ett hållbarhetsutskott. Utskotten har 7 ledamöter och 7 ersättare.

Kommunstyrelsens grunduppdrag

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar kommunens verksamheter och ekonomi samt följer upp och rapporterar utvecklingen i kommunens verksamheter till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över kommunens nämnder, bolag och av kommunen förvaltade stiftelser.

Kommunstyrelsen ska utöva en samordnad styrning, bereda ärenden inför kommunfullmäktige och ansvara för uppföljning av att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen har ansvar att leda och samordna utveckling av för kommunen strategiskt viktiga områden som ej fördelats till annan nämnd, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för:

- kommunkansli, arkiv och juridik
- arbetsgivarfrågor & lönehantering
- ekonomi, styrning & upphandling
- kommunikation
- översiktsplanering
- markförsörjning och exploatering
- näringslivsutveckling
- säkerhet och trygghet
- strategisk utveckling & innovation

Kommunstyrelsen är även anställningsmyndighet för kommunens samlade förvaltningsorganisation och ansvarar för arbetsgivarpolitiken.

Kommunstyrelsens lednings- och styrfunktion

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen ska leda och

samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter, detta innebär bland annat att leda, samordna och utveckla:

- den kommunala demokratin och dialogen med kommunens medborgare
- kommunens insatser för att allmänt främja sysselsättningen och näringslivet, inklusive marknadsföring av platsen Umeå
- den översiktliga planeringen och användning av mark och vatten samt samordning och planering av infrastruktur såsom energi, trafik, kommunikationer och vatten/avlopp
- markpolitiken och markberedskap samt att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas
- energiplaneringen samt att energihushållningen främjas
- strategiska HR-processer och arbetsgivarfrågor
- kommunövergripande Intern och extern kommunikation
- det kommunövergripande arbetet med informationssäkerhet
- det kommunövergripande arbetet med interna säkerhetsfrågor i kommunen
- den kommunala verksamhetens kvalitet
- kommunens arbete med hållbarhetsfrågor,
- kommungemensam utvecklingskapacitet och innovationsförmåga
- det kommungemensamma funktionshindersrådet, interreligiösa rådet, landsbygdsrådet, brottsförebyggande rådet och det kommungemensamma arbetet med minoritetsfrågor
- det kommunövergripande arbetet med informationsförvaltning
- kommungemensam samordning internt och externt i trygghetsskapande och brottsförebyggande syfte
- att jämställdhet mellan kvinnor och män främjas

Kommunstyrelsen ska med uppmärksamhet följa och bevaka sådana frågor som ingår i den kommunala kompetensen och är av vikt för kommunens medlemmar, nämnder och bolag.

I kommunstyrelsens styrfunktion ingår att leda arbetet med och samordna utformningen av styrningen av hela den kommunala verksamheten. Detta innebär att kommunstyrelsen ansvarar för att leda och samordna:

- planeringen av kommunens ekonomi och verksamheter.
- en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls.
- beredning av kommunövergripande styrdokument av organiserande, aktiverande och normerande karaktär (inklusive men ej begränsat till mål och riktlinjer)

- arbetet med att kommunövergripande och kommungemensamma styrdokument är aktuella, relevanta, inbördes samordnade och samlade i en kommungemensam förteckning.
- arbetet med att reformera det kommunala regelbeståndet,
- arbetet med att övervaka att av fullmäktige fastställda styrdokument, mål, uppdrag och planer för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt,
- arbetet med samordning och att samordningsträffar genomförs med nämndpresidierna och förvaltningscheferna,
- övervaka att kommunens löpande förvaltning i övrigt sköts lagligt och ekonomiskt,
- ansvar för att organisera, bedriva, styra, kontrollera och följa upp kraftverksamheten
- göra framställningar i målfrågor som inte i lag är förbehållna annan nämnd

Kommunstyrelsen ansvarar vid behov för beslut om att:

- omfördela budgetramar mellan nämnderna under förutsättning att berörda nämnder är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens totala budget.
- samordning och gränsdragning mellan kommunens nämnder samt mellan kommunens nämnder och bolag. Principiella gränsdragningsfrågor ska tillställas kommunfullmäktige.

Civil beredskap

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för kommunens samordning, analys, planering och beredskapsförberedelser.

Kommunstyrelsen är ansvarig för utvärdering av kriser och andra oönskade händelser efter att kommunen aktiverat någon del av sin krisledning/krisorganisation

Säkerhetsskydd

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för säkerhetsskydd i kommun en i enlighet med gällande lagstiftning.

Inköp och upphandling

Kommunstyrelsen ansvarar för att kommunens inköpsverksamhet vilar på en gemensam grund och är ändamålsenligt utformad för att tillgodose kommunens behov på strategisk, taktisk och operativ nivå. Styrelsen ska också företräda kommunen vid strategisk samverkan avseende inköp/upphandling med andra upphandlande myndigheter och enheter

Kommunstyrelsens uppföljnings- och uppsiktsansvar

Kommunstyrelsen leder och samordnar uppföljningen av kommunens ekonomiska ställning, kommunens utveckling och verksamheter. Detta innebär att kommunstyrelsen har ansvar för att:

- i enlighet med fullmäktiges direktiv tillse att uppföljning och rapportering sker till fullmäktige från samtliga nämnder och bolag
- följa hur den interna kontrollen sköts i nämnderna,
- en gång årligen till fullmäktige rapportera om kommunens avtalssamverkan enligt kommunallagen eller enligt annan lag eller författning,
- ha uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders verksamhet samt av kommunen förvaltade stiftelser och av kommunen helägda och delägda bolag.
- inom ramen för sin uppsiktsplikt övervaka att verksamheter som bedrivs av privata utförare kontrolleras och följs upp i enlighet med lag, avtal och av fullmäktige fastställda program och direktiv,

Ansvar för kommunens företag och stiftelser

Kommunstyrelsen ska

- ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag och stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen
- ansvara för att beslut om ägardirektiv till företagen fattas och kontinuerligt hålls uppdaterade
- ansvara för regelbundna möten mellan kommunstyrelsen och företagsledningarna/stiftelseledningarna
- löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i Kommunallagen är uppfyllda beträffande de företag och stiftelser kommunen äger eller har intresse i
- att årligen innan sista maj i beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet skall delges fullmäktige snarast. Finner styrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

- tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.
- kommunstyrelsen ska regelmässigt till fullmäktige rapportera hur verksamheten i kommunen och de bolag som kommunen helt eller delvis äger utvecklas och hur den totala ekonomiska ställningen är under året,

Kommunstyrelsens övriga åtaganden

Ekonomisk förvaltning

Kommunstyrelsen ska ha hand om kommunens medelsförvaltning och därvid följa av fullmäktige meddelade föreskrifter härför. Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i tid samt vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar. Kommunstyrelsen har också hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bland annat att:

- tillse att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett,
- handha egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av den nämnden.

Arbetsgivarfrågor

Kommunstyrelsen ska ha hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare och har därvid bland annat att:

- vara anställningsmyndighet för samtlig personal i kommunen och därvid hantera frågor relaterade till lagen om anställningsskydd
- fastställa delegationsordning för personal- och organisationsfrågor
- svara för kommunövergripande lönebildning
- med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare
- förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11-14 och 38 §§ lagen om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden
- svara för tillämpning av arbetsrättsliga lagar och avtal,
- avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare
- lämna uppdrag som avses i 6 kap 3 § Lag om vissa kommunala befogenheter (2009:47)
- vara pensionsmyndighet

- besluta om stridsåtgärd

Talerätt

Kommunstyrelsen för kommunens talan i sådana mål och ärenden, där det ankommer på kommunstyrelsen och får därvid träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal på kommunens vägnar. Detta gäller också mål där någon begärt laglighetsprövning av fullmäktiges beslut, om inte fullmäktige beslutar att själv föra talan. Kommunstyrelsen får själv eller genom ombud föra kommunens talan i personalärenden.

Ansvar för övriga lagstadgade uppgifter

- Kommunstyrelsen är arbetslöshetsnämnd.
- Kommunstyrelsen fullgör de uppgifter som ankommer på kommunen under höjd beredskap enligt gällande lagstiftning.
- Kommunstyrelsen är arkivmyndighet. Närmare föreskrifter om arkivvården finns i arkivreglemente.
- Kommunstyrelsen svarar för kommunens anslagstavla.
- Kommunstyrelsen ansvarar för att uppdatera den kommunala författningssamlingen och se till att denna hålls tillgänglig i lagstadgad form.
- Kommunstyrelsen utgör huvudman för undersökningar och sanering av förorenade områden, både på privat och kommunal mark, som finansieras av naturvårdsverket. Kommunstyrelsen avgör vilka objekt som kommunen ska söka bidrag för.
- Särskilt ansvar för kommunens visselblåsarfunktion

Övriga åligganden

Kommunstyrelsen har vidare hand om:

- reformering av kommunens regelbestånd och utformningen av fullmäktiges handlingar,
- Hantering av kommunens grafiska profil och varumärke inklusive ärenden angående kommunens heraldiska vapen
- Kommunstyrelsen samordnar innehållet i och ansvarar för kommunens externa och interna webbplatser och sociala kanaler.
- att bevaka kommunens intressen vid expropriation, fastighetsbildning, fastighetsbestämning, planläggning och byggnadsväsende, gemensamhetsanläggningar och andra ärenden som är jämförliga med dessa,
- de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter i övrigt som inte uppdragits åt annan nämnd,

- Ansvara för kommunövergripande system som behandlar personuppgifter och enligt upprättad registerförteckning tillhör kommunstyrelsen. I de fall angivna system behandlar personuppgifter för andra nämnder är kommunstyrelsen personuppgiftebiträde till dessa nämnder.
- vara personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i fullmäktige,
- att utse dataskyddsombud för kommunens personuppgiftsbehandling hos kommunstyrelsen, nämnder och motsvarande kommunala organ.

Delegering från kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen ska besluta i följande grupper av ärenden

- vid behov ta upp lån och ingå borgen inom den beloppsram och de riktlinjer som fullmäktige fastställt med särskilt beaktande av de närmare föreskrifter om säkerheten som fullmäktige angivit,
- göra tekniska förändringar av budgetramar, förändringarna skall vara kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget,
- verkställa kommunens upphandling av varor och tjänster i de fall ansvar för upphandling ej delegerats till annan nämnd
- utfärda riktlinjer och anvisningar för att upprätthålla en ändamålsenlig och samordnad inköpsverksamhet i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd policy
- ta beslut gällande vilka upphandlingsområden som ska samordnas respektive inte samordnas i kommungemensam upphandling alternativt via inrättande av ett dynamiskt inköpssystem.
- styrelsens förvaltningsorganisation inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt,
- avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen. Kommunstyrelsen får också besluta i sistnämnda slag av yttranden om remisstiden inte medger att yttrandet behandlas på ordinarie sammanträde med fullmäktige,
- förvärv och överlåtelse av fast egendom genom köp, försäljning, byte, gåva, fastighetsreglering, expropriation, inlösen med stöd av plan- och bygglagen,
- upplåta och belasta kommunens fasta egendom med tomträtt, arrenderätt, servitut, ledningsrätt, vägrätt eller liknande rättigheter samt uppsäga motsvarande rättigheter,
- anskaffa rätt till utrymme i annans mark, byggnader eller anläggningar med arrenderätt, servitut, ledningsrätt, vägrätt eller liknande rättigheter samt uppsäga motsvarande rättigheter,
- besluta om markanvisning för kommande exploatering,

- godkänna exploateringsavtal som avser genomförande av detaljplaner som antas av byggnadsnämnden,
- beslut om gatukostnader enligt plan- och bygglagen,
- yttra sig över ansökningar om tillstånd enligt kamerabevakningslagen (2018:1200).
- besluta om ansökan avseende permutation/upphörande av kommunens förvaltade donationer, fonder och stiftelser

2.2 Krisledningsnämnd

Sammansättning

Krisledningsnämnden består av 7 ledamöter och 7 ersättare. Krisledningsnämndens presidium består av ordförande och vice ordförande. Personalunion med kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott ska råda.

Nämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter

Krisledningsnämnden fullgör de uppgifter som i fredstid åligger kommunen enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Delegering från fullmäktige

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att lämna begränsat ekonomiskt stöd till enskild enligt 4 kap 3 § lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

När krisledningsnämnden ska träda i funktion

Ordföranden, eller om hon eller han har förhinder vice ordföranden, bedömer när en extraordinär händelse medför att nämnden ska träda i funktion. Fullmäktige kan besluta om att nämndens verksamhet ska upphöra.

Övertagande av övriga nämnders verksamhet
När nämnden är i funktion får den besluta att överta en nämnds verksamheter och därmed fatta beslut i den utsträckning det är nödvändigt med hänsyn till den extraordinära händelsens omfattning. Beslutet ska anmälas till närmast följande kommunfullmäktigesammanträde.

De händelser som kan hanteras inom ordinarie organisation ska hanteras i denna och verksamheten ska därmed ej övertas.

2.3 Byggnadsnämnden

Sammansättning

Byggnadsnämnden består av 11 ledamöter och 11 ersättare. Byggnadsnämndens presidium består av ordförande samt vice ordförande

Byggnadsnämndens grunduppdrag

I byggnadsnämndens uppdrag ingår att verkställa kommunens fysiska planering i form av nya detaljplaner, områdesbestämmelser samt stadsdels- och kvartersöversyner. Nämnden ansvar även för lovprövning, tillsyn och prövning av strandskyddsdispens. Nämnden tar beslut om bidrag för bostadsanpassningar. Inom nämndens område finns mätnings- och kartverksamhet, förvaltning av kommunens landskaps- och fastighetsinformation samt förädling av geografiska data. Nämnden ansvarar för den kommunala lantmäterimyndigheten samt för namnsättning av stadsdelar, gator med mera. Inom sina områden arbetar byggnadsnämnden för en hållbar utveckling i Umeå.

Byggnadsnämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter

Byggnadsnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt plan- och bygglagen. Nämnden fullgör också de övriga uppgifter som enligt annan lag ska fullgöras av den kommunala nämnden inom plan-och byggnadsväsendet.

Byggnadsnämnden ansvarar för

- den grundläggande mät-och kartverksamheten,
- det administrativa och ekonomiska ansvaret för den kommunala lantmäterimyndigheten (KLM),
- den kommunala tillsynen över och den kommunala tillståndsprövningen av uppsättandet av skyltar inom kommunen,
- delar av den kommunala tillsynen avseende strandskyddet,
- fullgöra kommunens myndighetsansvar gällande renhållningsfrågor enligt 15 kap miljöbalken rörande kommunens egna fastigheter som tekniska nämnden förvaltar med undantag från dispenser för bortforsling,
- handläggning av bostadsanpassningsbidrag.

Delegering från kommunfullmäktige

Byggnadsnämnden ska besluta i följande grupper av ärenden

- upprättande av detaljplaner och områdesbestämmelser enligt PBL,
- antagande, ändring eller upphävande av detaljplaner och områdesbestämmelser enligt PBL, med undantag för de planer och bestämmelser som ska beslutas av kommunfullmäktige,

- dispenser från förbud enligt 7 kap 15 § miljöbalken gällande strandskydd i detaljplan, bygglov och lokaliseringsprövningar
- bostadsanpassningsärenden,
- namnsättning av gator/vägar, torg, parker, kvarter o dyl samt kommunens institutioner och anläggningar.

2.4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Sammansättning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden består av 11 ledamöter och 11 ersättare. Miljö- och hälsoskyddsnämnden presidium består av ordförande samt vice ordförande

Miljö- och hälskyddsnämndens grunduppdrag

I miljö-och hälsoskyddsnämndens uppdrag ingår att möjliggöra god hälsa och en hållbar utveckling i Umeå. Nämnden ansvarar för prövning och tillsyn beträffande miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelssäkerhet, alkohollagens område, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel. Nämnden bidrar med underlag för en god samhällsplanering och utveckling inom miljöövervakning, energieffektivisering, klimatpåverkan och naturvård samt utgör ett kompetensstöd i miljöfrågor vid översikts och detaljplanering. Nämnden medverkar till en ökning av allmänhetens medvetenhet om miljö-, natur-, och hälsoskyddsfrågor samt energi, klimat, och hållbar konsumtion. Nämnden ansvarar även för budget- och skuldrådgivning, konsumentrådgivning och för kommunens förvaltare i enlighet med föräldrabalken.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fullgör kommunens uppgifter:

- inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt de övriga uppgifter som enligt miljöbalken och annan lagstiftning ska fullgöras av den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet,
- enligt livsmedelslagen,
- enligt alkohollagen,
- enligt lag om tobak och liknande produkter,
- enligt lag om tobaksfria nikotinprodukter,
- enligt lagen om foder och animaliska biprodukter,
- enligt lag om handel med vissa receptfria läkemedel,
- enligt lagen om sprängämnesprekursorer,
- enligt socialtjänstlagen avseende budget- och skuldrådgivning,
- enligt 7 kap miljöbalken gällande ansvar för tillsyn och dispenser från förbud där kommunen har rätt att fatta beslut, med undantag av dispenser i detaljplan, bygglov och lokaliseringsprövningar som beslutas av byggnadsnämnden,
- enligt strålskyddslagen,
- enligt lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa avseende saneringsintyg,
- enligt lag om åtgärder mot förorening från fartyg,
- enligt plan- och bygglagen

- enligt energieffektiviseringsdirektivet

Till nämndens uppgifter hör även att:

- medverka till att allmänhetens medvetenhet om miljö- och hälsoskyddsfrågor samt naturvård ska ökas
- erbjuda rådgivning i privatekonomiska och konsumenträttsliga frågor
- erbjuda rådgivning om energi- och klimatfrågor till privatpersoner, företag och organisationer
- bidra med expertstöd inom miljö- och naturvärden i planprocessen
- genomföra miljöövervakning av luft, vatten, buller och natur.

Nämnden svarar vidare för kommunens förvaltare som fullgör uppgifter enligt föräldrabalken.

Delegering från kommunfullmäktige

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska besluta i följande grupper av ärenden:

- avgöra i vilken omfattning tillsynsansvar enligt miljöbalken ska övertas från länsstyrelsen,
- enligt miljöbalken pröva frågor om bortforsling genom kommunens försorg av annat avfall än hushållsavfall samt enligt avfallsförordningen och de lokala föreskrifterna om avfallshantering medge dispens från att forsla bort sådant avfall.

2.5 Tekniska nämnden

Sammansättning

Tekniska nämnden består av 11 ledamöter och 11 ersättare. Tekniska nämndens presidium består av ordförande samt vice ordförande.

Tekniska nämndens grunduppdrag

Tekniska nämnden har ansvar för kommunens anläggningar, infrastruktur och allmänna platser såsom fastigheter, gator, vägar, parker och närskogar. Uppdraget innefattar att planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, kommunens IT- och kommunikationssystem och ID-nyckelorganisation samt Umeå kommuns fastigheter- både avseende verksamhetslokaler och boenden för sociala behov. Nämnden ska tillhandahålla färdtjänst, uppfylla kommunens uppgifter avseende trafikfrågor samt tillhandahålla intern service inom måltider och lokalvård.

Nämnden har också ansvar för att samordna Umeå kommuns fordonsanskaffning samt att leda, samordna och utveckla kommungemensamt arbete med digitalisering och digital transformation. Tekniska nämnden ansvarar för uppbyggnad, drift och förvaltning av fast installerade och mobila reservkraftlösningar. Nämnden ansvarar vidare för lagerhållning, tillagning och distribution av reservlivsmedel, lagerhållning och distribution av reservdrivmedel samt lagerhållning och distribution av förbrukningsmaterial och reservdelar för att säkerställa försörjningen till prioriterad samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning, kris eller krig.

Nämnden ansvarar för kommunens dagvattenhantering. Uppdraget innefattar även att svara för klimatomställningsarbetet inom nämndens ansvarsområden.

Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen vilka är Digital omställning och IT, Fastighet, Gator och parker, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice.

Nämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter

Tekniska nämnden är kommunens organ för planering, förvaltning och drift av kommunens anläggningar, gator, vägar, parker och allmänna platser. Tekniska nämnden ansvarar även för kommunens interna servicefunktioner samt färdtjänst.

Tekniska nämnden ska:

- ha ett helhetsansvar för kommunens lokalförsörjning avseende planering, förvaltning och utveckling av verksamheternas lokaler samt boende för sociala behov
- svara för planering, byggande av kommunala fastigheter och anläggningar
- svara för den kommunala väghållningen och förvalta mark som utgör allmän plats
- fullgöra kommunens myndighetsansvar gällande renhållningsfrågor enligt 15 kap miljöbalken med undantag från dispenser för bortforsling samt ärenden rörande kommunens egna fastigheter

- svara för kommunens uppgifter enligt §§ 2-4 i lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning
- svara för förvaltning och reinvestering av kommunens detaljplanelagda gator, parker och naturområden.
- svara för samordning och utveckling för driften av kommunens IT- och telefonisystem
- svara för IT-support till kommunens verksamheter avseende gemensamma administrativa system
- svara för att kortsiktigt och långsiktigt ge kommunens verksamheter de IT-mässiga digitaliseringsförutsättningarna
- leda, samordna och utveckla kommungemensamt arbete med digitalisering och digital transformation
- svara för städning av lokaler där kommunen bedriver verksamhet, såvida detta inte ålagts annan
- svara för att producera kvalitetssäkrade och näringsriktiga måltider till kommunens verksamheter
- fullgöra kommunens uppgifter enligt lag (1997:736) om färdtjänst och lag (1997:735) om riksfärdtjänst
- fullgöra kommunens uppgifter som avses i 1 § lagen om nämnder för vissa trafikfrågor.
- samordna kommunens fordonsanskaffning och fordonsnyttjande.

I de fall Tekniska nämnden ansvarar för drift av system som behandlar personuppgifter för andra nämnder är Tekniska nämnden personuppgiftsbiträde till dessa nämnder.

Delegering från kommunfullmäktige

Tekniska nämnden beslutar i följande ärendegrupper:

- igångsättningstillstånd av investeringar i byggnader och anläggningar
- extern förhyrning av lokaler/fastigheter för kommunens behov
- ändring av bilagorna till lokala allmänna ordningsföreskrifter
- avtal med andra aktörer för att höja eller bibehålla kapacitet inom reservkraft, lagerhållning och distribution av reservlivsmedel och reservdrivmedel samt material för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörning, kris eller krig.

2.6 Individ- och familjenämnden

Sammansättning

Individ- och familjenämnden består av 11 ledamöter och 11 ersättare. Individ- och familjenämndens presidium består av ordförande samt vice ordförande.

Utskott

Nämnden har ett arbetsutskott bestående av 5 ledamöter och 5 ersättare samt ett individ- och familjeutskott bestående av 5 ledamöter och 5 ersättare.

Individ- och familjenämndens grunduppdrag

Individ- och familjenämndens grunduppdrag är att tillgodose behov av stöd och omsorg inom socialtjänstens lagstadgade ansvarsområde för att stärka och trygga den enskilde att leva ett självständigt liv. Socialtjänsten arbetar förebyggande för att främja jämlika levnadsvillkor.

Grunduppdraget omfattar att:

- ge stöd, omsorg och skydd till barn, unga och vuxna
- ge stöd och service till barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning
- ge stöd till självförsörjning och tillgodose behov av försörjningsstöd
- tillgodose behov av råd, stöd samt handläggning av familjerättsliga frågor
- tillhandahålla familjerådgivning
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i bostad med särskild service och under vistelsetid på daglig verksamhet

Individ- och familjenämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter

Individ- och familjenämndens övergripande ansvar för alla åldrar:

Nämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom socialtjänsten och de uppgifter som i övrig lag åläggs kommunens socialnämnd, förutom de områden som annan nämnd eller styrelse ansvarar för. Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs och utvecklas i enlighet med den lagstiftning som reglerar vård och omsorg.

Nämnden fullgör de uppgifter som en socialnämnd ansvarar för enligt Socialtjänstlagen (2025:400) genom att ha det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Särskilda bestämmelser finns gällande barn och unga, personer med missbruk, brottsoffer, och våldsutsatta personer.

Individ- och familjenämnden har i uppgift att för äldrenämnden utföra insatsen boendestöd för personer över 65 år.

Nämnden fullgör de uppgifter som en kommun respektive socialnämnd ansvarar för enligt:

- Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.
- Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

- Lag (1988:870) om vård av missbrukare.
- Lagar och förordningar gällande mottagande av ensamkommande flyktingbarn.
- Ärvdabalkens (1958:637) bestämmelser om dödsboanmälan.
- Anordna gravsättning enligt 5 kap 2§ begravningslag (1990:1144)

Individ- och familjenämndens ansvar för personer under 65 år:

För personer under 65 år fullgör nämnden de uppgifter som en socialnämnd ansvarar för enligt Socialtjänstlagens (2025:400) särskilda bestämmelser för personer med funktionshinder samt personer som vårdar eller stödjer närstående.

Nämnden fullgör de uppgifter som en socialnämnd ansvarar för enligt Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30):

- i kommunens särskilda boenden för personer med funktionshinder, samt
- till personer under vistelsetid på daglig verksamhet.

Nämnden ansvarar för de uppgifter som en patientnämnd åläggs enligt lag om stöd vid klagomål vid hälso- och sjukvården (2017:372).

Nämnden har rätt att lämna stöd till boende och lämna kompensation till enskilda inom socialtjänsten enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

Nämnden ansvarar för samordning av Umeå kommuns rådgivande organ för samverkan enligt LSS.

Delegering från kommunfullmäktige

Nämnden ansvarar för:

- beslut om utdelning av medel från stiftelsen Biståndsfonden,
- bidragsgivning till vissa ideella och idéburna organisationer som gör insatser inom det sociala området.

2.7 Äldrenämnden

Sammansättning

Äldrenämnden (ÄN) består av 11 ledamöter och 11 ersättare. Nämndens presidium består av ordförande, vice ordförande och 2:e vice ordförande.

Äldrenämndens grunduppdrag

Äldrenämnden ansvarar för kommunens insatser inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i den enskildes hem. Äldreomsorgens insatser är frivilliga och ges efter en ansökan från den enskilde och utifrån en individuell bedömning.

Äldrenämndens övergripande uppdrag är att främja självständighet och kvarboende. Detta sker genom förebyggande verksamhet, information kring seniorlivet och aktiviteter som främjar hälsa och välmående hos den enskilde.

Äldrenämndens ger service, vård och omsorg i form av hemtjänst och hemsjukvård samt stöd i form av dagverksamhet, korttidsboende samt stöd och avlastning för anhöriga. Är den enskilde i behov av heldygnsomsorg och omfattande hälso- och sjukvård bedöms behov av plats på ett vård- och omsorgsboende.

Äldrenämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter

Nämnden ansvarar för de uppgifter som åläggs kommunens socialnämnd enligt Socialtjänstlagens (2025:400) särskilda bestämmelser för olika grupper rörande äldre människor, människor med funktionhinder samt personer som vårdar eller stödjer närstående inom dessa målgrupper. Nämndens ansvar gäller för personer 65 år och äldre.

- Nämnden ansvarar för ledningen och verkställigheten av den kommunala hälso- och sjukvården för nämndens målgrupper som kommunen enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) är skyldig att erbjuda. Ansvaret omfattar även hemsjukvård för personer 18 år och äldre till följd av avtalet om övertagande av hälso- och sjukvård i ordinärt boende mellan Västerbottens läns landsting och kommunerna i Västerbotten.
- Nämnden ansvarar för de uppgifter som en patientnämnd åläggs enligt lag om stöd vid klagomål vid hälso- och sjukvården (2017:372).
- Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs och utvecklas i enlighet med den lagstiftning som reglerar vård och omsorg.
- Nämnden ansvarar för samordning av Umeå kommuns pensionärsråd
- Nämnden ansvarar för de uppgifter som åligger kommunen enligt Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, gällande servicetjänster till äldre.
- Nämnden har i uppgift att för individ och familjenämnden utföra insatsen hemtjänst för personer under 65 år.

Delegering från kommunfullmäktige

- Beslut om utdelning av medel från Stiftelsen Blomsterfonden.

2.8 För- och grundskolenämnden

Sammansättning

För- och grundskolenämnden består av 11 ledamöter och 11 ersättare. Nämndens presidium består av ordförande, vice ordförande och 2:e vice ordförande.

Utskott

Nämnden har ett arbetsutskott bestående av 5 ledamöter och 5 ersättare.

Grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunal förskola inklusive förskolor på minoritetsspråk, pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare och nattisverksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. Vidare har nämnden ansvar för skolpliktsbevakning och samverkan med fristående verksamheter i egenskap av hemkommun, samt att bevilja tillstånd och genomföra tillsyn av fristående förskoleverksamheter eller pedagogisk omsorg.

Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

För- och grundskolenämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter

För- och grundskolenämnden ansvarar för de åligganden som åvilar kommunen enligt skollagen och annan lagstiftning som rör nämndens område och inte ska fullgöras av annan.

Nämnden ska verka för att skollagstiftningens mål kan uppfyllas i nämndens verksamheter. Nämnden ansvarar exempelvis för att det finns skolbibliotek, elevhälsa, studie- och yrkesvägledning samt modersmålsundervisning i nämndens verksamheter.

Vidare ansvarar nämnden för myndighetsutövning enligt skollagen, för både kommunala och fristående verksamheter, exempelvis gällande skolskjuts samt interkommunala frågor. Nämnden svarar för ledning, samordning och utveckling av det kommunala skolväsendet.

Nämnden ska

- Ansvara för arbetsmiljön för de barn och elever som finns i nämndens verksamhet
- Samverka med Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden för lärande och utveckling av barn och ungdomar i ett kommunalt helhetsperspektiv.
- Samordna kommunens kvalitetsredovisning för förskoleverksamhet, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.
- Svara för en god samverkan med barn, elever, föräldrar och adekvata organisationer/föreningar.

- Utreda ansökan om tillstånd för fristående huvudmän att bedriva förskoleverksamhet eller enskild pedagogisk omsorg, genomföra en ägar- och ledningsprövning samt prövning av ek. förutsättningar.
- Genomföra regelbunden tillsyn av sådan fristående verksamhet som beviljats godkännande enligt ovan.
- Samverka med Umeå universitet och övriga högskoleutbildningar i Umeå.
- Besluta om utdelning av medel från Stiftelsen stipendiefonden för Umeå kommuns grundskola.

2.9 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Sammansättning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden består av 11 ledamöter och 11 ersättare. Nämndens presidium består av ordförande, vice ordförande och 2:e vice ordförande.

Utskott

Nämnden har ett arbetsutskott bestående av 5 ledamöter och 5 ersättare.

Grunduppdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar övergripande för ledning, samordning och utveckling av nämndens ansvarsområden; gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning, yrkeshögskoleutbildning som kommunen anordnar samt arbetsmarknadsinsatser och integration.

Nämnden ska säkerställa att dess verksamheter ger elever, studerande och deltagare grund för fortsatta studier, yrkesverksamhet, samt ett resursmässigt oberoende aktivt deltagande i samhället i övrigt.

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla ungdomar boende i kommunen har tillgång till gymnasieskola i kommunens egna verksamheter eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, anpassad gymnasieskola, Elitidrottsgymnasium (NIU- och RIG) och Riksgymnasium för rörelsehindrade (RH-gymnasium).

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor, samt svara för insyn och samråd gällande fristående gymnasieskolor.

Nämnden har ett samlat ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret, kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, på gymnasienivå, som anpassad utbildning, yrkesinriktad vuxenutbildning (Yrkesvux), lärlingsutbildning inom komvux (Lärlingsvux) och svenska för invandrare (sfi) samt yrkeshögskoleutbildningar som kommunen anordnar.

Vidare svarar nämnden för att tillhandahålla arbetsrehabiliterande åtgärder samt mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för myndighetsutövning enligt skollagen och ska verka för att skollagstiftningens mål kan uppfyllas för gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning, kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning samt undervisning i svenska för invandrare. Nämnden ansvarar även för att följa annan lagstiftning som berör verksamheterna.

Vidare ska gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden:

- ansvara för arbetsmiljön för de elever, studerande och deltagare som finns i nämndens verksamhet.

- ansvara för bestämmelserna kring elevresor, interkommunala skolfrågor och modersmålsundervisning.
- samverka med för- och grundskolenämnden för lärande och utveckling av barn och ungdomar i ett kommunalt helhetsperspektiv.
- leda, utveckla, stärka och följa upp strategiska satsningar inom yrkesinriktad vuxenutbildning (Yrkesvux), lärlingsutbildning inom komvux (Lärlingsvux), samt yrkeshögskoleutbildningar som kommunen anordnar i nära samarbete med näringslivet för att möta kompetensförsörjningsbehov.
- samverka med universitet och andra utbildningsanordnare.
- ansvara för planering och dimensionering av gymnasie- och kommunala vuxenutbildningar inom respektive samverkansområde.
- samverka och samordna arbetsmarknadsåtgärder som främjar sysselsättning, kompetenshöjning, integration och arbetsrehabilitering i samarbete med arbetsförmedling, näringsliv, offentliga arbetsgivare samt andra adekvata myndigheter, organisationer och föreningar.
- samverka genom Samordningsförbundet kring målgruppen med sammansatta behov och lång tid i arbetslöshet utifrån att insatserna mellan aktörerna behöver samordnas.
- finansiellt samordna verksamhet inom ramen för samordningsförbundet.
- vidare svara för den kommunala mottagningen av vissa nyanlända invandrare för bosättning och ansvara för vissa nyanländas etablering på arbetsmarknaden.
- ansvara för att anordna feriearbete samt i samarbete med de kommunala gymnasieskolorna ferieskola, för ungdomar som fyller 17 år aktuellt år.
- ansvara för anskaffning av praktik- och arbetsträningsplatser för personer som av olika skäl står utanför reguljär arbetsmarknad.
- samordna kommunens kvalitetsredovisning för kommunala gymnasieskolor, vuxenutbildning samt arbetsmarknad och integration.

2.10 Kulturnämnden

Sammansättning

Kulturnämnden består av 11 ledamöter och 11 ersättare. Nämndens presidium består av ordförande och vice ordförande.

Grunduppdrag

Kulturnämnden svarar för folkbibliotek, Skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen.

Utöver detta svarar Kulturnämnden för Sveriges Depåbibliotek och lånecentral samt stöd till kulturföreningar, kulturfestivaler och studieförbund. Kulturnämnden fördelar stipendier och annat stöd till kulturutövare samt till samlingslokaler.

Kulturnämnden ska medverka i kommunens arbete med stadsmiljö- och bevarandefrågor och i kommunövergripande kulturfrågor som handläggs av andra nämnder och styrelser.

Kulturnämnden ska inom sitt ansvarsområde stödja och främja yttrandefriheten, möjliggöra konstnärliga upplevelser, stödja skapande verksamhet, samarbeta och samråda med samhällsorgan, föreningar, intresseorganisationer, övriga tillskyndare inom verksamhetsområdet samt stödja och främja internationellt kulturutbyte.

Nämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter

Kulturnämnden svarar för den politiska styrningen av kommunens verksamheter såsom folkbibliotek, Skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang.

Utöver detta har kulturnämnden även ett ansvar för Sveriges depåbibliotek och lånecentral samt stöd till kulturföreningar, kulturfestivaler och studieförbund. Kulturnämnden fördelar stipendier och annat stöd till kulturutövare samt till samlingslokaler.

Kulturnämnden svarar för de uppgifter som åligger kommunen i enlighet med Bibliotekslag (2013:801) samt Museilag (2017:563).

Kulturnämnden ska inom ansvarsområdet:

- medverka i kommunens arbete med stadsmiljö- och bevarandefrågor.
- inom sitt ansvarsområde stödja och främja yttrandefriheten,
- medverka i kommunövergripande kulturfrågor som handläggs av andra nämnder och styrelser,
- inom sitt ansvarsområde stödja och främja amatör- och annan skapande verksamhet,
- inom sitt ansvarsområde ge möjlighet till konstnärliga upplevelser,
- stödja och främja internationellt utbyte inom kulturområdet,
- samarbeta och samråda med samhällsorgan, föreningar, intresseorganisationer, övriga tillskyndare inom verksamhetsområdet

2.11 Fritidsnämnden

Sammansättning

Fritidsnämnden består av 11 ledamöter och 11 ersättare. Nämndens presidium består av ordförande samt vice ordförande.

Fritidsnämndens grunduppdrag

Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning. Nämnden erbjuder fritidsaktiviteter och inkluderande mötesplatser, för unga liksom för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning.

Nämnden har det samlade ansvaret för handläggning av kommunens föreningsbidrag, samt ett särskilt uppdrag att stödja föreningslivet och främja det ideella engagemanget.

Nämnden ansvarar för skötsel och uthyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott. I uppdraget ingår även skötsel av friluftsområden samt fiskefrämjande åtgärder. Nämnden har i uppdrag att erbjuda Umeås invånare badupplevelser, friskvård samt ansvara för simundervisning för samtliga grundskoleelever.

Nämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter

Utöver sitt grunduppdrag har nämnden följande särskilda ansvarsområden:

- Fritidsnämnden har ett ansvar inom följande politikområden, idrottspolitiken, ungdomspolitiken, folkhälsopolitiken, friluftslivspolitiken och politiken för det civila samhället
- Aktivt delta i planering och utveckling av attraktiva livsmiljöer
- Korttidsuthyrning av hela kommunens skol- och idrottslokaler för föreningsverksamhet
- Långtidsuthyrning av lokaler för föreningsverksamhet
- Kommunens skyldigheter enligt spellagen
- Kommunens ansvar avseende bygdemedel
- Samordning och bidragshandläggning till föreningslivet, även för andra nämnders räkning
- Ansvar för småbåtshamnar och anläggningar för fritidsbåtar samt för vissa farleder för fritidsbåtar.
- Samverka och/eller samordna arrangemang
- Delar ut stipendier för värdefulla insatser inom idrotts- och föreningsliv.

Delegering från kommunfullmäktige

Fritidsnämnden beslutar i följande grupper av ärenden:

- bidrag till föreningar och organisationer i enlighet med de regler fullmäktige fastställt

- mindre justeringar av regler för Umeå kommuns stöd till föreningslivet
- regler för tillfälliga bidrag till föreningslivet
- lotteritillstånd
- fritidsnämnden ansvarar för rätten till namnen på de idrottsanläggningar/arenor som ägs av Umeå kommun samt möjligheten att överlåta denna rättighet för ett särskilt objekt under en tidsbegränsad period.
- mindre justeringar av taxor och avgifter i kommunala idrotts-, fritids- och badanläggningar
- beslut om särskilda överenskommelser utöver fastställd prislista i samband med uthyrning av lokaler och anläggningar

2.12 Valnämnden

Sammansättning

Valnämnden består av 7 ledamöter och 7 ersättare. Nämndens presidium består av ordförande och vice ordförande.

Nämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen (2005:837), folkomröstningslagen (1979:369) samt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar.

Nämnden ansvarar för att det finns lämpliga vallokaler.

Nämnden ansvarar för översyn av kommunens indelning i valdistrikt och bereder ärenden om fullmäktiges förslag till ändringar i valdistriktsindelningen.

Delegering från kommunfullmäktige

Valnämnden ska besluta i följande ärenden:

- förhyrning av vallokaler,

2.13 Personalnämnden

Sammansättning

Personalnämnden består av 7 ledamöter och 7 ersättare. Nämndens presidium består av ordförande och vice ordförande.

Personalnämndens grunduppdrag

Nämnden är kommunens samordnande nämnd för personalstrategiska frågor.

Nämnden samordnar och verkar för att Umeå kommun har en enhetlig och sammanhållen personalpolitik samt följer upp och rapporterar utveckling och ställning i personalpolitiska frågor till kommunfullmäktige och nämnderna

Nämnden ska:

- med uppmärksamhet följa och bevaka personalpolitiska frågor som är av intresse och vikt för kommunen och dess nämnder
- verka för samordning och utveckling i personalpolitiska frågor, samt däri ge råd och bistånd till övriga nämnder
- personalnämnden verkar för och följer upp parternas lokala samverkansavtal.
- svara för en enhetlig och sammanhållen lönepolitik
- samordna det systematiska arbetsmiljöarbetet och se till att verksamheten drivs enligt arbetsmiljölagen och dess föreskrifter samt kommunens arbetsmiljöpolicy
- samordna kommunens övergripande kompetensförsörjningsarbete och verka för
- mångfald och inkludering i organisationen och bland kommunens anställda
- samordna genomförande och uppföljning av kommunfullmäktiges personalpolitiska
- mål och uppdrag
- svara för beredning av personalpolitiska frågor inför hantering i kommunstyrelse och kommunfullmäktige

3.0 Revideringar

Datum och §	Eget diarienummer	Version
2026-03-30 §81		1.3.2
2025-12-15 §282	KS-2025/00976	1.3.1
2025-10-27 § 205	KS-2024/00830	1.3.0
2025-08-25 §155	KS-2024/01110	1.2.2
2025-04-28 §82	KS-2025/00304	1.2.1
2025-03-28 §63		1.2.0
2024-06-17 §89	KS-2023/00651	1.1.1
2024-06-17 §92		1.1.0
2024-02-26 §35	KS-2023/00267	1.0.1
2023-10-30 §184	KS-2023/00699	1.0.1
2023-11-27 §228	KS-2023/00368	1.0.1
2023-12-18 §257		1.0
2023-04-24 §70	KS-2023/00241	1.0
2023-06-19, § 107		
2022-11-28, § 199		
2022-06-20, § 125		
2020-03-30, § 58		
2018-11-26		
2018-01-29		
2017-11-27		
2014-11-24, § 150		

Umeå kommun
För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag
2026-04-23

§ 27
Diarienr: SK-2026/00207

Kamerabevakning Tegs centralskola

Beslut

För-och grundskolenämnden beslutar:

-att godkänna utredningen av kamerabevakning vid Tegs centralskola, bilaga 1

-att besluta om tillstånd för kamerabevakning med heltäckande lösning för skolans identifierade riskmiljöer motsvarande 105 kameror

-att uppdra till för- och grundskoleförvaltningen att upphandla kameraanläggning

-att följa upp effekten av kamerabevakning i enlighet med utredningens förslag ett år efter införande

Reservation
Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet

Ärendebeskrivning

Stadsledningskontorets säkerhetsenhet tillsammans med dataskyddsombud, teknik- och fastighetsförvaltningen samt verksamheten vid Tegs centralskola, har utrett behov av kamerabevakning på Tegs Centralskola utifrån upprepade händelser.

Utredningen visar att under de tre senaste åren har anlagda bränder, falska brandlarm och skadegörelse samt ordningsstörande beteende medfört betydande ekonomiska konsekvenser för såväl skolan som Umeå kommun.

Brottsförebyggande åtgärder har vidtagits för att skapa trygghet hos elever och personal. Trots detta kvarstår brandtillbud och skadegörelse på skolan vilket kan utgöra risk för hot mot liv och hälsa.

Dialogmöten har genomförts med berörda parter såsom personal och elever, räddningstjänst, m fl som ställer sig positiva till ansökan om inrättande av bevakningskameror på skolan.

Utredningen bedömer att kamerabevakning kan bidra till att öka tryggheten för elever och personal, förebygga och minska kostnaderna för skadegörelse samt underlätta identifiering av personer vid incidenter.

Efter genomförd intresseavvägning enligt dataskyddsförordningen (GDPR) har skolan vägt behovet av kamerabevakning mot det intrång i den personliga integriteten som bevakningen innebär för elever, personal och besökare, och bedömt att åtgärden är befogad. En riskbedömning har också genomförts för de registrerades rättigheter vid olika händelser såsom obehörig åtkomst till bildmaterial och oönskad ändring samt förlust av uppgifter och funnit att de risker som har identifierats kan hanteras i den mån det är möjligt.

Utredningen rekommenderar därmed interiör kamerabevakning med heltäckande lösning för skolans identifierade riskmiljöer motsvarande 105 kameror.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Utredning om kamerabevakning vid Tegs centralskola

Beredningsansvariga

Christopher Granberg, biträdande utbildningsdirektör

Yrkanden

Moderaterna, Miljöpartiet, Kristdemokraterna, Socialdemokraterna, Centern och Maria Lindvall (-)(L) för bifall till tjänsteskrivelsen

Vänsterpartiet yrkar avslag på förslaget

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag, bifall mot avslag, och finner efter votering med rösterna 10 mot 1 att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet

Umeå kommun **Protokollsutdrag**

För- och grundskolenämnden 2026-04-23

Beslutet ska skickas till

Teknik- och fastighetsförvaltningen

Säkerhetsenheten, SLK

Utredning om kamerabevakning vid

Tegs centralskola

Dokumentansvarig: Maria Runarsdotter, kanslichef, för- och grundskoleförvaltningen	**Dokumentdatum:** **2026-03-26**
Samråd har förts med: Eric Lindström, dataskyddsombud, Umeå kommun Camilla Adolfsson, säkerhetssamordnare, säkerhetsenheten SLK Teknik- och fastighetsförvaltningen	**Datum för samråd:** **2026-03-23**
Utredning om kamerabevakning vid Tegs centralskola	

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning och bakgrund 3

2. Behandling av personuppgifter 5

3. Ändamål 6

4. Rättslig grund 7

5. Intresseavvägning 7

6. Lagringstid 10

7. Förteckning av kamerabevakning 11

8. Information om kamerabevakning 11

9. Skydda personuppgifter och utvärdering 12

10. Samråd och information till berörda parter 12

11. Behov av konsekvensbedömning 13

1. Sammanfattning och bakgrund

Sammanfattning

Stadsledningskontorets säkerhetsenhet tillsammans med dataskyddsombud, teknik- och fastighetsförvaltningen samt verksamheten vid Tegs centralskola, har utrett behov av kamerabevakning på Tegs Centralskola utifrån upprepade händelser.

Utredningen visar att under de tre senaste åren har anlagda bränder, falska brandlarm och skadegörelse samt ordningsstörande beteende medfört betydande ekonomiska konsekvenser för såväl skolan som Umeå kommun.

Brottsförebyggande åtgärder har vidtagits för att skapa trygghet hos elever och personal. Trots detta kvarstår brandtillbud och skadegörelse på skolan vilket kan utgöra risk för hot mot liv och hälsa.

Dialogmöten har genomförts med berörda parter såsom personal och elever, räddningstjänst, m fl som ställer sig positiva till ansökan om inrättande av bevakningskameror på skolan.

Utredningen bedömer att kamerabevakning kan bidra till att öka tryggheten för elever och personal, förebygga och minska kostnaderna för skadegörelse samt underlätta identifiering av personer vid incidenter.

Efter genomförd intresseavvägning enligt dataskyddsförordningen (GDPR) har skolan vägt behovet av kamerabevakning mot det intrång i den personliga integriteten som bevakningen innebär för elever, personal och besökare, och bedömt att åtgärden är befogad. En riskbedömning har också genomförts för de registrerades rättigheter vid olika händelser såsom obehörig åtkomst till bildmaterial och oönskad ändring samt förlust av uppgifter och funnit att de risker som har identifierats kan hanteras i den mån det är möjligt.

Utredningen rekommenderar därmed interiör kamerabevakning med heltäckande lösning för skolans identifierade riskmiljöer motsvarande 105 kameror.

Bakgrund

Tegs centralskola är en skola med ca 445 elever och ca 50 medarbetare, tillsammans med personal inom måltidsservice och städservice.

Under de senaste tre åren har skolan haft återkommande problem med anlagda bränder och falska brandlarm, återkommande skadegörelser samt ordningsstörande beteenden inom och i anslutning till skolans område. Dessa händelser har medfört betydande ekonomiska konsekvenser för såväl skolan som Umeå kommun. Utöver de ekonomiska följderna har situationen även haft en negativ påverkan på tryggheten i skolmiljön och skapat oro bland både elever och personal. Skolan har under perioden vidtagit ett flertal förebyggande och organisatoriska åtgärder i syfte att komma till rätta med problemen såsom ökad vuxennärvaro, aktivt värdegrundsarbete, tillfällig rondering av väktare, ökad renhållning, samverkan med

brandförsvaret kring information till elever och vårdnadshavare, elevdialoger, samt att vissa utrymmen tillfälligt stängts av för att de inte kunnat bevakas. Trots dessa insatser har en varaktig förbättring av situationen ännu inte uppnåtts.

Skolledningen på Teg centralskola har genomfört elevdialoger tillsammans med eleverna genom skolans elevråd och elevskyddsombud. Lokal samverkan har också genomförts i enlighet med kommunens rutiner tillsammans skolledning, fackliga ombud och skyddsombud. Samtliga målgrupper ställer sig positiva till förslaget att införa kamerabevakning.

Mot denna bakgrund görs denna ansökan om kamerabevakning som ett nödvändigt och proportionerligt komplement till redan vidtagna åtgärder, i syfte att öka tryggheten samt möjliggöra upptäckt och utredning av brottsliga handlingar i efterhand.

Beräknade kostnader

Förslaget utgör tre nivåer utifrån olika typer av riskområden. Prisförslagen kommer från offerter från *Bravida*, och ger en nulägesbild över investeringen. Prisbilden kan komma att ändras beroende på när kamerorna installeras.

Alternativ 1 – Grundläggande säkerhet

50 kameror inklusive installation och driftsättning
Pris: 1 027 500 kr

Detta alternativ ger en grundläggande nivå av kamerabevakning i skolans mest utsatta miljöer. Fokus ligger på skåputrymmen, toalettkorridorer samt andra specifika områden där skolan tidigare haft incidenter och där det generellt är svårt att ha uppsikt, trots rastvärdar och annan personalnärvaro.

Alternativ 2 – Medelhög säkerhet

60 kameror inklusive installation och driftsättning
Pris: 1 117 000 kr

Detta alternativ bygger vidare på den grundläggande lösningen och kompletteras med kameror på fler ytor där elever ofta rör sig. Dessa extra kameror ökar möjligheten att förebygga och utreda incidenter.

Alternativ 3 – Hög säkerhet

105 kameror inklusive installation och driftsättning

Pris: 1 498 000 kr

Detta alternativ innebär en heltäckande lösning för skolans identifierade riskmiljöer. Här inkluderas samtliga 50 identifierade platser där incidenter tidigare förekommit. Genom att välja detta alternativ säkerställs att skolans mest utsatta miljöer får en konsekvent och sammanhängande bevakning. Det skapar bättre förutsättningar för att förebygga och utreda incidenter.

Serverkostnad och licenser

Vid driftsättning så tillkommer även en investeringskostnad på 400 000 kr, för utökad serveryta för lagring av bildmaterial. Då befintlig server inte kommer att klara lagringen av material för de kameror som föreslås. I den kostnaden ingår licenser på 105 kameror (a´500kr/kamera), licensen gäller så länge kameran är i drift. Detta är en engångskostnad som genomförs vid uppstart.

Rekommendation

För- och grundskoleförvaltningen rekommenderar alternativ 3 motsvarande 105 kameror inklusive installation och driftsättning.

2. Behandling av personuppgifter

Från och med den 1 april 2025 har förändrad lagstiftning inneburit att kamerabevakning i kommunens lokaler inte längre kräver tillstånd ifrån Integritetsmyndigheten (IMY). Kamerabevakningslagen har ändrats för att förenkla för företag och myndigheter, men innebär också ett större egenansvar att följa GDPR och krav enligt kamerabevakningslagen. Vilket bland annat omfattar ansvaret för att göra en dokumenterad intresseavvägning.

När kameror placeras på sådant sätt som gör det möjligt att identifiera enskilda individer genom ansiktsdrag, kroppsbyggnad eller rörelsemönster, rör det sig om personuppgiftsbehandling. Denna behandling påbörjas tekniskt sett redan vid inspelningen och lagringen av bildmaterialet, oavsett om någon faktiskt tittar på bilderna i stunden eller inte. Eftersom identifierbara personer regelbundet kommer att vistas i kamerornas upptagningsområde, klassas detta som en varaktig och regelbundet upprepad personbevakning.

Eftersom tekniken innebär att personuppgifter behandlas, är verksamheten skyldig att följa reglerna i dataskyddsförordningen (GDPR) och kamerabevakningslagen (2018:1200). Att skolan har valt en mycket restriktiv modell för åtkomst, där materialet raderas senast efter 72 timmar, samt att förvaltningen och skolans personal saknar direkt åtkomst till materialet, ses som en viktig organisatorisk säkerhetsåtgärd för att skydda den enskildes integritet.

Driften av systemet – inklusive insamling, överföring och digital lagring – innebär att personuppgifter hanteras. För- och grundskolenämnden agerar som personuppgiftsansvarig. Inom Umeå kommun ansvarar Tekniska nämnden för bildhanteringen enligt kommunens riktlinjer för kamerabevakning. Åtkomsten till bildmaterialet har begränsats till två tekniker, som arbetar utifrån upprättade rutiner för bildhantering *(FA-13 Bildhanteringsprocessen vid kamerahantering)*. Dessa ska säkerställa att tillgången till det inspelade materialet ska vara strikt begränsad.

Granskning av materialet kommer exklusivt att ske på begäran av Polismyndigheten och endast i de fall där ett brott misstänks ha begåtts. Utlämning av bildmaterial skall innan utlämning godkännas av delegat i enlighet med för- och grundskolenämndens delegationsordning. Utlämnandet hanteras av bildansvarig på kommunen, och för- och grundskolans personal har inte behörighet att ta del av materialet.

3. Ändamål

Kamerabevakning på Tegs centralskola

Kamerabevakningen vid Tegs centralskola har som övergripande syfte att ha en brottsförebyggande och trygghetsskapande effekt genom sin närvaro.

Kamerabevakningen syftar även till att i efterhand ge möjlighet att upptäcka och utreda brott samt allvarliga incidenter som inträffat inom skolans område.

Kamerabevakningen innebär inte någon aktiv eller kontinuerlig övervakning i realtid och har inte som syfte att användas för att ingripa i pågående händelser, eller för att stoppa brott innan de inträffar.

Förebygga

Kamerabevakningen kommer att ha ett brottsförebyggande syfte genom att kamerornas synliga närvaro förväntas verka avhållande mot brott, skadegörelse och ordningsstörningar. Förebyggandet sker genom den allmänpreventiva effekten av kamerabevakningen och information kopplat till den, inte genom aktiv bevakning eller ingripanden i realtid.

Utreda brott

Bildmaterial kan användas av polismyndigheten, för att i efterhand utreda misstänkta brott som har begåtts inom skolans område. Inspelat material kan, efter begäran från Polismyndigheten, lämnas ut för brottsutredande ändamål. Sådan begäran och granskning av material sker endast inom lagstadgad lagringstid om högst 72 timmar och endast när det finns konkret misstanke om brott.

Utvärdering av effekt

Förslaget är att beslut om bevakning tillåter samtliga 105 kameror, men att inrättandet av dem utvärderas löpande. Utvärdering av effekten sker med stöd av:

- Skolans årliga trygghetsenkät till elever på skolan, samt kompletterande muntlig utvärdering med elevråd varje termin.
- I samband med trygghetsvandringar.
- Muntlig utvärdering med fackliga representanter.
- Resultaten i den årliga medarbetarenkäten.
- Andelen skadeanmälningar/polisanmälningar och Stellarapporter.
- Muntlig avstämning varje termin med vaktmästare
- Samt i samband med de årsuppföljning som genomförs gällande förändringar i verksamhet etc. i samband med uppdatering av förteckning.

4. Rättslig grund

Den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter genom kamerabevakning är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse enligt artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen (GDPR). Kamerabevakningen bedöms vara nödvändig för att fullgöra skolans lagstadgade uppdrag att säkerställa en trygg och säker skolmiljö.

Enligt skollagen (2010:800) kapitel 5 § 3 ska alla elever tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det ska finnas goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska vidare säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Mot denna bakgrund har skolan ett ansvar att arbeta systematiskt och förebyggande för att motverka brott, ordningsstörningar, skadegörelse samt situationer som kan innebära risk för elevers och personals liv och hälsa. Kamerabevakningen utgör ett led i detta ansvar och ett komplement till övriga trygghetsskapande och förebyggande åtgärder som redan vidtagits inom verksamheten.

5. Intresseavvägning

Intresseavvägningen ska dokumenteras.
För- och grundskoleförvaltningen har utgått ifrån integritetsskyddsmyndighetens (IMY) vägledning för kamerabevakning som stöd för dokumentation av intresseavvägningen.

Vid denna intresseavvägning har skolan vägt behovet av kamerabevakning mot det intrång i den personliga integriteten som bevakningen innebär för elever, personal och besökare enligt nedan.

Intresseavvägningen ska följas upp och utvärderas regelbundet på årsbasis. En förnyad intresseavvägning ska göras vid följande förändringar:

- Ändamålet för bevakningen förändras.
- Bevakningen ändras på ett betydande sätt som ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet
- Förhållandena på bevakningsplatsen ändras på ett betydande sätt som minskar bevakningsintresset eller ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet

Bevakningsintresset

Skolan har under de senaste tre åren drabbats av återkommande och allvarliga incidenter, inklusive anlagda bränder, falska brandlarm och omfattande skadegörelse. Dessa händelser har medfört betydande ekonomiska kostnader och utgör samtidigt ett direkt hot mot liv, hälsa och trygghet för elever, personal och besökare.

Skolan har en lagstadgad skyldighet att bedriva ett systematiskt och förebyggande arbete för att skapa en trygg och säker skolmiljö. Tidigare vidtagna förebyggande och organisatoriska åtgärder har inte haft tillräcklig avsedd effekt.

Bevakningen syftar därav till att utöka skyddet för de personer som vistas på platsen samt skolans egendom.

Omfattning

Det totala antalet kameror som utredningen har föreslagit är 105 stycken fördelat på ca. 50 områden. Den tekniska utrustning som avses installeras består av fasta kameror med digital zoom, utan ljudupptagning. Placeringen av kamerorna sker inomhus i samråd med teknik- och fastighetsförvaltningen och säkerhetsenheten, SLK.

Kamerabevakningen sker i realtid under skolans verksamhetstid. Inspelat material bevaras under 72 timmar. Inspelat material lagras på särskilt avgränsade och skyddade servrar, avsedda enbart för ändamålet kamerabevakning. Tillgången till bildmaterialet är begränsad andel medarbetare inom kommunens fastighetsförvaltning. Upprättade rutiner för bildhantering anger hur bildhanteringen ska bedrivas.

Integritetsintresset

Barn och unga utgör en särskilt skyddsvärd grupp utifrån integritetsintresset. Därför så är skolans lokaler en särskilt känslig plats för kamerabevakning, då det är en plats där barn och unga vistas. Skolan är även en arbetsplats för personal, vilket innebär att kamerabevakning kan upplevas som integritetskänslig. Integritetsintresset bedöms därför som mycket högt, särskilt under verksamhetstid. Av integritetsskäl så har vissa områden särskilt beaktats och uteslutits från utredningen för kamerabevakning. Det gäller:

- plats dit allmänheten har tillträde såsom skolgård, skolans entré, vägen till rektorsexpeditionen samt ingången till biblioteket.
- platser som är av extra känslig karaktär, såsom idrottshall, omklädningsrum samt ingång till elevhälsan.

För att skydda den personliga integriteten har Umeå kommun vidtagit organisatoriska och tekniska åtgärder. Såsom att:

- Bildmaterial lagras på särskild server och raderas efter 72 timmar.
- Möjligheten att ta del av servern har begränsats till datorer som hanteras av bildansvarig.
- Bildhanteringsansvaret är i kommunen centraliserat till ett begränsat antal tekniker på fastighet, som också ansvarar för funktionalitetskontroller på veckobasis.
- Bildhanteringsansvaret regleras via upprättade rutiner för bildhantering.
- Inspelat material får enbart lämnas ut till polismyndigheten vid misstanke om brott, efter godkännande från personuppgiftsansvarig, eller person med delegation för uppgiften

Proportionalitet

Skolan bedömer att kamerabevakningen är en proportionerlig åtgärd i förhållande till de dokumenterade problem som förekommit. Samt att den enskildes integritet skyddas genom organisatoriska och tekniska spärrar, som förhindrar att obehörig kan få tillgång och insyn i elevernas och personalens vardag. Samt begränsningar av ändamål, lagringstid, åtkomst och användning av inspelat material. Delar som beaktats i bedömningen är att kamerabevakningen inte innebär någon aktiv, kontinuerlig eller systematisk övervakning i realtid, samt inte omfattar ljudinspelning.

Sammanvägning och anpassning

Efter bedömning av intresset av kamerabevakning anser skolan att behovet av bevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Mot bakgrund av brottslighetens

allvar anser skolan att man uppfyller flera punkter under §8 i kamerabevakningslagen som stödjer bedömningen.
Bevakningsbehoven stöds i nedanstående punkter i §8.
Bevakningen behövs för att:

1.b – förebygga, förhindra eller upptäcka eller utreda brott på en plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa, trygghet eller egendom.
2. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar
4. Förebygga, förhindra olyckor

Skolan bedömer även att man beaktat den enskildes intresse av att inte bli bevakad, genom de skyddsåtgärder som införts för att minimera integritetsintrånget, och de risker som föreligger.
Man anser således att man har beaktat de punkter som anges för ändamålet i §8:

1. Det genomförts avvägningar både organisatoriskt och tekniskt för hur bevakningen ska utföras.
2. Det genomförts tekniska åtgärder för hur materialet skall lagras, hanteras och raderas.
3. Utredningen har avgränsat förslaget för bevakning, där hänsyn har tagits till att utesluta särskilt integritetskänsliga områden.

6. Lagringstid

Vid Tegs centralskola ska inspelat material inte sparas längre än vad som är absolut nödvändigt för att uppfylla ändamålet med bevakningen. Skolan föreslår därför en lagringstid på 72 timmar. Denna tid har valts då den utgör en väl avvägd balans mellan behovet av att kunna utreda brott och respekten för den personliga integriteten. Radering sker automatiskt utifrån angivna inställningar för serveryta.

Motivering av lagringstiden

- Erfarenhetsmässigt upptäcks incidenter och brott vid skolan (såsom skadegörelse eller inbrott) i nära anslutning till att de inträffat. En lagringstid på 72 timmar bedöms vara tillräcklig för att skolan ska hinna identifiera att en incident skett och för att Polismyndigheten ska ha möjlighet att inkomma med en begäran om att ta del av materialet.
- Lagringstiden på 72 timmar följer den huvudregel och tumregel som rekommenderas av både Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) och den Europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPB).

- Genom att hålla lagringstiden kort minimeras risken för omfattande kartläggning av enskilda personers rörelsemönster på skolan.

Rutiner för gallring och undantag

- Systemet är konfigurerat för automatisk överskrivning, vilket innebär att materialet raderas permanent efter 72 timmar om ingen incident har inträffat.

7. Förteckning av kamerabevakning

Samtliga kameror ska registreras i en förteckning. För- och grundskoleförvaltningen utser ansvarig funktion för uppföljning och uppdatering av förteckningen.

Förteckningen ska årligen uppdateras. I samband med uppdateringen ska även utvärdering av bevakningen genomföras. Utvärderingen ska ange om förhållandena på den plats som bevakas ändras på ett betydande sätt som minskar bevakningsintresset, eller ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet. Om bevakningen upphör bevaras förteckningen i minst fem år efter att bevakningen har upphört.

Förteckningen ska innehålla uppgift om:

- diarienummer för beslut om godkännande för kamerabevakning
- kamera-ID
- typ av plats som bevakas,
- syftet med bevakningen,
- huruvida bevakningen omfattar ljudupptagning eller annan särskild teknik,
- att en dokumenterad intresseavvägning har gjorts,
- vilket datum den senaste intresseavvägningen gjordes.
- andra berörda parter för bevakningen
- datum för när eventuell bevakning har upphört. En förteckning som innehåller uppgifter om en bevakning som har upphört ska bevaras i minst fem år efter att bevakningen har upphört.

Mall för förteckning register tillhandahålls av säkerhetsenheten, SLK.

8. Information om kamerabevakning

Tegs centralskola kommer att delge information om aktivering av kamerabevakningen, i de kanaler som fått yttra sig i samband med utredning, samt andra berörda parter vid beslut om

införande. Innan aktivering av kamerabevakningen, samt vid förändringar av bevakningen, har en kartläggning av berörda parter genomförts, för att kunna delge rätt information till rätt part.

Fastighet ansvarar vid installation av kameror, och för att informationen på platsen motsvarar de krav som ställs enligt IMY:s vägledning för kamerabevakning. Vid installation ska informationen även kontrolleras av verksamheten.

Förändringar av information på den bevakade platsen får aldrig genomföras, utan att det föranletts av förändringar i bevakningen, eller regler i information om kamerabevakning. Verksamheten är ansvarig för att anmäla till Fastighet om informationen på platsen behöver justeras, på grund av förändringar i verksamheten, samt vid händelse av att information behöver ersättas, till exempel på grund av skadegörelse.

9. Skydda personuppgifter och utvärdering

Personuppgifter kopplat till bildhanteringen kommer att hanteras av ett begränsat antal tekniker inom Umeå kommun. Då uppdraget är fördelat till fastighet. Uppdraget regleras med rutiner för bildhantering som följer kraven som angetts i denna utredning. Bildansvariga har ingen behörighet att ta del av material utöver funktionalitetskontroll på veckobasis, samt kvalitetskontroll vid utlämning av material till polisen vid misstanke om brott. Utlämnande till polisen får enbart ske efter godkännande från personuppgiftsansvarig, eller funktion med delegation för att besluta om utlämning och sekretessbedömning.

Personal inom för- och grundskoleförvaltningen har ingen särskild möjlighet att begära ut material.

Utvärdering för kamerabevakningen ska ske årligen, samt på förekommen anledning vid eventuella förändringar inom verksamheten. Utvärderingen ska dokumenteras i upprättad förteckning.

10. Samråd och information till berörda parter

Följande funktioner och grupper har informerats och haft möjlighet att lämna synpunkter som en del av utredningens intresseavvägning:

Elever

- Elevdialog genomfördes på elevrådet 260223. Elever och elevskyddsombud har också inför elevrådet fått möjlighet att ställa frågor och lämna synpunkter till skolledning.

Personal (facklig samverkan/arbetsplatsträff):

- Genomfördes 2026-01-16

Städservice

- Genomfördes 2026-01-16

Måltidsservice

- Genomfördes 2026-03-20

Följande funktioner och grupper ska informeras om bevakningen som en komplettering till utredningen:

Vårdnadshavare

- Informeras via utskick.

11. Behov av konsekvensbedömning

Enligt artikel 35 i dataskyddsförordningen (GDPR) är en personuppgiftsansvarig skyldig att utföra en konsekvensbedömning avseende dataskydd inför en typ av behandling som sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter. För att avgöra om bevakningen vid Tegs centralskola omfattas av detta krav har en bedömning gjorts utifrån de faktorer som anges i GDPR och de kriterier som Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har fastställt.

Bedömning utifrån IMY:s kriterier: Enligt IMY:s förteckning ska en konsekvensbedömning som huvudregel genomföras om den planerade behandlingen uppfyller minst två av myndighetens nio listade kriterier. För Tegs centralskola är följande kriterier uppfyllda:

- *Kriterium 3* – Systematisk övervakning: Kamerabevakning som innebär personuppgiftsbehandling anses typiskt sett utgöra en ”systematisk övervakning”. Vid Tegs centralskola rör det sig om en varaktig och regelbundet upprepad personbevakning på upp till ca. 50 utrymmen, med upp till 105 planerade kameror på grund utav att utrymmen behöver bevakas ur olika vinklar för att minimera risken för skadegörelse på kameror, men även för att få med hela utrymmet. Se bilaga för för placering, för mer detaljerad information.

- *Kriterium 7* – Sårbara registrerade: Barn betraktas enligt dataskyddsförordningen som personer som befinner sig i ett underläge eller i en beroendeställning och därför är särskilt sårbara. Eftersom Tegs centralskola är en särskilt känslig plats där barn och unga vistas i en obligatorisk miljö, omfattas eleverna av detta kriterium. Även personal från skolan och andra förvaltningar, som befinner sig i en beroendeställning till arbetsgivaren, räknas in i denna grupp.

Slutsats: Då den planerade kamerabevakningen uppfyller minst två av kriterierna i IMY:s förteckning (systematisk övervakning av barn och anställda), bedöms det som obligatoriskt att genomföra en konsekvensbedömning innan bevakningen inleds.

Syftet med konsekvensbedömningen är att systematiskt identifiera de risker som behandlingen innebär för elevernas och personalens integritet, samt att utvärdera vilka säkerhets- och skyddsåtgärder som krävs för att minimera dessa risker. Konsekvensbedömningen är ett stöd för att avgöra om ett förhandssamråd med IMY är nödvändigt.

Utredningen behandlar stora delar som behöver säkerställas i en konsekvensbedömning, vilket också kompletteras genom upprättade rutiner för bildhantering. Nedanstående avsnitt utgör den riskbedömning som krävs för utredningen. Vid beslut om att inrätta kamerabevakning för skolan, så ska en fullständig konsekvensbedömning genomföras innan personuppgiftsbehandling påbörjas.

Riskbedömning

Nedan är sammanställd riskbedömning i syfte att identifiera möjliga konsekvenser för de registrerades rättigheter och friheter vid olika händelser, däribland obehörig åtkomst, oönskad ändring och förlust av uppgifter, samt att identifiera hot som kan leda till obehörig åtkomst, oönskad ändring och förlust av uppgifter.

Risk 1	**Obehörig åtkomst**
Riskdrivande orsak	Bristande rutiner såsom att glömma stänga av dator med särskild behörighet för bildhanteringen.
Riskbedömning/ Riskscenario	En obehörig får åtkomst till en dator som är uppkopplad och inloggad mot det system där informationen lagras. Informationen hanteras på avskild server, samt enskilda datorer som förvaras i behörighetsstyrt utrymme. Behörighet krävs för att få tillgång till systemet. Behörigheten är begränsat till två personer inom Umeå kommun.
Möjliga konsekvenser för den registrerades rättigheter och friheter	Konsekvensen för den registrerade skulle kunna vara att personuppgifter i form av kamerabilder hamnar i orätta händer.

Före åtgärd					
	Allvarlig		X		
	Betydande				
	Måttlig				
	Försumbar				
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Åtgärdsplan	Bildhanteringen har begränsats till två personer inom Umeå kommun. Bildmaterial hanteras på dator som som är inlåst i en rum som endast två personer har tillgång till. Rutiner för bildhantering finns framtagna. Dessa omfattar även rutiner för datorer. Såsom att dator inte får lämnas oövervakad, skärmlås aktiveras vid inaktivitet. **Ansvarig för att åtgärd genomförs:** Ansvariga chefer och medarbetare för bildhantering, berörd medarbetare och dennes chef. Verksamhetsansvarig chef ska säkerställa att upprättade rutiner för bildhantering speglar detta behov. Samt att nämnda rutiner efterlevs.

Kvarstående risk för de registrerades rättigheter och friheter	Konsekvensen består, men risken för den registrerades rättigheter och friheter bedöms som låg efter att identifierade åtgärder redan är vidtagna.

Efter åtgärd					
	Allvarlig	X			
	Betydande				
	Måttlig				
	Försumbar				
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Risk 2	**Oönskad ändring eller radering av lagrat inspelningsmaterial.**
Riskdrivande orsak	Bristande kunskap i systemet. Så att material oavsiktligt ändras eller raderas.
Riskbedömning/ Riskscenario	En obehörig får åtkomst till en dator som är uppkopplad och inloggad mot det system där informationen lagras och ändrar eller raderar uppgifterna. Sannolikheten är låg. Skulle detta inträffa kan det dock få allvarliga konsekvenser för den personuppgiftsansvarige och de registrerade. Det som mildrar är att informationen raderas rutinmässigt efter 72 timmar. Därav så är det mer allvarligt om obehörig får åtkomst, än till materialet än att data raderas.
Möjliga konsekvenser för den registrerades rättigheter och friheter	Konsekvensen för den registrerade skulle kunna vara att personuppgifter i form av kamerabilder hamnar i orätta händer och försvinner eller manipuleras eller ändras.

Före åtgärd					
	Allvarlig				
	Betydande				
	Måttlig		X		
	Försumbar				
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Åtgärdsplan	1. Bildhanteringen har begränsats till två personer inom Umeå kommun. 2. Bildmaterial hanteras på Datorn är som är inlåst i en rum som endast två personer har tillgång till 3. Rutiner för bildhantering finns framtagna 4. Rutiner finns för hantering av datorer. Såsom att dator inte får lämnas oövervakad, skärmlås inställning vid inaktivitet, samt kod för användande. **Ansvarig för att åtgärd genomförs:** Ansvariga chefer och medarbetare för bildhantering, berörd medarbetare och dennes chef. Verksamhetsansvarig chef ska säkerställa att upprättade rutiner för bildhantering speglar detta behov. Samt att rutiner efterlevs.

Efter åtgärd					
	Allvarlig				
	Betydande				
	Måttlig	X			
	Försumbar				
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Kvarstående risk för de registrerades rättigheter och friheter	Risken för den registrerades rättigheter och friheter kan påverkas men bedöms som låg efter att identifierade åtgärder vidtagits.

Risk 3	**Polisen får "överskottsinformation" (personer som inte är aktuella i förundersökningen kommer sannolikt också synas på filmen).**
Riskdrivande orsak	Vid överlämning av inspelat material till polisen kan överskottsinformation av andra enskilda individer förekomma.
Riskbedömning/ Riskscenario	Polisen kan begära ut inspelat material som avser en längre tidsperiod än nödvändigt för förundersökningen. Materialet kan innehålla andra personuppgifter som berör de registrerade och inte är aktuella för förundersökningen.
Konsekvenser för den registrerades rättigheter och friheter	Rättigheter och friheter för den registrerade kan påverkas. Vid pågående förundersökning råder däremot sekretess gällande bevisunderlag. Vilket innebär att det inte kommer att vara tillgängligt för allmänheten.

Före åtgärd					
	Allvarlig				
	Betydande				
	Måttlig				
	Försumbar			X	
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Åtgärdsplan	Utlämnande myndighet har ansvar för att säkerställa att OSL och GDPR följs. Personal med delegation för sekretessbedömning och godkännande för utlämnande, Sekretessbedömer handlingar vid utlämnande av handling. **Ansvarig för att åtgärd genomförs:** Personuppgiftsansvarig ansvarar för att delegation kring utlämnande och sekretessbedömning tas fram. Bildansvarig säkerställer att rutiner för sekretessbedömning och utlämnande efterlevs enligt rutin.

Efter åtgärd					
	Allvarlig				
	Betydande				
	Måttlig				
	Försumbar			X	
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Kvarstående risk för de registrerades rättigheter och friheter	Rättigheter och friheter för den registrerade kan påverkas, men detta är inget som skolan eller Umeå kommun kan ansvara över.

Risk 4	**Risk att uppgifterna inte raderas**
Riskdrivande orsak	På grund av mänsklig faktor eller tekniskt systemfel eller bristande rutiner, kan inspelat material undgå raderingen.
Riskbedömning/ Riskscenario	Rutiner anger inställningar för radering av material på server. därav raderas material automatiskt utan handpåläggning. Tekniskt fel Systemfel som gör att inspelat material ej raderats efter 72 timmar, innebär inte att någon tar del av materialet. Om en incident inträffar, är rutinen att material omedelbart raderas när den upptäcks, och avvikelse noteras.

Konsekvenser för den registrerades rättigheter och friheter	Den registrerade kan komma att utsättas för integritetsintrång, då material lagras längre än avsett. Det ger en förhöjd risk till att obehöriga kan ta del av material eftersom materialet finns tillgängligt längre. Materialet kan komma att spridas på ett sätt som inte skulle kunnat ske om det var raderat. Åtkomsten till bildmaterialet påverkas dock inte per automatik, då den fortfarande är begränsad till de personer som har ansvar för bildhanteringsprocessen.

Före åtgärd					
	Allvarlig				
	Betydande		X		
	Måttlig				
	Försumbar				
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Åtgärdsplan	Inspelat material ska raderas vid upptäckt enligt rutin för bildhantering. Systemfelet åtgärdas så fort incidenten uppmärksammas. Funktionskontroller genomförs rutinmässigt 2 ggr/veckan för att incidenter som denna ska kunna upptäckas. Bildansvariga ska enligt rutin informera verksamheten om incidenten. Incidenten ska enligt rutin delges ansvarig verksamhet, och vid behov anmälas till IMY av personuppgiftsansvarig. **Ansvarig för att åtgärd genomförs:** Bildansvariga medarbetare på fastighet ansvarar för funktionalitetskontroll på veckobasis. Samt att brister åtgärdas, såsom felaktiga inställningar samt radering av material som oavsiktligt sparats för länge. Bildansvariga ansvarar även för att meddela berörd verksamhet om incident.

Efter åtgärd					
	Allvarlig				
	Betydande	X			
	Måttlig				
	Försumbar				

		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Kvarstående risk för de registrerades rättigheter och friheter	Den registrerade kan komma att utsättas för en ökad risk för integritetsintrång, men efter åtgärder bedöms risken vara låg.

Risk 5	**Hanteringen kring personer med skyddad identitet**
Riskdrivande orsak	Bildmaterial på personer med skyddad identitet Information kommer i orätta händer.
Riskbedömning/ Riskscenario	Identiteten röjs på grund utav att bildmaterialet exponerats för obehöriga. Materialet lagras enbart i 72 timmar på särskild server. Inom Bildhanteringen begränsas till två tekniker på Fastighetsförvaltningen. Dessa har inte behörighet att ta del av bildmaterial förutom i samband med rutinbaserad funktionalitetskontroll, samt kvalitetskontroll vid utlämning av bildmaterial. Utlämning av bildmaterial sker enbart till polisen vid misstanke om brott, efter godkännande av personuppgiftsansvarig (alternativt person med delegation från personuppgiftsansvarig). I samband med utlämning kan på så vis personuppgiftsansvarig begränsa eller neka utlämnande om det finns risk för att personer med skyddad identitet röjs.
Konsekvenser för den registrerades rättigheter och friheter	Identiteten röjs vilket kan innebära fara för liv Den registrerade kan utsättas för integritetsintrång. Risken regleras med begränsningar i tillgång på bildmaterial, och bedöms därför vara låg.

Före åtgärd

Allvarlig	X			
Betydande				
Måttlig				
Försumbar				
	Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
	11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Åtgärdsplan	Rutin finns upprättad för bildhantering. Vid utlämnande kan verksamhetsansvarig uppmärksamma om att det eventuellt kan förekomma personer med skyddad identitet på materialet. Se över möjligheter till att placera skåp för elever med skyddad identitet har skåp utanför bildupptagningsområdet. **Ansvarig för att åtgärd genomförs:** Två tekniker på fastighet ansvarar för bildhanteringsprocessen och information till polisen. Verksamhetsansvarig chef på skolan ansvarar för placering av skåp samt förtydligande kring rutiner i samband med utlämnande av bildmaterial.

Efter åtgärd					
	Allvarlig	X			
	Betydande				
	Måttlig				
	Försumbar				
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Kvarstående risk för de registrerades rättigheter och friheter	Identiteten röjs vilket kan innebära fara för liv kvarstår bedöms som låg genom att tillgången till bildmaterialet är begränsat, och att antalet individer med skyddad identitet är begränsat till enskilda medarbetare.

Risk 6	**Hanteringen kring extern hårddisk vid överlämningen till polisen.**
Riskdrivande orsak	Extern hårddisk kan hamna i orätta händer. Personuppgifter röjs, och kan inte kontrolleras av personuppgiftsansvarig.
Riskbedömning/ Riskscenario	Risker finns för att material används i felaktigt syfte, om inte obehöriga får tillgång till materialet. Enligt rutin ska den externa hårddisken som material lagras på ska vara krypterad, och förvaras inlåst i behörighetsstyrt utrymme.
Konsekvenser för den registrerades rättigheter och friheter	Förlorad kontroll över personuppgifter. Den registrerade kan komma att utsättas för integritetsintrång ifall den externa hårddisken med det inspelade materialet hamnar i orätta händer.

Före åtgärd					
	Allvarlig		X		
	Betydande				
	Måttlig				
	Försumbar				
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Åtgärdsplan	Rutin finns framtagen för utlämnande av bildmateriel **Ansvarig för att åtgärd genomförs:** Bildansvarig på Fastighet enligt upprättad rutin.

Efter åtgärd					
	Allvarlig				
	Betydande				
	Måttlig	X			
	Försumbar				
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Kvarstående risk för de registrerades rättigheter och friheter	Då den externa hårddisken förvaras inlåst i behörighetsstyrt utrymme, samt är krypterad och lösenordet endast tillgänglig för den person som överlämnar stickan till polisen bedöms kvarstående risk som låg.

Risk 7	**Dataintrång i server.**
Riskdrivande orsak	Servern kan bli åtkomlig, och utsättas för intrång från hackers.
Riskbedömning/ Riskscenario	Material kan plockas ut av obehörig. Kommunen kommer inte åt material i systemet. Radering av material sker efter 72 timmar. Vilket begränsar materialet. Om kommunen inte kommer åt servrar så fungerar inte kamerabevakningen, samt att obehörig kan ta del av bildmaterial.

Konsekvenser för den registrerades rättigheter och friheter	Personuppgifter hamnar i orätta händer.

Före åtgärd					
	Allvarlig			X	
	Betydande				
	Måttlig				
	Försumbar				
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Åtgärdsplan	Bildmaterialet lagras på en server skild från kommunens övriga system. Datorer som har tillgång till systemet får enbart hanteras av två personer, som har ansvar för bildhanteringen. Vilket begränsar möjligheten till intrång. Datorn är placerad i ett låst rum. Det är begränsat tillträde till rummet, och får endast användas i det utrymmet. Det krävs multifaktorsinloggning till dator och till programvaran för att komma åt informationen. Vid inaktivitet ska dator låsa sig. Funktionskontroller genomförs på veckobasis enligt rutin. Vilket innebär att ett intrång kan upptäckas i samband med dessa. Vid upptäckt av intrång bör kamerabevakningen avbrytas omedelbart. Bildmaterialet raderas efter 72 timmar, enligt inställning, vilket begränsar tillgången till material vid ett intrång. Vid upptäckt av intrång i server ska bevakningen avbrytas, vilket begränsar informationen på servern. **Ansvarig för att åtgärd genomförs:** Berörd medarbetare på Fastighet enligt bildhanteringsrutin.

Efter åtgärd					
	Allvarlig				
	Betydande	X			
	Måttlig				
	Försumbar				
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**

		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Kvarstående risk för de registrerades rättigheter och friheter	Då informationen hanteras på servrar skilda från kommunens övriga system, funktionalitetskontroller genomförs regelbundet, samt att lagringstiden är begränsad till 72 timmar bedöms kvarstående risk som låg, konsekvensen sänks också från allvarlig till betydande.

Risk 8	**För många har behörighet att hämta ut bildmaterial**
Riskdrivande orsak	För många personer kan begära ut bildmaterial.
Riskbedömning/ Riskscenario	Personuppgifter läcker på grund utav att skolpersonal tar ut material för egna utredningar, alternativt efter påtryckning av vårdnadshavare.
Konsekvenser för den registrerades rättigheter och friheter	Personuppgifter röjs och personuppgifter kan hamna i orätta händer

Före åtgärd

Allvarlig		X		
Betydande				
Måttlig				
Försumbar				
	Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
	11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Åtgärdsplan	Det är enbart två personer i kommunen som har tillgång till informationen. Behörighetsstyrda loggar registreras. För- och grundskoleförvaltningens personal har inte behörighet att plocka ut bildmaterial. Bildmaterial lämnas enbart ut till polisen i samband med brottsutredning, och godkännande från personuppgiftsansvarig. All inloggningsaktivitet i systemet loggas och vid förekommen anledning kan loggarna granskas av kamerans systemleverantör på begäran av verksamhetsansvarig chef för bildhantering. **Ansvarig för att åtgärd genomförs:** Berörd medarbetare på Fastighet enligt rutin för bildhantering

Efter åtgärd					
	Allvarlig	X			
	Betydande				
	Måttlig				
	Försumbar				
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Kvarstående risk för de registrerades rättigheter och friheter	Risken för den registrerades rättigheter och friheter bedöms som låg då rutiner finns upprättat.

Risk 9	**Hot mot personal med bildhanteringsansvar**
Riskdrivande orsak	Yttre påverkan såsom påtryckningar och hot
Riskbedömning/ Riskscenario	Någon utövar påtryckning på bildansvarig för att få ta del av material, men även för att förhindra utlämnande av material i samband med brottsutredning.
Konsekvenser för den registrerades rättigheter och friheter	Personuppgifter röjs och hamnar i orätta händer

Före åtgärd					
	Allvarlig		X		
	Betydande				
	Måttlig				
	Försumbar				
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Åtgärdsplan	Rutiner för bildhantering finns upprättade, dessa begränsar möjligheter till utlämnande av bildmaterial. Funktionsbrevlåda för bildhantering upprättas, för att avpersonifiera ansvaret för bildhanteringen för annan part. Rutiner för hantering av inkommande hot mot medarbetare finns upprättade i kommunen. **Ansvarig för åtgärder:** Verksamhetsansvarig chef för bildansvariga upprättar funktionsbrevlåda för funktionen. Verksamhetsansvarig chef för bildansvarig personal ansvarar för hantering av inkommande hot – i enlighet med kommunövergripande rutiner.

Efter åtgärd					
	Allvarlig	X			
	Betydande				
	Måttlig				
	Försumbar				
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Kvarstående risk för de registrerades rättigheter och friheter	Risken för den registrerades rättigheter och friheter bedöms som låg efter att identifierade åtgärder vidtagits.

Risk 10	**Vinkeln på kameran filmar fel område.**
Riskdrivande orsak	Yttre påverkan, och/eller skadegörelse.
Riskbedömning/ Riskscenario	Skadegörelse, elever vrider kameran så den filmar i en annan vinkel. Kamerornas funktionalitet ska kontrolleras rutinmässigt på veckobasis. Vilket gör att avvikelsen bör upptäckas efter en kortare period. Materialet raderas efter 72 timmar.
Konsekvenser för den registrerades rättigheter och friheter	Personuppgifter som inte ska spelas in hamnar på bildmaterial.

Före åtgärd					
	Allvarlig				
	Betydande				
	Måttlig				
	Försumbar				X
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Åtgärdsplan	Funktionalitetskontroller genomförs på veckobasis enligt rutin. Rutin om att meddela verksamhet och fastighetsansvarig omgående vid upptäckt av felaktig funktionalitet på kamera. **Ansvarig för åtgärd:** Bildansvarig ansvarar för informerar verksamhet om incident, samt fastighetsansvarig för åtgärd av incident.

Efter åtgärd					
	Allvarlig				
	Betydande				
	Måttlig				
	Försumbar			X	
		Mycket sällan	**Sällan**	**Regelbundet**	**Ofta**
		11-50 år	*2-10 år*	*Årligen*	*Mer än 1 ggn/år*

Kvarstående risk för de registrerades rättigheter och friheter	Samma nivå för skada kvarstår för den registrerades rättigheter och friheter, men risken för att det ska inträffa bedöms som lägre eftersom rutiner finns upprättade. Placering av kameror har även anpassats, så att integritetskänsliga utrymmen inte ska kunna ske av misstag.

Ärendenr.	Ärendetitel	Kommentar
TN-2026/00329	Västra Norrlandsgatan 13, skadad trottoar vid snöröjning	20260429 Avslag
TN-2026/00252	Morgonvägen 13, skadad avgränsningskabel vid snöröjning	20260330 Avslag
TN-2026/00059	Bölevägen 28B, skada i samband med vägbygge	20260429 Avslag

Observationstyp	Adress	Datum	Flyttningsgrund	Marktyp
FORDONSVRAK	Nära järnvägen bussjö mototbana	2026-04-22	Ett fordonsvrak (2 § 1 st 7.)	Tomtmark
LÅNGFLYTT	Fatvägen 10	2026-04-22	Felaktigt uppställt och försvårar snöröjning, renhållning ell	Gatumark

Diarienummer
UK260325-083057954
UK260422-090815936

UMEÅ KOMMUN

2026-04-15 Dnr: TN-2026/00144

Boverket

Expedieras endast via e-post: remiss@boverket.se
Diarienummer: 246/2025, processnummer: 3.2.1

Remissvar: Förslag till ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om hållbar mobilitet

Tekniska nämnden vid Umeå kommun lämnar synpunkter på förslag till ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om hållbar mobilitet.

Bilagor:

1. Svarsformulär 246/2025 i bearbetningsbar form (Word),
2. Svarsformulär 246/2025 i enlighet med tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (Pdf).

Karin Isaksson
Teknisk direktör

Umeå Kommun

Postadress 901 84 Umeå
Besöksadress Skolgatan 31A
Tel växel 090-16 10 00 (växel)

Teknik-och fastighetsförvaltningen

Handläggare: Maria Sandström
090-16 16 52
maria.sandstrom@umea.se

Boverket

Svarsformulär

Processnummer	Diarienummer
3.2.1	246/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om hållbar mobilitet

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-15**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Maria Sandström, Hanna Ahnlund

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☐ Tillstyrker utan kommentar

☒ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Fastställd: dnr 5913/2024

Författningsförslaget

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring
1	4	Paragrafen skulle kunna uttryckas tydligare utan dubbelnegering. Vissa ombyggnation innebär att nyproduktionskraven på hållbar mobilitet ska uppfyllas, det finns två fall: 1. Ombyggnation av byggnaden samt elektrisk infrastruktur om bilparkeringen finns i byggnaden eller 2. Ombyggnation av byggnaden samt ändringsåtgärder på bilparkeringen om den finns på tomten till byggnaden.	4 § Kraven på hållbar mobilitet i 8 kap. 4 § första stycket 11 plan- och bygglagen (2010:900), 3 kap. 20 b § plan- och byggförordningen (2011:338) och denna författning gäller endast vid ombyggnation av byggnad som även omfattar antingen 1. byggnadens elektriska infrastruktur i fall då bilparkeringen är belägen i byggnaden, eller 2. ändringsåtgärder på bilparkeringen i fall då bilparkeringen är belägen på tomten till byggnaden.
1	7	Det finns cykelställ på marknaden där utrymmet mellan varje cykel är så pass smalt att det blir svårt att använda varje plats, antal platser för cyklar blir då i praktiken lägre än antal platser i cykelstället.	Lägg även till ett mått som ska gälla om särskilda anordningar för cykelparkering finns.
2	2	Kravet på cykelparkering bör gälla även flerbostadshus där bilparkeringen är lokaliserad utanför den egna tomten.	Stryk *”med bilparkering som avses i 1 §”*
2	4	Kravet på cykelparkering bör gälla även lokalbyggnader där bilparkeringen är lokaliserad utanför den egna tomten.	Stryk *”med bilparkering som avses i 3 § första stycket”*

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring
5	5.3.4	Det är inte alla kommuner som har antagit en parkeringsnorm för cyklar. Om kravet på cykelparkeringar utlöses endast när bilparkeringsplatserna är lokaliserade på den egna fastigheten betyder det att inget krav på cykelparkeringsplatser gäller i de kommuner som inte har antagit en egen parkeringsnorm, om bilparkeringen lokaliseras utanför den egna fastigheten (t.ex. friköp, samfällighet, servitut).	Förordar alternativ 2

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring
5 8 10	5.3.1 8.3.2 Kap 2 §2	Det är otydligt om vård och omsorgsboenden räknas som en lokalbyggnad eller ett flerbostadshus. Anpassning från krav på två cykelparkeringsplatser per bostadslägenhet uppges kunna göras för t.ex. **äldrebostäder** vilket skrivs på tre ställen i dokumentet. Begreppet äldrebostäder definieras inte. Det finns bostäder avsedda endast för personer över en viss ålder utan andra krav, seniorboenden.	Förtydliga att/om vård- och omsorgsboenden räknas som lokalbyggnader. Förtydliga att/om seniorboende, boende med åldersgräns räknas som flerbostadshus.
10 10	Kap 1 §7 Kap 2 §3	Krav på t.ex. lokaler för vård, vilket nämns på två ställen i dokumentet, kan tolkas som sjukhus och hälsocentraler. Men även vård- och omsorgsboenden kan uppfattas som en lokal för vård. Vård- och omsorgsboenden är till för personer som har stort vårdbehov och på boendena ges vård och omsorg dygnet runt. Det definieras inte om gruppboende (t.ex. enligt lagen om stöd och service) räknas som ett flerbostadshus. Boendets huvudsakliga syfte är att bo men viss vård kan ges. Den boende lever den största delen av sitt liv på boendet.	Förtydliga att/om vård- och omsorgsboenden räknas som lokalbyggnader. Förtydliga att/om gruppboenden räknas som flerbostadshus.

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Boverket

Svarsformulär

Processnummer 3.2.1

Diarienummer 246/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om hållbar mobilitet

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-15**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Maria Sandström, Hanna Ahnlund

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☐ Tillstyrker utan kommentar

☒ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Fastställd: dnr 5913/2024

Författningsförslaget

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring
1	4	Paragrafen skulle kunna uttryckas tydligare utan dubbelnegering. Vissa ombyggnation innebär att nyproduktionskraven på hållbar mobilitet ska uppfyllas, det finns två fall: 1. Ombyggnation av byggnaden samt elektrisk infrastruktur om bilparkeringen finns i byggnaden eller 2. Ombyggnation av byggnaden samt ändringsåtgärder på bilparkeringen om den finns på tomten till byggnaden.	4 § Kraven på hållbar mobilitet i 8 kap. 4 § första stycket 11 plan- och bygglagen (2010:900), 3 kap. 20 b § plan- och byggförordningen (2011:338) och denna författning gäller endast vid ombyggnation av byggnad som även omfattar antingen 1. byggnadens elektriska infrastruktur i fall då bilparkeringen är belägen i byggnaden, eller 2. ändringsåtgärder på bilparkeringen i fall då bilparkeringen är belägen på tomten till byggnaden.
1	7	Det finns cykelställ på marknaden där utrymmet mellan varje cykel är så pass smalt att det blir svårt att använda varje plats, antal platser för cyklar blir då i praktiken lägre än antal platser i cykelstället.	Lägg även till ett mått som ska gälla om särskilda anordningar för cykelparkering finns.
2	2	Kravet på cykelparkering bör gälla även flerbostadshus där bilparkeringen är lokaliserad utanför den egna tomten.	Stryk *”med bilparkering som avses i 1 §”*
2	4	Kravet på cykelparkering bör gälla även lokalbyggnader där bilparkeringen är lokaliserad utanför den egna tomten.	Stryk *”med bilparkering som avses i 3 § första stycket”*

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring
5	5.3.4	Det är inte alla kommuner som har antagit en parkeringsnorm för cyklar. Om kravet på cykelparkeringar utlöses endast när bilparkeringsplatserna är lokaliserade på den egna fastigheten betyder det att inget krav på cykelparkeringsplatser gäller i de kommuner som inte har antagit en egen parkeringsnorm, om bilparkeringen lokaliseras utanför den egna fastigheten (t.ex. friköp, samfällighet, servitut).	Förordar alternativ 2

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring
5 8 10	5.3.1 8.3.2 Kap 2 §2	Det är otydligt om vård och omsorgsboenden räknas som en lokalbyggnad eller ett flerbostadshus. Anpassning från krav på två cykelparkeringsplatser per bostadslägenhet uppges kunna göras för t.ex. **äldrebostäder** vilket skrivs på tre ställen i dokumentet. Begreppet äldrebostäder definieras inte. Det finns bostäder avsedda endast för personer över en viss ålder utan andra krav, seniorboenden.	Förtydliga att/om vård- och omsorgsboenden räknas som lokalbyggnader. Förtydliga att/om seniorboende, boende med åldersgräns räknas som flerbostadshus.
10 10	Kap 1 §7 Kap 2 §3	Krav på t.ex. lokaler för vård, vilket nämns på två ställen i dokumentet, kan tolkas som sjukhus och hälsocentraler. Men även vård- och omsorgsboenden kan uppfattas som en lokal för vård. Vård- och omsorgsboenden är till för personer som har stort vårdbehov och på boendena ges vård och omsorg dygnet runt. Det definieras inte om gruppboende (t.ex. enligt lagen om stöd och service) räknas som ett flerbostadshus. Boendets huvudsakliga syfte är att bo men viss vård kan ges. Den boende lever den största delen av sitt liv på boendet.	Förtydliga att/om vård- och omsorgsboenden räknas som lokalbyggnader. Förtydliga att/om gruppboenden räknas som flerbostadshus.

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

UMEÅ KOMMUN

2026-04-08 Dnr: TN-2026/00146

Boverket

Expedieras endast via e-post: remiss@boverket.se
Diarienummer: 243/2025, processnummer: 3.2.1

Remissvar: Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning och värmeisolering i byggnader, BFS 20xx:A26.

Tekniska nämnden vid Umeå kommun lämnar synpunkter på Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning och värmeisolering i byggnader.

Bilagor:

1. Svarsformular-243-2025_bfs-20xx-a26 i bearbetningsbar form (Word).
2. Svarsformular-243-2025_bfs-20xx-a26 i enlighet med tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (Pdf).

Karin Isaksson
Teknisk direktör

Umeå Kommun

Postadress 901 84 Umeå
Besöksadress Skolgatan 31A
Tel växel 090-16 10 00 (växel)

Teknik-och fastighetsförvaltningen

Handläggare: Ulf Larsson
090-16 23 18
ulf.a.larsson@umea.se

Boverket

Svarsformulär

Processnummer	Diarienummer
3.2.1	243/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Boverkets förslag till föreskrifter (BFS 20xx:A26) om energihushållning och värmeisolering i byggnader

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-08**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☐ Tillstyrker utan kommentar

☒ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget – BFS 20xx:A26

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring
Kap 1	27§ & 11§	Är det rimligt att sektorn ska klara av att ta fram en hanterbar metod för hur beräkningen ska kontrolleras med verkliga mätvärden då energiberäkningen baseras på kategoritypiska värden för lokaltypen? Exempelvis har olika typer av idrottslokaler olika förutsättningar. Badhus har betydligt högre inomhustemperatur med mera än till exempel en gymnastiksal.	

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring
Kap 1	25–26§	Mycket bra intention att handlingar, byggprodukter/material följs upp även under utförandefasen. Det är ofta en brist.	
Kap 1	28§	Bra att det även här ställs krav på att drift- och underhållsinstruktioner ska upprättas.	
Kap 1	Bilaga 1	Bra att kategoritypen lokaler delas upp i fler olika lokaltyper då olika lokaler har väldigt annorlunda krav och behov.	
Kap 1	5§	Begreppet nära-nollenergibyggnad kan upplevas vilseledande och svår att förstå. Begreppet tolkas lätt som att byggnaden är ”bättre” än normal nybyggnationsstandard.	
Kap 1	8§	Systemgränsen är satt till byggnaden och dess tomt. Detta motverkar investeringar i gemensamhetsanläggningar som producerar energi. (Exempelvis genom gemensam avloppsåtervinning via värmepump till ett sekundärnät i ett bostadsområde.)	Få tillgodoräkna sig energiproduktion i gemensamhetsanläggning där produktionsenheten är uppenbarligt tydligt knuten till byggnaden. (Exempelvis skulle inte andelar i vindkraftverk som kan säljas och köpas tillgodoräknas.)
Kap 1	10§ & 17§	Förtydligande av vad som menas med att ”värdena i tabellerna får justeras för energieffektiviserande åtgärder i byggnadens installationssystem”. Är det kategoritypiska värden som får justeras mot projekterade värden, eller vad menas?	
Kap 1	13§	För underlättande av kontroll vid utförande föreslås tillägg av fler faktorer.	Tillägg: Lambda-värde på isolermaterial (underlättar kontroll under utförande).

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen – BFS 20xx:A26

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring
Kap 1	27§ & 11§	Nackdel att energibalansberäkningen blir väldigt mycket mer en pappersprodukt mot vad den är i dagsläget när kategoritypiska värden används. Det försvårar hur träffsäker energibalansberäkningen är mot verkligheten.	

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Boverket

Svarsformulär

Processnummer 3.2.1

Diarienummer 243/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Boverkets förslag till föreskrifter (BFS 20xx:A26) om energihushållning och värmeisolering i byggnader

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-08**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☐ Tillstyrker utan kommentar

☒ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget – BFS 20xx:A26

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring
Kap 1	27§ & 11§	Är det rimligt att sektorn ska klara av att ta fram en hanterbar metod för hur beräkningen ska kontrolleras med verkliga mätvärden då energiberäkningen baseras på kategoritypiska värden för lokaltypen? Exempelvis har olika typer av idrottslokaler olika förutsättningar. Badhus har betydligt högre inomhustemperatur med mera än till exempel en gymnastiksal.	

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring
Kap 1	25–26§	Mycket bra intention att handlingar, byggprodukter/material följs upp även under utförandefasen. Det är ofta en brist.	
Kap 1	28§	Bra att det även här ställs krav på att drift- och underhållsinstruktioner ska upprättas.	
Kap 1	Bilaga 1	Bra att kategoritypen lokaler delas upp i fler olika lokaltyper då olika lokaler har väldigt annorlunda krav och behov.	
Kap 1	5§	Begreppet nära-nollenergibyggnad kan upplevas vilseledande och svår att förstå. Begreppet tolkas lätt som att byggnaden är ”bättre” än normal nybyggnationsstandard.	
Kap 1	8§	Systemgränsen är satt till byggnaden och dess tomt. Detta motverkar investeringar i gemensamhetsanläggningar som producerar energi. (Exempelvis genom gemensam avloppsåtervinning via värmepump till ett sekundärnät i ett bostadsområde.)	Få tillgodoräkna sig energiproduktion i gemensamhetsanläggning där produktionsenheten är uppenbarligt tydligt knuten till byggnaden. (Exempelvis skulle inte andelar i vindkraftverk som kan säljas och köpas tillgodoräknas.)
Kap 1	10§ & 17§	Förtydligande av vad som menas med att ”värdena i tabellerna får justeras för energieffektiviserande åtgärder i byggnadens installationssystem”. Är det kategoritypiska värden som får justeras mot projekterade värden, eller vad menas?	
Kap 1	13§	För underlättande av kontroll vid utförande föreslås tillägg av fler faktorer.	Tillägg: Lambda-värde på isolermaterial (underlättar kontroll under utförande).

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen – BFS 20xx:A26

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring
Kap 1	27§ & 11§	Nackdel att energibalansberäkningen blir väldigt mycket mer en pappersprodukt mot vad den är i dagsläget när kategoritypiska värden används. Det försvårar hur träffsäker energibalansberäkningen är mot verkligheten.	

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

UMEÅ KOMMUN

2026-04-09 Dnr: TN-2026/00147

Boverket

Expedieras endast via e-post: remiss@boverket.se
Diarienummer: 242/2025, processnummer: 3.2.1

Remissvar: Förslag till ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:4) om energideklaration för byggnader

Tekniska nämnden vid Umeå kommun lämnar synpunkter på förslag till ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:4) om energideklaration för byggnader.

Bilagor:

1. Svarsformular-242-2025---bfs-20xx-b26 i bearbetningsbar form (Word),
2. Svarsformular-242-2025---bfs-20xx-b26i enlighet med tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (Pdf).

Karin Isaksson
Teknisk direktör

Umeå Kommun

Postadress 901 84 Umeå
Besöksadress Skolgatan 31A
Tel växel 090-16 10 00 (växel)

Teknik-och fastighetsförvaltningen

Handläggare: Ulf Larsson
090-16 23 18
ulf.a.larsson@umea.se

Boverket

Svarsformulär

Processnummer	Diarienummer
3.2.1	242/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: förslag till ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:4) om energideklaration för byggnader

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-09**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☒ Tillstyrker utan kommentar

☐ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Boverket

Svarsformulär

Processnummer 3.2.1

Diarienummer 242/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: förslag till ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:4) om energideklaration för byggnader

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-09**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☒ Tillstyrker utan kommentar

☐ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

UMEÅ KOMMUN

2026-04-09 Dnr: TN-2026/00143

Boverket

Expedieras endast via e-post: remiss@boverket.se
Diarienummer: 241/2025, processnummer: 3.2.1

Remissvar: Förslag till ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:5) för certifiering av energiexpert, BFS 20xx:C26.

Tekniska nämnden vid Umeå kommun lämnar synpunkter på förslag till ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:5) för certifiering av energiexpert.

Bilagor:

1. Svarsformular-241-2025_bfs-20xx-c26i bearbetningsbar form (Word),
2. Svarsformular-241-2025_bfs-20xx-c26i enlighet med tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (Pdf).

Karin Isaksson
Teknisk direktör

Umeå Kommun

Postadress 901 84 Umeå
Besöksadress Skolgatan 31A
Tel växel 090-16 10 00 (växel)

Teknik-och fastighetsförvaltningen

Handläggare: Ulf Larsson
090-16 23 18
ulf.a.larsson@umea.se

Boverket

Svarsformulär

Processnummer	Diarienummer
3.2.1	241/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: förslag till ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:5) för certifiering av energiexpert

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-09**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☒ Tillstyrker utan kommentar

☐ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Boverket

Svarsformulär

Processnummer 3.2.1

Diarienummer 241/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: förslag till ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:5) för certifiering av energiexpert

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-09**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☒ Tillstyrker utan kommentar

☐ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

UMEÅ KOMMUN

2026-04-08 Dnr: TN-2026/00145

Boverket

Expedieras endast via e-post: remiss@boverket.se
Diarienummer: 10297/2025 (BFS 20xx:A27, BFS 20xx:A28, BFS 20xx:A29, BFS 20xx:A30, BFS 20xx:A33), processnummer: 3.2.1

Remissvar: Förslag till ändringsförfattningar i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning.

Tekniska nämnden vid Umeå kommun lämnar synpunkter på remiss ”Förslag till ändringsförfattningar i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning” utifrån de fem upprättade förslag till ändringsförfattningar.

Bilagor:

1. Svarsformular-10297-2025_bfs-20xx-a27 i bearbetningsbar form (Word),
2. Svarsformular-10297-2025_bfs-20xx-a27 i enlighet med tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (Pdf).
3. Svarsformular-10297-2025_bfs-20xx-a28 i bearbetningsbar form (Word),
4. Svarsformular-10297-2025_bfs-20xx-a28 i enlighet med tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (Pdf).
5. Svarsformular-10297-2025_bfs-20xx-a29 i bearbetningsbar form (Word),
6. Svarsformular-10297-2025_bfs-20xx-a29 i enlighet med tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (Pdf).
7. Svarsformular-10297-2025_bfs-20xx-a30 i bearbetningsbar form (Word),

Umeå Kommun

Postadress 901 84 Umeå
Besöksadress Skolgatan 31A
Tel växel 090-16 10 00 (växel)

Teknik- och fastighetsförvaltningen

Handläggare: Ulf Larsson
090-16 23 18
ulf.a.larsson@umea.se

8. Svarsformular-10297-2025_bfs-20xx-a30 i enlighet med tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (Pdf).
9. Svarsformular-10297-2025_bfs-20xx-a33 i bearbetningsbar form (Word),
10. Svarsformular-10297-2025_bfs-20xx-a33 i enlighet med tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (Pdf).

Karin Isaksson
Teknisk direktör

Boverket

Svarsformulär

Processnummer	Diarienummer
3.2.1	10297/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Förslag till ändring i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning, BFS 20xx:A27

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-08**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☐ Tillstyrker utan kommentar

☒ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget – BFS 20xx:A27

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring
Kap 2	10§	Rimligt att kravgränsen sätts till 1500 m2 för nybyggnation.	

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen – BFS 20xx:A27

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Boverket

Svarsformulär

Processnummer 3.2.1

Diarienummer 10297/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Förslag till ändring i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning, BFS 20xx:A27

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-08**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☐ Tillstyrker utan kommentar

☒ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget – BFS 20xx:A27

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring
Kap 2	10§	Rimligt att kravgränsen sätts till 1500 m2 för nybyggnation.	

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen – BFS 20xx:A27

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Boverket

Svarsformulär

Processnummer	Diarienummer
3.2.1	10297/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Förslag till ändring i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning, BFS 20xx:A28

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-09**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☐ Tillstyrker utan kommentar

☒ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget – BFS 20xx:A28

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen – BFS 20xx:A28

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring
Kap 6	6.6.1	Kravet om utredning av solenergipotential för lokalbyggnader över 2000 m² kommer för större offentliga organ medföra betydande resurser och tid för inventering. Framtagande av inventeringsmall/blankett kommer även den att kräva tid och resurser.	

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Boverket

Svarsformulär

Processnummer 3.2.1

Diarienummer 10297/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Förslag till ändring i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning, BFS 20xx:A28

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-09**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☐ Tillstyrker utan kommentar

☒ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget – BFS 20xx:A28

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen – BFS 20xx:A28

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring
Kap 6	6.6.1	Kravet om utredning av solenergipotential för lokalbyggnader över 2000 m² kommer för större offentliga organ medföra betydande resurser och tid för inventering. Framtagande av inventeringsmall/blankett kommer även den att kräva tid och resurser.	

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Boverket

Svarsformulär

Processnummer	Diarienummer
3.2.1	10297/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Förslag till ändring i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning, BFS 20xx:A29

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-08**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☒ Tillstyrker utan kommentar

☐ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget – BFS 20xx:A29

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen – BFS 20xx:A29

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Boverket

Svarsformulär

Processnummer 3.2.1

Diarienummer 10297/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Förslag till ändring i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning, BFS 20xx:A29

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-08**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☒ Tillstyrker utan kommentar

☐ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget – BFS 20xx:A29

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen – BFS 20xx:A29

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Boverket

Svarsformulär

Processnummer	Diarienummer
3.2.1	10297/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Förslag till ändring i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning, BFS 20xx:A30

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-08**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☒ Tillstyrker utan kommentar

☐ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget – BFS 20xx:A30

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen – BFS 20xx:A30

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Boverket

Svarsformulär

Processnummer 3.2.1

Diarienummer 10297/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Förslag till ändring i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning, BFS 20xx:A30

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-08**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☒ Tillstyrker utan kommentar

☐ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget – BFS 20xx:A30

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen – BFS 20xx:A30

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Boverket

Svarsformulär

Processnummer	Diarienummer
3.2.1	10297/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Förslag till ändring i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning, BFS 20xx:A33

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-08**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☒ Tillstyrker utan kommentar

☐ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget – BFS 20xx:A33

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen – BFS 20xx:A33

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Boverket

Svarsformulär

Processnummer 3.2.1

Diarienummer 10297/2025

Svar till:
Boverket
remiss@boverket.se

Sista svarsdatum: **2026-04-17**

Remiss: Förslag till ändring i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning, BFS 20xx:A33

Uppgifter om svarslämnare

Datum	**2026-04-08**
Myndighet/Organisation/Företag	Umeå kommun, tekniska nämnden
E-postadress (myndighet/organisation/företag)	umea.kommun@umea.se, teknikochfastighet@umea.se
Kontaktperson (namn)	Ulf Larsson, Magdalena Vikström

Remissvar (sätt kryss i vald ruta)

☐ Avstår

☒ Tillstyrker utan kommentar

☐ Tillstyrker med kommentar

☐ Avstyrker med motivering

Författningsförslaget – BFS 20xx:A33

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Fastställd: dnr 5913/2024

Kapitel	Paragraf	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

Konsekvensutredningen – BFS 20xx:A33

Ange vilket kapitel och paragraf som respektive synpunkt avser.

Kapitel	Avsnitt	Kommentar	Föreslagen ändring

Vid behov, infoga ytterligare rader ovan

UMEÅ KOMMUN

Anmälan av delegationsbeslut

Rubrik/ärendemening:			Beslut på delegation under perioden …… – 2026-04-01 – 2026-04-30
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)
Lokala trafikföreskrifter		Se nedan	

Beskrivning av ärendet

Ärende	Sökande	Avser	Plats	Period	Beslutsdatum
TF_20260422_10537		tillfälligt vilande av	Parkering Djupbäcksvägen	2026-04-28 – 2027-06-16	2026-04-27
TF_20260422_10540		högsta tillåten hastighet på	Haga	2026-04-22 –	2026-04-22
TF_20260401_10420		förbud mot trafik med motorfordon på	Signalvägen	2026-06-11 – 2026-06-11	2026-04-22
TF_20260422_10536		förbud mot trafik med motorfordon på	Söderslätt	2026-04-23 – 2028-10-31	2026-04-22
TF_20260417_10496		förbud mot trafik med fordon på	Skogsbrynet och Rothoffsvägen	2026-04-23 – 2027-06-16	2026-04-22
TF_20260422_10530		tillfälligt vilande av	Förbud mot trafik Axtorpsvägen	2026-04-23 – 2026-11-01	2026-04-22
TF_20260422_10531		tillfälligt vilande av	Fordon I linjetrafik Nydalavägen	2026-04-23 – 2026-11-01	2026-04-22
TF_20260316_10308		tillfälligt vilande av	Parkering V Kyrkogatan	2026-04-07 – 2027-10-02	2026-04-02
TF_20260316_10312		förbud mot trafik med fordon på	Västra Kyrkogatan	2026-04-07 – 2027-10-02	2026-04-02
TF_20260226_10224		tillfälligt vilande av	Parkering på Skeppsbron	2026-04-29 – 2026-05-04	2026-04-01
TF_20260226_10217		tillfälligt vilande av	Parkering på Skeppsbron	2026-04-29 – 2026-05-04	2026-04-01
TF_20260226_10220		tillfälligt vilande av	Parkering på Skeppsbron	2026-04-29 – 2026-05-04	2026-04-01
TF_20260226_10221		tillfälligt vilande av	Parkering på Skeppsbron	2026-04-29 – 2026-05-04	2026-04-01

TF_20260226_10219	tillfälligt vilande av	Parkering på Skeppsbron	2026-04-29 – 2026-05-04	2026-04-01
TF_20260226_10223	tillfälligt vilande av	Parkering på Skeppsbron	2026-04-29 – 2026-05-04	2026-04-01
TF_20260226_10215	tillfälligt vilande av	Parkering på Skeppsbron	2026-04-29 – 2026-05-04	2026-04-01
TF_20260226_10216	tillfälligt vilande av	Parkering på Skeppsbron	2026-04-29 – 2026-05-04	2026-04-01
TF_20260226_10218	tillfälligt vilande av	Parkering på Skeppsbron	2026-04-29 – 2026-05-04	2026-04-01
TF_20260226_10222	tillfälligt vilande av	Parkering på Skeppsbron	2026-04-29 – 2026-05-04	2026-04-01

UMEÅ KOMMUN

Anmälan av delegationsbeslut

Rubrik/ärendemening:			Beslut på delegation under perioden …… – 2026-04-01 – 2026-04-30
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)
Markupplåtelse		Se nedan	

Beskrivning av ärendet

Ärende	Sökande	Avser	Plats	Period	Beslutsdatum
MU_20260413_10453	Ragna Backlund	Taxor och avgifter: Torghandel: Tillfällig Torghandel		2026-05-09 – 2026-05-09 2026-05-23 – 2026-05-23 2026-05-30 – 2026-05-30 2026-06-06 – 2026-06-06 2026-06-27 – 2026-06-27 2026-07-04 – 2026-07-04 2026-07-11 – 2026-07-11 2026-05-02 – 2026-05-02 2026-07-18 – 2026-07-18 2026-08-01 – 2026-08-01	2026-04-13
MU_20260420_10508	Umeå kommun	Markupplåtelse	Rådhusesplanaden, 9 skyltar Kungsgatan 63 Rådhusesplanaden 1-4	2026-05-04 – 2026-10-31	2026-04-20
MU_20260326_10393	Guilty Pleasure Group AB	Taxor och avgifter: Uteserveringar: Grundavgift	Rådhusesplanaden 4F, uteservering, GP Rådhusesplanaden 4	2026-05-04 – 2026-11-05 2027-04-01 – 2027-10-31 2028-04-01 – 2028-10-31	2026-04-29
MU_20260416_10485	Umeå Måleri AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Grundavgift	Kungsgatan 94, lift Kungsgatan 94	2026-05-04 – 2026-07-03	2026-04-21

			Odontologstråket, byggetablering		
MU_20260429_10583	selbergs entreprenad	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Grundavgift	Historiegränd 6-24 Stipendiegränd 8, 12, 14	2026-05-04 – 2026-10-01	2026-04-30
MU_20260331_10411	Moderata samlingspartiet i AC-län	Markupplåtelse	Rådhustorget, kampanjarbete Moderaterna Kungsgatan 59 Rådhusesplanaden 1	2026-04-18 – 2026-04-18 2026-04-25 – 2026-04-25 2026-05-02 – 2026-05-02 2026-05-09 – 2026-05-09 2026-05-16 – 2026-05-16 2026-05-23 – 2026-05-23 2026-05-30 – 2026-05-30 2026-06-06 – 2026-06-06 2026-06-27 – 2026-06-27	2026-04-07
MU_20260422_10532	matias karlsson	Markupplåtelse	Renmarkstorget, Litteraturvagnar Kungsgatan 50-51, 53 Renmarkstorget 5-8, 10	2026-05-01 – 2026-05-02 2026-05-08 – 2026-05-09 2026-05-15 – 2026-05-16 2026-05-22 – 2026-05-23 2026-05-29 – 2026-05-30	2026-04-22
MU_20260421_10519	Brobergs Coffe Shop	Taxor och avgifter: Uteserveringar: Grundavgift	Kungsgatan 60, uteservering Brobergs Coffe Shop Kungsgatan 60, 69	2026-05-01 – 2026-09-30 2027-05-01 – 2027-09-30 2028-05-01 – 2028-09-30	2026-04-23
MU_20260320_10346	AR Bygg AB	Taxor och avgifter: Övriga avgiftsbelagda upplåtelser (ej kvm): Parkering, dag, Zon 2	Västra Kyrkogatan 21, byggetablering Västra Kyrkogatan 12, 14, 23 Västra Norrlandsgatan 23	2026-05-01 – 2026-05-31	2026-04-30
MU_20260413_10455	Alino Restauranginvest AB	Taxor och avgifter: Uteserveringar: Grundavgift	Rådhusesplanaden 15, uteservering Mekka Rådhusesplanaden 15	2026-05-01 – 2026-09-15	2026-04-13
MU_20260423_10545	Alino Restauranginvest	Taxor och avgifter:	Storgatan 55, uteservering Lion Bar	2026-05-01 – 2026-09-06	2026-04-24

	AB	Uteserveringar: Grundavgift	Storgatan 50		
MU_20260331_10410	Umeå kommun	Markupplåtelse	Rådhustorget, Möblering av Rådhustorget. Pergola, sittmöbler, planteringskärl med växter Rådhustorget 1, 5	2026-06-25 – 2026-08-07	2026-04-30
MU_20260319_10338	Placeholder myndighet GoP	Taxor och avgifter: Evenemang: Arealavgift zon 1, 0-1000 kvm	Brogatan 1-3 Hovrättsgatan 1 Slöjdgatan 1-2 Storgatan 30, 33, 35, 37	2027-09-18 – 2027-09-19	2026-04-30
MU_20260320_10355	AR Bygg AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Arealavgift zon 2	Västra Kyrkogatan 21, byggetablering Västra Kyrkogatan 12, 14, 23 Västra Norrlandsgatan 23	2027-01-01 – 2027-10-01	2026-04-30
MU_20260407_10436	RFSL Ungdom Umeå	Markupplåtelse	Kungsgatan 59 Rådhusesplanaden 1	2026-05-17 – 2026-05-17	2026-04-08
MU_20260412_10450	Nymålat i Norr AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Grundavgift	Sveagatan 14, V Norrlandsgatan 14, Nygatan 13, Magasingatan 5, målning av husfasad Magasinsgatan 5 Nygatan 13 Västra Norrlandsgatan 14	2026-04-27 – 2026-06-05	2026-04-29
MU_20260423_10552	Umeå kommun, Seniortorget	Markupplåtelse	Renmarkstorget, Seniortorget Renmarkstorget 12	2026-09-25 – 2026-09-25 2026-10-02 – 2026-10-02	2026-04-27
MU_20260420_10510	Umeå kommun Företag AB	Taxor och avgifter: Evenemang: Grundavgift	Rådhustorget, info om kollektivtrafik i Umeå Rådhustorget 1, 5	2026-06-24 – 2026-06-24	2026-04-20

MU_20260423_10553	MDAB Måleri Design AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Grundavgift	Kungsgatan 64, inhägnat arbetsområde Kungsgatan 64	2026-05-14 – 2026-08-25	2026-04-28
MU_20260401_10423	Nya Konditoriet Umeå KB	Taxor och avgifter: Uteserveringar: Grundavgift	Kungsgatan 57, uteservering NK Kungsgatan 54, 57	2026-05-11 – 2026-09-14	2026-04-09
MU_20260423_10551	ISS Facility Services	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Grundavgift	V Kyrkogatan 11A-13C och Skolgatan 70, bomlift och stängsel Skolgatan 68 Västra Kyrkogatan 9, 11	2026-06-17 – 2026-06-18	2026-04-29
MU_20260310_10284	Sensus studieförbund	Taxor och avgifter: Evenemang: Grundavgift	Vänortsparken, Picknick Palooza Kungsgatan 64, 66, 75, 77 Storgatan 59 Västra Kyrkogatan 2-3 Östra Kyrkogatan 2	2026-05-16 – 2026-05-16	2026-04-22
MU_20260423_10548	Ocab Norr AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Grundavgift	Storgatan 46A, byggetablering Storgatan 42 Thulegatan 1-4 Västra Rådhusgatan 1 Västra Strandgatan 8-9, 11	2026-04-27 – 2026-06-01	2026-04-27
MU_20260422_10535	Plåtslagarna i Västerbotten AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Grundavgift	Storgatan 97, byggetablering Storgatan 97	2026-05-18 – 2026-06-13	2026-04-27
MU_20260424_10560	Nsm umeå AB	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Grundavgift	Östra Kyrkogatan 21, byggetablering Östra Kyrkogatan 21	2026-04-24 – 2026-05-23	2026-04-27
MU_20260417_10492	Nolia AB	Taxor och avgifter: Evenemang:	Skogsnolia 2026	2026-05-06 – 2026-05-09	2026-04-27

		Grundavgift	Brogatan 33, 42 Ridvägen 12 Signalvägen 7, 14		
MU_20260319_10339	Ryde Sweden AB	Taxor och avgifter: Övriga avgiftsbelagda upplåtelser (ej kvm): Grundavgift	Offentliga platser, el-sparkcyklar Rådhustorget 1	2026-04-15 – 2026-12-31	2026-04-14
MU_20251027_9773	IFK Umeå	Taxor och avgifter: Övriga avgiftsbelagda upplåtelser (ej kvm): Parkering, zon 1	Blodomloppet 2026 Brogatan 1-2 Bölevägen 22, 24, 28, 30 Laxgränd 9, 11, 13, 15, 17 Slöjdgatan 2 Storgatan 30, 33, 35, 37 Tjärhovsgatan 8, 10, 12, 14 Västra Strandgatan 5-17, 4-8 Ågatan 1, 5, 7	2026-05-25 – 2026-05-26	2026-04-27
MU_20260421_10520	Umeå scoutkår	Taxor och avgifter: Evenemang: Grundavgift	Gammlia, scoutarrangemang Djupbäcksvägen 34, 36 Gammliavägen 1 Gärdesvägen 2 Helena Elisabeths Väg 2, 4 Herrgärdan 3-4, 6 Regementsgatan 34, 36 Rothoffsvägen 12 Storgatan 63 Södra Ersmarksgatan 22 Västra Kyrkogatan 2 Östra Kyrkogatan 2	2026-05-10 – 2026-05-10	2026-04-24
MU_20260421_10521	Selbergs Entreprenad	Taxor och avgifter: Bygg och renovering: Grundavgift	Bryggargatan 44-48, byggetablering	2026-04-27 – 2028-06-30	2026-04-23

UMEÅ KOMMUN

Bryggargatan 44, 46

DELEGATIONSBESLUT 2026-04-01--2026-04-30

UPPLÅTELSE AV OFFENTLIG PLATS

Yttrande enligt allmänna lokala ordningsföreskrifter §2, upplåta offentlig plats för hithörande ändamål och torghandel

Se ISY-Case MU

Meddela lokala trafikföreskrifter för Umeå kommun enligt TrF 10, kap 1, 3 och 14 §§ och TrF 3 kap 17 §

Meddela undantag från lokala trafikföreskrifter för Umeå kommun enligt TrF 13 kap 3, 4 och 5 §§

Se ISY-Case LTF

Avtal och Ramavtal Projekt

Angivna remissvar och yttranden

Grannemedvigande remissvar Styråran 7 TN-2026/00227	TN-2026/00227
Remissyttrande Gökungen 2 m fl BN-2018/02289	TN-2026/00020
Remissvar transportdispens TRV2026/18182, Holmsund-Stöcksjö	TN-2026/00265
Remissyttrande Ändring av detaljplan för del av fastigheten Böleå 7:18 m fl BN-2024_00016	TN-2026/00020
Beslut om dispens för bred last, inom Umeå kommun	TN-2026/00304
Beslut om transportdispens gällande bred transport inom Umeå kommun, TN2026/00257, TRV2026/29502	TN-2026/00257
Beslut om transporttillstånd gällande bred transport inom Umeå kommun, TN2026/00271, TRV2026/31744	TN-2026/00271
Beslut om transporttillstånd gällande bred, lång och tung transport inom Umeå kommun, TN2026/00228,	TN-2026/00228
Beslut om transporttillstånd gällande bred, lång och tung transport inom Umeå kommun, TRV2026/22161	TN-2026/00229
Beslut om transporttillstånd gällande bred, lång och tung transport inom Umeå kommun,TRV2026/33237	TN-2026/00272
Remissvar TRV2026/36162, Umeå-Sigtuna ToR	TN-2026/00296
Tillstånd att köra på GC-banor, BIMAC	TN-2026/00267
Yttrande ang tung, lång och bred transport, TRV 2026/35359, Burträsk-Holmsund	TN-2026/00301
Yttrande till Länsstyrelsen, TN 2026/0262, Umeå Triathlon	TN-2026/00262
Yttrande TRV 2026/33905, TN2026/00281, Karlsborg-Umeå	TN-2026/00281
Yttrande TRV 2026/39888, Trelleborg-Holmsund	TN-2026/00341

Dispans bilar, framföra fordon på Gc-väg Svensk Markservice	TN-2026/00220

Beslutsdatum	BeslutsID	ÄrendeID	Ärendetyp	Utfall	Antal
2026-04-01	388964	456832	Färdtjänst	Återtagen ansökan	1
2026-04-01	389705	457491	Färdtjänst	Avslag	1
2026-04-01	389725	457515	Färdtjänst	Avslag	1
2026-04-02	389745	457525	Färdtjänst	Avslag	1
2026-04-02	389770	457546	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-02	389788	457544	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-02	389844	451256	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-08	389689	457464	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-08	389775	457558	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-08	389791	457532	Färdtjänst	Avslag	1
2026-04-08	389834	457571	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-08	389849	457616	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-08	389853	453062	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-09	389716	457503	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-09	389814	457587	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-09	389827	457597	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-10	389404	457211	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-10	389412	457219	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-10	389602	457404	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-10	389685	457476	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-10	389806	457581	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-13	389445	457249	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-13	389816	457572	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-13	389822	457570	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-13	389840	457607	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-13	389843	457610	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-13	389866	457635	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-14	389828	457598	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-14	389858	457629	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-15	389710	457497	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-15	389829	457595	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-15	389841	457606	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-15	389847	457611	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-15	389856	457625	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-15	389859	457620	Färdtjänst	Bifall	1

2026-04-15	389864	457631	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-15	389885	457657	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-15	389889	457659	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-16	389640	457433	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-16	389759	457549	Färdtjänst	Avslag	1
2026-04-16	389785	457567	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-16	389815	457583	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-16	389848	457617	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-16	389873	457641	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-16	389880	457619	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-16	389893	457624	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-16	389895	457663	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-16	389896	457665	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-17	389823	457592	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-20	389867	457588	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-20	389898	457660	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-20	389904	456819	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-21	389870	457638	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-21	389878	457645	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-21	389884	457653	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-21	389886	457652	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-21	389892	457664	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-21	389912	457659	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-22	389772	457542	Färdtjänst	Avslag	1
2026-04-22	389835	457601	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-22	389851	457622	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-22	389876	457643	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-22	389890	457571	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-22	389899	457627	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-23	389522	457321	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-23	389891	457662	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-23	389919	457684	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-23	389920	457685	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-23	389928	449713	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-24	389887	457658	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-24	389902	457649	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-24	389914	457676	Färdtjänst	Bifall	1

2026-04-24	389915	457677	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-24	389916	457648	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-27	388963	456831	Färdtjänst	Avslag	1
2026-04-27	389813	457585	Färdtjänst	Avslag	1
2026-04-27	389901	457668	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-27	389903	457670	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-27	389921	457680	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-27	389929	457688	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-27	389940	457698	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-28	389906	457271	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-28	389911	457675	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-28	389930	457667	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-28	389949	457705	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-29	389910	457678	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-29	389935	457692	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-29	389952	457708	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-29	389958	457715	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-29	389959	457716	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-29	389967	457725	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-29	389969	457726	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-29	389973	457730	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-29	389975	449816	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-29	389976	455979	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-30	389543	457339	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-30	389698	457486	Färdtjänst	Avslag	1
2026-04-30	389845	457613	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-30	389860	457632	Färdtjänst	Avslag	1
2026-04-30	389861	457630	Färdtjänst	Avslag	1
2026-04-30	389883	457611	Färdtjänst	Avslag	1
2026-04-30	389944	457701	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-30	389950	457706	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-30	389954	457712	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-30	389961	457713	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-30	389971	457728	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-30	389977	457733	Färdtjänst	Bifall	1
2026-04-01	389680	457472	Parkeringstillstånd	Avslag	1
2026-04-02	389789	457545	Parkeringstillstånd	Bifall	1

2026-04-07	389717	457504	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-07	389818	457589	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-09	389728	457517	Parkeringstillstånd	Avslag	1
2026-04-10	389701	457489	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-10	389794	457102	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-13	389475	457282	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-13	389766	457554	Parkeringstillstånd	Avslag	1
2026-04-14	389727	457378	Parkeringstillstånd	Avslag	1
2026-04-14	389854	457529	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-15	389838	457602	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-16	389868	457636	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-17	389626	457422	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-17	389846	457615	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-20	389688	457479	Parkeringstillstånd	Avslag	1
2026-04-20	389720	457507	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-20	389855	457603	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-20	389881	457647	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-21	389879	457646	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-24	389931	457689	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-27	389523	457307	Parkeringstillstånd	Avslag	1
2026-04-27	389956	457669	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-28	389787	457569	Parkeringstillstånd	Avslag	1
2026-04-29	389946	457696	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-30	389839	457605	Parkeringstillstånd	Bifall	1
2026-04-01	389832	457600	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-04-09	389799	457520	Riksfärdtjänst Tillstånd	Avslag	1
2026-04-09	389850	457618	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-04-13	389877	457337	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-04-14	389821	457498	Riksfärdtjänst Tillstånd	Avslag	1
2026-04-14	389831	457596	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-04-14	389872	457640	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-04-16	389875	457642	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-04-23	389882	457651	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-04-24	389913	457679	Riksfärdtjänst Tillstånd	Bifall	1
2026-04-29	389968	457721	Riksfärdtjänst Tillstånd	Återtagen ansökan	1
2026-04-30	389863	457618	Riksfärdtjänst Tillstånd	Avslag	1

	145
Total	**145**

2026-05-04 Dnr: TN-2026/00005

Tekniska nämnden

Delegationsanmälan för april 2026 avseende byggprojektledarnas, fastighetsförvaltarnas, teknisk direktörens m.fl. delegationsbeslut enligt fastställd delegationsordning för tekniska nämnden, TN-2026-01-29 (version 2)

Bilagor:

1. Delegationsbeslut – yttrande till Polismyndigheten.
2. Beslut om antagande av konsulter, entreprenörer och leverantörer för underhålls-och investeringsobjekt inom bygg- och fastighetstekniks verksamhetsområde.
3. Delegationsbeslut om igångsättningstillstånd.

Anna Bugaeva

Handläggare

Umeå kommun
Postadress: 901 84 UMEÅ
Besöksadress: Skolgatan 31 A
Telefon: 090-16 10 00
Webbplats: www.umea.se

Fastighet
Handläggare: Anna Bugaeva
Telefon: 090-16 23 49
Mejladress: anna.bugaeva@umea.se

Bilaga 1

Delegationsanmälan till tekniska nämnden

Anmälan avser antagna delegationsbeslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av fastighetsmark genom yttrande som delges Polismyndigheten.

Ärende:	**Datum:**	**Beslut:**	**Beslutsfattare:**
Sömmen 1 - Ansökan om tillstånd, Biltträff/utställning, Wheels, Nolia, Umeå, 2026-06-27, kl. 08:00-16:00, ärende nr A068.992/2026	2026-04-07	**att** tillstyrka ansökan	Anna Bugaeva Handläggare Dnr: TN-2026/00182
Sömmen 1 m. fl. - Ansökan om tillstånd för markupplåtelse, Brännbollsyran, Hedlunda / Nolia Området, Umeå, 2026-06-05 08:00 -- 2026-06-07 02:00, ärende nr A068.702/2026	2026-04-17	**att** tillstyrka ansökan	Anna Bugaeva Handläggare/Fastighet Ann Siklund Handläggare/Gator och parker Roger Edenwill Handläggare/ Fritid Dnr: TN-2026/00241; MU_20260225_10212
Sömmen 1 - Ansökan om tillstånd för Skogsmässa Nolia, Noliaområdet, Umeå, 2026-04-27--2026-05-12, ärende nr A171.372/2026	2026-04-21	**att** tillstyrka ansökan	Anna Bugaeva Handläggare Dnr: TN-2026/00298.

Bilaga 2

Delegationsanmälan till tekniska nämnden

Anmälan avser delegationsbeslut om antagande av konsulter, entreprenörer och leverantörer för underhålls-och investeringsobjekt inom bygg- och fastighetstekniks verksamhetsområde för mars och april månader 2026.

Ärende:	**Datum och tid för uppdrag:**	**Konsult/Entreprenör/Leverantör:**	**Beskrivning:**
Sävar 67:1 - Byte av fönster, BY 01, projekt nr 312358	2026-04-10 Start: 2026-06-01 Slutförande: 2026-08-17	Fönster och Fasadkonsult i Sundsvall AB	Fönsterbyte Handläggare: Roger Marklund Dnr: TN-2026/00364
Holmsund 2:48 - Byte av yttertak, projekt nr 312291	2026-04-10 Start: v. 17-2026 Slutförande: v. 28 - 2026	Berga Tak Västerbotten AB	Takarbete, ABT 06 Handläggare: Roger Marklund Dnr: TN-2026/00365
Spiltan 2 - Byte av tak, etapp 1 och 2, projekt nr 311929	2026-03-16 Start: 2026-05-15 Slutförande: 2026-09-15	Berga Tak Västerbotten AB	Takarbete, ABT 06 Handläggare: Roger Marklund Dnr: TN-2024/00440
Matrisen 7 - Anpassningar för välfärdsteknik, projekt nr 801617	2026-04-02 Start: 2026-03-04 Slutförande: 2026-12-01	Norconsult Sverige AB	Miljökonsult, ABT 06 Handläggare: Emma Berggren Dnr: TN-2026/00366
Matrisen 7 - Anpassningar för välfärdsteknik, projekt nr 801617	2026-04-02 Start: 2026-03-04 Slutförande: 2026-12-01	Varg arkitekter AB	Arkitektur i byggnader Handläggare: Emma Berggren Dnr: TN-2026/00366
Matrisen 7 - Anpassningar för välfärdsteknik, projekt nr 801617	2026-04-02 Start: 2026-03-04 Slutförande: 2026-12-01	Bricon AB	Säkerhet i brand och byggnader Handläggare: Emma Berggren Dnr: TN-2026/00366
Matrisen 7 - Anpassningar för välfärdsteknik, projekt nr 801617	2026-04-02 Start: 2026-03-04 Slutförande: 2026-12-01	Vinnergi AB	El och tele i mark och byggnader

			Handläggare: Emma Berggren Dnr: TN-2026/00366
Matrisen 7 - Anpassningar för välfärdsteknik, projekt nr 801617	2026-04-02 Start: 2026-03-04 Slutförande: 2026-06-01	Projektledargruppen i Umeå AB	Bygg- och projekteringsledning Handläggare: Emma Berggren Dnr: TN-2026/00366
Pärlan 17 /Akvamarinen 1 - Ny- och ombyggnad F-6 2 paralleller, projekt 800719, ärende nr BN- 2023/01524 och BN 2024-000026	2026-04-02 Start: v. 14-2026 Slutförande: v. 47-2026	Bravida Sverige AB	Elarbeten, ABT 06 Handläggare: Emma Berggren Dnr: TN-2023/00274
Älgen 1 - Lokalanpassningar kök, projekt nr 318331	2026-03-18 Start: v. 15-2026 Slutförande: v. 16-2026	Contractor Bygg i Umeå AB	Byggarbeten, ABT 06 Handläggare: Emma Berggren Dnr: TN-2026/00367
Stadsliden 5:3, Kruthornet 2, Röbäck 83:2 och Hörneå 32:9 - Målningsarbete, ABT 06	2026-04-22 Start: v. 19-2026 Slutförande: v. 37-2026	Peder Johanssons Måleri AB	Målningsarbete, ABT 06 Handläggare: Roger Marklund Dnr: TN-2026/00369
Berghemsskolan 2, Stadsliden 3:37, Sömmen 1, Täfteå 3:34, och Champinjonen 1 - Målningsarbete, ABT 06	2026-04-22 Start: v. 19-2026 Slutförande: v. 37-2026	Peder Johanssons Måleri AB	Målningsarbete, ABT 06 Handläggare: Roger Marklund Dnr: TN-2026/00370
Sävar 3:59, Grönstenen 1, Ostkupan 1 och Spannen 1 - Målningsarbete, ABT 06	2026-04-22 Start: v. 19-2026 Slutförande: v. 37-2026	Nymålat i Norr AB	Målningsarbete, ABT 06 Handläggare: Roger Marklund Dnr: TN-2026/00371
Nydala 1:51 - Utvändig målning mm 2024, 2025, projekt nr 117694	2026-04-23 Start: v. 18-2026 Slutförande: v. 20-2026	City Schakt i Norr AB	Underhållsarbete, AB 04 Handläggare: Roger Marklund Dnr: TN-2026/00372
Hörneå 39:4 - Underhållsarbete utomhus 2024-2028, projekt nr 117714	2026-04-23 Start: v. 18-19-2026 Slutförande: v. 20-2026	City Schakt i Norr AB	Underhållsarbete, AB 04

			Handläggare: Roger Marklund Dnr: TN-2026/00373

Bilaga 3

Delegationsanmälan till tekniska nämnden

Anmälan avser antagna delegationsbeslut om igångsättningstillstånd

Ärende:	**Datum:**	**Beslut:**	**Beslutsfattare:**
MALMEN 27 - Nybyggnad av serviceboende, komplementbyggnad, cykelskärmtak, staket och parkeringsplatser, ärende nr BN 2025-001341	2026-04-09	**att** bevilja igångsättningstillstånd med **46 000 tkr** för nybyggnad av serviceboende 2 plan till IFN:s verksamhet (projektnamn i budgetbeslut – *Förstärkt serviceboende Malmen 27 2 plan*) inom fastigheten Malmen 27 i Umeå (projekt nr. 801 594, IFN).	Karin Isaksson, teknisk direktör Dnr: TN-2026/00064
Amerika 1:5 – Renovering av Hippologum, projekt nr 801 043	2026-04-17	**att** bevilja igångsättningstillstånd med **22 000 tkr** för renovering av Hippologum inom fastigheten Amerika 1:5 i Umeå, projekt nr 801 043, TN.	Karin Isaksson, teknisk direktör Dnr: TN-2026/00225

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-04-27

§ 107

Diarienr: KS-2025/00278

Årsredovisning 2025 och fråga om ansvarsfrihet för styrelse och nämnder

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa Umeå kommunkoncerns resultat till 708 mnkr varav Umeå kommuns resultat ingår med 430 mnkr

att fastställa styrelse och nämnders budgetavvikelse till 247 mnkr, varav jämförelsestörande poster 0 mnkr

att fastställa Umeå kommuns årsredovisning för år 2025

att fastställa årets balanskravsresultat till 419 mnkr

att ombudgetera totalt 142,9 mnkr av kvarvarande investeringsmedel 2025 till investeringsbudgeten för 2026, enligt bilaga

att ombudgetera totalt 71,1 mnkr av kvarvarande investeringsmedel 2025 till investeringsplanen för 2027, enligt bilaga

att ombudgetera totalt 67,1 mnkr av kvarvarande investeringsmedel 2025 till investeringsplanen för 2028, enligt bilaga

att rikta anmärkning mot äldrenämnden med motivering enligt kommunrevisionens rapport

att bevilja ansvarsfrihet för år 2025 för kommunstyrelsen, nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ

att ge kommunstyrelsen i uppdrag att både politiskt och juridiskt analysera innebörden och konsekvensen av revisionens anmärkning mot äldrenämnden samt återkomma med till kommunfullmäktige med förslag om uppföljning och förslag.

Jäv

I beslut om anmärkning och ansvarsfrihet har personer som anges i kommunallagen, kap 5, 11 och 12 ej deltagit. Det vill säga ledamöter och

tjänstgörande ersättare, som under 2025 tjänstgjort i kommunstyrelsen eller någon annan nämnd (eller närstående till dessa) deltar inte i beslut i frågan om anmärkning eller ansvarsfrihet gällande det egna förtroendeuppdraget eller närståendes förtroendeuppdrag.

Reservation
Lars Forsgren, för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet att bevilja ansvarsfrihet för äldrenämnden till förmån för eget yrkande om att vägra ansvarsfrihet för äldrenämnden.

Ärendebeskrivning

I planeringen för 2025 har fullmäktige budgeterat med ett resultat som är 2% av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Utfallet blev dock två procentenheter bättre, vilket motsvarar en budgetavvikelse på 234 mnkr.

Resultat - utfall, budgetavvikelse och prognosavvikelse

I årsredovisningen för Umeå kommunkoncern redovisas ett positivt resultat för koncernen som uppgår till 708 mnkr (miljoner kronor) vilket är en ökning med 404 mnkr i jämförelse med föregående år. Kommunens resultat uppgår till 430 mnkr, vilket är en ökning med 297 mnkr jämfört med föregående år.

Kommunens resultat om 430 mnkr innebär en positiv budgetavvikelse på 234 mnkr. Budgetavvikelsen beror främst på lägre pensionskostnader på grund av lägre inflation och lägre personalkostnader på grund av tillfälligt högre vakansgrad inom vissa verksamheter.

Styrelse och nämnder redovisar en budgetavvikelse på 247 mnkr i förhållande till nämndsramar från fullmäktige.

Årets utfall är högre än lämnad prognos i delårsrapporten med 116 mnkr, vilket främst förklaras av lägre pensionskostnader, högre intäkter från kraftverksamheten, lägre kostnader inom individ- och familjenämndens samt för- och grundskolenämndens verksamheter än prognostiserat.

Resultatet för 2025 är högre än för 2024 och stärker den finansiella ställningen något. Det krävs fortsatt resultatnivåer i nivå med det finansiella målet för att bibehålla en god finansiell ställning för att långsiktigt kunna täcka kommunens finansiering av investeringar.

Efter att Sverige har varit i en lågkonjunktur de senaste åren är bedömningen för perioden 2026−2027 att Sverige är i en svag högkonjunktur. Utvecklingen för svensk ekonomi påverkas i hög grad av utvecklingen av inhemsk efterfrågan. Hushållens konsumtion förväntas bli den främsta drivkraften, men den har blivit förskjuten då hushållen på grund av en osäker omvärld har hållit tillbaka konsumtionen. USAs och Israels anfall mot Iran har ökat osäkerheten i världsekonomin och de långsiktiga konsekvenserna går i dagsläget inte att bedöma.

Behovet av anpassningar och investeringar kopplade till demografiutveckling, osäkerhet i omvärlden och klimatpåverkan kommer fortsatt att kräva god ekonomi och ekonomisk planering så att det lagstadgade kravet på god ekonomisk hushållning alltjämt uppnås.

Investeringar - utfall, budgetavvikelse och prognosavvikelse

Kommunkoncernens nettoinvesteringar uppgår per 31 december 2025 till 2 790 mnkr (2 705 mnkr). Nettoinvesteringarna ökade med 85 mnkr under 2025. Det är fortsatta investeringar i lokaler, bostäder och infrastruktur som ett led i att möjliggöra kommunens tillväxt.

Kommunens nettoinvesteringar uppgår per den 31 december 2025 till 1 524 mnkr (1 938 mnkr), vilket är 522 mnkr lägre än beslutad investeringsram (2 046 mnkr). Inga nya finansiella leasingavtal har tillkommit under innevarande år.

Balanskravsresultat
Kommunens balanskravsresultat uppgår till 419 mnkr.

Bedömning god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har beslutat om grunduppdrag, inriktningsmål, personalpolitiska mål, tilläggsuppdrag och finansiella mål för kommunen.

I årsredovisningen görs en uppföljning av nämndernas och bolagens grunduppdrag/ändamål, fyra inriktningsmål, tre personalpolitiska mål, åtta tilläggsuppdrag och ett finansiellt mål som kommunfullmäktige har fastställt i planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2025. Uppföljningen görs genom en sammanvägd bedömning utifrån nämndernas och styrelsens rapportering per 31 december 2025.

Uppföljningen visar att:

- Av totalt 16 nämnder bedömer 13 att grunduppdraget uppfylls i hög grad och tre att det uppfylls till viss grad.
- Av totalt 18 bolag har 14 gjort bedömningen att grunduppdraget uppfylls i hög grad. Tre bolag bedömer att det uppfylls i viss grad och för ett bolag saknas bedömning.
- För ett av kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål bedöms att kommunen gör tillräckligt. För två mål krävs mer arbete och för ett mål kommer mycket mer arbete att krävas.
- För kommunfullmäktiges tre personalpolitiska mål bedöms arbetet löpa enligt plan.
- Av totalt sex tilläggsuppdrag som kommunfullmäktige har tilldelat nämnderna är tre genomförda och tre delvis genomförda.
- Kommunfullmäktiges finansiella mål (resultatmålet) uppnås för 2025

För att uppnå god ekonomisk hushållning enligt kommunfullmäktiges fastställda definition ska nämndernas/bolagens grunduppdrag tillgodoses inom de finansiella och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige har angett och kommunens finansiella ställning ska vara god.

Kommunstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovanstående att god ekonomisk hushållning uppnås för kommunen och kommunkoncernen för helåret 2025.

Ombudgetering investeringar

Kommunens investeringsbudget uppgick till 2 046 mnkr 2025. Utfallet blev 1 524 mnkr vilket är en avvikelse med 522 mnkr.

Styrelse och nämnder begär att inom investeringsbudgeten ombudgetera totalt 281,1 mnkr av kvarvarande medel till åren 2026–2028.

Beslutsunderlag

Umeå kommuns årsredovisning 2025
Styrelse och nämnders budgetavvikelse 2025
Förslag ombudgetering av investeringsmedel till 2026–2028 – sammanställning samtliga projekt
Revisionsberättelse 2025 Umeå kommun Slutlig
Revisionsredogörelse 2025_Slutlig
Granskning av bokslut och årsredovisning 2025 Umeå
Det sakkunniga biträdets yttrande Umeå 2025 (Azets)

Umeå kommun **Protokollsutdrag**
Kommunfullmäktige 2026-04-27

Grundläggande granskning 2025 Styrelse och nämnder (justerad)
Grundläggande granskning 2025 IT-kapacitetsnämnden
Grundläggande granskning 2025 PA-nämnden
Grundläggande granskning 2025 Inab
Grundläggande granskning 2025 Science park
Grundläggande granskning 2025 Umeva/Vakin
Grundläggande granskning 2025 Umeå Energi AB
Grundläggande granskning 2025 Umeå Hamn AB
Grundläggande granskning 2025 Umeå Kommunföretag AB
Grundläggande granskning 2025 Umeå Parkering AB
Grundläggande granskning 2025 Västerbottens Museum
Grundläggande granskning 2025 AB Bostaden
Grundläggande granskning 2025 Kvarkenhamnar AB
Grundläggande granskning 2025 Nolia AB
Grundläggande granskning 2025 Umeå Deponi
Granskningsrapport 2025 Väven i Umeå AB
Granskningsrapport 2025 INAB
Granskningsrapport 2025 Science Park i Umeå AB
Granskningsrapport 2025 Umeå Energi AB
Granskningsrapport 2025 Umeå Energi Elhandel AB
Granskningsrapport 2025 Umeå Energi Elnät AB
Granskningsrapport 2025 Umeå Energi Sol Vind och Vatten AB
Granskningsrapport 2025 Umeå Energi UmeNet AB
Granskningsrapport 2025 Umeå Vagnverkstad AB
Granskningsrapport 2025 AB Bostaden
Granskningsrapport 2025 AB Bostaden Parkering
Granskningsrapport 2025 Kommunicera i Umeå AB
Granskningsrapport 2025 Kvarkenhamnar AB
Granskningsrapport 2025 Nolia AB
Granskningsrapport 2025 Umeå Deponi och Avfallcenter AB
Granskningsrapport 2025 Umeå Hamn AB
Granskningsrapport 2025 Umeå Kommunföretag AB
Granskningsrapport 2025 Umeå Parkerings AB
Granskningsrapport 2025 Västerbottens Museum AB
Signerad Revisionsrapport Umeva – Lekmannarevisorer
Signerad Revisionsrapport Vakin – Lekmannarevisorer
Bilaga 1 - Granskningsredogörelse Väven i Umeå AB 2025

Skrivelse - Information om ställningstagande i revisionsberättelse 2025 (till kommunfullmäktige och äldrenämnden)
Protokollsutdrag äldrenämnden 2026-04-23, § 58
Äldrenämndens yttrande/förklaring över revision - Grundläggande granskning 2025

Beredningsansvariga

Lena Höök Gustafsson, ekonomidirektör
Malin Blom, redovisningschef
Maria Edlund, controller
Dan Gideonsson, ledningskoordinator
Urban Blomdal, budgetchef
Anette Sjödin, controller

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Föredragande: Lena Höök Gustafsson, ekonomidirektör redogör för årsredovisning 2025 och Ewa Miller (M), kommunrevisor informerar om revisionsrapporten och bedömningar.

Följande yttrar sig: Hans Lindberg, Anders Ågren, Bore Sköld, Hanna Lundin Jernberg, Mariam Salem, Davis Kaza, Anders Sellström, Lena Karlsson Engman, Janet Ågren, Veronica Kerr, Arvid Lundberg, Lars Forsgren, Petter Nilsson, Lars Nilsson, Moa Brydsten, Patrik Brännberg, Anna-Karin Sjölander, Peter Vigren, Sven-Olov Edvinsson, Anders Norqvist, Ronny Kassman, Jan-Olov Carlsson, Lars Brännström, Åsa Bäckström, Maria Lindvall och Per-Erik Johansson.

Årsredovisning 2025

Yrkanden

Hans Lindberg (S), Anders Ågren (M), Bore Sköld (V), Hanna Lundin Jernberg (L), Mariam Salem (MP), Davis Kaza (AP), Anders Sellström

(KD), Janet Ågren (S), Arvid Lundberg (MP), Lars Forsgren (SD), Lars Nilsson (SD), Moa Brydsten (S), Anna-Karin Sjölander (-)(C), Sven-Olov Edvinsson (C), Anders Norqvist (L), Ronny Kassman (S) och **Maria Lindvall (-)(L)** – Bifall till kommunstyrelsens förslag gällande årsredovisning 2025.

Propositionsordning som godkänns
Bifall mot avslag till kommunstyrelsens förslag gällande årsredovisning 2025. Ordföranden finner att kommunfullmäktige **beslutar** att bifalla kommunstyrelsens förslag:

- att fastställa Umeå kommunkoncerns resultat till 708 mnkr varav Umeå kommuns resultat ingår med 430 mnkr
- att fastställa styrelse och nämnders budgetavvikelse till 247 mnkr, varav jämförelsestörande poster 0 mnkr
- att fastställa Umeå kommuns årsredovisning för år 2025
- att fastställa årets balanskravsresultat till 419 mnkr
- att ombudgetera totalt 142,9 mnkr av kvarvarande investeringsmedel 2025 till investeringsbudgeten för 2026, enligt bilaga
- att ombudgetera totalt 71,1 mnkr av kvarvarande investeringsmedel 2025 till investeringsplanen för 2027, enligt bilaga
- att ombudgetera totalt 67,1 mnkr av kvarvarande investeringsmedel 2025 till investeringsplanen för 2028, enligt bilaga.

Kommunrevisionens anförande

Ewa Miller (M), kommunrevisionens ordförande föredrar revisionsberättelsen inklusive bedömningar. Sammanfattningsvis: Kommunrevisionen tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2025, riktar anmärkning mot äldrenämnden för bristande måluppfyllelse i verksamheten samt för bristande styrning och intern kontroll av verksamheten, samt tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och utskott samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Ordförande Marie-Louise Rönnmark (S) redogör för utredning som skett med anledning av anmärkning. ”Med anledning av revisorernas skrivelse om anmärkning mot äldrenämnden har kommunfullmäktiges presidium vid ett antal tillfällen träffat äldrenämnden och kommunrevisionen. Jag som ordförande har begärt in yttrande från äldrenämnden. Yttrandet har

bifogats KF-handlingarna vid fredagens uppdatering. Med anledning av ovanstående ställer sig presidiet och jag som ordförande bakom revisionens slutsatser om att bevilja ansvarsfrihet för 2025 och en anmärkning mot äldrenämnden".

Fråga om anmärkning och ansvarsfrihet för styrelse och nämnder

Yrkanden
Per-Erik Johansson (S) (har under 2025 inget uppdrag i kommunstyrelse eller nämnd) – Att kommunfullmäktige riktar en anmärkning mot äldrenämnden med motivering enligt revisorernas rapport.

Per-Erik Johansson (S) och **Sven-Olov Edvinsson (C)** (har under 2025 inget uppdrag i kommunstyrelse eller nämnd) – Att bevilja ansvarsfrihet för år 2025 för kommunstyrelsen, nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Maria Lindvall (-)(L) och **Anders Norqvist (L)** – Biträder yrkandet om att bevilja ansvarsfrihet för äldrenämnden.

Davis Kaza (AP), Petter Nilsson (SD) och **Patrik Brännberg (AP)** – Bifall till att vägra ansvarsfrihet för äldrenämnden.

Sven-Olov Edvinsson (C) med instämmande av **Maria Lindvall (-)(L), Anders Norqvist (L)** och **Anders Ågren (M)** – att ge kommunstyrelsen i uppdrag att både politiskt och juridiskt analysera innebörden och konsekvensen av revisionens anmärkning mot äldrenämnden samt återkomma till kommunfullmäktige med förslag om uppföljning och förslag.

Jäv

I beslut om anmärkning och ansvarsfrihet har personer som anges i kommunallagen, kap 5, 11 och 12 ej deltagit. Det vill säga ledamöter och tjänstgörande ersättare, som under 2025 tjänstgjort i kommunstyrelsen eller någon annan nämnd (eller närstående till dessa) deltar inte i beslut i frågan om anmärkning eller ansvarsfrihet gällande det egna förtroendeuppdraget eller närståendes förtroendeuppdrag.

Propositionsordning som godkänns
Bifall mot avslag till att kommunfullmäktige riktar anmärkning mot äldrenämnden med motivering enligt revisorernas rapport. Ordföranden finner att kommunfullmäktige **beslutar** att rikta anmärkning mot äldrenämnden med motivering enligt revisorernas rapport.

Bifall mot avslag till Sven-Olov Edvinssons (C) m.fl. förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige **beslutar** att bifalla förslaget.

Bifall till att bevilja ansvarsfrihet *mot* bifall till att vägra ansvarsfrihet för kommunstyrelse och nämnder (utom äldrenämnden). Ordföranden finner att kommunfullmäktige **beslutar** att bifalla att bevilja ansvarsfrihet för kommunstyrelse och nämnder (utom äldrenämnden).

Bifall till att bevilja ansvarsfrihet för äldrenämnden *mot* bifall till att vägra ansvarsfrihet för äldrenämnden. Ordföranden finner att kommunfullmäktige **beslutar** att bifalla att bevilja ansvarsfrihet för äldrenämnden. Votering begärs.

Voteringsproposition
Ja-röst för att bevilja ansvarsfrihet för äldrenämnden.
Nej-röst för att vägra ansvarsfrihet för äldrenämnden.

Omröstningsresultat
Med 52 ja-röster mot 6 nej-röster, och 7 som avstår på grund av jäv **beslutar** kommunfullmäktige att bifalla att bevilja ansvarsfrihet för äldrenämnden. Voteringslista

Reservation
Lars Forsgren, för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet att bevilja ansvarsfrihet för äldrenämnden till förmån för eget yrkande om att vägra ansvarsfrihet för äldrenämnden.

Beslutet ska skickas till
Samtliga nämnder för beslut om ombudgeteringar.

Förslag till ombudgeteringar av investeringsmedel till 2026-2028

Ansvarig nämnd	Grupp	Projektnamn	Verksamhet	Omb 2026	Omb 2027	Omb 2028
Brand- och räddningsnämnd	Övriga	Utr Holmsund brandstation	Räddningstjänst	-122	0	0
Brand- och räddningsnämnd	Övriga	Utrustning o inv ny brandstation	Räddningstjänst	10 632	0	0
Fritidsnämnd	Övriga	Brygga Norrbyskär	Idrotts- & fritidsanl.	2 258	0	0
För- och grundskolenämnd	Övriga	Inv Hedlunda nybyggnad F-6	Utbildning F-9	1 142	0	0
För- och grundskolenämnd	Övriga	Inv Mariehemsskolan F-6	Utbildning F-9	817	0	0
Gymnasie- och vuxenutbildn	Fastigheter	Forslunda stall och grishus	Gymnasieutbildning	-765	0	0
Individ & familjenämd	Övriga	Investering inventarier ny	Funktionshinderomsorg	3 433	0	0
Individ & familjenämd	Övriga	Socialtjänstens Hus, inventarier	Individ och familjeomsorg	800	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Reinv, Stadshus området	Fastigheter	794	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Nolia idrottscentrum	Fastigheter	-3 000	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Kungsgatan	Gator och vägar	8 636	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Kungsvägen etapp 1	Gator och vägar	-22 952	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Renmarkstorget	Gator och vägar	37 799	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Järnvägspassage Holmsund	Gator och vägar	6 477	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Storgatan	Gator och vägar	992	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Väg 503, projektering	Gator och vägar	16 226	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Bölevägen	Gator och vägar	-16 656	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Nygatan	Gator och vägar	-7 194	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Dragongatan	Gator och vägar	-5 300	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Sjukhusbacken	Gator och vägar	-5 360	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Norrbyskär	Gator och vägar	13 939	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Norra Obbolavägen	Gator och vägar	5 606	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Framkomlighetshöjande kollektivtrafik	Gator och vägar	3 119	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Djupbäcken Klimatanpassning	Gator och vägar	2 991	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Tvärån Klimatanpassning	Gator och vägar	7 263	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Ålidhems stadsmiljö Park	Parker	838	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Olofsdals park	Parker	-7	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Mariedalsparken	Parker	2 860	0	0

Förslag till ombudgeteringar av investeringsmedel till 2026-2028

Teknisk nämnd	Gator och vägar	Bölesholmarna enl utvecklingsplan	Parker	861	0	0
Teknisk nämnd	Gator och vägar	Storsjöparken	Parker	3 938	0	0
Teknisk nämnd	Övriga	Säkerhet och beredskap	Gemensamma verksamheter	14 354	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Stadshuset Östra Stallarna	Fastigheter	7 500	0	29 075
Teknisk nämnd	Fastigheter	Mariehemsskolan F - 6 utbyggnad till två parallelle	Utbildning F-9	5 380	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Förskola Mariedal (fd Varglyan) 6 avd	Förskoleverksamhet	1 619	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Berghemsskolan F - 6 utbyggnad till två paralleller	Utbildning F-9	10 116	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Carlslundsskolan åk 7-9 nybyggnad sex paralleller	Utbildning F-9	100	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Förskola Kungsgården 8 avd	Förskoleverksamhet	11 040	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Sjöfruskolan åk 4 - 6 utbyggnad till fem paralleller	Utbildning F-9	500	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Champinjonen vux elevökn	Vuxenutbildning	2 575	75	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Vasaskolan gymn elevökn	Gymnasieutbildning	868	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Aulan på Maja Beskow	Gymnasieutbildning	1 080	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Grisbackaskolan kök matsal 4 klassrum	Utbildning F-9	9 456	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Innertavle ersätt en byggnad för åk 4 - 5	Utbildning F-9	7 504	2 000	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Skärgårdsskolan utemiljö	Utbildning F-9	1 353	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Trygghetsanpassning Dragonskolan	Gymnasieutbildning	2 383	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Hedlundaskolan F - 6 utbyggnad till två paralleller	Utbildning F-9	5 170	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Umeå Kommun paviljong (UKP)	Förskoleverksamhet	1 165	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Sjöfruskolan utemiljö	Utbildning F-9	4	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Förskola Stöcke 6 avd	Förskoleverksamhet	-627	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-6	Utbildning F-9	0	0	4 738
Teknisk nämnd	Fastigheter	Stöcke skola nybyggnad två paralleller F - 3	Utbildning F-9	-1 147	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Ram anpassningar Gym-Vux	Gymnasieutbildning	0	6 456	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Brännlands skola (paviljong, tillgänglighet)	Utbildning F-9	-2 116	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Förskola Yttersjö 4 avd	Förskoleverksamhet	-1 986	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Carlslund idrottsplats, etapp 1+2	Fritidsverksamhet	100	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Sävar fritidsgård	Fritidsverksamhet	285	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Athena fritidsgård	Fritidsverksamhet	0	100	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Umeå Arena tillbyggnad isgrop, klimatanp	Fritidsverksamhet	-461	0	0

Förslag till ombudgeteringar av investeringsmedel till 2026-2028

Teknisk nämnd	Fastigheter	Gruppboende 1 2020	Funktionshinderomsorg	1 087	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Gruppboende 2 2020	Funktionshinderomsorg	489	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Gruppboende 2022	Funktionshinderomsorg	919	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Gruppboende 2023, 2	Funktionshinderomsorg	-5 965	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Gruppboenden Tomtebogård 2 plan	Funktionshinderomsorg	612	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Gruppboende 2024, 3	Funktionshinderomsorg	0	500	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Gruppboende 2025 och Gruppboende 2026	Funktionshinderomsorg	-1	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Förstärkt serviceboende Malmen 27 2 plan	Funktionshinderomsorg	-3 819	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Vård- och omsorgsboende 60 pl	Äldreomsorg	0	0	6 700
Teknisk nämnd	Fastigheter	Vård- och omsorgsboende 90 pl (Tomtebostrand)	Äldreomsorg	-37	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Daglig verksamhet	Funktionshinderomsorg	0	26 714	20 000
Teknisk nämnd	Fastigheter	Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet	Äldreomsorg	0	0	1 600
Teknisk nämnd	Fastigheter	Kontor Magistervägen	Fastigheter	-29	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Brandstation norr	Räddningstjänst	0	25 675	5 000
Teknisk nämnd	Fastigheter	Åtgärdsprogram Transporter Laddinfrastruktur tjän	Fastigheter	-131	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Åtgärdsprogram Bygg och anläggning Fastighetsinv	Fastigheter	505	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Ökad civilberedskap	Fastigheter	-1 816	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Kulturskola	Kulturverksamhet	-9 361	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Brandstation Signalvägen, funktioner maa höjd be	Räddningstjänst	-3 112	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Sävar skola ersätta paviljong	Utbildning F-9	9 791	0	0
Teknisk nämnd	Fastigheter	Förskola Rödåsel 2 avd	Förskoleverksamhet	0	9 059	0
Äldrenämnd	Övriga	Inventarier/digitalisering extern förhyrning, ny	Äldreomsorg	7 500	500	0
		Summa totalt		**142 911**	**71 078**	**67 113**

Styrelsers och nämnders budgetavvikelser

Belopp i tkr

Nämnd	Budget 2025	Utfall 2025	Budgetavvikelse
Överförmyndarnämnd	-16 164	-14 692	1 472
Kommunstyrelse	-1 315 728	-1 210 347	105 381
Kommunfullmäktige	-3 983	-3 092	891
Personalnämnd	-1 290	-896	394
Valnämnd	-3 500	-3 318	182
Teknisk nämnd	-1 554 424	-1 563 745	-9 321
Byggnadsnämnd	-62 929	-49 859	13 071
Miljö- & hälsoskyddsnämnd	-21 752	-21 202	550
Umeåregionens räddningsnämnd	-86 384	-83 383	3 001
Äldrenämnd	-1 397 121	-1 322 742	74 379
Individ & familjenämnd	-1 774 413	-1 791 108	-16 695
Fritidsnämnd	-158 692	-157 727	965
Kulturnämnd	-169 675	-169 330	345
För/Grundskolenämnd	-2 338 017	-2 285 860	52 157
Gymn/vuxenutb.nämnd	-651 803	-631 487	20 316
Gem IT-nämnd Ume-Ske	0	-1	-1
Gem PA-nämnd Umeregionen	0	0	0
Summa	**-9 555 874**	**-9 308 790**	**247 085**

Årsredovisning 2025

Innehåll

Inledning 4
Stabilitet och framtidstro i en turbulent tid 4
Förvaltningsberättelse 6
Översikt över verksamhetens utveckling 6
Den kommunala koncernen 12
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 18
Händelser av väsentlig betydelse 25
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 26
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 28
Balanskravsresultat 47
Väsentliga personalförhållanden 49
Förväntad utveckling 58
Resultaträkning 60
Balansräkning 61
Kassaflödesanalys 62
Noter 63
Not 1. Tillämpade redovisningsprinciper 63
Not 2. Effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar 75
Not 3. Upplysning om upprättade särredovisningar 75
Not 4. Jämförelsestörande poster 75
Not 5. Kostnad för räkenskapsrevision 76
Noter till resultaträkningen 77
Noter till balansräkningen 79
Noter till kassaflödesanalysen 86
Driftredovisning 87
Ramjusteringar 88
Budgetavvikelse per nämnd 88
Prognosavvikelse per nämnd 88

Budgetavvikelse per verksamhet 89
Investeringsredovisning 91
Bilagor 94
Bilaga 1. Sammanställning av rapporter från kommunens bolag 2025 94
Bilaga 2. Rapportering av nämndernas grunduppdrag 116
Bilaga 3. Nämndernas rapportering av personalpolitiska mål 159
Bilaga 4. Uppföljning av mål och program 179
Bilaga 5. Uppdragsredovisning 189
Bilaga 6. Beslutade förändringar styrdokument 191
Bilaga 7. Tilläggsanslag eller resultatöverföringar mellan nämnder 2025, drift respektive investeringar 194

Inledning

Stabilitet och framtidstro i en turbulent tid

Under 2025 präglades omvärlden av djupgående osäkerhet. Internationellt har demokratin utmanats på ett helt nytt sätt, vi ser ett fortsatt krig i Ukraina, en tillväxt i Europa som har varit svag och till det en arbetslöshet i Sverige som har stigit.

I Umeå ser bilden annorlunda ut. Vi lever i en trygg kommun. Utvecklingen på arbetsmarknaden är fortsatt stark och arbetslösheten låg jämfört med riket, även om den ökat något från historiskt låga nivåer. Det är ett styrkebesked. Bakom utvecklingen finns en bred branschmix, universitetens och universitetssjukhusets starka ställning samt ett växande kunskapsintensivt näringsliv.

Kommunkoncernens resultat för 2025 är i balans, och trots demografiska utmaningar inom välfärden kan vi fortsätta bygga för framtiden. Resultatet uppgick till 708 miljoner kronor, en ökning med 404 miljoner kronor jämfört med föregående år. Kommunen som helhet redovisar ett positivt resultat om 430 miljoner kronor. Resultatet påverkas främst av lägre pensionskostnader till följd av den vikande inflationen. Därtill har tillfälliga vakanser uppstått inom vissa verksamheter. De demografiska utmaningarna kopplade till barn och äldre fortsätter och kommer att vara centrala även framöver. Samtidigt ger kommunkoncernens stabila finansiella ställning oss goda förutsättningar att möta kommande år.

Under året har flera viktiga beslut fattats. Kommunfullmäktige har beslutat att övergå från LOV till LOU inom hemtjänsten, med syfte att stärka kvalitet, likvärdighet och långsiktig kostnadskontroll. Äldreomsorgen har samtidigt mött utmaningar inom vårdkvalitet, bemanning och arbetsmiljö. Ett omfattande arbete har genomförts och skapar viktiga förutsättningar för fortsatt utveckling.

En reviderad klimatfärdplan har antagits och kommunstyrelsen har förstärkt visselblåsarfunktionen, vilket bidrar till ökad transparens och ett stärkt ansvarstagande.

Budgeten för 2025 har haft ett tydligt fokus på ekonomisk hållbarhet och effektiv resursanvändning. Investeringar i infrastruktur, klimatanpassning och digitalisering stärker Umeås långsiktiga välfärd och beredskap.

Utvecklingen av Umeå hamn bidrar till att stärka regionens logistikkapacitet. De öst–västliga förbindelserna över Kvarken, tillsammans med deltagandet i Interreg Aurora, förstärker Umeås strategiska roll i norra Europa. Medverkan vid Expo 2025 i Osaka, tillsammans med Umeå universitet, gav ytterligare internationell synlighet inom forskning, innovation och hållbar utveckling.

Umeå fortsätter att visa sin styrka som kultur- och evenemangsstad. Rally Sweden genomfördes för fjärde gången med Umeå som värdstad och blev åter en framgång med stort internationellt intresse. Littfest och Brännbollsyran lockade besökare från hela landet och bidrog till stadens attraktionskraft.

Enligt Talent City Index 2025 är Umeå norra Sveriges starkast klättrande stad i attraktivitet, med särskilt goda resultat inom trivsel, kreativitet och trygghet.

Umeå är fortsatt en trygg stad, men det är inget vi kan ta för givet. Trygghetsarbetet fortsätter därför i nära samverkan med polis, föreningsliv och näringsliv. Under året har kommunen också stärkt sin krisberedskap och det civila försvaret, vilket bidrar till ökad uthållighet i en mer osäker omvärld.

Under 2025 växte Sverige med ca 17 000 personer varav Umeå växte med 1024 personer vilket visar på att Umeå är en attraktiv stad att flytta till. Tillväxten är en förutsättning för långsiktig välfärd och ekonomisk stabilitet, och målet om 200 000 invånare år 2050 ligger därför fast. Med en stark arbetsmarknad, ett framstående universitet och ett diversifierat näringsliv har Umeå goda förutsättningar att fortsätta utvecklas.

2025 visar att Umeå klarar att växa och fatta ansvarsfulla beslut även när omvärlden är turbulent. Det är den förmågan, att kombinera ekonomisk stabilitet med långsiktig utvecklingskraft, som gör Umeå kommun rustad att möta framtiden.

Hans Lindberg (S)

kommunstyrelsens ordförande

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar information om förvaltning av den kommunala koncernen och kommunen. Förvaltningsberättelsen är en av årsredovisningens delar enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Övriga delar i årsredovisningen är resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning och investeringsredovisning. Årsredovisningen ska läsas som en helhet och ger en överskådlig och rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning för det gångna året och jämförelseåret för både den kommunala koncernen och kommunen.

LKBR och god redovisningssed enligt Rådet för kommunal redovisning i rekommendationen *RKR R15 Förvaltningsberättelse* reglerar vilka rubriker och vilket innehåll som behöver finnas med i förvaltningsberättelsen.

Översikt över verksamhetens utveckling

I avsnittet redovisas en översikt över kommunkoncernens och kommunens verksamhet över en femårsperiod och en kortfattad analys av väsentliga förändringar.

Verksamhetens utveckling i kommunkoncernen

Kommunkoncernens redovisade resultat 2025 uppgår till 708 mnkr (304 mnkr) och genomsnittet för de senaste fem åren är 664 mnkr. I början av femårsperioden påverkades resultatet mycket av pandemieffekter, framför allt inom kommunens verksamheter, och erhållna tillfälliga statsbidrag. Under 2023-2024 påverkades resultatet i kommunkoncernen negativt av pågående inflation, med kostnadsökningar som följd.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har ökat med 359 mnkr (4 procent) sedan föregående år och ökningstakten är något lägre jämfört med genomsnittet under femårsperioden på 406 mnkr. Snittet påverkas av höga generella statsbidrag i början av pandemin.

Koncernbolagen redovisar högre resultat för 2025 jämfört med året innan, främst på grund av högre intäkter kopplade till bostäder samt högre avfallsintäkter som ger en engångseffekt på grund av förändrad redovisningsprincip.

Antalet invånare i Umeå kommun har under året ökat med 1 024 personer och uppgår till 135 273 personer. Den senaste femårsperioden har antal invånare i kommunen i genomsnitt ökat med 1 010 invånare per år. Befolkningsutvecklingen skapar ökade behov av kommunal service som skola, vård och omsorg, nya bostadsområden och infrastruktur.

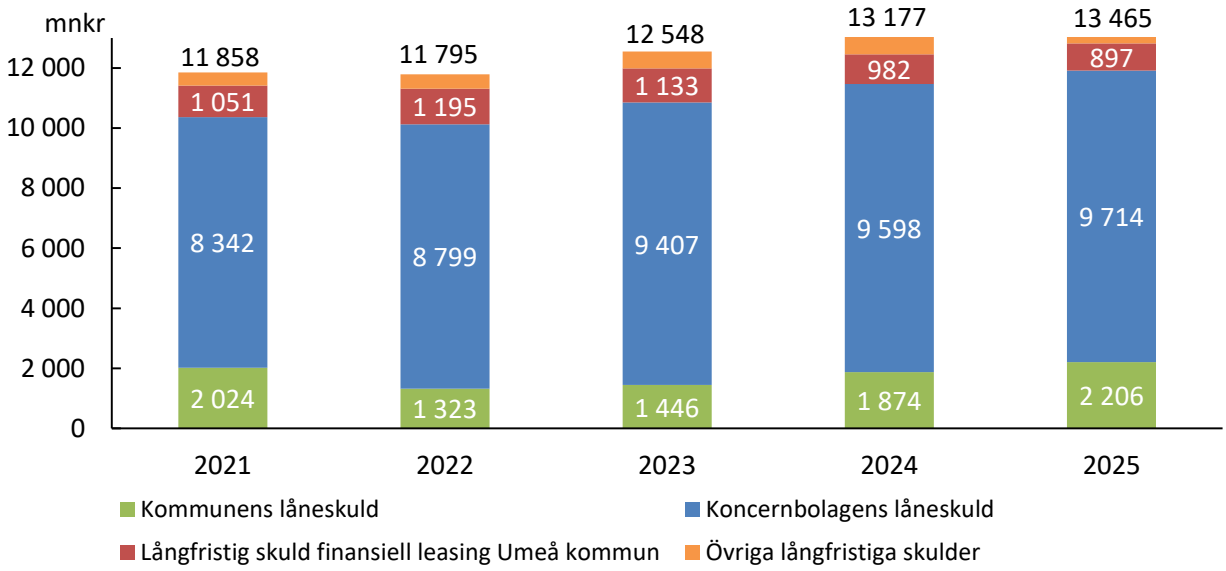
Investeringsnivån i den kommunala koncernen, 2 790 mnkr (2 705 mnkr), är 85 mnkr högre än föregående år. I årets investeringar ingår mark- och exploateringsprojekt med 142 mnkr (422

mnkr). Fortsatta investeringar i lokaler, bostäder, infrastruktur för gator, vägar, vatten, avlopp, distribution av el och värme och transportinfrastruktur krävs för att möjliggöra kommunens tillväxt.

Självfinansieringsgraden, hur stor andel av investeringarna som finansieras av resultatet minskat med av- och nedskrivningar, är 75 procent och genomsnittet för femårsperioden är 80 procent. Ökad självfinansieringsgrad minskar behovet av upplåning. Totalt har kommunkoncernen investerat för 12 049 mnkr under de senaste fem åren och under samma tidsperiod har kommunkoncernens långfristiga låneskuld ökat med 1 672 mnkr.

Den totala långfristiga skulden i kommunkoncernen har ökat under femårsperioden med 1 607 mnkr från 11 858 mnkr till 13 465 mnkr (diagram 1). Ökningen beror främst på att redovisning av finansiell leasing har införts i kommunen 2022–2023 och därför har omräkning gjorts för jämförelseåret 2021. Skulden för finansiell leasing efter eliminering i kommunkoncernen uppgår till 897 mnkr för 2025 (982 mnkr). Nedan redovisas delar som den långfristiga skulden i kommunkoncernen består av och utvecklingen under en femårsperiod. Av grafen framgår även att kommunens låneskuld har ökat med 182 mnkr under fem år och att koncernbolagens låneskuld har ökat med 1 372 mnkr under samma period.

Diagram 1. Kommunkoncernens långfristiga skulder

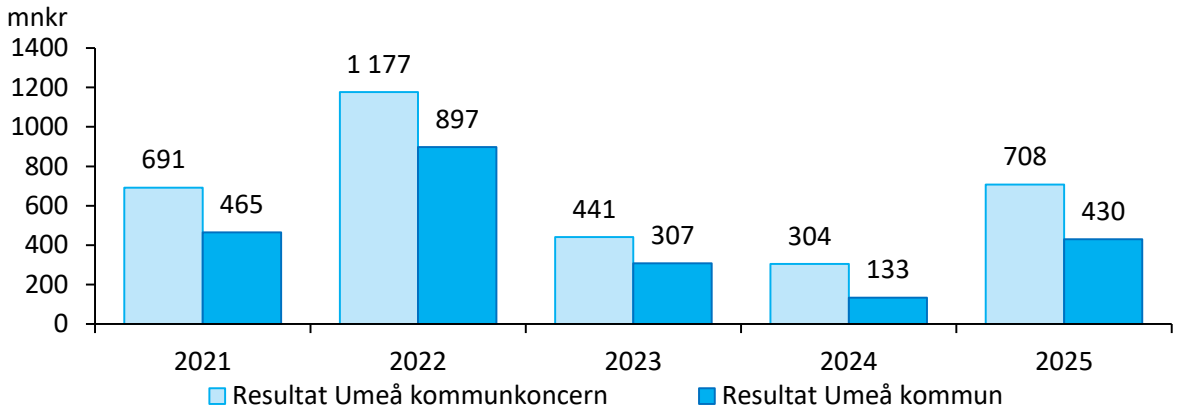
Kommunkoncernens soliditet[1] inklusive kommunens totala pensionsförpliktelser har ökat från 30 procent till 34 procent under fem år. Höga resultatnivåer och amortering av lån har stärkt det egna kapitalets andel i balansräkningen.

[1] Soliditeten mäter hur stor andel av tillgångarna som är finansierade med egna medel.

Tabell 1. Verksamhetens utveckling i kommunkoncernen[2]

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Folkmängd	135 273	134 249	133 091	132 235	130 997
Verksamhetens intäkter	5 623	5 657	5 371	5 414	5 023
Verksamhetens kostnader	12 954	13 032	12 408	11 467	11 143
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	9 736	9 377	9 032	8 601	8 131
Årets resultat	708	304	441	1 177	691
Soliditet (%)	40	40	40	40	38
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	34	33	33	33	30
Investeringar	2 790	2 705	2 528	2 312	1 832
Investeringar per invånare (kr)	20 625	20 149	18 995	17 484	13 985
Självfinansieringsgrad (%)	75	59	66	101	98
Total långfristig skuld	13 465	13 177	12 548	11 795	11 858
Total långfristig skuld per invånare (kr)	99 539	98 153	94 281	89 197	90 521
Långfristig låneskuld	12 038	11 556	10 853	10 122	10 366
Långfristig låneskuld per invånare (kr)	88 990	86 079	79 066	76 546	79 132
Totala tillgångar	31 322	30 027	28 960	27 481	25 518
Totala tillgångar per invånare (kr)	231 547	223 666	217 595	207 819	194 798
Eget kapital	12 573	11 892	11 672	11 078	9 740
Eget kapital per invånare (kr)	92 945	88 582	87 699	83 775	74 353
Antal anställda	13 407	13 517	13 883	13 802	13 478

Diagram 2. Resultat i kommunkoncernen och kommunen

Verksamhetens utveckling i kommunen

Kommunens redovisade resultat uppgår till 430 mnkr och genomsnittet för de senaste fem åren är 446 mnkr. Under coronapandemiåren (2020–2022) var resultatet på en högre nivå på grund av minskad verksamhet samtidigt som staten lämnade stöd i form av generella statsbidrag för en befarad försämrad konjunktur under 2020–2022, men den uteblev. Resultatnivån för 2023 påverkades av ett högre kostnadsläge på grund av hög inflation och återgång till ordinarie verksamhet. För 2024 redovisades ett lägre resultat, vilket främst förklaras av sämre utveckling av

[2] För 2021 och 2022 är talen omräknade utifrån införande av redovisning av finansiell leasing i kommunen. För 2023 är talen omräknade utifrån införande av redovisning av pensionsstiftelse.

skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt ökade pensionskostnader. Resultatet för 2025 är i linje med femårssnittet och förklaras av högre resultatkrav, lägre pensionskostnader och lägre personalkostnader på grund av högre grad av vakanser i vissa verksamheter.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har under den senaste femårsperioden i genomsnitt ökat med 406 mnkr per år.

Verksamhetens intäkter har ökat med 3 procent och verksamhetens kostnader har ökat med 17 procent under de senaste fem åren. Den låga intäktsökningen beror främst på att intäkter från kraftverksamhet och exploateringsverksamhet har en negativ utveckling för jämförelseperioden, vilket drar ner intäktsökningen. Övriga intäkter som till exempel hyror, arrenden och bidrag har ökat enligt index.

Ökningen av verksamhetens kostnader utöver årliga indexuppräkningar förklaras främst av inflation, som har medfört ökade pensionskostnader och driftskostnader.

Investeringsnivån i kommunen ökade väsentligt efter pandemiåren (2020–2022) och överstiger investeringsnivåerna före coronapandemin. Självfinansieringsgraden är i genomsnitt under femårsperioden 110 procent. Självfinansieringsgraden har minskat de senaste tre åren som en konsekvens av väsentligt högre investeringsnivåer.

Tabell 2. Verksamhetens utveckling i kommunen[3]

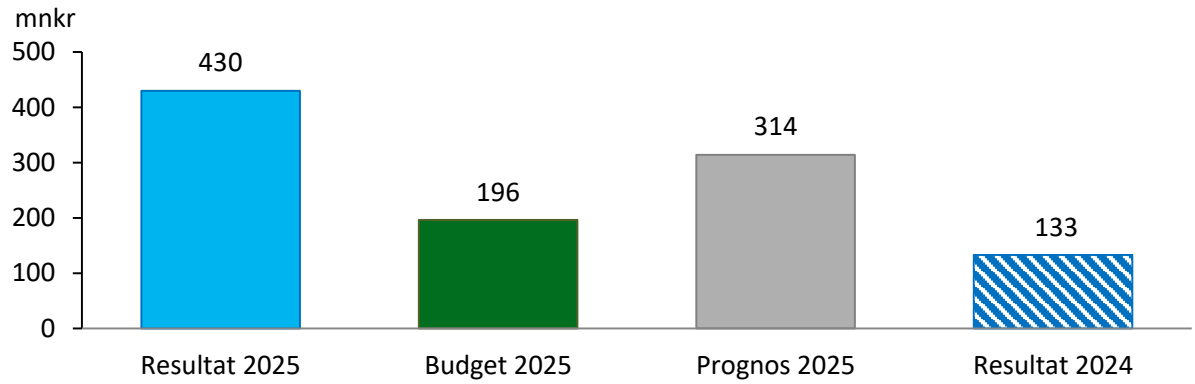
mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Folkmängd	135 273	134 249	133 091	132 235	130 997
Kommunal skattesats (kr)	22,80	22,80	22,80	22,80	22,80
Verksamhetens intäkter	2 019	2 061	2 027	2 067	1 963
Verksamhetens kostnader	10 519	10 502	10 033	9 122	9 020
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	9 736	9 377	9 032	8 601	8 131
Årets resultat	430	133	307	897	465
Soliditet (%)	29	29	30	30	27
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	20	19	20	19	15
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser och exklusive förmedlade lån till koncernbolagen (%)	33	31	33	32	25
Investeringar	1 524	1 938	1 103	749	630
Investeringar per invånare (kr)	11 266	14 436	8 288	5 664	4 809
Självfinansieringsgrad (%)	75	40	81	197	159
Långfristig skuld	12 553	12 221	11 382	10 612	10 585
Långfristig skuld per invånare (kr)	92 797	91 029	85 520	80 251	80 803
Låneskuld	2 206	1 874	1 446	1 323	2 024
Låneskuld per invånare (kr)	16 308	13 959	10 865	10 005	15 451
Totala tillgångar	22 568	21 621	20 456	19 102	17 630
Totala tillgångar per invånare (kr)	166 832	161 052	153 699	144 455	134 583
Eget kapital	6 611	6 188	6 186	5 791	4 770
Eget kapital per invånare (kr)	48 869	46 093	46 479	43 793	36 413
Antal anställda	12 158	12 285	12 595	12 440	12 141

[3] För 2021 och 2022 är talen omräknade utifrån införande av redovisning av finansiell leasing i kommunen. För 2023 är talen omräknade utifrån införandet av redovisning av pensionsstiftelse.

Kommunens låneskuld har ökat med 182 mnkr under de senaste fem åren. Under coronapandemiåren (2020–2022) bidrog bättre resultat och en period med lägre investeringsnivå till ett minskat lånebehov. Men, de tre senaste årens betydligt högre investeringsnivåer har ökat kommunens upplåning.

Soliditeten[4], inklusive totala pensionsförpliktelser och exklusive förmedlade lån till koncernbolagen, har förbättrats under femårsperioden. Under åren 2020–2022 redovisades högre resultatnivåer och, som en effekt av lägre investeringsnivåer under den perioden, en minskad låneskuld. Därefter har soliditeten bibehållits.

Diagram 3. Kommunens resultat jämfört med budget och prognos

Helårsbudgeten för 2025 uppgick till 196 mnkr och prognosen för helåret som lämnades i augusti visade ett prognostiserat utfall på 314 mnkr. Utfallet för 2025 om 430 mnkr ger en prognosavvikelse på 116 mnkr, vilket främst förklaras av lägre pensionskostnader och lägre kostnader i individ- och familjenämndens verksamheter än prognostiserat.

Budgetavvikelsen för helåret är 234 mnkr och det hänför sig främst till lägre kostnader för pensioner och lägre volymer och tillfälliga vakanser i vissa verksamheter.

[4] Soliditeten mäter hur stor andel av tillgångarna som är finansierade med egna medel.

Diagram 4. Finansiering av kommunens verksamheter 2025 (procentuell andel)

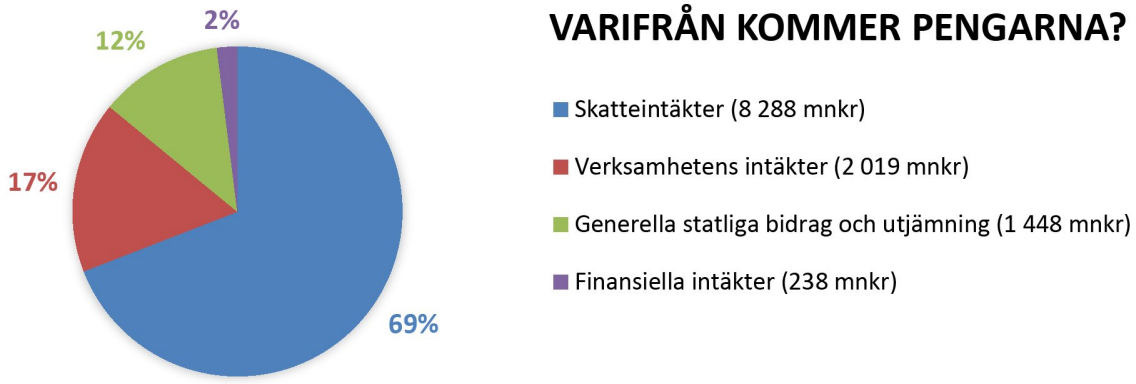

Diagram 5. Kostnadsfördelning mellan kommunens verksamheter 2025 (procentuell andel)

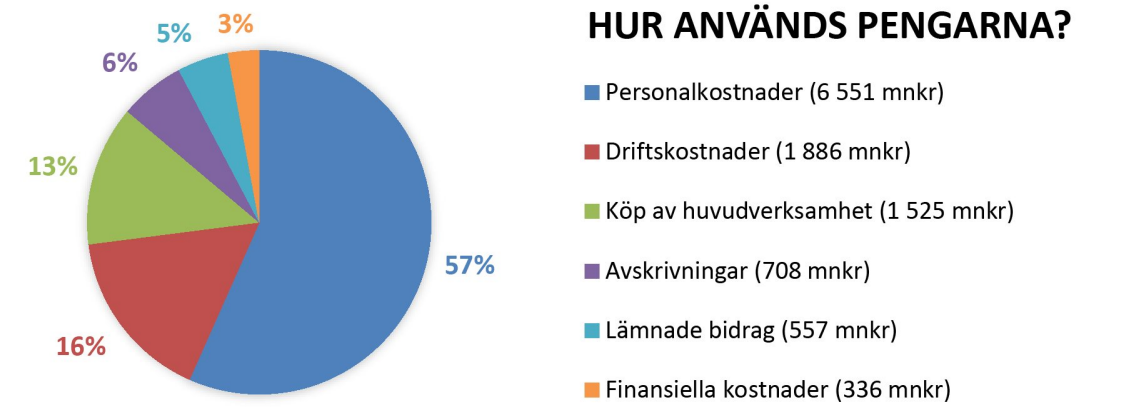
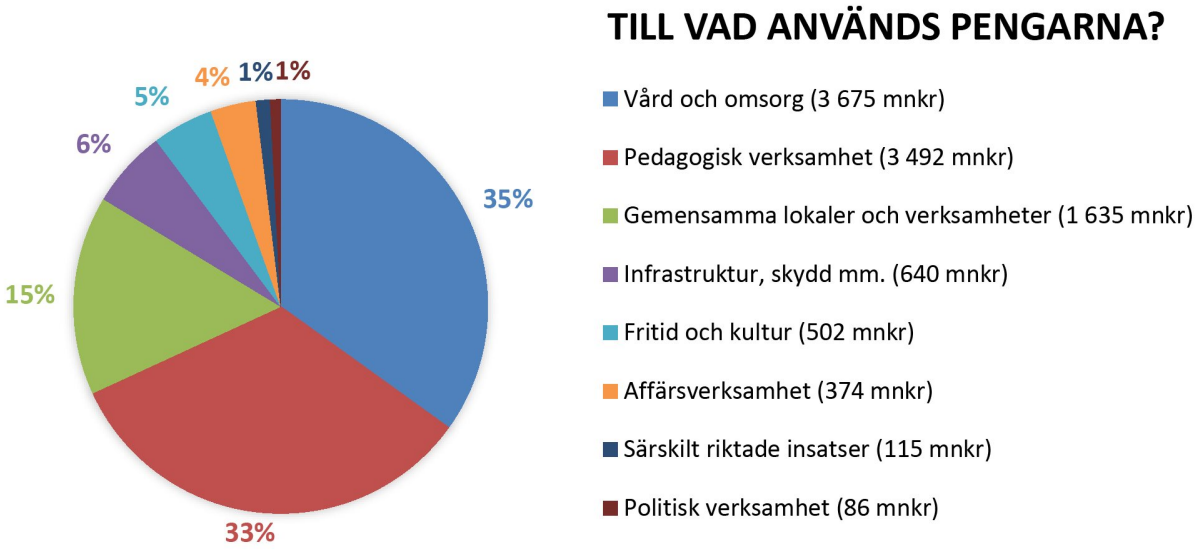

Diagram 6. Kommunens kostnader 2025 (procentuell andel)

Den kommunala koncernen

Avsnittet ger en översiktlig beskrivning av den kommunala koncernen och de enheter som ingår. Den kommunala koncernen i Umeå omfattar kommunstyrelsen, nämnder och kommunens bolag (bild 1). Umeå kommun samverkar med andra kommuner i fyra nämnder. Vilka principer för ägande som gäller när kommunala företag konsolideras i den sammanställda redovisningen framgår av not 1, redovisningsprinciper.

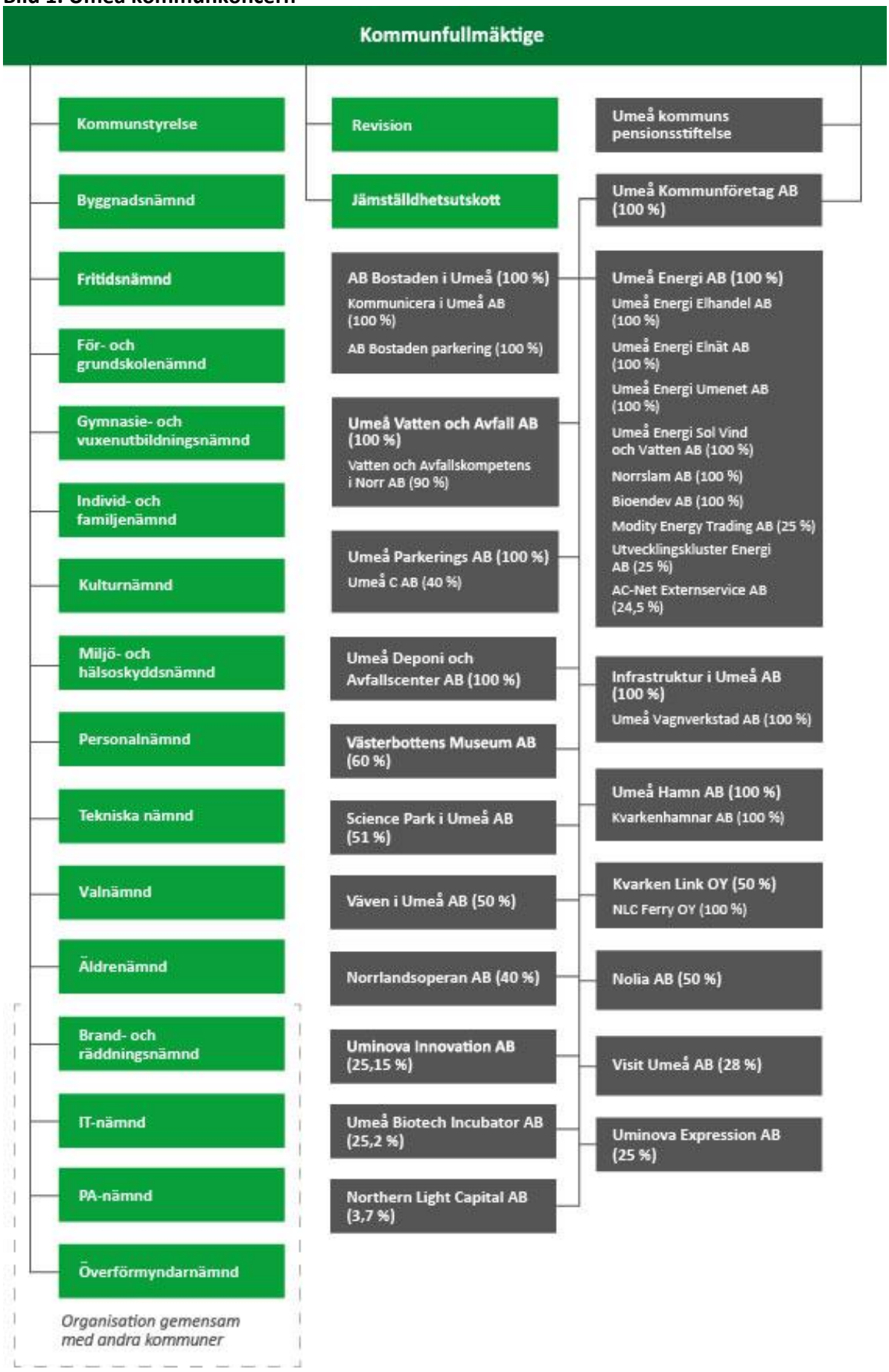
Under 2025 har den kommunala koncernens sammansättning förändrats enligt följande:

- Modity Energy Trading AB ägs till 25 procent av Umeå Energi AB från och med 2025-04-01.
- Bolaget Dåva Deponi och Avfallscenter AB har ändrat namn till Umeå Deponi och Avfallscenter AB per 2025-05-19.

I bolag som kommunen inte äger själv fanns följande andra betydande ägare (med andelstal inom parentes) 31 december 2025:

- Vasa stad:
  - Kvarken Link OY (50 %)
- Region Västerbotten
  - Norrlandsoperan AB (60 %)
  - Västerbottens Museum AB (40 %)
  - Science Park i Umeå AB (40 %)
  - Uminova Innovation AB (16,08 %)
  - Umeå Biotech Incubator AB (16 %)
- Umeå universitet genom Umeå Universitet Holding AB:
  - Science Park i Umeå AB (9 %)
  - Uminova Innovation AB (50,3 %)
  - Umeå Biotech Incubator AB (58,8 %)
  - Uminova Expression AB (75 %)
- Sveriges lantbruksuniversitet genom SLU Holding AB:
  - Uminova Innovation AB (8,46 %)
- Fort Knox Förvaring AB:
  - Väven i Umeå AB (50 %)
- Piteå kommun genom Piteå kommunföretag AB:
  - Nolia AB (50 %)
- Destination Umeå ekonomisk förening:
  - Visit Umeå AB (36 %)

Bild 1. Umeå kommunkoncern

Tabell 3. Kommunkoncernens bolag och verksamheter

Bolag	Verksamhet
Umeå Kommunföretag AB (UKF)	Umeå Kommunföretag AB är moderbolag för Umeå kommuns helägda bolag och för bolag som Umeå kommun äger med minst 25 procent. Bolaget ska samordna verksamheten inom kommunkoncernen samt utgöra den sammanhållna funktionen för att utöva ägarstyrning över Umeå kommuns hel- och delägda bolag. Bolaget ska biträda övriga bolag i kommunkoncernen med utbildning, management, juridisk kompetens och ledningstjänster samt i finansieringsfrågor. Bolaget ska också ombesörja upphandling, planering samt administration av kollektivtrafik utifrån kommunfullmäktiges trafikplan och budget. Bolaget ska främja verksamhet för att utveckla unga entreprenörer i Umeå.
Umeå Energi AB	Umeå Energi AB:s uppgift är att främja kommunens utveckling och på kort och lång sikt, med stor miljöhänsyn, trygga uthållig energiförsörjning för Umeå kommuns invånare. Bolaget ansvarar för att öppna nät för eldistribution och bredband sköts kostnadseffektivt och har hög leveranssäkerhet. Bolaget ska ta en särskild roll för att vidareutveckla fördelar som en öppen och väl utbyggd infrastruktur kan ge Umeå; ur profil-, utvecklings- och näringslivsmässig synpunkt.
AB Bostaden i Umeå	AB Bostaden har som uppdrag att i Umeå kommun förvärva, avyttra, äga och förvalta fastigheter eller tomträtter, bygga och förvalta bostäder med hyresrätt, affärslägenheter och kollektiva anordningar.
Umeå Vatten och Avfall AB (Umeva)	Umeva äger och ansvarar för allmänna vatten- och avloppsanläggningar och återvinningscentraler i Umeå kommun. Bolaget tillhandahåller vatten- och avloppstjänster och sköter de delar av avfallshanteringen som faller under kommunens ansvar. Umeva har sedan 2016 gett uppdrag till Vatten- och Avfallskompetens i Norr AB (Vakin) att utföra samtliga uppgifter som Umeva utförde tidigare. Vakin ägs av Umeva, Vindeln Vatten och Avfall AB och Nordmaling Vatten och Avfall AB.
Infrastruktur i Umeå AB (Inab)	Inab ska utveckla, marknadsföra och initiera till infrastrukturlösningar för miljövänligare transporter som omfattar logistiska lösningar för järnvägs-, fartygs- och vägtransporter. Bolaget äger och förvaltar resecentra Umeå C, Umeå Ö och Hörnefors med anknytning till Botniabanan och badhuset Navet. Bolaget ansvarar för att utveckla Umeå som ett logistiskt nav.
Umeå Deponi och Avfallscenter i Umeå AB (Umeå DAC)	Umeå DAC ansvarar för all kommunal deponiverksamhet i Umeå kommun och ska med den kommunala kompetensen och kommunalrättsliga principer driva Dåva avfallsanläggning på ett miljömässigt och företagsekonomiskt riktigt sätt, med inriktning att vara en regional och nationell resurs.
Umeå Parkerings AB (Upab)	Upab har som mål för verksamheten att tillhandahålla väl belägna och attraktiva parkeringsanläggningar, driva parkeringsrörelse och parkeringsövervakning. Bolaget ska även övervaka parkeringsvillkor i Umeå kommun som fastställs av tekniska nämnden.

Bolag	Verksamhet
Västerbottens Museum AB	Västerbottens museum ansvarar för kulturmiljöverksamheten i hela Västerbottens län och för att bevara, dokumentera, utforska, vårda och levandegöra regionens kulturarv, konst och konsthantverk. Verksamheten ska präglas av hög kunskap och kvalitet, mångfald, jämställdhet, attraktionskraft, tillgänglighet och god balans mellan historia, nutid och framtid. Museet ska verka för att en bred allmänhet tar del av regionens kulturarv.
Science Park i Umeå AB	Science Park i Umeå AB har i uppdrag att profilera satsningsområden så att universitetets forskning och universitetssjukhusets verksamheter tillsammans med startups, företag och aktörer i innovationssystemet gemensamt attraherar externa etableringar, investerare och utvecklingssamarbeten till området.
Umeå Hamn AB	Bolaget ansvarar för planerade investeringar i hamnområdet enligt Vision 2024. Dotterbolaget Kvarkenhamnar AB har till uppgift att bedriva hamnrörelse i Umeå, med ett brett utbud av tjänster för transport- och sjöfartsnäringens behov.
Norrlandsoperan AB	Norrlandsoperan AB arbetar för att utveckla, förnya och tillgängliggöra den professionella operan, musiken, dansen och scenkonsten i regionen.
Nolia AB	Nolia AB bedriver kongress- och mässverksamhet och är ett kommunalt bolag som ägs av Piteå och Umeå kommunföretag med femtio procent var. Bolagets verksamhet ska också bidra till ett ökat antal besökare och bidra till att stärka ägarkommunernas och regionens varumärke.
Väven i Umeå AB	Väven i Umeå AB äger och förvaltar fastigheten Väven som ligger i centrala Umeå. Lokalerna används både till kulturverksamhet och kommersiell verksamhet.
Kvarken Link OY	Bolaget har efter färdigställandet uppdraget att äga den nya färjan, Aurora Botnia. Färjan är världens mest miljövänliga fartyg i sin klass. Dotterbolaget NLC Ferry OY (Wasaline) bedriver rederiverksamheten och trafikerar sträckan Umeå−Vasa.

Privata utförare

Också privata utförare[5] [6] som inte är kommunala koncernföretag får uppdrag av kommunen, det är utifrån kommunallagens regler att lämna över kommunala angelägenheter. Umeå kommun anlitar privata utförare inom följande väsentliga områden. I tabellen redovisas belopp och andel av totalt utförd verksamhet:

Tabell 4. Andel privata utförare av kommunal verksamhet[7]

Köpt verksamhet	2025 (mnkr)	2025 (%)	2024 (mnkr)	2024 (%)
Vård och omsorg				
Hemtjänst	171	29	201	31
Särskilt boende	42	5	36	4
Insatser enligt LSS[8]/SFB[9]	207	18	209	19
Färdtjänst och riksfärdtjänst	30	91	22	90
Vård för vuxna med missbruk	74	63	71	64
Barn- och ungdomsvård	170	57	163	59
Infrastruktur, skydd med mera				
Gator, vägar och parker	55	22	62	25
Fastighet				
Fastighet (snöröjning, sandning, takskottning)	44	13	52	14
Pedagogisk verksamhet				
Vuxenutbildning	26	23	20	19

Andelen anlitade leverantörer har inte förändrats väsentligt under året och leverantörerna är i allt väsentligt desamma.

För *Hemtjänst* har två hemtjänstutförare under 2025 sagt upp sina avtal. De externa utförarnas andel av de beslutade hemtjänsttimmarna har minskat under året. Arbete för att övergå till LOU-upphandlad hemtjänst under 2026 har påbörjats efter beslut i kommunfullmäktige i september 2025.

För *Färdtjänst* har två nya utförare upphandlats som ersätter den tidigare leverantören.

När det gäller *Gator, vägar och parker* och *Fastighet* påverkas köpt volym och andel av varierande omfattning av vinterväghållning mellan åren, det beror på varierande snö- och isförhållanden. För vinterväghållning har avtalen för två utförare upphört och ersatts av tre nya utförare.

[5] En privat utförare är en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet (kommunallagen 10:7). I Umeå kommun används begreppet externa utförare.

[6] Kommunfullmäktige beslutade 25 oktober 2021 att anta nya riktlinjer för styrning och uppföljning av externa utförare, där nämndernas ansvar för styrning och uppföljning av externa utförare framgår.

[7] I tabellen redovisas andelen köpt verksamhet från leverantörer som kommunen har gjort inköp av under 2024 eller 2025 i förhållande till den verksamhet som bedrivs av kommunen. Tabellen är uppdelad på de olika verksamheter där privata utförare anlitas. Verksamheter med mindre köpt verksamhet än 15 mnkr tas inte med i tabellen.

[8] Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

[9] Socialförsäkringsbalken (SFB)

För kommunal *Vuxenutbildning* upphandlades nya avtal med externa leverantörer under hösten 2024 för perioden 2025–2026 och prisjusteringen blev omfattande. Leverantör för utbildningar på grund- och gymnasienivå är ny under 2025, leverantörer för yrkesutbildningar är samma som tidigare år.

Avtalssamverkan

Genom avtalssamverkan kan en kommun eller en region överlåta att utföra uppgifter till en annan kommun eller en annan region. Kommunens nämnder ska lämna upplysning om väsentliga förändringar när det gäller avtalssamverkan till kommunstyrelsen. Några sådana väsentliga förändringar i avtalssamverkan har inte rapporterats för 2025.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Här beskrivs förhållanden som inte redovisas i resultat- och balansräkning, bland annat analys av väsentliga risker och i förekommande fall osäkerhetsfaktorer för gjorda uppskattningar och bedömningar och vidtagna åtgärder. Avsnittet innehåller även upplysningar om finansiella risker, hur de hanteras och upplysningar om totala pensionsförpliktelser för kommunkoncernen och kommunen.

Omvärlds- och verksamhetsrisker

Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för risker framför allt när det gäller följande områden: ekonomisk konjunktur på nationell, regional och lokal nivå, demografiska förändringar, förändringar i skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag, försörjningskvotens långsiktiga utveckling och kompetensförsörjningens utveckling.

Konjunkturrelaterade risker

Inflationen har stabiliserats under 2025. Den halverade livsmedelsmomsen, som införs i april 2026, bedöms få stor betydelse för inflationen då livsmedelspriserna utgör en stor del av konsumentprisindex (KPI); nästan 14 procent. Momssänkningen bedöms ge en betydande prisnedgång och inflationen för helåret 2026 bedöms bli en halv procentenhet lägre av det skälet. Motsatta effekten sker när den tillfälligt halverade livsmedelsmomsen höjs, vilket antas ske i januari 2028. Sammanfattningsvis bedöms förändringarna av livsmedelsmomsen ge lägre inflation 2026–2027 men högre inflation 2028.

Osäkerhet tynger den globala ekonomin med konsekvensen att konsumtionen dämpas och investeringar uteblir. Geopolitiska spänningar och främst USA:s handelskrig skapar osäkerhet kring den globala konjunkturen. Konsekvenserna för världsekonomin är svåra att förutse. Särskilt hög osäkerhet är förknippad med USA som är navet för världsekonomin och finansmarknaden. Tullsatserna på USA:s import har höjts markant, från omkring 3 procent till cirka 17 procent i genomsnitt. Trots det syns ännu ingen tydlig nedgång i den amerikanska utrikeshandeln. Motåtgärder från omvärlden har varit begränsade och en eskalerande global handelskonflikt har därmed kunnat undvikas, åtminstone hittills. En stor osäkerhet kvarstår när det gäller hur utvecklingen kommer att se ut framåt.

Det kommunala skatteunderlaget ökar i normal takt kommande år, med en starkare utveckling 2027. Bedömningarna från regeringen respektive Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om skatteunderlagets utveckling följer samma bana, men tillväxten är något högre åren fram till 2027 och något lägre 2028 enligt regeringen. Kommunsektorns ekonomiska utrymme har emellertid försvagats varaktigt, den höga inflationen 2023–2024 har inneburit en högre prisnivå som har minskat verksamhetsvolymen skatteintäkterna kan finansiera.

Norra Sveriges konjunktur bedöms starkare än övriga Sveriges och Umeås starka branschbredd och stora offentliga sektor skapar i vanlig ordning motståndskraft mot starka svängningar.

Risken hanteras genom informationsinhämtning och åtgärder för att minska osäkerhet och stabilisera beslutskapacitet på olika nivåer i kommunen.

Demografiska förändringar

Den senaste tio åren har Sveriges befolkning ökat med drygt 737 000 personer, det motsvarar 7,5 procent eller i snitt 0,83 procent per år. SCB:s senaste prognos visar att tillväxten framöver blir betydligt lägre än tidigare beräknat. Till 2036 väntas befolkningen öka med cirka 254 000 personer (2,4 procent), motsvarande en årlig tillväxttakt på 0,20 procent. Antalet födda steg tillfälligt under pandemin, men återgick därefter till den nedåtgående trend som har präglat det senaste decenniet.

Umeå kommun följer denna nationella utveckling. Befolkningstillväxten 2025 ligger på samma nivå som 2024, men är lägre än tidigare år. Den dämpade tillväxten förklaras av färre födda, högre utvandring och ett svagare inrikes flyttnetto till följd av rikets lägre befolkningstillväxt.

Inbromsning i befolkningstillväxt på det nationella planet påverkar även Umeå. Risken består i hur väl kommunen klarar av att ställa om till förändrade planeringsförutsättningar.

Risken hanteras genom kontinuerlig komplettering av befintliga underlag för planering och bevakning av demografiska förändringar.

Risk för förändringar i skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter och statsbidrag på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling och på Umeå kommuns egen befolkningsprognos och antaganden som dessa två prognoser vilar på. Osäkerhet som konjunktur- och inflationsutveckling medför även risk för osäkerhet i kommunens prognoser över skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag.

Risken hanteras genom kontinuerlig uppföljning och komplettering av befintliga underlag för planering och fortlöpande bevakning av förändringar i skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag.

Risker relaterade till försörjningskvotens långsiktiga utveckling

Försörjningskvoten uttrycker hur många personer varje person i arbetsför ålder förväntas försörja. För i stort sett samtliga Sveriges kommuner ökar försörjningskvoten fram till 2040, framför allt beroende på att andelen som är 65 år eller äldre ökar. I 40 procent av Sveriges regioner ökar även andelen i åldrarna 0–19 år. Även i Umeå bedöms försörjningskvoten långsiktigt öka, men till väsentligt lägre nivåer än i övriga kommuner. Förändringar i försörjningskvoten kan medföra viss

risk för att behovet av kommunens verksamheter långsiktigt ökar i högre takt än kommunens intäkter.

Risken hanteras genom komplettering av befintliga underlag för planering och bevakning av kort- och långsiktiga demografiska förändringar.

Risker relaterade till kompetensförsörjning

De senaste åren har präglats av tilltagande kompetensbrist då arbetsmarknadens utveckling i Västerbotten har varit mycket god. Faktorer som ett starkt befintligt näringsliv, god konjunktur, tillkomst av nya arbetsplatser och viss rörelse mellan branscher har lett till gynnsamma förhållanden.

Omfattande varsel och uppsägningar under det gångna året har påverkat länet, samtidigt som arbetslöshetsnivån fortsatt ligger på en nivå lägre än riksgenomsnittet. Den relativa arbetslöshetsnivån har ökat i länet som helhet, men påverkan utanför Skellefteå kommun har varit relativt liten. Umeå kommun och flera av kranskommunerna, som också utgör gemensam arbetsmarknadsregion, ligger fortsatt på 3,2–4,3 procent arbetslöshet. Det gör att arbetsmarknadsläget till stor del kvarstår, det vill säga fortsatta signaler om arbetskraftsbrist och relativt begränsade möjligheter att tillgodose arbetsmarknadens behov med befintlig lokal och regional arbetskraft. Det utgör en utmaning när konjunkturen förväntas vända uppåt med förväntat ytterligare arbetskraftsbehov i Umeåregionen. Med redan hög sysselsättningsgrad, låg arbetslöshet och minskande långtidsarbetslöshet finns väsentlig risk för kraftigt försvårad arbetskraftsbrist när konjunkturen vänder. Det riskerar att påverka företagens tillväxtmöjlighet, kommunens möjlighet att kompetensförsörja egna verksamheter och medföra ökade kostnader inom löneområdet.

Risker relaterade till kompetensförsörjning hanteras genom planering och genomförande av åtgärder för att tillgodose kommunens kort- och långsiktiga behov av kompetens.

Risker relaterade till prisutveckling och tillgänglighet till resurser

Koncernen står inför stora framtida investeringar primärt i infrastruktur som Umeås tillväxt skapar. Omvärldsläge och osäkerhet när det gäller handelspolitiska åtgärder kan påverka både prisutveckling och tillgänglighet till resurser.

Risken hanteras genom bevakning och beredskap för att hantera eventuella avvikelser.

Finansiella risker och riskhantering

Finansverksamheten bedrivs inom Umeå kommuns internbank. Internbankens arbete med finansiella risker utgår från finanspolicy för Umeå kommunkoncern som beskriver övergripande ramar som gäller för finansverksamheten i kommunen och kommunens majoritetsägda bolag

(ägarandel mer än 50 procent). Policyn detaljeras genom regler och riktlinjer fastställda av kommunfullmäktige.

Umeå kommuns internbank finansierar den kommunala koncernens gemensamma skuldportfölj med externa krediter, främst för de majoritetsägda bolagen. Koncernens strategi är att reducera lånebehovet med inkommande och tillgänglig likviditet så att eventuell överskottslikviditet hos någon part används till att minska kommunkoncernens skuld.

Utöver den skuldportfölj som finns i internbanken, finns det för Umeå Kommunföretag AB, Umeå Energi AB och Kvarken Link OY bolagsspecifika externa lån.

De finansiella risker som kommunkoncernen är exponerad mot är främst ränterisk, finansieringsrisk och finansiell motpartsrisk.

Ränterisk

Vid årsskiftet uppgick den räntebärande nettoskulden för internbanken till 10 937 (10 408) mnkr varav för kommunen 2 206 (1 874) mnkr och kommunföretagen 8 731 mnkr.

Reversupplåningen sker i huvudsak hos Kommuninvest och som komplement Nordea Bank AB till en ränta som motsvarar 3-mån STIBOR[10] plus marginal. För att begränsa exponeringen mot risken i rörlig ränta har internbanken ingått ränteswappar med varierande löptid. På balansdagen 2025-12-31 hade internbanken utestående ränteswappar med ett nominellt nettobelopp om 7 955 (8 955) mnkr. Internbanken har också ingått avtal om framtidsstartade swappar till ett belopp om 315 (1 100) mnkr.

Enligt de antagna reglerna och riktlinjerna ska den genomsnittliga räntebindningstiden ligga inom ett spann på 3–6 år med en norm på 4 år. Vid årsskiftet låg portföljens räntebindningstid på 3,6 (3,8) år inklusive de framtidsstartade räntesäkringarna. Utan räntesäkring med swappar hade räntebindningstiden för skuldportföljen legat på 0,1 (0,1) år.

Finansieringsrisk

Enligt regler och riktlinjer för finansiell verksamhet får högst 50 procent av kreditvolymen förfalla inom de närmaste 12 månaderna. 2025-12-31 förfaller 52,6 (47) procent av kreditvolymen inom ett år. Refinansiering är avtalad och sänker kreditvolymen med förfall inom de närmaste 12 månaderna till en nivå under 50 procent inom en två veckors period.

Enligt regler och riktlinjer ska också en likviditetsreserv på 300 mnkr finnas tillgänglig vid varje tidpunkt. Per årsskiftet fanns 599 (499) mnkr i outnyttjad checkkredit.

[10] STIBOR (Stockholm Interbank Offered Rate) är en referensränta som beräknas som ett medelvärde på räntor som används när banker lånar ut till varandra utan säkerhet. Referensräntor används i prissättningen av många finansiella avtal inklusive lån.

Kredit- och likviditetsrisk

Risken att motparten inte kan fullgöra sina avtalsmässiga förpliktelser hanteras genom att endast ingå avtal med motparter som har en hög lång kreditvärdighet. Den långa kreditvärdigheten ska hos Moodys vara lägst A2 och hos Standard & Poors lägst A-. Alla avtal som har ingåtts under året har gjorts med motparter som har motsvarande eller högre rating än lägsta nivå.

Väsentliga finansiella risker och riskhantering i kommunkoncernen beskrivs i tabell 5 och gäller även för de minoritetsägda bolagen (ägarandel 50 procent eller mindre).

Tabell 5. Finansiella risker

Finansiell risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Ränterisk	Risk att räntorna går upp och räntekostnaderna stiger	Kommunkoncernövergripande	Ingår avtal om räntesäkringar enligt regler och riktlinjer för finansiell verksamhet
Finansieringsrisk	Risk att inte ha tillgång till nödvändig finansiering	Kommunkoncernövergripande	Medlemskap i Kommuninvest
Kredit- och likviditetsrisk	Risk att motparten inte kan fullgöra sina förpliktelser	Kommunkoncernövergripande	Ingår avtal endast med motparter med hög och lång kreditvärdighet, hos Moodys lägst A2 eller S & P lägst A-
Valutarisk	Umeå kommun har gentemot EIB borgat för Kvarken Link OY:s lån i euro för ny färja.	Kvarken Link OY	Borgen hanteras inom ramen för internbankens löpande uppföljning, utifrån bolagsstyrelsens signaler.

Upplysning om pensionsförpliktelser

Kommunen har pensionsförpliktelser[11] som uppgår till 3 291 mnkr (3 314 mnkr). I kommunens bolag redovisas pensioner som en kostnad när de tjänas in. Pensionsförpliktelserna i kommunens bolag tryggas genom en pensionsstiftelse och genom försäkringslösning.

Kommunens pensionsförpliktelser redovisas sedan 1998 enligt blandmodellen, vilket innebär att

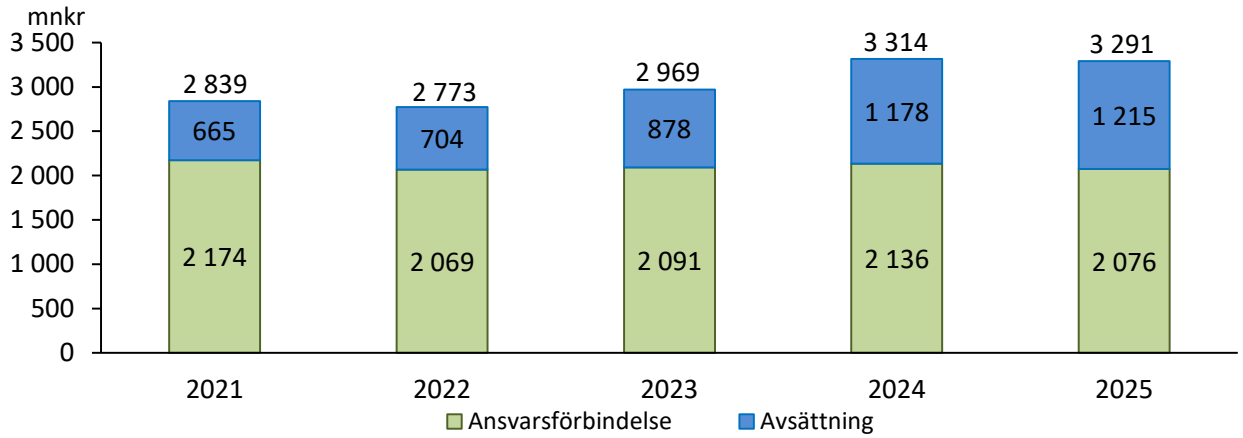
1. intjänade pensioner före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och kostnadsförs först i samband med utbetalning, förpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 2 076 mnkr (2 136 mnkr)
2. förmånsbestämd ålderspension (FÅP)[12], och även särskild avtalspension och visstidspensioner som har tjänats in från och med 1998, kostnadsförs löpande och redovisas som avsättning, förpliktelsen som redovisas som avsättning uppgår till 1 215 mnkr (1 178 mnkr).

[11] Pensionsförpliktelse är en juridiskt bindande skyldighet att utbetala pension i enlighet med kollektivavtal eller andra avtal och utfästelser. Pensionsförpliktelsen omfattar pensioner som redovisas som ansvarsförbindelse och avsättning och inkluderar särskild löneskatt.

[12] Förmånsbestämd ålderspension (FÅP) är pension för personer som tjänar över 7,5 inkomstbasbelopp.

Kommunen följer Rådet för kommunal redovisnings rekommendation, RKR R10 Pensioner, när det gäller värdering och upplysningar om kommunens pensionsförpliktelser.

Diagram 7. Pensionsförpliktelser inklusive ansvarsförbindelse, utveckling i kommunen

Kommunens totala pensionsförpliktelse har minskat med 23 mnkr inklusive särskild löneskatt jämfört med föregående år. Pensionsskuldens utveckling den senaste femårsperioden framgår av ovanstående diagram. Under denna period har pensionsförpliktelsen ökat på totalen med 452 mnkr (16 procent). Ökningen har skett i och med att ansvarsförbindelsen har minskat med 98 mnkr (5 procent) samtidigt som avsättningen har ökat med 550 mnkr (83 procent).

Tabell 6. Pensionsförpliktelser i Umeå kommun[13]

Pensionsförpliktelser (mnkr)	Umeå kommun	
	2025	2024
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen		
a) avsättning inklusive särskild löneskatt	1 215	1 178
b) ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt	2 076	2 136
Summa pensionsförpliktelse i balansräkningen	**3 291**	**3 314**
varav pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	49	58
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	187	183
Summa pensionsförpliktelser inklusive försäkring och stiftelse	**3 478**	**3 498**
Förvaltade pensionsmedel, marknadsvärde		
Pensionsförsäkringskapital	225	215
varav överskottsmedel	0	0
Marknadsvärde pensionsstiftelse	186	191
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel i kommunen (egen förvaltning)	0	0
Summa förvaltade pensionsmedel	**412**	**406**
Finansiering		
Återlånade medel	3 066	3 092
Konsolideringsgrad (%)	12	12

[13] Konsolideringsgrad är andel av pensionsförpliktelser som täcks av medel i stiftelse, försäkring eller egna förvaltade pensionsmedel.

För att trygga pensioner för tidigare anställda i Umeå kommun (födda före 1936) och deras efterlevande bildade kommunen en pensionsstiftelse 2010. En extern förvaltare sköter förvaltningen av pensionsstiftelsernas kapital.

Kommunen har möjlighet att årligen begära gottgörelse från pensionsstiftelsen för att täcka föregående årskostnad för utbetalning av pensioner till stiftelsens destinatärer[14]. Gottgörelse kan begäras när stiftelsens förmögenhet (marknadsvärde) överstiger pensionsåtagandet. Under året har gottgörelse utbetalats till kommunen med 13 mnkr (12 mnkr). Pensionsstiftelsens marknadsvärde 2025-12-31 uppgår till 186 mnkr (191 mnkr). Ansvarsförbindelsen för den berörda åldersgruppen uppgår till 49 mnkr (58 mnkr) inklusive löneskatt.

Kommunen genomförde år 2005 en försäkringslösning för före detta anställda födda 1940–1941 och under 2021 en partiell inlösen av pensioner för anställda födda 1959–1962. Pensionsförsäkringslösningarna reducerar pensionsförpliktelserna i kommunens ansvarsförbindelse.

[14] Destinatärer är den grupp individer som stiftelsen är bildad för att främja.

Händelser av väsentlig betydelse

Här beskrivs händelser av väsentlig betydelse för kommunkoncernen och kommunen som har inträffat under 2025 eller efter årets utgång.

Händelser av väsentlig betydelse under året

Inflationen har stannat av, vilket medför att pensionskostnader går ner väsentligt under 2025.

Ett generellt högre kostnadsläge medför däremot ett behov av anpassningar i kommunkoncernens verksamheter även kommande år.

Under året har byte av ansvar för vägar kopplade till ringleden runt Umeå inklusive Västra länken genomförts och likvidavräkning gjorts mellan kommunen och Trafikverket med 250 mnkr samt att kommunen lämnar ägandet av Kolbäcksbron och tre trafikplatser sammanlagt värda 60 mnkr i utbyte mot flera vägar innanför ringleden runt Umeå till samma värde.

Kommunen har inga pågående betydande rättstvister.

För att se den totala effekten av ovanstående händelser bör flera delar av årsredovisningen beaktas.

Händelser av väsentlig betydelse efter årets slut

- 1 januari 2026 delades utbildningsförvaltningen i två förvaltningar; för- och grundskoleförvaltningen respektive gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, efter beslut i kommunfullmäktige i april 2025 (Dnr: KS-2024-00468).
- 5 februari 2026 såldes samtliga aktier i driftbolaget NLC Ferry Ab Oy, som ansvarar för färjetrafiken mellan Umeå och Vasa, till Stena Line Scandinavia AB.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

I avsnittet lämnas information om väsentliga aspekter av styrning, uppföljning och intern kontroll för kommunkoncernen och kommunen.

Den kommunala koncernen omfattar kommunstyrelsen, kommunens nämnder och kommunägda bolag. I avsnittet *Den kommunala koncernen* finns en organisationsöversikt som visar hur Umeå kommunkoncern är organiserad.

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2024 finansiellt mål, inriktningsmål och personalpolitiska mål, investeringsbudget, budgetramar och tilläggsuppdrag för 2025. Kommunens nämnder har under året vid delårs- och årsbokslut redovisat status för grunduppdrag, personalpolitiska mål, inriktningsmål och tilläggsuppdrag. Kommunens och kommunkoncernens resultat och finansiella ställning återrapporteras till kommunfullmäktige i delårsrapport och årsredovisning.

Väsentliga förändringar av styrning av den kommunala koncernen under 2025

Utveckling av styrning

Arbete för att strukturera och aktualitets- och relevanspröva befintliga styrsignaler och styrdokument har under året fortsatt. Totalt har 21 kommunövergripande styrdokument reviderats, 21 nya styrdokument har fastställts (varav många utgörs av taxor/avgifter) och 14 har upphävts genom beslut i kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen.

Med anledning av justeringar i och behov av förtydligad ansvarsfördelning fattade kommunfullmäktige under året beslut om revidering av reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder. Revideringarna innefattar bland annat hantering av nämndsinitiativ, hantering av stiftelser och uppdatering av tekniska nämndens grunduppdrag när det gäller fordonshantering, digital omställning och klimatomställning. I samband med kommunfullmäktiges beslut om att höja förmågan vad gäller civil beredskap reviderades reglementet och tekniska nämnden gavs ansvar för reservkraft, reservlivsmedel, reservdrivmedel och beredskapslagring.

Kommunfullmäktige beslutade också om revideringar i generella ägardirektiv som styr hel- eller majoritetsägda bolag. Revideringarna gjordes för att tydliggöra målen i kommunkoncernen och bolagens ansvar för säkerhet och beredskap.

Ett arbete har pågått de senaste åren för att se över och utveckla kommungemensam styrning av upphandling och inköp. Kommunfullmäktige fastställde i oktober ny policy, nya riktlinjer och förändring i nämndernas reglemente. Förändringarna syftar huvudsakligen till att stärka kommunens förmåga att strategiskt nyttja inköps- och upphandlingsverksamheten, tydliggöra roll- och ansvarsfördelning på politisk nivå, stärka avtalsuppföljning och kontroll samt säkra att kommunens åtaganden kan tillgodoses även vid samhällsstörning/höjd beredskap.

Enligt lagen om kommunal energiplanering ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Kommunfullmäktige fastställde ett energiprogram som ersätter energiplanen från 2003. Programmet är anpassat till förändrat omvärldsläge och tydliggör energisystemets roll i omställningen mot kommunens gemensamma tillväxt- och klimatmål.

Under året reviderades lönepolicyn och en riktlinje för lönestrategiskt arbete fastställdes. Kommunfullmäktige fastställde en plan för digital omställning 2025–2028 som lägger fokus på utveckling av gemensamma grundläggande förutsättningar, kraftsamling inom relevanta områden och samverkan för att öka omställningstakten med stöd av digitalisering.

Strategi för jämställdhetsarbete antogs av kommunfullmäktige första gången 2011 och reviderades 2017 och i en uppdatering under året gick styrdokumentet från att vara en strategi till att vara en policy för jämställdhetsarbete. Det är för att harmonisera med övrig styrning och ny styrmodell. Policyn innehåller principer och förhållningssätt och ska fungera som ett stöd till framför allt nämnder för att förstå hur jämställdhetsarbete kan integreras i den egna nämndens ordinarie arbete.

Kommunstyrelsen fattade beslut om plan för kommersiell service på Umeås landsbygder, ett verktyg för kommunens långsiktiga och strategiska planering av kommersiell service på landsbygderna.

Mer information om beslutade styrdokument finns i bilaga 6; Beslutade förändringar styrdokument 2025.

Intern kontroll

Nämndernas arbete med intern kontroll regleras av lag och av riktlinjer som kommunfullmäktige har fastställt för hur intern styrning och kontroll ska bedrivas. Kommunstyrelsen lämnar anvisningar till kommunens nämnder för hur arbetet med intern kontroll ska genomföras.

Den årligen återkommande processen går till så att förvaltningschef förbereder nämndens internkontrollarbete, nämnden tar fram kontrollområden och genomför riskanalys/riskvärdering, förvaltningschef eller motsvarande upprättar förslag till internkontrollplan med åtgärder som tillsammans med kontrollområden och riskanalys fastställs av nämnd. Förvaltningschef eller motsvarande ansvarar för att genomföra internkontrollplanens åtgärder och rapportera status i internkontrollarbetet till respektive nämnd. Nämnden godkänner uppföljning.

Kommunstyrelsen kontrollerar inom ramen för sin uppsiktsplikt att respektive nämnd har fastställt kontrollområden, riskanalys, internkontrollplan och genomfört uppföljning. Kommunstyrelsen ska enligt plan behandla uppföljning av nämndernas arbete med intern kontroll vid sitt sammanträde i april och därmed bedöma om nämndernas arbete med intern styrning och kontroll har varit tillräckligt och ändamålsenligt under 2025.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I avsnittet finns en utvärdering av om kommunfullmäktiges mål med betydelse för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och samt en uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål och tilläggsuppdrag. I avsnittet finns också en analys av kommunkoncernens ekonomiska resultat och finansiella ställning.

God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige antog i december 2024 (KF 2024-12-16, § 220) en riktlinje för god ekonomisk hushållning. I riktlinjen definieras god ekonomisk hushållning som

- att respektive nämnds och bolags ändamål (grunduppdrag) är tillgodosett inom de finansiella och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige har angett
- att kommunens finansiella ställning är god.

Nedan görs en uppföljning av det finansiella målet för kommunen samt nämndernas och bolagens grunduppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i reglemente respektive bolagsordning och specifika ägardirektiv. Uppföljningen görs genom en sammanvägd bedömning utifrån nämndernas, bolagens och kommunstyrelsens rapportering per 31 december 2025.

I avsnittet ingår även uppföljning av fyra inriktningsmål och åtta tilläggsuppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i *Planeringsförutsättningar, budget och investeringar för 2025*. De tre personalpolitiska målen följs upp i avsnittet *Väsentliga personalförhållanden*. Inriktningsmål, tilläggsuppdrag och personalpolitiska mål ingår inte i bedömningen av god ekonomisk hushållning enligt kommunfullmäktiges definition.

Utöver grunduppdrag och inriktningsmål, personalpolitiska mål och tilläggsuppdrag har kommunfullmäktige också fastställt ett stort antal mål, uppdrag och aktiviteter i anslutning till fristående planer, program och strategier. Arbete pågår för att se över och minska antalet mål.

Grunduppdrag

Grunduppdraget förtydligar det kommunala ändamålet för respektive nämnd/bolag samt nämndens/bolagets roll och ansvar. Kommunfullmäktige ansvarar för att fastställa grunduppdrag till nämnd och kommunalt ändamål för bolag. Uppföljning sker genom att respektive nämnd/bolag lämnar rapport med bedömning av hur väl de har lyckats med sitt grunduppdrag.

Tabell 7. Nämndernas bedömning av grunduppdraget januari–december 2025

Nämnd	Bedömning
Kommunstyrelsen	i hög grad uppfyllt
Byggnadsnämnden	i hög grad uppfyllt
Fritidsnämnden	i hög grad uppfyllt
För- och grundskolenämnden	i hög grad uppfyllt

Nämnd	Bedömning
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	i hög grad uppfyllt
Individ- och familjenämnden	i hög grad uppfyllt
Kulturnämnden	i hög grad uppfyllt
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	i hög grad uppfyllt
Personalnämnden	i hög grad uppfyllt
Tekniska nämnden	i hög grad uppfyllt
Valnämnden	i hög grad uppfyllt
Äldrenämnden	i viss grad uppfyllt
Brand och räddningsnämnden (gemensam nämnd)	i viss grad uppfyllt
IT-kapacitetsnämnden (gemensam nämnd)	i hög grad uppfyllt
PA-nämnden (gemensam nämnd)	i hög grad uppfyllt
Överförmyndarnämnden (gemensam nämnd)	i viss grad uppfyllt

För året har 13 av 16 nämnder bedömt att uppdraget uppfylls i hög grad medan tre nämnder har bedömt att det uppfylls i viss grad. Äldrenämnden grundar sin bedömning på att alla personer som fått beslut om vård- och omsorgsboende inte har kunnat erbjudas boende inom tre månader och att det varit långa väntetider i hemsjukvården. Brand- och räddningsnämnden rapporterar att målet för tillsynsverksamheten inte uppnås och att nämnden har haft perioder då den inte kunnat upprätthålla den beslutade beredskapen för räddningstjänstpersonal i beredskap (RiB). Överförmyndarnämnden bedömer att ytterligare åtgärder behöver vidtas på grund av lång väntetid för att få en god man eller förvaltare. Mer detaljerad information finns i bilaga *Rapportering av nämndernas grunduppdrag* (bilaga 2).

Tabell 8. Bolagens bedömning av grunduppdraget januari–december 2025

Bolag (kommunens ägarandel)	Bedömning
Umeå Kommunföretag AB (100 %)	i hög grad uppfyllt
Umeå Energi (100 %)	i hög grad uppfyllt
AB Bostaden i Umeå (100 %)	i hög grad uppfyllt
Umeå Vatten och Avfall AB (100 %)	i hög grad uppfyllt
Umeå Parkerings AB (100 %)	i hög grad uppfyllt
Umeå Deponi och Avfallscenter AB (100 %)	i hög grad uppfyllt
Infrastruktur i Umeå AB (100 %)	i hög grad uppfyllt
Umeå Hamn AB (100 %)	i viss grad uppfyllt
Västerbottens museum AB (60 %)	i viss grad uppfyllt
Science Park i Umeå AB (51 %)	i viss grad uppfyllt
Kvarken Link OY (50 %)	saknas
Väven i Umeå AB (50 %)	i hög grad uppfyllt
Norrlandsoperan (40 %)	i hög grad uppfyllt
Nolia AB (50 %)	i hög grad uppfyllt
Visit Umeå AB (28 %)	i hög grad uppfyllt
Umeå Biotech Incubator AB (25,2 %)	i hög grad uppfyllt
Uminova Innovation AB (25,15 %)	i hög grad uppfyllt
Uminova Expression AB (25 %)	i hög grad uppfyllt

För perioden har 14 av 18 bolag gjort bedömningen att uppdraget uppfylls i hög grad. Tre bolag bedömer att det uppfylls i viss grad. För Umeå hamn grundas bedömningen på att upprustning av

infrastrukturen pågår men tar tid. Västerbottens museum anger att den främsta orsaken till att kraven i ägardirektiven inte uppnås är museets ekonomiska situation. Science Park i Umeå hänvisar till att bolaget sedan tidigare har tagit viktiga steg för att skapa nya verksamhetslokaler och att det arbetet sedan har sedan pausats enligt beslut av ägarna. Arbete pågår för att se över och ändra koncernstrukturen.

För ett bolag saknas bedömning. Se mer utförlig redovisning i bilaga 1.

Inriktningsmål

Kommunfullmäktige använder inriktningsmål för att skapa riktning och förändring inom ett avgränsat område som är gemensamt för flera kommunala aktörer. Styrning när det gäller inriktningsmålen samlas i tre program[15]. Inriktningsmålen följs upp genom att utveckling i programmen rapporteras (bilaga 4) och bedömning av målen utifrån om arbetet går enligt plan, om mer arbete krävs eller om kommunen behöver göra mycket mer.

Bedömningen i programrapporten visar att kommunen gör tillräckligt för ett av kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål, för två krävs mer arbete och för ett behöver kommunen göra mycket mer.

Tabell 9. Bedömning av arbete för att uppnå inriktningsmål från kommunfullmäktige

Inriktningsmål	Bedömning
Mål 1: Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.	mer arbete krävs
Mål 2: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden.	mer arbete krävs
Mål 3: Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.	vi gör tillräckligt
Mål 4: Umeå ska vara klimatneutralt till 2040.	vi behöver göra mycket mer

Tilläggsuppdrag

När det gäller de sex tilläggsuppdrag som kommunfullmäktige har tilldelat nämnderna är tre genomförda och tre delvis genomförda.

Tabell 10. Utfall för kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag till nämnder

Tilläggsuppdrag	Bedömning januari–december
Tilläggsuppdrag: 2024:1 Kommunövergripande målstyrning och planering	delvis genomfört
Tilläggsuppdrag: 2023:1 Omställning	delvis genomfört
Tilläggsuppdrag 2023:2 Samarbete över nämndsgränser	genomfört
Tilläggsuppdrag 2023:3 Klimatpolitiskt råd	genomfört
Tilläggsuppdrag 2022:11 Revidering upphandlingspolicy	genomfört
Tilläggsuppdrag 2021:8 Välfärdskriminalitet	delvis genomfört

[15] Program tillväxt, Program social hållbarhet och Program klimatneutrala Umeå 2040

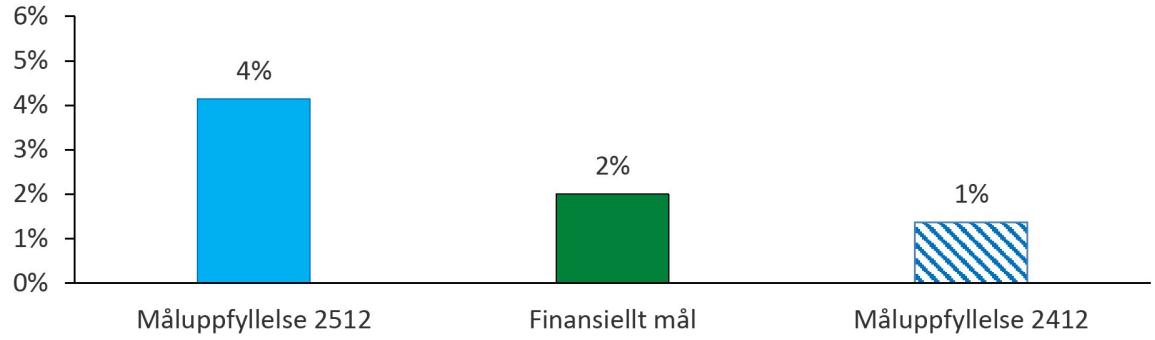
Uppföljning av kommunfullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har satt upp ett finansiellt mål för 2025.

Tabell 11. Uppföljning av finansiellt mål

Nr	Mål	Måluppfyllelse 2025	Motivering/kommentar
8	Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till 2 procent 2025–2028.	Helt uppfyllt	Resultatet per 31 december uppgår till 430 mnkr och skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning till 9 736 mnkr. Det ger ett utfall per 31 december på 4,4 procent, vilket gör att målet för 2025 uppnås.

Diagram 8. Uppfyllelse av finansiellt mål nr 8

För 2025 utgör kommunens resultat drygt 4 procent av periodens skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning och därmed uppfyller kommunen det finansiella målet på 2 procent. I kommuner med 100 000–199 999 invånare uppgick resultatet (2024) i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning i genomsnitt till 2,5 procent. I Sveriges samtliga kommuner uppgick resultatet i genomsnitt till 0,9 procent (2024). I kommunfullmäktiges budgetbeslut för 2025 är resultatmålet höjt till 2 procent.

Bedömning av god ekonomisk hushållning för 2025

Uppföljning av nämndernas *grunduppdrag* för perioden januari–december visar att 13 av 16 nämnder bedömer att grunduppdraget uppfylls i hög grad och tre nämnder att det uppfylls till viss grad.

Uppföljning av bolagens grunduppdrag för perioden anger att 14 av 18 bolag bedömer att grunduppdraget uppfylls i hög grad, tre bolag att det uppfylls till viss grad och för ett bolag saknas bedömning.

Kommunfullmäktiges finansiella mål (resultatmålet) uppnås för 2025.

För att uppnå god ekonomisk hushållning enligt kommunfullmäktiges fastställda definition ska nämndernas/bolagens grunduppdrag tillgodoses inom de finansiella och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige har angett och kommunens finansiella ställning ska vara god.

Kommunstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovanstående att god ekonomisk hushållning uppnås för kommunen och kommunkoncernen för helåret 2025.

Resultat och ekonomisk ställning

Utvärdering av Umeå kommuns finansiella resultat och ställning utgår från koncernperspektivet med nedbrytning på kommunen.

Kommunkoncernens resultat jämfört med föregående år

Kommunkoncernens redovisade resultat 2025 uppgår till 708 mnkr (304 mnkr), en ökning med 404 mnkr i jämförelse med föregående år. Verksamhetens nettokostnader har ökat med 78 mnkr (cirka 1 procent).

Verksamhetens intäkter har minskat med 34 mnkr, vilket främst beror på att bidrag för sanering av Norrbyskär och försäkringsersättningar för brand och takras på brandstationer erhölls 2024.

Verksamhetens kostnader har minskat med 78 mnkr, vilket främst beror på minskade personalkostnader på grund av väsentligt lägre pensionskostnader som en följd av minskad inflation. Temperaturen har under året varit varmare än normalt, vilket har medfört lägre elpriser samtidigt som priserna på biobränsle sjönk och det har bidragit till lägre kostnader.

Kostnader för *avskrivningar* är 122 mnkr högre än föregående år och uppgår till 1 390 mnkr. Förändringen består huvudsakligen av avskrivningar på nya aktiverade tillgångar under år 2024 och 2025.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har ökat med 359 mnkr (cirka 4 procent). Ökningen beror huvudsakligen på att den positiva utvecklingen av skatteunderlaget under året har genererat högre skatteintäkter.

Umeå Energi AB minskade intäkterna under året med 21 mnkr till 1 740 mnkr (1 761 mnkr). Oplanerade driftstopp i biobränslepannan har belastat resultatet negativt. Elnätsaffären har påverkats negativt på grund av storm och ovanligt höga temperaturer under vintermånaderna har lett till lägre volymer och minskade rörliga intäkter. Även vindkraftsproduktionen har påverkats negativt av låg tillgänglighet i verken i kombination med låga spotpriser. Resultat efter finansiella poster uppgick till 97 mnkr (68 mnkr).

AB Bostaden ökade intäkterna med 80 mnkr under året till 1 408 mnkr (1 328 mnkr), vilket främst beror på höjda hyresnivåer. Bolagets resultat efter finansiella poster uppgick till 206 mnkr (188 mnkr).

Umeå Vatten och Avfall AB ökade intäkterna med 32 mnkr till 578 mnkr (546 mnkr). Resultat efter finansiella poster uppgick till −4 mnkr (6 mnkr). Brukningstaxan för vatten och avlopp höjdes inför 2025 med 4 procent vilket har gett 10 mnkr mer taxeintäkter jämfört med föregående år. Rörelsekostnaderna har ökat jämfört med föregående år på grund av löneökningar och

förstärkning av personalstyrkan i och med omorganisation av vatten och avlopp med syftet att förstärka förmågan att möta både nuvarande och framtida behov. För avfall och återvinning är avfallstaxan oförändrad för 2025, vilket ändå har resulterat i ökade taxeintäkter motsvarande 3 mnkr jämfört med föregående år. Kostnaderna för avfallshanteringen har ökat med 3 mnkr jämfört med föregående år, främst till följd av högre kostnader för underentreprenader.

Umeå DAC AB minskade intäkterna under året med 25 mnkr till 80 mnkr (105 mnkr). Verksamheten har stora variationer från år till år och under 2024 togs det emot ovanligt stora mängder avfall. Under året har stora mängder förorenad jord, muddermassor och sulfidjord omhändertagits från ett flertal projekt. Resultat efter finansiella poster uppgick till 31 mnkr (57 mnkr).

Umeå Hamn AB ökade intäkterna under året med 1 mnkr till 32 mnkr (31 mnkr). Resultatet är bättre jämfört med föregående år tack vare volymökningar i det helägda dotterbolaget Kvarkenhamnar AB. Umeå Hamn AB har lägre kostnader för reparation och underhåll på grund av framflyttade och omvärderade åtgärder och lägre räntekostnader till följd av att investeringar har blivit senarelagda. Resultat efter finansiella poster uppgick till −20 mnkr (−72 mnkr).

Umeå Parkerings AB ökade intäkterna under året med 10 mnkr till 130 mnkr (120 mnkr). Avgiftsparkeringen har ökat med 15 procent och månadsabonnemangen har ökat med 7 procent i omsättning. Ökningen beror dels på indexuppräkning men till störst del av volymökning. Resultat efter finansiella poster uppgick till 17 mnkr (16 mnkr).

Kommunens resultat jämfört med föregående år

Kommunens redovisade resultat för 2025 uppgår till 430 mnkr (133 mnkr), en ökning med 297 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen mellan åren består till störst del på låg kostnadsutveckling för verksamhetens nettokostnader samtidigt med förväntad utveckling av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Verksamhetens intäkter har minskat med cirka 42 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år och uppgår för Umeå kommun till 2 019 mnkr (2 061 mnkr). Förändringen beror främst på

- bidrag till sanering av Norrbyskär (avslutat 2024)
- försäkringsersättningar för brand och takras på brandstationer som erhölls 2024

Verksamhetens kostnader har ökat med cirka 17 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år och uppgår till 10 519 mnkr (10 502 mnkr).

Den låga kostnadsutvecklingen förklaras främst av

- minskade personalkostnader på grund av väsentligt lägre pensionskostnader som en följd av minskad inflation som överstiger den årliga löneökningen
- tillfälligt högre vakansgrad än normalt i några större verksamheter

- lägre kostnader för sanering av Norrbyskär som avslutades 2024
- lägre volymer för köp av huvudverksamhet inom hemtjänst, förskola och vinterväghållning.

Kostnader för *avskrivningar* är 63 mnkr högre än föregående år och uppgår till 708 mnkr. Förändringen består huvudsakligen av avskrivningar på nya aktiverade tillgångar under år 2024 och 2025.

Kommunens *skatteintäkter* uppgår till 8 288 mnkr och har ökat med 402 mnkr (158 mnkr) jämfört med föregående år, en något högre ökning jämfört med historiskt genomsnitt i nominella tal.

Generella statsbidrag och utjämning uppgår till 1 448 mnkr. Utfallet är 43 mnkr lägre jämfört med föregående år. I utfallet för 2025 ingår generella statsbidrag som har klassificerats om från riktade statsbidrag med 7 mnkr (43 mnkr).

Umeå kommuns negativa *finansnetto* har förbättrats med 60 mnkr jämfört med samma period förgående år. Det beror främst på lägre räntekostnader på pensionsavsättning.

Några jämförelsestörande poster har inte identifierats (not 4 Jämförelsestörande poster).

Kommunens resultat jämfört med budget och prognos[16]

Tabell 12. Kommunens resultat jämfört med budget och prognos, detaljerad

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2025	Budget 2025	Prognos helår 2025	Utfall 2024
Verksamhetens nettokostnader	−9 208	−9 436	−9 310	−9 086
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	9 736	9 786	9 746	9 377
Finansnetto	−98	−155	−122	−158
Årets resultat	**430**	**196**	**314**	**133**

Kommunens resultat om 430 mnkr innebär en budgetavvikelse på 234 mnkr.

Verksamhetens intäkter är 332 mnkr högre än budget för året. Det beror främst på ökade bidrag från Socialstyrelsen och Skolverket och högre intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter.

Verksamhetens kostnader är 102 mnkr högre än budgeterat för året. Det förklaras främst av

- högre kostnader för köp av verksamhet, främst inom individ- och familjeomsorg
- högre kostnader för underhåll och beläggningsarbete och för inköp som kommunen har fått statsbidrag för
- högre kostnader för IT-licenser och kostnader för osäkra fordringar.

Redovisade kostnader för *avskrivningar* är i paritet med budget.

Kommunens *skatteintäkter* är 15 mnkr lägre än budget. Det beror främst på försämrad utveckling av skatteunderlaget för 2025. För 2025 redovisar Umeå kommun *generella statsbidrag och*

[16] Någon budget har inte upprättats för den kommunala koncernen som helhet. Därför redovisas budgetavvikelse enbart för Umeå kommun.

utjämning med ett belopp som är 35 mnkr lägre än budget. Omklassificering till generella statsbidrag[17] av erhållna statsbidrag för insatser Utöka bemanning sjuksköterskor, Inställda digitala nationella prov och För skolor mot brott (sammanlagt 7,4 mnkr) görs i enlighet med RKR:s rekommendationer.

Umeå kommuns negativa *finansnetto* är sammantaget 57 mnkr bättre än budget. Det beror på att ränteintäkter från utlåning till kommunens bolag är lägre än budget med 46 mnkr samtidigt som räntekostnaderna är lägre än budget med 103 mnkr, på grund av lägre upplåningsbehov till följd av lägre investeringsutfall och lägre ränta.

Utfallet är 116 mnkr högre än lämnad prognos i delårsrapporten om 314 mnkr, vilket främst förklaras av lägre pensionskostnader, högre intäkter från kraftverksamheten samt lägre kostnader inom individ- och familjenämndens samt för- och grundskolenämndens verksamheter än prognostiserat.

Resultatutveckling och resultatnyckeltal

God ekonomisk hushållning är en lagstadgad förutsättning för att hantera utmaningar och oförutsedda händelser och innebär att kommunen ska ha ett resultat med marginal för att täcka kostnader som oförutsedda händelser skulle kunna medföra.

Känslighetsanalysen i tabell 13 visar hur kommunens ekonomi påverkas vid olika händelser. Om händelsen i första kolumnen inträffar så får den en ekonomisk effekt på ungefär det belopp som finns i andra kolumnen.

Tabell 13. Känslighetsanalys

Känslighetsanalys, årseffekt	mnkr
Förändring av skatter, bidrag och utjämning vid befolkningsförändring med 100 invånare (19–64 år)	+/−6
Generella statsbidrag och utjämning, förändring 1 procent	+/−14
Skattedebitering med 1 krona	+/−364
Förändring av intäkter för taxor och avgifter 1 procent	+/−4
Lönekostnadsförändring inklusive sociala avgifter med 1 procent	+/−60
Pensionskostnadsförändring inklusive särskild löneskatt 1 procent	+/−6
Prisförändring köp av verksamhet 1 procent	+/−15
Årlig avskrivningskostnad vid förändrade investeringar med 100 mnkr (viktad komponentavskrivning)	+/−4
Ränteförändring med 1 procentenhet på befintliga lån	+/−22
Räntekostnad vid förändrad upplåning med 100 mnkr	+/−3

I tabellen ovan har en befolkningsförändring med 100 invånare för gruppen 19–64 år valts då de är den primära grupp som påverkar kommunens skatteintäkter.

[17] Per 2025-12-31 redovisas följande generella statsbidrag: Utöka bemanning sjuksköterskor (6,0 mnkr), Inställda digitala nationella prov (0,7 mnkr) och statsbidrag För skolor mot brott (0,7 mnkr).

Köp av verksamhet är sådan verksamhet där privat part utför kommunala åtaganden; till exempel fristående skolor och privata utförare inom hemtjänst.

Kommunens internbank säkrar sin låneportfölj på olika löptider. Därför får en ränteförändring inte omedelbar effekt på kommunens räntekostnader, utan uppgiften i tabellen värderar effekten av en procents förändring på snitträntan baserat på låneportföljen 2025-12-31.

Skattesatsens utveckling och jämförelse med andra

Tabell 14. Skattesatsens utveckling med jämförelser

Skattesats till kommun (kr)	2025	2024	2023	2022	2021
Umeå kommun	22,80	22,80	22,80	22,80	22,80
Västerbottens läns kommuner (ovägt medel)	23,28	23,26	23,28	23,29	23,29
Kommuner med 100 000–199 999 invånare (ovägt medel)	20,82	20,91	20,91	20,91	20,95
Riket	20,71	20,70	20,67	20,67	20,71

Den kommunala skattesatsen i Umeå på 22,80 kronor har varit oförändrad de senaste fem åren. Detta är cirka femtio öre lägre än snittet för kommunerna i Västerbottens län (23,28 kronor). Umeå kommuns skattesats är cirka två kronor högre än genomsnittet för kommuner i liknande storlek respektive snittet för hela riket.

Årets resultat i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Tabell 15. Årets resultat i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Årets resultat	430	133	307	897	465
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	9 736	9 377	9 032	8 601	8 131
Årets resultat i relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (%)	4	1	3	10	6

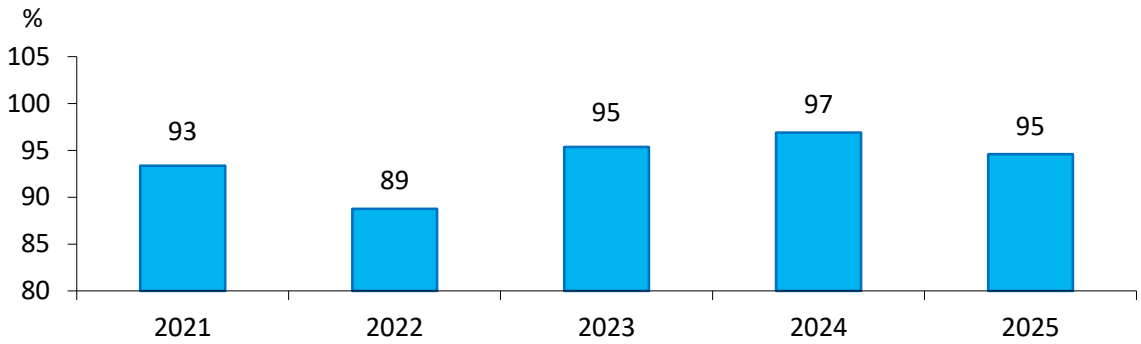
Årets resultat i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är det kortsiktiga finansiella målet för god ekonomisk hushållning.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har ökat under de senaste fem åren, men sista två åren i en lägre takt på grund av rådande lågkonjunktur. Årets resultat har ökat under perioden 2020–2022 till stor del på grund av extra statsbidrag under coronapandemin, det har också stärkt soliditeten och kommunens förmåga till egen finansiering av investeringar. Åren 2023–2024 präglades av lägre resultat på grund av hög inflation och det har bland annat medfört en fördubbling av kommunens pensionskostnader. Årets resultat påverkas främst av lägre verksamhetskostnader i några av kommunens verksamheter och då främst lägre kostnader för pensioner och tillfälligt högre vakansgrad i några större verksamheter än normalt.

Verksamhetens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Ett sätt att följa hur ekonomin utvecklas är att jämföra utvecklingen för verksamhetens nettokostnader med utvecklingen för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Diagram 9. Verksamhetens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning de senaste fem åren i procent

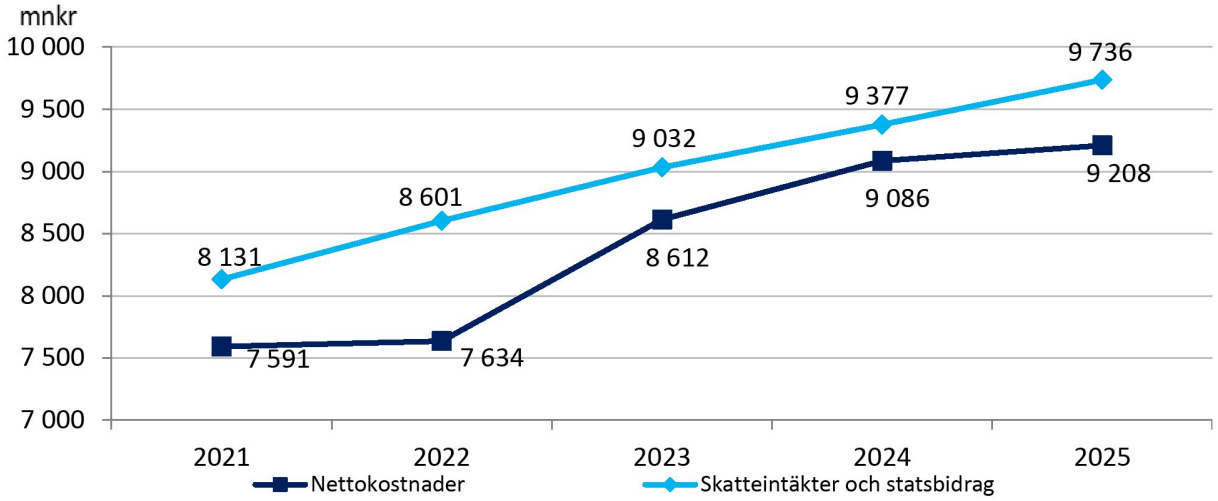

Verksamhetens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning för 2025 uppgår till 95 procent (97 procent). Ett tal som är under 100 procent är en förutsättning för en ekonomi i balans och en miniminivå.[18] Snittet för de senaste fem åren uppgår till 94 procent.

Förutsättningen för att upprätthålla en ekonomi i balans är att verksamhetens nettokostnader inte ökar mer än skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Under femårsperioden har skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ökat med cirka 20 procent medan verksamhetens nettokostnader har ökat med cirka 21 procent. Motsvarande ökning har under år 2025 varit 4 procent för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning och 1 procent för verksamhetens nettokostnader.

[18] Av proposition 2003/04:105 God ekonomisk hushållning i kommuner och landsting framgår om relationen mellan begreppen god ekonomisk hushållning och balanskrav, att balanskravet (att intäkterna ska överstiga kostnaderna), är en miniminivå. För att kravet på god ekonomisk hushållning ska anses vara uppfyllt bör resultatet i normalfallet ligga på en högre nivå som konsoliderar ekonomin. Lagförarbetena betonar att det är nödvändigt att kommuner och regioner är väl förberedda för att kunna möta de växande behoven av kommunal verksamhet. Det kan ske genom att både verksamhet och ekonomi genomsyras av en god ekonomisk hushållning i både ett kort- och långsiktigt perspektiv. Därför framhåller lagförarbeten vikten av det mer långsiktiga målet om en god ekonomisk hushållning.

Diagram 10. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt verksamhetens nettokostnadsutveckling de senaste fem åren i mnkr

Det är stora förändringar under åren 2021–2025 i förhållandet mellan skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning jämfört med nettokostnader.

För 2021 förklaras förändringen i nettokostnader främst av minskad verksamhet på grund av restriktioner i coronapandemin som har medfört en lägre kostnadsutveckling. Samtidigt har statens ersättningar kopplade till coronapandemin för samma år och förbättrad utveckling av skatteunderlaget för 2021 gjort att intäkterna har ökat mer än förväntat.

2022 fortsatte förbättringen av skatteunderlaget medan verksamheten successivt återgick till nivåer liknande före pandemin. Höga energipriser tillkom som gjorde att intäkter från kraftverksamheten ökade kraftigt. Kraftintäkterna påverkade verksamhetens nettokostnader.

2023 var ökningstakten för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samma som tidigare år, medan verksamhetens nettokostnader ökade på grund av återgång efter pandemin och högre kostnader på grund av inflation.

Under 2024 var skatteutvecklingen lägre jämfört med tidigare år och samtidigt var kostnadsläget högre på grund av inflation.

2025 är skatteutvecklingen i paritet med tidigare år medan kostnadsutvecklingen är väsentligt lägre, främst på grund av lägre kostnader för pensioner samt tillfälligt högre vakansgrad i några större verksamheter än normalt.

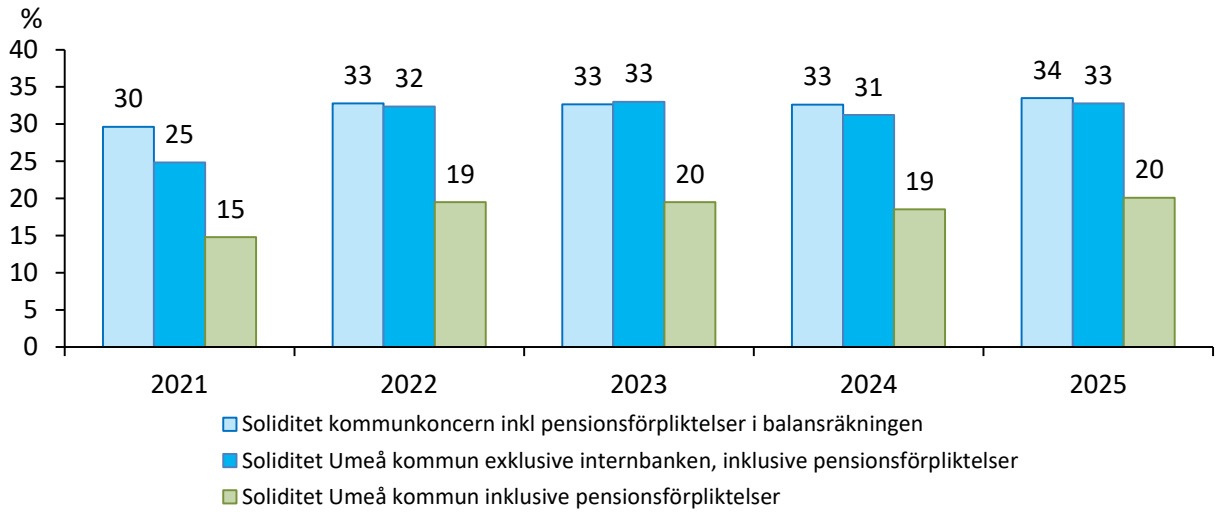
Kommunkoncernens och kommunens ekonomiska ställning

Den ekonomiska ställningen i kommunkoncern och kommun kommenteras nedan utifrån följande parametrar och nyckeltal.

Soliditet

Nyckeltalet soliditet visar den procentuella andelen av tillgångarna som är finansierade med eget kapital och mäter den finansiella styrkan. Soliditeten beskriver den långsiktiga betalningsförmågan och en hög soliditet medför en lägre finansiell risk. Soliditeten i Umeå kommunkoncern och kommun beräknas genom att inkludera samtliga pensionsförpliktelser i Umeå kommun som skuld i stället för som ansvarsförbindelse. Utvecklingen för soliditeten i kommunkoncernen och kommunen framgår nedan.

Diagram 11. Soliditet i kommunkoncern och kommun över fem år[19]

Kommunkoncernens soliditet med kommunens pensionsförpliktelser uppgår till 34 procent (33 procent) per 31 december 2025. I genomsnitt för den senaste femårsperioden var soliditeten inklusive pensionsförpliktelser i kommunkoncernen på balansdagen cirka 32 procent. Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser i kommunkoncerner i Umeås storlek[20] var i snitt de senaste fem åren 32 procent.

Kommunens soliditet med pensionsförpliktelser uppgick 31 december 2025 till 20 procent (19 procent). I genomsnitt för den senaste femårsperioden var soliditeten inklusive pensionsförpliktelser i kommunen på balansdagen cirka 18 procent. Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser i kommuner i Umeås storlek[21] var i snitt de senaste fem åren cirka 31

[19] ”Soliditet för Umeå kommun exklusive internbanken, inklusive pensionsförpliktelser i balansräkningen” i diagrammet ovan innebär samma siffror som i övriga soliditetsmått, men med eliminering av vidareutlåning till bolagen. I Kolada-statistiken görs inte någon sådan eliminering.
[20] Kommuner med 100 000−199 000 invånare. Källa: Kolada.
[21] Kommuner med 100 000−199 000 invånare. Källa: Kolada.

procent. I denna uppgift ingår både kommuner med och utan internbank och det påverkar jämförbarheten.

Kommunens soliditet[22] beräknad med pensionsförpliktelser, men utan internbanken, ökade med 2 procentenheter till 33 procent under året (31 procent). Under den senaste femårsperioden har soliditeten enligt denna beräkning varit 31 procent i genomsnitt.

Låneskuld och internbankens skuldförvaltning[23]

Kommunkoncernens finansverksamhet hanteras i Umeå kommuns internbank. I enlighet med kommunens finanspolicy samlas de i huvudsak majoritetsägda bolagens och kommunens betalflöden i en gemensam koncernkontostruktur. Kommunkoncernens strategi är att reducera lånebehovet med inkommande och tillgänglig likviditet så att eventuell överskottslikviditet hos någon part används till att minska koncernens totala skuld. Internbanken försörjer den koncerngemensamma skuldportföljen med externa krediter på kapitalmarknaden.

Tabell 16. Förändring av låneskuld och räntor inom internbanken

mnkr	2025-12-31	2024-12-31	2023-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Internbankens låneskuld	**−10 937**	**−10 408**	**−9 756**	**−8 918**	**−9 149**
Upplåning från kommunkoncernen	0	0	0	0	−16
Internbankens externa skuldportfölj	−10 937	−10 408	−9 756	−8 918	−9 133
Utlåning till kommunkoncernen	8 731	8 534	8 310	7 594	7 126
Nettoskuld Umeå kommun	**−2 206**	**−1 874**	**−1 446**	**−1 323**	**−2 024**
Finansiella intäkter och kostnader					
Ränteintäkter från lån	228	239	200	144	147
Borgensintäkter	4	4	4	4	5
Räntekostnader för lån	−222	−233	−192	−129	−148
Internbankens räntenetto	**10**	**9**	**12**	**19**	**3**

Internbankens externa upplåning uppgår till 10 937 mnkr (10 408 mnkr), en nettoökning med 529 mnkr jämfört med föregående år. Utöver lån via internbanken lånar kommunkoncernen 1 101 mnkr (1 148 mnkr) direkt från externa kreditgivare.

Tabell 17. Kommunkoncernens låneskuld

mnkr	2025-12-31	2024-12-31	+/−
Kommunkoncernens långfristiga låneskuld	**12 038**	**11 556**	**483**
Varav internbanken			
Umeå kommun	2 206	1 874	332
AB Bostaden i Umeå	3 974	4 131	−158
Umeå Energi AB	1 600	1 392	208

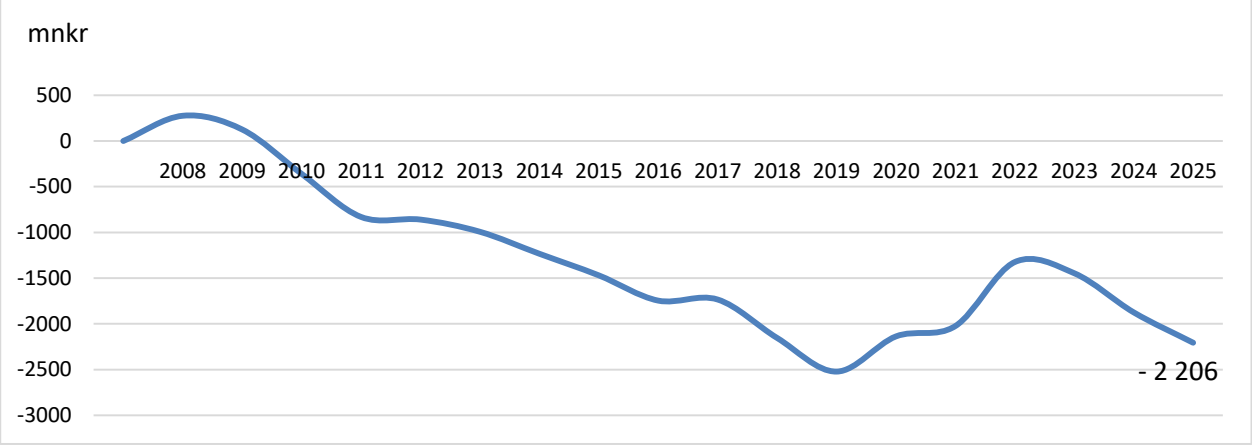
[22] Soliditet exklusive internbanken, inklusive pensionsförpliktelser

[23] I uppgifterna ingår inte lån i Väven i Umeå AB. Se även Not 1 Redovisningsprinciper om hur den sammanställda redovisningen upprättas.

mnkr	2025-12-31	2024-12-31	+/–
Umeva AB	1 791	1 704	87
Umeå Kommunföretag AB	−79	−37	−42
Infrastruktur i Umeå AB	688	711	−24
Umeå Hamn AB	791	681	110
Umeå Folkets Husförening	81	85	−4
Västerbottens Museum AB	18	17	1
Övriga bolag plussaldo	−131	−151	20
Internbankens låneskuld	**10 937**	**10 408**	**530**
Varav upplåning utanför internbanken			
Umeå Kommunföretag AB	360	360	0
Umeå Energi AB	363	386	−23
Kvarken Link OY, 35 miljoner EUR	379	402	−23
Upplåning utanför internbanken	**1 101**	**1 148**	**−47**
Total långfristig låneskuld, koncern	**12 038**	**11 556**	**483**

Kommunkoncernens totala låneskuld ökade med 483 mnkr till 12 038 mnkr (11 556 mnkr). Umeå kommun ökade sin upplåning i internbanken med 332 mnkr och bolagens andel i internbanken tillsammans ökade upplåningen med 198 mnkr. Kommunens skuld uppgick vid utgången av året till 2 206 mnkr (1 874 mnkr) och utgör 18 procent (16 procent) av den totala låneskulden.

Diagram 12. Utveckling av Umeå kommuns låneskuld i internbanken

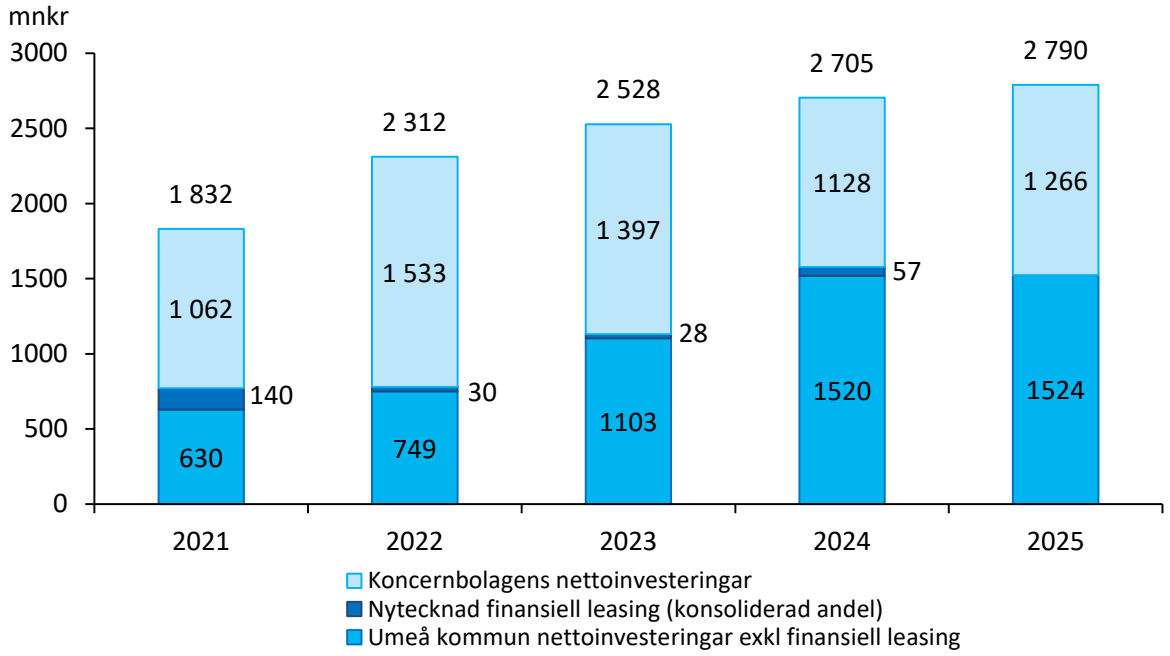

Den genomsnittliga upplåningsräntan för internbankens skuldportfölj under år 2025 var 2,09 procent (2,30 procent). På balansdagen 2025-12-31 var räntan 2,15 procent (2,13 procent). Enligt beslut i kommunfullmäktige lägger internbanken på ett marknadsmässigt påslag om 0,45 procentenheter vid utlåning till de kommunala bolagen.

Nettoinvesteringar[24]

Kommunkoncernens nettoinvesteringar ökade med 85 mnkr jämfört med föregående år och uppgår per 31 december 2025 till 2 790 mnkr (2 705 mnkr).

Diagram 13. Kommunkoncernens och kommunens nettoinvesteringar[25]

Investeringar med fokus på utbyggnad och förstärkning av elnätet har genomförts för att trygga en uthållig energiförsörjning och skapa förutsättningar för samhällets elektrifiering.

Nybyggnation och färdigställande av bostäder fortgår enligt plan. Under året har 32 lägenheter blivit färdiga och klara för inflyttning. I projektportföljen ligger planering för cirka 600 lägenheter i varierande lägen som Haga, Ersboda, Ålidhem, Mariehem och Holmsund. Byggstart är planerad att ske under de kommande fem åren.

I Umeå hamn har ny- och ombyggnation av Norra kajen börjat och färjepir, pelare och kassun har renoverats. Upphandling av entreprenör för projekt Energi pir pågår med byggstart under början av 2026.

Utbyggnad av Forslunda vattenverk slutfördes under 2025. Projekt Tomtebo strand har börjat under året och kommer att fortlöpa under kommande år. På Mariehemsvägen sker reinvestering av dag-, spill- och vattenledningar.

[24] Nettoinvesteringar = investeringar efter avdrag för erhållna investeringsbidrag

[25] Från och med 2022 har kommunen ändrat redovisningsprincip för mark- och exploateringsprojekt för att följa god redovisningssed för redovisning av kommunal markexploatering. Förändringen innebär att pågående exploateringsprojekt har klassificerats om från att redovisas som omsättningstillgång till anläggningstillgång. Det innebär att bland årets investeringar redovisas utfall för exploateringsprojekt med cirka 142 mnkr (422 mnkr).

I kommunkoncernen har bland annat följande större investeringar skett:

- investeringar i bostäder för 342 mnkr, varav nyproduktion (58 mnkr) och i kvarteret Perceptorn påbörjad ombyggnation av 475 enkelrum och 8 lägenheter (105 mnkr)
- investeringar i ledningsnät och region- och fördelningsstationer för 279 mnkr och anläggningsinvesteringar i fjärrvärme och kyla med 111 mnkr
- ny- och ombyggnation av Norra kajen med 78 mnkr.

Kommunens nettoinvesteringar uppgår till 1 524 mnkr, vilket är 522 mnkr lägre än beslutad investeringsram (2 046 mnkr). Årets utfall är 414 mnkr lägre än föregående års genomomförda investeringar. Det beror främst på att förra året omfattade nytecknade finansiella leasingavtal till ett värde av 418 mnkr och inga nya finansiella leasingavtal har tillkommit under innevarande år.

Investeringsvolymerna överstiger nu de nivåer som redovisades innan pandemin. Behovet av investeringar är fortsatt stort på grund av förseningar under pandemin. Investeringsvolymerna påverkas också kraftigt av en högre kostnadsnivå på grund av ökad inflation de senaste åren. De lägre investeringsnivåerna under 2020–2022 orsakades av förseningar och förskjutningar av investeringsprojekt under coronapandemin och kriget i Ukraina.

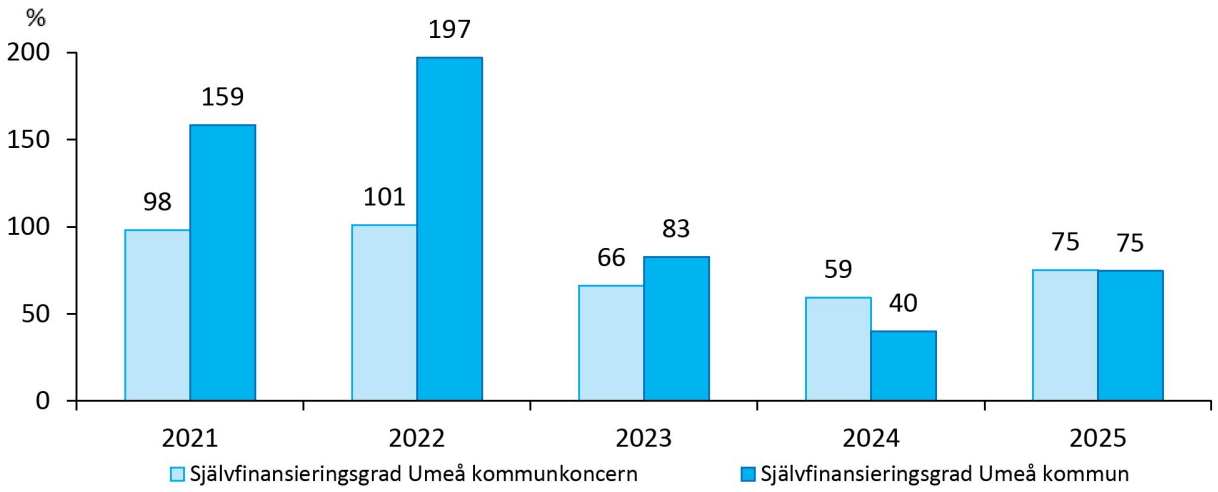
Budgetavvikelsen beror dels på att investeringar i fastigheter blivit pausade på grund av förändrade befolkningsprognoser, projekt som har blivit tidsförskjutna och projekt som färdigställs till lägre kostnad än budgeterat. Dessutom har investeringsprojekt i kommunens exploateringsverksamhet blivit försenade eller framflyttade.

Självfinansieringsgrad

Nyckeltalet *självfinansieringsgrad*[26] mäter hur mycket av årets investeringar som är finansierade med medel tillförda internt från verksamheten. Ju större internfinansiering desto lägre är behovet att låna externt. Diagram 14 visar självfinansieringsgraden för kommunkoncernen och kommunen under den senaste femårsperioden.

[26] Självfinansieringsgrad visar i vilken utsträckning kommunen har kunnat finansiera årets investeringar med medel som har uppstått i internt i verksamheten. Självfinansieringsgraden beräknas enligt följande: (resultat + avskrivningar och nedskrivningar)/nettoinvesteringar.

Diagram 14. Självfinansieringsgrad i kommunkoncernen och kommunen

Kommunkoncernens självfinansieringsgrad uppgick per 31 december 2025 till 75 procent (59 procent). I genomsnitt för femårsperioden uppgår självfinansieringsgraden för kommunkoncernen (mätt per sista december) till 80 procent.

Kommunens självfinansieringsgrad uppgick per 31 december 2025 till 75 procent (40 procent). Kommunens resultat har ökat under år 2025 vilket bidrar till en förbättrad självfinansieringsgrad. I genomsnitt de senaste fem åren var Umeå kommuns självfinansieringsgrad 110 procent. Kommuner i Umeås storlek[27] hade i genomsnitt de senaste fem åren en självfinansieringsgrad på cirka 96 procent.

Pensionsförpliktelser

Pensionsförpliktelsens utveckling den senaste femårsperioden framgår av tabell 18. Under denna period har pensionsförpliktelsen ökat totalt med 454 mnkr (15 procent). Ökningen beror främst på att avsättningen har ökat med 550 mnkr (83 procent) samtidigt som ansvarsförbindelsen har minskat med 98 mnkr (5 procent).

Tabell 18. Totala pensionsförpliktelser i kommunen

Totala pensionsförpliktelser inklusive löneskatt (mnkr)	2025	2024	2023	2022	2021
Pensionsförpliktelser, avsättning	1 215	1 178	878	704	665
Pensionsförpliktelser, ansvarsförbindelse	2 076	2 136	2 091	2 069	2 174
Pensionsförpliktelser som tryggats i pensionsförsäkring	187	183	191	189	185
Summa	**3 478**	**3 498**	**3 160**	**2 962**	**3 024**

Prognosparametrarna för prisbasbelopp och inkomstbasbelopp har fastställts för nästkommande år. Prisbasbeloppet höjs med 0,7 procent vilket kommer att medföra en lägre ökning av pensionskostnader och uppräkning av pensionsskuld jämfört med tidigare år.

[27] Kommuner med 100 000–199 000 invånare. Källa: Kolada.

Bedömning av kommunkoncernens och kommunens resultatutveckling och ekonomisk ställning

Kommunkoncernens och kommunens resultatutveckling och ekonomiska ställning är fortsatt god. Pandemiåren har bidragit till att väsentligt stärka den finansiella ställningen i kommunkoncernen.

Resultatet i kommunen i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är för 2025 4,4 procent, vilket är lägre än genomsnittet under femårsperioden på fem procent. Det som krävs för att nå lagförarbetenas krav på god ekonomisk hushållning är att kommunen har en resultatnivå i storleksordning liknande snittet för den senaste femårsperioden och att överskottet inte genereras genom externa tillskott som tillfälliga statsbidrag. Under perioden har pandemiårens resultat varit på en ovanligt hög nivå, på grund av inställd verksamhet, tillfälliga riktade statsbidrag med mera. Ekonomin under pandemiåren innehåller därmed jämförelsestörande poster orsakade av pandemins effekter och speglar därför inte ekonomin för kommunens ordinarie verksamhet fullt ut.

Att ha en budget i balans över tid är enligt lagens intention en miniminivå. För att uppnå god ekonomisk hushållning ställs det krav på väsentligt högre resultatnivåer för att konsolidera kommunen och skapa finansiell stabilitet. Kravet ställs mot bakgrund av att kommuner ska ha en buffert för tillväxt, oförutsedda händelser och klara kommande pensionsutbetalningar för den pensionsförpliktelse som redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Som kommunens ekonomi ser ut per sista december 2025 finns förmåga att klara det.

När resultatet är positivt skapas bättre förutsättningar för en god finansiell stabilitet. De senaste årens goda resultat har gjort att kommunens egna kapital har ökat. Kommunen har amorterat på lån från externa kreditgivare med 939 mnkr under den första delen av femårsperioden (2021−2022) och lånat upp 1 031 mnkr under perioden 2023–2025. De amorteringar som gjordes under pandemiåren har bidragit till en stabil grund inför kommande år.

Under 2024 och 2025 har investeringstakten stabiliserats på en högre nivå från låga investeringsnivåer under pandemiåren. Resultatet för 2025 gör att självfinansieringsgraden återigen är på en stabil nivå.

För att även fortsatt bibehålla en god ekonomisk hushållning krävs fortsatt höga resultatnivåer för att långsiktigt kunna täcka kommunens finansiering av investeringar. Även i kommunfullmäktiges budgetbeslut för år 2026 är resultatmålet 2 procent.

Umeå kommun växer och har den senaste femårsperioden ökat med 4 276 invånare. Den förväntade tillväxten enligt aktuella befolkningsprognosen kommande år är lägre än de ökningar som har skett på senare år. Lägre födelsetal kräver anpassningar primärt i förskoleverksamheten och på sikt även i grundskoleverksamheten. Samtidigt ökar den äldre befolkningen.

Efter att Sverige har varit i en lågkonjunktur de senaste åren är bedömningen för perioden 2026−2027 att Sverige är i en svag högkonjunktur. Utvecklingen för svensk ekonomi påverkas i hög grad av utvecklingen av inhemsk efterfrågan. Hushållens konsumtion förväntas bli den främsta

drivkraften, men den har blivit förskjuten då hushållen på grund av en osäker omvärld har hållit tillbaka konsumtionen.

Behovet av anpassningar och investeringar kopplade till demografiutveckling, osäkerhet i omvärlden och klimatpåverkan kommer fortsatt att kräva god ekonomi och ekonomisk planering så att det lagstadgade kravet på god ekonomisk hushållning alltjämt uppnås.

Balanskravsresultat

I avsnittet redovisas årets resultat efter balanskravsjusteringar, balanskravsresultat och resultatutjämningsreserv (RUR) och resultatreserv (RER) utifrån krav som LKBR ställer på redovisningen.

Balanskravsresultatet är årets resultat efter avdrag för realisationsvinster som har uppstått vid försäljning av anläggningstillgångar, justering för orealiserade vinster och förluster i värdepapper[28] och nyttjande/reservering till resultatutjämningsreserv. Kommunallagen föreskriver att om ett negativt balanskravsresultat uppstår för ett räkenskapsår ska underskottet återställas de kommande tre åren.

Umeå kommun redovisar ett positivt balanskravsresultat för 2025 och därmed nås kommunallagens balanskrav. Kommunen har inga negativa balanskravsresultat från tidigare år att återställa. Kommunens balanskravsresultat för 2025 med två jämförelseår redovisas nedan.

Tabell 19. Balanskravsutredning

mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	**430**	**133**	**307**
− Samtliga realisationsvinster	−7	−3	−11
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	–	–	–
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	–	–	–
+/− Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	−4	−4	−24
+/− Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	–	–	–
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**419**	**126**	**272**
− Reservering av medel till resultatreserv [29]	–	–	–
− Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	–	–	−43
+ Användning av medel från resultatreserv	–	–	–
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	–	–	–
= Årets balanskravsresultat	**419**	**126**	**229**

Resultatutjämningsreserv (RUR)

Sedan tidigare år förfogar kommunen över en resultatutjämningsreserv (RUR) på 903 mnkr som efter kommunfullmäktiges beslut kan nyttjas under en lågkonjunktur utifrån det regelverk för RUR som kommunfullmäktige har beslutat. Från och med 2024 är reservering till RUR inte längre möjlig utifrån nya regler i kommunallagen. Medel som är reserverade i RUR till och med 2023 kommer att kunna nyttjas till och med 2033. Efter kommunfullmäktiges beslut kan medlen nyttjas under en lågkonjunktur utifrån de förutsättningar som finns i kommunfullmäktiges riktlinje för god ekonomisk hushållning (2024-12-16) där regelverket för RUR framgår.

[28] Avser värdeförändring av placeringar, Umeå kommuns pensionsstiftelse.
[29] Från 2024 finns möjlighet att reservera medel till resultatreserv (RER) förutsatt att kommunfullmäktige, innan avsättning görs, har beslutat om ett regelverk för det. Vid denna rapports upprättande har kommunfullmäktige inte fattat beslut om ett regelverk för RER.

Tabell 20. Reserverade medel till RUR

mnkr	2025-12-31
2017	163
2019	116
2020	283
2021	251
2022	47
2023	43
Totalt reserverade medel till RUR	**903**

Resultatreserv (RER)

Från 2024 finns det möjlighet för kommuner att reservera medel till resultatreserv (RER) förutsatt att kommunfullmäktige, innan reservering görs, har beslutat om ett regelverk för det. Vid denna årsredovisnings upprättande har kommunfullmäktige inte fattat beslut om ett regelverk för RER.

Väsentliga personalförhållanden

I avsnittet redovisas sammanfattande uppföljning av kommunfullmäktiges personalpolitiska mål, pågående arbete inom strategiska områden och väsentliga personalförhållanden med utgångspunkt i personalstatistik.

Personalpolitiska mål

De personalpolitiska målen är kommunövergripande mål som relaterar till väsentliga personalförhållanden. Kommunfullmäktige har fastställt tre personalpolitiska mål för 2025 som följs upp genom en sammanvägning av nämndernas rapportering av utveckling inom respektive mål (bilaga 3). Bedömningen baseras på om arbetet går enligt plan eller om mer arbete krävs. För samtliga mål bedöms arbetet gå enligt plan.

Tabell 21. Bedömning av arbete för att uppnå personalpolitiska mål från kommunfullmäktige

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	enligt plan

Övergripande bedömning och motivering

Flertalet nämnder bedömer att arbetet med attraktivitet och kompetensförsörjning har gått enligt plan. Beroende på nämndernas olika uppdrag och storlek är det stor variation. För vissa nämnder handlar det om att attrahera och rekrytera flera hundra nya medarbetare medan andra nämnder har att besätta ett fåtal nyckelbefattningar.

Majoriteten av nämnderna bedömer att arbetet med ledarskap går enligt plan. Andelen chefer som har max 30 medarbetare har ökat från 82 procent 2024 till 86 procent 2025 och den största ökningen gäller kvinnliga chefer. Medelvärdet för kommunen ligger på 20 medarbetare per chef och samtliga nämnder ligger totalt under riktvärdet på max 30 medarbetare per chef.

Arbetet med friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden fortgår och merparten av nämnderna anger att arbetet går enligt plan. Fyra av nämnderna framhåller att mer arbete krävs, främst relaterat till att sjukfrånvaron ligger på en för hög nivå. Sjukfrånvaron på kommunnivå är något lägre än 2024, med fortsatt stor skillnad mellan kvinnor och män även om differensen minskat under senare år.

Den årliga medarbetarenkäten visar både utmanande och främjande aspekter i arbetsmiljön och det hanterar verksamheterna i sina handlingsplaner. På övergripande nivå visar resultaten bland annat att de flesta trivs och att kunskaper och färdigheter tas tillvara. Det är hög skattning på området lika rättigheter och möjligheter och området återhämtning har förbättrats.

Fortsatta insatser för att skapa bättre förutsättningar i allmänhet och i kvinnodominerade verksamheter i synnerhet krävs för att kunna åstadkomma önskvärd utveckling.

Tabell 22. Resultatmått – målvärde och utfall år 2025 jämfört med 2024 och 2023

Resultatmått	Mål 2025	Utfall 2025			Utfall 2024			Utfall 2023		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaroprocent	6,5	7,8	4,8	6,9	8,0	5,0	7,1	8,1	4,9	7,1
Andel långtidsfriska	60	59	68	61	58	67	61	58	70	61
Andel heltidsanställda	92	92	94	93	92	92	92	91	92	92
Andel skyddsombud som genomgått introduktion	90	67	66	67	68	64	67	78	75	77
Andel chefer med max 30 medarbetare	85	86	87	86	81	85	82	83	84	84
Medarbetarenkäten, totalt medelvärde	4,8	5,0	5,1	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0

Arbete och utveckling inom de personalpolitiska målområdena beskrivs i följande avsnitt.

Kompetensförsörjning i kommunen

Enligt Umeå kommuns kompetensförsörjningsprognos för perioden 2025–2035 kommer det att finnas ett beräknat rekryteringsbehov på 10 600 tillsvidareanställda[30] fram till 2035. Det grundar sig dels i att behovet av tillsvidareanställda beräknas öka med 1096 personer fram till 2035 (från 10 386 till 11 482) och dels i att närmare 9 500 beräknas sluta på grund av pension och övriga avgångar.

Samtidigt som behoven ökar är arbetslösheten nu är låg. Med det i åtanke behöver ytterligare insatser göras för att behålla befintliga medarbetare. En annan aspekt som lyfts fram i de personalpolitiska målen är ökad mångfald, vilket är en av flera framgångsrika strategier för en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen.

Under 2025 har en kommungemensam kompetensförsörjningsplan utarbetats med utgångspunkt i en sammanvägd analys. Planen återfinns som bilaga till personalnämndens verksamhetsplan. Respektive nämnd har gjort motsvarande plan, även den som bilaga till sin verksamhetsplan.

Ett stort antal rekryteringar har genomförts under året. Totalt annonserades 2 565 lediga tjänster ut, exklusive extrajobb, arvoderade uppdrag och prova-på-dagar, men inklusive sommarvikariat. Sammanlagt anställdes 1 984 personer, en viss ökning jämfört med föregående år.

Inom ramen för det treåriga projektet Samba med finansiering via Europeiska socialfonden har ett antal prototyper utvecklats. Det har handlat dels om att skapa bättre förutsättningar för intern rörlighet vid behov av omplacering inom rehabiliteringsprocessen dels om nya former för praktik.

[30] Prognosen baserar sig på förväntade pensionsavgångar, övriga avgångar och volymförändringar.

Syftet med dessa prototyper och med projektet som helhet är att utveckla modeller för att behålla arbetskraft.

Under 2025 har övergripande riktlinjer för rekrytering med tillhörande vägledning implementerats. Dokumenten beskriver förhållningssätt, ställningstaganden och viljeinriktning vid rekrytering.

Kommunstyrelsen beslutade i december, i väntan på kommande lagstiftning, att införa registerkontroller inför anställning av personer som i arbetet ska göra hembesök eller befinna sig hemma hos äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning. Beslutet gäller från 1 januari 2026.

Avtal för nuvarande rekryteringssystem går ut under 2026 och en ny upphandling har påbörjats. Kommunerna i Umeåregionen och två av de kommunala bolagen deltar. Nytt avtal ska vara på plats 1 januari 2027.

En sammanhållen och enhetlig lönepolitik som upplevs förutsägbar och transparent är en viktig komponent för att en arbetsgivare ska framstå som attraktiv och därmed ha förutsättningar att klara kompetensförsörjningen. Lönepolicyn och riktlinjen för lönestrategiskt arbete och arbetsvärdering som blev klar i början av året kopplades till processerna med löneutrymme och löneöversyn för att utgöra en långsiktig strategi för hållbar lönebildning i kommunen.

Kompetensförsörjning i kommunens bolag

Flera av de kommunala bolagen beskriver nuvarande och kommande svårigheter med kompetensförsörjning. Verksamheterna är beroende av personal med specialistkunskap och konkurrensen kan vara hård. Bolagen ser en fortsatt risk för resurs- och kompetensbrist i konkurrens med andra om personal med specialistkunskap.

Systematiskt arbetsmiljöarbete i kommunen

Umeå kommuns arbete med friska och inkluderande arbetsplatser har fortsatt. Centrala delar i den processen är medarbetarenkäten, att ta fram mål för organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA-mål) och årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Tillvägagångssättet inkluderar undersökning, analys, åtgärder och uppföljning av resultat i det systematiska arbetsmiljöarbetet och lika rättigheter och möjligheter för att förhindra diskriminering.

Inom ramen för den gemensamma processen har dialog och åtgärder genomförts på enskilda arbetsplatser och på varje förvaltnings organisationsnivå upp till nämnd. Alla förvaltningar har gjort prioriteringar och en handlingsplan för kommande arbete med arbetsmiljö och lika rättigheter och möjligheter. Prioriterade områden på övergripande nivå enligt 2025 års uppföljning är;

- tydliggörande av kommunens skyddsorganisation samt

- översyn av roller och ansvar, kopplade till fördelning av arbetsmiljöuppgifter.

Under året har ett utvecklingsarbete genomförts för att öka kunskap om rapportering av arbetsmiljöbrister, tillbud och skador. En film och stödmaterial har tagits fram i samarbete med förvaltningarnas HR, huvudskyddsombuden och stadsledningskontoret.

Implementering av ett systemstöd för att kvalitetssäkra dokumentation och det systematiska arbetsmiljöarbetet har slutförts utifrån respektive verksamhets egna förutsättningar och behov.

Under hösten utsattes kommunens leverantör av systemstöd inom arbetsmiljöområdet för en cyberattack. Som ett resultat av det har en kontinuitetsplan tagits fram för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Den kan aktiveras i händelse av framtida systemstörningar och informationssäkerhetsarbetet har stärkts.

Ledarskap

Arbetslivet förändras snabbt med nya krav på ledarskapet. För att ge möjlighet till kunskapspåfyllnad, kollegialt erfarenhetsutbyte och för att skapa forum för reflektion har ett flertal utbildningar genomförts för kommunens chefer. Utbildningarna har bland annat fokuserat på förändringsledning, samtalsmetodik och utbildning för erfarna chefer respektive chefer som leder chefer. Ett antal frukostseminarier har också genomförts med olika teman, till exempel konflikthantering, feedback, bromsande reaktioner vid förändring och psykologiskt kapital.

Målgruppen unga chefer har haft möjlighet att delta i ett kommungemensamt kollegialt nätverk där olika ämnesområden har behandlats för att stärka cheferna i sina uppdrag.

Ett kommunövergripande traineeprogram för blivande chefer är genomfört med 19 deltagare.

Under året har 67 chefer anställts, sommarvikarier är inte inräknade. Inom tre månader efter anställning har de kallats till den obligatoriska chefsutbildningen som 51 chefer påbörjade under året.

Utifrån det personalpolitiska målet om max 30 medarbetare per chef så visar den årliga uppföljningen en positiv tendens med ett genomsnitt på 20 medarbetare per chef. Sett till hela kommunen har 71 chefer (14 procent) ansvar för fler än 30 medarbetare. Det är en avsevärd minskning jämfört med föregående år då 88 chefer (18 procent) hade fler än 30 medarbetare.

Sjukfrånvaro i kommunen

Tabell 23. Sjukfrånvaro i kommunen[31]

Sjukfrånvaro (procent)	2025	2024	2023	2022	2021
Totalt	6,9	7,1	7,1	7,8	7,1
varav frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer (långtidssjukfrånvaro)	63	62	63	57	60
Kvinnor	7,8	8,0	8,1	8,7	8,2
Män	4,8	5,0	4,9	5,8	4,7
29 år eller yngre	6,9	7,1	7,2	7,7	6,9
30–49 år	6,7	6,8	6,7	7,4	6,8
50 år eller äldre	7,3	7,3	7,6	8,4	7,6

En viss minskning i sjukfrånvaron för både kvinnor som män kan noteras mellan 2024 och 2025. Det totala antalet sjukfrånvarotimmar 2025 motsvarar trots nedgången 821 årsarbetare.

Under femårsperioden har sjukfrånvaron för kvinnor minskat medan männens sjukfrånvaro har ökat. Differensen har gått från 3,5 till 3,0 procentenheter, men kvinnors sjukfrånvaro ligger trots det tydligt över medelvärdet för kommunens sjukfrånvaro.

Sedan 2020 har Umeå kommun haft lägre sjukfrånvaro än den genomsnittliga kommunen. I jämförelse med andra kommuner är Umeå kommuns totala sjukfrånvaro en relativt stor andel långtidssjukfrånvaro, 60 dagar eller mer. För 2024 var andelen 62,3 procent i Umeå kommun och 44,3 procent i medelkommunen. Det tydliggör behovet av att mer kraftfullt arbeta med arbetsplatsens friskfaktorer och tidigt fånga upp individer som har risk för ohälsa eller är på väg in i en sjukskrivning. Sjukskrivning innebär, förutom konsekvenser för den enskilde, ökad belastning på verksamheten med bland annat ökade kostnader, bristande kontinuitet och mer tid som behöver ägnas åt att skaffa vikarier och annan administration. Sjukfrånvaron förvärrar därmed ett redan ansträngt kompetensförsörjningsläge i många verksamheter.

Åldersgrupperna under 20 år, 50–54 år och 55–59 år har haft den mest gynnsamma utvecklingen av sjukfrånvaro under de fem senaste åren med en nedgång på omkring en procentenhet. Den största ökningen återfinns bland de äldsta medarbetarna, 60–64 år och 65 år eller äldre. Ökningen för dessa grupper ligger mellan 1,6 och 1,9 procentenheter under den senaste femårsperioden.

För att successivt kunna reducera sjukfrånvaron är det viktigt att fortsätta utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet, verka för alla medarbetares lika rättigheter och möjligheter och i övrigt prioritera förhållanden som påverkar hälsa och välbefinnande i positiv riktning.

[31] Sjukfrånvaron för varje grupp anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid. Uppgifter lämnas inte om antalet anställda i gruppen är högst tio eller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Tabell 24. Sjukfrånvaro per nämnd[32]

Sjukdagar per årsarbetare/nämnd	2025			2024	2023	2022	2021
	kvinnor	män	totalt	totalt	totalt	totalt	totalt
Brand- och räddningsnämnden	9	4	5	7	6	12	8
Byggnadsnämnden	14	9	12	13	11	11	9
Fritidsnämnden	10	15	13	13	13	15	16
För- och grundskolenämnden	18	10	17	18	18	19	18
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	12	7	10	10	9	10	7
Individ- och familjenämnden	21	15	19	18	18	21	19
Kommunstyrelsen	9	6	8	9	9	9	8
Kulturnämnden	13	11	12	11	15	17	10
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	19	13	17	12	11	13	5
Tekniska nämnden	19	11	15	16	16	18	16
Valnämnden*	–	–	–	–	–	–	–
Äldrenämnden	22	14	19	19	19	21	20
Överförmyndarnämnden	13	3	12	7	10	9	10
Umeå kommun totalt	**18**	**11**	**16**	**17**	**17**	**18**	**17**

*Redovisas inte på grund av litet antal anställda inom nämndens verksamhet.

Generellt sett syns små förändringar i antal sjukdagar per årsarbetare. Två nämnder, miljö- och hälsoskyddsnämnden och överförmyndarnämnden, redovisar en större variation i form av en tydlig ökning i antal sjukdagar mellan 2024 och 2025. Övergripande har kvinnor fler sjukdagar per årsarbetare än män med undantag av fritidsnämnden och valnämnden. Nämnder med stor andel anställda i kontaktyrken har ett högre genomsnitt och i dessa yrken finns också fler kvinnor än män.

Personalstatistik

Antal anställda

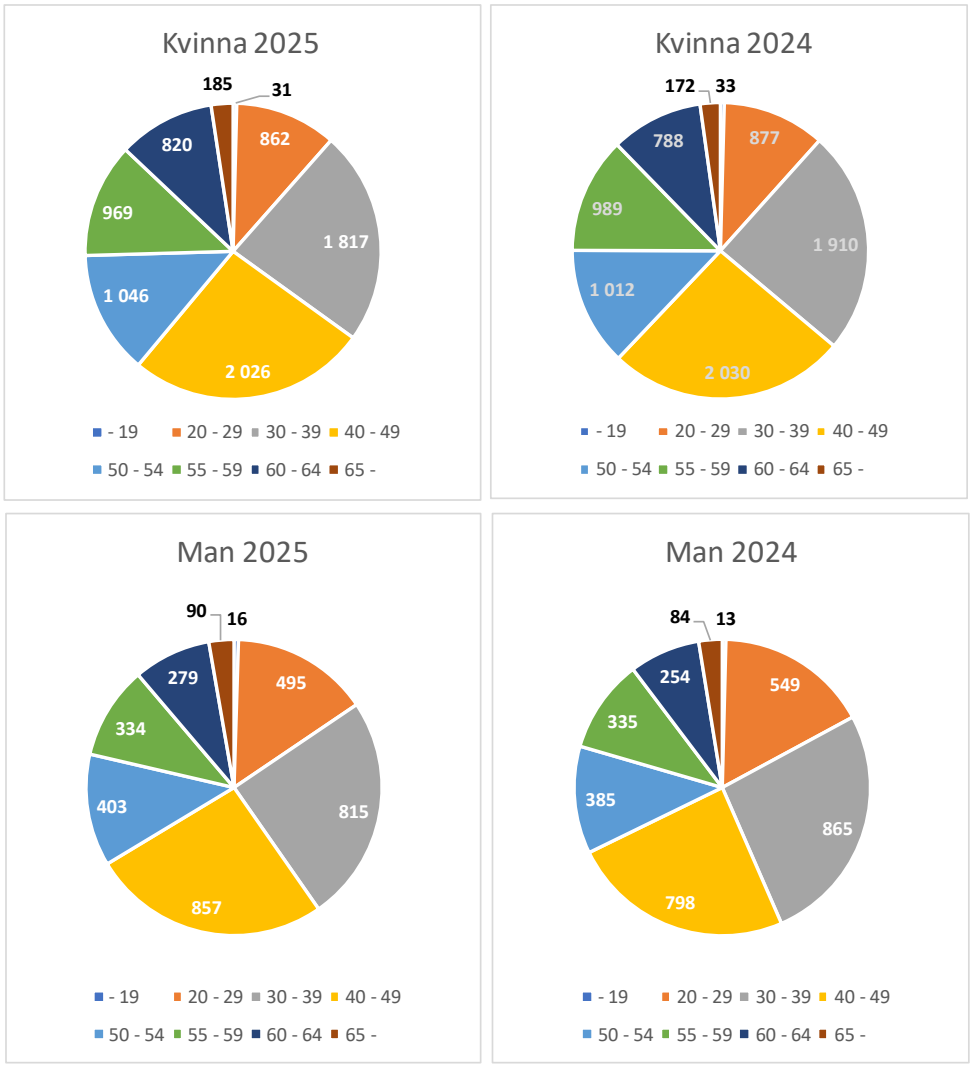
Kommunkoncernen hade vid årets slut 13 407 anställda (13 517 anställda), en minskning jämfört med föregående år med 110 personer.

Det har inte skett några omfattande förändringar i kommunens personalstruktur jämfört med 2024. Umeå kommun hade vid årsskiftet 12 158 (12 285) anställda[33], varav 10 396 (10 410) tillsvidareanställda. Könsfördelningen bland tillsvidareanställda var 70 procent (71 procent) kvinnor och 30 procent (29 procent) män.

Antalet anställda minskade under 2024 och fortsatte minska något under 2025. Den totala procentuella minskningen 2025 är 1,0 procent jämfört med 2,5 procent under 2024 och det är framför allt antalet visstidsanställda som minskat. Minskningen härleds främst till för- och grundskolenämnden där minskade barnkullar har lett till anpassning av verksamheten.

[32] Sjukdagar per årsarbetare har avrundats till närmast antal hela dagar.
[33] Unika personer som någon gång under året har arbetat heltid, visstid eller varit timavlönade i kommunen.

Diagram 15. Åldersfördelning anställda 2025 respektive 2024 (kommunen)

Åldersstrukturen är relativt lika mellan kvinnliga och manliga anställda. Det är något högre andel män i de yngre åldersgrupperna och högre andel kvinnor som är 55 och äldre. Tre av åldersgrupperna minskade i antal anställda jämfört med föregående år. Tydligast var det för medarbetare 30–39 år, därefter 20–29 följt av 55–59-åringarna. Den största procentuella minskningen, drygt 5 procent, är bland anställda 20–39 år. Ökning kan framför allt noteras i åldersgrupperna 40–54 och 60–64 med störst procentuell ökning (5–7 procent) för dem som är 60 år eller äldre.

Vid årsskiftet var antalet chefer i kommunen 513 (495). Ökningen kan bland annat förklaras av volymökning i vissa verksamheter och ett resultat av det långsiktiga arbetet att nå kommunfullmäktiges mål om antal medarbetare per chef. Av kommunens chefer är 71 procent (72 procent) kvinnor. Det innebär att könsfördelningen för chefer i stort sett motsvarar könsfördelningen bland kommunens medarbetare. I december 2025 var 75 procent av förvaltningscheferna kvinnor. Det betyder att kvinnors andel i kommunens högsta ledning var något högre än andelen kvinnor bland medarbetare.

Fyra av sexton verkställande direktörer i de kommunala bolagen är kvinnor per 31 december 2025.

I december 2025 hade 2,7 procent (3,0 procent) av kommunens chefer och ledare utomnordisk bakgrund. Vid samma tidpunkt hade 19,4 procent (19,2 procent) av medarbetarna utomnordisk bakgrund.

Medelantal anställda och arbetad tid

Ett annat sätt att beskriva personal är att utgå från arbetad tid och räkna om arbetade timmar till hur många heltider de skulle utgöra under ett år. Det benämns nedan som medelantal anställda och blir mer rättvisande utifrån volym och närvaro eftersom det inte påverkas av om verksamheten har haft många timavlönade eller visstidsanställda som har jobbat kortare perioder.

Tabell 25. Medelantal anställda och arbetad tid i kommunkoncernen och kommunen

	Kommunkoncernen		Kommunen		Förändring i kommunen			
	2025	2024[34]	2025	2024	2025		2024	
Medelantal[35]	11 181	11 194	9 932	9 962	−30	−0,3 %	52	0,5 %
varav kvinnor	7 246	7 263	6 801	6 823	−22	−0,3 %	51	0,7 %
varav män	3 935	3 931	3 131	3 139	−8	−0,3 %	1	0,0 %
Arbetad tid, timmar[36]	–	–	16 885 006	16 935 211	−50 205	−0,3 %	88 650	0,5 %

I kommunkoncernen har medelantalet anställda minskat med 13 stycken jämfört med föregående år. För kommunen har medelantalet minskat med 30 stycken (−0,3 procent) 2025, vilket indikerar en avstannande ökning jämfört med tidigare år. Medelantalet fördelar sig i likhet med föregående år på 68 procent kvinnor och 32 procent män.

När det gäller förändring i arbetad tid är variationen stor mellan nämnderna. Inom brand- och räddningsnämnden, tekniska nämnden och kommunstyrelsen finns de största procentuella ökningarna i arbetad tid. För brand- och räddningsnämnden beror det på en omorganisering för att kunna bemanna Umeåregionens andra heltidsbemannade brandstation. Inom kommunstyrelsens verksamheter har det skett mindre förstärkningar inom HR, Upphandling, Strategisk utveckling och Säkerhet. Tekniska nämndens verksamheter har tagit över en del arbetsuppgifter i egen regi som tidigare har legat på entreprenörer, andra verksamheter eller bolag. Tekniska nämnden har fått nya uppdrag vad gäller bland annat civil beredskap, grön omställning, digitalisering och förstärkningar i en stad som växer.

Ökningen inom individ- och familjenämnden är mindre procentuellt men bidrar mer till helheten eftersom det rör sig om en ökning av 23 årsarbetare. Det beror på bemanning av nya boenden,

[34] Fördelningen mellan medelantal män och kvinnor i kommunkoncernen har uppdaterats för 2024.
[35] Medelantal anställda: Arbetad tid dividerat med 1 700 timmar (genomsnittlig arbetad tid för en person i kommunal sektor under ett år enligt SKR:s schablon).
[36] Arbetad tid i kommunen: Arbetstid enligt sysselsättningsgrad inklusive mer- och övertid, reducerat med all frånvaro. Arbetad tid anges inte för kommunkoncernen.

ökade behov hos vissa brukare och stärkt arbete med tidiga insatser och förebyggande arbete enligt ny socialtjänstlag.

Arbetad tid inom valnämnden har minskat med mer än 60 procent jämfört med föregående år vilket har sin naturliga förklaring i att 2024 var ett valår. Byggnadsnämnden är den nämnd där arbetad tid minskar mest och det beror på anpassning av verksamheten utifrån färre inkomna ärenden om bygglov och att ett nytt verksamhetssystem har införts. Förändring i de stora nämnderna för- och grundskolenämnden och äldrenämnden ger mest utslag för kommunen som helhet med en minskning på totalt 124 årsarbetare. Inom för- och grundskolenämndens verksamhet, där den största minskningen finns, beror det på minskade barnkullar som har lett till anpassning av verksamheten. Inom äldrenämnden förklaras det främst med att det är färre platser inom vård- och omsorgsboenden som varit i drift jämfört med föregående år.

Tabell 26. Medelantal anställda[37] och arbetad tid per nämnd (kommunen)

Nämnd	2025		2024		Förändring		
	Medel-antal anställda	Arbetad tid (timmar)	Medel-antal anställda	Arbetad tid (timmar)	Medel-antal anställda	Arbetad tid (timmar)	Arbetad tid (%)
Brand- och räddningsnämnden	89	151 798	83	140 363	7	11 434	7,5
Byggnadsnämnden	96	162 479	99	168 202	−3	−5 723	−3,5
Fritidsnämnden	166	281 766	167	284 301	−1	−2 535	−0,9
För- och grundskolenämnden	3 391	5 765 216	3 471	5 900 611	−80	−135 395	−2,3
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	915	1 556 230	901	1 531 515	15	24 715	1,6
Individ- och familjenämnden	1 758	2 988 785	1 735	2 949 340	23	39 444	1,3
Kommunstyrelsen	275	466 819	265	450 053	10	16 766	3,6
Kulturnämnden	198	337 396	198	337 119	0	277	0,1
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	68	114 994	67	113 073	1	1 921	1,7
Tekniska nämnden	1 027	1 745 153	981	1 667 630	46	77 523	4,4
Valnämnden	4	6 756	7	11 077	−3	−4 321	−64,0
Äldrenämnden	1 923	3 269 768	1 967	3 344 291	−44	−74 523	−2,3
Överförmyndarnämnden	22	37 847	22	37 636	0	212	0,6
Summa	**9 932**	**16 885 006**	**9 962**	**16 935 211**	**−30**	**−50 205**	**−0,3**

[37] Medeltal anställda och arbetad tid definieras i noter ovan. Förväxla inte medelantal anställda med unikt antal anställda personer.

Förväntad utveckling

Här redovisas förhållanden som är kända om framtiden och förväntningar som berör kommunkoncernen och kommunen, direkt eller indirekt.

Låga födelsetal under de senaste åren får påverkan på drift- och investeringsplanering kommande år för utbildningsverksamheten. Övriga demografiska förändringar i kommunen påverkas främst av att gruppen äldre än 80 år ökar kraftigt, det påverkar äldreomsorgsverksamhetens planering av investeringar och kompetensförsörjning.

Den stora utmaningen är hur kommunkoncernen på kort och lång sikt kan lösa kompetensförsörjning i samtliga verksamheter. Kommunfullmäktige gav inför 2024 kommunstyrelsen och samtliga nämnder i uppdrag att öka omställning för att möta framtida kompetensbrist. Det arbetet fortsätter också kommande år.

Efter att Sverige har varit i en lågkonjunktur de senaste åren är bedömningen för perioden 2026−2027 att Sverige är i en svag högkonjunktur. Utvecklingen för svensk ekonomi påverkas i hög grad av utvecklingen av inhemsk efterfrågan. Hushållens konsumtion förväntas bli den främsta drivkraften, men den har blivit förskjuten då hushållen på grund av en osäker omvärld har hållit tillbaka konsumtionen. Stigande reallöner, lägre bolåneräntor och en finanspolitik som stärker hushållens köpkraft talar för ökad optimism och konsumtion under 2026 och 2027. Osäkerheten hanteras genom att kommunen har ett högre resultatkrav och genom att SKR:s prognoser följs löpande.

En ny socialtjänstlag trädde i kraft 1 juli 2025. Förberedelser inför det har genomförts under 2024−2025, bland annat har en läges- och behovsanalys tagits fram. Umeå kommun har jobbat i samma riktning som lagen under flera år, men anpassningar kommer att behöva göras även i fortsättningen.

Inom de närmaste åren finns ett fortsatt stort behov av större ombyggnads- och underhållsinsatser i några av de bostadsområden som byggdes 1965–1975. Efterfrågan på hyresrätter bedöms vara fortsatt stark och framför allt öka i gruppen äldre kommande år. Hållbarhetsarbetet genomförs genom att bedriva verksamheten på ett ansvarsfullt sätt och skapa lösningar ur ekonomiska, ekologiska och sociala perspektiv.

Energibranschen står inför en behovsdriven omställning när det gäller klimatomställning, digitalisering, elektrifiering och robusthet. Elektrifiering är en grundläggande möjliggörare för att kunna möta uppsatta tillväxt- och klimatmål. Elnätet är en central förutsättning för ökad elektrifiering. Därför genomförs ett omfattande arbete för att bygga om och förstärka regionnätet.

Projektet Hållbar vattenförsörjning för en ny vattentäkt fortsätter.

Utökade lagkrav för utsläpp i vatten, som träder i kraft 2030, påverkar investeringsbehovet när det gäller vattenrening.

Från 1 januari 2027 införs fastighetsnära insamling av förpackningar för alla fastighetsägare.

Ytterligare en brandstation byggs och stationen beräknas tas i bruk i slutet av 2027.

Stora hamninvesteringar ska genomföras 2026–2030 enligt beslut i kommunfullmäktige.

I den nationella transportplanen för 2018–2029 anslog regeringen pengar till Trafikverket för att bygga Norrbotniabanan, sträckan mellan Umeå och Skellefteå. Efter förseningar fortsätter Norrbotniabanan att byggas längs den första etappen mellan Umeå och Dåva deponianläggning. Sträckan Umeå−Dåva beräknas vara klar 2026.

Resultaträkning

mnkr	Not	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun			
		2025	2024	2025	2024	Budget 2025	Budget-avvikelse 2025
Verksamhetens intäkter	6	5 623	5 657	2 019	2 061	1 686	332
Verksamhetens kostnader	7	−12 954	−13 032	−10 519	−10 502	−10 417	−102
Avskrivningar och nedskrivningar	8	−1 390	−1 268	−708	−645	−705	−3
Verksamhetens nettokostnader		**−8 721**	**−8 643**	**−9 208**	**−9 086**	**−9 436**	**228**
Skatteintäkter	9	8 288	7 886	8 288	7 886	8 303	−15
Generella statsbidrag och utjämning	10	1 448	1 491	1 448	1 491	1 483	−35
Verksamhetens resultat		**1 015**	**734**	**528**	**291**	**350**	**177**
Finansiella intäkter	11	37	45	238	249	284	−46
Finansiella kostnader	12	−344	−474	−336	−407	−439	103
Resultat efter finansiella poster		**708**	**304**	**430**	**133**	**196**	**234**
Extraordinära poster		0	0	0	0	0	0
Årets resultat		**708**	**304**	**430**	**133**	**196**	**234**

Balansräkning

mnkr	Not	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
		2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Programvaror och licenser	13	36	33	1	2
Goodwill	14	0	0	0	0
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader, anläggningar	15	19 585	18 772	9 991	9 459
Pågående anläggningar	16	3 221	3 080	1 717	1 618
Maskiner och inventarier	17	5 757	5 446	613	554
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier och andelar	18	353	287	401	378
Långfristiga fordringar	19	202	210	8 737	8 535
Summa anläggningstillgångar		**29 153**	**27 828**	**21 459**	**20 546**
Omsättningstillgångar					
Förråd och lager, exploateringsfastigheter	20	234	228	54	56
Kortfristiga fordringar	21	1 560	1 555	916	883
Kortfristiga placeringar	22	194	198	138	134
Kassa och bank	23	180	217	1	2
Summa omsättningstillgångar		**2 168**	**2 199**	**1 109**	**1 074**
SUMMA TILLGÅNGAR		**31 322**	**30 027**	**22 568**	**21 621**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	24				
Eget kapital vid årets början		11 892	11 498	6 188	6 057
varav resultatreserv		0	0	0	0
varav resultatutjämningsreserv		903	903	903	903
Årets resultat		708	304	430	133
Eget kapital vid årets slut		12 573	11 892	6 611	6 188
varav resultatreserv		0	0	0	0
varav resultatutjämningsreserv		903	903	903	903
Avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	25	1 215	1 178	1 215	1 178
Andra avsättningar	26	1 037	985	126	126
Summa avsättningar		**2 251**	**2 163**	**1 340**	**1 304**
Skulder					
Långfristiga skulder	27	13 465	13 177	12 553	12 221
Skuld investeringsbidrag	28	126	100	126	100
Kortfristiga skulder	29	2 907	2 695	1 938	1 809
Summa skulder		**16 498**	**15 972**	**14 617**	**14 129**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**31 322**	**30 027**	**22 568**	**21 621**
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
1. Panter och därmed jämförliga säkerheter	30	**103**	**105**	**1 269**	**1 267**
2. Ansvarsförbindelser					
a) Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	31	**2 076**	**2 136**	**2 076**	**2 136**
b) Övriga ansvarsförbindelser	32	**73**	**10**	**73**	**10**

Kassaflödesanalys

mnkr	Not	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
		2025	2024	2025	2024
Resultat efter finansiella poster		708	304	430	133
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet					
Avskrivningar och nedskrivningar, materiella och immateriella anläggningstillgångar		1 390	1 268	708	645
Bolagsskatt		68	70	0	0
Realisationsvinster/-förluster, materiella och immateriella anläggningstillgångar		4	7	4	4
Förändring av avsättningar		89	479	36	426
Övriga inte likviditetspåverkande poster	33	−29	−94	77	−421
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		2 230	2 034	1 255	788
Förändring av rörelsekapital					
Ökning (−)/minskning (+) av varulager		−6	−5	1	16
Ökning (−)/minskning (+) av kortfristiga fordringar		−17	253	−37	233
Ökning (+)/minskning (−) av kortfristiga skulder		212	−276	129	−116
Kassaflöde från förändringar av rörelsekapital		189	−28	94	133
Kassaflöde från den löpande verksamheten		2 419	2 006	1 349	921
Investeringsverksamheten					
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		−66	−16	−23	−15
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		−2 780	−2 684	−1 493	−1 536
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		−14	−8	0	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		82	194	9	3
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		−2 778	−2 515	−1 507	−1 548
Finansieringsverksamheten					
Förändring av långfristiga fordringar		8	−80	−202	−223
Förändring av långfristiga skulder		288	629	332	838
Investeringsbidrag kommunen		26	15	26	14
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		323	564	157	629
Ökning (+)/minskning (−) av likvida medel		−37	55	−1	2
Likvida medel vid årets början		217	162	2	0
Likvida medel vid årets slut		180	217	1	2

Noter

Not 1. Tillämpade redovisningsprinciper

Lagstiftning och normgivning

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer.

Kommunens bolag redovisar i enlighet med årsredovisningslagen och K3 (Bokföringsnämndens allmänna råd, BFNAR 2012:1). Bolaget Väven i Umeå AB redovisar enligt internationell redovisningsstandard, IFRS. Vid avvikelser mellan regelverken för kommunkoncernen kontra bolagen finns, görs omräkning till LKBR i den sammanställda redovisningen, förutom vad gäller pensioner. Det delägda bolaget Väven i Umeå AB redovisas i den sammanställda redovisningen utifrån principer som beskrivs under rubriken Sammanställd redovisning nedan.

Tillämpade redovisningsprinciper i årsredovisningen överensstämmer med dem som tillämpades när årsredovisning för 2024 upprättades.

Värderings- och omräkningsprinciper

I kommunens bokslut har grundläggande principer som LKBR reglerar tillämpats.

Värdering av tillgångar, avsättningar och skulder baseras på försiktighetsprincipen. Den innebär att tillgångar inte övervärderas och skulder inte undervärderas så att redovisningen tas fram med rimlig försiktighet och ger en försiktig bild av kommunkoncernens resultat och ställning. Avsättningar värderas så att de motsvarar den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen.

Tillgångar och skulder har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde om inget annat anges.

Poster i utländsk valuta har omräknats till svenska kronor enligt den växelkurs som gäller på balansdagen.

Klassificering

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav tas upp som anläggningstillgångar. Andra tillgångar tas upp som omsättningstillgångar.

Skulder klassificeras som kortfristiga om de har en förfallotid inom ett år från balansdagen. Övriga skulder klassificeras som långfristiga.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster kommer av händelser eller transaktioner som förekommer sällan och är viktiga att informera om vid jämförelse med andra redovisningsperioder. Upplysning om resultateffekten av händelser eller transaktioner som är jämförelsestörande lämnas i enlighet med RKR R11 Extraordinära och jämförelsestörande poster i separat not till berörda resultatposter i resultaträkningen. Redovisning av jämförelsestörande poster görs för belopp på 30 mnkr eller mer.

Leasing

Från och med årsredovisningen för 2023 redovisar kommunen i enlighet med RKR:s rekommendation R5 Leasing för samtliga leasingavtal som avser fast och lös egendom. I årsredovisningen för 2022 redovisade kommunen i enlighet med RKR:s rekommendation R5 Leasing för samtliga identifierade leasingavtal (hyresavtal)[38] som avser lös egendom och för de största hyresavtalen kopplade till fast egendom. I tidigare rapporter före 2022 avvek kommunen från RKR R5 Leasing och klassificerade samtliga leasingavtal som operationella leasingavtal och leasingavgifterna fördelades linjärt över leasingperioden.

Redovisning av leasade tillgångar enligt RKR R5 görs på olika sätt beroende på om avtalet om finansiering av tillgången har klassificerats som ett finansiellt eller ett operationellt leasingavtal. Ett finansiellt leasingavtal jämställs med ett köp medan ett operationellt är en hyra under en specificerad period. Redovisning av finansiella leasingavtal innebär att en leasingtillgång och en leasingskuld redovisas i balansräkningen.

Vid klassificering av hyresavtal som avser hyra av fast egendom (lokaler) som finansiell leasing har följande principer tillämpats:

- Bedömningen är att kontraktet kommer att förlängas mer än tio år framåt.
- Lokalen eller fastigheten är en specialfastighet, vilket gör att det finns svårigheter att hyra ut till annan hyresgäst utan större ombyggnationer, alternativt att bara kommunen kan hyra.

[38]Ett leasingavtal är ett avtal enligt vilket en leasegivare enligt avtalade villkor under en avtalad period ger en leasetagare rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalningar. Leasingavtal kallas ibland hyresavtal, särskilt när det gäller leasing (hyra) av fastighet. Ett finansiellt leasingavtal är ett leasingavtal där ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren.

Avtalet klassificeras som antingen finansiellt eller operationellt beroende på hur avtalet är utformat när det gäller ekonomiska risker och fördelar. Bedömning av om ett leasingavtal ska betraktas som finansiellt eller operationellt utgår från avtalets ekonomiska innebörd. Ett leasingavtal klassificeras som ett finansiellt leasingavtal om det innebär att framtida servicepotential eller ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägande av objektet i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Leasingavtal som inte klassificeras som ett finansiellt leasingavtal är ett operationellt leasingavtal.

- Hyresbelopp (årshyra per lokal/fastighet) överstiger 1 mnkr.

Bidrag till infrastruktur

Med bidrag till infrastruktur menas bidrag som kommunen lämnar med stöd av lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter 2 kap. 1−2 §§ till finansiering av en investering i infrastruktur då bidragsmottagaren kommer att äga och förvalta den uppkomna tillgången.

När kommunen har beslutat om och undertecknat medfinansierings-/genomförandeavtal uppstår den legala förpliktelsen[39] och den ekonomiska händelsen ska bokföras. Ingångna medfinansieringsavtal redovisas som avsättning[40] och avser bidrag till Trafikverket för infrastruktur (se not till avsättningar i balansräkningen).

Beslutar kommunen om en avsiktsförklaring för sam- och medfinansiering (görs innan beslut om medfinansierings-/genomförandeavtal) är det en ansvarsförbindelse. Ingången avsiktsförklaring redovisas bland ansvarsförbindelser när beslut har fattats.

Intäkter

Intäkter som hör till räkenskapsåret tas med i bokslutet, oavsett tidpunkt för betalningen. Intäkter tas upp först när samtliga intäktskriterier enligt RKR R2 är uppfyllda:

- Inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förenliga med transaktionen kommer att tillfalla kommunen.
- De eventuella utgifter som har uppkommit eller som förväntas uppkomma till följd av transaktionen kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Villkoren för den ekonomiska uppgörelsen har i allt väsentligt fullgjorts.

En intäkt redovisas till det värde kommunen har erhållit eller kommer att erhålla.

EU-bidrag och riktade statsbidrag redovisas enligt det aktuella bidragets villkor och restriktioner.

Skatteintäkter redovisas i kommunen det år som de skattskyldigas inkomst tas upp till beskattning. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkterna baseras på SKR:s decemberprognos.

Umeå kommun har inte tagit ut några gatukostnadsersättningar under 2020−2025, vilket gör att några gatukostnadsersättningar inte har redovisats.

[39] En legal förpliktelse uppkommer till följd av ett avtal/ett kontrakt (genom dess uttryckliga eller underförstådda villkor), lag eller annan laglig grund.
[40] En avsättning är en legal förpliktelse som på balansdagen är säker eller sannolik till sin förekomst, men oviss till belopp eller till den tidpunkt då den ska infrias (6 kap. 8 § LKBR).

Klassificering statsbidrag

Statsbidrag redovisas i enlighet med RKR:s förtydliganden. 2025-12-31 redovisas följande generella statsbidrag i likhet med tidigare år:

- utökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden.

Kommunen har för 2025 erhållit statsbidraget *Inställda digitala nationella prov* från Skolverket och statsbidraget *För skolor mot brott*. Inga villkor finns och därför redovisas statsbidragen som generella statsbidrag under 2025.

Verksamhetens kostnader

Periodisering

Utgifter redovisas som kostnad det räkenskapsår som kostnaden hör till. Vid periodisering är utgångspunkten leverans av varan eller tjänsten utifrån ingången överenskommelse. Enligt kommunens anvisningar ska väsentliga belopp periodiseras (större än 1,5 prisbasbelopp). Prisbasbeloppet för 2025 är 58 800 kr (57 300 kronor för 2024).

Pensionskostnader

Kostnader för pensioner redovisas enligt blandmodellen (LKBR). Det innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas som pensionskostnad det år pensionen utbetalas och för pensioner intjänade efter år 1998 redovisas pensionskostnaden det år pensionen tjänas in. Under året intjänad avgiftsbestämd ålderspension (4,5 procent av lönen) redovisas som kortfristig skuld, till den del den inte har utbetalats och betalas i sin helhet ut till placeringsinstitut utifrån den anställdes individuella val.

Kommunen genomförde 2005 en försäkringslösning för före detta anställda födda 1940–1941. 2007 bildades en pensionsstiftelse i kommunen för före detta anställda födda tidigare än 1936. Kommunen genomförde under 2021 en partiell inlösen av pensioner via en försäkringslösning för anställda födda mellan 1959 och 1962. Pensionsförsäkringslösningarna reducerar pensionsförpliktelserna i kommunens ansvarsförbindelse. Gottgörelse från pensionsstiftelsen redovisas som reducering av utbetalda pensioner.

Kommunens bolag tryggar sina pensionsförpliktelser genom en pensionsstiftelse och genom försäkringslösning.

Avskrivningar

För materiella anläggningstillgångar görs avskrivning för hela den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning. Avskrivning beräknas på anskaffningsvärde med avdrag för eventuellt restvärde. Avskrivning beräknas och bokförs från och med månaden efter anskaffning eller att tillgången har tagits i bruk. Mark och konst skrivs inte av.

Komponentavskrivning tillämpas för fastighetsinvesteringar och för investeringar i infrastruktur som gator, vägar, parker, broar och hamnverksamhet för tillgångar med väsentliga och identifierbara komponenter för avskrivning. För beskrivning av komponenter och procentsatser för avskrivning (tabell 26).

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella rättigheter av väsentligt värde som medför framtida ekonomiska fördelar eller servicepotential tas upp som immateriell anläggningstillgång. Immateriella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning. Enligt LKBR 7 kap. 3 § ska nyttjandeperioden för en immateriell anläggningstillgång uppgå till högst fem år om inte en annan längre tid kan fastställas. Förvärvade IT licenser i kommunen följer avtalsperioden och skrivs av linjärt under avtalstiden som är 3–7 år.

Materiella anläggningstillgångar

Med anläggningstillgångar avses tillgångar som är avsedda att nyttjas stadigvarande i verksamheten. Materiella anläggningstillgångar är anläggningstillgångar som har ett bestående värde för kommunen och som är synligt påvisbara. Tillgångar aktiveras som en anläggningstillgång i balansräkningen när beloppet överstiger ett prisbasbelopp och nyttjandeperioden överstiger tre år.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i balansräkningen till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivning. Avskrivning görs utifrån bedömd nyttjandeperiod. Avskrivningen speglar tillgångens förbrukning och görs linjärt för samtliga tillgångar som är föremål för värdeminskning. Mark och konst skrivs inte av.

Som anskaffningsvärde redovisas kostnader för tillgångens inköp, men inte räntekostnader och andra finansiella kostnader.

Investeringsbidrag redovisas från och med räkenskapsåret 2019 som en långfristig skuld. Skulden upplöses och intäktsförs på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande. För investeringar anskaffade före 2019 redovisas investeringsbidrag som en minskning av anskaffningsvärdet.

Pågående anläggningar aktiveras som anläggningstillgång när de tas i bruk. Avskrivning av maskiner, inventarier och byggnader börjar när anläggningen är tagen i bruk.

Omprövning nyttjandeperioder – fastighetskomponenter

Fastställda nyttjandeperioder för materiella anläggningstillgångar omprövas systematiskt. För fastighetskomponenter omprövas nyttjandeperioden när det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt, till exempel behov rapporterade från hyresgäster, från fastighetsdriftorganisation eller från besiktningar som genomförs av planeringsingenjörer vid teknisk planering. Det kan även ske vid verksamhetsförändringar, teknikskiften och organisationsförändringar. Inrapportering och besiktning sker löpande under året.

Omprövning av nyttjandeperioden sker alltid för komponenter vars fastställda livslängd går mot sitt slut. Vid denna omprövning sker även en översiktlig bedömning av fastighetens andra stora komponenter.

Om en ny bedömning av nyttjandeperioden avviker väsentligt (skiljer sig mer än tre år) från tidigare fastställd nyttjandeperiod ändras avskrivningstiden för större komponenter (anskaffningsvärde över 25 basbelopp).

Omprövning av nyttjandeperioder – infrastrukturkomponenter

För infrastrukturkomponenter som gator och vägar sker också omprövning av nyttjandeperioden när det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt, till exempel via inventeringar och besiktningar utförda av gatuingenjörer och teknisk personal eller felanmälningar från medborgare. Det kan även ske vid förändringar i stadsplanering, exploatering och förtätningar. Inrapportering och besiktning sker löpande under året. Omprövning av nyttjandeperioden (besiktning) sker alltid för komponenter vars fastställda livslängd går mot sitt slut.

Om en ny bedömning av nyttjandeperioden avviker väsentligt (skiljer sig mer än tre år) från tidigare fastställd nyttjandeperiod ändras avskrivningstiden för större komponenter (anskaffningsvärde över 25 basbelopp).

Umeå kommuns byggnader i form av verksamhetsfastigheter och affärsfastigheter är indelade i sex olika komponentgrupper. Varje komponentgrupp delas därefter upp i sex olika komponenttyper. Respektive komponenttyp har en avskrivningstid mellan 10 och 60 år. Huvudsakligen tillämpas följande nyttjandeperioder:

Tabell 27. Materiella anläggningstillgångar – komponenter och nyttjandeperioder

Anläggningstillgång	Antal komponenter	Nyttjandeperioder
Gator	8	10, 20, 40, 50 och 60 år
Gågata/torg	8	40 år
Broar, tunnlar	5	40 och 80 år
Parker	2–4	5, 15, 20 och 40 år
Hamn	15	10, 15, 20, 25, 30, 40, 50 och 100 år
Byggnader	6	10, 15, 20, 30, 40 och 60 år
Maskiner och inventarier	0	3, 5, 7 och 10 år

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas som det lägsta av anskaffningsvärdet eller verkligt värde. Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp som beräknas inflyta.

Från och med april 2025 bedöms kundfordringar äldre än tre månader som osäkra fordringar och reserveras. Innan dess bedömdes kundfordringar äldre än nio månader som osäkra. För övriga osäkra fordringar har en individuell bedömning gjorts.

Elcertifikat är undantagna eftersom de värderas till marknadsvärde på balansdagen och redovisas som lagertillgång.

Exploateringstillgångar som är under bearbetning för försäljning eller är färdiga att avyttras redovisas som omsättningstillgångar. Principer som tillämpas är att när en detaljplan är fastställd och projektering av tomter har börjat betraktas marken som under bearbetning för försäljning och omklassificeras från anläggningstillgång till omsättningstillgång. Beräkning av anskaffningsvärde och värdering görs i enlighet med BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3), kapitel 13. Anskaffningsvärdet för tomter beräknas per exploateringsetapp och fördelas schablonmässigt på respektive tomt, med yta som fördelningsnyckel.

Pensionsförpliktelser

Kommunen redovisar sina pensionsförpliktelser enligt den lagstadgade blandmodellen. Det innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och kostnadsförs först i samband med utbetalning. Blandmodellen innebär också att förmånsbestämd ålderspension och även särskild avtalspension och visstidspensioner som har tjänats in från och med 1998 kostnadsförs löpande och redovisas som avsättning. Avsättningen avser främst pensionsskuld för personer som tjänar över 7,5 inkomstbasbelopp. Förpliktelser för pensioner beräknas enligt gällande praxis i kommunal verksamhet enligt RIPS-riktlinjerna och har beräknats av KPA.

Kommunen har satt av medel till kommunens pensionsstiftelse för tidigare anställda födda före 1936.

Kommunen genomförde under 2021 en partiell inlösen av pensioner via en försäkringslösning för anställda födda mellan 1959 och 1962. Kommunen genomförde 2005 en försäkringslösning för före detta anställda födda 1940–1941. Pensionsförsäkringslösningarna reducerar pensionsförpliktelserna i kommunens ansvarsförbindelse.

Pensionsförpliktelser till anställda i kommunens bolag redovisas enligt K3, förutom för Väven i Umeå AB, i det fallet görs beräkningen enligt IFRS.

Löneskatt har beräknats (24,26 procent) på ansvarsförbindelse och avsättning i kommunen och redovisade pensionskostnader i kommunens bolag.

Andra avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när en legal förpliktelse uppstår som en följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Kortfristiga skulder

Skulder med förfallotidpunkt inom ett år redovisas som kortfristig skuld. Skulder med förfallotidpunkt senare än ett år redovisas som långfristig skuld. Klassificering mellan långfristiga och kortfristiga lån definieras utifrån ändamålet med lånen och inte efter löptid, då lån med kortare löptid omsätts och ersätts med nya lån.

Beslutade, inte utbetalda bidrag till utomstående har skuldförts i årsbokslutet.

Skuldförvaltning och säkringsredovisning

Finansverksamheten i den kommunala koncernen regleras i kommunfullmäktiges finanspolicy och i kommunstyrelsens regler och riktlinjer för finansiell verksamhet. Finansverksamheten bedrivs inom Umeå kommuns internbank som finansierar den koncerngemensamma skuldportföljen för kommunen och kommunens majoritetsägda bolag med externa krediter. Externa krediter redovisas till nominellt värde.

Lån som tas upp av internbanken och som förfaller till betalning under det kommande året beräknas refinansieras i sin helhet mot bakgrund av det investeringsbehov som kommunkoncernen står inför. Av denna anledning klassificeras alla lån som långfristiga i redovisningen.

Av reglerna för finansverksamheten framgår att ränterisk, det vill säga risken att negativa resultateffekter orsakat av kraftiga ränterörelser, ska begränsas genom spridning av ränteförfall på olika löptider. Kommunkoncernen använder utifrån det räntederivat för att säkra ränterisken. Alla räntederivatinnehav kvalificerar för säkringsredovisning vilket innebär att ingen skuld eller tillgång redovisas för derivat med negativt eller positivt marknadsvärde. Ränteswapparnas kuponger redovisas som en del i räntekostnaderna.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och redovisar in- och utbetalningar under räkenskapsåret. Till posten likvida medel i kassaflödesanalysen klassificeras kassa- och banktillgodohavanden.

Sammanställd redovisning

Den kommunala koncernen i Umeå omfattar kommunen och de kommunala koncernföretagen[41].

Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av den kommunala verksamhet som bedrivs, oavsett vilken juridisk person som utför den. Den sammanställda redovisningen i Umeå kommunkoncern omfattar Umeå kommun och bolag som kommunen äger minst 20 procent i röstandel av eller har ett varaktigt betydande inflytande över.

I den sammanställda redovisningen ingår Umeå Kommunföretag AB (100 procent) med dotter- och dotterdotterföretag. Den kommunala koncernen beskrivs i bild 2, kommunkoncernen.

Under 2025 har den kommunala koncernens sammansättning förändrats enligt följande:

- Modity Energy Trading AB ägs till 25 procent av Umeå Energi AB från och med 2025-04-01.
- Bolaget Dåva Deponi och Avfallscenter AB har ändrat namn till Umeå Deponi och Avfallscenter AB per 2025-05-19.

Bedömning har gjorts att Umeå Folkets Husförening u.p.a. inte utgör ett kommunalt koncernföretag utifrån kriterier för betydande inflytande i LKBR. Umeå Folkets Husförening u.p.a. konsolideras därmed inte.

Den sammanställda redovisningen har upprättats utifrån proportionell konsolidering (klyvningsmetoden) från och med årsskiftet 2018/2019, förutom det undantag som beskrivs nedan för Väven i Umeå AB. Klyvningsmetoden innebär att endast ägd andel av de kommunala koncernföretagens[42] räkenskapsposter medtas i de sammanställda räkenskaperna.

Den sammanställda redovisningen utgår från underkoncernernas bokslut. Koncernredovisning i de civilrättsliga koncernerna upprättas utifrån upprättade förvärvsanalyser med full konsolidering när moderbolaget har en röstandel överstigande 50 procent i ett dotterbolag.

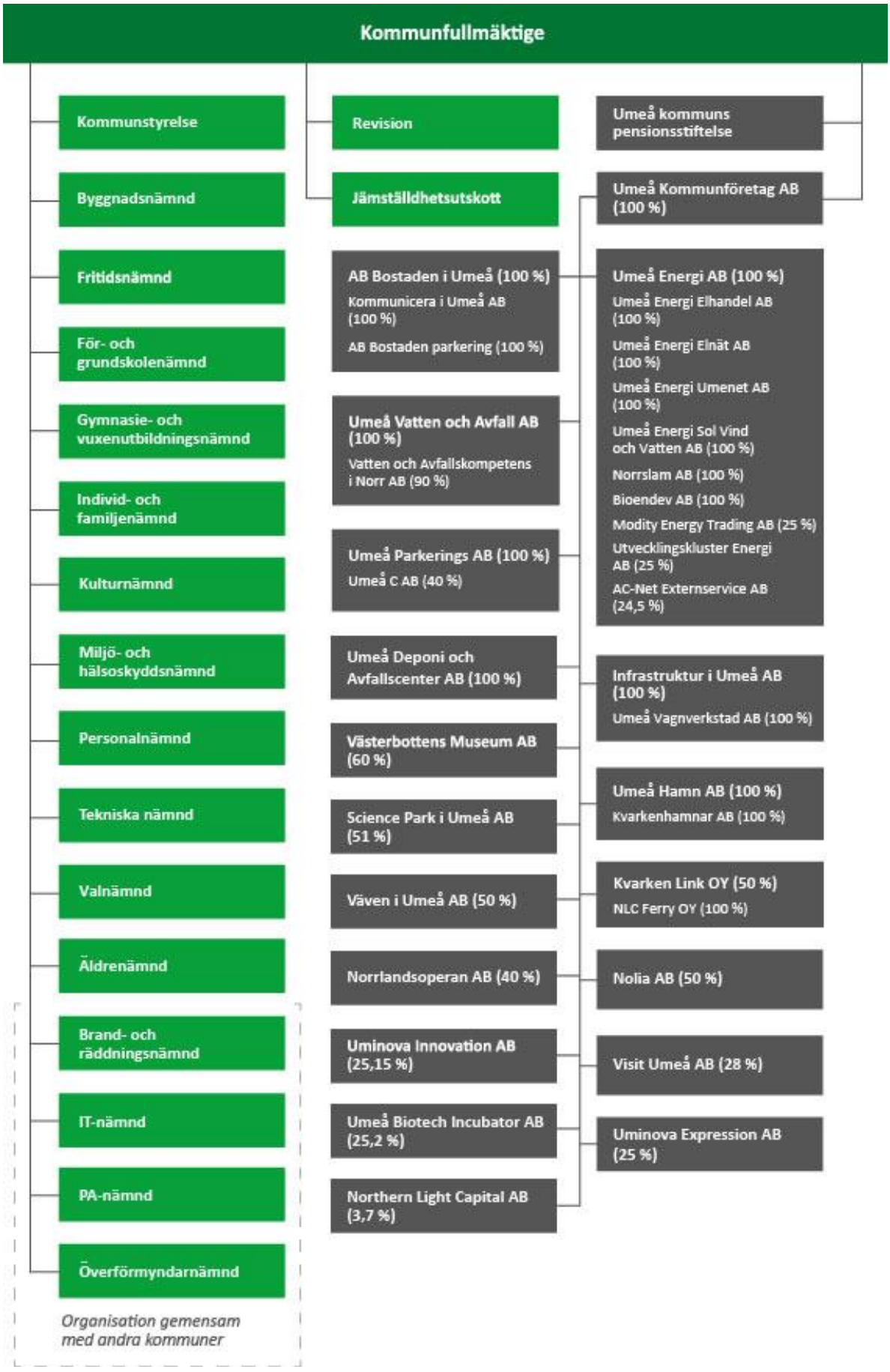
Koncerninterna mellanhavanden har eliminerats i de sammanställda räkenskaperna. All kommunkoncernintern fakturering görs utan vinstpåslag. Undantagen utgörs av försäljning av el och bostadsföretagets uthyrning av bostäder och lokaler, som sker på affärsmässiga grunder.

---

[41] Med kommunalt koncernföretag avses enligt lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) en juridisk person över vars verksamhet kommunen har ett varaktigt betydande inflytande. Betydande inflytande definieras som mer än 20 procents ägande, eller om företaget har särskild betydelse för kommunens verksamhet eller ekonomi. Företag som samägs med annan kommun och vars verksamhet är en kommunal angelägenhet anses ha särskild betydelse för kommunens verksamhet och utgör därmed ett kommunalt koncernföretag.

[42] Ett kommunalt koncernföretag är enligt lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR 2:5 §) en juridisk person över vars verksamhet, mål och strategier kommuner har ett *varaktigt betydande inflytande*. Kommuner kan utöva ett sådant inflytande själva eller tillsammans med ett eller flera kommunala koncernföretag. Lagen säger också att ett *betydande inflytande* ska anses finnas vid ett innehav av minst tjugo procent av rösterna i en juridisk persons beslutande organ, om inte annat framgår av omständigheterna. Om inflytandet inte är betydande ska den juridiska personen ändå anses vara ett kommunalt koncernföretag om den har *särskild betydelse* för kommunens verksamhet eller ekonomi.

Bild 2. Umeå kommunkoncern

Intressebolaget Väven i Umeå AB konsolideras i den sammanställda redovisningen genom kapitalandelsmetoden. Bolaget tillämpar IFRS-regelverket i sina räkenskaper, vilket innebär att en annan värderingsprincip för tillgångar tillämpas i bolaget jämfört med i kommunen. Bolaget konsolideras i Umeå kommunkoncern enligt kapitalandelsmetoden med åberopande av särskilda skäl (LKBR 12:5), då en justering till kommunens tillämpade redovisningsregler hade medfört en alltför komplicerad omvärdering och omräkning.

Dotterföretagens obeskattade reserver har i balansräkningen betraktats dels som eget kapital (79,4 procent) dels som uppskjuten skatt (20,6 procent). I resultaträkningen har dotterföretagens bokslutsdispositioner exklusive uppskjuten skatt återförts och ingår i posten Förändring av eget kapital.

I den sammanställda redovisningen avviker redovisning av offentliga investeringsbidrag från RKR R2 Intäkter, då de i kommunens bolag redovisas som en minskning av tillgångens värde.

Umeå kommuns VA-verksamhet bedrivs genom kommunkoncernbolaget Umeå Vatten och Avfall AB. Anslutningsavgifter till VA-nätet periodiseras över 30 år.

Behovet av nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar bedöms årligen. Vid varje balansdag analyserar kommunkoncernen redovisade värden för materiella och immateriella anläggningstillgångar för att fastställa om det finns någon indikation på att dessa tillgångar har minskat i värde. Om så är fallet beräknas tillgångens återvinningsvärde för att kunna fastställa värdet av en eventuell nedskrivning. Om det inte är möjligt att beräkna återvinningsvärdet för en enskild tillgång, beräknar kommunkoncernen återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör. Vid varje balansdag bedöms också om den tidigare nedskrivningen inte längre är motiverad. Om så är fallet återförs nedskrivningen helt eller delvis.

Principer för drift- och investeringsredovisning

Kommunens drift- och investeringsbudget bygger på en budget från kommunfullmäktige med nettoanslag till var och en av kommunens styrelse och nämnder. Under 2025 har tilläggsanslag eller resultatöverföringar mellan nämnder beslutats (bilaga 7).

Kommunfullmäktige beslutade under 2015 att utreda och därefter avveckla den interna köp- och säljmodellen i Umeå kommun från 2016. Det innebär att kapitalkostnader inte fördelas internt utan redovisas gemensamt för hela kommunen.

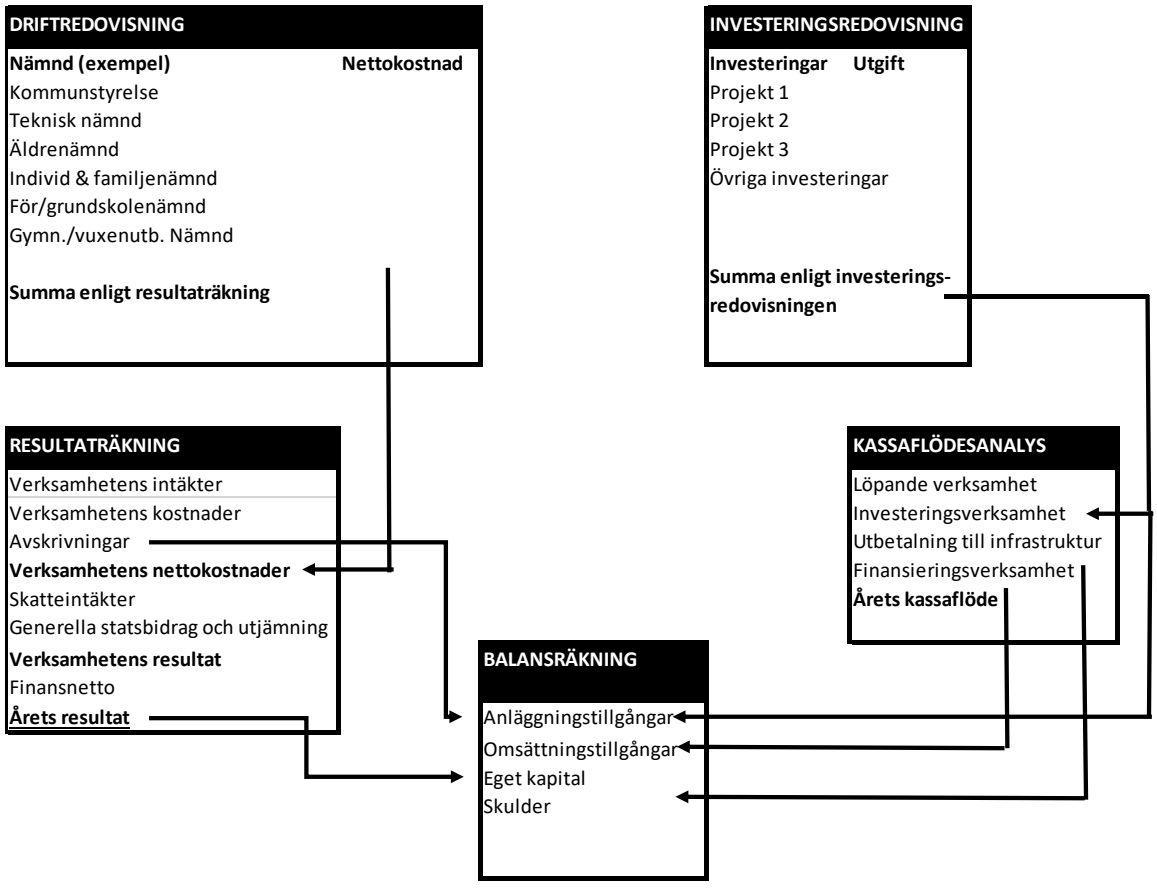
På lönekostnader läggs ett kalkylmässigt personalomkostnadspålägg, som redovisas i internredovisningen för styrelse och nämnders verksamheter. Skillnaden mellan faktiskt och kalkylmässigt personalomkostnadspålägg redovisas centralt i kommunstyrelsen.

Kommunens drift- och investeringsbudget bygger på ett personalomkostnadspålägg på 40,84 procent (44,05 procent) och kapitalkostnader för avskrivning och ränta som baseras som föregående år på en internränta om 2,5 procent (2,5 procent).

Avskrivningar redovisas i driftredovisningen under kommunstyrelsen, som en kommungemensam kostnad.

Sambandet mellan drift- och investeringsredovisning och årsredovisningens övriga delar framgår översiktligt nedan. Driftredovisningen summeras i resultaträkningsposten verksamhetens nettokostnad, utifrån vad som har beskrivits ovan om redovisningsprinciper för drifts- och investeringsredovisningen. Investeringsredovisningen summeras i kassaflödesrapportens poster investering i immateriella och materiella anläggningstillgångar.

Bild 3. Beskrivning av drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

Not 2. Effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar[43]

Under året har inga ändrade uppskattningar och bedömningar gjorts. Några väsentliga effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar har därför inte inträffat.

Not 3. Upplysning om upprättade särredovisningar

Följande särredovisningar har upprättats inom kommunkoncernen under räkenskapsåret:

Redovisningen avser	Lag	Finns tillgänglig på/hos:
Årsrapport vatten och avlopp	Lag om allmänna vattentjänster	www.vakin.se
Årsrapport avfall och återvinning	Kommunallagen (självkostnadsprincipen), miljöbalken (27:5) samt Guide 16 (Avfall Sverige)	www.vakin.se
Hållbarhetsrapport	Årsredovisningslagen	www.vakin.se
Elnätsverksamhet	Ellagen (1997:857)	Umeå Energi AB
Fjärrvärmeverksamhet	Fjärrvärmelag (2008:263)	Umeå Energi AB
Öppen redovisning	Lag (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser med mera (transparenslagen)	Umeå Energi AB
Separat redovisning	Lag (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser med mera (transparenslagen)	Umeå Energi AB

Not 4. Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster kommer av händelser eller transaktioner som förekommer sällan och är viktiga att informera om vid jämförelse med andra redovisningsperioder. Upplysning om resultateffekten av händelser eller transaktioner som är jämförelsestörande lämnas i denna not.

I denna årsredovisning redovisas jämförelsestörande poster som för 2025 eller för jämförelseåret 2024 uppgår till ett belopp om 30 mnkr eller mer.

De kraftintäkter som överstiger genomsnittet av utfallet de senaste fem åren redovisas som en jämförelsestörande post.

Några jämförelsestörande poster har inte identifierats för innevarande och föregående år.

Tabell 28. Jämförelsestörande poster (poster under 30 mnkr redovisas inte)

Jämförelsestörande poster (mnkr)	Beskrivning	Kommunkoncern		Kommun	
		2025	2024	2025	2024
Verksamhetens intäkter ökar /minskar (+/−)		0	0	0	0
Summa jämförelsestörande poster		**0**	**0**	**0**	**0**

Några extraordinära poster har inte identifierats.

[43] Enligt RKR R12 är uppskattningar och bedömningar antaganden som måste göras som underlag för mätning inom ramen för fastställda redovisningsprinciper.

Not 5. Kostnad för räkenskapsrevision

Här redovisas kostnad för räkenskapsrevision i kommunkoncernen och kommunen. Med räkenskapsrevision menas granskning av bokföring, delårsrapport och årsredovisning. Kostnader för övrig revision redovisas också nedan. I den ingår förtroendevalda revisorers och lekmannarevisorers granskning av verksamheten och annan revision som har genomförts, men som inte är räkenskapsrevision.

Kostnad för räkenskapsrevision (tkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2025	2024	2025	2024
Sakkunnigt biträde	450	450	450	450
Förtroendevalda revisorer	95	90	95	90
Auktoriserade revisorer	1 586	1 610	0	0
Total kostnad för räkenskapsrevision	**2 131**	**2 150**	**545**	**540**
Kostnader för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	2 665	2 602	2 271	2 488
Förtroendevalda revisorer	811	968	726	888
Lekmannarevision	623	636	0	0
Total kostnad för övrig revision	**4 099**	**4 206**	**2 997**	**3 376**
Total kostnad för revision	**6 230**	**6 356**	**3 542**	**3 916**

Räkenskaperna granskas i enlighet med standard för kommunal räkenskapsrevision. Det sakkunniga biträdets yttrande om och granskning av bokslut och årsredovisning kommer att finnas på kommunens webbplats; www.umea.se/redovisning.

Noter till resultaträkningen

Not 6: Verksamhetens intäkter (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2025	2024	2025	2024
Försäljningsintäkter	3 284	3 525	113	114
Försäljning elkraft	200	192	200	192
Taxor och avgifter	968	921	426	410
Hyror och arrenden	373	343	223	207
Erhållna statliga bidrag	780	743	740	699
Erhållna EU-bidrag	54	26	29	21
Övriga erhållna bidrag	88	212	54	140
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	212	242	185	216
Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	42	60	42	60
Realisationsvinster försäljning av anläggningstillgångar	7	3	7	3
Övriga verksamhetsintäkter	602	333	0	0
Summa kommun	**6 610**	**6 600**	**2 019**	**2 061**
Avgår interna poster	−987	−944	0	0
Summa verksamhetens intäkter	**5 623**	**5 657**	**2 019**	**2 061**

Not 7: Verksamhetens kostnader (mnkr)	2025	2024	2025	2024
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	−6 943	−6 804	−6 115	−5 964
Pensionskostnader	−502	−687	−436	−625
Lämnade bidrag	−557	−547	−557	−547
Köp av verksamhet	−1 525	−1 525	−1 525	−1 525
Lokal- och markhyror, leasing av inventarier*	−1 110	−1 439	−356	−345
Material och energi	−1 511	−962	−589	−542
Fastighetskostnader	−294	−356	−294	−356
Konsulttjänster och övriga tjänster	−818	−742	−325	−272
Realisationsförluster och utrangeringar	−14	−10	−3	−7
Anskaffningskostnad för sålda exploateringsfastigheter	−8	−28	−8	−28
Bolagsskatt	−68	−70	0	0
Övriga rörelsekostnader	−590	−807	−311	−291
Summa kommun	**−13 941**	**−13 976**	**−10 519**	**−10 502**
*Varav leasing av maskiner och inventarier i kommunen 49 mnkr (44 mnkr)				
Avgår interna poster	987	944	0	0
Summa verksamhetens kostnader	**−12 954**	**−13 032**	**−10 519**	**−10 502**

Not 8: Avskrivningar och nedskrivningar (mnkr)	2025	2024	2025	2024
Avskrivning programvaror och licenser	−8	−12	−1	−2
Avskrivning mark, byggnader och tekniska anläggningar	−749	−692	−441	−403
Avskrivning maskiner och inventarier	−476	−458	−149	−134
Nedskrivning av materiella och immateriella tillgångar	−54	0	0	0
Återföring tidigare nedskrivning maskiner och inventarier på grund av utrangering	0	0	0	0
Avskrivning finansiell leasing, fastighet och lokaler	−77	−80	−117	−106
Avskrivning finansiell leasing maskiner och inventarier	−26	−26	0	0
Summa	**−1 390**	**−1 268**	**−708**	**−645**

Not 9: Skatteintäkter (mnkr)	2025	2024	2025	2024
Preliminär kommunalskatt	8 332	7 895	8 332	7 895
Preliminär slutavräkning innevarande år	−43	25	−43	25
Slutavräkningsdifferens föregående år	−1	−34	−1	−34
Summa	**8 288**	**7 886**	**8 288**	**7 886**

Not 10: Generella statsbidrag och utjämning (mnkr)	2025	2024	2025	2024
Inkomstutjämningsbidrag	1 434	1 402	1 434	1 402
Kostnadsutjämningsbidrag	−857	−858	−857	−858
Regleringsbidrag	355	407	355	407
Bidrag för LSS utjämning	214	218	214	218
Kommunal fastighetsavgift	295	280	295	280
Stöd för att stärka välfärden	7	43	7	43
Summa	**1 448**	**1 491**	**1 448**	**1 491**

Not 11: Finansiella intäkter (mnkr)	2025	2024	2025	2024
Ränteintäkter	23	15	229	240
Borgensavgifter, övriga finansiella intäkter	13	29	4	4
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	0	0	4	4
Ersättning från överskottsfond	2	1	2	1
Summa	**37**	**45**	**238**	**249**

Not 12: Finansiella kostnader (mnkr)	2025	2024	2025	2024
Räntekostnader lån inklusive erhållna räntebidrag	−302	−320	−301	−316
Räntekostnad, värdesäkring pensionsåtaganden	−35	−73	−35	−73
Räntekostnad på löneskatt	−7	−15	0	−18
Reaförlust aktier och andelar	−1	−66	0	0
Bankavgifter och övriga finansiella kostnader	0	0	0	0
Summa	**−344**	**−474**	**−336**	**−407**
Internbankens genomsnittliga upplåningsränta efter räntesäkring			2,12 %	2,35 %
Internbankens genomsnittliga upplåningsränta före räntesäkring			2,55 %	3,96 %
Räntesäkringen har påverkat kostnaden med (mnkr)			−45	−159

Noter till balansräkningen

Not 13: Programvaror och licenser (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärde	228	285	23	23
Inköp	14	8	0	0
Överföringar	−3	0	0	0
Försäljningar och utrangeringar	−4	−66	0	0
Utgående anskaffningsvärde	235	228	23	23
Ingående ackumulerade avskrivningar	−195	−183	−22	−20
Årets avskrivning	−8	−12	−1	−2
Avskrivning försäljningar och utrangeringar	4	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	−199	−195	−23	−22
Utgående planenligt restvärde	**36**	**33**	**1**	**2**
Genomsnittlig nyttjandeperiod (år)	6	6	6	7

Not 14: Goodwill (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärde	11	11	0	0
Utgående anskaffningsvärde	11	11	0	0
Ingående ackumulerade avskrivningar	0	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	0	0	0	0
Ingående ackumulerade nedskrivningar	−11	−11	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	−11	−11	0	0
Utgående planenligt restvärde	**0**	**0**	**0**	**0**

Not 15: Mark, byggnader och tekniska anläggningar (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärde	28 441	25 717	13 573	12 314
Rättelse	−7	0	−7	0
Inköp	680	821	555	530
Försäljningar och utrangeringar	−174	−197	−142	−31
Överföringar	1 043	2 101	691	759
Utgående anskaffningsvärde	29 983	28 441	14 670	13 573
Ingående ackumulerade nedskrivningar	−27	−27	−27	−27
Utgående ackumulerade nedskrivningar	−27	−27	−27	−27
Ingående ackumulerade avskrivningar	−10 471	−9 878	−5 671	−5 291
Årets avskrivning	−749	−692	−441	−403
Avskrivning försäljningar och utrangeringar	101	98	77	24
Utgående ackumulerade avskrivningar	−11 119	−10 471	−6 035	−5 671
Finansiella leasingavtal, lokaler och fastigheter:				
Ingående anskaffningsvärde	1 761	1 930	2 808	2 530
Rättelse	14	−86	0	0
Ny anskaffning	0	57	0	418
Avslutade avtal	−98	−140	−98	−140
Omvärderade avtal	0	0	−81	0
Utgående anskaffningsvärde	1 677	1 761	2 630	2 808
Ingående ackumulerade avskrivningar	−934	−954	−1 224	−1 133
Omklassificering	−14	86	0	0
Årets avskrivning	−77	−80	−117	−106
Avslutade avtal	94	14	94	14
Utgående anskaffningsvärde	−930	−934	−1 248	−1 224
Redovisat restvärde finansiella leasingavtal, lokaler och	747	827	1 382	1 584
Utgående planenligt restvärde	**19 585**	**18 772**	**9 991**	**9 459**
Finansiella leasingavtal				
Totala minimileaseavgifter	455	525	2 246	2 597
Framtida finansiella kostnader	−55	−71	−571	−730
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	399	454	1 676	1 867
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	50	49	110	105
Senare än 1 år men inom 5 år	186	198	458	453
Senare än 5 år	163	207	1 108	1 310
Totala minimileaseavgifter	399	454	1 676	1 867
Genomsnittlig nyttjandeperiod materiella tillgångar (år)				
Verksamhetsfastigheter	46	46	24	24
Affärsfastigheter	30	30	32	32
Publika fastigheter	37	37	38	39
Övriga fastigheter	20	20	21	21
Redovisat restvärde materiella tillgångar				
Markreserv	104	101	104	101
Verksamhetsfastigheter	16 332	15 976	5 356	5 080
Affärsfastigheter	338	309	338	309
Publika fastigheter	2 683	2 243	2 683	2 243
Andra fastigheter	128	143	128	143
Summa	19 585	18 772	8 609	7 876

Not 16: Pågående anläggningar (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärde	3 080	3 939	1 618	1 553
Inköp	1 774	1 542	833	829
Överföringar	−1 633	−2 400	−733	−764
Utgående anskaffningsvärde	**3 221**	**3 080**	**1 717**	**1 618**

Not 17: Maskiner och inventarier (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärde	12 702	12 229	1 539	1 378
Inköp	326	322	166	177
Förändrat ägande dotterbolag	0	20	0	0
Valutaomräkning maskiner i Kvarken Link OY	−40	23	0	0
Försäljningar och utrangeringar	−61	−154	−7	−21
Överföringar	582	262	42	5
Utgående anskaffningsvärde	13 509	12 702	1 739	1 539
Ingående nedskrivning	−193	−193	−4	−4
Försäljning, utrangering	−1	0	0	0
Årets nedskrivning	−54	0	0	0
Utgående nedskrivning	−248	−193	−4	−4
Ingående ackumulerade avskrivningar	−7 064	−6 688	−982	−867
Förändrat ägande dotterbolag	0	−13	0	0
Valutaomräkning maskiner i Kvarken Link OY	3	0	0	0
Årets avskrivning	−502	−484	−149	−134
Avskrivning försäljningar och utrangeringar	58	122	7	19
Utgående ackumulerade avskrivningar	−7 505	−7 064	−1 124	−982
Utgående planenligt restvärde	**5 757**	**5 446**	**611**	**554**
Varav finansiella leasingavtal				
Ingående anskaffningsvärde	773	726	2	2
Rättelse	0	47	0	0
Ny anskaffning	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	773	773	2	2
Ingående ackumulerade avskrivningar	−372	−316	−1	0
Rättelse	0	−32	0	0
Försäljningar och utrangeringar	0	0	0	0
Årets avskrivning	−26	−24	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	−398	−372	−1	−1
Redovisat restvärde finansiella leasingavtal	375	400	1	1
Totala minimileaseavgifter	376	411	1	2
Framtida finansiella kostnader	−12	−25	0	0
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	364	386	1	1
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	24	26	0	0
Senare än 1 år men inom 5 år	340	373	0	1
Senare än 5 år	1	1	1	1
Totala minimileaseavgifter	364	400	1	1
Genomsnittlig nyttjandeperiod (antal år)				
Maskiner och inventarier	25	25	7	7

Not 18: Aktier och andelar (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärde	303	287	379	369
Anskaffning	66	16	22	9
Förändring kapitalandel i intressebolag inklusive utdelning	0	0	0	0
Överföringar	0	0	1	0
Utgående anskaffningsvärde	369	303	402	379
Ingående nedskrivning	−16	−15	−1	0
Årets nedskrivning	0	−1	0	−1
Återföring nedskrivning	0	0	0	0
Utgående nedskrivning	−16	−16	−1	−1
Utgående anskaffningsvärde	**353**	**287**	**401**	**378**

Not 19: Långfristiga fordringar (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Lån till Umeå Kommunföretag AB	0	0	8 650	8 448
Lån till Umeå Folkets Husförening	81	85	81	85
Parkeringsköp	0	0	6	1
Övriga långfristiga fordringar	121	125	0	0
Summa långfristiga fordringar	**202**	**210**	**8 737**	**8 535**

Not 20: Förråd, lager och exploateringsfastigheter (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Förråd, lager	181	174	2	1
Exploateringsfastigheter	53	54	53	54
Summa förråd, lager och exploateringsfastigheter	**234**	**228**	**54**	**56**

Not 21: Kortfristiga fordringar (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Kundfordringar*	264	241	96	88
Interimsfordringar	804	808	449	464
Övriga kortfristiga fordringar	491	506	371	331
Summa kortfristiga fordringar	**1 560**	**1 555**	**916**	**883**
*Varav fordringar i kommunen som är äldre än en månad 15 (15) mnkr				

Not 22: Kortfristiga placeringar (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Övriga kortfristiga placeringar				
Anskaffningsvärde	120	128	134	130
Värdereglering	73	70	4	4
Summa kortfristiga placeringar	**194**	**198**	**138**	**134**

Not 23: Kassa och bank (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Kassa och bank	180	217	1	2
Summa likvida medel	**180**	**217**	**1**	**2**

Not 24: Förändring i eget kapital (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Eget kapital ingående värde enligt årsredovisning	11 892	11 498	6 188	6 057
Rättelse av fel, Svenska kommunförsäkrings AB	0	−7	0	−6
Rättelse av fel, placeringstillgång, pensionsstiftelse	7	186	0	129
Valutadifferenser i utländska koncernföretag	−28	15	0	0
Rättelse av fel, medfinansieringsprojekt	0	−126	0	−126
Direktavskrivning kraftverk	−7	0	−7	0
Rättelse av fel, diff IB uppskjuten skatt	0	−1	0	0
Omföring till resultatutjämningsreserv*	0	23	0	0
Periodens resultat	708	304	430	133
Summa eget kapital exklusive resultatutjämningsreserv	**12 573**	**11 892**	**6 611**	**6 188**
varav resultatreserv	0	0	0	0
varav resultatutjämningsreserv	903	903	903	903

*Avsättning 2023: 43 mnkr, 2022: 47 mnkr, 2021: 251 mnkr, 2020: 283 mnkr, 2019: 116 mnkr, 2017: 163 mnkr

Not 25: Avsättningar pensioner/förpliktelser (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Pensionsavsättning ingående värde inklusive löneskatt	1 178	878	1 178	878
Nyintjänad pension	24	197	24	197
Årets utbetalningar	−29	−28	−29	−28
Ränte- och basbeloppsuppräkning	35	73	35	73
Förändring av löneskatten	7	59	7	59
Övrigt	0	−1	0	−1
Pensionsavsättning utgående värde inklusive löneskatt	**1 215**	**1 178**	**1 215**	**1 178**

Not 26: Andra avsättningar (mnkr)	2025−12-31	2024−12-31	2025-12-31	2024-12-31
Uppskjuten skatteskuld i koncernbolagen	845	802	0	0
Avsättning för återställande av Dåva deponi	34	31	0	0
Återställning mark vid nedmontering vindkraftverk och torvtäkt	13	12	0	0
Skadeersättning till fastigheter på grund av den allmänna VA-anläggningen	20	13	0	0
Bidrag infrastruktur*	126	126	126	126
Summa andra avsättningar	**1 037**	**985**	**126**	**126**

*Bidrag till Trafikverket avser rondell Tomtebo och Norrbotniabanan. Avtalen tecknades 2023 respektive 2016. Utbetalningar bedöms börja under perioden 2027−2030.

Not 27: Långfristiga skulder (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Lån från kreditinstitut inklusive nyttjad checkräkningskredit, kommunen	2 206	1 874	2 206	1 874
Lån från kreditinstitut inklusive nyttjad checkräkningskredit, koncernföretag	9 714	9 598	8 731	8 534
Långfristig extern finansiell leasingskuld, kommunen	897	982	1 566	1 764
Övriga långfristiga skulder	647	722	49	49
Summa långfristiga skulder	**13 465**	**13 177**	**12 553**	**12 221**

Not 28: Långfristig skuld investeringsbidrag (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Ingående värdeskuld, investeringsbidrag	109	92	109	92
Ny skuld, investeringsbidrag	29	17	29	17
Utgående skuld, investeringsbidrag	138	109	138	109
Ingående upplösning skuld, investeringsbidrag	−9	−7	−9	−7
Årets upplösning	−3	−2	−3	−2
Utgående upplösning skuld, investeringsbidrag	−12	−9	−12	−9
Utgående skuld investeringsbidrag	**126**	**100**	**126**	**100**

Not 29: Kortfristiga skulder (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Leverantörsskulder	902	851	575	531
Kortfristig del av långa lån	42	23	0	0
Kortfristig del extern finansiell leasingskuld, kommunen	79	76	110	105
Övriga interimsskulder	1 256	1 250	925	839
Övriga kortfristiga skulder	628	495	328	334
Summa kortfristiga skulder	**2 907**	**2 695**	**1 938**	**1 809**

Not 30: Panter och därmed jämförliga säkerheter (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Borgensåtaganden				
Kommunägda företag				
Dåva Deponi och Avfallscenter i Umeå AB	0	0	32	32
Umeå Kommunföretag AB	0	0	360	360
Umeå Energi AB	0	0	408	405
Kvarken Link OY	0	0	370	370
Summa kommunägda företag	0	0	1 170	1 166
Extern borgen				
Bostadsändamål	56	56	56	56
Övrig borgen	43	44	43	44
Totalt borgensåtaganden	**99**	**100**	**1 269**	**1 267**
Infriande av borgen	0	0	0	0
Panter				
Fastighetsinteckningar	2	2	0	0
Övrigt	2	2	0	0
Totalt panter	**4**	**4**	**0**	**0**
Summa panter och därmed jämförliga säkerheter	**103**	**105**	**1 269**	**1 267**

Not 31: Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna (mnkr)	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inklusive löneskatt	2 136	2 091	2 136	2 091
Årets utbetalningar	−126	−128	−126	−128
Ränte- och basbeloppsuppräkningar	72	133	72	133
Nyintjänad pension	0	0	0	0
Övrigt	5	31	5	31
Förändring av löneskatten	−12	9	−12	9
Pensionsförpliktelser utgående värde inklusive löneskatt	**2 076**	**2 136**	**2 076**	**2 136**
Varav utgående värde, pensionsförpliktelse inklusive särskild löneskatt tryggat i stiftelse	49	58	49	58
Övriga upplysningar avseende pensioner				
Aktualiseringsgrad (%)	97	97	97	97
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF	5	3	5	3
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL	231	150	231	150
Antal anställda med rätt till visstidspension	0	0	0	0

Pensioner för tidigare anställda födda 1935 och tidigare är tryggade genom Umeå kommuns pensionsstiftelse. Förpliktelsen för gruppen uppgår till 49 mnkr (58 mnkr) inklusive löneskatt. Anskaffningsvärde fondandelar i stiftelsen 120 mnkr (120 mnkr) och marknadsvärde fondandelar 186 mnkr (191 mnkr).

Pensioner för före detta anställda födda 1940−1941 är tryggade genom försäkring tecknad 2005 varvid den totala förpliktelsen minskades med 88 mnkr. Ytterligare en försäkring för urval av årgång 1959−1963 tecknades under 2021 varvid förpliktelsen minskades med 139 mnkr. Överskottsmedel med 0 mnkr (0 mnkr) finns i försäkringarna.

Not 32: Övriga ansvarsförbindelser	2025-12-31	2024-12-31	2025-12-31	2024-12-31
Kommunens förvaltade donationsstiftelser	2	10	2	10
Avsiktsförklaring Trafikverket, trafikplats Dåva	71	0	71	0
Summa övriga ansvarsförbindelser	**73**	**10**	**73**	**10**

Umeå kommun har i maj 1993 ingått en solidarisk borgen för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s medlemmar i Kommuninvest Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 260 kommuner som per 2025-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Umeå kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2025-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 611 026 982 112 kronor och totala tillgångar till 636 322 976 082 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 11 458 601 163 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 11 869 097 371 kronor.

Noter till kassaflödesanalysen

Not 33: Övriga inte likviditetspåverkande poster (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2025	2024	2025	2024
Redovisning av pensionsstiftelse resultatpåverkan	0	0	0	130
Investeringar finansiell leasing	0	0	0	-419
Valutaeffekt utländska dotterbolag	−28	15	0	0
Avyttring Folkets hus	0	23	0	0
Rättelse av fel, finansiella tillgångar	0	−6	0	−6
Rättelse av fel, medfinansiering infrastruktur	0	−126	0	−126
Omklassificering avtal finansiell leasing	0	0	84	0
Rättelse av fel, tillgångar	−1	0	−8	0
Summa	**−29**	**−94**	**77**	**−421**

Driftredovisning

I driftredovisningen redovisas en avstämning av utfall mot kommunfullmäktiges budget för den verksamhet som bedrivs i kommunens styrelse och nämnder. I driftredovisningen redovisas budgetavvikelsen för verksamhetens nettokostnad, men inte skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning eller finansiella intäkter och kostnader.

Tabell 29. Driftredovisning per nämnd

Driftredovisning per nämnd (mnkr)[44]	2025		Budget-avvikelse 2025		Prognos helår augusti 2025	Prognos-avvikelse helår 2025	2024	Budget-avvikelse 2024	
	utfall	budget	mnkr	%			utfall	mnkr	%
Kommunfullmäktige (revision)	−3	−4	1	−25	0	1	−4	0	0
Kommunstyrelsen[45]	−1 103	−1 196	93	−8	55	38	−1 063	148	−12
Valnämnden	−3	−3	0	0	0	0	−18	1	−6
För- och grundskolenämnden[49]	−2 286	−2 338	52	−2	18	34	−2 307	2	0
Äldrenämnden[46]	−1 329	−1 397	68	−5	54	14	−1 347	0	0
Tekniska nämnden	−1 564	−1 554	−9	1	1	−11	−1 509	−35	2
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden[49]	−632	−652	20	−3	22	−2	−601	19	−3
Individ- och familjenämnden	−1 791	−1 774	−17	1	−38	21	−1 737	−48	3
Fritidsnämnden	−158	−159	1	−1	1	0	−153	0	0
Kulturnämnden	−169	−170	0	0	0	0	−166	0	0
Byggnadsnämnden	−50	−63	13	−21	10	3	−69	−10	17
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	−21	−22	1	−5	0	1	−21	−1	5
Personalnämnden	−1	−1	0	0	0	0	−1	0	0
Överförmyndarnämnden	−15	−16	1	−6	2	−1	−14	2	−13
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	−83	−86	3	−3	2	1	−76	−3	4
IT-kapacitetsnämnden, gemensam, Umeå/Skellefteå	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PA-nämnden, gemensam, Umeåregionen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa verksamhetens nettokostnader	**−9 208**	**−9 436**	**227**	**−2**	**126**	**102**	**−9 086**	**76**	**−1**

[44] Beloppen ovan är avrundade till närmsta miljontals kronor.

[45] I kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommunstyrelsen ingår även finansiell kostnad för pensioner i anslaget. Då redovisning av finansiell leasing görs redovisas finansiella kostnader för dessa kontrakt på kommunstyrelsen. Dessa kostnader redovisas inte i ovan nämnda sammanställning, de redovisas bland finansiella intäkter och kostnader och ingår inte i verksamhetens nettokostnader.

[46] 2024-12-31 redovisades bidrag för Minskad timanställning och Utökad bemanning sjuksköterskor, Upprätthålla kvalitet i undervisningen och Allmänna val (EU-val) som generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s normering. Under 2025 har Utökad bemanning sjuksköterskor fortsatt och ytterligare två statsbidrag har tillkommit.
2025-12-31 redovisas därmed följande generella statsbidrag: Utökad bemanning sjuksköterskor (6,0 mnkr), Inställda digitala nationella prov (0,7 mnkr) och statsbidrag För skolor mot brott (0,7 mnkr).
Det innebär att i driftredovisningen per 2025-12-31 ingår inte generella statsbidrag med följande belopp: äldrenämnden: (6,0 mnkr), för- och grundskolenämnden (0,3 mnkr) och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (0,4 mnkr).

Ramjusteringar

Under året beslutades om ramjusteringar mellan nämnder vad gäller driftbudgeten. Samtliga ramjusteringar och datum för beslut framgår av bilaga 7. Den budget som redovisas i årsredovisningen är budget efter dessa ramjusteringar.

Budgetavvikelse per nämnd

Styrelse och nämnders sammantagna utfall mätt utifrån verksamhetens nettokostnader enligt RKR:s normering är 9 208 (9 086 mnkr) för 2025. Det är 122 mnkr högre nettokostnader jämfört med samma period föregående år.

Styrelse och nämnder redovisar ett utfall för verksamhetens nettokostnader som är 227 mnkr lägre än budget (föregående år 76 mnkr lägre än budget).

De största budgetavvikelserna har kommunstyrelsen (93 mnkr), äldrenämnden (68 mnkr), för- och grundskolenämnden (52 mnkr), gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (20 mnkr), byggnadsnämnden (13 mnkr) och individ- och familjenämnden (−17 mnkr).

Kommunstyrelsens budgetavvikelse förklaras främst av lägre pensionskostnader och högre resultat från krafthandelsverksamheten.

Äldrenämndens budgetavvikelse förklaras främst av väsentligt lägre efterfrågan på hemtjänst än beräknat och färre platser i drift vid utökning inom särskilda boenden.

För- och grundskolenämndens budgetavvikelse förklaras främst av lägre volymer inom förskoleverksamheten, grundskola och nyanlända än budgeterat och vakanser inom pågående förvaltningsdelning som genomförs 2026.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens budgetavvikelse förklaras främst av att kostnadsutvecklingen för flyktingmottagande inte har ökat i samma utsträckning som erhållna statsbidrag.

Byggnadsnämndens budgetavvikelse förklaras främst av att intäktsnivån har återhämtat sig och är högre än förväntat, men också av ett antal intäktsposter av engångskaraktär.

Individ- och familjenämndens negativa budgetavvikelse förklaras främst av underskott kopplat till prisökningar för placeringar och viten för beslutade boendeplatser som inte har tillhandahållits.

Prognosavvikelse per nämnd

Årets budgetavvikelse uppgår till 227 mnkr och är 102 mnkr bättre än den årsprognos som lämnades per sista augusti. Styrelse och nämnder som redovisar störst prognosavvikelse är kommunstyrelsen (38 mnkr), för- och grundskolenämnden (34 mnkr), individ- och familjenämnden (21 mnkr), äldrenämnden (14 mnkr) och tekniska nämnden (−11 mnkr).

Kommunstyrelsens prognosavvikelse förklaras främst av lägre kostnader för pensioner och något högre intäkter från kraftverksamheten.

För- och grundskolenämndens prognosavvikelse förklaras främst av att anpassning efter minskade volymer inom förskoleverksamheten har gått bättre än beräknat och vakanser inom pågående förvaltningsdelning som genomförs 2026.

Individ- och familjenämndens prognosavvikelse förklaras av högre statsbidragsintäkter för arbete med ny socialtjänstlag och minskad volym inom hemtjänst.

Äldrenämndens prognosavvikelse förklaras främst av att medel för oförutsedda händelser inte har använts.

Tekniska nämndens prognosavvikelse förklaras främst av högre kostnader för uppvärmning av fastigheter, högre kostnader för civil beredskap och högre kostnader inom IT-verksamheten.

Budgetavvikelse per verksamhet[47]

Tabell 30. Driftredovisning per verksamhet

Driftredovisning per verksamhet (mnkr)	2025		Budgetavvikelse 2025		2024	Budgetavvikelse 2024	
	Utfall	Budget	mnkr	%	Utfall	mnkr	%
Politisk verksamhet	−53	−57	4	7	−57	−3	−5
Kommunövergripande verksamheter	−151	−259	108	42	−275	236	46
Infrastruktur, skydd med mera	−2 479	−2 455	−24	−1	−2 343	−136	−6
Kultur och fritid	−402	−408	7	2	−397	1	0
Pedagogisk verksamhet	−2 880	−2 942	62	2	−2 868	16	1
Vård och omsorg	−3 164	−3 213	49	2	−3 108	−32	−1
Särskilt riktade insatser	−46	−48	1	2	−46	0	−1
Affärsverksamhet	−33	−53	20	38	9	−5	36
Summa verksamhetens nettokostnader	**−9 208**	**−9 436**	**227**	**2**	**−9 086**	**76**	**1**

Budgetavvikelsen inom *kommunövergripande verksamheter* avser främst lägre pensionskostnader.

För *infrastruktur, skydd med mera* avser budgetavvikelsen främst högre kostnader för beläggningsarbete.

I *pedagogisk verksamhet* förklaras den positiva budgetavvikelsen främst av lägre volymer i förskola och för nyanlända i grundskoleverksamheten och att kostnadsutvecklingen för

[47] Verksamhetsbegreppet utgår från SCB:s verksamhetsindelning utifrån räkenskapssammandraget (RS). Kommunfullmäktige beslutade under 2015 att utreda och därefter avveckla den interna köp- och säljmodellen i Umeå kommun från 2016. Därför redovisas kostnader för lokaler, lokalvård, IT och måltidsverksamhet i infrastruktur, skydd med mera. Majoriteten av dessa kostnader fördelas i räkenskapssammandraget ut till den verksamhet som kostnaden hör till.

flyktingmottagande i gymnasie- och vuxenutbildning inte har ökat i samma utsträckning som erhållna statsbidrag.

För *vård och omsorg* förklaras budgetavvikelsen främst av väsentligt lägre efterfrågan på hemtjänst än beräknat, färre platser i drift vid utökning av särskilda boenden för äldre, underskott när det gäller placeringar för barn och ungdomar på grund av fortsatta prisökningar och viten för boendeplatser som inte har tillhandahållits.

För *affärsverksamheten* förklaras budgetavvikelsen främst av högre intäkter i kraftverksamheten än förväntat.

Investeringsredovisning

I investeringsredovisningen görs en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet. Utfall och prognos för investeringar som redovisas i denna rapport utgår ifrån beslutad investeringsbudget (bilaga 7).

Kommunfullmäktige ska ta ställning innan principiellt viktiga beslut fattas i de kommunala bolagen, till exempel beslut om stora investeringar. Investeringsredovisningen ska även omfatta de kommunala koncernföretagens investeringar som kommunfullmäktige har tagit ställning till. Under 2025 har kommunfullmäktige inte fattat några sådana beslut om stora investeringar och de redovisas därför inte i investeringsredovisningen.

Kommunens nettoinvesteringar[48] i materiella och immateriella anläggningstillgångar för året uppgår till 1 524 mnkr (1 938 mnkr). Utfallet är 414 mnkr lägre än föregående år, främst då förra året innehöll nya finansiella leasingavtal till ett värde av 418 mnkr och inga nya finansiella leasingavtal har tillkommit under innevarande år.

Årets utfall utgör cirka 74 procent av periodens budget och är 522 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen beror på att investeringar i fastigheter blivit pausade på grund av förändrade befolkningsprognoser, att projekt har blivit tidsförskjutna och att projekt har färdigställts till lägre kostnad än budgeterat. Dessutom har investeringsprojekt i kommunens exploateringsverksamhet blivit försenade eller framflyttade.

På verksamhetsnivå gäller de största budgetavvikelserna *infrastruktur, skydd med mera* och p*edagogisk verksamhet*.

För verksamheter i *infrastruktur, skydd med mera* är avvikelsen 177 mnkr mot budget. Den största avvikelsen är för *mark och exploatering* som redovisar ett sammanlagt överskott på 138 mnkr mot budget. Huvudsakligen beror förskjutningarna för mark och exploateringsprojekt på förseningar i planeringsprocessen, en process som har blivit svårare i och med att staden har blivit tätare, ökade lagkrav och påverkan från klimatförändringar. Särskilt stort genomslag får förseningarna i projekten Klockarbäcken (48 mnkr), Obbola (22 mnkr) och Teg (22 mnkr).

För *pedagogisk verksamhet* är överskottet 172 mnkr och avvikelsen beror dels på att flera projekt blivit tidsförskjutna. Det gäller utemiljön till Tegs centralskola (18 mnkr), ny byggnad vid Innertavle grundskola (10 mnkr) och två nya avdelningar till Rödåsel förskola (9 mnkr). Därtill har flera projekt pausats eller inte startat ännu främst på grund av ändrade lokalbehov efter ny befolkningsprognos. De största av dessa är Hörnefors förskola (20 mnkr), Storsjö förskola (9 mnkr) och Sävar grundskola (10 mnkr). Avvikelsen beror också på att flera projekt har haft lägre utfall och väntas slutföras till

[48] Nettoinvesteringar = investeringar efter avdrag för erhållna investeringsbidrag.

lägre kostnad än budgeterat vilket inkluderar utbyggnation av vuxenutbildning på Berghem (32 mnkr), Carlslund grundskola (14 mnkr), Kungsgården förskola (11 mnkr) och Berghemsskolan (10 mnkr).

Det största färdigställda projektet under perioden är avräkningen mellan kommunen och Trafikverket när det gäller ansvarsbyte för vägar kopplade till ringleden runt Umeå inklusive Västra länken som slutfördes under perioden. Projektet innebär att kommunen medfinansierar konstruktionen av Västra länken med 250 mnkr och lämnar ägandet av Kolbäcksbron och tre trafikplatser sammanlagt värda 60 mnkr i utbyte mot flera vägar innanför ringleden runt Umeå till samma värde.

Tabell 31. Investeringsredovisning per verksamhet[49]

Investeringar per verksamhet (mnkr)	Budget jan–dec 2025	Utfall jan–dec 2025	Budgetavvikelse jan–dec 2025
Affärsverksamhet	36	10	26
Infrastruktur, skydd med mera	941	764	177
Kommunövergripande verksamheter	234	154	80
Kultur och fritid	67	71	-3
Pedagogisk verksamhet	558	387	172
Vård och omsorg	210	139	71
Totalsumma	**2 046**	**1 524**	**522**

Här redovisas årets investeringar per nämnd. Uppföljningen görs mot den budget som har beslutats av kommunfullmäktige. Tekniska nämnden ansvarar och har budget för försörjningsprocesserna och där ingår bland annat lokaler för samtliga nämnder. Umeå kommun har sedan 2016 ingen internfakturering.

Tabell 32. Investeringsredovisning per nämnd

Investeringar per nämnd (mnkr)	Budget jan–dec 2025	Utfall jan–dec 2025	Budgetavvikelse jan–dec 2025
Kommunstyrelsen	324	152	172
Valnämnden	1	0	0
Tekniska nämnden	1 575	1 263	311
Byggnadsnämnden	0	1	0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0	0	0
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	33	24	9
Äldrenämnden	40	21	20
Individ- och familjenämnden	14	6	7
Fritidsnämnden	18	14	4
Kulturnämnden	5	4	1

[49] Verksamhetsbegreppet utgår från SCB:s verksamhetsindelning utifrån räkenskapssammandraget (RS). Kommunfullmäktige beslutade under 2015 att utreda och därefter avveckla den interna köp- och säljmodellen i Umeå kommun från 2016. Därför redovisas investeringar i gemensamma lokaler och inom lokalvård, IT och måltidsverksamhet inom kommunövergripande verksamheter. Majoriteten av dessa kostnader fördelas i räkenskapssammandraget ut till den verksamhet som kostnaden hör till.

Investeringar per nämnd (mnkr)	Budget jan–dec 2025	Utfall jan–dec 2025	Budgetavvikelse jan–dec 2025
För- och grundskolenämnden	21	22	−1
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	14	15	−1
Totalsumma	**2 046**	**1 524**	**522**

Här redovisas de största investeringsprojekt som är färdigställda/slutaktiverade under 2025 respektive de största pågående investeringsprojekten 2025.

Tabell 33. Största färdigställda/slutaktiverade och pågående investeringsprojekt

Största färdigställda/aktiverade investeringsprojekt, december 2025 (mnkr)	Ackumulerade utgifter			Utgifter 2025		
	Budget t.o.m. 2025-12-31	Utfall t.o.m. 2025-12-31	Budget-avvikelse t.o.m. 2025-12-31	Budget 2025	Utfall 2025	Budget-avvikelse 2025
Västra länken, nybyggnation, medfinansiering[50]	250	311	−61	250	310	−60
Vuxenutbildning Berghem, utbyggnad	130	98	32	50	18	32
Kungsgården förskola, nybyggnad	88	77	11	28	17	11
Sjöfruskolan, utbyggnad	71	67	4	8	6	2
Mariedal förskola, nybyggnad	61	59	2	15	13	2
Bölevägen, reinvestering	22	38	−17	−5	11	−17
Gruppboende Sandlådan, nybyggnad	25	25	0	11	10	0
Gruppboende Obbola, nybyggnad	23	24	−1	9	10	−1
Gruppboende Komministern, nybyggnad	23	22	1	12	11	1
Bladet 1 kontorsbyggnad, anskaffning	40	20	20	40	20	20
Holmsund kommunkontor, reinvestering	0	18	−18	0	2	−2
Bergatrollet förskola, reinvestering	16	16	0	1	1	0
Dragongatan, reinvestering	8	13	−5	1	7	−5
Sjukhusbacken, reinvestering	7	12	−5	7	12	−5
Berghemsskolan, reinvestering	20	11	10	20	11	10
Största pågående investeringsprojekt, december 2025						
Vasaskolan, utbyggnad	92	91	1	63	62	1
Hedlundaskolan, utbyggnad	63	58	5	27	33	−6
Kungsvägen, reinvestering	42	55	−13	16	39	−23
Grisbackaskolan, utbyggnad	61	52	9	55	46	9
Västra stallet, ombyggnation	42	44	−2	34	35	−2
Umeå västra brandstation, vagnhall	30	36	−6	29	35	−6
Holmsund brandstation, återuppbyggnad	30	31	−1	29	30	−1
Nygatan, ombyggnad	20	27	−7	1	8	−7
Matrisen, anpassning för hemsjukvård	20	21	−1	9	10	−1
Gruppboende Cirkelgatan, nybyggnation	13	19	−6	9	15	−6
Mariehemsskolan, utbyggnad	22	17	5	20	14	5
Umeå östra brandstation, nybyggnation	47	16	31	37	7	31

[50] Kommunen medfinansierade Västra länken med 250 mnkr samt tar emot tillgångar värda 60 mnkr som möts av avyttringar av tillgångar värda 60 mnkr.

Bilagor

Bilaga 1. Sammanställning av rapporter från kommunens bolag 2025

Umeå Kommunföretag AB (UKF) **www.ukf.umea.se**

Styrelseordförande: Hans Lindberg

Verkställande direktör: Fredrik Lundberg

Bolagets grunduppdrag

Umeå kommunföretag AB	Bedömning
Umeå kommun har valt att leda och samordna sina helägda bolag inom en koncern med Umeå Kommunföretag AB (UKF) som koncernmoder. Föremålet för bolagets verksamhet är att verka som moderbolag i Umeå kommuns bolagskoncern och att samordna verksamheten inom kommunkoncernen. Vidare ska bolaget biträda övriga bolag i kommunkoncernen med utbildning, management, juridisk kompetens och ledningstjänster samt i finansieringsfrågor. Moderbolaget utgör den sammanhållna funktionen för att utöva ägarstyrning över Umeå kommuns hel- och delägda bolag med syfte att förenkla, tydliggöra och stärka styrningen. Moderbolaget beslutar om ägardirektiv för dotterbolagen och ansvarar, under kommunstyrelsens uppsikt, för att verksamheten i de kommunala bolagen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och i enlighet med Riktlinjer för ägarstyrning i Umeå kommun. I delägda bolag där annan part har ett större ägande än Bolaget ska den partens riktlinjer för ägarstyrning ha företräde.	i hög grad uppfyllt
Moderbolaget ska utöver detta bereda eller yttra sig i ärenden rörande kommunens bolag som ska handläggas av kommunstyrelsen och/eller kommunfullmäktige samt utgöra rådgivande part till de kommunala bolagen avseende verksamhetsfrågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.	i hög grad uppfyllt
Bolaget är rörelsedrivande och har uppdraget att för Umeå kommuns räkning; Planera, upphandla och administrera all kollektivtrafik inom Umeå kommun. Stödja och främja utvecklingen av nya företag genom finansiering och ägande. Bolaget ska med personal, lokaler och finansiering medverka till utvecklingen av unga entreprenörer genom företagsinkubatorn BIC factory.	i hög grad uppfyllt
Samordna verksamheten inom koncernen genom ledningen och det administrativa arbetet med koncernen.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Inför varje verksamhetsår tar bolaget fram en verksamhetsplan som bland annat följs upp vid styrelserapportering och rapportering till kommunstyrelsen. Utifrån uppföljningen bedöms att grunduppdraget i hög grad är uppfyllt.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

I UKF fortsätter arbetet att utveckla Umeå Eco Industrial Park och det tas ytterligare steg mot att utveckla framtidens energilösningar och gröna industri i Umeå. Det sker bland annat genom potentialen i att nyttja avfall som en värdeskapande resurs.

Planering pågår inför implementering av 100 procent eldrift i Umeås lokaltrafik. En ny mer kraftfull transformatorstation togs i drift i december 2025. Under året slutfördes också den första regiontrafikupphandlingen med krav på eldrift.

Projektsatsningen ViiBIC (Västerbottens inkluderande och internationella företagsinkubator) befinner sig i sin slutfas. Totalt har UKF stöttat 26 företag och sammanlagt 32 entreprenörer, varav 6 utrikesfödda, med lokal, affärsstöd, föreläsningar och skuggstyrelse. Dessutom har 6 inlandsföretagare erbjudits behovsanpassat digitalt affärsstöd genom BIC Workaround.

Årets investeringar uppgår till 12 mnkr och består av en laddstation i ett bussgarage.

Tabell 34. Koncernbidrag 2025

Mnkr	Givna	Mottagna
Umeå Deponi- och Avfallscenter AB	21	0
Umeå Energi AB	59	0
AB Bostaden i Umeå	7	0
Umeå Parkerings AB	10	0
Infrastruktur i Umeå AB	0	9
Umeå Kommunföretag AB	69	97
Umeå Hamn AB	0	60
Koncernbidrag totalt	**166**	**166**

Tabell 35. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Kommunföretag AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	201	199	181	170	176
Rörelsens kostnader	204	−195	−202	−186	−180
Resultat efter finansiella poster	-3	4	−21	−16	−4
Nettoinvesteringar	12	0	0	1	4
Självfinansieringsgrad (%)	129	–	–	0	0
Soliditet (%)	59	56	53	51	54
Långfristig låneskuld	312	355	396	448	524
Medelantal anställda	16	15	14	13	13

Umeå Energi AB

www.umeaenergi.se

Styrelseordförande: Emma Vigren

Verkställande direktör: Jan Ridfeldt

Bolagets grunduppdrag

Umeå Energi AB	Bedömning
Ändamålet med bolagets verksamhet är att med beaktande av den kommunala kompetensen och tillämpliga kommunalrättsliga principer såsom likställighetsprincipen och lokaliseringsprincipen främja kommunens utveckling och uppbyggnad av infrastruktur inom områdena energiförsörjning, nätbyggande och kommunikation. Bolagets verksamhet ska bedrivas på affärsmässig grund. Bolaget ska inom sitt verksamhetsområde vara kommunens expertorgan och bistå kommunen i planerings- och utredningsverksamhet inom området. Bolaget ska bistå i frågor om energiförsörjning i övrigt inom kommunkoncernen	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Umeå Energis grunduppdrag är att bolagets affärer ska bidra till hållbar samhällsutveckling och minskat resursutnyttjande. Umeå Energi bedriver sin verksamhet i enlighet med det fastställda grunduppdraget. Det syns i den kontinuerliga utbyggnaden och moderniseringen av nät och

energisystem, till exempel via elnätsutbyggnad och det planerade lågtemperaturnätet för fjärrvärme på Tomtebo strand. Det syns också i bolagets bidrag som kunskaps- och expertstöd i frågor av strategisk betydelse för kommunen, till exempel i arbetet med energiplanen och utvecklande av Umeå Eco Industrial Park.

Genom en affärsmässig grund har bolaget säkerställt en stabil och långsiktig utveckling av kommunens infrastruktur inom energi, nätbyggande och kommunikation. Insatserna sker på ett transparent och rättvist sätt och med tydligt fokus på lokal nytta för Umeås invånare och näringsliv.

Som kommunens expertorgan bidrar Umeå Energi aktivt i planerings- och utredningsfrågor som rör energiförsörjning och infrastruktur. Det sker både genom egna analyser och genom stöd till kommunen i strategiska beslut. Bolaget har även en central roll i att främja innovation och hållbar utveckling genom att kontinuerligt utveckla lösningar som stärker kommunens klimatarbete, tryggar energiförsörjning och möjliggör fortsatt tillväxt.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Under 2025 har elpriset varit lägre än föregående år, vilket har haft en negativ påverkan på bolagets intäkter från elproduktionen.

Elnätet utgör en central förutsättning för den ökade elektrifieringen i samhället och arbete pågår med att höja spänningen och förstärka regionnätet. Parallellt pågår ett kapacitetsprogram där målet är att skapa förutsättningar för ett ökat effektuttag med syfte att möjliggöra etablering av elintensiv industri.

Umeå Energi är i en investeringsintensiv fas, främst inom elnätsverksamheten där byggnation av flera större fördelningsstationer har börjat eller inom kort kommer att börja.

De största investeringarna under året:

- ledningsnät och region- och fördelningsstationer för cirka 279 mnkr
- värme- och kyldistribution, fjärrvärmecentraler och produktionsanläggningar för cirka 111 mnkr
- fiberanläggningar, noder och accesspunkter för cirka 30 mnkr
- övrigt, inventarier, fordon och immateriellt cirka 37 mnkr
- finansiella anläggningstillgångar på 50 mnkr.

Bilaga 1

Tabell 36. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Energi AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	1 740	1 761	1 735	1 760	1 581
Rörelsens kostnader	−1 594	−1 649	−1 624	−1 632	−1 468
Resultat efter finansiella poster	97	68	65	132	112
Nettoinvesteringar	508	403	278	339	242
Självfinansieringsgrad (%)	79	81	134	113	157
Soliditet (%)	41	41	40	41	42
Långfristig låneskuld	1 939	1 755	1 663	1 678	1 738
Medelantal anställda	426	432	400	387	414

AB Bostaden i Umeå www.bostaden.umea.se

Styrelseordförande: Lena Karlsson Engman

Verkställande direktör: Jerker Eriksson

Bolagets grunduppdrag

AB Bostaden i Umeå	Bedömning
Verksamheten ska bedrivas utifrån ett allmännyttigt syfte och affärsmässiga principer. Det allmännyttiga syftet är att bolaget ska bidra till bostadsförsörjningen genom ett varierat utbud av bostäder som kan attrahera alla samt ta ett samhällsansvar. I det ligger att bidra till ekologiska, ekonomisk och socialt hållbar utveckling.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

I Bostadens affärsplan har grunduppdrag, inriktningsmål och särskilda uppdrag från kommunen funnits med sedan ett antal år. Till grunduppdraget och inriktningsmålen finns strategiska val framtagna med aktiviteter och måltal som följs upp tertialvis och redovisas till bolagets styrelse.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Folkmängden i Umeå har växt stadigt under lång tid och förväntas fortsätta växa under kommande år. Vid årets slut var antalet lägenheter i bolaget 16 156 (15 946), varav 4 539 studentbostäder. Under året har 502 lägenheter blivit färdigställda och klara för inflyttning.

Genomsnittlig bostadshyra per kvm och år är 1 371 (1 293) kr, exklusive enkelrum. Lokalhyresmarknaden i Umeå har en vakansgrad på cirka 5 procent med en stigande trend och för Bostaden är vakansgraden fortsatt mycket låg.

På Ålidhem fortsätter renoveringen av enkelrum som byggs om till ettor med eget kök. Under året färdigställdes de sista 9 lägenheterna i etapp 2 på kvarteret Professorn, där 236 enkelrum har byggts om och samtidigt har ytterligare 27 lägenheter tillkommit.

På kvarteret Preceptorn (105 mnkr) har ombyggnation av 475 enkelrum och 8 lägenheter börjat och samtidigt tillkommer 25 nya lägenheter av tidigare gemensamhetsutrymmen. Inflyttning beräknas ske etappvis under 2026 och 2027.

På Västteg, kvarteret Glosboken, avslutas byggnation av 363 bostäder som omfattar vård- och omsorgsboende, seniorboende plus och vanliga lägenheter. Husen byggs i 4 till 6 våningar med underjordiskt garage.

I Bostadens projektportfölj ligger planering för cirka 600 lägenheter i varierande lägen som Haga, Ersboda, Ålidhem, Mariehem och Holmsund. Byggstarterna är planerade under de kommande fem åren.

Tabell 37. Översikt över verksamhetens utveckling för AB Bostaden i Umeå

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	1 408	1 328	1 202	1 183	1 107
Rörelsens kostnader	−1 202	−1 140	−1 058	−982	−940
Resultat efter finansiella poster	206	188	144	200	166
Nettoinvesteringar	342	395	742	777	498
Självfinansieringsgrad (%)	129	102	46	50	70
Soliditet (%)	43	41	40	42	43
Långfristig låneskuld	3 974	4 131	4 120	3 632	3 250
Medelantal anställda	180	178	174	168	168

Umeå Vatten och Avfall AB (Umeva) www.vakin.se

Styrelseordförande: Per-Erik Johansson
Verkställande direktör: Robert Hansson

Bolagets grunduppdrag

Umeå Vatten och Avfall AB	Bedömning
• Umeva är huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Umeå kommuns verksamhetsområde. • Umeva ansvarar även för kommunens verksamhet när det gäller avfallshantering. • Umeva får sköta VA-drift och avfallshantering i andra kommuner, under affärsmässiga villkor och med separat ekonomisk redovisning. • Verksamheten ska vara förenlig med vattentjänstlagen, miljöbalken och kommunala principer; likställighet, självkostnad och lokaliseringsprincipen i tillämpliga fall. • Utöver det ansvarar Vakin långsiktigt för drift, underhåll och investeringar i delägarnas allmänna VA-anläggningar.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Umeva/Vakin har under perioden genomfört sitt grunduppdrag i hög grad enligt planeringsdirektiv, verksamhetsplan och kommunala och legala krav. Leverans av dricksvatten, avloppshantering och avfallstjänster har skett med god kvalitet och i linje med givna förutsättningar. Trots utmaningar kopplade till exempelvis väderförhållanden och förändrade regelverk har bolaget upprätthållit driftssäkerhet, kundnytta och miljöansvar.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

För vatten och avlopp höjdes brukningstaxan med i genomsnitt 4 procent inför 2025 vilket har resulterat i 10 mnkr högre taxeintäkter jämfört med föregående år. Bolagets rörelsekostnader har

ökat jämfört med 2024 som en effekt av lönerörelsen och en förstärkning av personalstyrkan i och med omorganisation.

För avfall och återvinning var avfallstaxan oförändrad under 2025. Intäkterna ökade under året med 3 mnkr på grund av större avfallsmängder i verksamheten. Kostnader för avfallshantering har ökat med 3 mnkr jämfört med föregående år. Det beror på ökade avfallsmängder som har medfört högre kostnader för insamlingsentreprenaden. De utökade öppettiderna på återvinningscentralerna har också bidragit till högre rörelsekostnader.

Årets största investeringar:

- Utbyggnad av Forslunda vattenverk (33 mnkr) invigdes 17 september. Kapaciteten i vattenverket har ökat med cirka 50 procent och bidrar till att säkra vattenförsörjningen för ett växande Umeå.
- Tomtebo strand, fas 1 (21 mnkr) försenades fyra månader på grund av överklagad upphandling och projektet är nu fas att genomföras.
- Mariehemsvägen, reinvestering av dag-, spill- och vattenledningar (20 mnkr) och utredning för att hitta rätt kapacitet för ledningarna med hänsyn till kommande exploateringar i området.

Tabell 38. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Vatten och Avfall AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	578	546	487	442	419
Rörelsens kostnader	−537	−496	−456	−428	−401
Resultat efter finansiella poster	−4	6	−4	−12	−9
Nettoinvesteringar	246	263	287	148	171
Självfinansieringsgrad (%)	29	28	23	38	32
Soliditet (%)	2	2	2	3	3
Långfristig låneskuld	2 282	2 175	1 928	1 711	1 641
Medelantal anställda	192	184	170	170	169

Bilaga 1

Infrastruktur i Umeå AB (Inab) **www.inab.umea.se**

Styrelseordförande: Lennart Holmlund
Verkställande direktör: Jonas Wållberg

Bolagets grunduppdrag

Infrastruktur i Umeå AB	Bedömning
Bolaget ska • äga och utveckla anläggningar, fastigheter och byggnader knutna till logistik och järnväg • tillhandahålla kompetens inom förvaltning, drift, tillstånd, godslogistik och utveckling i järnvägsrelaterade frågor • vara en projektresurs för kommunkoncernen för genomförandet av större eller komplexa infrastruktur- och byggnadsprojekt • tillhandahålla affärs- och marknadskompetens inom godslogistik i syfte att utveckla Umeås logistikanläggningar samt positionera Umeå som ett logistiskt nav • bidra med kompetens inom kommunikation och medfinansiering • företräda kommunen i järnvägsrelaterade frågor.	i hög grad uppfyllt
Bolagets grunduppdrag med bedömning uppdelad per verksamhet/huvudprocess:	
Strategisk positionering och planering	i hög grad uppfyllt
Projektgenomförande	i hög grad uppfyllt
Förvaltning	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Inab har under perioden verkställt sitt grunduppdrag med väldigt få avvikelser.

Pågående projekt har genomförts med god ekonomi och bra framdrift. Projekt- och byggledare i Inab har däremot inte nyttjats av kommunkoncernen på tillfredställande sätt. Dialog för att skapa ett bättre samarbetsklimat pågår.

Efter att ny bolagsordning och nya särskilda ägardirektiv har antagits har en ny verksamhetsplan tagits fram med detaljerade och mätbara mål och aktiviteter kopplade till uppdraget. Verksamhetsplan inklusive budget har följts upp regelbundet på styrelsemöten och på APT.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Inab har tillsammans med Umeå kommun säkrat medfinansiering av Sävar resecentrum med 60 mnkr. Syftet med resecentret är att möjliggöra framtida bostadsutveckling och stärka Sävar som en växande ort genom förbindelse med Norrbotniabanans tågtrafik.

Under året har ett nytt avtal för badhuset Navet tecknats med Umeå kommun utifrån kommunens nya fastighetspolicy. Det nya avtalet innebär en markant minskad hyresintäkt.

Tabell 39. Översikt över verksamhetens utveckling för Infrastruktur i Umeå AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	92	96	91	80	76
Rörelsens kostnader	−78	−83	−89	−71	−65
Resultat efter finansiella poster	−4	−6	−16	−4	−3
Nettoinvesteringar	8	10	61	115	36
Självfinansieringsgrad (%)	264	182	13	16	76
Soliditet (%)	21	20	18	18	19
Långfristig låneskuld	688	711	731	682	646
Medelantal anställda	18	19	20	19	20

Umeå Deponi och Avfallscenter AB

www.avfallscenter.se

Styrelseordförande: Catarina Holmberg

Verkställande direktör: Jörgen Aronsson

Bolagets grunduppdrag

Umeå Deponi och Avfallscenter AB	Bedömning
Bolaget ska ansvara för all kommunal deponiverksamhet i Umeå kommun samt med iakttagande av den kommunala kompetensen och tillämpliga kommunalrättsliga principer driva Dåva avfallsanläggning med flera. på ett miljömässigt och företagsekonomiskt riktigt sätt med inriktning att vara en regional och nationell resurs.	i hög grad uppfyllt
Bolaget ska vara drivande i utvecklingen av Umeå Eco Industrial Park med inriktning på etablering av företag inom sektorn för avfallshantering, återvinning och energi. Därtill ingår att säkra bolagets eget markbehov för framtida utbyggnad.	i hög grad uppfyllt
Bolaget ska på ett framåttänkande arbetssätt förbättra och utveckla nya metoder och lösningar för omhändertagande av avfall och andra restprodukter, dels på egen hand med egen kompetens dels i samverkan med externa aktörer. Bolaget ska ha en strävan att alltid ligga i framkant vad gäller teknik- och metodutveckling inom behandling, förädling och omhändertagande av avfall. Där behov finns ska bolaget erbjuda mottagning och behandling av fasta avfall, slam samt flytande avfall. Detta för att säkerställa ett neutralt och korrekt omhändertagande av regionens avfallsflöden.	i hög grad uppfyllt
Bolaget ska verka för att Umeåregionen kan fortsätta utvecklas och skapa förutsättningar för att byggnationer och infrastrukturprojekt kan genomföras på bästa sätt, både miljömässigt och ekonomiskt. Bolaget ska till exempel skapa förutsättningar för att sulfidjord från Umeåregionen kan omhändertas på ett rationellt och långsiktigt sätt.	i hög grad uppfyllt
Bolaget ska vidare vara tillgänglig som resurs för Umeå kommuns bolag med avseende på bolagens restprodukter samt som kommunens rådgivare och kompetensresurs för de marksaneringar som uppkommer i kommunens regi.	i hög grad uppfyllt
Bolaget ska arbeta för att den regionala samverkan utvecklas.	i hög grad uppfyllt
Bolaget har i uppdrag att avsluta kommunens gamla deponier enligt beslut i kommunfullmäktige.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Bolaget driver verksamheten helt enligt det grunduppdrag som beskrivs i det särskilda ägardirektivet. Bolaget har en stabil roll på marknaden och har byggt upp en väl fungerande kundkrets. Arbetssättet går ut på att arbeta rationellt och kostnadseffektivt utan att tumma på kvalitet och miljö. Bolaget agerar neutralt på marknaden och är öppet för alla aktörer på ett marknadsmässigt rättvist sätt. Bolagets upptagningsområde för farligt avfall är allt från Sundsvall i söder till Kiruna i norr, vilket gör bolaget till en resurs för större delen av Norrland.

Bolaget tar emot förorenad jord, både farligt avfall och icke-farligt avfall, och sulfidjord från olika saneringss- och byggprojekt. Massorna kommer främst från större infrastrukturprojekt som byggs när Umeå växer och utvecklas.

Bolaget arbetar kontinuerligt med att utveckla verksamheten och verksamhetsområdet inom Umeå Eco Industrial Park. Det stärker bolagets kompetens och framåttänkande och främjar Umeås utveckling och expansion.

Bolaget har avsynat, efterbehandlat och avslutat majoriteten av kommunens gamla deponier. Bolaget utför fortfarande efterkontroll och provtagning på vissa av dem.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Under 2025 har bolaget tagit emot stora mängder förorenad jord, muddermassor och sulfidjord från olika saneringss- och byggprojekt. Massorna kommer främst från större infrastrukturprojekt som byggs när Umeå växer och utvecklas. Det innebär att verksamheten varierar från år till år. Intäkterna under 2025 var de högsta i bolagets historia bortsett från föregående år. Därmed minskade ändå resultatet jämfört med förra året på grund av den exceptionellt stora mängden avfall som togs emot 2024.

Bolaget har slutfört investeringar i ny lakvattendamm med tillhörande pumpstation (12 mnkr) och en ny avvattningsplatta (5 mnkr). Bolaget har också förnyat fordonsparken med mer miljövänliga fordon (2 mnkr).

Tabell 40. Översikt över verksamhetens utveckling för Dåva Deponi och Avfallscenter i Umeå AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	80	96	50	59	59
Rörelsens kostnader	−50	−46	−35	−27	−27
Resultat efter finansiella poster	31	57	13	28	28
Nettoinvesteringar	19	16	4	4	17
Självfinansieringsgrad (%)	183	377	343	777	181
Soliditet (%)	48	34	46	40	41
Långfristig låneskuld	-	-	–	–	–
Medelantal anställda	10	9	9	9	9

Umeå Parkerings AB (Upab) **www.upab.umea.se**

Styrelseordförande: Robin Enander
Verkställande direktör: Annika Ljungblad

Bolagets grunduppdrag

Umeå Parkerings AB	Bedömning
Upab ska tillhandahålla parkeringsanläggningar, driva parkeringsrörelse och parkeringsövervakning och teckna avtal om parkeringsfriköp på affärsmässiga grunder. Bolaget ska aktivt bidra till intentionerna i Umeå kommuns översiktsplan.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Upab arbetar kontinuerligt med att förbättra och utveckla sitt arbete att driva parkeringsrörelse och parkeringsövervakning. Arbetet sker i nära samarbete med bland andra kommunen, övriga fastighetsägare och blåljusverksamheter för att skapa en så tillgänglig och trygg stad som möjligt.

Bolaget arbetar ständigt med kundfokus när det gäller information, kundtjänst, digitala hjälpmedel och kundinterface. Stor fokus i år har varit att digitalisera och skapa operativ stabilitet i bolaget för att möta den snabba utvecklingen på marknaden. Det kommer att ge bättre data för att driva insikter, utveckling och kunskap. Arbetet kommer att fortsätta även under 2026.

Upab arbetar nära fastighetsägare, kommunstyrelsen (Mex) och byggnadsnämnden (Detaljplanering) för att erbjuda och säkra framtida exploateringar. De ekonomiska målen har nåtts.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

För Upab ökade intäkterna med 10 mnkr jämfört med föregående år. Avgiftsparkeringen, som utgör cirka 60 procent av bolagets intäkter, ökade i omsättning med 15 procent och i antal parkeringstillfällen med 12 procent jämfört med föregående år. Månadsabonnemang som motsvarar 25 procent av Upab:s intäkter ökade med 7 procent i omsättning. Ökningen beror på indexuppräkningar av pris, men till största delen på volymökningar.

Under året genomfördes följande betydande affärer: nyteckning av Samhällsbyggnadsbolagets (SBB) område på Umedalen, omförhandlat avtal för Åhlénstaket och utökat och förlängt avtal med Diös.

Investeringsbeslut togs av styrelsen i december för att bygga ett nytt parkeringshus vid Östra station.

Tabell 41. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Parkerings AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	130	120	112	105	92
Rörelsens kostnader	114	−104	−101	−90	−86
Resultat efter finansiella poster	17	16	11	15	5
Nettoinvesteringar	2	2	3	2	1
Självfinansieringsgrad (%)	1 047	1 187	520	850	785
Soliditet (%)	23	21	23	21	23
Långfristig låneskuld	98	97	96	100	102
Medelantal anställda	26	26	25	24	25

Västerbottens Museum AB www.vbm.se

Styrelseordförande: Anders Lidström
Verkställande direktör: Ulrica Grubbström

Bolagets grunduppdrag

Västerbottens Museum AB	Bedömning
Ändamålet med bolagets verksamhet är att vara länsmuseum i Västerbotten och bidra till samhället och dess utveckling.	i hög grad uppfyllt

Bilaga 1

Västerbottens Museum AB	Bedömning
Västerbottens museum ska verka för att en bred allmänhet kan ta del av regionens kulturarv i syfte att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning.	i viss grad uppfyllt
Bolaget ska iaktta god ekonomisk hushållning i verksamheten.	i hög grad uppfyllt
Verksamheten ska präglas av hög kunskap och kvalitet, mångfald, jämställdhet och tillgänglighet	i viss grad uppfyllt
Västerbottens museum ska samla, bevara, utveckla, levandegöra och öka tillgängligheten till länets materiella och immateriella kulturarv och därvid knyta samman historia, nutid och framtid.	i viss grad uppfyllt
Västerbottens museum ska utveckla museet som besöksmål.	i hög grad uppfyllt utifrån rådande förutsättningar
Västerbottens museum ska bidra till forskning och kunskapsuppbyggnad inom museets verksamhetsområden.	inte uppfyllt
Västerbottens museum ska ansvara för kulturmiljöverksamheten i egenskap av länsmuseum.	i hög grad uppfyllt
Västerbottens museum ska utifrån ett barnperspektiv utveckla verksamheten för barn och unga.	i hög grad uppfyllt
Västerbottens museum ska utveckla museet i ett nationellt och internationellt perspektiv.	inte uppfyllt
Västerbottens museum ska förvalta bolagets fastigheter samt därtill förvalta samlingarna och byggnaderna tillhörande Stiftelsen Västerbottens museums samlingar.	i viss grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Den främsta orsaken till att kraven i ägardirektiven inte uppnås är museets ekonomiska situation. Det krävs inte många oförutsedda händelser för att kostnaderna för bolagets fastigheter ska överskrida budget.

Tillgängligheten till kulturarvet begränsas genom att det inte finns ändamålsenlig förvaring av museets arkiv, föremål och fotografier. Därför finns inte heller möjligheten att fullt ut nå forskare och intresserad allmänhet. Museistyrelsen har inte prioriterat att utveckla museet i ett nationellt och internationellt perspektiv utan prioriterat att utveckla besöksmålet och museets regionala uppdrag.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Västerbottens museum redovisar ett positivt resultat för året som beror på återvunnen moms och en reglering av tidigare års projektskuld. Verksamheten är beroende av resultaten i den affärsdrivande verksamheten (kafé, programvaruutveckling och arkeologi) då anslagen från regionen och Umeå kommun inte täcker kostnaden för att bedriva basverksamheten.

Under året förnyades museets kompaktorsystem i fotoarkivet för att hantera ett omfattande arbetsmiljöproblem och förbereda för bättre förvaring av museet åtta miljoner bilder och filmer.

Ett flertal publika arrangemang har fullföljts under museets kvällsöppet. Sommarverksamheten på Gammlia har genomförts och stor publik kom till midsommarfirandet. Förberedelser och genomförande av den arkeologiska fältsäsongen har också präglat året.

Tabell 42. Översikt över verksamhetens utveckling för Västerbottens Museum AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	61	58	60	60	57
Rörelsens kostnader	−59	−57	−60	−58	−54
Resultat efter finansiella poster	2	1	0	2	3
Nettoinvesteringar	4	3	3	3	3

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Självfinansieringsgrad (%)	115	69	89	94	27
Soliditet (%)	46	44	46	45	43
Långfristig låneskuld	17	17	15	14	10
Medelantal anställda	57	59	60	59	59

Science Park i Umeå AB

Styrelseordförande: Urban Eriksson

Verkställande direktör: –

Bolagets grunduppdrag

Science Park i Umeå AB	Bedömning
Grunduppdraget i sin helhet	i viss grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Bolaget har sedan tidigare tagit viktiga steg för att skapa nya verksamhetslokaler. Det arbetet har sedan pausats enligt beslut från ägarna. Nu pågår ett arbete för att se över och ändra koncernstrukturen.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Science Park i Umeå AB:s verksamhet kommer att fusioneras med Uminova Innovation AB under inledningen av 2026. Det sker för att skapa en mer enhetlig inkubatorsverksamhet i kommunen.

Tabell 43. Översikt över verksamhetens utveckling för Science Park i Umeå AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	3	4	3	3	2
Rörelsens kostnader	−3	−3	−3	−2	−2
Resultat efter finansiella poster	1	1	1	1	0
Nettoinvesteringar	0	0	0	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	0	–	–	–	–
Soliditet (%)	93	61	64	25	16
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	0	2	1	1	1

Umeå Folkets Husförening u.p.a. www.umeafolketshus.se

Styrelseordförande: Ingela Wallrud

Verkställande direktör: Håkan Bäckström

Bilaga 1

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Umeå Folkets hus egna arrangemang som festivaler, vinluncher, Soul Train och öl- och vinmässan har under året haft högre besökarantal än tidigare. Bolagets fokus ligger på att fortsätta utveckla dessa evenemang för att skapa positiva effekter för stadens näringsidkare och invånare.

Årets investeringar uppgår till 3 mnkr och består främst av uppgraderingar av ventilation och teknikinventarier.

Tabell 44. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Folkets Husförening u.p.a.

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	76	78	83	71	52
Rörelsens kostnader	75	−74	−83	−70	−50
Resultat efter finansiella poster	1	4	0	1	0
Nettoinvesteringar	3	3	4	13	1
Självfinansieringsgrad (%)	100	100	100	57	100
Soliditet (%)	21	20	18	18	18
Långfristig låneskuld	81	85	85	88	76
Medelantal anställda	55	55	58	56	52

Umeå Hamn AB **www.umeahamn.se**

Styrelseordförande: Gunnar Dahlberg
Verkställande direktör: Patrik Mattsson

Bolagets grunduppdrag

Umeå Hamn AB	Bedömning
Bolagets verksamhet är att äga fastigheterna i Umeå hamn och tillhandahålla hamninfrastruktur för framför allt Kvarkenhamnar men även övriga verksamma i hamnområdet. Bolaget ska alltså inte bedriva egen hamnverksamhet utan endast fungera som så kallad landlord. I det ingår ansvar för att Umeå hamns fastigheter ska vara i sådant skick att hamnverksamheten kan utföras på ett ändamålsenligt sätt och för att vara beställarombud för investeringar i Umeå hamn.	i viss grad uppfyllt, upprustning av infrastrukturen pågår
Bolagets grunduppdrag uppdelat med bedömning per verksamhet/huvudprocess:	
Personalens omfattning och inriktning ska motsvara bolagets begränsade verksamhet. Samordning ska ske med övriga bolag och enheter inom Umeå kommunkoncern.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Utbyggnad och renovering av Umeå hamn tar tid. Hamnens delar rustas upp över tid med god planering och upprättad tidplan som i dagsläget sträcker sig till 2031.

Rollen som beställarombud är mer inriktad som beställare med daglig insikt i arbetet med hamnens utbyggnad.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Umeå Hamn AB äger från och med 2025 hela bolaget Kvarkenhamnar AB och bedriver inte längre hamnverksamheten i Vasa. Resultatet är bättre än föregående år på grund av volymökningar inom Kvarkenhamnar. Umeå hamn har lägre kostnader för reparation och underhåll på grund av

framflyttade och omvärderade åtgärder och lägre räntekostnader till följd av att investeringar har blivit senarelagda. De största investeringarna under 2025 är ny- och ombyggnad av Norra kajen (78 mnkr), renovering av färjepir, pelare och kassun (19 mnkr), farled (4 mnkr) och verksamhetsyta (4 mnkr).

Tabell 45. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Hamn AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	32	31	24	18	15
Rörelsens kostnader	−51	−103	−60	−47	−38
Resultat efter finansiella poster	−20	−72	−35	−29	−24
Nettoinvesteringar	122	32	35	151	217
Självfinansieringsgrad (%)	23	92	91	23	7
Soliditet (%)	10	11	13	9	7
Långfristig låneskuld	791	683	678	730	596
Medelantal anställda	1	1	1	1	1

Kvarkenhamnar AB

www.kvarkenports.com

Styrelseordförande: Gunnar Dahlberg

Verkställande direktör: Patrick Mattsson

Bolagets grunduppdrag

Kvarkenhamnar AB	Bedömning
Bolagets verksamhet ska ha till föremål att driva hamnrörelse i Umeå hamn med ett brett utbud av tjänster för transport- och sjöfartsnäringens behov, som vedertagna hamnoperationer och kompletterande service i form av lagring, godsadministration och spedition, förvaltning av lokaler och markanläggningar inom hamnområdet samt annan verksamhet med de föregående direkt sammanhängande. Bolaget är skyldigt att utföra uppdrag som bolaget tilldelas av sin ägare. Verksamheten ska bedrivas åt ägaren/i ägarens ställe.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Bolaget har klarat att öka sina godsvolymer och förbättrat sitt resultat jämfört med budget och föregående år.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Resultatet är betydligt bättre än föregående år och det beror främst på ökade godsvolymer. Från och med 2025 bedriver bolaget bara hamnverksamheten i Umeå. Bolaget har tecknat avtal med Stegra vilket kommer att ge ökade godsvolymer i hamnen.

Tabell 46. Översikt över verksamhetens utveckling för Kvarkenhamnar AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	93	114	106	100	93
Rörelsens kostnader	-103	−129	−118	−103	−97
Resultat efter finansiella poster	-10	−16	−13	−3	−4
Nettoinvesteringar	3	1	6	17	0
Självfinansieringsgrad (%)	0	0	0	0	0

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Soliditet (%)	26	20	28	36	44
Långfristig låneskuld	29	28	20	19	8
Medelantal anställda	25	37	37	34	31

Väven i Umeå AB **www.vaven.se**

Styrelseordförande: Fredrik Lundberg
Verkställande direktör: –

Bolagets grunduppdrag

Verksamheten består av att förvalta fastigheten Väven där kommunens stadsbibliotek finns. Byggnaden består av cirka 24 000 kvadratmeter lokalyta som fördelas på både kulturella och kommersiella verksamheter. Inga anställda finns i koncernen.

Väven i Umeå AB	Bedömning
Bolaget ska direkt och indirekt utföra byggnads- och anläggningsarbeten, äga, förvalta, hyra ut och bedriva handel med fastigheter och bedriva därmed förenlig rörelse.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Bolaget har under året i hög grad fullgjort grunduppdraget genom att ha tillhandahållit ändamålsenliga lokaler, bedrivit en hållbar och kostnadseffektiv förvaltning och genomfört strategiska investeringar som stärker fastighetsbeståndets funktion och värde.

Under året har särskilt fokus lagts på energioptimering, uppdatering av styrsystem och investeringar i energieffektiva lösningar, vilket bidrar till både minskad miljöpåverkan och förbättrad driftsekonomi. Styrelsen följer löpande upp hur väl uppdraget efterlevs och säkerställer att verksamheten bedrivs i linje med hyresgästernas behov och prioriteringar.

Nolia AB **www.nolia.se**

Styrelseordförande: Stefan Askenryd
Verkställande direktör: Jonas Dahlberg

Bolagets grunduppdrag

Nolia AB	Bedömning
Grunduppdraget i sin helhet	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Bolaget har fullföljt sitt grunduppdrag att arrangera mässor och konferenser för att bidra till en positiv utveckling av näringsliv, föreningsliv och samhällen i ägarkommunerna och i regionen.

Bilaga 1

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Nolia AB har genomfört 17 mässor och stora arrangemang under 2025 på ägarorterna och i övriga regionen. Bolaget har under året haft flera stora och små konferenser och externa arrangemang på konferensanläggningen i Umeå. Det inkluderar bland annat SEE Hållbarhetsvecka vilket bidrar till Umeås tillväxtmål.

Tabell 47. Översikt över verksamhetens utveckling för Nolia AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	36	48	45	49	21
Rörelsens kostnader	−35	−46	−49	−48	−25
Resultat efter finansiella poster	1	2	−3	1	−4
Nettoinvesteringar	0	1	1	1	0
Självfinansieringsgrad (%)	4	8	–	2	–
Soliditet (%)	51	59	41	66	56
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	63
Medelantal anställda	19	20	21	19	20

Norrlandsoperan AB **www.norrlandsoperan.se**

Styrelseordförande: Malin Malm

Verkställande direktör: Helle Solberg

Bolagets grunduppdrag

Norrlandsoperan AB	Bedömning
Norrlandsoperan ska bedriva produktion av opera, musik, dans, konst-utställningar, pedagogisk verksamhet och konsulentinsatser inom musik-, dans- och teaterlivet, samt därmed scenisk och kulturell verksamhet och annan publik sidoverksamhet. Verksamheten ska i huvudsak bedrivas i Umeå kommun och Västerbottens län.	i hög grad uppfyllt
Bolagets grunduppdrag uppdelade med bedömning per verksamhet/huvudprocess:	
Norrlandsoperan ska utifrån ett barnperspektiv utveckla verksamheten för barn och unga	i hög grad uppfyllt
Verksamheten ska kännetecknas av mångfald, jämställdhet, attraktionskraft och tillgänglighet	i hög grad uppfyllt
Norrlandsoperan ska verka för att en bred allmänhet kan ta del av verksamheten, i syfte att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning	i hög grad uppfyllt
Norrlandsoperan ska sträva efter en mycket hög konstnärlig kvalitet inom opera, musik och dans och i detta syfte verka i ett nationellt och internationellt sammanhang för att samverka och främja utbyten som bidrar till hög kvalitet i verksamheten.	i hög grad uppfyllt
Utifrån ett nationellt och internationellt perspektiv utveckla bolagets verksamhet	i hög grad uppfyllt
Vara en aktiv part i utvecklandet av Norrlands nätverk för Musikteater och dans	i hög grad uppfyllt
Utveckla pedagogisk verksamhet inom scenkonst, musik och dans	i hög grad uppfyllt
Använda och utveckla möjligheter för publik att ta del av opera, musik och dans via digitala lösningar	i hög grad uppfyllt
Inneha huvudmannaskapet för de regionala danskonsulentverksamheten Dans i Västerbotten	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Norrlandsoperan har under året genomfört verksamhet enligt fastställda mål, verksamhetsplan och budget för 2025. De konstnärliga och administrativa verksamheterna följer upp sina mål och

indikatorer under året i skriftlig rapport vilken ligger till grund för bedömningen av genomfört huvuduppdrag.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Genom samarbete under året med Malmö opera och Norrlands nätverk för musikteater och dans lyckades Norrlandsoperan nå ut till orter från Östersund upp till Kiruna med operaföreställningar. Den regionala verksamheten i Västerbotten var också präglad av försök att nå ut till nya och mindre orter. Norrlandsoperan verkade i alla regionens 15 kommuner under 2025 och ambitionen var att kunna erbjuda scenkonst inte bara till invånare i de större städerna.

I arbetet för att öppna upp operahuset i Umeå genomfördes ett antal nya evenemang med fritt inträde för att sänka tröskeln och skapa nyfikenhet hos både befintlig och ny publik. Bland annat genomfördes öppna repetitioner med Norrlandsoperans symfoniorkester och i augusti arrangerades Öppet hus riktat till barnfamiljer som gästades av cirka 1 100 besökare.

Tabell 48. Översikt över verksamhetens utveckling för Norrlandsoperan AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	136	134	131	132	125
Rörelsens kostnader	−137	−135	−132	−132	−124
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0
Nettoinvesteringar	−1	−1	0	1	−1
Självfinansieringsgrad (%)	–	–	–	–	–
Soliditet (%)	15	17	15	20	16
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	116	117	118	121	119

Kvarken Link Oy **www.kvarkenlink.com**

Styrelseordförande: Tomas Häyry
Verkställande direktör: Peter Ståhlberg

Bolagets grunduppdrag

Bolagets grunduppdrag är att säkerställa trafiken mellan städerna Umeå och Vasa. Bolaget äger färjan Aurora Botnia som trafikerar mellan Umeå och Vasa, medan dotterbolaget NLC Ferry Oy Ab har ansvarat för den operativa verksamheten mellan Umeå och Vasa.

Bedömning och motivering

Bedömning saknas.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Bolaget äger färjan Aurora Botnia som trafikerar sträckan Vasa–Umeå. Färjan är uthyrd till dotterbolaget NLC Ferry Oy som sköter om den operativa verksamheten på linjen. 5 februari 2026 övergår hela aktiestocken i dotterbolaget NLC Ferry Ab Oy till Stena Line Scandinavia AB. Under 2025

fördes förhandlingar om en försäljning av NLC Ferry Ab Oy och ett förköpsavtal skrevs i slutet av 2025. Fartyget Aurora Botnia kommer även i fortsättningen att trafikera mellan Vasa och Umeå, då ett nytt bareboat-avtal på tio år har ingåtts med den nya ägaren till NLC Ferry OY.

Resultatet för perioden överstiger föregående år med 110 mnkr och beror i sin helhet på att dotterbolaget NLC Ferry Oy betalade ut en utdelning på 111 mnkr under året.

Årets investeringar uppgår till 48 mnkr för utökad batterikapacitet ombord på Aurora Botnia.

Tabell 49. Översikt över verksamhetens utveckling för Kvarken Link OY

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	39	40	40	23	10
Rörelsens kostnader	−40	−41	−38	−36	−26
Resultat efter finansiella poster	110	0	1	−9	−1
Nettoinvesteringar	48	0	0	0	3
Självfinansieringsgrad (%)	306	–	–	–	–
Soliditet (%)	42	38	38	37	37
Långfristig låneskuld	640	725	701	703	681
Medelantal anställda	0	0	0	0	5

NLC Ferry OY **www.wasaline.com**

Styrelseordförande: Fredrik Lundberg
Verkställande direktör: Peter Ståhlberg

Bolagets grunduppdrag

Bedömning saknas.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Under 2025 har förhandlingar har förts och förköpsavtal har skrivits för en försäljning av NLC Ferry OY till Stena Line Scandinavia AB. Under 2026 kommer hela aktiekapitalet för NLC Ferry att flyttas till köparen. Under året minskade fraktvolymerna med 2 procent mot föregående år medan passagerarvolymerna ökade med 3 procent och fordonsvolymerna ökade med 3 procent. Omsättningen ökade med cirka 4 procent inom passagerarsegment och cirka 3 procent i ökning för fraktsegmentet.

Tabell 50. Översikt över verksamhetens utveckling för NLC Ferry OY

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	367	346	359	336	193
Rörelsens kostnader	−346	−314	−325	−301	−187
Resultat efter finansiella poster	25	34	37	35	6
Nettoinvesteringar	0	0	0	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	-	–	–	–	–
Soliditet (%)	14	62	62	63	73
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	124	129	129	118	104

Bilaga 1

Uminova Expression AB **www.expressionumea.se**

Styrelseordförande: Mikael Långström
Verkställande direktör, tillförordnad: Emil Hägglund

Bolagets grunduppdrag

Uminova Expression AB	Bedömning
Uminova Expression är en inkubator för kulturella och kreativa företag. Uppdraget är att stödja innovatörer från akademi och näringsliv i att utveckla affärsidéer till hållbara företag.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Bolaget har under perioden genomfört planerade aktiviteter, erbjudit affärsutvecklingsstöd till inkubatorbolag och initierat samarbeten mellan akademi, näringsliv och kultursektorn. Bolaget har genomfört sitt uppdrag och uppnått sina mål.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Bolaget har under året genomfört planerade aktiviteter, erbjudit affärsutvecklingsstöd till inkubatorbolag och initierat samarbeten mellan akademi, näringsliv och kultursektorn. För att bilda en mer enhetlig inkubatorsverksamhet i Umeå har beslut fattats om fusion mellan Uminova Expression AB och Science Park i Umeå AB.

Tabell 51. Översikt över verksamhetens utveckling för Uminova Expression AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	8	9	10	12	11
Rörelsens kostnader	−8	−9	−10	−12	−11
Resultat efter finansiella poster	1	0	0	0	0
Nettoinvesteringar	–	–	–	–	–
Självfinansieringsgrad (%)	–	–	–	–	–
Soliditet (%)	56	60	60	43	50
Långfristig låneskuld	–	–	–	–	–
Medelantal anställda	5	6	7	8	9

Uminova Innovation AB **www.uminovainnovation.se**

Styrelseordförande: Urban Eriksson
Verkställande direktör: –

Bolagets grunduppdrag

Uminova Innovation AB	Bedömning
Affärsutveckling av företagsidéer i Umeå och regionen kring Umeå med god teknikhöjd	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Inflödet av företagidéer under 2025 var 94, varav 25 idéer antogs till förinkubation och 5 till inkubatorn. I inkubatormiljön fanns under året cirka 40 affärsidéer och startupbolag i olika faser av utveckling.

Bolagen behöver kapital för att växa i tidiga skeden där annan typ av finansiering än ägarkapital är mycket viktig eftersom osäkerheten är stor och få riskkapitalbolag vill investera tidigt med högre risk. Under 2025 har Uminova Innovations affärsstöd inneburit att bolagen i miljön attraherat 127 mnkr i kapital varav 79 mnkr är ägarkapital från investerare.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Under våren 2025 fattades beslut att Uminova Innovation AB fusioneras med kommunens tre andra samägda inkubatorer. Det innebär att bolagen Umeå Biotech Incubator, Expression och Umeå Science Park kommer att upptas i Uminova Innovation.

Inflödet av företagidéer under 2025 uppgick till 94 styck varav 25 idéer antogs till förinkubation och fem till inkubatorn. I inkubatormiljön fanns under året cirka 40 affärsidéer och startupbolag i olika faser av utveckling. Under perioden har Uminova Innovations affärsstöd inneburit att bolagen i miljön attraherat 127 mnkr i kapital varav 79 mnkr är ägarkapital från investerare.

Tabell 52. Översikt över verksamhetens utveckling för Uminova Innovation AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	28	29	27	27	29
Rörelsens kostnader	−27	−29	−27	−27	−29
Resultat efter finansiella poster	1	0	1	0	0
Nettoinvesteringar	0	0	0	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	–	–	–	–	–
Soliditet (%)	24	21	19	18	18
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	13	16	16	17	18

Visit Umeå AB **www.visitumea.se**

Styrelseordförande: Peter Juneblad
Verkställande direktör: Gabriella Hed Vall

Bolagets grunduppdrag

Umeå kommunföretag AB	Bedömning
Visit Umeå AB är ett plats- och besöksutvecklingsbolag med huvudsakligt syfte att skapa livskvalitet och attraktionskraft för besökare och Umeåbor. Det görs genom att utveckla platsen och besökslivet till en händelserik och attraktiv plats som fler vill upptäcka, bo och verka på. Visit Umeås verksamhet ska, baserat på insikter och faktiska behov, utveckla attraktioner och upplevelser, värva och utveckla evenemang och möten, samt till dessa genomföra positionerande och besöksdrivande marknadsaktiviteter och kommunikation.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Under året har Visit Umeå värvat 12 stora möten till ett värde av cirka 39 mnkr som beräknas generera cirka 12 000 gästnätter de kommande åren. Arbetet har också bidragit till värvning av ett flertal nya evenemang som distrikts-SM i innebandy 2027–2031, Världscupen, Veteran-VM och Sverigecupen i skidorientering 2027, Rock the Night Festival 2026 med flera.

Arbetet med SM-veckan har fått stort utrymme under året. Visit Umeå har projektledningen av evenemanget och bidrar med grafisk kompetens och kommunikationskompetens.

Bolaget fortsätter att bidra till att utveckla naturturismen i Umeåregionen genom samordning och nära samverkan med länsstyrelsen, fritidsförvaltningen och Umeåregionens kommuner. Flera leder är nu restaurerade och skyltade i enlighet med det nationella ramverket. Arbetet förstärks genom marknadsföring. Ett nytt ledprojekt inom Interreg Aurora har startat under ledning av Region Västernorrland.

Två stora projekt avslutades 31 december: Västerbotten Sweden och Bothnian Coastal Route. Båda bedöms som framgångsrika och bolaget kommer under 2026 att jobba för att implementera lärdomar i ordinarie verksamhet och verka för en ny, stark projektansökan till Interreg Aurora.

Fokus på stadskärnan som den viktigaste mötesplatsen har under året inneburit en nystart av Stadskärneforum både på strategisk och operativ nivå. Tydliga fokusområden har identifierats och arbetet kommer att fördjupas framöver. Visit Umeå har bland annat genomfört en ny Rix FM-festival med rekordstort antal besökare och den nya kulturfesten Spelrum tillsammans med kulturförvaltningen.

Bolaget fortsätter att använda Responsible Tourism Program som verktyg för en mer hållbar utveckling av besöksnäringens aktörer i Umeåregionen. Verktyget har utvecklats så att det nu också kan appliceras på evenemangsarrangörer, vilket bidrar till arbetet med evenemangsplanen.

Under året har flera framgångsrika marknadsföringskampanjer genomförts bland annat med tema kultur, evenemang och en aktiv och kreativ livsstil. Visit Umeå har starka kanaler och kan nå närmarknader och lokalbefolkning på ett bra sätt.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Visit Umeå fortsätter att nå målet att intäkterna ska möta kostnaderna för året. En viktig indikator för Visit Umeås arbete är antalet gästnätter i Umeå. Under 2025 registrerades preliminärt 772 000 gästnätter vilket är cirka 3 procent fler än föregående år och väldigt nära rekordåret 2023 (775 000).

Tabell 53. Översikt över verksamhetens utveckling för Visit Umeå AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	18	16	17	16	15
Rörelsens kostnader	−18	−16	−17	−16	−15
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0
Nettoinvesteringar	–	–	–	–	–

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Självfinansieringsgrad (%)	–	–	–	–	–
Soliditet (%)	22	21	21	15	10
Långfristig låneskuld	–	–	–	–	–
Medelantal anställda	12	11	10	10	12

Umeå Biotech Incubator AB (UBI) **www.ubi.se**

Styrelseordförande: Urban Eriksson

Verkställande direktör, tillförordnad: Peter Jacobsson

Bolagets grunduppdrag

Umeå Biotech Incubator AB	Bedömning
”Bolaget ska tillhandahålla tjänster avseende förädling och utveckling av affärsidéer inom Life Science med fokus på läkemedel, diagnostik, medicinteknik, eller andra medicinska och/eller biologiska applikationsområden.” (uppdragsavtal, januari 2018)	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Umeå Biotech Incubator AB (UBI) arbetar i enlighet med grunduppdragen från respektive ägare; Umeå universitet Holding AB, Region Västerbotten och Umeå Kommunföretag AB.

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

UBI:s verksamhet består av affärsstöd, mötesplatser, labb-infrastruktur och nationell nod. UBI har under 2025 stöttat 19 affärsidéer i fyra olika inkubatorfaser och coachat cirka tio affärsidéer. UBI är halvvägs genom regionalfondsprojektet *Life Science City* som är ett treårigt projekt. Projektet innebär att stödja idébärare att transformera kunskap till affärspotential och ge affärsstöd till företag och därmed öka deras innovationskraft samt bygga attraktiva företag. UBI har också genomfört studiebesök för att bygga nätverk och gynna lokala företag och olika investerarmöten för att skapa möjligheter till investeringar i regionen.

Tabell 54. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Biotech Incubator AB

mnkr	2025	2024	2023	2022	2021
Rörelsens intäkter	17	16	18	18	18
Rörelsens kostnader	−18	−16	−19	−17	−18
Resultat efter finansiella poster	−2	0	−1	1	0
Nettoinvesteringar	0	0	0	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	–	–	–	–	–
Soliditet (%)	71	70	71	63	61
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	9	11	14	14	15

Bilaga 2. Rapportering av nämndernas grunduppdrag

Nämndernas grunduppdrag följs upp inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning. Det görs genom att respektive nämnd lämnar en rapport med bedömning av hur väl de har lyckats med sitt grunduppdrag.

Nedan är en sammanfattning av nämndernas bedömning av hur grunduppdraget har genomförts under 2025. Av totalt 16 nämnder redovisar 13 att grunduppdraget har uppfyllts i hög grad och tre att det har uppfyllts i viss grad. Redovisning per nämnd återfinns på följande sidor.

Nämnd	Bedömning
Kommunstyrelsen	i hög grad uppfyllt
Byggnadsnämnden	i hög grad uppfyllt
Fritidsnämnden	i hög grad uppfyllt
För- och grundskolenämnden	i hög grad uppfyllt
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	i hög grad uppfyllt
Individ- och familjenämnden	i hög grad uppfyllt
Kulturnämnden	i hög grad uppfyllt
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	i hög grad uppfyllt
Personalnämnden	i hög grad uppfyllt
Tekniska nämnden	i hög grad uppfyllt
Valnämnden	i hög grad uppfyllt
Äldrenämnden	i viss grad uppfyllt
Brand och räddningsnämnden (gemensam nämnd)	i viss grad uppfyllt
IT-kapacitetsnämnden (gemensam nämnd)	i hög grad uppfyllt
PA-nämnden (gemensam nämnd)	i hög grad uppfyllt
Överförmyndarnämnden (gemensam nämnd)	i viss grad uppfyllt

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar kommunens verksamheter och ekonomi samt följer upp och rapporterar utvecklingen i kommunens verksamheter till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsens verksamhet bedrivs i en förvaltning, stadsledningskontoret, som leds av stadsdirektör.

Nämndens grunduppdrag

Kommunstyrelsen	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Utifrån direktiv från kommunfullmäktige har styrelsen konkretiserat sin planering i en verksamhetsplan för 2025. Bedömningen av grunduppdraget vilar på i vilken grad verksamhetsplanen har verkställts (det finns en separat uppföljning). Då väsentliga delar i verksamhetsplanen är genomförda eller i hög grad uppfyllda bedöms grunduppdraget vara i hög grad uppfyllt.

Bilaga 2

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

I tabellen nedan redovisas väsentliga delar av kommunstyrelsens grunduppdrag och resultat av genomförande.

Uppföljning	Resultat	Bedömning
Styrning, ledning och samordning		
Genomförande av styrelsens uppsiktsplikt (extern revisionsgranskning)	Uppsiktsplikten tillgodoses genom kontinuerlig kontroll av fasta moment samt genom tillämpning av rutin för avvikelsehantering ekonomi och genom inhämtande av information fr bolag, nämnder och övr. verksamhet. Beredning av förslag till förstärkning och formalisering av kommunstyrelsens uppsiktsplikt sker i enlighet med beslut i kommunstyrelsen per 11 november.	i hög grad uppfyllt
Genomförande av övergripande planerings- och uppföljningsprocess	Kommunfullmäktige har fått information och relevanta beslutsunderlag. Revidering av riktlinje pågår bland annat kring översyn av investeringsprocessen.	i hög grad uppfyllt
Efterlevnad god ekonomisk hushållning	God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella mål och verksamhetsmässiga grunduppdrag uppnås. Kommunstyrelsens följer upp ekonomin månadsvis och nämndernas grunduppdrag i samband med delårsbokslut och årsbokslut. Arbete pågår med att ta fram långsiktiga finansiella mål, samt att arbeta in de nya riktlinjerna för god ekonomisk hushållning i riktlinjer för bland annat planering och uppföljning.	i hög grad uppfyllt
Ansvar som anställande myndighet	Avtalsrörelse avslutades utan konflikter och i tid. Lönekartläggning visar inte på några osakliga löneskillnader relaterat till kön. Chefsstöd och traineeutbildningar genomförs med gott resultat.	i hög grad uppfyllt
Beredning inför och uppföljning av kommunfullmäktiges beslut		
Efterlevnad riktlinje för styrdokument	Implementerad process (översyn 2 ggr/år) leder till mer aktuella och relevanta styrdokument och bättre översikt över helheten. Arbete pågår med uppföljning och koppling till ordinarie uppföljningsprocess.	i hög grad uppfyllt
Uppföljning av motionshantering	Sammanställning av motioner som är under beredning har redovisats till KF i april och oktober 2025. Motionshanteringen håller sig inom den stipulerade tiden (ett år), med ett undantag.	i hög grad uppfyllt
Utveckling av strategiskt viktiga områden		
Uppföljning av inriktningsmål i delårs- och årsrapport	Bedömning av måluppfyllelse och resultat är tillställda fullmäktige. Fördjupad uppföljning och kunskapsunderlag finns även på externwebben.	i hög grad uppfyllt
Utveckling av modell för programhantering	Tydligare ledningsstruktur med starkare beslutsmandat. Ansvar för mål har blivit tydligare på nämnds och bolagsnivå. Ett program har fått tydligare fokus inför 2026.	i hög grad uppfyllt

Fokusområden

Förutom återkommande delar av grunduppdraget har förvaltningen jobbat med ett antal gemensamma fokusområden under året. Det handlar till exempel om att öka kontinuitet och försörjningsförmåga utifrån ett beredskapsperspektiv, skapa förutsättningar för mer datadrivna arbetssätt, utmaningar kring kompetensförsörjning, stärka kapaciteten för klimatomställning och stärka Umeås position som norra Sveriges största stad.

Andra händelser av vikt

Kommunstyrelsen har enligt beslut i kommunfullmäktige ansvar för kommunens visselblåsarfunktion. Visselblåsarfunktionen har under stor del av året stått utan styrgrupp vilket medfört att inkomna ärenden inte har hanterats.

Under våren 2025 beslutades om en oberoende granskning av visselblåsarfunktionen. Utifrån granskningen har kommunstyrelsen hösten 2025 beslutat om ett antal uppdrag för att återupprätta förtroende och ändamålsenlighet i kommunens visselblåsarfunktion och en tillfällig förstärkt styrgrupp har utsetts av kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott. Förslag till riktlinje för Umeå kommuns visselblåsarfunktion kommer att presenteras för kommunstyrelsen under våren 2026 och därefter ska varaktig organisation implementeras.

Central krisledning aktiverades för att omhänderta konsekvenserna och samordna den interna hanteringen av en cyberattack som drabbade leverantören Miljödata under augusti. Efter ett par veckor var det fastställt att Umeå kommun var förskonade från läckta personuppgifter och krisledningen avvecklades.

Byggnadsnämnden

Nämndens grunduppdrag

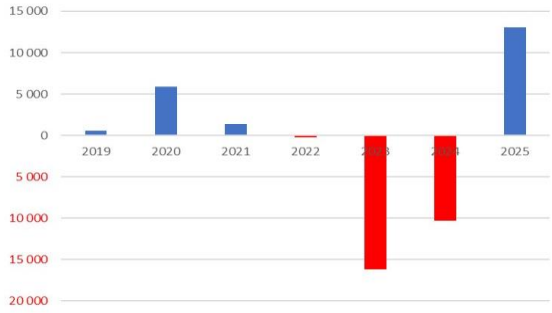
Byggnadsnämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Nämndens uppföljning enligt styrmodellen sker i perspektiven; kund, verksamhet, ekonomi och personal. Verksamhetsuppföljningen visar som helhet en leverans i enlighet med grunduppdraget.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Nämnden tog under 2024 fram en handlingsplan för en budget i balans senast 2026. En lång rad av åtgärder har vidtagits vilket har påverkat verksamheten på olika sätt. Sammanfattningsvis har ekonomiska besparingar gett effekt och nämnden har en budget i balans redan vid utgången av 2025. Bilden nedan visar nämndens bokslut 2019–2025.

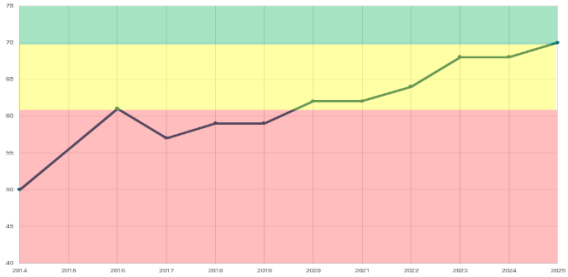

Nämndens deltar sedan drygt tio år tillbaka i Insikt, en servicemätning som genomförs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) för att mäta kvaliteten på kommunernas myndighetsutövning. Fördelar med Insikt:

- Frågorna avser endast faktorer som kommunerna själva har ansvar för och kan påverka.
- Det är endast företagare som haft en kontakt med kommunen som deltar.

- Resultaten utgör ett konkret verktyg för förbättringsarbete.
- Kommunen ser resultaten i webbportalen i nära anslutning till fattat beslut.
- Undersökningen möjliggör jämförelser över tid och med andra kommuner.

Nämnden har två områden som mäts i Insikt; bygglov och fastighetsbildning. I bilden till höger visas resultatet för bygglov från 2014−2025. Från ett läge där företagen gav verksamheten låga betyg har bygglov nu för första gången fått bedömningen höga betyg (70).

Fritidsnämnden

Nämndens grunduppdrag

Fritidsnämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Fritidsnämnden har under perioden verkställt sitt grunduppdrag helt eller i hög omfattning i enlighet med planeringsdirektivet, nämndens verksamhetsplan och givna förutsättningar. För en mer utförlig redovisning hänvisas till fritidsnämndens rapport för januari–december 2025.

Fritid bad har under året bedrivit verksamhet och hållit anläggningarna öppna enligt plan med undantag för Storsjöhallen och Hemgårdens bad och gym. I Storsjöhallen genomfördes ett planerat renoveringsarbete av bassängen vilket medförde en stängning under en begränsad period. I samband med renoveringen upptäcktes förekomst av legionella, vilket resulterade i en förlängd stängning av bad- och omklädningsutrymmen under cirka tre och en halv månad. Hemgårdens anläggning har varit stängd sedan juni till följd av planerad ombyggnation.

Fritid drift har haft samtliga anläggningar öppna i enlighet med fastställda säsongslängder och öppettider. Under slutet av vårsäsongen utökades allmänhetens tider i takt med att föreningslivets bokningar minskade. Under sommaren genomfördes särskilda satsningar på friluftsliv, motionsspår och strandbad. Den varma sommaren medförde en markant ökad belastning på strandbaden vilket hanterades genom tillförande av extra resurser och omprioriteringar. Under sommaren installerades även en tillgänglighetsanpassad brygga vid Nydalabadet.

Föreningsbyrån har under året handlagt samtliga stöd inom ramen för *Umeå kommuns stöd till ideella föreningar* samt övriga stöd som kommunen tillhandahåller. Dessa stöd utgör grunden för nämndens uppdrag och är avgörande för att möjliggöra ett brett och varierat aktivitetsutbud i hela kommunen. Utöver detta har flera samverkans- och rådgivningsmöten genomförts med föreningslivet. Vidare har lotteritillstånd beviljats i enlighet med spellagen samt Spelinspektionens riktlinjer och rekommendationer.

Fritid unga har under perioden genomfört cirka 2 600 mötestillfällen under kvällstid inom ramen för öppen verksamhet. Samtliga tillfällen har varit kostnadsfria och erbjudit trygga och drogfria mötesplatser. Inom ramen för *Fritid för alla* har öppen verksamhet bedrivits vid 103 tillfällen och därutöver har arrangemang och resor genomförts. Samverkan har skett med skola, socialtjänst och polis, dels inom ramen för samverkansforumet SSPF, dels genom främjande kontakter och verksamhetsbesök mellan aktörerna.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Arbetet med *Umeå Summer Zone* inleddes under årets första tertial med målet att skapa en trygg, inkluderande och levande aktivitetsyta som erbjuder meningsfulla sommarlovsaktiviteter för alla åldrar. Testverksamhet genomfördes under tre veckor i juli på Nydala där två fritidsledare i samverkan med föreningslivet erbjöd aktiviteter som cirkus, basket och boule.

Under 2025 ökade antalet besök på Fritid ungas mötesplatser med cirka 19 000 jämfört med föregående år. Flera åtgärder som initierades under hösten bedöms ha bidragit till den positiva utvecklingen. Andelen flickor och ickebinära uppgick till 36 procent vilket är en ökning jämfört med 2024 då motsvarande andel var 34 procent.

Fritid unga har under året samverkat med Kulturskolan kring utformningen av Hamnmagasinets lokaler. Arbetet har genomförts i nära samarbete med Fastighet och anlitade arkitekter.

Förberedelsearbetet inför SM-veckan vinter 2026, ett kommunövergripande arrangemang, har bedrivits under året med fokus på anpassning av anläggningar och samordning med berörda aktörer.

Under hösten övergick Navet till fastighetsförvaltningens drift, medan Inab fortsatt kvarstår som fastighetsägare.

För- och grundskolenämnden

Nämndens grunduppdrag

För- och grundskolenämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	i hög grad uppfyllt
Nämndens grunduppdrag med bedömning per verksamhet:	
Förskola	i hög grad uppfyllt
Grundskola	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

För- och grundskolenämnden bedömer att grunduppdraget i hög grad är verkställt för både förskola och grundskola enligt reglementets krav. Nämnden har säkerställt att alla barn i kommunen har tillgång till förskola, pedagogisk omsorg, skolgång och fritidshem i både kommunala och fristående verksamheter, samt fördelat resurser enligt principen om lika villkor. Skolpliktsbevakning, samverkan med fristående aktörer och tillsyn av fristående förskolor har genomförts, och nämnden har genom ledning och samordning utvecklat det kommunala skolväsendet i enlighet med gällande lagstiftning.

Uppföljning av grunduppdraget sker via tertialrapporter, styrkort, verksamhetsplan, kvalitetsrapport och intern kontroll enligt beslutat årshjul.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

28 april fattade kommunfullmäktige beslut om att dela utbildningsförvaltningen i en för- och grundskoleförvaltning respektive gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltning. Arbetet med organisationsförändringen mot en funktionell för- och grundskoleförvaltning har därför slutförts. De anpassningar på huvudmannanivå som samverkades med de fackliga organisationerna ryms inom tilldelad budget. Den nya förvaltningen träder i kraft från och med 1 januari 2026.

Umeå kommuns senaste befolkningsprognos P25 visar en fortsatt lägre tillväxttakt på grund av färre födda barn, vilket har intensifierat omställningsarbetet inom förskolan och kommer att påverka nämndens arbete under flera år. Det lägre barnafödandet innebär cirka 200 färre förskolebarn i augusti 2026 jämfört med augusti 2024, särskilt eftersom betydligt fler lämnar förskolan för förskoleklass än antalet ettåringar som börjar. Detta har lett till att tre förskolor och en en-avdelningspaviljong avvecklats under året, samtidigt som fler avdelningar har ofyllda barngrupper som skapar underskott. Ett omfattande personalrelaterat omställningsarbete har därför börjat och kommer att prägla nämndens arbete under flera år framåt.

Studieresultat för elever i årskurs 9 läsåret 24/25 visar att behörighet till gymnasieskolans nationella yrkesprogram ligger oförändrat på 90 procent jämfört med föregående läsår.

Den andra december genomfördes en utbildningsinsats tillsammans med polismyndigheten för samtliga chefer och rektorer i för- och grundskola. Målet var att stärka förskolans och skolans avgörande roll i det förebyggande arbetet mot gängkriminalitet, infiltration och otillbörlig påverkan.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Nämndens grunduppdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	i hög grad uppfyllt
Nämndens grunduppdrag med bedömning per verksamhet/kärnprocess:	
Gymnasieskola	i hög grad uppfyllt
Vuxenutbildning	i hög grad uppfyllt
Arbetsmarknad	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bedömer att grunduppdraget i hög grad är uppfyllt utifrån nämndens verksamhet, åligganden och övriga uppgifter enligt fastställt reglemente.

Nämnden har säkerställt att alla ungdomar och unga vuxna i kommunen har tillgång till utbildning via kommunens fyra gymnasieskolor, fristående verksamheter eller genom insatser inom det kommunala aktivitetsansvaret. Resurser har fördelats till både egen och fristående verksamhet enligt

principen om lika villkor. Nämnden har i enlighet med sitt ansvar medverkat i att planera och dimensionera gymnasie- och kommunal vuxenutbildning inom samverkansområdet.

Uppföljning av grunduppdrag, mål och övriga uppgifter sker genom huvudmannarapporter, styrkort, tertialrapporter och intern kontroll. Verksamheterna arbetar utifrån årliga aktivitetsplaner som följs upp regelbundet. Resultatmått kopplade till grunduppdraget används för att följa utvecklingen och jämförelser görs där det är möjligt även nationellt. Samtliga mått är möjliga att följa över tid.

Inom det kommunala aktivitetsansvaret har insatserna riktats mot ungdomar 16–19 år som varken arbetar eller studerar, med syfte att stärka deras möjligheter att återuppta gymnasiestudier eller gå vidare till annan meningsfull sysselsättning.

Vuxenutbildningen har bedrivits med målet att öka studerandes möjligheter till arbete, vidare studier och inkludering, i nära samverkan med näringsliv och myndigheter. I enlighet med nationella krav på arbetsmarknadsstyrd dimensionering har Umeå kommun fördjupat samarbetet inom Västerbottensvux, som nu omfattar 17 kommuner. Detta regionala avtal säkrar ett likvärdigt utbildningsutbud och möjliggör gemensamma ansökningar om statsbidrag för yrkesutbildningar, vilket stärker regionens kompetensförsörjning.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

En stor omorganisation har inletts under hösten 2025 efter att kommunfullmäktige fattade beslut om att tidigare utbildningsförvaltningen ska delas i två. Ett omfattande arbete har skett för att nämnden från och med 1 januari 2026 fullt ut ska ha en egen förvaltning.

Under hösten 2025 samlades vuxenutbildningens verksamheter i det nya Vuxenutbildningens hus som skapar en sammanhållen utbildningsmiljö och ökar samverkan. Utbildningsutbudet har också stärkts genom starten av en ny yrkeshögskoleutbildning till byggnadsvårdsingenjör.

Arbetsmarknadsenheten har fortsatt erbjudit arbetsrehabiliterande insatser för att stärka individers väg mot egen försörjning och aktivt samhällsdeltagande. Byggåterbruket, som invigdes i januari, har utvecklats och erbjuder nu tränings- och praktikplatser. Verksamheten bidrar både till målet om en klimatneutral stad och till ökad social hållbarhet.

Nämnden har även arbetat för god integration och stärkt samverkan inom kommunen när det gäller mottagande av nyanlända. Arbetet har omfattat bostadsförsörjning, etableringsinsatser och mottagande av skyddsbehövande från Ukraina.

Brottsförebyggande arbete och trygghetsskapande insatser

Förvaltningen har aktivt medverkat i Umeå kommuns brottsförebyggande arbete inom ramen för satsningen *Umeå växer tryggt och säkert*.

Trygghet och säkerhet

Från och med 1 juli 2025 införs nya bestämmelser i skollagen (kap. 6 a) avseende beredskap för allvarliga våldssituationer och regler för tillträde till skolenhet.

UP2-projektet och närvaroarbete

UP2-projektet (2023–2025), i samverkan med SKR, har haft fokus på förebyggande närvaroarbete och stöd för elever som har avbrutit sina studier. Projektet slutredovisades i december 2025.

Resultat och gymnasieval

Andelen avgångselever med gymnasieexamen har minskat något jämfört med föregående läsår, från 91,1 procent till 90,4 procent (källa: Umeå kommun, Edlevo). Även genomsnittligt meritvärde har sjunkit, från 14,38 till 14,18 poäng. En gymnasieexamen är en viktig skyddsfaktor för framtida livsvillkor och även om resultaten har försämrats något ligger de fortsatt på en hög nivå. Gymnasievalet avslutades i maj och andelen elever som har valt en kommunal gymnasieskola ökade från 76,9 till 77,4 procent.

Samverkan och dimensionering av gymnasial utbildning

Ny bestämmelse i skollagen innebär att planering och dimensionering av gymnasial utbildning från och med 2025 ska utgå från både elevers efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Det ställer ökade krav på regional samverkan genom primära och sekundära samverkansavtal.

Implementering av Gy25

Arbetet för att införa ämnesplaner enligt Gy25 pågår och påverkar både gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning genom förändrade strukturer för planering, undervisning och uppföljning.

Ferieverksamhet

Ferieverksamheten har haft fortsatt högt söktryck med 947 inkomna ansökningar (478 pojkar och 469 flickor). Av dessa deltog 92 ungdomar i ferieskolan. Samtliga ungdomar födda 2008 som ansökte i tid erbjöds feriearbete.

Lägenhetsadministration

Under året fattades beslut om att teknik- och fastighetsförvaltningen ska överta ansvaret för lägenhetsadministrationen från integrationsverksamheten och planering för att genomföra det har börjat.

Arbetsmiljö

Förvaltningen har fortsatt fokus på arbetsmiljöfrågor. Samtliga chefer har utbildats i arbete med egenkontrollplaner och relevant material har tagits fram och gjorts tillgängligt.

Bilaga 2

Individ- och familjenämnden

Nämndens grunduppdrag

Individ- och familjenämnden	Bedömning
Uppdraget är att tillgodose behov av stöd och omsorg inom socialtjänstens lagstadgade ansvarsområde för att stärka och trygga den enskilde att leva ett självständigt liv. Socialtjänsten arbetar förebyggande för att främja jämlika levnadsvillkor	i hög grad uppfyllt
Aktiviteter i grunduppdraget:	
Systematiskt kvalitetsarbete	i viss grad uppfyllt
Förebyggande arbete	i hög grad uppfyllt
Myndighetsutövning	i hög grad uppfyllt
Verkställande av insatser	i hög grad uppfyllt
Planerade åtgärder/områden 2025	i hög grad uppfyllt
Kvalitet och utveckling i delprocesserna	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Nämnden har under 2025 verkställt sitt grunduppdrag i hög omfattning. Majoriteten av aktiviteterna i grunduppdraget har bedömts som i hög grad uppfyllda (se bilaga) och de flesta planerade åtgärderna för året har genomförts eller pågår enligt plan. Nämndens systematiska kvalitetsarbete beskrivs i kvalitets- och patientsäkerhetsberättelserna som fastställs i februari. Där beskrivs det kvalitets- och patientsäkerhetsarbete som har skett under året. Det har blivit tydligt att det finns behov av att förbättra delar av nämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Arbete pågår för att åtgärda det. I enlighet med nya socialtjänstlagens intentioner har stort fokus varit på att utveckla och stärka det förebyggande arbetet i samtliga verksamheter. Nämnden har sedan tidigare ett stort antal lätt tillgängliga insatser för medborgare att ta del av, bland annat i form av gruppaktiviteter/stödgrupper. Nämndens myndighetsutövning har under året genomförts på en hög nivå. Både anmälningar och utredningar som gäller barn/unga har i hög grad hanterats och handlagts i tid under året. Nämnden har sammantaget i hög grad kunnat verkställa beslutade insatser under året. Utvecklingen är positiv och de åtgärder som vidtagits ger resultat. Det finns fortsatta svårigheter att verkställa vissa beslut.

Nämnden hade inför året planerat ett antal övergripande åtgärder inom olika områden. De flesta av dessa är genomförda eller pågår enligt plan. En del har inte kunnat genomföras enligt plan. Det handlar bland annat om översättning av brukarundersökningar till minoritetsspråk som finns inom kommunens förvaltningsområde, något som inte har varit möjligt att genomföra på grund av svårigheter att hitta översättare. Det handlar också om åtgärder för att stärka förutsättningar för inkluderande arbetssätt, varav endast en del har kunnat genomföras under året, och om byte av verksamhetssystem som beskrivs ytterligare under *Väsentliga händelser*.

Nämndens grunduppdrag är uppdelat i åtta delprocesser och kvalitet och utveckling följs. Samtliga delprocesser bedöms utvecklas i positiv utveckling i förhållande till processmålen. Det beskrivs utförligare nedan, under *Verksamhetens utveckling*.

Bilaga 2

Verksamhetens utveckling – kvalitet och utveckling i processerna

Ge stöd och service enligt LSS: Positiv utveckling**.** Verkställandegraden av beslut enligt LSS har ökat i jämförelse med 2024, främst på grund av att flera LSS-boenden har startats. Men, det är fortfarande svårt att verkställa beslut om kontaktperson och ledsagning. Förvaltningen har under året vidtagit åtgärder som förväntas ge resultat under 2026. Arbetet för att utveckla forum och form för LSS-samverkan mellan Umeå kommun och intresseföreningar för LSS har utvecklats positivt under året. Flera aktiviteter pågår när det gälleområdet barnrättsfrågor. För att öka barns delaktighet har en brukarenkät som är riktad till barnverksamhet tagits fram under året. Som en del i nämndens jämställdhetsarbete har verksamheterna analyserat könsfördelning för beslut som inte är verkställda inom LSS. I analysen har man inte funnit några omotiverade skillnader mellan könen som föranleder åtgärder.

Ge stöd, skydd och omsorg till barn, unga och familj: Positiv utveckling. Uppföljning visar på förbättring i flertalet mått sedan 2024. Prioriteringar har varit nödvändigt under året, trots det har arbete pågått i alla planerade aktiviteter och ett stort antal av dem har genomförts. Verksamheterna tar stöd av varandra, den interna samverkan har stärkts och målgruppens behov sätts i fokus. Arbetet i några verksamheter med att tydligare synliggöra barnets perspektiv har gett resultat. Inom *UVTS* har nämnden stått för 12 av de 46 aktiviteterna i den gemensamma aktivitetsplanen. Arbetet går helt i linje med omställningen till ny socialtjänstlag och samtliga tolv aktiviteter har pågått, men i olika omfattning. Arbetet för att minska placeringar har fortsatt genom att bland annat förstärka nätverksarbetet och systematisera den interna uppföljningen av de placerade barnen och genom att utveckla insatser på hemmaplan.

Ge råd och stöd i samt handlägga familjerättsliga ärenden: Positiv utveckling. Familjerätten har haft barnsamtal eller träffat barn i alla de ärenden där det bedömts lämpligt, vilket är mycket positivt utifrån ett barnrättsperspektiv och i linje med målet om att barns bästa ska vara avgörande i frågor som rör vårdnad, boende och umgänge. Processens planerade aktiviteter har genomförts enligt plan och familjerätten har bland annat arbetat för att samordna familjerättsliga ärenden med barnskyddsutredningar.

Tillgodose behov av stöd i boende under skolgång till vissa elever vid Rh-gymnasium: Positiv utveckling. Verksamheten har bland annat arbetat för att se över strukturer för delaktighet och medskapande för eleverna och för att utveckla systemstöd för dokumentation.

Ge stöd, skydd och omsorg till vuxna: Positiv utveckling. Nämnden har fortsatt arbeta med insatser för att möta behov av stöd på hemmaplan och har bland annat öppnat en lågtröskelverksamhet kallad Kraftverket, skapat utslusslägenheter till Bryggans sociala boende, formaliserat samverkan kring tandvård till personer i utsatthet och fortsatt utveckla boendestödet. Några aktiviteter har inte genomförts enligt plan, bland annat Bostad först som införs under våren 2026.

Ge stöd till självförsörjning och ge ekonomiskt bistånd: Positiv utveckling. Försörjningsstödet har under året arbetat intensivt med nya socialtjänstlagen genom bland annat telefonmottagning,

delaktighet i lågtröskelverksamheten Kraftverket samt att tillgängliggöra stödet på nya arenor. Arbetet med att införa barnkonsekvensanalyser vid beslut som kan påverka barn har fortsatt och kommer att utvecklas ytterligare under 2026. Sedan december har försörjningsstödet två handläggare som arbetar med felaktiga utbetalningar och försörjningsstödet ingår i ett nationellt nätverk för att förebygga välfärdskriminalitet. Samtliga aktiviteter i verksamhetsplanen har genomförts enligt plan och de mått som följs visar i stort på en positiv utveckling. Men, det finns tecken på att arbetsmarknaden i Umeå har försämrats, vilket ger effekter på behovet av ekonomiskt bistånd.

Erbjuda familjerådgivning: Positiv utveckling. Andel som blivit erbjuden rådgivning inom en månad är på fortsatt låg nivå, även om det har skett en marginell ökning under året. Insamlad statistik visar också att väntetiderna för att få familjerådgivning har minskat över tid. De planerade aktiviteterna för året har genomförts enligt plan. Familjerådgivningen har arbetat med att följa väntetiderna och sett över nuvarande arbetssätt. Det har bland annat resulterat i att testa en ny samtalsmetod som bland annat förväntas bidra till ökad tillgänglighet.

Erbjuda hälso- och sjukvård: Positiv utveckling. Flera aktiviteter inom HSL syftar till att arbeta mer preventivt och förebyggande utifrån ett brukarperspektiv. Ett exempel är ett pågående arbete för att stärka teambaserade arbetssätt inom arbetsgruppen. Samtliga resultatmått inom processen har positiva resultat. När det gäller VHU har samtliga personer i aktuellt åldersintervall identifierats och alla utom två personer har erbjudits hälsoundersökning. Bedömning att undanta dessa två är grundade på de enskildas individuella behov. Två årliga undersökningar har införts, varav den ena har fokus på tillgänglighet och den andra bemötande. Analys av tillgänglighetsundersökningen visade vissa skillnader i kön som har hanterats under året och följs upp under 2026.

Väsentliga händelser

Nämndens åtgärder för budget i balans

Under året har förvaltningen fortsatt verkställandet av de effektiviseringsåtgärder som nämnden beslutade om i december 2023. De positiva effekter som kunde konstateras före sommaren har bestått under hösten, vilket har bidragit till en successiv förbättring av nämndens ekonomiska resultat.

Brist på verksamhetsanpassade lokaler

Nämndens behov av verksamhetsanpassade lokaler, både verksamhetslokaler och administrativa lokaler, har inte kunnat tillgodoses i tillräcklig omfattning. Det påverkar nämndens förutsättningar att fullgöra sitt grunduppdrag. För att åtgärda situationen vidtas insatser på flera nivåer. Åtgärderna har under året gett positiva resultat, bland annat genom en ökad leverans av boenden. För daglig verksamhet kvarstår svårigheter att verkställa beslut på grund av bristande lokalyta. När det gäller administrativa lokaler råder ökad trängsel, brist på mötesrum och begränsade möjligheter för vissa verksamheter att utöka sin verksamhet, till exempel Centrum mot våld.

Omställning till ny lagstiftning

1 juli 2025 trädde en ny socialtjänstlag i kraft. Omställningsarbetet har pågått sedan tidigare och intensifierades under året – vilket beskrivs under *Planerade åtgärder/områden 2025*. Intentionerna med den nya lagen är att socialtjänsten ska arbeta förebyggande och vara lätt tillgänglig, främja jämställda och jämlika levnadsvillkor och arbeta kunskapsbaserat. Omställningen är ett omfattande och resurskrävande arbete för nämndens verksamheter.

Byte av verksamhetssystem
Under våren 2025 kom Umeå kommun och leverantören Cambio överens om att avsluta avtalet om socialtjänstens processverktyg Viva. Anledningen är att man under verksamhetsanalys och införande insett att verksamhetens behov inte uppfylls. Arbetet för att förbereda en ny upphandling har startat.

Kulturnämnden

Nämndens grunduppdrag

Kulturnämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Kulturnämndens bedömning är att grunduppdrag i hög grad är uppfyllt. Som framgår av verksamhetsbeskrivningen med tillhörande statistik och separat rapport från kulturförvaltningen till kulturnämnden har verksamheterna väl levererat i enlighet med både kommunfullmäktiges och nämndens planer och uppdrag.

Verksamheten har bedrivits med god ekonomisk hushållning inom tilldelade ekonomiska ramar.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Bibliotek

2025 har präglats av implementeringen av nytt bibliotekssystem och ny bibliotekswebb, med omfattande förberedelser och arbetsintensiv konverteringsfas. Frånsett fyra dagars nödvändig stängning under den huvudsakliga konverteringen har biblioteken fortsatt vara öppna rum för demokrati och kunskap, berättelser och kreativitet, möten och upplevelser. Själva systembytet kunde utföras enligt plan under vecka 39, men mycket efterarbete har krävts och kommer att fortsätta under 2026 för att uppnå full funktionalitet enligt ställda krav och behov. Bibliotekssystemet är upphandlat för alla Umeåregionens bibliotek, inklusive skolbibliotek som också har behövt stöttning i processen.

Bibliotekens läsfrämjande verksamhet är omfattande. Den består bland mycket annat i sago- och sångstunder för barn, bokprat och högläsning. Därtill genomförs ett flertal läsecirklar för såväl barn och unga som vuxna, för olika målgrupper. Några exempel från 2025 är lättläst bokcirkel med SFI,

poesicirkel, queer bokcirkel och läsecirklar med metoden Shared Reading på Anstalten Umeå och Häktet Umeå. Läsfrämjande verksamhet främjar även demokratin, eftersom god läsförmåga bidrar till möjligheten att delta i det demokratiska samhällets utveckling. Andra exempel på demokratifrämjande insatser under året är nyhetscafé på lätt svenska och samtalsserien Demokrati och inkludering med aktuella frågor i fokus.

Bibliotekens arbete med nationella minoriteter och minoritetsspråk har under året bland annat bestått i sagostunder på finska, medverkan i Tornedalingarnas dag på Västerbottens museum och medverkan på konferensen Aktuell skolpolitik, där bibliotekens utbud av språkväskor och böcker på minoritetsspråk visades. En utbildningsdag om antisemitism har i samarbete med Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA) genomförts för all bibliotekspersonal.

Inom projektet Bokstart Funkis har ett nytt samarbete inletts med Region Västerbottens Barnhabilitering samt Syn- och Hörselhabilitering. Projektets målgrupp är de minsta barnen (0–3 år) med funktionsnedsättning och deras vårdnadshavare. Under året har bibliotek vid några tillfällen erbjudit särskilda NPF-öppettider med begränsade sinnesintryck för besökare.

Under 2025 har det byggts en extern entré till Holmsundsbiblioteket som nu är kommunens fjärde meröppna bibliotek, det första utanför staden Umeås gränser.

Det ICLD-finansierade projektet Service Design in Libraries med den kenyanska regionen Kajiado har slutförts under året med önskvärt resultat, med ömsesidig kunskaps- och erfarenhetsöverföring och en politiskt förankrad biblioteksstrategi för Kajiado County. ICLD har i samband med godkännande av slutrapporten skickat hälsningen ”Vi är väldigt imponerade över hur mycket ni har åstadkommit. Att just Umeå som har en så stark struktur för bibliotek.”

Besök och lån vid folkbiblioteken i Umeå	2025	2024	Förändring (%)	Notering
Besök på minabibliotek.se	1 595 702	1 837 936	−13,2	Systembyte**
Fysiska besök på biblioteken	1 214 587	1 186 190	2,4	
Totalt antal lån	1 558 877	1 577 725	−1,2	−0,9 % exkl. SBS
varav antal lån via SBS	102 319	108 678	−5,9	Lån till skolor
varav antal lån av barnmedia	1 001 950	1 004 429	−0,2	63,3 % av alla
varav antal e-lån	40 474	38 782	4,4	2,6 % av alla

** Systembytet medför viss osäkerhet om statistiken för antal webbesök och lån.

Aktiviteter vid folkbiblioteken i Umeå	2025	2024	Förändring (%)	Notering
Antal aktiviteter	2 513	2 710	−7,3	
varav för barn och unga	1 520	1 623		60,5 % av alla
varav för personer med annat modersmål än svenska	226	294		9,0 % av alla
varav för personer med funktionsnedsättning	279	293		11,1 % av alla
varav för att öka den digitala kompetensen	154	253		6,1 % av alla
Totalt antal deltagare	**40 849**	**44 177**	**-7,5 %**	**Deltagare via streaming ej inräknat**

Kulturskola

Under första halvan av 2025 la Kulturskolan mycket arbete på lokalprocessen i dialog med medarbetare, och planering för verksamhetens nya lokaler. Dialogen med Fritid unga har varit viktig, utifrån samverkan i Hamnmagasinet, där Kulturskolan delar lokaler med Ungdomens Hus. Dialog har även inletts med gymnasieskolan, för fortsatt samverkan på Midgårdsskolan utifrån Kulturskolans lokal- och verksamhetsbehov. Under slutet av året har renoveringen och ombyggnationer av Kulturskolans nya lokaler på Vasagatan dragit i gång, medan ombyggnationerna av Hamnmagasinet ligger cirka ett halvår fram i tiden.

Under 2025 har arbetet med Kulturlöftet inletts och genomförande har börjat. Samverkan har skett med både utbildningsförvaltning och med kulturinstitutioner och andra kulturaktörer runt om i Umeå. I augusti lanserades en bokningssida för kommunens alla lärare att ta del av, en Sharepoint-sida som har byggts i samverkan med DoIT. Denna typ av digital struktur är nödvändig för en fungerande administration och den organisation som krävs av Kulturskolan för en sådan omfattande insats som Kulturlöftet. Genom Kulturlöftet nås nu alla barn i de kommunala grundskolorna, samt anpassad grundskola, av 1–2 kulturaktiviteter per läsår. Under läsåret 25–26 undersöks också hur stor del av förskolan kan bli garanterad en kulturaktivitet.

Under skolloven erbjöd Kulturskolan kulturaktiviteter på påsk-, höst- och sommarlov. Aktiviteterna har erbjudits i Umeå på bibliotek, i Kulturskolans egna lokaler och på fritidshem. Under sommarlovet genomfördes också ett kulturkollo i Umeå i en gemensam regional satsning. Kulturskolans verksamhetschef finns med i styrgrupperna för både de kommunala lovsatsningarna och den nya satsningen på *Umeå Summer Zone* som startade under 2025 och som utvecklas inför 2026.

Under 2025 har projektet KulturCrew bedrivits tillsammans med programavdelningen för att främja ungas arrangörskap. KulturCrew har också erbjudits som feriearbete genom Umeå kommun under augusti. Projektet avslutas under 2025 och har nått 60 unga som har engagerat sig som arrangörer och cirka 1 500 i publiken med sammanlagt 13 kulturarrangemang och events. KulturCrew fortsätter som ordinarie verksamhet i Kulturskolan från och med 2026.

I ett samarbete med musikinstitutet Kuula i Vasa besökte 18 stråkelever och lärare Vasa under en helg i april. Utbytet bestod av repetitioner som utmynnade i en gemensam konsert i Vasa, nya kontakter och nätverk för lärare och nya vänner och erfarenheter och idéer hos medföljande elever. Kulturskolan fortsätter samarbeta med musik- och kulturinstitut (motsvarande den svenska kulturskolan) i Vasa och fler utbyten planeras.

Kulturskolan medverkade på Spelrum, både med öppet hus och prova-på i egna lokaler och med akter på Hamnmagasinets scener.

Verksamheten har genomförts enligt planering i de tre verksamhetsbenen; kursverksamheten, den öppna och riktade verksamheten samt verksamheten i och för förskola och grundskola, inklusive anpassad grundskola. I denna tertialrapport presenteras statistik för 2025.

Inom kursverksamheten erbjuds såväl en bredd för många att testa, som möjligheten till ett fördjupat lärande i våra olika estetiska ämnen. Genom fördjupningsprogram, regionala samverkansmöjligheter och samarbeten med till exempel Norrlandsoperan och Umeå filmfestival får elever som vill utvecklas inom sitt ämne stora möjligheter till det.

Med den riktade verksamheten skapar vi möjligheter för fler att hitta till Kulturskolans utbud av kurser och ämnen, men med lägre tröskel in i verksamheten. Även här finns möjlighet till bredd och spets.

Den öppna verksamheten har karaktär av prova-på och drop-in. Här arbetar Kulturskolan framför allt mot familjer med yngre barn, men också mot äldre målgrupper. Den öppna verksamheten ligger på helger, skollov, i Kulturskolans egna lokaler eller i samarbete med till exempel närbiblioteken.

Kulturskolans verksamheter	2025	2024
Öppen verksamhet	**6 725**	**6 350**
varav Skapande lördagar, öppet hur och andra familjeaktiviteter (familjer med barn upp till 7 år)	2 200	3 800
varav besök på scenkonstföreställningar och andra aktiviteter (framför allt på biblioteken)	975	1 100
varav lovaktiviteter	1 500	1 250
varav riktade verksamheter (After School, anpassad Kulturskola, kultur för hälsa, KulturCrew)	550	480
varav ung publik på KulturCrew-arrangemang (Hela Umeå bygger LEGO, konserter, öppen scen, queermarknad)	1 500	-
Verksamhet i skola och förskola	**13 630**	**14 300**
varav kulturpedagogiska program	6 550	6 400
varav scenkonstbesök	4 500	6 800
varav El Sistema	280	280
Ytterligare elever genom kulturlöftet, i samverkan med andra aktörer (NO, VBM, Bildmuseet, Folkets Bio)	2 300	-
Kursverksamheten	**1 700**	**1 600**
Totalt hela verksamheten	**22 055 barn och unga**	**22 250 barn och unga**

Program

Programavdelningens producenter har under året varit engagerade i ett flertal kommunövergripande uppdrag vad gäller offentliga arrangemang utanför Väven. Bland annat har de tillsammans med Visit Umeå engagerats i programläggning av Advent event (cirka 1 000 besökare) och varit delaktiga i planering inför SM-veckan Vinter 2026. Som vanligt arrangerade programavdelningen Nationaldagsfirandet i Döbelns park (cirka 3 000 besökare) och Medborgarceremonin i Väven (571 inbjudna).

Tillsammans med Visit Umeå har programavdelningen under året genomfört den nya satsningen Spelrum – ett event där föreningar, kulturaktörer, engagerade eldsjälar, arrangörer och näringsliv gick samman för att skapa utrymme för kreativitet och upplevelser. Arrangemanget lockade många besökare och utvärdering visar att samtliga medverkande samarbetsparter är positiva till att medverka även 2026. Satsningen är treårig med hopp om fortsättning.

Under 2024 beviljades medel från sociala hållbarhetsfonden för arbete med arrangörsutvecklingsprojektet KulturCrew. Programavdelningen och Kulturskolan har haft ett gemensamt ansvar för genomförandet av projektet och under 2025 startade ett flertal KulturCrew-grupper bland annat på Maja Beskow-skolan. KulturCrew var under sommaren en del av Umeå kommuns sommarferieutbud och ungdomarna som antogs till feriearbetet avslutade sitt feriearbete med medverkan på Spelrum. Kulturskolan fortsätter nu satsningen inom ordinarie verksamhet.

Utöver utställningsverksamhet har konstverksamheten bidragit med kompetens och expertis i kommunens många stadsutvecklingsprojekt. Musei- och konstenheten har varit delaktig i ombyggnadsplanerna för Renmarkstorget, där bland annat restaurering av Stig Lindbergs fontän och en möjlig ny konstnärlig gestaltning har diskuterats. Internt har enheten fortsatt investera i att förbättra sina egna lokaler och samlingar. Upprustning och ombyggnation av kommunens konstförvaring har skett för att effektivisera logistiken och skapa bättre förutsättningar för den växande konstsamlingen.

Under 2025 har investeringsmedel inom programavdelningen satsats på att utveckla förutsättningarna för digitala sändningar i den uthyrningsbara lokalen Upplev multisal. Ett helhetsgrepp om teknik, användarvänlighet och miljö har setts över för streaming av högre kvalitet i framtiden. Vävenscenens bildmiljö har uppdaterats för att säkerställa fortsatt hög kvalitet kopplad till bildprojektion.

2024 invigdes den nya scenen Kajscenen och ett gediget arbete för att möjliggöra för parallella program på Kajscenen och Vävenscenen utreddes då. Under 2025 har ett flertal arrangemang kunnat genomföras på de två olika scenerna, under samma kväll. God framförhållning och flexibel planering har varit centrala delar för att möjliggöra det utbud vi satt oss att genomföra. Intresset för att boka den nya scenen har varit stort och under 2025 har antalet bokningar ökat med 24 procent jämfört med 2024. Under året har Arrangemang och scener genomfört 58 arrangemang i egen regi och/eller i samarbete med kulturföreningar och andra aktörer.

Under slutet av 2025 avslutades den populära utställningen I rikets hemliga tjänst vid Kvinnohistoriskt museum. Utställningen som belyste kvinnliga spioners insatser under andra världskriget lockade totalt cirka 30 000 besökare under sin visningsperiod (4 maj 2024–20 september 2025). I anslutning till utställningen genomfördes 16 programpunkter och 35 skolklasser (motsvarande 994 elever) tog del av skräddarsydda skolvisningar. Även museets yngre besökare engagerades – över 1 200 spionmysterier (interaktivt uppdrag för barn) genomfördes kopplade till utställningen och hela 91,5 procent av besökarna svarade positivt på frågan om de hade lärt sig något nytt av utställningen.

Parallellt under året har Kvinnohistoriskt museum visat den fördjupade utställningen Bukhoor – rökelsens väg (9 november 2024–pågående) som behandlar rökelsens historia och kvinnors hantverkstraditioner i Mellanöstern/Nordafrika. Genom Bukhoor har museet fortsatt söka nya målgrupper, särskilt unga med kopplingar till MENA-regionen. Under våren genomfördes planerade

workshops kopplade till utställningen inom ramen för Umeå växer tryggt och säkert-satsningen och ett nytt samarbete med Midgårdsskolan inleddes för att fördjupa arbetet med ungdomar som målgrupp. För att sänka tröskeln för unga att besöka museet arrangerades även feministiska filmkvällar, vilket har lockat en yngre publik till museet.

I november öppnade Kvinnohistoriskt museum ytterligare en ny utställning The Goddess Returns – Protect the Earth. Utställningen, en internationell samproduktion, utforskar ekofeminismens idévärld genom verk av fem konstnärer; Monica Sjöö, Glenda León, Moki Cherry, Ira Lombardia och Elisabeth von Samsonow. The Goddess Returns knyter an till mytologi och modern aktivism i konsten och erbjuder en visuell resa som uppmanar till reflektion över vår relation till jorden och varandra.

Programavdelningens statistik, januari–december	2025	2024
Antal besök, Kvinnohistoriskt museum	39 000	45 288
Antal pedagogiska program/visning/workshops, Kvinnohistoriskt museum	96	288
Antal deltagare vid programaktiviteter*	2 601	3 561
Antal digitala program*	0	2
Antal digitala tittare*	0	206
Antal besök, Umeå konsthall	20 700	21 195
Antal pedagogiska program/visning/workshops	114	149
Antal deltagare*	2 110	2 270
Antal publik, Kultur för seniorer	11 202	9 907
Antal arrangemang	118	89
Antal digitala program*	11	13
Antal digitala tittare	1 141	1 940
Antal bokningar av samtliga uthyrningsbara lokaler i Väven	996	1 202
Antal offentliga bokningar med kulturellt innehåll i Väven	768	976
Antal bokningar, Kajscenen*	143	116
Antal bokningar, Vävenscenen	134	129

*Nya kategorier som vi ämnar mäta framöver är bland annat våra satsningar på streaming/digitala program samt antal programaktiviteter kopplade till den ”nya” Kajscenen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämndens grunduppdrag

Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	i hög grad uppfyllt

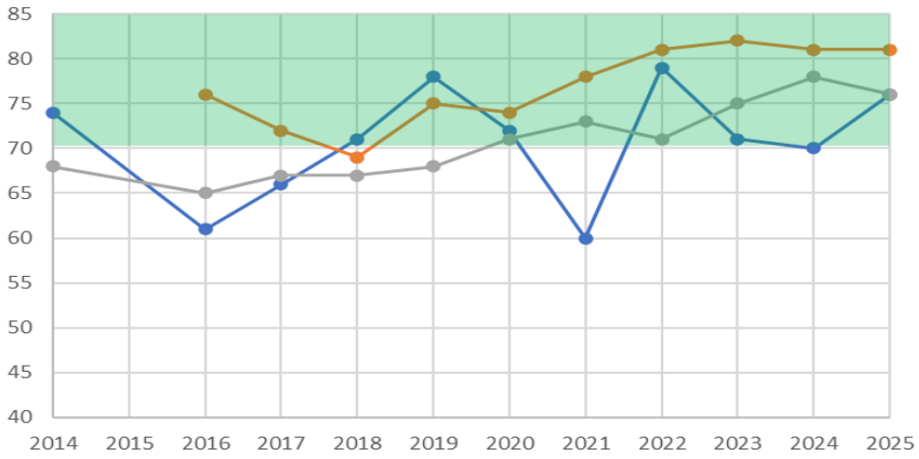
Bedömning och motivering

Nämndens uppföljning enligt styrmodell sker i perspektiven; kund, verksamhet, ekonomi och personal. Verksamhetsuppföljningen visar som helhet leverans i enlighet med grunduppdraget.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Nämndens deltar sedan drygt tio år tillbaka i Insikt. Insikt är en servicemätning som genomförs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) för att mäta kvaliteten på kommunernas myndighetsutövning. Fördelar med Insikt:

- Frågorna avser endast faktorer som kommunerna själva har ansvar för och kan påverka.
- Det är endast företagare som haft en kontakt med kommunen som deltar.
- Resultaten utgör ett konkret verktyg för förbättringsarbete.
- Kommunen ser resultaten i webbportalen i nära anslutning till fattat beslut.
- Undersökningen möjliggör jämförelser över tid och med andra kommuner.

Nämnden har tre områden som mäts i Insikt; serveringstillstånd (blå), livsmedel (orange) och miljöskydd (grå). Samtliga tre områden ligger i det gröna området som definieras som höga betyg av företagen i kommunen.

Nämnden har under åren 2023–2025 i samband med yttrande över planeringsdirektiv 1 lämnat förbättringsförslag på programstyrningen. Nämndens insatser i arbetet med inriktningsmål och program utgår helt från grunduppdraget och har inte ändrats sedan programstyrning infördes. Vi behöver tillsammans i koncernen växla upp för att uppfylla inriktningsmålen.

Personalnämnden

Nämndens grunduppdrag

Personalnämnden	Bedömning
Nämnden är kommunens samordnande nämnd för personalstrategiska frågor. Nämnden samordnar och verkar för att Umeå kommun har en enhetlig och sammanhållen personalpolitik samt följer upp och rapporterar utveckling och ställning i personalpolitiska frågor till kommunfullmäktige och nämnderna.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Personalnämnden bedömer att den i hög grad uppfyller grunduppdraget. Nämnden följer och stödjer kontinuerligt övriga nämnders arbete med de personalpolitiska målen och de riktlinjer som fastställs inom det personalpolitiska området, inte minst gör nämnden det genom ett aktivt arbete med internkontrollplanen inom det personalpolitiska området.

Genom löpande dialog med nämndföreträdare och partsföreträdare i frågor som nämnder bedömer vara av särskild vikt och betydelse för att uppnå en enhetlig och sammanhållen personalpolitik kan

personalnämnden fånga upp områden som behöver förtydliganden eller stöd för att enhetlighet och sammanhållning ska kunna säkerställas hos arbetsgivaren, inom och mellan nämnders verksamheter.

I nämnden återrapporteras även omvärldsfaktorer som kan komma att påverka kommunen som arbetsgivare för att på så sätt bereda och säkerställa att nämnderna ges goda förutsättningar. Det kan gälla utvecklingen av kollektivavtal, lagstiftning och tillhörande normförflyttning.

Personalnämnden delgavs under våren 2025 en fördjupad återrapport av samtliga verksamhetsnämnders redovisning av arbetet med de personalpolitiska målen för 2024. Det gjordes för att ge en samlad bild och visa på bredden i kommunens arbete med de personalpolitiska målen. Nämnden uttalade sig även om de personalpolitiska målen i sitt yttrande på förslaget till planeringsdirektiv 2026.

En viktig förutsättning inom det personalpolitiska området och för nämnden är att bidra till kommunens organisatoriska omställningskapacitet. I takt med att nämnderna omprövar prioriteringar och fokus på grunduppdrag krävs förändrade arbetsformer och innovativa förhållningssätt. Verksamheterna kommer möta inslag av prioriteringar, fördjupade förväntningar på samarbete, samverkan och omprövning av nyttjande av resurser. Ny teknik, automation, AI-stödd digitalisering kommer även skapa nya förutsättningar och förväntningar i och på de kommunala verksamheterna. Med det som utgångspunkt lämnade personalnämnden remissvar på det förslag till plan för digitalisering som tekniska nämnden skickade ut under våren 2025. Nämnden följer även noga utvecklingen om hur HR-objektets förvaltning utvecklas med riktning mot en förvaltning av de kommungemensamma systemstöden som gemensamt kan skapa förutsättning för en enhetlig och sammanhållen personal-politik.

Förändringskompetens är organisationens förmåga att använda och utveckla kompetens för att genomföra förändring. Det gäller medarbetares kompetens, gruppers kompetens eller organisationens kompetens som helhet. Ett förändringsarbete kräver en organisationskultur, ledarskap och medarbetarskap som ger organisatoriska förutsättning med bibehållen trygghet, hälsa och engagemang. Inte minst krävs en kultur för en lärande organisation där kapacitet byggs för att ta tillvara den tillgängliga kraften hos befintliga medarbetare och även ge förutsättningar för att vid behov ställa om kompetens och verksamhet. En stark kultur krävs även för att leda och organisera förändring som också skapar förutsättning för delaktighet och medinflytande från medarbetarna. Ett genomgripande arbete med friskfaktorerna, som ingår i ett av de tre personalpolitiska målen, är för det en avgörande nyckel. Det avser inte minst de faktorer som rör delaktighet, inflytande, kompetens-utveckling och kommunikation.

Under 2025 berör personalnämnden området omställningskapacitet på flera sätt, bland annat genom beredning av en uppdaterad medarbetar- och ledarskapspolicy med tillhörande värdegrund, vilket är nära sammankopplat med det fortsatta arbetet med friskfaktorer. Fortsatta ansträngningar med chefers förutsättningar och insatser för att stärka och utveckla ledarskapets kapacitet att möta och leda i förändring är av största vikt.

Arbetet för utvecklade arbetsformer när det gäller tidiga insatser och omställning för grupper och enskilda medarbetare har uppmärksammats av nämnden. Genom det treåriga projektet Samba kommer kommunerna i Umeåregionen och Region Västerbotten tillsammans med Omställningsfonden och Försäkringskassan att utveckla arbetsformer med ett starkt ”behållaperspektiv” på arbetsmarknaden.

Dialog med den centrala samverkansgruppen

Nämnden har återkommande dialog med den centrala samverkansgruppen (CSG) som en del i att upprätthålla partsgemensam dialog i enlighet med samverkansavtalet. Under 2025 har personalnämnden bjudit in CSG för fördjupade samtal vid två tillfällen. Temat för samtalen under våren var medarbetarinflytande och skyddsombudens förutsättningar och under hösten var temat kompetensutveckling och lärande.

Enhetlig och sammanhållen lönepolitik

Nämnden verkar för en enhetlig och sammanhållen lönepolitik. Nämnden antog i slutet av 2024 riktlinje för lönestrategiska frågor och beredde en revidering av lönepolicy för beslut i kommunfullmäktige, vilket togs i januari 2025. Under 2025 har personalnämnden på nära håll följt utveckling och utfall av de mycket omfattande centrala avtalsförhandlingarna och följt upp lönekartläggning och utfall i relation till riktlinjen för lönestrategiska frågor och lönepolicy.

Under 2025 har samtliga centrala kollektivavtal för kommunal sektor löpt ut och både nya huvudöverenskommelser och tillhörande avtalsskrivningar är nu på plats, utan större konflikter eller stridsåtgärder mellan parterna. Personalnämnden har fått löpande återkoppling från förhandlingschef med flera om utfall och lokala konsekvenser och åtaganden i nya avtal.

Samordning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Uppdraget att samordna det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförs bland annat genom återrapportering till nämnden från årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och aktiva åtgärder för att förhindra diskriminering. Under 2025 fortgick den gemensamma processen där medarbetarenkäten utgör grund till både uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet och analys av aktiva åtgärder för att förhindra diskriminering. Bägge delprocesser är Umeå kommuns arbetsprocesser för att säkerställa den systematik som krävs av en organisation i arbetsmiljö- och diskrimineringslagstiftningen. Som komplement till den gemensamma processen adderades 2025 frågeställningar som bidrar till nationell forskning, MORFAR-projektet, om organisatorisk hälsa. Därmed skapas ytterligare underlag från medarbetarenkäten till nämndernas arbete med friskfaktorer.

Under året uppmärksammar personalnämnden även de förändringar som sker av Arbetsmiljöverkets författningssamling, AFS, som består av föreskrifter och allmänna råd. Information har lämnats till nämnden.

Området hot och våld och otillåten påverkan har kommit in tydligare inom arbetsmiljö-området. Förstärkningar sker av kommunens säkerhets- och rutinarbete och personal-nämnden har även följt upp frågan inom ramen för sitt internkontrollarbete.

Samordning av det övergripande kompetensförsörjningsarbetet

Nämndens uppdrag när det gäller att samordna kommunens övergripande kompetens-försörjningsarbete och verka för mångfald och inkludering genomförs i första hand genom avrapportering till nämnden om pågående arbete samt uppföljning vid delår och årsrapport av de personalpolitiska målen.

Kommunens gemensamma kompetenförsörjningsplan har uppdaterats under året och från 2026 utgör den bilaga till personalnämndens verksamhetsplan. På så sätt kan vi bättre sätt fånga upp pågående utveckling på området, inte minst nationellt inom Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och initiativ inom området attraktiv arbetsgivare. Planen har även tagit starkt intryck av de planeringsförutsättningar som beslutas om för perioden 2026–2029, till följd av nämndernas svar på Tilläggsuppdrag 2023:1.

Personalnämnden hade för avsikt att under 2025 ta del av nämndernas arbete med sina kompetensförsörjningsplaner, i första hand genom en skriftlig återrapport från nämnderna som på likvärdigt sätt beslutar om dem som del av verksamhetsplan för 2026. Det har inte skett under året, men ligger kvar som en aktivitet för 2026.

För att ge förutsättning för de kommunala verksamheternas kompetensförsörjning krävs ett välfungerande arbete med befolkningsfrågorna. I nämndens samordningsuppdrag ingår även ansvaret att koordinera samarbetsytor som Umeåregionen och länet när det gäller insatser som kan främja kommunernas kompetensförsörjning. Under året har Umeå kommun bidragit på flera sätt i det regiongemensamma kompetensförsörjningsarbetet, bland annat genom dragningar för regionens Beredning för kompetensförsörjning samt Strategiråd för kompetensförsörjning. Det tvåpartsavtal som finns mellan Umeå kommun och Umeå universitet har även kompetensförsörjning som ett av sina fokusområden, vilket på många sätt har omfattat aktiviteter för att fler studenter ska stanna kvar.

Nämnden har även i sin internkontrollplan identifierat risk att kompetensförsörjningen av kommunal verksamhet försvåras på grund av att länet och arbetsmarknadsregionen inte samordnar sina insatser, risk 9. En rad viktiga steg för att minska den risken har skett under året. Bland annat fortsätter det nära samarbetet och samplaneringen av insatser mellan kommunerna i Umeåregionen som arbetsgivare genom personalchefsgruppen. Bland annat är projektet Samba en del av effekterna av det arbetet men även gemensamma upp-handlingar av till exempel företagshälsovård och andra insatser för att behålla medarbetare och stärka kompetensförsörjningsarbetet. Noteras bör även att Region Västerbotten som arbetsgivare är med i Samba-projektet.

I ett länsperspektiv har Umeå kommun och Skellefteå kommun genom sina HR-direktörer, tagit initiativ till ett personalchefsnätverk för länets femton kommuner. Ett nätverk som nu har rullande möten och även deltagande från regional utveckling vid Region Västerbotten. Grupperingen bereder även de aktiviteter som SKR har på området genom det HR-direktörsnätverk som finns nationellt.

För att ytterligare stärka det gemensamma lärandet och utvecklingen av kompetens-utvecklingsarbetet i länet deltar Umeå kommun genom HR-direktör i det region-gemensamma projektet Reglab, lärandeprojekt Attrahera och behålla. Det utgör ett gemensamt krafttag för internationell konkurrens. Projektet sker i samarbete mellan SKR och bland andra Tillväxtverket för att stärka Sveriges och den kommunala sektorns konkurrenskraft vad gäller internationell arbetskraft och regionernas roll i synnerhet.

Region Västerbotten är även medfinansiärer tillsammans med Region Västernorrland, Region Norrbotten och Tillväxtverket för det gemensamma projektet Datadriven befolknings- och kompetensförsörjning. Projektet är en del av den regionala planen Thriving Northern Cities, TNC, med Umeå kommun som projektägare och Luleå och Örnsköldsviks kommuner som deltagare. Projektet är tvåårigt och syftar till att genom metod- och data-utveckling stärka platserna och organisationernas kapacitet för analys som leder till träff-säkra insatser för befolknings- och kompetensförsörjning.

Inför året uppmärksammade personalnämnden en risk för att nämnder inte nyttjar möjligheterna som finns till utveckling och anpassning av gymnasie- och vuxenutbildnings-utbud, IK-risk 2025:6, för att möta utbildningsbehov kopplade till kompetensförsörjningsbehovet.

Under året har fördjupad dialog skett mellan nämndernas förvaltningar om på vilket sätt det finns möjlighet att nyttja lokalt gymnasie- och vuxenutbildningsutbud för att möta utbildningsbehov. Inte minst har det rört äldreomsorgens behov och möjligheter. Perspektivet finns även med i flera av förvaltningarnas kompetensförsörjningsplaner inför 2026.

Samordning och utveckling i personalpolitiska frågor

Personalnämnden har uppdraget att verka för samordning och utveckling i personalpolitiska frågor, samt i dessa frågor ge råd och bistånd till övriga nämnder.

Ett viktigt utvecklingsområde under 2025 handlar om att utveckla arbetsformer i linje med möjlig förändrad lag om vilka kontroller en kommunal arbetsgivare kan, bör och får göra. Syftet är att förhindra så kallade möjliggörare och organiserad brottslighet att etablera sig i verksamheterna. Förslag till förändrad lag har efterfrågats av personalnämnden genom förslag till remissvar på Utökade registerkontroller vid anställning i kommun, Ds 2024:24. Nämnden har avkrävt förberedelse från förvaltningen för att snabbt efterleva ny lag när den finns på plats. Till personalnämnden har rapporterats förslag till förändrade arbetsformer och justering av vägledande och styrande dokument vid rekrytering. Personalnämnden har även i linje med remissvar lämnat ett svar på

motion 21/2024: Kräv utdrag ur belastningsregistret vid rekrytering av omsorgspersonal. Kommunstyrelsen som anställande myndighet beslutade i slutet av 2025 om kontroller inför anställning.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Det personalpoliska året 2025 har främst präglats av den nationellt stora avtalsrörelsen och dess utfall. Nämnden noterar att nya avtal har kommit på plats utan större stridigheter mellan parterna och att de tidsatta avtalen blev tvååriga säkerställer bättre planeringsförutsättningar för verksamheterna.

Utöver lönepolitiken med starkt nationell prägel har personalnämnden noga följt utvecklingen runt lagstiftning som ska möjliggöra och tydliggöra förutsättningarna för kommunen som arbetsgivare att göra registerkontroller inför och under anställning i alla verksamheter.

Tekniska nämnden

Nämndens grunduppdrag

Tekniska nämnden	Bedömning
Tekniska nämnden har ansvar för kommunens anläggningar, infrastruktur och allmänna platser såsom fastigheter, gator, vägar, parker och närskogar. Uppdraget innefattar att planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, kommunens IT- och kommunikationssystem samt Umeå kommuns fastigheter – både avseende verksamhetslokaler och boenden för sociala behov. Nämnden ska tillhandahålla färdtjänst, uppfylla kommunens uppgifter avseende trafikfrågor samt tillhandahålla intern service inom måltider och lokalvård. Nämnden har också ansvar för att samordna Umeå kommuns fordonsanskaffning samt att leda, samordna och utveckla kommungemensamt arbete med digitalisering och digital transformation. Uppdraget innefattar även att svara för klimatomställningsarbetet inom nämndens ansvarsområden. Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen vilka är Digital omställning och IT, Fastighet, Gator och parker, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Nämnden bedöms att under 2025 i hög grad uppfyllt sitt grunduppdrag. Bedömning och motivering per verksamhet nedan.

Digital omställning och IT

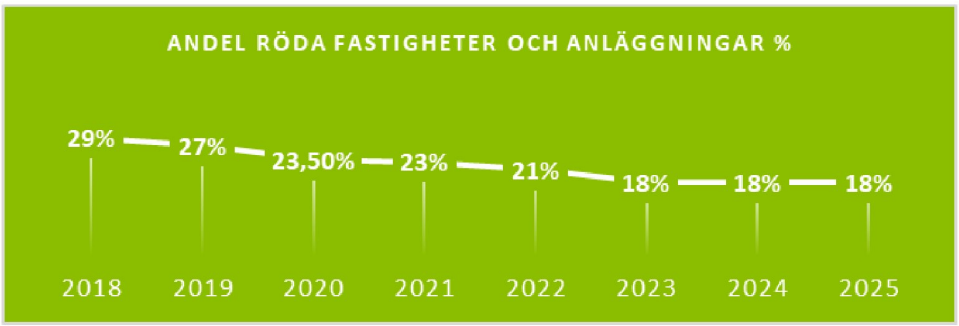
Under året har verksamheten levererat de tjänster som ligger inom sitt uppdrag. I mätningar och i dialoger i styrgrupper, verksamhetsdialoger och liknande får verksamheten övervägande positiv återkoppling och i det fall negativa synpunkter sker det ofta på ett konstruktivt sätt.

E-tjänster	• Från årsskiftet har kommunens e-tjänster sparat motsvarande 370 timmar manuellt arbete. • I genomsnitt får kommunens e-tjänster användarbetyget 4,1/5 vilket är högt.
Data och AI	• Inom objektet för datadriven kommun har vi under 2025 hittills utvecklat 32 nya analysstöd.

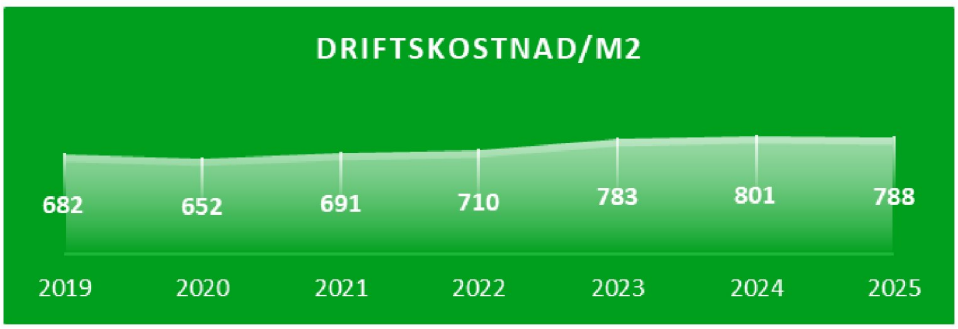
	• Antalet aktiva användare av analysstöden har ökat till 887 i T2, vilket är 93 % fler än vid årets början. 70 procent upplevde att de var nöjda eller mycket nöjda med det analysstöd de har tillgång till. • Vi har ökat antalet användare till 70 med licens för Microsoft Copilot till och tydliggjort användning av Copilot utan licens vilket samtliga inom kommunen kan göra. Enligt tidigare uppföljning sparar en medarbetare i genomsnitt cirka 1,5 timmar arbetstid per person och vecka med AI-assistans för administrativa arbetsuppgifter. • Hittills i år har vi sparat in cirka 1 300 timmar av andra verksamheters tid genom att automatisera manuellt arbete med digitala robotar (RPA).
Konsolidering	• Hittills i år har vi avvecklat två system mer än vi infört. Därmed har vi fortsatt en bra trend utifrån tidigare nämndbeslut att minska antalet system inom kommunen.
Utdelade datorer	• Under 2025 har vi delat ut 2 700 PC-datorer vilket är en stor ökning mot tidigare prognos 2 000 på helåret. En bakomliggande orsak till mängden är att operativsystemet Windows 10 inte längre säkerhetsuppdateras vilket kräver en uppgradering till Windows 11 som i sin tur har högre krav på hårdvaran och medför byte av dator.
Nöjdkundindex	• Kommunbolagen har svarat på en omfattande enkät för att vi ska få fram ett nöjdkundindex. Resultatet är 3,4/5 vilket är godkänt. Vi ser också över vilka åtgärder som kan vidtas för att nästa mätning ska bli högre.

Fastighet

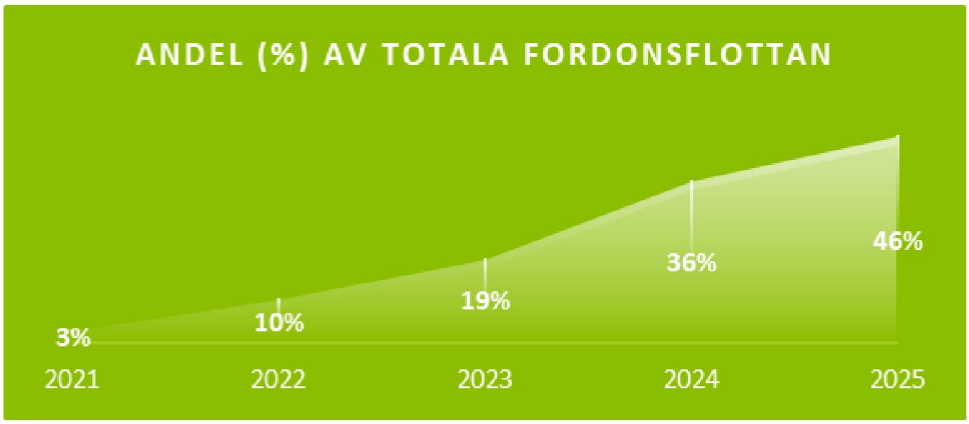
Verksamhetens uppdrag är att säkerställa att kommunens behov av lokaler tillgodoses, att fastighetsbeståndet driftas och underhålls på ett effektivt sätt och att projekt genomförs med hög kvalitet och god genomförandekraft. Under perioden har detta uppdrag uppfyllts i hög grad.

För att säkerställa en stabil och högkvalitativ leverans enligt Fastighets uppdrag har den prioriterade aktiviteten under året varit att stärka organisationens kapacitet. Under året har Fastighet därför genomfört flera strategiska nyrekryteringar. Dessa rekryteringar har varit nödvändiga för att möta de utökade krav och uppdrag som tillkommit inom verksamheten och har bidragit till att skapa bättre förutsättningar för en effektiv och långsiktigt hållbar leverans.

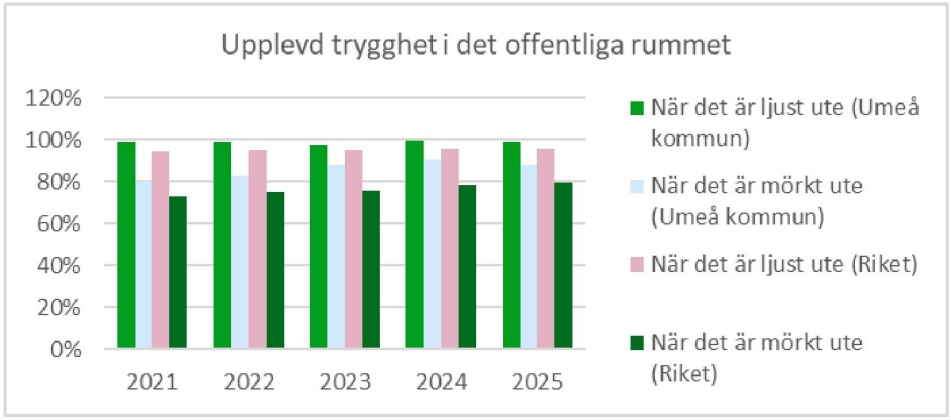
Driftkostnaderna har under året ökat marginellt i jämförelse med föregående år. Samtidigt har antalet kvadratmeter i egna lokaler ökat, vilket har bidragit till att Fastighets kostnader totalt sett har kunnat hållas på en lägre nivå än i fjol, vilket är positivt. Driftkostnaden per kvadratmeter har minskat med 13 kronor jämfört med föregående år.

En långsiktigt hållbar omställning till en fossilfri fordonsflotta kräver även robusthet och därmed en diversifierad sammansättning av kommunens tjänstebilar. I dagsläget består fordonsflottan av 27 procent elbilar och 39 procent dieselbilar som kan drivas fossilfritt med HVO100. Kombinationen av eldrift och möjligheten att använda fossilfritt flytande bränsle minskar klimatpåverkan och ökar driftstabiliteten. Laddinfrastrukturen byggs ut i takt med behovet vid införskaffandet av elfordon.

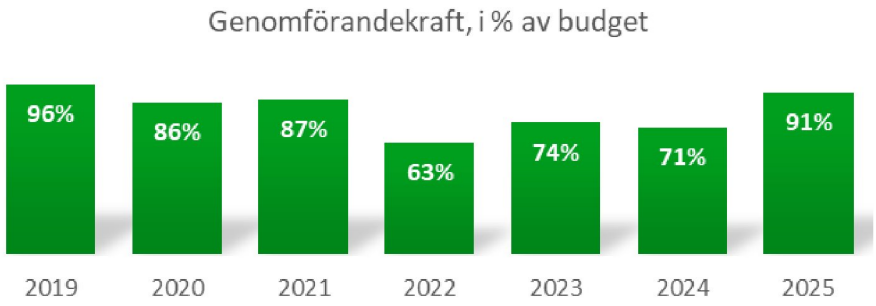
Gator och parker

Vintern under kalenderåret har varit relativt lugn och standarden på driften av gång- och cykelbanor samt vägnät har varit god. Året avslutades med en storm där ett 60-tal träd blåste omkull, men utan större påverkan för framkomligheten.

Den upplevda tryggheten har minskat något i mörkret, men ligger fortfarande över rikssnittet och på en hög nivå. Tillgången till rekreationsmiljöer är fortsatt god och ligger på en stabil nivå.

Bilaga 2

Genomförande kraften i procent av budget har ökat rejält och andel projekt som kommit i gång redan under första halvåret har ökat. Det betyder att arbetet med att skapa förutsättningar för Umeås övergripande mål för tillväxt pågår med full kraft.

Nöjdheten med färdtjänstresorna har ökat rejält under året. Bytet av entreprenör och det arbete som gjorts för det har fått ett positivt utfall.

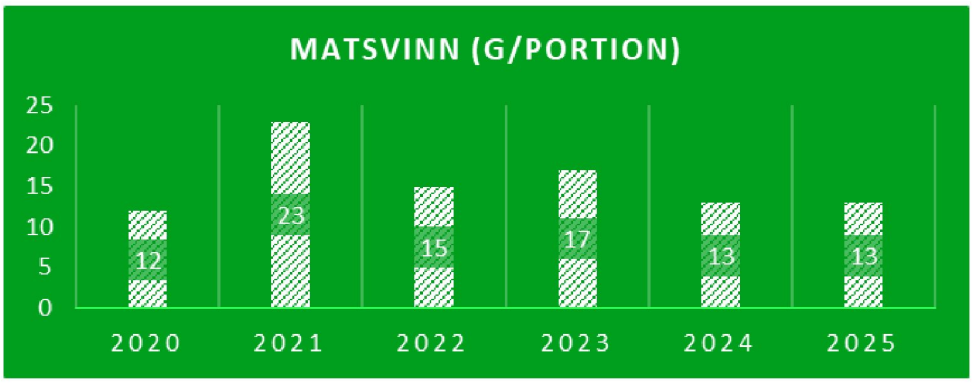
Ett flertal projekt för att förbättra förutsättningarna att klara klimatomställningar har initierats, bland annat ramupphandlingar med krav på fossilfria drivmedel och utsläppsfria entreprenadmaskiner.

Bedömningen är att verksamheten har levererat grunduppdraget med hög kvalitet under året.

Måltidsservice

Under året har verksamheten levererat goda och hälsosamma måltider. Verksamheten har fortsatt jobba med konceptet Gästens väg för att hela tiden förbättra service och bemötande. Verksamheten har med stabil ekonomi och bra struktur förutsättningar att fokusera på grunduppdraget att laga goda, hälsosamma och klimatsmarta måltider vilket bidrar till god folkhälsa.

Antalet tillagningskök ökar varje år vilket är en positiv utveckling eftersom verksamheten vill laga mat nära kunden. Med tillagning nära kund finns större möjligheter till lokala anpassningar och nöjda kunder. Tillagning på plats innebär också minskat svinn.

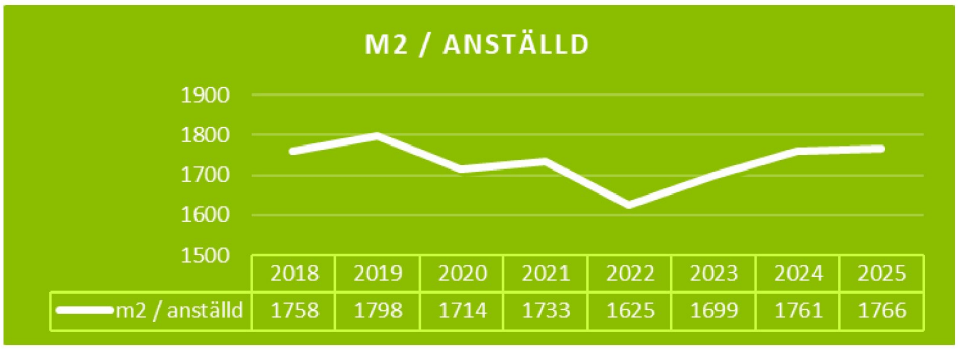
Under de senaste 5 åren har vi minskat produktionen av enportionsmat med cirka 40 procent. Från i genomsnitt drygt 500 aktiva kunder till 269 aktiva kunder 2025. Bara personer med behov av specialkost och anpassad kost får numer biståndsbeslut.

Många förskoleavdelningar och även ett par hela förskolor har stängts under 2025 och vi har anpassat bemanningen.

Underrapportering i månadspuls vilket medför att antal portioner och kostnad per portion är fel. Till 2026 kommer vi kunna använda måltidsnärvaron och få en mer sanningsenlig siffra.

Städ och verksamhetsservice

En svensk lokalvårdare städar i genomsnitt mellan 1 000 och 2 000 m² per dag beroende på objekt. Verksamheten ligger inom detta snitt.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
m2 / anställd	1758	1798	1714	1733	1625	1699	1761	1766

Siffrorna för kemikaliefristädning har varit relativt konstanta. Det är främst nybyggda och nyrenoverade objekt där denna metod är genomförbar. Verksamheten söker kontinuerligt efter nya miljövänliga alternativ, men dessa är svåra att hitta till en funktionell och kostnadseffektiv nivå. Det är även svårt att hitta alternativa fungerande lösningar för till exempel toaletter.

Det finns möjlighet att lämna digitala felanmälningar och förbättringsförslag som går direkt till respektive enhetschef för vidare åtgärd. Under 2025 har dessa varit i paritet med 2024.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Digital omställning och IT

Under 2025 infördes en ny organisation med två områdeschefer för att tydliggöra det strategiska ansvaret inom utveckling och arkitektur samt infrastruktur och cybersäkerhet och minska personberoendet. Kommunfullmäktige beslutade om en plan för digital omställning med sex prioriterade inriktningar och vi har identifierat behovet av stärkt styrning för att planen ska realiseras. Huvudfokus under året har varit att bygga upp kommunens datadrivna förmåga och stärka IT- och cybersäkerheten. Ett cybersäkerhetsteam har etablerats och stöd har tagits in för att möta kommande lagkrav (NIS2). Arbetet med krisledning har börjat och samarbeten pågår både inom koncernen och med andra regioner och kommuner, med fler planerade på regional och nationell nivå.

Fastighet

Året har präglats av gynnsamma väderförhållanden, vilket har minskat behovet av snöhantering även om viss takskottning har krävts. Förebyggande åtgärder har genomförts löpande. Lokalförsörjning

och investeringsplanering har anpassats efter färre barn och fler äldre, vilket har påverkat särskilt utbildningsområdet där förskoleavdelningar avvecklats och planerade projekt skjutits upp. Fastighet har fått utökat ansvar för lägenheter till nyanlända och hanterar nu administrationen av det. Flera större byggprojekt fortlöper enligt plan och flera har slutförts, bland annat förskola på Mariedal, ombyggnad av Hedlundaskolan och Vasaskolan och nytt garage i Västra stallet. Arbetet med garantihantering har förbättrats, vilket har minskat fel vid garantibesiktningar. Satsningar på klimatsmarta material och energieffektivisering har intensifierats och återbruk har gått från planering till genomförande. Fastighet har dessutom inlett arbetet med en ny fastighetspolicy, övertagit driften av Navet och prioriterat att återställa skyddsrum.

Gator och parker

Umeås tillväxt kräver trygg och hållbar infrastruktur. Under året övertogs vägar innanför ringleden, vilket gick smidigt utan större störningar. Det var en mild vinter och varm sommar, med stormen Johannes som undantag, men ingen akut påverkan. Två viktiga utvecklingsprojekt har inletts: smart dagvattenhantering och elektrifierade arbetsmaskiner. Nya ramavtal ställer krav på fossilfria drivmedel och utsläppsfria maskiner. Stadsmiljön har förbättrats med nya och upprustade parker och trivselarrangemang. Projektet BATS har främjat cykling och bättre vinterväghållning. Året har präglats av stabil och hållbar drift.

Måltidsservice

Måltidsservice har fått ansvar för lagerhållning och distribution av reservlivsmedel vid kris. Med stöd från Livsmedelsverket har beredskapen snabbt stärkts under 2025, nu med lager för tre veckor inklusive frystorkat och lagringsdugliga livsmedel. Förvaringsutmaningar har lösts i samarbete med flera verksamheter. Måltidsnärvaron som lanserades 2024 har lett till 30 procent minskat matsvinn och inspirerat andra kommuner och forskning genom effektiv digital planering.

Städ och verksamhetsservice

Under 2025 har fokus legat på att höja och följa upp städkvaliteten. Ett egenkontrollprogram färdigställdes mot slutet av året och arbetet fortsätter under 2026. Miljö- och hälsoskydd har genomfört kvalitetskontroller och förelägganden när det gäller städkvalitet och städfrekvens, men länsstyrelsen avslog kraven på vite då de ansågs otydliga. En central fråga rör städfrekvens, där Miljö- och hälsoskydd vill se högre nivåer enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer, men Umeå kommuns nivåer ligger i linje med eller över branschstandard. Under 2024 antogs och vidareutvecklades en handlingsplan för kvalitetsutveckling, och verksamheten har nu ett fungerande internkontrollsystem enligt INSTA 800. En omorganisation har lett till jämnare arbetsfördelning och bättre förutsättningar för kvalitetsarbete. Verksamheten har även vuxit med nya objekt och fokus framåt ligger på fortsatt kvalitetsutveckling och långsiktig hållbarhet.

Bilaga 2

Valnämnden

Nämndens grunduppdrag

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallag (2005:837), folkomröstningslag (1979:369) och lag om kommunala folkomröstningar (1994:692). Nämnden ansvarar för att det finns lämpliga vallokaler och nämnden ansvarar även för översyn av kommunens indelning i valdistrikt och bereder ärenden om kommunfullmäktiges förslag till ändringar i valdistriktsindelningen

Valnämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	i hög grad uppfyllt
Valnämnden ansvarar för att det finns lämpliga vallokaler	i hög grad uppfyllt
Valnämnden ansvarar även för översyn av kommunens indelning i valdistrikt och bereder ärenden om fullmäktiges förslag till ändringar i valdistriktsindelningen.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Grunduppdragets genomförande

Bedömningen av grunduppdraget anses uppfyllt under perioden utifrån de planerade insatserna som behöver göras året före valår.

Grunduppdragets genomförande enligt verksamhetsplan	Beskrivning	Beslut
Valdistrikt	Valnämnden fattade beslut om utökning av antalet valdistrikt från 72 till 78. Befolkningsökningen medför att valdistrikten över tid behöver bli fler. Inför valet till riksdag, kommun- och regionfullmäktige 2026 har det gjorts en bred analys av den nuvarande valdistriktsindelningen. Kommunfullmäktige beslutar om kommunens valdistriktsindelning vilken sedan fastställs av länsstyrelsen.	2025-03-18 Dnr: VN-2025/00012 Beslut Kommunfullmäktige 2025-04-28 Diarienr: KS-2025/00334 Beslut Länsstyrelsen Västerbotten 2025-11-27 Diarienr: 4467-2025
Val- och röstningslokaler	Valkansliet har besökt samtliga val- och röstningslokaler för att besiktiga tillgängligheten. Den har kontrollerats bland annat med hjälp av Myndigheten för delaktighets checklista för tillgängliga val. Fastställande av förtidsröstningslokaler och öppettider vid valen 2026 Fastställande av vallokaler vid valen 2026	2025-11-18 Diarienr: VN-2025/00029 2025-11-18 Diarienr: VN-2025/00030
Valförberedelser inför valen 2026	Information till Valnämnden om kommande upphandlingar inför valen 2026 Rekrytering av röstmottagare startade när nämnden fattat beslut om arvoden och timlön för röstmottagare vid valen till riksdagen, region- och kommunfullmäktige 2026. Analyserat kapaciteten i de lokaler som ska användas under förtidsröstningen och därefter gjort en övergripande personalplanering.	Diarienr: VN-2025/00004 2025-11-18 Diarienr: VN-2025/00031

Kommande förändringar	Från 1 december trädde ny lag i kraft som syftar till att öka skyddet av de allmänna valen och stärka väljarnas möjlighet att utnyttja sin rösträtt. • Krav på att röstningen ska vara tillgänglig för alla väljare tydliggörs. • Incidenter i samband med valet ska skyndsamt rapporteras. • En röstmottagare ska alltid vara närvarande när en väljare får hjälp av en annan person. • Digitala röstkort införs och även ett moderniserat sätt att förtidsrösta. Alla val- och röstningslokaler har analyserats med utgångspunkten att väljaren ska kunna ta valsedlar och göra i ordning sin röst på en och samma plats i lokalen.	
Verksamhetens styrande dokument	Valnämnden fastställde en reviderad dokumenthanteringsplan. Valnämnden fastställde delegationsordning. Revidering och översyn av rutiner och andra dokument som valkansliet använder i verksamheten har skett löpande under året.	2025-11-18 Dnr: VN-2025/00034 2025-11-18 Dnr: VN-2025/00036
Verksamhetssystem	Valkansliet har deltagit vid den användarträff som leverantören av systemet anordnar. Erfarenhetsutbyte med andra kommuner har också varit viktigt för att kunna använda systemet fullt ut. Under hösten har det också pågått ett projekt för att undersöka hur data från verksamhetssystemet ska kunna överföras till kommunens lönesystem.	
Samordning med kommunens verksamheter	Den 26 november arrangerade valkansliet en VAL-frukost där representanter från berörda verksamheter i kommunen deltog. Syftet med mötet var att valkansliet vid ett och samma tillfälle kunde informera verksamheterna inför det kommande valet.	
Bra förutsättningar	I slutet av året förstärktes valkansliet med en person som arbetar med rekrytering. En utbildningsansvarig och en kommunikatör som ska vara resurs för valkansliet har utsetts.	

Valnämnden fattade beslut om utökning av antalet valdistrikt från 72 till 78 på sammanträdet i mars. Kommunfullmäktige fastställde sedan valnämndens beslut.

Valnämnden fattades beslut i november 2025 om val- och röstningslokaler. Inför besiktningarna så informerades verksamheter inom för- och grundskoleförvaltningen, fritidsförvaltningen och teknik- och fastighetsförvaltningen så tidigt som april. Länsstyrelsen i Västerbottens län fattades beslut i november 2025.

Under perioden har besiktning skett av externa förhyrningar av förtidsröstningslokaler, matsalar i kommunala skolor och kommunens gymnastikhallar. Samtliga besiktningar sker utifrån kansliets checklista som utgår från Myndigheten för delaktighets checklista för tillgänglighet i val- och röstningslokaler.

26 november arrangerade valkansliet en valfrukost där representanter från berörda verksamheter i kommunen deltog. Syftet med mötet var att valkansliet vid ett och samma tillfälle kunde informera och förbereda verksamheterna som berörs av valen 2026.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Propositionen Säkerhet och tillgänglighet vid val behandlades av riksdagen under hösten 2025. Det innebär att ny lag trädde i kraft 1 december 2025 och att ändringarna i vallagen kommer att tillämpas för första gången i samband med valen till riksdagen, region- och kommunfullmäktige 13 september 2026. Det innebär bland annat följande:

- Valmyndigheten ska stödja och samordna valmyndigheternas arbete med skydd av val samt analysera och bedöma risker som kan hota valens genomförande.
- Länsstyrelser, kommuner och utlandsmyndigheter som har röstningslokaler ska skyndsamt rapportera incidenter som kan påverka genomförandet av val till Valmyndigheten.
- Kraven på att röstningen ska vara tillgänglig för alla väljare tydliggörs bland annat genom att kommunerna ska informera Valmyndigheten om lokalernas tillgänglighet.
- Fler väljare, bland andra personer som är placerade på särskilda ungdomshem eller intagna i polisarrest, ska få möjlighet att rösta med ambulerande röstmottagare.
- En röstmottagare ska alltid vara närvarande när en väljare får hjälp av en annan person med att göra i ordning sina röster, i syfte att stärka väljarens skydd mot otillbörlig påverkan och säkerställa att personen som hjälper väljaren följer väljarens instruktioner.
- Utlandssvenskar som fallit ur röstlängden ska kunna förtidsrösta i Sverige och genom förtidsrösten återupptas i röstlängden.

Utöver den lag som nämns ovan så införs också möjlighet att skicka digitala röstkort till väljare som har digital brevlåda och som har valt att ta emot myndighetpost dit.

En kommande förändring enligt Valmyndigheten är att anpassa förtidsröstning och använda digitala väljarförteckningar.

Verksamhetens styrande dokument som rutiner och övriga handlingstyper är uppdaterade. Nämndens dokumenthanteringsplan fastställdes i november.

Verksamhetssystemet Kaskelott är uppdaterat inför valen 2026. Under hösten genomfördes användardagar för kommuner som nyttjar systemet. Arbetet med integrationen mellan Kaskelott och kommunens lönesystem har planerats och testkörts för att säkerställa att utbetalningen av arvoden till röstmottagarna fungerar. Arbetet har genomförts tillsammans med DoIT, Lönesupport och systemförvaltare.

Valnämnden har även lånat ut valmaterial till Samernas riksförbund i samband med sametingsvalet samt till Svenska kyrkan under kyrkovalet i september.

Bilaga 2

Äldrenämnden

Nämndens grunduppdrag

Äldrenämnden ansvarar för kommunens insatser inom äldreomsorg och hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i den enskildes hem för personer som är 65 år och äldre. Äldreomsorgens insatser är frivilliga och ges efter en ansökan från den enskilde och utifrån en individuell bedömning.

Äldrenämndens övergripande uppdrag är att främja självständighet och möjlighet att bo kvar i hemmet. Det sker genom förebyggande verksamhet, information om seniorlivet och aktiviteter som främjar hälsa och välmående hos den enskilde.

Äldrenämnden ger service, vård och omsorg i form av hemtjänst och hemsjukvård och stöd i form av dagverksamhet, korttidsboende och stöd och avlastning för anhöriga. Är den enskilde i behov av heldygnsomsorg och omfattande hälso- och sjukvård bedöms behov av plats på ett vård- och omsorgsboende.

Äldrenämnden	Bedömning
Uppdelning av nämndens grunduppdrag med bedömning per verksamhetsområde:	
Vård- och omsorgsboende	i viss grad uppfyllt
Hemtjänst	i hög grad uppfyllt
Utredning äldre och prevention	i hög grad uppfyllt
Hälso- och sjukvård	i viss grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Inom vård- och omsorgsboende har inte alla personer som fått beslut kunnat erbjudas boende inom tre månader. Situationen har stabiliserats och blivit mer hållbar i slutet av 2025 men sett över hela året och med anledning av flera icke-verkställda beslut bedöms det påverka måluppfyllelsen negativt. Det har även varit ett ansträngt år utifrån kvalitetsbrister som uppmärksammats från olika håll och utmaningar kopplade till kompetensförsörjning.

Äldrenämnden följer månatligen aktuella ärenden inom hemsjukvården. Verksamheten har haft långa köer en längre period. Fler och mer sjuka patienter är en förklaring, en ytterligare är att personer som ska komma hem från slutenvården behöver prioritera vilket medför att rehabiliterande åtgärder av mer förebyggande karaktär innebär långa väntetider för den enskilde vilket inte är i linje med att kunna ge tidiga insatser. Jämfört med föregående år syns dock en minskning av antal väntande ärenden utifrån åtgärder som vidtagits Samverkan med regionen fortsätter för att rätt huvudman ska ansvara för olika insatser utifrån den avtalade hemsjukvården.

För verksamhetsområde utredning äldre och prevention har utveckling av nya tidiga insatser som flexibel korttidsavslösning och handläggare på akutmottagningen tillsammans med omfattande förebyggande arbete, förbättrad information och kontaktvägar och effektiv handläggning av ansökningar varit till grund för bedömningen. Hemtjänsten har utifrån uppdraget kunnat erbjuda insatser genom att snabbt verkställa beslut, säkerställa hemgång från slutenvården och dessutom

hanterat ett stort antal tillkommande hemtjänsttagare samtidigt som förbättringsarbete har genomförts.

Det finns etablerade processer för kvalitets- och patientsäkerhetsarbete inom äldreomsorgen som baseras på aktuell lag. Ett arbete startade under hösten för att utveckla avvikelseprocessen. Både äldrenämnden och förvaltningsledningen har initierat granskningar och genomlysningar av händelser och hantering. Kommunrevisorerna genomför också två granskningar av nämndens kvalitetsarbete. Resultaten förväntas inkomma vid olika tillfällen under våren och kommer tas om hand för att fortsätta att stärka och utveckla verksamheten.

Den samlade bedömningen för året när det gäller uppfyllnad av grunduppdraget blir ”i viss grad”.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Året inom äldrenämnden har till stor del präglats av förtroendekris utifrån allvarliga händelser som inträffat och hantering av dessa, internt och externt med tillhörande omfattande mediabevakning. Särskilda åtgärdsplaner, nya rutiner och arbetssätt har tagits fram för att minska risker och säkra trygghet, ett arbete som behöver fortsätta under kommande år. Fortsatta utmaningar finns när det gäller kompetensförsörjning och tillgång till utbildad personal.

Enligt framtagen plan har två vård- och omsorgsboenden stängts och en tidigare stängd enhet har öppnats då flertalet boendebeslut inte kunde verkställas inom lagstadgad tid. Huruvida det var en mer tillfällig anhopning återstår att se.

Två leverantörer inom hemtjänsten avslutade sina avtal under våren vilket innebar att cirka 580 personer behövde välja en ny hemtjänstutförare. Under hösten fattades beslut om att övergå till lag om offentlig upphandling (LOU) som upphandlingsform för hemtjänst och arbete pågår för att förbereda det.

Trots ett ansträngt år och med delar av en problematik som också syns nationellt, har ordinarie verksamhet och förbättringsarbeten för en hållbar äldreomsorg utifrån nämndens verksamhetsplan fortlöpt och det finns flera positiva exempel som tas upp i rapporten.

Andel äldre personer med beslut om insats	2021	2022	2023	2024	2025
Andel äldre personer 65+ med beslut om hemtjänst (%)	Umeå: 8,3 Riket: –	Umeå: 8,2 Riket: 6,5	Umeå: 8,4 Riket: 6,8	Umeå: 8,1 Riket: 6,9	Uppgift ännu inte publicerad
Andel äldre personer 65+ med beslut om särskilt boende (%)	Umeå: 4,4 Riket: –	Umeå: 4,1 Riket: 3,6	Umeå: 4,0 Riket: 3,8	Umeå: 3,8 Riket: 3,8	Uppgift ännu inte publicerad

Umeå har fortfarande en något högre andel personer med hemtjänst jämfört med riket. Både antal hemtjänsttagare och antal timmar har minskat under året. Nämnden följer utvecklingen i samband med månatlig ekonomirapport.

Andel äldre personer med beslut om särskilt boende är nu i paritet med övriga landet. En utmaning för nämnden är att lägga en träffsäker prognos framåt, hur kommer behoven se ut på längre sikt och

i hur hög utsträckning kan nämndens övriga strategier med förebyggande insatser och kvarboende med rätt stöd påverka detta? Fakta är dock att andelen äldre drastiskt kommer öka kommande år. En grupp som ökat i storlek är gruppen äldre 90+, vi lever allt längre.

Trygg och säker vård och omsorg	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nöjda brukare, hemtjänst (%) Andel svarande: 56 %	93	–	89	90	87	85 Riket 85
Nöjda brukare, särskilt boende (%) Andel svarande: 37 %	82	–	69	69	72	73 Riket: 79
Antal Lex Maria-anmälningar, IVO	3	1	4	3	5	6

Nöjdhet – hemtjänst och vård- och omsorgsboende

Andel nöjda äldre inom hemtjänst har minskat något och är nu i paritet med riket i stort. Det område som framför allt har ett lägre resultat i förhållande till förra året är upplevelsen att personalen har tillräckligt med tid för arbetet (78 procent i jämförelse med 83 procent). Orsaken kan vara den offentliga debatt som funnits kopplad till schabloner och den enskildes beslut om insatser.

Andel nöjda äldre i särskilt boende har i stället ökat något jämfört med föregående år. Förtroende för personalen på äldreboende har ökat i samband med att känslan av ensamhet har minskat i jämförelse med tidigare år. Svaret på frågan om personalen pratar tillräckligt god svenska har ökat från 69 procent 2024 till 75 procent 2025.

Lex Maria

Rapportering av avvikelser är en del av det systematiska kvalitetsarbetet och ska utgöra underlag för förbättringar, för att kunna förebygga att liknande händelser sker igen och för att undvika allvarliga vårdskador genom att tidigt uppmärksamma mindre allvarliga incidenter och hantera dessa. Allvarliga vårdskador och risk för allvarliga vårdskador anmäls till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Antal Lex Maria-anmälningar var under året sex stycken. Nämnden tar del av det samlade patientsäkerhetsarbetet och beslutar om fokusområden för kommande år i den årliga patientsäkerhetsberättelsen.

Nyckeltal för produktion, genomsnittliga årsvärden	2021	2022	2023	2024	2025
Beslutade timmar hemtjänst	68 447	71 435	76 227*	75 810	69 849
Belagda lägenheter på vård- och omsorgsboende	1007	944	927	920	914
Andel externa utförare av hemtjänsttimmar (%)	55	52	56	53	48

*Korrigerad från 2023 års rapport då siffran felaktigt avsåg beslutade timmar för december månad, 79 969.

Fortsatt minskning av hemtjänsttimmar relaterat till förbättrad uppföljning, färre hemtjänsttagare och lägre genomsnittlig tid.

Andelen timmar som utförs av externa utförare har minskat under året och kommunal utförare har nu den större omfattningen.

Bilaga 2

Brand- och räddningsnämnden

Nämndens grunduppdrag

Brand- och räddningsnämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	i viss grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Brand- och räddningsnämnden bedömer att den till viss grad uppfyllt sitt grunduppdrag. Orsaken till det är att målet som gäller tillsynsverksamheten inte har uppnåtts under året. Det beror på att erfaren personal har valt att avsluta sin anställning i kombination med att prioriteringar har gjorts med anledning av det pågående arbetet med verksamhetsutveckling.

Vidare har nämnden under året haft perioder då den inte kunnat upprätthålla den beslutade beredskapen på RiB-stationerna, med anledning av personalbrist.

Förutsättningar för tillsynsverksamheten kommer med stor säkerhet att finnas på plats inför kommande verksamhetsår för att kunna uppfylla nämndens grunduppdrag fullt ut. När det gäller personalsituationen i RiB-verksamheten kommer vissa osäkerheter att finnas också i fortsättningen.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Verksamheten är inne i en period av expansion och utveckling som kommer fortsätta under de kommande åren. Det har sin grund i den kommande driftsättningen av den andra brandstationen i Umeå tätort, men det är även en anpassning till de ökade krav och behov som finns utifrån att Umeå växer, omvärldsläget förändras och uppdragen breddas och blir flera. Stort fokus ligger på denna verksamhetsutveckling och det får viss påverkan på genomförande av övriga uppdrag.

Vidare pågår ett fortsatt utvecklingsarbete kopplat till det gemensamma räddningsledningssystemet Räddningssamverkan Nord där ett fördjupat samarbete med Räddningsregion mittnorrland (Västerbottens inland, Jämtland och Västernorrland) nu har börjat. Trots att vårt område inte var särskilt belastat i samband med sommarens skogsbränder så visar sommarens händelser ändå vikten av att samverka i större ledningssystem och att den nuvarande inriktningen är rätt väg att gå.

Den nedbrunna stationen i Holmsund och takraset i Umeå har fortsatt haft viss påverkan på verksamheten under året. I november kunde den nya vagnhallen i Umeå invigas och tas i bruk. Den nya vagnhallen har en utformning och funktionalitet som är anpassad till verksamhetens behov och gällande krav.

RiB-verksamheten har till viss del varit påverkad när det gäller bemanning ett antal RiB-stationer vilket har medfört svårigheter att över tid upprätthålla beslutad beredskap.

Behovet inom området RUHB (räddningstjänst under höjd beredskap) har fortsatt att öka och ytterligare medel har tillförts länet för både kompetenshöjning och inköp av materiel. Umeå kommun är fortsatt värdkommun för räddningstjänsterna i Västerbotten när det gäller samordning av direktiven som kommer från Myndigheten för civil beredskap (MCF).

Inom den olycksförebyggande verksamheten har stort fokus legat på verksamhetsutveckling med syfte att skapa bättre förutsättningar att kunna arbeta bredare med det olycksförebyggande uppdraget i organisationen som helhet. Prioritering av verksamhetsutveckling i kombination med att erfaren personal har valt att avsluta sin anställning har inneburit att uppsatt mål för året inte har uppfyllts. På sikt kommer organisationen ha bättre möjligheter att genomföra uppdragen och ta en större roll och ett större ansvar i samhället.

Den olycksförebyggande verksamheten har fortsatt arbetet att genomföra insatser och utbildningar när det gäller särskilt riskutsatta personer. Arbetet har till största delen genomförts i Vindelns kommun men kommer på sikt även att omfatta Robertsfors och Umeå kommuner.

IT-kapacitetsnämnden

Nämndens grunduppdrag

IT-kapacitetsnämnden är gemensam för Umeå, Vännäs och Skellefteå kommuner. Nämnden har ansvar för lagring, virtualisering och backup för kommunernas IT-verksamhet. Umeå kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Umeå kommuns organisation.

IT-kapacitetsnämnden	Bedömning
IT-kapacitetsnämnden ska • medföra en kostnadseffektiv IT-drift för alla parter • optimalt använda resurser och kompetens • säkerställa hög kvalitet i levererade tjänster.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Grunduppdraget utförs inom ramen av ordinarie processer för Umeå kommuns IT-driftverksamhet och IT-säkerhetsorganisation. Genom att nyttja skalbarheten i dessa strukturer kan IT-tjänsterna levereras på ett effektivt, säkert och likvärdigt sätt till de anslutna kommunerna Vännäs, Skellefteå och Umeå. Uppdraget att använda resurser och kompetens optimalt anses uppfyllt.

Kostnaderna fördelas genom en fördelningsnyckel som är baserad på kommunernas faktiska nyttjande av kapaciteten. Nyttjandet läses av en gång per år i slutet av oktober inför kommande budget. Under året har vi fått i uppdrag att göra en jämförelse med externa leverantörer för att se hur kostnader står sig. Nämnden ligger bra till och vi uppfyller med god marginal uppdraget att IT-driften ska vara kostnadseffektiv och det anses därmed vara uppfyllt.

Tillgängligheten på nämndens IT-kapacitet för 2025 var 100 procent. Inga oplanerade avbrott har skett. Uppdraget att säkerställa hög kvalitet i levererade tjänster anses uppfyllt.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

IT-driftmiljön förvaltas och vidareutvecklas löpande för att vara modern, skalbar och säker. Hårdvara byts ut vart femte år. Övervakning och uppdateringar utförs löpande under året. I händelse av

oplanerat driftavbrott hanteras dessa enligt Umeå kommuns processer och rutiner för återställning av IT-tjänst.

Under 2025 har verksamheten

- upphandlat backuphårdvara och installerat ny utrustning
- planerat och förberett för upphandling och kommande införande av datacenterswitchar (corenät)
- tecknat avtal för backup av Microsoft 365 och EntraID med införande under 2026
- förberett för att göra en gemensam upphandling av en säkerhetscentertjänst (Security Operations Center – SOC)
- inlett behovsanalys och omvärldsbevakning av alternativ för virtualiseringsplattformen VMware som under 2025 fick en stor prisökning.

PA-nämnden

Nämndens grunduppdrag

Nämndens uppdrag regleras i reglementet för samverkande kommuner med mål att

- åstadkomma effektiv drift och hantering av personaladministrativa system
- åstadkomma optimalt användande av resurser och kompetens.

Dessa beskrivs närmare i nämndens grunduppdrag som presenteras nedan.

PA-nämnden	Bedömning
Nämndens grunduppdrag • upphandla personaladministrativa system • avtal och avtalsuppföljning mot leverantören • övergripande systemförvaltning • applikationsdrift • server och databasdrift • driftmiljö (licenser och hårdvara) • vidareutveckling • personuppgiftsbiträde.	i hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Nämnden bedöms i sin helt i hög grad uppfylla sina uppdrag och sina strategiska mål. Bland annat har nämnden under perioden gjort klart avtalet för fortsatt leverans enligt huvudavtalet med leverantör, kontinuerligt träffat leverantör i taktiska och strategiska möten, samt däremellan mer operativa möten för samverkan och framåtdrift. Vidare har arbetet fortsatt med utveckling utifrån resultaten av förstudien och digitala satsningar genom inköp av funktionalitet. Under året har Umeå kommuns IT-enhet genomfört flera åtgärder och revidering av kontinuitetsplan har gjorts för fortsatt säker drift och god systemkontroll. Systemförvaltningen är välfungerande och hanterar förändringar och uppkomna situationer väl, vilket inte minst blev tydligt i samband med attack mot närliggande systemflora hos Miljödata och i samband med andra IT-relaterade störningar under året. Vidare har

översyn av tid för gemensamma resurser genomförts och samarbete och utbyten har ökat genom en gemensam konferens med övriga kommuner i Norr- och Västerbotten med samma lönesystem. Det har utmynnat i fortsatta kontakter mellan kommunerna.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

PA-nämndens arbete har under året varit stabilt och fokuserat på utveckling och säkerhetsarbete. Uppgraderingar, systemförändringar till följd av förändringar inom lag- och avtalsområdet och flera insatser för att stärka den digitala säkerheten har genomförts. IT-attacken som genomfördes mot närliggande systemflora Miljödata gav flera lärdomar även till systemförvaltning av personaladministrativt system. Andra IT-relaterade störningar har under året också gett möjlighet till bra övnings- och lärtillfällen och systemförvaltningen har därigenom stärkt sin förmåga inför framtida situationer. Nämnden har under året fortsatt att arbeta intensivt tillsammans med leverantör för leverans på restlistan och till dags dato återstår två (2) punkter innan den är klar i sin helhet. Dessa två punkter kräver ett större utvecklings- och leveransarbete och en införandeprocess i respektive kommun, vilket gör att det tar tid. Under året har även avtal för fortsatt leverans enligt huvudavtalet efter 2026-12-31 genomförts. Nämndens årliga mål 2025 innehöll fem (5) mål varav fyra (4) bedöms vara helt uppfyllda. Det mål som är delvis uppfyllt gäller leverans av de två återstående punkterna på restlistan.

Överförmyndarnämnden

Nämndens grunduppdrag

Överförmyndarnämnden i Umeåregionen är gemensam nämnd för Bjurholms, Nordmalings, Robertsfors, Umeå, Vindelns, Vännäs och Örnsköldsviks kommuner, nedan kallad nämnden. Umeå kommun är värdkommun för nämnden och nämnden ingår i Umeå kommuns organisation.

Nämnden ansvarar för att överförmyndarverksamheten bedrivs i enlighet med bestämmelserna i föräldrabalken och andra författningar som reglerar frågor knutna till överförmyndarverksamhet.

Nämnden har till huvudsaklig uppgift att besluta om förordnande och entledigande av gode män och förvaltare, ta till vara den enskildes intresse genom kontroll av förmyndarnas, gode männens och förvaltarnas förvaltning, lämna information till allmänheten, och att ansvara för ärenden som enligt lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn stadgas för överförmyndaren.

Överförmyndarnämnden	Bedömning
Nämnden har till huvudsaklig uppgift att besluta om förordnande och entledigande av gode män och förvaltare, ta till vara den enskildes intresse genom kontroll av förmyndarnas, gode männens och förvaltarnas förvaltning, lämna information till allmänheten, och att ansvara för ärenden som enligt lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn stadgas för överförmyndaren.	i viss grad uppfyllt
Rekrytering av gode män och förvaltare	i viss grad uppfyllt
Kontroll av gode mäns, förvaltare och förmyndares förvaltning	i viss grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Bedömningen av att grunduppdraget innehållande delarna, rekrytering av ställföreträdare och kontroll av redovisning, anses vara till viss del uppfyllt syftar till att måluppfyllelsen inte uppnåddes i önskad grad. Målet att granska alla årsräkningar till och med 30 september uppfylldes inte helt, 89 procent av årsräkningarna var granskade till dess. I december uppnåddes målet till 100 procent.

När det gäller målet om attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser ökade sjukfrånvaron under 2025. Det berodde mest på en långtidssjukskrivning, men även viss korttidsfrånvaro under året.

Mål	Resultatmått/aktiviteter	Målvärde 2025	Mätvärde 2025
Yttre kvalitet			
Nämndmål: Öka kvalitet, produktivitet och rättssäkerhet i hela Umeåregionen.	Andel av årsräkningar som ska vara granskade till och med 30 september (%)	100	89
Inre kvalitet			
Vi ska ha attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser	Sjukfrånvaro (%)	2,0	4,8

Målet att rekrytera ställföreträdare bedöms inte vara helt uppfyllt beroende på att det under året varit många personer som fortfarande väntar på att få en god man eller förvaltare. Under 2025 har det i snitt varit en kö på 126 personer varje månad som väntar på en ställföreträdare.

Vidtagna åtgärder för att uppnå målen

För att uppnå 100 procent granskning till 30 september har personalen erbjudits möjlighet att granska årsräkningar på kvällar och helger. Utöver det har särskilda fokusveckor och andra strategier utförts för att prioritera arbetsuppgiften att granska. Det som har försvårat och försenat granskningsarbetet är konkurrensen av andra prioriterade arbetsuppgifter och arbetsbelastningen för medarbetarna har varit konstant alltför hög under hela 2025. Det är en bild som resultat i medarbetarundersökningen 2025 styrker.

För att försöka med att rekrytera tillräckliga antal nya ställföreträdare har flera åtgärder vidtagits. Bland annat har en rekryteringskampanj hållits under hösten 2025. Mingelkvällar, deltagande i samverkan med andra myndigheter, utbildningsinsatser mot bland annat Seniortorget och sjukvården. Trots dessa åtgärder ser Överförmyndarnämnden att de nya ställföreträdare som rekryteras inte motsvarar det antal nya ansökningar som inkommer till verksamheten. En ökad dialog med förvaltarenheterna i Umeå och i Örnsköldsvik har genomförts som har resulterat i att förvaltarenheten i Umeå har börjat utöka kapaciteten med två årsarbetare och nya anställningar startar i februari 2026. Men, det är inte tillräckligt för att nå det rekryteringsbehov som finns.

Grunduppdragets genomförande

Nämndens bedömning är att grunduppdraget är till viss grad uppfyllt.

Nämnden har ett utredningsansvar för personer med behov av godmanskap eller förvaltarskap och ansvar för rekrytering och utbildning av gode män och förvaltare.

Rekrytering av gode män, förvaltare och förmyndare

Rekrytering av ideella ställföreträdare innebär stora utmaningar. Intresset och möjligheten att ta sig an frivilliga uppdrag som fordrar både mycket tid, kraft och arbete är låg hos allmänheten.

Nämnden behöver vidta ytterligare åtgärder kring rekrytering av gode män då det i dag är långa väntetider att få en god man eller förvaltare. Åtgärder som är inledda är bland annat en gemensam rekryteringsgrupp som startat under våren med deltagare från båda kontoren. Ett gemensamt rekryteringsmaterialhar utarbetats i samråd med kommunikationsavdelningen. Rekryteringskampanj i hela regionen är inplanerad under oktober månad.

Under våren 2025 har det arrangerats mingelkvällar för befintliga gode män både i Umeå och i Örnsköldsvik. Under hela 2025 deltar medarbetare från överförmyndarenheten i informationsmöten med närliggande verksamheter, bland annat till Seniortorget, sjukvården och intresseföreningar inom funktionsrätt.

Utöver rekrytering riktad mot privatpersoner, så kallade lekmän, finns två förvaltarenheter med anställda gode män och förvaltare.

Nämnden har även gett förvaltningen i uppdrag att undersöka möjligheten att använda privata utförare som ett komplement till ideella och anställda ställföreträdare.

Förvaltarenheten i Umeå kommun som finns under miljö- och hälsoskyddsnämnden har i dagsläget fem anställda, men har ytterligare två till tre nyanställningar planerade för 2026. Förvaltarenheten i Örnsköldsviks kommun finns under kommunstyrelsen och har fyra anställda, privata aktörer anlitas till ett antal av Örnsköldsviks förvaltarenhets ärenden.

Åtgärder är vidtagna för att minska väntetider; rekryteringskampanjer, utbildningsinsatser till befintliga godemän och förvaltare, utökning av förvaltarenheten i Umeå. Trots dessa åtgärder är det i slutet av december 2025 ändå cirka 110 personer som står utan god man eller förvaltare.

Bedömningen av uppfyllelse av uppdraget avseende rekrytering av gode män och förvaltare är att uppdraget till viss del är uppfyllt.

Kontroll av förmyndarnas, gode männens och förvaltarnas förvaltning

Nämndens tillsyn baseras till övervägande del genom granskning av redovisningshandlingar. Nämndens mål för 2025 är att samtliga årsredovisningar ska vara granskade till 30 september. Åtgärder som verksamheten utfört för att nå målet med att granska inkomna redovisningshandlingar före 30 september är att ha fokusveckor på granskning, erbjuda möjlighet att gå in extra på helger och kvällar för ordinarie personal och att anställa vikarier vid sjukfrånvaro. Men, granskningsarbete är en arbetsuppgift som kräver god kännedom om ärenden och erfarenhet, något som försvåras när ny personal ska utföra uppgiften. Utöver denna problematik rapporterar personalen om att den

ökade handläggningen i ärenden tar mer och mer tid, vilket innebär att tiden sammantaget inte räcker till för att både utreda, handlägga och kontrollera ärenden med den befintliga personalen i verksamheten. I praktiken är därmed det mål som nämnden har att alla årsräkningar ska vara klara 30 september inte möjligt att uppnå med befintliga resurser. Om andelen granskning skulle prioriteras ännu mer i verksamheten skulle det innebära allvarliga brister i andra handläggningsuppgifter som till exempel sämre tillgänglighet i telefon, ytterligare minskade utbildningsinsatser, längre handläggningstider som i sin tur innebär att ännu fler ansökningar om anstånd till tingsrätten skulle ske och så vidare.

Ett räkneexempel för målet med färdigställda årsräkningar finns i tabellen nedan. Räkneexemplet visar medarbetare på båda kontoren.

Antal årsräkningar att granska	Personal	Tid per årsräkning	Arbetstid	Räkneexempel
Umeå: 1 470 årsräkningar **Örnsköldsvik:** 640 årsräkningar	10 medarbetare 6 medarbetare	I snitt cirka 4 timmar/årsräkning. Kan variera 1–10 timmar beroende på svårighetsgrad.	En arbetsdag är 7,5 timmar. Varje vecka ger 37,5 timmar. Antal veckor 1 januari till 30 september: 40 veckor. Räkna bort semester, påsk och sportlov, så återstår cirka 34 veckor.	2 110/16=131,8 årsräkningar per person. Det innebär 5x16=80 årsräkningar per vecka. 80x34=2 720 granskade årsräkningar. Om alla gör 5 årsräkningar per vecka klarar verksamheten målet.
Totalt: 2 110 stycken årsräkningar	16 personer totalt som kan utföra arbetet att granska.	Hinner cirka 2 årsräkningar per dag.	Totalt antal arbetstimmar: 1 275 timmar per person.	Det vill säga 3 heldagar till handläggning, telefontid, utbildning, rekrytering, dokumentation, post och så vidare.

Årsräkningar i Umeå, baserat på 2025 års beräknade mängd som ska granskas under 2026.

Under perioden har verksamheterna haft utmaningar med sjukfrånvaro och det tog åtta månader tills ny handläggare hade börjat sin tjänst, vilket har inneburit ökad belastning på verksamheten. Det har inneburit mer arbete per person i verksamheten, en ökad belastning och en mycket svår prioritering av vilka arbetsuppgifter som ska hinnas och inte hinnas med. Konsekvenser av prioritering har märkts bland personal som upplever en hög arbetsbelastning med låg möjlighet till återhämtning, försämrad kvalitet i arbetet, indragna årliga förbättringsaktiviteter som att uppdatera rutiner, planera kommande verksamhetsår, uteblivna verksamhetsmöten, minskade insatser och utbildning till allmänheten och så vidare. Sammantaget är det en verksamhet som utöver detta även inväntar en stor ytterligare arbetsuppgift redan i juli 2026, utan att några resurser är inplanerade att stärka upp verksamheten.

Digitaliseringsprojekt som pågått och pågår har inte gett den förväntade effektivisering i verksamheten som väntat. Under tiden akterna inte är färdigskannade behövde medarbetarna både

skriva ut alla handlingar och skanna in dem i pappers akter, något som tar mycket tid. För att nå nästa steg i verksamhetsutveckling mot digitalisering skulle en övergång från pappersakt till digital akt behöva ske. Detta steg behöver utredas noggrant och behöver också vara i linje med länsstyrelsens krav och behöver förankras i ny dokumenthanteringsplan och nya arbetssätt i verksamheten. Nästa steg i digitaliseringen, att kunna frångå skanning och kopiering av papper och i stället erhålla handlingar digitalt från ställföreträdare har inte kunnat börja i den utsträckning som förväntats. Driften av verksamhetssystemet har efter en dialog med DoIT landat i en intern lösning. Den har blivit fördröjt flera gånger under 2025 och vid årsslutet har DoIT inte börjat arbetet.

Lämna information till allmänheten

Verksamheten håller regelbundet utbildning till ställföreträdare samt har telefontider och besökstider för allmänheten, ställföreträdare, huvudmän och myndigheter. En enkätundersökning riktad till ställföreträdare kommer att skickas ut under januari 2026. Syftet är att undersöka hur ställföreträdare upplever kontakten med överförmyndarenheten och få en bild över de förbättringsområden som kan finnas.

Ansvara för ärenden som enligt lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn stadgas för överförmyndaren

Verksamheten har ett tydligt uppdrag att skyndsamt utse ställföreträdare för ensamkommande barn. Denna uppgift prioriteras mycket högt och handläggningen sker ytterst skyndsamt av utsedda handläggare.

Uppföljning av grunduppdragets måluppfyllelse görs via nämndens tertialrapporter, styrkort och intern kontroll.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Umeåregionens beslutade projekt för att digitalisera verksamhetens samtliga akter har med ny scanningsutrustning kunnat slutföras och kvalitetssäkring av de skannade akterna och återapportering till kommunchefsgruppen har skett under senare delen av 2025.

Det blir allt svårare för gode män och förvaltare att utföra sitt uppdrag. Både huvudmän och ställföreträdare befinner sig i ett digitalt utanförskap, det vill säga att ställföreträdare till exempel får svårt att utföra bankärenden som är en stor del av uppdraget. Att som lekman ta sig an uppdrag som god man för personer i stor utsatthet med komplexa livssituationer innebär både tidskrävande och utmanande uppdrag. Målgruppen med komplexa behov ökar nationellt. Det innebär att det blir en allt större utmaning att rekrytera ställföreträdare inom överförmyndarnämndens verksamhetsområde. Det är en bild som delas av hela landet.

Utifrån nämndens beslut i februari 2025 har avdelningschefen på miljö- och hälsoskyddsnämnden inlett en rekrytering av två nya medarbetare. En översyn av avtalet mellan nämnden och

förvaltarenheten på Umeå kommun är inledd och översyn av avtalet med Örnsköldsviks förvaltarenhet ska också inledas.

Biträdande enhetschef på 30 procent började 1 maj.

Sommarplanering för kontoren skedde under sommaren 2025 gemensamt i syfte att efterleva det beslut som nämnden har fattat att arbeta kontorsövergripande mellan de två arbetsplatserna. Gemensam telefontid infördes juni 2025 och har permanentats i verksamheten under slutet av 2025. Utvärdering av insatserna kommer att ske under 2026.

En ny handläggare började sin anställning 1 augusti. Handläggaren slutade efter kort tid, varpå ny rekrytering kommer att ske i januari 2026.

Under perioden januari till december har avdelningen Demokrati och juridik haft gemensamma arbetsplatsträffar under våren med fokus på återhämtning. Personalen har uppskattat insatserna, särskilt den föreläsning som hölls under hösten 2025 med fokus på återhämtningsstrategier.

Förvaltningen har fått i uppdrag av nämnden att utreda möjlighet att anlita privata aktörer för att ta uppdrag som förvaltare och god man. Upphandlingsbyråns signal till verksamheten är att det behöver ske ett upphandlingsförfarande och att det troligen är en annan nämnd som behöver vara upphandlande nämnd på grund av jäv.

Bilaga 3. Nämndernas rapportering av personalpolitiska mål

I planeringsdirektivet för 2025 fastställde kommunfullmäktige tre personalpolitiska mål. I underlagen till årsredovisningen har nämnderna lämnat en bedömning av arbetet med de personalpolitiska målen utifrån om arbetet går enligt plan eller om mer arbete krävs. På följande sidor redovisas respektive nämnd.

Kommunstyrelsen

Nämndens arbete för att nå de personalpolitiska målen

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	enligt plan

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Kompetensförsörjningen är en fortsatt utmaning för verksamheterna på Stadsledningskontoret. Förvaltningen har därför fortsatt att utveckla och arbeta för att behålla våra medarbetare, bland annat genom att delta i det EU-finansierade projektet Samba. Det syftar till att finna nya former för att knyta samman rehabiliterings- och kompetensförsörjningsprocesserna och därigenom förutsättningar att finna nya vägar tillbaka till arbete för medarbetare som har drabbats av ohälsa.

Ledarskap

Med syfte att erbjuda chefer på Stadsledningskontoret ett utökat stöd och bättre förutsättningar för sitt ledarskap utökades HR-funktionen på förvaltningen från 50 till 100 procent. En HR-chef på heltid anställdes under 2025.

Genom en organisatorisk förändring har chefstätheten säkerställts under året, vilket innebär att antal medarbetare per chef är fortsatt lägre än riktvärdet 30 för samtliga chefer på förvaltningen. Ambitionen är att behålla en chefstäthet som är lägre än riktvärdet. När antalet anställda närmar sig 30 vidtas därför åtgärder som säkerställer att gränsen hålls.

Med syfte att erbjuda chefer på Stadsledningskontoret ett utökat kollegialt stöd har SLK:s chefsforum återupptagits under 2025. Vid mötena möjliggörs erfarenhetsutbyte och dialoger mellan chefer och även kompetenshöjande insatser för cheferna på olika teman.

Under 2025 har det, utöver de ordinarie erbjudandeutbildningar för chefer i kommunen, funnits möjlighet för chefer på Stadsledningskontoret att delta vid sex frukostseminarier med olika teman och vid den kommungemensamma ledardagen med tema Bättre tillsammans, som bland annat ägnades åt frågor som psykologisk trygghet och Umeå växer tryggt och säkert.

Friskfaktorer

Fokus i 2025 års *Handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) och aktiva åtgärder* var återhämtning och arbetsbelastning, vilket också identifierades som utvecklingsområden bland medarbetare på Stadsledningskontoret.

Chefer har med stöd av ett material som har tagits fram av SLK-HR kunnat arbeta med frågan om återhämtning på arbetsplatsträffar. Fokus på SLK-dagen, till vilken samtliga medarbetare på förvaltningen bjuds in, var återhämtning i arbetslivet.

Vid tidig signal om ohälsa initierar och genomför chef ett samtal med medarbetare och om det krävs görs därefter anpassningar av medarbetarens arbetsuppgifter. Vid behov utarbetar chef och medarbetare tillsammans även en rehabiliteringsplan.

Den totala sjukfrånvaron på förvaltningen har under 2025 varit relativt oförändrad jämfört med 2024 (−0,4 procent), men sjukfrånvaron bland kvinnor har minskat något (−0,8 procent) medan sjukfrånvaron för män i viss mån har ökat (+0,5 procent). Det är en tendens som även speglas i andelen långtidsfriska. Sjukfrånvaron för Stadsledningskontoret ligger väl under det av personalnämnden fastställda målvärdet för 2025.

Resultatmått, kommunstyrelsen	Målvärde 2025	Utfall 2025			Utfall 2024		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	6,5	3,9	2,4	3,4	4,7	1,9	3,8
Andel långtidsfriska (%)	60	76	82	78	75	81	77
Andel heltidsanställda (%)	92	95	90	93	95	90	94
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)		100	–	100	100	–	100
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)		100	100	100	100	100	100
Medarbetarenkäten, medelvärde		5,2	5,3	5,2	5,2	5,3	5,2

Byggnadsnämnden

Nämndens arbete för att nå de personalpolitiska målen

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	enligt plan

Åtgärder och viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Nämndens kompetensförsörjningsplan har reviderats under året och ingår som bilaga till verksamhetsplanen. Verksamheten har inga betydande rekryteringsproblem, men vissa svårigheter kan ses att rekrytera erfarna medarbetare. Fokus i kompetensförsörjningsplanen är att behålla och utveckla befintliga medarbetare.

Personalomsättningen är högre än målvärdet för året och påverkas både av antalet som har slutat och antalet som har börjat inom nämndens verksamheter. Sju medarbetare har slutat på egen begäran och nio medarbetare har nyanställts.

Ledarskap

Inför 2025 gjordes en omorganisering på Bygglov som nu har tre enheter i stället för tidigare fyra. Antal medarbetare/chef följer verksamhetens plan. En verksamhet når inte riktvärdet med max 30 medarbetare/chef, men med den plan som finns och verksamhetens goda resultat är målvärdet 90 procent och det uppnås. Medelantalet medarbetare per chef är 10.

Förvaltningens chefsnätverk fortsätter att träffas ett antal gånger per år och är ett uppskattat forum för information, dialog, erfarenhetsutbyte och möjlighet till kompetensutveckling.

Friskfaktorer

Under året har alla medarbetare deltagit i en förvaltningsgemensam utbildning inom jämställdhetsområdet. Utbildningstillfället syftade till att höja både kunskapsnivå och kvalitet på verksamheternas jämställdhetsarbete i relation till kommunens övergripande inriktningsmål för jämställdhet.

Temat på en av chefsnätverkets träffar under året var friskfaktorer med gemensam dialog om friskfaktorernas betydelse och vilka som är prioriterade för olika verksamheter att arbeta med. En verksamhet berättade hur man har kommit i gång med friskfaktorarbete och involverat medarbetare på APT.

Återhämtning är ständigt ett aktuellt område, det visar sig inte minst i medarbetarenkätens resultat och flera enheters OSA-mål. Höstens förvaltningsdag handlade om återhämtning och omfattade också en föreläsning av en psykolog från företagshälsovården som gav flera tips och verktyg för medarbetare att ta till sig av.

Resultatmått, byggnadsnämnden	Målvärde 2025	Utfall 2025			Utfall 2024		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	5,0	5,9	3,5	4,7	7,0	3,4	5,3
Andel långtidsfriska (%)	60	62	84	73	67	86	76
Andel heltidsanställda (%)	90	97	98	97	99	98	98
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	90	–	100	100	–	100	100
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	85	86	100	90	83	100	90
Medarbetarenkäten, medelvärde	4,8	5,3	5,3	5,2	5,3	5,4	5,3

Fritidsnämnden

Nämndens arbete för att nå de personalpolitiska målen

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	enligt plan

Bilaga 3

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	mer arbete krävs

Åtgärder och viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

För verksamhetsår 2025 redovisas inga betydande utmaningar för kompetensförsörjning på fritidsförvaltningen. Kandidatunderlaget är överlag gott både vad gäller numerär och kompetensnivå. De utmaningar förvaltningen ser består i att det saknas adekvata utbildningar i badbranschen och att det saknas fritidsledarutbildning i geografisk närhet. Fritid drift rapporterar vissa utmaningar i att konkurrera lönemässigt med privata aktörer och att kvälls- och helgarbete också utgör en viss utmaning vid rekrytering. Det goda kandidatunderlaget innebär att tillbörlig kompetens finns att rekrytera även om det råder viss diskrepans mellan kandidatens och förvaltningens lönenivåer. Föreningsbyrå och stab har generellt låg omsättning av personal och har ett gott kandidatunderlag när det finns behov av rekrytering.

Två enhetschefsrekryteringar och en ersättningsrekrytering inom HR har samtliga genererat ett stort kandidatunderlag och det visar också hög attraktivitet. Fritidsnämnden satte för 2025 som mål att i medarbetarenkäten nå ett genomsnittsresultat på 5,1 av möjliga 6,0 som ett mått på attraktivitet. Resultatet på medarbetarenkäten uppgår till 5,0 vilket är ett fantastiskt bra resultat.

Ledarskap

Samtliga chefer inom fritidsnämnden har fortsatt färre än 30 medarbetare vilket är en av grundförutsättningarna för att kunna tillämpa ett engagerat och närvarande ledarskap. På förvaltningen träffas samtliga chefer månadsvis vid ett chefsforum där aktuella ämnen hanteras med fokus på dialog och erfarenhetsutbyte. HR träffar även samtliga ledningsgrupper inför respektive tertialuppföljning och bland annat arbetsmiljö och sjukfrånvaro följs upp. Förutom en djupare dialog om statistiska underlag, är syftet att tillsammans skapa bättre förutsättningar både för ledarskap, arbetsmiljö och sjukfrånvaro. Nämnden når inte uppsatt mål för högre resultat i medarbetarenkäten när det gäller ledarskap än kommunens resultat som helhet. Fritidsnämnden når 4,8 och kommunens genomsnittliga ledarskapsresultat uppgår till 4,9 av 6 möjliga.

Friskfaktorer

Fritidsnämnden bedömer att arbetet med aktiv rehabilitering är systematiskt och välfungerande. Chefer har stöd i processen för rehabilitering och i uppföljning mellan HR och ledningen. Förvaltningen har också ett systematiskt och väl fungerande arbetsmiljöarbete. Under årets tredje tertial genomfördes en gemensam utbildning för förvaltningens chefer tillsammans med förvaltningens samtliga skyddsombud, för att bredda kunskapen och stärka den gemensamma dialogen i arbetsmiljöarbetet.

Det finns variationer framför allt när det gäller korttidsfrånvaro mellan de olika verksamheterna. Korttidsfrånvaron är väsentligt lägre där arbetstagare i huvudsak inte arbetar med fysiskt möte med kund eller besökare. Långtidsfrånvaro är med något undantag inte direkt arbetsrelaterad och det är gemensamt för alla verksamheter. Långtidsfrånvaro grundar sig bland annat i benbrott eller somatiska sjukdomar. Fritidsnämnden har under det gångna året också haft högre korttidsfrånvaro än väntat, vilket beror på virussjukdomar som har fått större fäste och påverkan än beräknat.

Resultatmått, fritidsnämnden	Målvärde 2025	Utfall 2025			Utfall 2024		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	4,0	5,0	5,6	5,3	5,4	4,8	5,1
Andel långtidsfriska (%)	70	70	68	69	61	63	62
Andel heltidsanställda (%)	90	77	82	80	85	86	86
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	100	100	90	93	75	73	73
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	100	100	100	100	100	100	100
Medarbetarenkäten, medelvärde	5,1	5,0	5,1	5,0	5,0	5,0	5,0

För- och grundskolenämnden

Nämndens arbete för att nå de personalpolitiska målen

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	Arbete pågår i enlighet med aktivitets- och handlingsplaner.
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	Arbete pågår i enlighet med aktivitets- och handlingsplaner.
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	Arbete pågår i enlighet med aktivitets- och handlingsplaner.

Åtgärder och viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Arbetet har fokuserat på förskolans personalomställning, budgetstyrd personalplanering och höjd kompetens genom examination av 20 barnskötare. Samverkan kring tjänsteplanering och med Lärarhögskolan har stärkts. Rekrytering till skolledartraineeprogrammet gav 15 deltagare och arbetet med kommunikationsplan och arbetsgivarvarumärke har prioriterats.

Ledarskap

Chefer har fått stöd inom OSA för att förebygga ohälsosam arbetsbelastning genom uppföljning, handledning och avlastning. Förskolan har satsat på förändringsledning och grundskolan på pedagogiskt och kommunikativt ledarskap. Det administrativa stödet har setts över och en ny organisation har skapats för att stärka chefstödet.

Friskfaktorer

Arbetet med arbetsmiljö och aktiva åtgärder har fortsatt och OPUS har införts med utbildningar och gemensamma rutiner. Hot- och våldsförebyggande arbete har prioriterats genom rutingenomgångar,

stöd i studiero och trygghetshöjande utbildningar. Arbetsmiljöverkets inspektion av 11 förskolor ledde inte till några krav. Sjukfrånvaron är fortfarande över målet men minskar totalt, med särskilt god utveckling i F–9 och förbättringar i förskolan.

Resultatmått, för- och grundskolenämnden	Målvärde 2025	Utfall 2025			Utfall 2024		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	6,5	7,6	4,4	7,0	8,3	4,6	7,5
Andel långtidsfriska (%)	65	56	69	59	54	69	57
Andel heltidsanställda (%)	91	92	92	92	92	91	92
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	90	67	57	65	63	54	61
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	85	79	63	75	62	52	60
Medarbetarenkäten, medelvärde	4,8	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9	4,9

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Nämndens arbete för att nå de personalpolitiska målen

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	Arbete pågår i enlighet med aktivitets- och handlingsplaner.
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	Arbete pågår i enlighet med aktivitets- och handlingsplaner.
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	Arbete pågår i enlighet med aktivitets- och handlingsplaner.

Åtgärder och viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

På förvaltningsnivå har ett omfattande arbete skett under året i syfte att skapa förutsättningar för en ny funktionell gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltning. Utveckling av organisation, uppdrag och roller och ny samverkansorganisation har prioriterats. Kompetensförsörjningsarbetet har därutöver fortlöpt i enlighet med nämndens kompetensförsörjningsplan och förvaltningens fastställda aktivitetsplan för kompetensförsörjning. Revidering av kompetensförsörjningsplanen planeras för våren 2026. Genomförda rekryterings- och kompetensförsörjningsanalyser under perioden visar att nämndens verksamheter är attraktiva för sökande till lediga tjänster. Men, utmaningar befaras på längre sikt i enlighet med långsiktiga kompetensförsörjningsprognoser.

Samverkansarbetet med Lärarhögskolan fortsätter att vidareutvecklas och gemensamma strategiska frågor har identifierats och processats under året. Insatser för utveckling av det förvaltningsspecifika arbetsgivarvarumärket har genomförts med fokus på att bredda rekryteringen och attrahera fler grupper. Gemensamma kommunikationsinsatser inleddes även under året i samverkan med Lärarhögskolan. Kompetensutvecklingsinsatser för speciallärare med inriktning intellektuellt funktionshinder fortgår och säkerställer hög behörighet bland lärare i anpassad gymnasieskola. Utvecklingsarbete för karriärtjänster för lärare har fortskridit enligt planering i positiv riktning.

Mycket av arbetet i förvaltningen har handlat om arbetsorganisation och arbetstid; bland annat förändrad organisering av förvaltningsstruktur och differentiering av lärares arbetsuppgifter för att möjliggöra för fler professioner att bidra och avlasta i skolans verksamhet. Ett partsgemensamt arbete med Sveriges lärare har också börjat när det gäller tjänstefördelningsprocessen.

Ledarskap

Åtgärder har fortlöpt inom ramen för OSA i syfte att förebygga ohälsosam arbetsbelastning och främja återhämtning. Chefernas förutsättningar följs upp både på grupp och individnivå och åtgärder i form av stöd och anpassningar vidtas för att skapa balans i uppdrag. Inom området hot och våld fortsätter arbetet med trygghetsskapande insatser i form av stöd, verktyg och kompetensutveckling. Frågor kopplade till lokaler och städ har under året upplevts vara en bidragande orsak till arbetsbelastning bland chefer. Arbete för att utveckla lokala rutiner kopplade till egenkontroll är av vikt. Kompetensutveckling för chefer prioriteras och genomförs med systematik och med fokus på ledarskap och arbetsgivarfrågor. Mot bakgrund av stabilitet i ledningsorganisationen inom nämndens område deltar inga i traineeprogram för blivande rektorer under 2025. Inom ramen för årlig löneöversyn har chefer prioriterats.

Friskfaktorer

Arbete har genomförts i enlighet med det systematiska arbetet för arbetsmiljö och lika rättigheter och möjligheter. Prioriterade åtgärder i handlingsplanen för arbetsmiljö och aktiva åtgärder 2025 har fortlöpt. Implementering av kommunövergripande systemstöd för systematiskt arbetsmiljöarbete (OPUS) har inletts under året genom att alla chefer har fått tillgång till systemet och att utbildningsinsatser har genomförts.

Trygghetsskapande åtgärder har vidtagits för ökad beredskap och trygghet i situationer då hot och våld kan uppstå och det har skett i form av verktyg och stöd för utbildning, övning och dialog på APT. Insatser har även genomförts för att införliva skollagens nya krav på skolsäkerhet i befintliga rutiner och bland annat har säkerhetsvandringar i lokaler genomförts. Konsekvenserna av Miljödatas cyberattack i slutet av perioden T2 innebar påverkan på förvaltningens arbetsformer. Verksamheterna har god förmåga att snabbt ställa om och arbetsgivarens gällande rutiner har upprätthållits även utan systemstöd.

Sjukfrånvaron för nämndens område ligger totalt sett på en mycket låg nivå och under målvärdet. Men, sjukfrånvaron ökar jämfört med utfall föregående år. Utveckling av andel långtidsfriska går i positiv riktning, men ligger trots det något under målvärdet. Andel heltidsanställda ökar, men ligger under målvärdet. Det sker en mycket positiv utveckling för resultatmåttet ”andel chefer med max 30 medarbetare” jämfört med tidigare år, det överstiger också fastställt målvärde. Medarbetarenkäten visar ett bibehållet gott utfall även för 2025.

Bilaga 3

Resultatmått, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Målvärde	Utfall 2025			Utfall 2024		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	4,2	4,6	2,8	4,0	4,5	2,7	3,8
Andel långtidsfriska (%)	80	75	85	79	74	84	78
Andel heltidsanställda (%)	90	86	89	87	85	88	86
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	90	76	25	60	79	38	67
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	87	100	84	94	94	94	94
Medarbetarenkäten, medelvärde	5,1	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2

Individ- och familjenämnden

Nämndens arbete för att nå de personalpolitiska målen

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	mer arbete krävs

Åtgärder och viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Ambassadörsverksamheten fortgår och fler ambassadörer har rekryterats. Några exempel på aktiviteter de har varit delaktiga i är socionomdagen på Umeå universitet, en mini-MOA mässa för årskurs 5 och en aktivitet som genomfördes tillsammans med Västerbottens handelskammare – klassrumsträffar för högstadieelever. Allt är i syfte att skapa intresse för våra verksamhetsområden och locka fler att välja vård- och omsorgsyrken. Hälften av eleverna som genomför praktik inom stöd och omsorgs olika verksamheter går vidare till en anställning efter avslutad praktik. Det visar att praktikplatserna fungerar som en effektiv rekryteringsväg och bidrar till att stärka kompetensförsörjningen. En aktivitet för att klara de ökande kompetensförsörjningsbehoven har bestått av att ta fram en handbok för cheferna i funktionshinderomsorgen; *Bemanningsstrategi i praktiken – en handbok för chefer inom FO*. Den är tänkt att ge cheferna handfasta råd om hur en genomtänkt bemanningsstrategi kan ge chef bättre förutsättningar att leda verksamheten effektivt, skapa hållbara arbetsvillkor för medarbetare och uppnå verksamhetens mål.

Ledarskap

Ett arbete har gjorts på förvaltningen vilket har lett till att allt fler chefer nu når målet om att ha högst 30 medarbetare. Resultatet visar att vi är på god väg och att utvecklingen går i en positiv riktning. Inom alla verksamhetsområden har det under året pågått olika aktiviteter för att säkerställa en rimlig arbetsbelastning. Några exempel är att man inom myndighetsutövning gjort en kartläggning av möten enhetschefer har och vilka andra åtaganden de blir inblandade i. IFO har identifierat faktorer som upplevs påverka arbetsbelastningen och det jobbar man vidare med. Inom

funktionshinderomsorgen har man bland annat haft särskilda arbetsmiljödagar för enhetschefer och arbetsbelastning har då varit en av delarna man arbetet med. Flertalet enhetschefer inom stöd och omsorg anser att de får stöd i att utveckla grupper och individer i medarbetarskap. Inom några verksamhetsområden har chefer utbildats i grupputvecklingsmodellen HUSET. Modellen ger en stabil struktur som hjälper till att skapa goda förutsättningar för både grupp- och individutveckling. Fler chefer kommer under nästa år att utbildas i modellen.

Friskfaktorer

Den totala sjukfrånvaron inom nämndens verksamheter har ökat något jämfört med föregående år. Den största ökningen är inom funktionshinderområdet och personlig assistans. Några faktorer som påverkat sjukfrånvaron anges vara sämre scheman, svårigheter att hitta tid till återhämtning och medarbetare som har blivit långtidssjukskrivna (inte arbetsrelaterat). Återhämtning är det område som får sämst resultatet i medarbetarenkäten, inte bara inom personlig assistans utan även för förvaltningen i stort. Aktiviteter under året kopplade till återhämning är bland annat att enhetscheferna har jobbat med onbordingprocessen för att säkerställa en god introduktion. Inom personlig assistans har man gjort en schemakartläggning för att skapa hållbara och korrekta scheman. Det har övriga verksamhetsområden inom funktionshinderomsorgen också jobbat med under året. Deltagarna i projektet Samba har fortsatt sitt arbete för att utveckla ny kunskap och försöka hitta nya arbetssätt för att behålla medarbetare på den gemensamma lokala arbetsmarknaden.

Resultatmått, individ- och familjenämnden	Målvärde 2025	Utfall 2025			Utfall 2024		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	6,5	8,6	6,2	7,8	8,3	6,3	7,7
Andel långtidsfriska (%)	60	58	63	59	61	60	61
Andel heltidsanställda (%)	92	89	91	90	88	89	88
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	90	73	67	71	71	63	69
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	100	97	100	97	96	96	96
Medarbetarenkäten, medelvärde	4,8	5,1	5,1	5,0	5,1	5,0	5,0

Kulturnämnden

Nämndens arbete för att nå de personalpolitiska målen

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	enligt plan/mer arbete krävs

Bilaga 3

Åtgärder och viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Under verksamhetsåret har flera pensionsavgångar ersatts genom internrekryteringar. De interna rekryteringarna tjänar flera syften. Dels tar förvaltningen ansvar för kompetens som konverterar till tillsvidareanställningar, dels ges möjlighet till konkret intern kompetensutveckling och karriär. I de externa rekryteringar som sker tillförs ny kompetens till verksamheterna.

Under sommaren har biblioteken i sedvanlig ordning tagit emot feriearbetande ungdomar. Ett brottsförebyggande projekt i samarbete med Umebrå har också skett under perioden.

Kulturskolan möter rekryteringsbehovet med aktiv personalplanering för att ersätta pensionsavgångar och tillgodose lärare för instrument som har ett lägre elevunderlag.

Rekrytering av enhetschef har genomförts under perioden, både för programavdelningen och biblioteken. Enhetschef på biblioteken rekryterades externt medan rekryteringen inom arrangemang och scener tillsattes med en intern kandidat som har genomgått Umeå kommuns interna traineeutbildning för arbetstagare och vill utveckla sitt ledarskap. Det är ett gott exempel på en välfungerande kompetensförsörjning med både interna karriärvägar och extern attraktivitet.

Kulturförvaltningen har som mål att medarbetarenkätens medelvärde ska överstiga 5,0, vilket är ett mått på attraktivitet som arbetsgivare. Årets medelresultat i medarbetarenkäten uppgick till 5,1.

Ledarskap

Kulturnämndens samtliga chefer har färre medarbetare än 30 vilket är en av de viktigare förutsättningarna för ett närvarande och engagerat ledarskap. Tillsättning av HR-partner under tertial 2 skapar fortsatt förutsättningar för ett närvarande och engagerat ledarskap.

Mål för att mäta ledarskapet på förvaltningen sattes till 5,0 i medarbetarenkätens ledarskapsdel. För 2025 uppnådde förvaltningen målet och förvaltningens medelvärde för ledarskap överträffade även kommunens samlade resultat 4,9 inom samma område.

Friskfaktorer

Arbetssättet aktiv rehabilitering tillämpas på förvaltningen och syftar till en tät och förtroendefull dialog, god förståelse för arbetstagares återgång till arbete och för att arbetstagare ska ha god insikt i sin betydelse för verksamheten. Nämnden når inte uppsatta mål för den totala sjukfrånvaron, Flera virussjukdomar har påverkat korttidsfrånvaron i större utsträckning än tidigare verksamhetsår, men den långtidssjukfrånvaro som bidrar till total sjukfrånvaro är nästan uteslutande inte direkt arbetsrelaterad.

Bilaga 3

Resultatmått, kulturnämnden	Målvärde 2025	Utfall 2025			Utfall 2024		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	4,5	5,3	4,7	5,1	5,4	2,9	4,6
Andel långtidsfriska (%)	72	62	68	64	63	77	68
Andel heltidsanställda (%)	82	82	78	81	82	78	81
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	100	88	75	83	86	78	82
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	100	100	100	100	100	100	100
Medarbetarenkäten, medelvärde	5,0	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämndens arbete för att nå de personalpolitiska målen

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	mer arbete krävs

Åtgärder och viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Flera rekryteringar har gjorts under året, bland annat miljöinspektörer, förvaltare och enhetschefer. Generellt finns inga betydande svårigheter att rekrytera personal, men i några yrkesgrupper finns en tendens till svårigheter att rekrytera medarbetare med längre erfarenhet.

Kompetensförsörjningsplanen är reviderad under året. Aktiviteter sker löpande och fokus ligger på att behålla och utveckla medarbetare och behålla attraktiva arbetsplatser.

Ledarskap

Inför 2025 gjordes en omorganisering på avdelningen och en till enhet bildades; Små avlopp. Det medförde bättre förutsättningar för ledarskapet på avdelningen, fördelning av ansvar och mer närvarande ledarskap. Riktvärdet för antal medarbetare per chef uppnås, medelantalet är 15 medarbetare per chef.

Friskfaktorer

Under året har alla medarbetare deltagit i en förvaltningsgemensam utbildning inom jämställdhetsområdet. Utbildningstillfället syftade till att höja både kunskapsnivå och kvalitet på verksamheternas jämställdhetsarbete i relation till kommunens övergripande inriktningsmål för jämställdhet.

Temat på en av chefsnätverkets träffar under året var friskfaktorer med gemensam dialog om friskfaktorernas betydelse och vilka som är prioriterade för olika verksamheter att arbeta med. En

verksamhet berättade hur man har kommit i gång med friskfaktorarbete och involverat medarbetare på APT.

Återhämtning är ständigt ett aktuellt område inom verksamheten, det visar sig inte minst i medarbetarenkätens resultat och flera enheters OSA-mål. Höstens förvaltningsdag handlade om återhämtning och innehöll en föreläsning från en av företagshälsovårdens psykologer.

Sjukfrånvaron har ökat jämfört med föregående år och når inte målvärdet. Det är främst långtidssjukfrånvaron som har ökat, sjukfrånvaro längre än 90 dagar. Avdelningen har under året haft två medarbetare som har varit sjukskrivna på deltid längre än 365 dagar. Oavsett orsak till sjukdom är ohälsa arbetspåverkande och anpassningar sker i den mån det går för verksamheten. En fördjupad analys av sjukfrånvaron kommer att göras i början av 2026.

Resultatmått, miljö- och hälsoskyddsnämnden	Målvärde 2025	Utfall 2025			Utfall 2024		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	5,0	7,5	5,3	6,8	5,8	2,9	4,8
Andel långtidsfriska (%)	60	62	64	62	65	76	68
Andel heltidsanställda (%)	90	98	100	99	98	100	99
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	90	100	-	100	100	-	100
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	85	100	100	100	100	50	75
Medarbetarenkäten, medelvärde	4,8	5,1	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0

Personalnämnden

Nämndens arbete för att nå de personalpolitiska målen

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	enligt plan

Åtgärder och viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Nämnden har behandlat eller i övrigt tagit del av bland annat följande:

- verksamhetsbesök, Bruksbacken i Sävar, med fokus på scheman och medarbetarinflytande
- möjlighet till finansiering av mottagande av personer som står långt från arbetsmarknaden
- yttrande över plan för digital omställning
- lönekartläggning 2024
- nämndernas verksamhetsplaner ur ett jämställdhetsperspektiv
- avtalsrörelsen
- registerkontroller vid anställning

- motion ”Kräv utdrag ur belastningsregistret vid anställning av omsorgspersonal”
- medlemskap i EU:s kompetenspakt
- delning av utbildningsförvaltningen
- ansökan för ERASMUS-projekt
- datadriven kompetensförsörjning
- bemanningsläget inför sommaren
- kompetensförsörjning i arbetsmarknadsregionen
- kompetensförsörjningsplaner 2026, instruktion från kommunstyrelsen
- nämndinitiativ ”Förstärkta kontroller vid anställning i Umeå kommun”
- motion ”Möjlighet att donera förtjänstgåva till välgörande ändamål”
- övriga nämnders delårsrapporter, arbete med personalpolitiska målen
- kommungemensam kompetensförsörjningsplan 2026–2028
- EU:s lönetransparensdirektiv
- uppföljning, distansarbete.

Ledarskap

Nämnden har behandlat eller i övrigt tagit del av bland annat följande:

- uppföljning av chefers förutsättningar
- revidering av ledarpolicy, medarbetarpolicy och värdegrund
- kommungemensamt traineeprogram
- överenskommelse vid uppsägning.

Friskfaktorer

Nämnden har behandlat eller i övrigt tagit del av bland annat följande:

- dispens, dygnsvila
- arbetsmiljöverkets nya regelstruktur
- samverkansmodell för att behålla arbetskraft, Samba
- uppföljning av handlingsplan, suicidprevention
- årlig uppföljning av SAM och aktiva åtgärder
- medarbetarenkäten
- friskvårdserbjudande
- stärkt skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier
- cyberangrepp, Miljödata
- arbetsdomstolens dom om EU:s mödravårdsdirektiv
- motion ”Friskvård för alla – en flexibel modell för hälsa och välmående”
- skyddsombudens förutsättningar

Bilaga 3

Resultatmått, Umeå kommun	Målvärde 2025	Utfall 2025			Utfall 2024		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	6,5	7,8	4,8	6,9	8,0	5,0	7,1
Andel långtidsfriska (%)	60	59	68	61	58	67	61
Andel heltidsanställda (%)	92	92	94	93	92	92	92
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	90	67	66	67	68	64	67
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	85	86	87	86	81	85	82
Medarbetarenkäten, medelvärde	4,8	5,0	5,1	5,0	5,0	5,0	5,0

Tekniska nämnden

Nämndens arbete med att nå de personalpolitiska målen

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	enligt plan

Åtgärder och viktiga händelser inom målområdena

Utifrån kompetensförsörjningsplanen har förvaltningen arbetat med fyra prioriterade fokusområden; arbetsgivarvarumärket, tidiga kompetensförsörjningsinsatser, hälsopromotion och anställningsprocessen.

Arbetet har haft fokus på att stärka verksamheternas förutsättningar att attrahera, behålla och utveckla medarbetare. Inom ramen för det har förvaltningen arbetat aktivt med att öka synligheten i rekryteringar och kommunikation med syfte att synliggöra förvaltningens olika yrkesgrupper.

Fortsatt arbete med implementeringen av friskfaktorer och aktiv rehabilitering kan ha bidragit till minskad sjukfrånvaro inom några verksamheter.

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Ett av de strategiska områdena för att stärka verksamheternas attraktivitet och interna utveckling har varit att utveckla arbetsgivarvarumärket – en avgörande faktor för att attrahera, rekrytera och behålla rätt kompetens. En central del av arbetet har varit att skapa och tydliggöra utvecklingsmöjligheter och karriärvägar.

Under året genomfördes en medarbetardag för samtliga medarbetare på förvaltningen med fokus på att lyfta det viktiga arbete som utförs i alla verksamheter. Vid det tillfället lanserades även en film som presenterar förvaltningens olika verksamheter.

Det fleråriga projektet om framtida kompetensbehov har bland annat resulterat i utvecklingen av intranätssidan Utveckling och karriär. Där beskrivs nu olika karriärvägar och alternativ för att bredda kompetensen inom nya områden. Arbetet syftar till att främja en lärande organisation som stödjer

både medarbetares och chefers utveckling. För chefer har fokus varit på lärande organisation, bland annat genom föreläsningar och workshops inom området.

Arbetet med friskfaktorer och en hälsosam, hållbar arbetsmiljö har fortsatt i verksamheterna. Det har även inneburit en resursförstärkning inom kompetensområdet fysisk arbetsmiljö.

Ledarskap

Andelen chefer med högst 30 medarbetare har ökat, vilket innebär att färre chefer ansvarar för fler än 30 medarbetare. För verksamheter där antalet medarbetare per chef fortfarande är högt finns en plan, bland annat genom att anställa fler chefer.

Friskfaktorer

Arbetet med friskfaktorer, tidiga insatser och arbetsanpassning, inklusive aktiv rehabilitering, har sannolikt bidragit till att påverka sjukfrånvaron positivt. Under de senaste åren har den totala sjukfrånvaron minskat något, vilket kan vara ett resultat av dessa insatser.

Resultatmått, tekniska nämnden	Målvärde 2025	Utfall 2025			Utfall 2024		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	6,2	7,4	4,6	6,2	7,8	4,5	6,4
Andel långtidsfriska (%)	65	60	67	63	59	66	62
Andel heltidsanställda (%)	96	95	98	96	94	97	96
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	97	75	85	81	79	88	84
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	90	90	96	93	90	96	92
Medarbetarenkäten, medelvärde	5,0	5,2	5,3	5,2	5,3	5,2	5,2

Valnämnden

Under perioden har valkansliet intensivt börjat planera för valen 2026. Valnämnden fattade beslut på sammanträdet i mars att utöka antalet valdistrikt från 72 till 78 valdistrikt. Kommunfullmäktige fastställde valnämndens beslut i april 2025. Länsstyrelsen i Västerbotten fattade beslut om ny valdistriktsindelning i november 2025.

Enhetschefen för valkansliet är från 1 maj 2025 även biträdande enhetschef för överförmyndarnämnden på 30 procent.

I slutet av året förstärktes valkansliet med en person som arbetar med rekrytering. En utbildningsansvarig och en kommunikatör har utsetts som resurs för valkansliet.

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	enligt plan

Bilaga 3

Åtgärder och viktig utveckling/viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Att behålla valkansliets kompetens och erfarenhet av valadministration är en prioriterad fråga för valnämnden. Valkansliet har personuppgiftskoordinatorer för valnämnden, kommunstyrelsen och personalnämnden och bistår på kommunfullmäktiges möte. Valkansliets personal finns representerade i kommunens centrala krisledningsgrupp och har kommungemensamma utredningsuppdrag.

Nämndens bedömning är att mål 5 är uppfyllt.

Ledarskap

Valkansliets chef ingår i ledningsgruppen för avdelning Demokrati och juridik. Via Stadsledningskontoret HR ges möjligheter till kompetenshöjande utbildningar och seminarier. Valnämnden uppfyller målet att chef ska ha max 30 medarbetare.

Nämndens bedömning är att mål 6 är uppfyllt.

Friskfaktorer

Valkansliet ingår i avdelningen Demokrati och juridik som har avdelningsgemensamma arbetsplatsträffar. Valkansliets svar på medarbetarenkäten resulterade i en handlingsplan för enheten som enhetschefen ansvarar för. Arbete med organisatoriskt systematiskt arbetsmiljöarbete sker på avdelningsnivå.

I juni månad genomfördes en avdelningsgemensam arbetsplatsträff med fokus på återhämtning, en av punkterna i avdelningens handlingsplan från medarbetarenkäten 2024. Förstärkning av valkansliet genomfördes under december 2025 som planerat.

Nämndens bedömning är att mål 7 uppfyllt.

Resultatmått*, valnämnden	Målvärde	Utfall 2025			Utfall 2024		
	2025	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	6,5	–	–	–	–	–	–
Andel långtidsfriska (%)	60	–	–	–	–	–	–
Andel heltidsanställda (%)	92	100	100	100	100	100	100
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	60	100	–	100	100	–	100
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	85	100	–	100	100	–	100
Medarbetarenkäten, medelvärde	4,8	–	–	–	–	–	–

*Vissa mått redovisas inte på grund av för få anställda personer i valkansliet.

Bilaga 3

Äldrenämnden

Nämndens arbete för att nå de personalpolitiska målen

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	mer arbete krävs
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	mer arbete krävs
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	mer arbete krävs

Åtgärder och viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Grunden för arbetet är äldrenämndens kompetensförsörjningsplan och nämndens årliga utbildningsplan för kompetensutveckling. Arbete för kompetensförsörjning har omfattat allt från att utbilda medarbetare till undersköterskor till att vara synliga på till exempel rally-VM. Äldrenämnden har stora utmaningar när det gäller att rekrytera medarbetare med rätt kompetens till verksamheterna, men rekrytering till sommaren gick över förväntan.

Processarbete kopplat till äldreomsorgens strategier har fortsättningsvis haft som huvudfokus att öka andel undersköterskor på förvaltningen. Målet för året var att öka andelen undersköterskor till 55 procent från tidigare 52 procent. Målet uppnåddes inte utan landade på att 53 procent av tillsvidareanställda medarbetare är utbildade undersköterskor. Det främsta verktyget för att jobba med att öka andelen undersköterskor är äldreomsorgslyftet. Tack vare satsningen fick förvaltningen 25 nya undersköterskor under året.

Ledarskap

Riktvärdet på inte mer än 30 medarbetare per chef har inte varit prioriterat i budget och det har inneburit att varje verksamhetsområde har arbetat med satsningen inom ram. Där det har funnits förutsättningar har förtätning av chefer genomförts. Vissa av rekryteringarna genomfördes i slutet av året, vilket inte kommer att få genomslag på resultatet förrän nästa år. Medelvärdet på antal medarbetare per chef är 25 vilket är en medarbetare mer än tidigare. 72 procent av cheferna har max 30 medarbetare vilket är en försämring av resultatet jämfört med året innan med tre procentenheter. Men, medelvärdet av chefer som har fler än 30 medarbetare har minskat från 37 till 36 vilket visar att vi har en jämnare fördelning än föregående år.

För att förbättra enhetschefernas förutsättningar inom vård- och omsorgsboende trots medarbetarantalet har en ny roll införts som coachande enhetschef och det planeras även i hemtjänsten.

Friskfaktorer

Årets medarbetarenkät hade en lägre svarsfrekvens jämfört med föregående år: 70,4 procent jämfört med 74,6 procent 2024. Enkäten visade ett samlat OSA-index som är oförändrat från

föregående och ligger kvar på 4,9 (max 6). Arbetsbelastning, krav och stöd visar ett försämrat resultat med 0,1 enheter medan återhämtning och lika rättigheter och möjligheter visar ett förbättrat resultat med 0,2 respektive 0,1 enheter.

Sjukfrånvaron är förbättrad med 0,1 enheter jämfört med föregående år och ligger på 8,5 procent. Men, det är fortfarande långt från målet och fortsatt arbete krävs. Andelen långtidsfriska har ökat till 54 procent från tidigare 51 procent. Nämnden följer sedan 2024 även korttidsfrånvaron för medarbetare under 30 år. Vid första mätningen hade gruppen ett medelvärde på 5,8 procent. Efter att det har synliggjorts bland enhetschefer och arbete har börjat för att fånga upp denna kategori medarbetare har förvaltningens resultat förbättrats till 4,9 procent. Frånvaron är fortfarande högre än andra ålderskategorier så det finns fortsatt utrymme för förbättring. Medelvärdet för korttidsfrånvaro för alla ålderskategorier är 4,1 procent.

Arbetet med friskfaktorer ska vara inkluderat i alla processer och fortsätter som en del i helheten för att det ska ge bäst effekt.

Resultatmått, äldrenämnden	Målvärde	Utfall 2025			Utfall 2024		
	2025	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	7,5	9,6	6,0	8,5	9,4	6,9	8,6
Andel långtidsfriska (%)	60	53	58	54	51	59	53
Andel heltidsanställda (%)	95	97	98	97	96	96	96
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	90	47	61	50	63	61	63
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	75	69	83	72	73	85	75
Medarbetarenkäten, medelvärde	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9

Brand- och räddningsnämnden

Nämndens arbete för att nå de personalpolitiska målen

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	enligt plan

Åtgärder och viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Arbete för kompetensförsörjning har bedrivits enligt den kompetensförsörjningsplan som nämnden har fastställt. Nämnden har utmaningar i kompetensförsörjningen när det gäller RiB-personal. Utveckling av arbete för kompetensförsörjning kommer att kunna bedrivas på ett bättre sätt i den nya organisationen.

Ledarskap

Arbete för att utveckla organisationen har fortsatt under året. Syftet med organisationsutvecklingen är dels att anpassa organisationen för att bedriva räddningstjänst från två stationer, dels att organisationen ska kunna möta kraven när Umeå växer, omvärldsläget förändras och uppdragen blir fler och bredare. Med denna förändring har bättre förutsättningar skapats för verksamhetens chefer att bedriva ett ledarskap som ger förutsättningar för goda resultat.

Personalen har varit delaktig i organisationsutvecklingen genom dialogtillfällen med möjlighet att lämna synpunkter innan förslagen samverkas och förhandlas.

Hela organisationsutvecklingen har samverkats och förhandlats med de fackliga parterna och arbete har inletts för att utifrån den nya organisationen utveckla verksamheten.

Friskfaktorer

Sjukfrånvaron inom brand- och räddningsnämndens verksamhet ligger lågt i jämförelse med målvärdet för 2025. Sjukfrånvaron och övriga resultatmått följs upp löpande i verksamheten.

För att främja arbete med friskfaktorer i verksamheten pågår ett personalutvecklingsarbete genom den personalutvecklingsplan som har fastställts. I planen ingår insatser och aktiviteter för att skapa en hållbar organisation, vilket bland annat omfattar jämställdhet, lika behandling, medarbetarskap och mångfald.

Resultatmått, brand- och räddningsnämnden	Målvärde 2025	Utfall 2025			Utfall 2024		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	6,5	3,7	1,6	1,9	2,2	2,6	2,6
Andel långtidsfriska (%)	60	82	89	88	73	86	84
Andel heltidsanställda (%)	92	100	100	100	100	100	100
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	90	–	60	60	–	60	60
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	85	100	100	100	100	100	100
Medarbetarenkäten, medelvärde	4,8	5,2	5,1	5,1	5,2	5,0	5,0

IT-kapacitetsnämnden

Nämnden har ingen anställd personal.

PA-nämnden

Nämnden har ingen anställd personal.

Bilaga 3

Överförmyndarnämnden

Nämndens arbete för att nå de personalpolitiska målen

Personalpolitiska mål	Bedömning
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	enligt plan

Åtgärder och viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Överförmyndarenheten har goda förutsättningar för att rekrytera ny personal till verksamheten och behålla personal oavsett yrkesroll. Personalomsättningen har varit låg. En ny medarbetare har anställts under perioden. Nämnden tar tillvara medarbetare över 65 år på ett bra sätt, de ges möjlighet att förlänga arbetslivet och på så sätt kan verksamheten hantera ett visst vikariebehov. Överförmyndarenheten tar även emot personer i behov av arbetsträning.

Nämndens bedömning är att mål 5 är uppfyllt.

Ledarskap

Överförmyndarenhetens enhetschef ingår i ledningsgruppen för avdelning Demokrati och juridik. Via Stadsledningskontoret HR ges möjligheter till kompetenshöjande utbildningar och seminarier. Överförmyndarnämnden uppfyller målet att chef ska ha max 30 medarbetare.

Överförmyndarnämndens bedömning är att mål 6 är uppfyllt.

Friskfaktorer

Överförmyndarenheten ingår i avdelningen Demokrati och juridik som har avdelningsgemensamma arbetsplatsträffar. Överförmyndarenhetens svar på medarbetarenkäten resulterade i en handlingsplan för enheten som enhetschefen ansvarar för. Arbete med organisatoriskt systematiskt arbetsmiljöarbete sker på avdelningsnivå.

Överförmyndarnämndens bedömning är att mål 7 uppnåddes under 2025, men sjukfrånvaron har ökat jämfört med tidigare år på grund av en långtidssjukskrivning under 2025.

Resultatmått, överförmyndarnämnden	Målvärde	Utfall 2025			Utfall 2024		
	2025	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro totalt (%) av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	6,5	5,5	1,4	4,8	2,9	1,2	2,5
Andel långtidsfriska (%)	60	74	67	73	75	100	93
Andel heltidsanställda (%)	92	96	80	93	91	100	93
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	60	–	–	–	–	–	–
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	85	100	–	100	100	–	100
Medarbetarenkäten, medelvärde	4,8	–	–	4,8	–	–	4,6

Bilaga 4. Uppföljning av mål och program

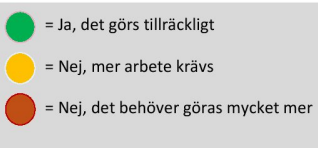
Kommunfullmäktige använder inriktningsmål för att skapa riktning och förändring inom ett avgränsat område som är gemensamt för flera kommunala aktörer. Styrning inom inriktningsmålen samlas i tre program;

- Program för tillväxt
- Program för social hållbarhet
- Program för klimatneutrala Umeå 2040.

Inriktningsmålen följs upp genom att utveckling inom programmen rapporteras. Bedömningen görs utifrån om kommunen gör tillräckligt, om mer arbete krävs eller om kommunen behöver göra mycket mer inom området. Först redovisas en överblick av inriktningsmålen med bedömning, därefter beskrivs kort respektive program.

Inriktningsmål 1	**Gör vi tillräckligt?**
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050	
Inriktningsmål 2	
Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden	
Inriktningsmål 3	
Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv	
Inriktningsmål 4	
Umeå ska vara klimatneutralt till år 2040	

I kolumnen ”Görs det tillräckligt” har bedömning gjorts utifrån de senaste årens utveckling och den önskvärda utvecklingen. Bedömningen är antingen grön, gul eller röd. Färgförklaring finns till höger.

Bilaga 4

Program för tillväxt

Inriktningsmål 1	Gör vi tillräckligt?
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050	
Fokusområden	
1. Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer	
2. Universiteten som tillväxtmotorer kvinnor	
3. Umeå ska vara klimatneutralt till år 2040	

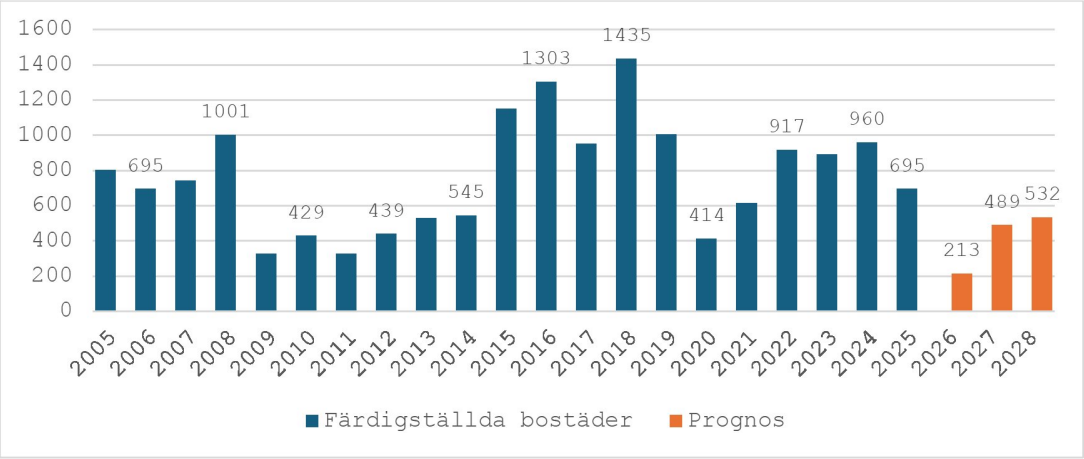
I kolumnen ”Görs det tillräckligt” har bedömning gjorts utifrån de senaste årens utveckling och den önskvärda utvecklingen. Bedömningen är antingen grön, gul eller röd. Färgförklaring finns till höger.

= Ja, det görs tillräckligt
= Nej, mer arbete krävs
= Nej, det behöver göras mycket mer

Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Umeå uppvisar fortsatt stark befolkningstillväxt och goda boende- och livsmiljöer i jämförelse med andra kommuner. Samtidigt som planeringskapaciteten har stärkts och den kommunkoncernövergripande samplaneringen utvecklats ligger bostadsbyggandet fortsatt på låg nivå för samtliga bostadstyper, i linje med den nationella trenden. Den demografiska utvecklingen under senare år, med avtagande befolkningstillväxt och lågt barnafödande tydliggör vikten av att planera för barnfamiljer, både ur ett bostadsförsörjningsperspektiv och som en förutsättning för den långsiktiga kompetensförsörjningen.

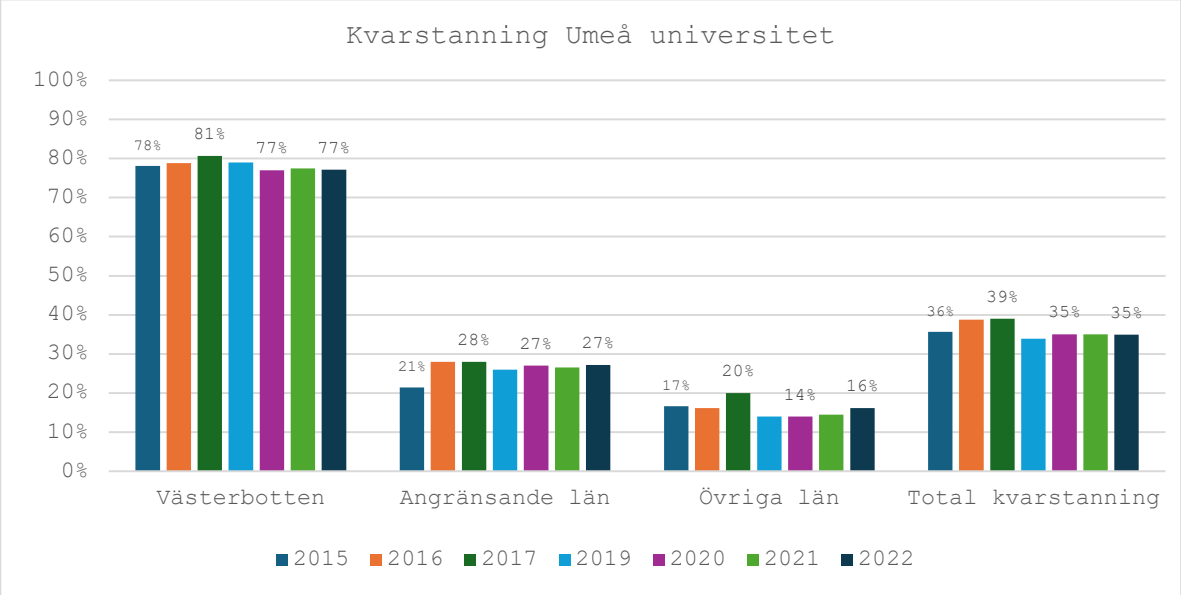
Sammantaget bedöms tidigare insatser inte vara tillräckliga för att möta behovet av rätt bostadstyper och tillräcklig byggnivå i relation till tillväxtmålet och demografisk utveckling.

Bilaga 4

Universiteten som tillväxtmotorer

Umeå universitet fortsätter att vara ett av landets mest attraktiva lärosäten och hade höstterminen 2025 flest antagna studenter i Sverige. För att fullt ut stärka universitetets roll som tillväxtmotor behöver fler studenter stanna kvar efter examen. Tydligare kopplingar mellan utbildning och framtidens arbetsmarknad är en avgörande faktor för det.

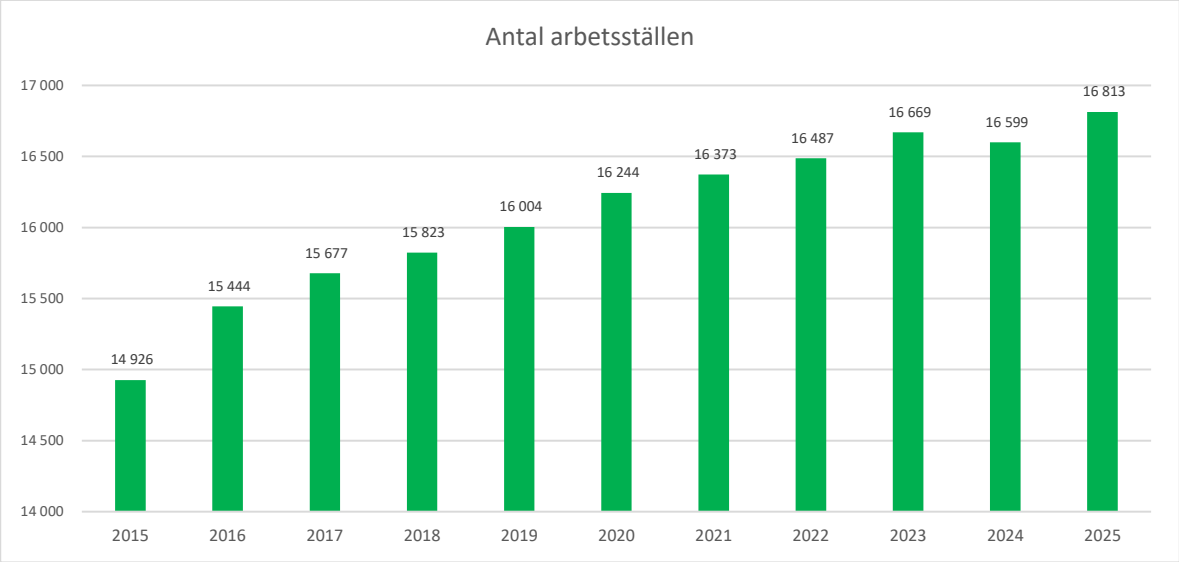
Utvecklingen av Universitetsstaden mot en mer levande, integrerad och attraktiv stadsdel har börjat och är en viktig del i arbetet för att behålla och attrahera kompetens. Universitetet fungerar därigenom som en central tillväxtmotor genom att attrahera kompetens, stärka matchningen mot arbetsmarknaden och bidra till innovation.

Trots hög attraktivitet i studentrekryteringen bedöms kvarstanning efter examen och koppling till arbetsmarknaden ännu inte vara tillräckligt stark för att fullt ut realisera universitetens potential som tillväxtmotor.

Etableringar och företagens tillväxt

Umeås näringsliv visar fortsatt styrka genom ett växande antal företag och en långsiktigt positiv demografisk utveckling av personer i arbetsför ålder. Samtidigt har antalet anställda minskat något under 2025, vilket speglar en period av omställning snarare än försvagning. Minskningen sker parallellt med nyetableringar och företagsförflyttningar och kan delvis kopplas till effektiviseringar, förändrade kompetensbehov och konjunkturella anpassningar. På kort sikt ryms mycket av utvecklingen i stadens befintliga strukturer, men bristen på mark för industri- och handelsetableringar riskerar på sikt att begränsa Umeås tillväxtkapacitet. I ett längre perspektiv är utvecklingen av strategisk infrastruktur en grundförutsättning för tillväxt.

Trots ett växande antal företag bedöms tillgången till mark, strategisk infrastruktur och samordningen i etableringsarbetet ännu inte vara tillräckliga för att säkra långsiktig tillväxtkapacitet.

Utblick

Arbetet är nu i gång i ordinarie processer för både utvecklingen av ett karriärcenter och den fortsatta utvecklingen av Universitetsstaden. Båda är i linje med målet att stärka kopplingen mellan utbildning, arbetsmarknad och platsutveckling.

Programarbetet har konkretiserat behovet av ett koncernövergripande arbetssätt med gemensam riktning, tydligare prioriteringar och fördjupad samverkan. Detta arbete har börjat och tar särskilt sikte på frågor om kvarstanning efter examen och bostäder för barnfamiljer som strategiska förutsättningar för Umeås långsiktiga tillväxt.

Parallellt utvecklas samverkan inom tillväxtavdelningarna för att arbeta mer samlat och strategiskt med etableringar. Sammantaget innebär det att flera identifierade utvecklingsområden redan är under genomförande och fortsatt samordning, uthållighet och gemensam prioritering är avgörande för att nå de övergripande tillväxtmålen.

Läs mer om program för tillväxt på umea.se/programtillvaxt

Program för social hållbarhet

Sammanfattning

Umeå kommun har en gynnsam position i arbetet med social hållbarhet. Sverige och övre Norrland, med Umeå som största stad, rankas högt när det gäller social hållbarhet i EU-kommissionens EU Social Progress Index. Umeå kännetecknas av hög tillit mellan människor. Det främjar deltagande i demokratiska processer och socialt engagemang. Samtidigt syns tendenser

till splittring och ökade klyftor. Det förebyggande arbetet är av största vikt för att minska dessa problem.

Kommunens arbete för social hållbarhet grundar sig i värden som trygghet, tillit och gemenskap. Segregation, där människor med olika förutsättningar lever åtskilda, utgör därmed ett problem. Planering för socioekonomiskt blandade områden är en prioriterad fråga och arbetet med att främja trygga, tillgängliga och inkluderande boendemiljöer fortsätter.

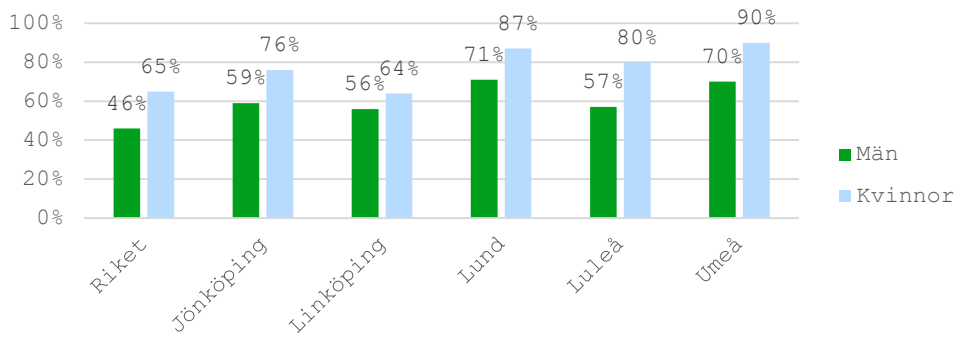
Umeå har generellt ett bra utgångsläge med låg brottslighet, låg otrygghet och relativt hög tillit till myndigheter. Det finns heller inga stadsdelar i Umeå som klassas som utsatta av polisen. Men, det finns ändå utmaningar. Organiserad brottslighet är ett växande problem. Antalet ärenden som gäller våld i nära relationer ligger på en fortsatt hög nivå, vilket kräver bättre samordning och ökade resurser.

När det gäller ungas livsvillkor är avhopp från gymnasiet på en fortsatt hög nivå. Många avhopp kopplas till dåligt mående. Framför allt unga tjejer är ofta stressade och har problem med psykosomatiska symptom. Barnfamiljer har även generellt sett fått det svårare ekonomisk under de senaste åren.

Kommunens arbetskraftsdeltagande har minskat något och det finns grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Kompetensbristen i Umeå förblir också en utmaning. Flera verksamheter i Umeå kommun arbetar för att minska antalet personer i långvarigt utanförskap, men det behövs bättre kännedom om situationen för dem som varken arbetar, studerar eller är arbetssökande.

Umeå kommun strävar efter att vara en bra plats att växa upp på, där alla ska ha jämlika villkor oavsett bakgrund. Mycket pekar också på att Umeå är en plats med goda förutsättningar att leva och verka på. Men, fortsatt arbete krävs för att behålla och stärka kommunens sociala hållbarhet. Det är av stor vikt att fortsätta utökat samarbetet mellan kommunen och andra samhällsaktörer.

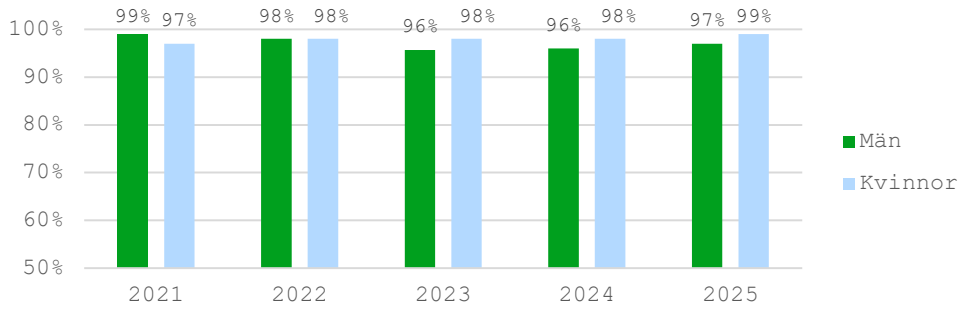
Sociala relationer och tillit, index 2024[51]

[51] Indexet baseras på indikatorerna: Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, Invånare 16–84 år med avsaknad av emotionellt stöd och sammanvägs till ett nyckeltal på en skala från 0 till 100.

Källa: Tillväxtverkets beräkningar, baserat på uppgifter från MUCF och Fohm

Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel, 2025[52]

Källa: Medborgarundersökningen, SCB

Fokusområden

Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden.

- *Umeå växer tryggt och säkert:* Tydliga tecken på att rekrytering av barn och unga pågår. Fördjupad samverkan behövs i det sekundär- och tertiärpreventiva arbetet.
- *Ett Umeå fritt från våld*: Våldsförebyggande arbete är fortsatt prioriterat, med särskilt fokus på våld i nära relationer och unga i riskmiljöer, där stärkt samordning bedöms som avgörande för framgång.
- *Motverka segregation och framväxten av utsatta områden:* Fortsatt problem med misstro mot myndigheter och utanförskap. Behov av bättre underlag och samverkan i arbetet mot segregation.

Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

- *Fortsätta arbete med jämställd stadsplanering:* Arbetet pågår och är väl inarbetat. Nya goda exempel behövs för att flytta fram positioner.
- *Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling:* Arbete för att medvetandegöra förutsättningar för kvinnor och män och konsekvenser av det pågår ständigt.
- *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra:* Yrkesverksamma som arbetar med våldsutsatta upplever ett stort behov.

Barns uppväxtvillkor

[52] Andel som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" på frågan "Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?" i SCB:s medborgarundersökning.

- *Barns och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas:* Arbete pågår med dialog och demokratiutveckling. Det finns behov av att fortsätta arbeta med att stärka ungas inflytande och delaktighet i skolan.
- *Motverka barnfattigdom:* Andel barn i ekonomisk utsatthet är lägre än i riket. Barnfattigdom kräver fortsatt uppmärksamhet, särskilt i utsatta socioekonomiska grupper.
- *Förebyggande folkhälsoarbete:* Umeå ligger väl till nationellt, men ungas hälsa, rörelse, stress och våldsutsatthet kräver fortsatt fokus för stärkt folkhälsa.

Boende och bebyggelsemiljö

- *Fortsätta arbete med strategier för hållbar tillväxt för att stärka den sociala hållbarheten:* Planering har fortsatt för blandade miljöer och hållbara flöden utifrån stadsbyggnadsprinciper som främjar social hållbarhet i hela kommunen.
- *Stärka mötesplatser och överbrygga barriärer*: Arbete för mötesplatser och lokal service som främjar social sammanhållning och motverkar barriärer i både stadsdelar och landsbygd har fortsatt.
- *Främja en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet:* Andel barnfamiljer och unga som lägger en stor del av inkomsten på boendekostnader har ökat senaste åren.

Arbete och försörjning

- *Skapa förutsättningar för en ekonomisk jämlikhet och en högkvalitativ välfärd för livets alla skeden:* För att stärka ekonomisk jämlikhet krävs fortsatt fokus på utrikesföddas etablering, ungas skolgång och förebyggande insatser mot studieavbrott.
- Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden: Fortsatta insatser krävs för att förbättra situationen för dem som är långt från arbetsmarknaden.
- *Åtgärder för att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter måste fördjupas och breddas:* Arbete pågår för att skapa arbetsplatser som är lika och tillgängliga för alla.
- *Motverka framväxten av ett skuggsamhälle och en ökad arbetslivskriminalitet:* Det finns behov av ökade insatser kopplade till skuggsamhället och den arbetskraftskriminalitet som finns.

Läs mer om program för social hållbarhet på umea.se/programsocialhallbarhet

Program för klimatneutrala Umeå 2040

Sammanfattning

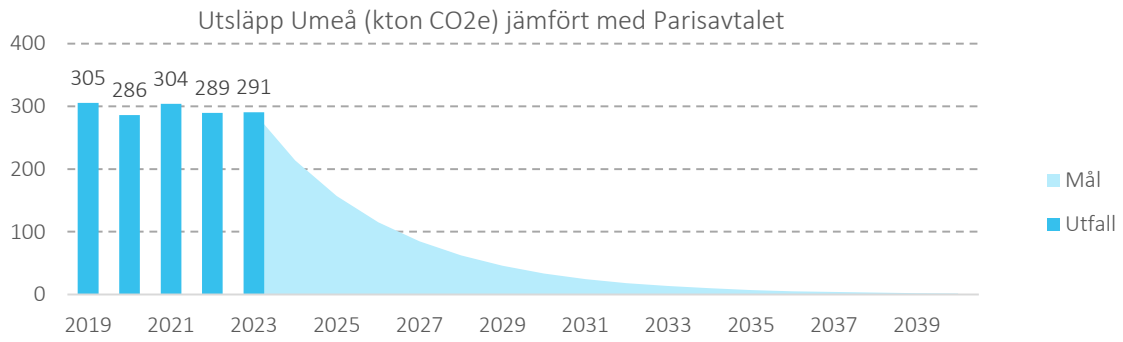
Det är tydligt att omställning pågår men att takten behöver accelereras betydligt för att uppnå antagna klimatmål. Omställningen är samhällsekonomiskt lönsam och för att öka takten krävs arbete med både strukturella förändringar och förändrade beteendemönster.

Under perioden januari–december 2025 har arbetet fortsatt med att konkretisera Umeås klimatambitioner genom att vidareutveckla åtgärdsförslag och projektportföljer som baseras på tidigare scenario- och konsekvensanalyser. Fokus har successivt flyttats från planering till genomförande, med ökad betoning på att identifiera och prioritera insatser, säkra finansiering och realisera projekt som kan accelerera omställning av samhällssystemen.

Eftersom omställning av samhällssystemen i stor utsträckning kräver insatser bortom Umeå kommuns egen rådighet, fortsätter Umeå att stärka sitt arbete med samverkan och partnerskapsbyggande. Arbetet sträcker sig från lokal mobilisering inom ramen för klimatfärdplanen till aktiv medverkan i internationella initiativ som EU:s mission för 100 klimatneutrala och smarta städer. Denna flerskaliga samverkan är en förutsättning för att långsiktigt uppnå målet om ett klimatneutralt Umeå 2040.

Territoriella utsläpp

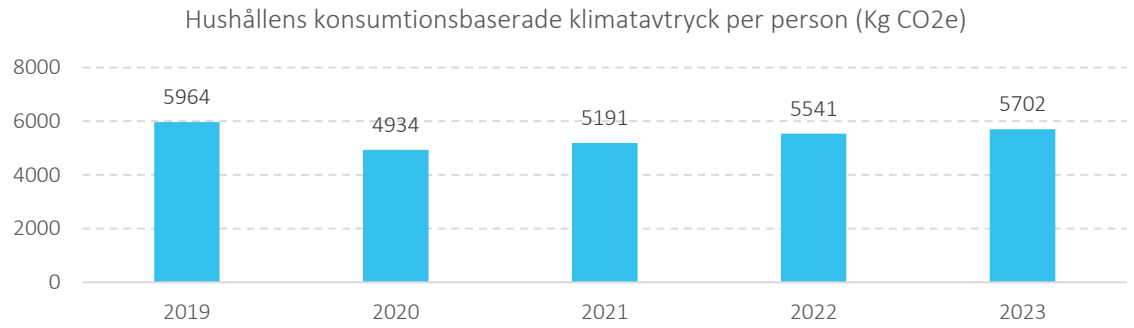
Umeås utsläpp uppgick 2023 till 291 kton CO_2e, vilket innebär en ökning från föregående år, men samtidigt en minskning med 32 procent jämfört med 1990. Transportsektorn är fortsatt den största utsläppskällan och stod för 57 procent av de totala utsläppen.

För att nå målet om klimatneutralitet till 2040 behöver Umeå accelerera takten i och minska utsläppen snabbare. Sedan 2019 har växthusgasutsläppen legat relativt konstant, vilket understryker behovet av kraftfulla åtgärder. Insatser inom flera sektorer pågår och utgör en viktig grund för klimatomställningen. För att öka takten krävs fortsatt utveckling när det gäller fossilfria transporter, hållbar mobilitet, cirkulära flöden och hantering av återstående utsläpp.

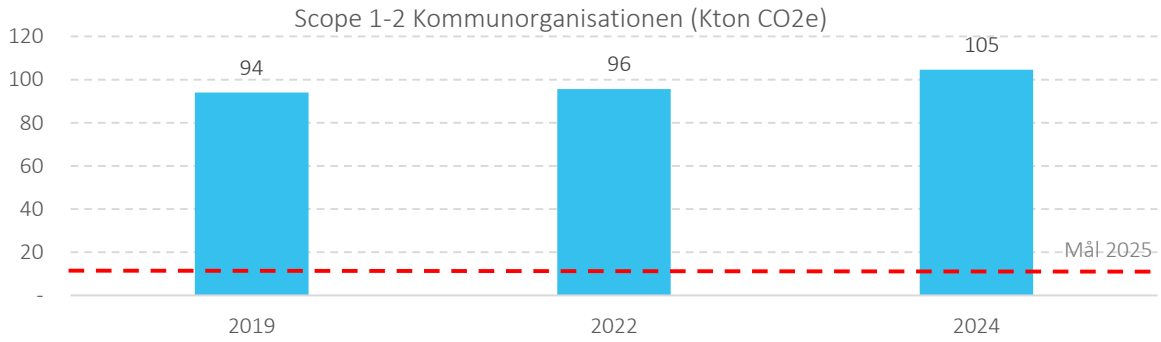
Konsumtionsbaserade utsläpp

Hushållens konsumtionsbaserade utsläpp ökar.

Hushållens konsumtionsbaserade utsläpp visar en ökande trend, vilket understryker behovet av kraftfulla insatser för att vända utvecklingen. Det handlar bland annat om att öka kunskap om både privat och offentlig konsumtions klimatpåverkan och att utveckla nya arbetssätt som stödjer mer hållbara konsumtionsmönster.

Kommunkoncernens utsläpp uppgick till 105 kton CO_2e under 2024, vilket innebär en ökning jämfört med föregående år. Ökningen berodde till stor del på att fjärrvärmesystemet behövde kompletteras med oljeeldning under den extremt kalla perioden i januari.

För uppnå målet om en klimatneutral kommunkoncern krävs att existerande planer nu omsätts i praktiken och samtidigt förstärks med ytterligare åtgärder. Arbetet behöver intensifieras med fokus på fossilfri uppvärmning, energieffektivisering och hållbara transporter och minskade utsläpp från fordonsflottan är särskilt prioriterat. Det är genom en kombination av tekniska lösningar, styrning och investeringar som den nödvändiga utsläppsminskningen kan åstadkommas.

Fokusområden

Transporter

Transportsektorn står fortsatt för den största andelen av Umeås utsläpp. För att uppnå klimatmålen behöver omställning till fossilfria fordon och ökat hållbart resande accelereras ytterligare, genom till exempel infrastruktursatsningar, beteendeförändringar och stöd till fossilfria transporter.

Bygg och anläggning

Energianvändningen i bostäder visar en positiv trend, men fler indikatorer behövs för att följa utvecklingen inom hela sektorn. Framåt krävs kraftfullare åtgärder för att öka användning av klimatsmarta material och minska utsläppen från byggarbetsplatser.

Energi, el och fjärrvärme

Umeås elproduktion är i stort sett fossilfri, men fjärrvärmens utsläpp ökade under 2024. Det krävs stärkt motståndskraft i energisystemet och minskad användning av fossila bränslen per capita för att nå klimatneutralitet.

Cirkulär ekonomi

Mängden avfall minskar och sysselsättning i sektorn ökar, men återvinningsgraden förblir låg. Nästa steg är att främja resurseffektiva affärsmodeller och cirkulära flöden i samverkan med näringslivet.

Övergripande insatser

För att öka takten i omställningen behöver Umeå kommun fortsätta utveckla finansieringsmodeller, portföljstyrning och fördjupa både den interna, tvärsektoriella samverkan och externa partnerskap på lokal, regional, nationell och EU-nivå.

Läs mer om program klimatneutrala Umeå på umea.se/programklimatneutral

Bilaga 5. Uppdragsredovisning

Här redovisas status för tilläggsuppdrag som kommunfullmäktige gav kommunstyrelsen och nämnderna 2025. Av totalt sex tilläggsuppdrag är tre genomförda och tre delvis genomförda i slutet av året.

Uppdrag	Sammanvägd status 2025	Sammanställd motivering/kommentar
Tilläggsuppdrag 2024:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att se över kommunövergripande målstyrning och planering som tillkom före införandet av kommunens nuvarande styrmodell och ta fram förslag för hur sådan styrning kan inordnas inom ram för kommunfullmäktiges styrning via inriktningsmål och program.	delvis genomfört	Modell för aktualitets- och relevansprövning av befintliga styrdokument är implementerad och bedöms vara ändamålsenlig. Genom att aktualitets- och relevansprövning genomförs systematiskt och återkommande (2 ggr/år) prövas äldre styrning allt eftersom. Vid sådan prövning undersöks möjlighet om äldre styrning ska fasas ut eller om den ska revideras så den kan kvarstå/infogas inom ram för inriktningsmål och program. Arbetet tar tid men genomförs med systematik och envishet.
Tilläggsuppdrag: 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.	delvis genomfört	Arbete med fördjupad analys av framtida tillgång till och efterfrågan av kompetens är genomförd och hanterad i berörda nämnder. I de fall fördjupad samverkan mellan förvaltningar påtalats så arbetar berörda förvaltningar vidare med frågan. Förhoppningen om att den fördjupade analysen skulle leda till en tydligare långsiktig inriktning för omställning av nämndernas verksamhet har dock ej infriats. De nämnder som sen tidigare haft en sådan långsiktig inriktning har upprätthållit den och använt analysen av framtida kompetensbrist för att förstärka och fördjupa tidigare arbete. För att bredda ansatsen och ta med fler parametrar som är väsentliga för formulering av framtida inriktning för respektive nämnd är tilläggsuppdrag 2025:1 och den analys av demografiska förändringar som ingår en viktig komplettering.
Tilläggsuppdrag: 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.	genomfört	Arbetet sker på ett flertal olika sätt för att åstadkomma förflyttning i enl. med 2023:1. Ett exempel på sådant samarbete är arbetet med datadriven kommun där Stadsledningskontoret samarbetar med teknik- och fastighetsförvaltningen för att ge stöd till kommunens nämnder/förvaltningar.
Tilläggsuppdrag 2023:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen	genomfört	Uppdraget är genomfört och redovisat.

Bilaga 5

Uppdrag	Sammanvägd status 2025	Sammanställd motivering/kommentar
i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett inrättande av ett klimatpolitiskt råd.		
Tilläggsuppdrag: 2022:11 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en revidering av upphandlingspolicyn och tillhörande riktlinjer.	genomfört	Reviderad policy och riktlinje beslutades av kommunfullmäktige i oktober. Implementering pågår.
Tilläggsuppdrag 2021:8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta	delvis genomfört	Kompetenshöjande insatser inom området är genomförda. Arbete med lokal lägesbild är utvecklat för att fånga upp risker för välfärdsbrott. En grundstruktur är framtagen för att motverka möjliggörare. Stöd till myndighetsutövning inom stöd- och omsorg för att upptäcka välfärdsbrott har tagits fram tillsammans med nationell samverkansgrupp “CURA”. Under hösten har Säkerhetsenheten inlett arbetet med att ta fram kommunövergripande strukturer och styrning för att motverka välfärdskriminalitet.

Bilaga 6. Beslutade förändringar styrdokument

I bilagan redovisas förändringar som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen under 2025 har beslutat när det gäller organiserande, normerande och aktiverande styrdokument för hela eller delar av kommunen. Det gäller fastställande av nya styrdokument, revidering av befintliga och utfasning av styrdokument. Orsak till att styrande dokument har fasats ut kan vara sammanslagning av flera styrande dokument till ett samlat dokument, att styrningen sker på annat sätt eller att styrningen behöver förändras för att uppnå rätt effekt.

Under året har 21 styrdokument reviderats, 21 nya styrdokument har fastställts (varav många är taxor/avgifter) och 14 har upphävts genom beslut i kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen.

Organiserande styrdokument

Reglementen, delegationsordningar, bolagsordningar och instruktion för stadsdirektör fastställer ansvar och befogenheter. Sex organiserande styrdokument reviderades eller fastställdes under året och ett upphävdes.

Status	Dokumentnamn	Typ av dokument	Datum
Fastställdes	Instruktion för stadsdirektör	instruktion	KS 2025-02-11
Reviderades	Kommunstyrelsens delegationsordning	delegationsordning	KS 2025-03-18
Reviderades	Reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder	reglemente	KF 2025-03-31 KF 2025-04-28 KF 2025-10-27
Reviderades	Bolagsordning för DÅVA DAC (Umeå deponi och avfallscenter AB)	bolagsordning	KF 2025-04-28
Reviderades	Bolagsordning för Infrastruktur i Umeå AB (Inab)	bolagsordning	KF 2025-04-28
Reviderades	Reglemente för kommunens revisorer	reglemente	KF 2025-10-27

Status	Beskrivning	Typ av dokument	Datum
Upphävdes	Ansvar- och rollfördelning vid upphandling inom Umeå kommun		KF 2025-10-27

Aktiverande styrdokument

Program, planer och ägardirektiv utgör aktiverande styrning som beskriver förflyttning, vad som ska uppnås. Kommunfullmäktige fastställde i juni 2024 planeringsdirektiv och budget för 2025 och plan för 2026–2028. Utöver planeringsdirektiv och budget fastställdes/reviderades nio aktiverande styrdokument under 2025.

Status	Dokumentnamn	Typ av dokument	Datum
Fastställdes	Energiprogram Umeå kommun	program	KF 2025-01-27
Fastställdes	Samverkansöverenskommelse och medborgarlöften med polismyndigheten 2025–2027	överenskommelse	KS 2025-02-11
Fastställdes	Kollektivtrafikplan 2025–2028	plan	KS 2025-04-15
Reviderades	Generella ägardirektiv för Umeå kommuns hel- och majoritetsägda bolag	ägardirektiv	KF 2025-04-28
Reviderades	Särskilt ägardirektiv för Infrastruktur i Umeå AB (Inab)	ägardirektiv	KF 2025-04-28

Bilaga 6

Status	Dokumentnamn	Typ av dokument	Datum
Fastställdes	Plan för kommersiell service på Umeås landsbygder	plan	KS 2025-06-03
Fastställdes	Plan för digital omställning 2025–2028	plan	KF 2025-08-25
Fastställdes	Länsgemensam strategi för suicidprevention i Västerbotten 2025–2030	program	KF 2025-09-29
Fastställdes	Plan för implementering av policy och riktlinje för inköps- och upphandlingsverksamhet 2025–2027	plan	KF 2025-10-27

Åtta aktiverande styrdokument upphävdes under 2025.

Status	Dokumentnamn	Typ av dokument	Datum
Upphävdes	Strategi för extern kommunikation	program	KF 2025-04-28
Upphävdes	Näringslivsstrategi 2019–2025	program	KF 2025-04-28
Upphävdes	Umeå kommuns handlingsplan mot våld	plan	KF 2025-04-28
Upphävdes	Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	plan	KF 2025-04-28
Upphävdes	Umeå Växer tryggt och säkert färdriktning 2020–2025	program	KF 2025-04-28
Upphävdes	IT-strategi	program	KF 2025-11-24
Upphävdes	Strategi för E-service	program	KF 2025-11-24
Upphävdes	Handlingsplan för halverad barnfattigdom	plan	KF 2025-11-24

Normerande styrdokument

Policyer, riktlinjer taxor och föreskrifter utgör normerande styrning som beskriver hur något ska göras, det vill säga förhållningssätt, principer, processer och arbetssätt. Följande 27 dokument fastställdes eller reviderades under 2025. En stor del av dem är taxor (17 stycken).

Status	Beskrivning	Typ av dokument	Datum
Fastställdes	Riktlinje för lönestrategiskt arbete	riktlinje	KS 2025-01-14
Reviderades	Justering av taxa i kollektivtrafiken (förslag till kollektivtrafikmyndigheten)	taxa	KS 2025-01-14
Reviderades	Lönepolicy	policy	KF 2025-01-27
Fastställdes	Omställnings- och pensionsbestämmelser OPF-KR 25	riktlinje	KF 2025-01-27
Fastställdes	Tillämpningsanvisningar OPF-KR25	anvisning	KF 2025-01-27
Fastställdes	Taxa för enpersonsfordon för att bedriva uthyrnings-verksamhet på offentlig plats	taxa	KF 2025-02-24
Reviderades	Riktlinje för kredit- och kravverksamhet	riktlinje	KS 2025-03-18
Reviderades	Riktlinjer för informationssäkerhet	riktlinje	KS 2025-03-18
Fastställdes	Anvisning för hantering av nämndinitiativ	anvisning	KS 2025-03-18
Fastställdes	Anvisning för taxor och avgifter	anvisning	KS 2025-04-15
Fastställdes	Föreskrifter för avfallshantering i Umeå kommun	föreskrift	KF 2025-05-26
Reviderades	Taxa för byggnadsnämndens verksamheter	taxa	KF 2025-06-16
Fastställdes	Föreningstaxor inom bad	taxa	KF 2025-06-16
Fastställdes	Avgift för parkeringsanmärkning	taxa/avgift	KF 2025-06-16
Reviderades	Taxa för utlämnande av allmän handling	taxa	KF 2025-06-16
Reviderades	Regler för elhandel	regler	KS 2025-08-12
Reviderades	Riktlinje för Umeå kommuns kraftverksamhet	riktlinje	KF 2025-08-25
Reviderades	Taxa för tillsyn och prövning enligt alkohollagen	taxa	KF 2025-08-25
Reviderades	Riktlinje för styrning och uppföljning av privata utförare	riktlinje	KF 2025-08-25
Fastställdes	Policy för inköps- och upphandlingsverksamhet	policy	KF 2025-10-27
Fastställdes	Riktlinje för inköps- och upphandlingsverksamhet	riktlinje	KF 2025-10-27
Fastställdes	Taxa för dödsboförvaltning 2026	taxa	KF 2025-10-27

Bilaga 6

Status	Beskrivning	Typ av dokument	Datum
Reviderades	Taxa för verksamhet enligt miljöbalken	taxa	KF 2025-10-27
Reviderades	Justering av taxan i Ultra-trafiken från 2026-05-04 (förslag till kollektivtrafikmyndigheten)	taxa	KS 2025-11-11
Fastställdes	Policy för jämställdhetsarbete i Umeå kommun	policy	KF 2025-11-24
Reviderades	Taxa för byggnadsnämndens verksamheter	taxa	KF 2025-11-24
Reviderades	Taxa enligt lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa	taxa	KF 2025-12-15

Fem normerande styrdokument upphävdes under året.

Status	Beskrivning	Typ av dokument	Datum
Upphävdes	Användning av sociala medier för extern kommunikation	riktlinje	KF 2025-04-28
Upphävdes	Inköps- och upphandlingspolicy KF 2016-12-19	policy	KF 2025-10-27
Upphävdes	Regler för inköp och upphandling i Umeå kommun	regler	KF 2025-10-27
Upphävdes	Strategidokument för upphandlingar med sociala krav i Umeå kommunkoncern 2018-06-07	riktlinje	KF 2025-10-27
Upphävdes	Riktlinjer för direktupphandlingar i Umeå kommun	riktlinje	KF 2025-10-27

Bilaga 7. Tilläggsanslag eller resultatöverföringar mellan nämnder 2025, drift respektive investeringar

Diarienummer (mnkr)	KS-2023/00651 Driftbudget 2025	KS-2024/00711 Teknisk ramjustering, licenser	KS-2024/00918 Justeringar i kommunstyrelsens budget 2025	KS-2025/00119 Teknisk ramjustering, mottagningsenheten	Aktuell driftbudget 2025 efter beslutade omföringar
11 Överförmyndarnämnden	−16,16				−16,16
12 Kommunstyrelsen	−1 315,73				−1 315,73
13 Kommunfullmäktige	−3,98				−3,98
14 Personalnämnden	−1,29				−1,29
15 Valnämnden	−3,50				−3,50
20 Tekniska nämnden	−1 550,90	−3,52			−1 554,42
21 Byggnadsnämnden	−62,93				−62,93
23 Miljö- och hälsoskyddsnämnden	−21,75				−21,75
25 Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	−86,38				−86,38
31 Äldrenämnden	−1 396,75			−0,37	−1 397,12
32 Individ- och familjenämnden	−1 774,78			0,37	−1 774,41
40 Fritidsnämnden	−158,69				−158,69
45 Kulturnämnden	−169,85	0,17			−169,68
50 För- och grundskolenämnden	−2 340,72	2,70			−2 338,02
55 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	−652,45	0,65			−651,80
70 Gemensam IT-nämnd, Umeå/Skellefteå	0,00				0,00
71 Gemensam PA-nämnd, Umeåregionen	0,00				0,00
Summa	**−9 555,87**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**−9 555,87**

Bilaga 7

Diarienummer (mnkr)	KS-2023/00651 Investerings-budget 2025	KS-2023/00651 MEX-budget 2025	KS-2023/00394 Ombudgetering från 2023	KS-2024/00588 Ombudgetering från 2024	KS-2025/00304 Civil beredskap	Aktuell investerings-budget 2025 efter beslutade omföringar
12 Kommunstyrelsen	−61,08	−265,10		−18,21	20,00	−324,39
15 Valnämnden	−0,55					−0,55
20 Tekniska nämnden	−944,13		−76,47	−533,97	−20,00	−1 574,56
21 Byggnadsnämnden	−0,47					−0,47
23 Miljö- och hälsoskyddsnämnden	−0,28					−0,28
25 Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	−29,55			−3,38		−32,93
31 Äldrenämnden	−37,15			−3,03		−40,18
32 Individ- och familjenämnden	−9,71			−4,22		−13,93
40 Fritidsnämnden	−15,70			−2,28		−17,98
45 Kulturnämnden	−4,87					−4,87
50 För- och grundskolenämnden	−21,43					−21,43
55 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	−11,00		1,62	−5,02		−14,40
Summa	**−1 135,91**	**−265,10**	**−74,84**	**−570,11**	**0,00**	**−2 045,97**

Umeå kommun
Skolgatan 31 A
901 84 Umeå
090-16 10 00
umea.kommun@umea.se
www.umea.se

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2026-04-27

§ 114

Diarienr: KS-2026/00352

Översyn av styrdokument våren 2026

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att Internationella programmet revideras

att normerande styrdokument för klimatanpassning tas fram.

Ärendebeskrivning

I enlighet med kommunens riktlinje för styrdokument ska styrdokument regelbundet ses över. Syftet med översynen är att utvärdera dokumentens syfte och styreffekt. Vanliga orsaker till att dokument upphävs är att verksamheten fungerar väl utan styrdokument eller att frågorna har infogats i annan styrning. Det är inte en värdering eller viktning av området i sig. Det är det politiska organ som beslutade om dokumentet som ska fatta beslut om det ska förlängas, revideras eller upphävas.

Innan ett nytt styrdokument tas fram ska det göras en nulägesanalys över hur styrningen fungerar idag och vilka områden som behöver förbättras. För att undvika målkonflikter är det viktigt att se över även befintliga styrdokument relaterade till området.

För att skapa bättre överblick görs översyn av flera dokument vid ett och samma tillfälle. Se bilaga för en sammanfattning av orsaker till besluten samt bakgrundsanalyser. Bakgrundsbeskrivningarna är en översyn av hela området och föreslår ibland annan eller relaterad styrning. Dessa frågor är inte föremål för politiska beslut i dagsläget utan hanteras på annat sätt.

De tidigare beslutade styrdokument som berörs i ärendet är inte bifogade. De går i stället att ta del av på www.umea.se/styrdokument

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Sammanställning av bedömningar och bakgrundsanalyser

Beredningsansvariga

Sara Nordström
Lina Renfors

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Yrkanden

Hans Lindberg (S) – Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Lars Forsgren (SD) – Ändringsyrkande: Att internationella programmet stryks samt att normerande styrdokument för klimatanpassning ej tas fram.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag *mot* Lars Forsgrens (SD) förslag. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Följande yttrar sig: Lars Forsgren, Anders Norqvist, Hans Lindberg, Davis Kaza, Lars Brännström, Mariam Salem och Lars Nilsson.

Yrkanden

Hans Lindberg (S), Anders Norqvist (L) och **Mariam Salem (MP)** – Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Lars Forsgren (SD) – Ändringsyrkande: Att internationella programmet stryks samt att normerande styrdokument för klimatanpassning ej tas fram.

Propositionsordning som godkänns

Umeå kommun **Protokollsutdrag**
Kommunfullmäktige 2026-04-27

Kommunstyrelsens förslag *mot* Lars Forsgrens (SD) förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslutet ska skickas till
Nämnder och Umeå Kommunföretag AB (UKF)

Bilaga 1

UMEÅ KOMMUN

Sammanställning av bedömningar och bakgrundsanalyser

Aktualitets- och relevansbedömning av styrande dokument våren 2026

Bedömningar

Nedan styrdokument föreslås revideras.

Styrdokument	Beslut	Dnr	Beslutat av	Dokument-ansvarig nämnd	Kommentar	Sidnr. nedan
Internationellt program för Umeå kommun	2018	KS-2017/00536	KF	Kommun-styrelsen	Programmet bör revideras i sin helhet och anpassas till förändrade förutsättningar för det internationella arbetet. Tydliga EU-positioner bör fastställas och struktur för påverkan och finansiering införas.	2

Nedan styrdokument föreslås tas fram (igångsättningsbeslut).

Område	Beslutas av	Dokument-ansvarig nämnd	Kommentar	Sidnr. nedan
Klimat-anpassning	KF	KS	Ett normerande styrdokument för kommunkoncernens arbete med klimatanpassning behövs för att tydliggöra syfte, inriktning och ramar för arbetet samt skapa samsyn. Det ger förutsättningar för att kraftsamla, samordna och prioritera inom koncernen. Det är viktigt att varje förvaltning/bolag även fortsättningsvis äger sina egna processer och att den normerande styrningen huvudsakligen handlar om: - ATT klimatanpassning ska ingå i alla beslut där kunskap om ett förändrat framtida klimat är en relevant beslutsgrund, - HUR ett systematiskt och samordnat arbetssätt inom kommunkoncernen ska gå till (inkl. samsyn kring riskbild, prioriterade arbetsmetoder och verktyg), - VAR kunskap om klimatförändringen hämtas.	4

Bilaga 1

Bakgrundsananalyser

Aktualitets- och relevansprövning av internationellt program för Umeå kommun

Bakgrund

Umeå kommuns internationella program antogs 2016 och utgör en plattform för kommunens internationella arbete. Programmet beskriver mål, inriktningar, principer och ansvarsfördelning och syftar till att stärka Umeås utveckling genom internationell samverkan.

Programmet har haft en bred ansats med fokus på omvärldsbevakning, positionering, kompetensförsörjning och verksamhetsutveckling.

Nuläge

Sedan programmets antagande har förutsättningarna för det internationella arbetet förändrats. EU:s roll har stärkts inom till exempel klimat, digitalisering, infrastruktur och beredskap. Den kommande budgetperioden 2028–2034 innebär förändringar och ett delvis ändrat fokus, vilket är ett viktigt påverkansfönster. Ett ökat fokus på Arktis påverkar Umeå arbete.

Umeå har stark position inom klimat, jämställdhet och hållbar stadsutveckling samt aktivt nätverksdeltagande. Samtidigt saknas tydliga prioriteringar och utifrån det ett sammanhållet arbete.

Jämförelse mot andra städer (t.ex. Uleåborg och Malmö) visar att de har tydligare EU-strategier, roller och strukturer samt koppling till policy och program.

Utvärdering av styrdokumentet

Programmet har inte följts upp systematiskt utan fungerat som vägledning.

Styrkor: gemensam grund, tydlig ambition, bredd.
Svagheter: för generellt, saknar prioriteringar, otydlig ansvarsfördelning, begränsad operativ vägledning.
Effekter: stark närvaro och projekt men otydlig prioritering och risk för reaktivt arbete.
Förbättringsbehov: tydligare fokus, koppling till EU, struktur och ansvar.

Bilaga 1

Framtida styrning

Det finns behov av att revidera programmet till ett mer strategiskt styrande verktyg.

Programmet bör vara aktiverande och innehålla:
- Tydliga EU-positioner
- Koppling till EU:s struktur
- Fokus på policy och påverkan
- Stark nordlig/arktisk dimension

Resurser

De resurser som finns idag bedöms kunna hantera framtida styrning. Revidering av det internationella programmet bedöms inte få ekonomiska konsekvenser.

Intressenter

Programmet rör Umeå kommun samt kommunala bolag. Koppling finns mot andra aktörer t.ex. Umeå universitet, SLU, Region Västerbotten, N6, gränsregionala forum.

Sammanfattning

- Programmet bör revideras i sin helhet
- Utvecklas till mer strategiskt styrdokument
- Tydliga EU-positioner bör fastställas
- Struktur för påverkan och finansiering införs

Handläggare:

Mikael Brändström, Utvecklingsdirektör

Bilaga 1

Nulägesanalys av klimatanpassning

Bakgrund

Jordens klimat har redan blivit varmare, och den förändringen kommer att fortsätta. Klimatförändringarna resulterar i bland annat mildare och blötare vintrar, stigande havsnivåer, ändrade flöden i vattendragen och längre växtsäsong. Vi får fler tillfällen med extremt väder, som skyfall och värmeböljor - och det extrema vädret blir mer intensivt. Klimatanpassning innebär att rusta samhället och dess olika verksamheter både för den förändring av klimatet vi ser redan idag och för den klimatförändring som vi inte kan förhindra i framtiden.

Enligt Sveriges nationella strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning har kommunerna och de kommunala företagen en central roll i arbetet med klimatanpassning i och med sitt planmonopol, och genom sitt ansvar för gator samt vatten- och avloppssystem. Kommunerna ansvarar för att bedöma risken för skador på den byggda miljön, kopplade till klimatförändringarna. Förutom dessa kopplingar till stads- och samhällsbyggande processer så har klimatanpassningsarbetet nära samband med insatser för att stärka den civila beredskapen.

Umeå kommun arbetar i varierande grad redan aktivt med klimatanpassning. I flera fall sker det dock under andra benämningar. Även i de fall det inte är ett uttalat fokusområde så samspelar klimatanpassningens syften väl med kommunens övergripande mål och strategier. Men trots att Umeå kommun redan arbetar med att genomföra klimatanpassningsåtgärder, (främst kopplade till översvämningar och dagvatten) saknas en kommunövergripande strategisk inriktning. I dagsläget finns förvisso klimatanpassning med som en aspekt att beakta i ett antal styrdokument (t.ex. översiktsplan och dagvattenprogram), men flera förvaltningar berörs inte på ett tydligt sätt och saknar därför insikt om och hur klimatförändringens konsekvenser är relevanta för dem.

Omvärldsbevakning

Klimatanpassning är, trots sin lokala prägel, en global angelägenhet. Både Parisavtalet och globala målen (Agenda 2030) beskriver vikten av att det parallellt med utsläppsminskningar och energiomställning sker ett omfattande arbete med klimatanpassning. Båda sidorna av klimatarbetet är nödvändiga och ska inte vägas mot varandra, liksom även beredskapsarbetet bör ingå i ett integrerat helhetsfokus.

EU:s klimatanpassningsstrategi (2021) har en vision för EU 2050 som ett klimatresilient samhälle som är helt anpassat till de oundvikliga effekterna av klimatförändringen. Denna ambition återspeglas i Sveriges nationella strategi och regeringens handlingsplan för

klimatanpassning (2024) vars mål för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter. Särskilt relevant för Sveriges kommuner är att: ”Samhällsviktig verksamhet ska vara klimatanpassad och robust, vilket bidrar till att Sverige får en god beredskap för naturkatastrofer, kriser och ytterst krig. Samhällets aktörer behöver vara medvetna om klimatrisker och vilket ansvar de har för att hantera dem och ansvariga aktörer ska ha kunskap, rådighet och resurser att kontinuerligt utveckla anpassningsarbetet utifrån klimatets förändringar samt ny kunskap och nya erfarenheter. Åtgärder för klimatanpassning ska vidtas på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt med ett helhetsperspektiv och i samverkan mellan relevant aktörer. Det är viktigt att Sveriges unika natur- och kulturvärden bevaras.”[1]

I Sverige har SMHI ett samordnande uppdrag genom *Nationellt kunskapscentrum för klimat-anpassning*. Där samlar de information bland annat från FN:s klimatpanel (IPCC) och från de svenska myndigheter som omfattas av förordningen om myndigheters arbete med klimat-anpassning (2018:1428). För att underlätta det systematiska arbetet med klimatanpassning har SMHI tagit fram en så kallad ”Lathund för klimatanpassning”, där framför allt kommun-erna får vägledning i det systematiska arbetet med att identifiera risker och sårbarheter, prioritera och genomföra åtgärder, samt ta fram och besluta om en klimatanpassnings-strategi/-handlingsplan.

IVL Svenska Miljöinstitutet gör vartannat år en kommunranking över kommunernas klimat-anpassningsarbete[2]. Det som präglar högt rankade kommuners arbete är en tydlig riktning i vardagens beslut och ett säkrat politiskt mandat med såväl budgetposter och resurser som en lokalt förankrad, tvärsektoriell plattform för strategisk samordning. Detta är något som gör arbetet mer motståndskraftigt över tid, vilket är helt nödvändigt då klimatanpassning inte handlar om avgränsade engångsinsatser utan om ett kontinuerligt förändrings- och utvecklingsarbete.

Trots att det inte finns någon särskild tvingande lag eller föreskrift som ålägger kommunerna att arbeta med klimatanpassning så finns, utöver egenintresset att säkerställa en lokal robusthet, flera relevanta lagar som ändock leder till hantering av klimatrisker (bild 1).

[1] Regeringen. Skr. 2023/24:97 Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning (s.21)
[2] IVL Svenska Miljöinstitutet Klimatanpassningsrapport-2025.pdf

Bilaga 1

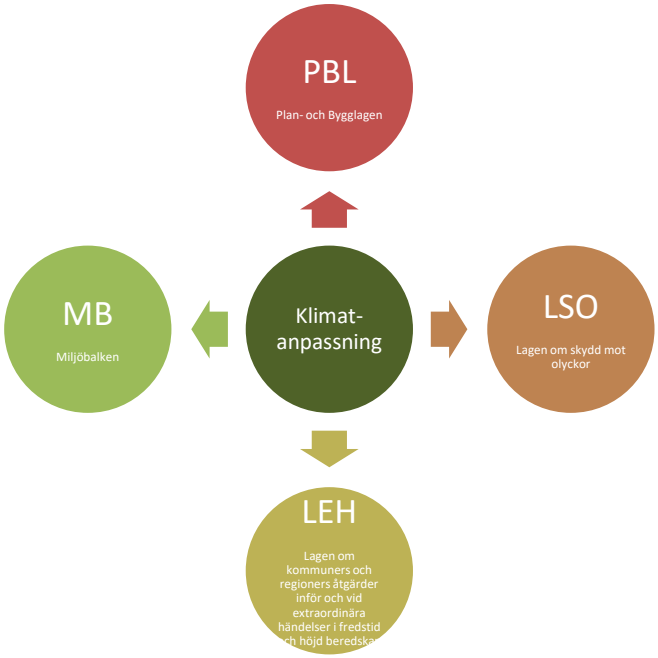

Bild 1. Exempel på lagar med relevans för kommunens klimatanpassningsarbete.

I den klimatanpassningsutredning som skickades ut på remiss under sommaren 2025[3] finns ett antal förslag avseende lagstiftning och finansiering som skulle kunna få konsekvenser för kommunernas arbete. Bland annat skulle ändringar i Plan- och Bygglagen (PBL) kunna leda till att översiktsplanearbetet inte bara ska beskriva kommunens klimatrelaterade riskbild utan även redogöra för hur denna risk kan minska eller upphöra. Vad gäller detaljplaner kan kommunerna komma att bli skyldiga att upphäva eller ändra detaljplaner i den del det finns obebyggda tomter där risken för klimatrelaterade översvämningar, ras/skred/erosion är stor, liksom markreservat för klimatanpassningsanläggningar ska kunna införas i detaljplan. Kommunernas möjlighet att villkora bygglov med klimatanpassningsanläggning föreslås utökas. Ytterligare förslag handlar om att öppna dagvattenanordningar ska omfattas av ledningsrättslagen, att kommunen (och VA-bolag) ska tillhandahålla underlag när fastighetsägare vill genomföra klimatanpassningsåtgärd, samt att klimatanpassningsåtgärder ska kunna utgöra särskilt skäl för upphävande av/dispens från strandskyddet.

Vid omvärldsbevakande kontakter med andra kommuner framkommer att dessa har valt olika vägar vad gäller styrning av klimatanpassning (bilaga 1). Flera har fokuserat på de största identifierade klimatriskerna och skapat handlingsplaner kring dessa, medan andra kommuner tagit fram övergripande handlingsplaner för investering i klimatanpassning eller för att arbeta fram ett strategiskt, systematiskt och kommunövergripande arbets- och för-

[3] Statens Offentliga Utredningar (SOU) 2025:51 *battre-forutsattningar-for-klimatanpassning-sou-202551-.pdf

hållningssätt. Samtliga uttrycker värdet av långsiktighet och politisk förankring för klimatanpassningsfrågan i dess fulla spännvidd, samt ett behov av normerande styrning som omfattar bredden av klimatförändringens konsekvenser och alla kommunens verksamheter.

Befintlig styrning i Umeå kommun, med relevans för klimatanpassning

I kontexten av Umeå kommuns befintliga styrdokument finns klimatanpassningsperspektivet representerat på olika sätt. Klimatanpassning kan ses som en självklar del i arbetet med att nå kommunens inriktningsmål 1 (*Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050*), även om det inte är uttalat. Sambandet finns underförstått eftersom en långsiktigt hållbar tillväxt förutsätter hänsynstagande till klimatförändringens effekter i såväl planerings-/projekterings- som i genomförande- och uppföljandefasen av kommunens stads-/samhällsbyggande arbete.

I översiktsplanen konstateras att ”*Konsekvenser av klimatförändringar är svåra att i detalj förutse. Det måste finnas beredskap för olika scenarier. Ett framgångsrikt klimatarbete ses som en utvecklingspotential för samhället med vinster mellan hållbarhet och samhällsutveckling*.” (s.58-59). I översiktsplanen (och i Fördjupning för älvslandskap/Fördjupning för kusten) finns också ett resonemang om riskbild, riskhantering och åtgärdsarbete avseende översvämning, ras/erosion, havsnivåhöjning och dagvatten. Däremot saknas resonemang om påverkan från exempelvis ökande temperaturer, förändrade förutsättningar för grundvattentillgång, påverkan på förvaltning av kulturmiljöer och hälsokonsekvenser genom förekomst av nya typer av smittor.

Tillväxtprogrammets fokusområde 1 (Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer) ligger nära klimatanpassningsarbete i och med behovet att beakta de klimatutmaningar som infrastruktur och ny bebyggelse kan komma att utsättas för i framtiden i såväl planering som genomförande.

I Plan för civil beredskap 2024-2026, och Riktlinje för Umeå kommuns arbete med civil beredskap är klimatförändringen identifierad som ett av många hot i en komplex och föränderlig hotbild som kommunen måste ha beredskap och förmåga att hantera.

Energiprogrammet berör ytterst summariskt klimatanpassning i de delar som berör robusthet och beredskap.

Dagvattenprogrammet är det styrdokument som mest genomgående fångar klimatanpassningsfrågan, genom att det hanterar den fråga som för många är synonym med klimatanpassning, dvs risken för översvämning. I programmet poängteras hur klimatanpassning måste ingå i planeringsarbetet och i samverkan mellan kommunförvaltningar, Vakin och fastighetsägare. Klimatanpassning är dock till sin natur en huvudsakligen sektorsöver-

gripande fråga, som spänner över fler än de tekniska, stadsbyggande och krishanterande förvaltningarna inom kommunen. Det framkommer inte i helheten av Umeå kommuns styrdokumentssamling. Frågan saknas exempelvis i fastighetspolicyn (där det däremot står om miljö- och klimatpåverkan) och i äldreplanen.

Nuläge avseende resurser och organisering för klimatanpassning inom Umeå kommun

Sedan våren 2025 utgör kommunens Samhällsbyggnadsforum styrgrupp för klimatanpassningsarbetet, genom den sedan 2024 anställda klimatanpassningsstrategen (bild 2). Det har även tillskapats en strategisk arbetsgrupp (UKKA[4]) med representation från stads-/samhällsplanering, teknik och fastighet, samhällsskydd och beredskap, samt Vakin och Umeå Energi. Därtill finns en representativ arbetsgrupp på Gator och parker (GoPKA[5]), vars syfte är att etablera klimatanpassningsperspektivet i relevanta rutiner och arbetsprocesser för verksamheterna. För den för klimatanpassning så centrala frågan om dagvatten så har kommunen en heltidsstrateg och en dagvattensamordningsgrupp, som bland annat arbetar utifrån dagvattenprogrammet.

Kommunen har även avsatt medel för att arbeta med klimatanpassning. Tekniska nämnden har en separat post för klimatanpassning i Gator och parkers investeringsbudget på ca 12 mnkr/år. Kommunstyrelsen har för Strategisk utveckling avsatt en budgetpost för klimatanpassning på 600 tkr/år.

Bild 2. Befintligt läge avseende styrning och resurser för Umeå kommuns klimatanpassningsarbete.

[4] UKKA = Umeå kommunkoncernövergripande klimatanpassningsgrupp
[5] GoPKA = Gator och parkers klimatanpassningsgrupp

Bedömning av nuläget

Umeå kommun arbetar som sagt redan idag med klimatanpassning. Det är positivt att frågan finns med i flera olika styrdokument, men det är samtidigt ett potentiellt problem då det inte är säkert att klimatanpassning används eller förstås på samma sätt inom de tre programmen för inriktningsmålens genomförande. Med tanke på att det är en tvärsektoriellt angelägen fråga så kan det uppstå problem för verksamheter att identifiera sig med den om den allt för starkt och ensidigt sammankopplas med ett specifikt förvaltningsområde. Det är exempelvis inte enbart en stadsbyggnads- eller beredskapsfråga, utan även något för äldreomsorgen att beakta. Dessutom finns risk att det saknas samsyn kring vilket framtida klimat man ser framför sig och planerar utifrån, liksom otydligheter kring ansvar och arbetssätt kan försvåra nödvändig samverkan. I värsta fall kan det leda till konkurrens om medel, bristande samordning och uteblivna synergier.

Det som i nuläget behövs för att ge mandat och kraftsamla resurserna är en tydligt uttalad, och politiskt förankrad inriktning för vad arbetet ska leda till för resultat och vilket arbetssätt som förordas för att nå dit. Bedömningen är att ett normerande policydokument skulle kunna fylla det behovet och, tillsammans med en övergripande klimatanalys för Umeå kommun (*som SMHI presenterar under våren 2026*), leda till samsyn kring klimatförändringens potentiella konsekvenser och hur Umeå kommun behöver rusta sig för att öka sin robusthet.

Ett sammanhållet mandat att inkludera hela kommunens organisation tydliggör ramarna för arbetet och kommunicerar insikten att denna fråga berör hela kommunkoncernen, även om det konkreta arbetet sedan sker differentierat och anpassat till respektive verksamhetsområdes sårbarheter, behov och förutsättningar. Det politiska mandatet och viljeinriktningen krävs också för att resurssätta (prioritera) insatser och att alla förstår att (och hur) deras roll bidrar till en robust helhet.

Förslag till framtida styrning

Utifrån ovanstående kartläggning och resonemang, och på grund av klimatanpassningsutmaningens sektorsövergripande relevans, föreslås att Umeå kommun tar fram ett normerande policydokument för arbetet med klimatanpassning. Avsikten är att tillhandahålla vägledning för kommunens verksamheter, i de fall, och på de sätt, som de berörs av klimatförändringens konsekvenser.

Förslaget att utforma ett normerande policydokument i stället för en strategi med uttalade mål gör att verksamheterna får erforderlig vägledning samtidigt som de bibehåller ansvar och frihet att formulera egna mål och handlingsplaner. Det är viktigt att varje förvaltning

även fortsättningsvis äger sina egna processer och att den normerande styrningen handlar om ATT klimatanpassning ska ingå i alla beslut där kunskap om ett förändrat framtida klimat är en relevant beslutsgrund, samt om HUR ett systematiskt och samordnat arbetssätt inom kommunkoncernen ska gå till (inkl. samsyn kring riskbild, prioriterade arbetsmetoder och verktyg), samt VAR kunskap om klimatförändringen hämtas.

I steget efter en normerande klimatanpassningspolicy föreslås den aktiverande styrningen utgå från nämnd/bolagsledning, där övergripande inriktning och budget sätts, för att på förvaltnings-/bolagsnivå formuleras i handlings-/åtgärdsplaner och på avdelningsnivå förfinas i investerings- och driftsplanering, samt i ansvar för genomförande och uppföljning. På detta sätt följer klimatanpassningsarbetet principerna som gäller för svenskt krishanteringsarbete, dvs att det man är ansvarig för i normalläget är man också ansvarig för i krissituationer. Det säkerställer också att ansvaret för sårbarhetsanalyser och åtgärdsplanering förläggs så nära verksamheten som möjligt, för att säkerställa att kännedom om verksamhetens vardagsförutsättning och särskilda utmaningar vävs in i klimatanpassningsarbetet. Ett sådant förfarande bidrar även till att förlänga klimatanpassningspolicyns livslängd, och till att integrera klimatanpassningsperspektivet i verksamheterna på ett naturligt och relevant sätt.

Ett politiskt beslutat styrdokument, och därpå följande styrning inom förvaltningar/bolag, skulle bemöta regeringens och myndigheters förväntan på kommunerna att utforma strategier och mål för klimatanpassningsarbetet, samt att det visar att det finns ett tydligt uttalat och långsiktigt politiskt mandat i kommunen.

Avslutningsvis poängteras att arbetet med klimatanpassning kompletterar arbetet med klimatomställning och att de två spåren i klimatarbetet inte bör ställas emot varandra, utan snarare i högre grad samordnas och integreras. Därtill finns ett fortsatt behov av integrering även med kommunens arbete med civil beredskap. Detta integreringsbehov bör beskrivas i klimatanpassningspolicyn.

Resurser

Arbete med utformning, förankring och implementering av policydokumentet samordnas av klimatanpassningsstrategen, med stöd av de två arbetsgrupperna (UKKA och GoPKA).

Det fortsatta arbetet med att utveckla den aktiverande styrningen sker genom att respektive verksamhet ansvarar för att ta fram verksamhetsrelevanta sårbarhetsanalyser och handlings-/åtgärdsplaner. För detta arbete kan de internavropa stöd från klimatanpassningsstrategen eller från specifikt sammansatt (tematisk) arbetsgrupp.

Till det kontinuerliga och kommunövergripande arbetet med klimatanpassning knyts rimligtvis stödfunktioner som exempelvis GIS/lantmäteri och kommunikation.

Intressenter

Kommunens alla förvaltningar samt de kommunala bolagen, var för sig, tillsammans och på varierande sätt, är huvudintressenter.

Övriga samverkanspartners (näringsliv, akademi) samt kommuninvånarna har också intresse i att kommunens avsikter med klimatanpassningsarbetet tydliggörs.

Beredning

Beredning görs förslagsvis i Kommunstyrelsen inför beslut i Kommunfullmäktige.

Beredningsunderlaget förbereds och samordnas av klimatanpassningsstrateg, med hjälp av redan tillsatta resurser för klimatanpassning (UKKA, GoPKA) och genom en internremiss-runda, för såväl inhämtning av kommentarer som förankring av frågan.

Sammanfattning

Föreslås att:

- Umeå kommun tar fram ett normerande policydokument (kan ändras till annan typ av styrdokument under framtagningsprocess)
- Klimatanpassningsstrategen uppdras att leda processen med framtagandet av policydokument

Handläggare: Viktoria Vingmarker, klimatanpassningsstrateg, Gator och parker

Bilaga A. Omvärldsbevakning – kommunal styrning av klimatanpassning (hösten 2025)

Bilaga A. Omvärldsbevakning – kommunal styrning av klimatanpassning (hösten 2025)

Kommun	Styrdokument	Beslutsinstans	Budget	Styrning av bolag	Mål	Organisering	Övrigt
Uppsala	Miljö- och klimatprogrammet (strategi, aktiverande). Handlingsplan för miljö och klimatprogrammet (åtgärder). Mål och budget (normerande?).	KF. Alla nämnder och bolag deltog i framtagandet.	Ingen specifik budget.	Miljö- och klimatprogrammet gäller alla nämnder och bolagsstyrelser i Uppsala kommunkoncern.	Övergripande mål i strategin: "Uppsala ska vara klimatanpassat senast 2040". Etappmål 1) krontäckning, etappmål 2) minskad översvämningsrisk. I mål&budget: under fokusmål "Uppsala ska leda klimatomställningen" finns uppdraget: "Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat"	Klimatanpassningsarbetsgrupp på tjänstegruppsnivå som samordnar och skapar framdrift i arbetet med klimatanpassning. Den består av utvecklingsledare på kommunledningskontoret och kompetens från strategisk planering (stadsbyggnadsförvaltningen), beredskapsenheten och Uppsala Vatten och Avfall AB.	Kompletterande styrning på G: I arbetet med kommande ÖP tas en klimatanpassnings-riktlinje fram, som ska sätta nivåer för klimatanpassning vid ny-, till- och ombyggnation. Även en grön- och blåstrukturplan tas fram, där klimatanpassning är en strategi för hur kommunens gröna och blåa ytor ska användas. En klimat- och sårbarhetsanalys på kommun-övergripande nivå tas också fram. De ser också över miljö- och klimatstyrningen just nu, och den kan därför komma att ändras inom en snar framtid.
Karlstad	Översvämningsprogram (aktiverande). Riktlinjer (normerande).	KF	Ingen specifik budget. De flesta åtgärder har i praktiken genomförts genom ordinarie budget-process, och/eller i den långsiktiga investerings-planen.	De kommunala bolagen är en aktiv part i processen att utforma planen, bl.a. deltar de i arbetsgrupper och har varit involverade i klimat- och sårbarhetsanalysen.		Översvämningssamordnare, dagvattensamordnare, geotekniker, samhällsplanerare	Arbetet med översvämningsfrågan har främst fokuserat på risker kopplade till älv- och sjö (Klarälven och Vänern). För närvarande arbetar de dock med att ta fram ett samlat styrdokument i form av en klimatanpassningsplan, som kommer att omfatta fler klimatrisker och naturolyckor (t.ex. skyfall, värmeböljor, ras och skred mm). Syftet är att hantera hela klimatanpassningsområdet mer strategiskt och strukturerat, på ett liknande sätt som de gjort med översvämningsfrågan.
Helsingborg	ÖP. Handlingsplan för klimatanpassning (aktiverande).	KF (ÖP). Stadsbyggnads nämnd (hp).	Handlingsplanen är stads-byggnadsförvaltningens plan för klimatanpassnings-investeringar kommande år. Det finns dock ingen utskriven budget för de beskrivna målen.		I ÖP: "natur och parker ska vara mångfunktionella, skapa karaktär och bidra till klimatanpassning", samt lista med riktlinjer. I handlingsplanen behandlas kusterosion, skyfall och stigande hav.	Klimatstrateg har, med stöd av styrgrupp (och driftsbolagen för VA-frågor), tagit fram handlingsplanen. Relaterade chefer träffas 1-2 ggr/år med fokus på klimatanpassning. Den enda (heltids-)tjänsten som klimatstrateg ska täcka ett stort område. Med mer resurser hade de kommit längre i frågan.	Saknar en övergripande klimatanpassningsplan som täcker in alla relevanta frågor (dvs även exempelvis hur värme påverkar vård och omsorg), och som beslutats av KF.
Göteborg	Göteborgs stads plan för klimatanpassning 2024-2026 (planerande styrande).	KF (direktören för Utveckling och hållbarhet är dokument-ansvarig)	Ingen budget för åtgärder (ffa för att de i denna plan fokuserat på att etablera arbetssätt). 10Mkr/år i centrala medel till de förvaltningar som fått i uppdrag att göra analyser, karteringar-/utredningar och driva samverkanskluster.	Planen omfattar kommunens nämnder/styrelser samt delägda bolag där GS är majoritetsägare.	Har fokus på skyfall och värme (och följdeffekter som ras/skred/erosion, brandrisk och torka); minska sårbarhet i alla delar av kommunens organisation/uppdrag. Med utgångspunkt i strategin är inriktningen för stadens klimatanpassningsarbete att: • människors liv och hälsa skyddas där sårbara grupper är prioriterade. • samhällsviktig verksamhet fungerar inklusive den infrastruktur som krävs för att klara detta. • värdefulla livsmiljöer, ekosystem och kulturarv bevaras och stärks och kommunal egendom värdesäkras. • ny bebyggelse klimatanpassas och blå-gröna strategier (naturbaserade lösningar, ekosystem-tjänster och grön infrastruktur) nyttjas för att förebygga och mildra effekter av ett förändrat klimat.	Stadsledningskontoret ansvarar inom sitt samordningsuppdrag (mha stadenövergripande nätverk) för att i implementeringen av planen, utveckla den övergripande processen och staden-nätverket, gemensamma arbetssätt, metoder och verktyg som stöd för förvaltningar och bolag i det växelvisa arbetet i planen, samt särskilt stötta de utpekade samordningsuppdragen. På stadsbyggnadsförvaltningen finns två heltids-anställda klimatanpassningsspecialister/-planeringsledare. Det finns tre typer av samordningsansvar: 1) för vissa åtgärder; 2) för att driva utvecklingsfrågor inom sektor kopplat till KA; 3) geografiska fokusområden - koordinering av parters åtgärder. Det finns ett klimatanpassningsnätverk som riktar sig till alla förvaltningar och bolag i staden.	Revidering av plan inför kommande period.